ସଚିତ୍ର-
ଦାନ୍ତ ଭୂଷଣ

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ କର ଶର୍ମ୍ମାଙ୍କ ରଚିତ

ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡ ।

ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁ ପ୍ରଭୃତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ପ୍ରଥମବାର ପ୍ରକାଶିତ ।

କଟକ-ଅରୁଣୋଦୟ ପ୍ରେସରେ ମୁଦ୍ରିତ ।

PRINTED BY NITYA NANDA SAHOO
AT THE ARUNODAYA PRESS
CUTTACK
1931

R. SHYAN

ମୂଲ୍ୟ [illegible]

ପଦ୍ମପୁରାଣ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡର

ସୂଚିପତ୍ର ।

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
ଗଣେଶ ବନ୍ଦନା	୧
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଉତ୍ପତ୍ତି	୩
ବର୍ଷ ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣନ	୫
ଭାରତବର୍ଷ ବର୍ଣ୍ଣନ	୧୦
ଭୂବର୍ଣ୍ଣନ	୧୨
ପୁଷ୍କର ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୫
ନର୍ମଦା ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୮
ତ୍ରିପୁର ଦହନ ...	୨୧
କାବେରୀ ନର୍ମଦା ସଙ୍ଗମ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୨୬
ନର୍ମଦା ଭୃଗୁଆଦି ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	୨୯
ରେବା ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	୪୧
ସକଳ ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	୪୮
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରାଦି ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	୫୧
ମଙ୍କଣକ ଓ ପୃଥୂଦକ ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୫୫
ଯମୁନା ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୫୮
ବିକୁଣ୍ଡଳ ଚରିତ	୬୨
ସୁଗନ୍ଧାଦି ତୀର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନ ...	୬୪
ବାରାଣସୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	୬୬
ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣୋପାଖ୍ୟାନ ...	୭୮
ଗୟା ପ୍ରଭୃତି ତୀର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନ ...	୮୩
ପ୍ରୟାଗ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୯୧
ତୀର୍ଥ କୃତ୍ୟ	୯୫
ପ୍ରୟାଗ ବ୍ରତଫଳ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୯୮
ପ୍ରୟାଗ ବିଶେଷତ୍ୱ ହେତୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ	୧୦୧
ହରି ଭଜନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୦୪
କର୍ମଯୋଗ ...	୧୦୬
ସଦାଚାର ଧର୍ମ ...	୧୦୯
ସଦାଚାର ଧର୍ମ	୧୧୫
ଭକ୍ଷାଭକ୍ଷ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ...	୧୨୧

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
ଗୃହସ୍ଥଧର୍ମ ନିର୍ଣ୍ଣୟ	୧୨୬
ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଧର୍ମ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ...	୧୨୭
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ମହିମା	୧୨୮
ଆଦିସ୍ୱର୍ଗ ମହିମା	୧୩୩
କଳିକାଳବ୍ରାହ୍ମଣୋ ପାୟ	୧୩୪
ହରିମନ୍ଦିର ଲେପନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୩୬
ଦୀପଦାନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୩୮
ଜୟନ୍ତୀବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୪୦
ସନ୍ତାନୋତ୍ପତ୍ତି କଥନ	୧୪୨
ଦେବମନ୍ଦିର ଚୂର୍ଣ୍ଣଲେପନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୪୪
ଶ୍ରୀରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	୧୪୬
ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ	୧୪୮
ଲକ୍ଷ୍ମୀବ୍ରତ	୧୫୧
ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୫୬
ଏକାଦଶୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୬୪
ବିଷ୍ଣୁପାଦୋଦକ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୬୬
ଅଗମ୍ୟାଗମନାଦି ବିବିଧ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ...	୧୭୦
ତୁଳସୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	୧୭୪
ବିଷ୍ଣୁ ପଥିକ ମାହାତ୍ମ୍ୟ	୧୭୭
ପ୍ରତିଜ୍ଞାପାଳନ ମହିମା ...	୧୮୧

→ପଦ୍ମପୁରାଣ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡର ସୂଚିପତ୍ର ସମାପ୍ତ ।←

ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡ ।

ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ ।

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟ ନରଂ ଚୈବ ନରୋତ୍ତମଂ ।
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋ ଜୟମୁଦୀରୟେତ୍ ॥
ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା ।
ଆଦୌ ଅନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ॥

ଯଂ ବ୍ରହ୍ମା ବରୁଣେନ୍ଦ୍ର ରୁଦ୍ର ମରୁତସ୍ତୁନ୍ୱନ୍ତି ଦିବ୍ୟୈସ୍ତବୈ
ର୍ବେଦୈଃ ସାଙ୍ଗପଦକ୍ରମୋପନିଷଦୈର୍ଗାୟନ୍ତି ଯଂ ସାମଗାଃ
ଧ୍ୟାନାବସ୍ଥିତତଦ୍ଗତେନ ମନସା ପଶ୍ୟନ୍ତି ଯଂ ଯୋଗିନୋ-
ଯସ୍ୟାନ୍ତଂ ନ ବିଦୁଃ ସୁରାସୁରଗଣା ଦେବାୟ ତସ୍ମୈ ନମଃ ॥

ନମୋ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟଦେବାୟ ଗୋବ୍ରାହ୍ମଣହିତାୟ ଚ ।
ଜଗଦ୍ଧିତାୟ କୃଷ୍ଣାୟ ଗୋବିନ୍ଦାୟ ନମୋନମଃ ॥
ବ୍ୟାସଂ ବଶିଷ୍ଠନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଳ୍ମଷଂ ।
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧିଂ ॥

ଗଣେଶ ବନ୍ଦନା ।

ନମୋ ବିଘ୍ନେଶ୍ୱର ଦେବ ପାର୍ବତୀକୁମର ।
ଯୋଗେଶ୍ୱର ସ୍ୱରୂପ ତୋ ବାହନ ଇନ୍ଦୁର ॥
ନମୋ ଲମ୍ବୋଦର ଦେବ ସଦାଶିବ ଶିଷ୍ୟ ।
ବେନି ଭୁଜେ ଶୋଭା ପାଏ ପାଶ ଯେ ଅଙ୍କୁଶ
ଗଜବଦନରେ ଏକଦନ୍ତ ଶୋଭା ପାଇ ।
ପ୍ରକାଶ କରିବ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡ ସାର ମୁହିଁ ॥
ଅବିଘ୍ନ କରିଣ ଭକ୍ତି ଆଜ୍ଞା ମୋତେ ଦେବ ।
ସଂସାରରେ ବିଘ୍ନେଶ୍ୱର ନାମ ସମ୍ଭାଳିବା ॥
ନମୋ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବଲ୍ଲଭ ।
ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ଆସନ ଶରୀର ଶୁଭ୍ର ଆଭା ॥
ମୋର ବୁଦ୍ଧି ହୃଦ ଅନ୍ଧକାର ଯେ ଅଛଇ ।
ଜ୍ଞାନରୂପ ତମ ନାଶ କର ଦେବୀ ତୁହି ॥

ବ୍ରହ୍ମାର ଘରଣୀ ମୋତେ ଅନୁଗ୍ରହ କର ।
କହିବି ତୋ ପ୍ରସାଦରୁ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡ ସାର ॥
ନମୋ ନାରାୟଣ ତୁ କୃଷ୍ଣରୂପ ହରି ।
ଅନନ୍ତ ଅଚ୍ୟୁତ ରାମ ମୁକୁନ୍ଦ ମୁରାରି ॥
ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ ବାସୁଦେବ ଚକ୍ରଧର ।
ନାରାୟଣ ଦଇତ୍ୟାରି ଅନାଦି ଈଶ୍ୱର ॥
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମଧାରୀ ଚତୁର୍ଭୁଜ ।
ଗରୁଡ଼ ପିଠିରେ ଶୋଭ ଦିଶ ଦେବରାଜ ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋପାଳ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାମୋଦର ।
ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ କହିବି ମୁଁ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡ ସାର ॥
ନମୋ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ନାଥ ବୃଷଭ ବାହନ ।
ଗଉରୀବଲ୍ଲଭ ଶିବ ବାସ ତୋ ଶ୍ମଶାନ ॥
ନମୋ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦେବ ନମସ୍ତେ ଗିରୀଶ ।
ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର ମୁହିଁ କରିବି ପ୍ରକାଶ ॥
ପଦ୍ମପୁରାଣର ଉକ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର ।
ଯାହା ଶୁଣି ସଂସାରରୁ ମୁକ୍ତ ହେବେ ନର ॥
ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଆଗେ ଯାହା କହିଛ ବିସ୍ତାରି ।
ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ତାହା କହିବି ବିଚାରି
ପରାକୃତଭାଷାବନ୍ଧେ କରିବି ବିହିତ ।
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଉତ୍ପତ୍ତି ଆଦି ବୋଲି ନାମ ଗୀତ ॥
ବନ୍ଦଇ ଗିରିଜା ଦେବୀ ଶଙ୍କର ଘରଣୀ ।
ଆରତଭଞ୍ଜନୀ ତୁ ଗୋ ଦୁର୍ଗତିତାରିଣୀ ॥
ନମୋ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରୀ ମାତା ଜଗତ ପ୍ରସୂତି ।
ସକଳ ଶୁଣିଛ ହରିଭକ୍ତି ଭାବ ନୀତି ॥
ଅଷ୍ଟାଦଶପୁରାଣ ସହିତେ ଦିବ୍ୟ ତନ୍ତ୍ର ।
ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର ପଦ୍ମ ପୁରାଣରେ ମତ ॥
ଅନୁଗ୍ରହ କର ମୋତେ ଗୋ ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ।
ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର ମୁଁ କହିବି କୃଷ୍ଣଲୀଳା ॥
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭକ୍ତିଭାବ ହୃଦେ ଦୃଢ଼ କରି ।
ସଦାଶିବ ମୁଖୁଁ ଯାହା ଶୁଣିଛ ବିଚାରି ॥
ଯେବେ ଆଜ୍ଞା ଦେବ ଗୋ ଜଗତଜନମାତା ।
ବିଦିତ କରିବି ସଂସାରରେ ସେହି କଥା ॥
ନାରାୟଣ ପୂଜା ଭକ୍ତି ପ୍ରୀତି ନୀତି ଭାବ ।
ବରଷା ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ॥
ଭାରତବର୍ଷ ବର୍ଣ୍ଣନ ପୃଥିବୀ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
ପୁଷ୍କରତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ହରିପୁର ଦର୍ଶନ ॥
କାବେରୀ ଆଦି ତୀର୍ଥର ମହିମା ସୁଲଭ ।
ପ୍ରାଣୀ ଯାହା ଶୁଣିଲେ ବୈକୁଣ୍ଠପୁରେ ଯିବ ॥
ବିଷ୍ଣୁପଥିକ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
ଅଗମ୍ୟାଗମନ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତର କଥନ ॥
ନର୍ମଦା ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ତୁଳସୀ ମହିମା ।
ଏହି ସମସ୍ତଙ୍କ ଭକ୍ତି ଭାବକୁ ଜାଣିମା ॥
ଆତିହିଁ ବିଜ୍ଞଜନେ ହୃଦପଦ୍ମେ ଧ୍ୟା ଗୁଣିବ ।
ଠିକ ଠିକ କରି ମୁହିଁ ବର୍ଣ୍ଣିବଇଁ ସର୍ବ ॥
ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର ପଦ୍ମପୁରାଣର ମତ ।
ଭାଷାବନ୍ଧେ ପ୍ରକାଶିବି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ମାତ ॥
ଶୁଣି ସାଧୁଜନେ ମୋର ଦୋଷ ନ ଧରିବ ।
କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ପାତକ ନାଶିବ ॥
କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର ସୁଧାକର ।
ମଧୁ ପାନ କରେ ତହିଁ ଗୋପୀ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଏ ମୋହର ଦେହି ନାନାପାତକରେ ଲୀନ ।
ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାରରେ ମୁଁ କରିବଇଁ ସ୍ନାନ ॥
ଅନ୍ତର ବାହାରେ ଯେ ପାତକ ମୋର ଥିବ ।
କୃଷ୍ଣସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର କହି ଧୌତ ହେବ ॥
ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡସାର ଯେ ଭକତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ।
ଶୁଣିଣ ଅଜ୍ଞାନ ଜନେ ଭବୁ ହେବେ ପାର ॥
କୃଷ୍ଣଭଜ ସାଧୁମାନେ ପାପ ନାଶ ଯାଉ ।
ପାତକନାଶିକ ରାମ ହରି ନାମ ରହୁ ॥
ଅଗାଧ ଅପାର ଜାଣ ଏ ଭବସଂସାର ।
କୃଷ୍ଣରାମ ନାମ ନାବ କରି ହୁଅ ପାର ॥
ହୃଦେ ଦୃଢ଼ କରି ଭଜ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରାମଙ୍କୁ ।
ତାଙ୍କ ବିନୁ ନାବ ନାହିଁ ଏ ଭବସିନ୍ଧୁକୁ ॥
ଯେବେ କୃଷ୍ଣ ନ ଭଜଣ ବ୍ୟର୍ଥେ ଦିନ ନେବ
ଆତ୍ମହତ୍ୟାଦି ସକଳ ପାତକ ଗ୍ରାସିବ ॥
ଆତ୍ମା ଅକାରଣ ହେଲେ ପଡ଼ିବ ନର୍କରେ ।
ପୁଣି ପୁଣି ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ଲଭିବ ସଂସାରେ ॥
ଏକାଦଶୀର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଅତି ସୁମଧୁର ।
ମୁଖେ ଗାଇ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ପାପୁଁ ହୁଅ ପାର ।
ଯମର ଯାତନା ପୁରୀ ଯା ନାମ ଦୁର୍ଗମ ।
ସେ କଥା ବିଚାରି ମନେ ଭଜ କୃଷ୍ଣ ରାମ ॥
ଶ୍ରୀରାମ କୃଷ୍ଣର ବେନି ଶ୍ରୀପଦ୍ମ ଚରଣ ।
ବିପ୍ର ଗୋପୀନାଥ ତହିଁ ପଶିଲା ଶରଣ ॥

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଉତ୍ପତ୍ତି ।

ଏକଦିନେ ହିମାଳୟବାସୀ ମୁନି ଯେତେ ।
ତିନି କାଳର କଥା ଯେ ଜାଣନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥
ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଅନଳ ତୁଲ୍ୟ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଦିଶନ୍ତି ।
ବେଦବେଦାଙ୍ଗାଦି ଶାସ୍ତ୍ର ସକଳ ଜାଣନ୍ତି ॥
ଆଉର ଥିଲେ ମହେନ୍ଦ୍ର ପର୍ବତେ ଯେତେ ।
ଯେ ସକଳ ମୁନି ଥିଲେ ବିନ୍ଧ୍ୟପର୍ବତେ ॥
ଅର୍ବୁଦ ବନରେ ଥିଲେ ଯେତେ ମୁନିଗଣ ।
ପୁଷ୍କର ବନରେ ଥିଲେ ଯେତେ ମୁନିଜନ ॥
ଅମ୍ବୁମାର୍ଗ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଆଦି ତୀର୍ଥ ଯେତେ ।
ସକଳ ପୁଣ୍ୟ ଆଶ୍ରମବାସୀଏ ସମସ୍ତେ ॥
ନଇମିଷ ବନ ମଧ୍ୟେ ଆସି କଲେ ମେଳ ।
ବହୁତ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଘେନି କଲେ ହରିଲୀଳା ॥
ନିର୍ମଳ ଅତି ପବିତ୍ର ସବୁର ଚରିତ ।
ସକଳ ମୁନି ମହାତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ଗଣିତ ॥
ସବୁର ମନ ଦେଖିବେ ମୁନି ଶଉନକ ।
ପୁରାଣ ଉପପୁରାଣ ଅଛନ୍ତି ଯେତେକ ॥
ସେ ମୁନିଙ୍କି ସବୁ ଜଣା ବୁଝାଇ କହନ୍ତି ।
ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ସମସ୍ତେ ବାଞ୍ଛନ୍ତି ॥
ହରିଦ୍ୱାରେ ମେଳା ତହିଁ କରୁଥିଲେ ମିଳି ।
ଯୋଗବଳେ ଜାଣି ଶଉନକ ତପଶାଳୀ ॥
ମେଳାରେ ଆସି ମିଳିଲେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ସହିତେ ।
ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖି ଆସନୁ ଉଠିଲେ ସମସ୍ତେ ॥
ପୂଜା କରି ଆଦରେ ବସାଇ ଆସନେ ।
ନିଜ ନିଜ ଆସନରେ ବସି ଋଷିଗଣେ ॥
ହରିଙ୍କ ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ କଲେ ସର୍ବେ ପୁଣି ।
ଏମନ୍ତ ବେଳେ ମିଳିଲେ ଆସି ସୂତ ମୁନି ॥
ଅଗ୍ନି ସଦୃଶ ପ୍ରକାଶୁଅଛି ତାଙ୍କ ଜ୍ୟୋତି ।
ରୋମହର୍ଷଣ ବୋଲି ତାହାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ॥
ବ୍ୟାସଋଷି ଶିଷ୍ୟ ସେହି କହନ୍ତି ପୁରାଣ ।
ସଭାରେ ମିଳି ବନ୍ଦିଲେ ସବୁର ଚରଣ ॥
ସମସ୍ତେ କଲେ ତାହାଙ୍କୁ ବହୁତ ଆଦର ।
ଆସନ ଦେଇ ମୁନିଏ ପୁଚ୍ଛିଲେ ଆଉର ॥
ବୋଇଲେ ଯେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ତୁମ୍ଭେ ଶଉନକ ।
ଲୋକେ ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁନି ପୌରାଣିକ ॥
ପୂର୍ବେ ଆମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭମୁଖେ ଶୁଣିଛୁଁ ପୁରାଣ ।
ଭିନ୍ନରୂପେ ପୁରାଣର କଥା ସବୁ ଜାଣ ॥
ତୁମ୍ଭେ କହିଲେ ଶୁଣିବାପାଇଁ ବଳେ ମନ ।
ପୁରାଣ ଶୁଣିଲେ ପାପ ହୁଅଇ ଖଣ୍ଡନ ॥
ହରିନାମଠାରୁ ବଳି ନାହିଁ ଆଉ ପୁଣ୍ୟ ।
ହରିର ନାମ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କରାଅ ଶ୍ରବଣ ॥
ହରିନାମ ପୁରାଣକୁ ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ।
ହରିଭକତି ଉପୁଜେ ତାର ହୃଦୟରେ ॥
ହରିର ଗୁଣ ଯହିଁରେ ଅଛଇ ବହୁତ ।
ଶୁଣିବା ସେହି ପୁରାଣ କହ ମୁନି ସୂତ ॥
ହରିର ନାମ ନ ଥାଇ ଯେଉଁ ପୁରାଣେ ।
ଶ୍ମଶାନ ତୁଲ୍ୟ ତାକୁ ମଣନ୍ତି ସୁଜନେ ॥
ସକଳ ତୀର୍ଥ ସ୍ୱରୂପୀ ଅଟନ୍ତି ସେ ହରି ।
ଏଣୁ ତୀର୍ଥ ନାମ ସବୁ କହ ତପସ୍ୱୀ ॥
ଏ ଚରାଚର ଜଗତ କାହୁଁ ଉପୁଜିଲା ।
କେଉଁ ଲୋକ ଏ ସଂସାର ଗୋଟାକୁ ପାଳିଲା ॥
କାହିଁ ପାଇଁ ଏ ଜଗତ ଗୋଟା ପାଏ ଲୟ ।
ମହାପୁଣ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ସବୁ କିଏ ତାହା କହ ॥
ସବୁର ପୂଜ୍ୟ ଅଟଇ କେଉଁଣ ପର୍ବତ ।
ପବିତ୍ର ନଦୀ କାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ହେ ସୂତ ॥
କାହାର ଜଳ କରଇ ପାପ ବିନାଶନ ।
ଏ ସବୁ କଥା ଶୁଣିବାପାଇଁ ଆମ୍ଭ ମନ ॥
ସୂତ କହିଲେ ସମସ୍ତେ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡ କହୁଅଛି ତବ ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ପଦ୍ମ ପୁରାଣେ ଉକତ ହରିରସ ସାର ।
ବଇଷ୍ଣବ ମାନଙ୍କର ଅଟେ ଗଳାହାର ॥
ପରମ ବୋଲି ଜାଣିବ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ସେ ଗ୍ରନ୍ଥେ ।
ସନାତନ ବୋଲି ପୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଜଗତେ ॥
ଶୁଣ ମୁନିଗଣେ ଏବେ କହୁଛି ପୁରାଣ ।
ଏ ସୃଷ୍ଟି ଗୋଟା ପ୍ରଳୟ ହେଲା ଯେବେ ଜାଣ
କିଛିହିଁ ଆଉ ନ ଥିଲା କାହିଁ ବ୍ରହ୍ମପାଏ ।
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମଆଦି ସବୁ ଯାଇ ଲୟେ ॥
ବ୍ରହ୍ମନାମେ ଏକ ମହା ଜ୍ୟୋତି ମାତ୍ର ଥିଲା ।
ସେହି ନିତ୍ୟ ନିରଞ୍ଜନ ଜ୍ୟୋତି ବୋଲାଇଲା ॥

ଜନ୍ମ ନାହିଁ ଅନ୍ତ ନାହିଁ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ତାର ।
ଏକାକେ ବ୍ୟାପି ରହିଛି ସକଳ ସଂସାର ॥
ଯେତେବେ ଭୂମେ ବ୍ୟସ୍ତ କଲେ ନ ସରିବ ସେହି
ତାହାଠାରୁ ବଡ଼ ଜାଣ ଆଉ କେହି ନାହିଁ ॥
ମୋକ୍ଷ କାମନା କରନ୍ତି ଯେତେ ସାଧୁଜନ ।
ପାଇଲେ ମୋକ୍ଷ ହୁଅନ୍ତି ତାର ଦରଶନ ॥
ପୁଣି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ମନ ହେଲେ ତାର ।
ଆପେ ଆପେ ନିରଞ୍ଜନ ବୋଲ୍ କରଇ ବିସ୍ତର ॥
ନିରଞ୍ଜନର ସ୍ୱରୂପ ସେହି ସର୍ବଜ୍ଞ ଅଟଇ ।
ନିତ୍ୟ ନିର୍ମଳ ନିର୍ଗୁଣ ଶାନ୍ତଭାବେ ଥାଇ ॥
ଆନନ୍ଦର ଗୃହ ସେହି ନିର୍ମଳ ନିରତେ ।
ମୋ ଗର୍ଭେ ବିକାର ଅଛି ବିସ୍ତରନ୍ତେ ଶତେ ॥
ତତ୍କ୍ଷଣେ ତହୁଁ ପ୍ରକୃତି ଜନମ ହୁଅଇ ।
ତହିଁରୁ ମହତ ତତ୍ତ୍ୱ ଜାଣ ଉପୁଜଇ ॥
ସତ ରଜ ତମ ତିନି ଗୁଣେ ସେ ଜଡ଼ିତ ।
ସ୍ଥୁପାର ଭିତରେ ବୀଜ ଥାଇଟି ଯେମନ୍ତ ॥
ମହତତ୍ତ୍ୱ ତିନିଗୁଣେ ଆବୃତ ତେସନ ।
ତିନିଗୋଟି ଅହଂକାର ତହିଁରୁ ଜନମ ॥
ବୈକାରିକ ତାମସ ତୈଜସ ତିନି ।
ତହୁଁ ଆକାଶ ଉପୁଜେ ଶବ୍ଦ ଗୁଣ ଘେନି ॥
ସ୍ପରଶ ଗୁଣକୁ ଘେନି ବାୟୁ ତହୁଁ ଜାତ ।
ଶବଦ ସ୍ପରଶ ଶୂନ୍ୟେ ହୋଇଣ ଆବୃତ ॥
ସେ ବାୟୁ ଯାଇଁ ରୂପକୁ ରହିଲ ଆବୋରି ।
ରୂପଗୁଣ ଘେନି ଜ୍ୟୋତି ତହିଁରୁ ବାହାର ॥
ସେହି ଜ୍ୟୋତିର ବିକାରୁ ରସ ଉପୁଜିଲା ।
ରୂପ ସେହି ରସକୁ ଯେ ଆବୋରି ରହିଲା ॥
ସେ ରସ ଭିତରୁ ପୁଣି ଉପୁଜିଲା ଜଳ ।
ବିକାର ପାଇ ସେ ଜଳ ହେଲା ତହୁଁ ସ୍ଥୂଳ ॥
ସେ ଜଳକୁ ରୂପ ରସ ରହିଲ ଆବୋରି ।
ତହୁଁ ସେ ଜଳ ଭିତରୁ ଗନ୍ଧ ଯେ ବାହାରି ॥
ସେହି ଗନ୍ଧଗୁଣ ଘେନି ପୃଥ୍ୱୀ ହେଲା ଜାତ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ମୁନିଗଣେ ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ ॥
ଏ ସବୁରେ ତମୋ ଗୁଣ କିଛି କିଛି ଅଛି ।
ଅହଂକାରୁ ଏ ସକଳ ଜାଣ ଉପୁଜିଛି ॥
ତୈଜସ ଅହଂକାରୁ ଦଶଇନ୍ଦ୍ରି ଜାତ ।
ତହୁଁ ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି ଦଶ ଦେବତା ସମ୍ଭୂତ ॥

ସେ ଦଶ ଦେବତା ସଙ୍ଗେ ଉପୁଜିଲ ମନ ।
ଏହିରୂପେ କହିଛନ୍ତି ଯେତେକ ଜ୍ଞାନିଜନ ॥
ଜ୍ଞାନ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯେ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ଶୁଣ ତାହା ।
ସେମାନେ ପୁଣି କରନ୍ତି କର୍ମ ଯାହା ଯାହା ॥
କର୍ଣ୍ଣ ଚର୍ମ ଚକ୍ଷୁ ଜିଭ ନାସିକା ଏ ଜାଣ ।
ଶବଦ ସ୍ପରଶ ରୂପ ରସ ଗନ୍ଧ କର୍ମ ॥
କର୍ମ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯେ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ଶୁଣ ଏବେ ।
ଠିକ ଠିକକରି ସବୁ କହିବା ପ୍ରସ୍ତାବେ ॥
ଗୁହ୍ୟ ଉପସ୍ଥ ଯେ ହସ୍ତ ପାଦ ବାକ୍ୟ ଯୋଗେ
ଏହାଙ୍କ କର୍ମ କହୁଛି ଏବେ ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ॥
ମଳତ୍ୟାଗ ଆନନ୍ଦ ଯେ ନେବା ଦେବା ପୁଣି ।
ଗମନ ବଚନ ଏହି ପାଞ୍ଚ କର୍ମ ଭଣି ॥
ଶୂନ୍ୟ ବାୟୁ ତେଜ ଜଳ ପୃଥ୍ୱୀ ପଞ୍ଚଭୂତ ।
ଶବ୍ଦ ସ୍ପର୍ଶ ରୂପ ରସ ଗନ୍ଧରେ ସଂଯୁକ୍ତ ॥
ଏ ସମସ୍ତେ ଏକ ହୋଇ ସୃଷ୍ଟିକି ଭିଆନ୍ତି ।
କାଳେ କାଳେ ତଥ୍ୟ ଏହା ଜାଣିବ ସୁମତି ॥
ପ୍ରଧାନ ପୁରୁଷଙ୍କର ସଙ୍ଗକୁ ସେ ପାଇ ।
ମହତ ଆଦି ଯେ ଗୁଣ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଥାଇ ॥
ସ୍ଥୂଳ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଣ୍ଡ ଏକ କଲେ ତହୁଁ ଜାତ ।
ସେ ଅଣ୍ଡ ଜଳେ ଭାସିଲ ଫୋଟକା ସଂଜାତ ॥
ବ୍ରହ୍ମରୂପୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ସ୍ଥାନ ସେହି ଅଣ୍ଡ ।
ତେଣୁ ସେ ଅଣ୍ଡ ବୋଲାଇ ସେ ଦିନୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ
ରହିଣ ବ୍ରହ୍ମରୂପରେ ସେ ଅଣ୍ଡ ଭିତରେ ।
ସେ ଅଣ୍ଡରୁ ଉପୁଜିଲେ ପ୍ରାଣିଏ ସଂସାରେ ॥
ସ୍ୱେଦଜ ଅଣ୍ଡଜ ଜରାୟୁଜ ମହୀଧରଂ ।
ଏମନ୍ତେ ଏ ଚରସ୍ଥାନୀ ଜୀବେ ଏ ସଂସାର ॥
ପୋଖରୀ ସମୁଦ୍ର ଆଦି ତହୁଁ ଉପୁଜିଲ ।
ସେ ଅଣ୍ଡରୁ ଅଦ୍ରିଦ୍ୱୀପ ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରକାଶିଲା ॥
ଦେବ ଅସୁର ମନୁଷ୍ୟ ଆଦି ସବୁ ଲୋକ ।
ଅନାଦି ନିଧନ ବିଷ୍ଣୁ ମୂଳ ବ୍ରହ୍ମ ଏକ ॥
ସୃଷ୍ଟି ଭିଆଇବା ମନ ବଳନ୍ତେ ତାଙ୍କର ।
ନାଭି ପଦ୍ମରୁ ସେ ଅଣ୍ଡ ହୋଇଲ ବାହାର ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଅଣ୍ଡ ସ୍ୱରୂପ ସେ ପଦ୍ମ ଅଟଇ ।
ବ୍ରହ୍ମାରୂପରେ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ତହିଁ ବିରାଜଇ ॥
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଏ ସୃଷ୍ଟିକି ସେ ବ୍ରହ୍ମା ଭିଆଇ ।
ନରସିଂହ ଆଦି ନାନା ଅବତାର ହୋଇ ॥

ବିଷ୍ଣୁ କଲେ କୃତେ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ପାଳନ ।
ରୁଦ୍ରରୂପେ ସଂହରନ୍ତି ପୁଣି ନାରାୟଣ ॥
ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି ପାଳନର ଏକା ସେହି ମୂଳ ।
ସେହି ସୂକ୍ଷ୍ମ ସେହି ପ୍ରଭୁ ଅଟନ୍ତି ଯେ ଠୂଳ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ରୂପରେ ଜଗତ ସର୍ଜନା କରନ୍ତି ।
ରାମାଦି ରୂପରେ ପୁଣି ତାହାଙ୍କୁ ପାଳନ୍ତି ॥
ରୁଦ୍ର ରୂପରେ କରନ୍ତି ପୁଣି ସେ ସଂହାର ।
ଦ୍ୱିଜ ଗୋପୀନାଥ କହେ ରଖ ଚକ୍ରଧର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡୋତ୍ପତ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ
ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବର୍ଷ ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣନା ।

ପଚାରିଲେ ଋଷିଗଣେ କହ ଆହେ ସୂତ ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଅଟ ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପଣ୍ଡିତ ॥
ପୃଥିବୀରେ ନଦୀ କେତେ ପରବତ କେତେ ।
ଜନପଦ କେତେ କୁହ ଆମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ॥
କହିବ ପୁଣି ପୃଥ୍ୱୀର କେତେ ପରମାଣ ।
ସୂତମୁନି କହିଲେ ହେ ଶୁଣ ଋଷିଗଣ ॥
ଯେତେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଖୁଛ ତୁମ୍ଭେ ଏ ଜଗତେ
ଏ ସବୁର ସୃଷ୍ଟି ଜାଣ ପଞ୍ଚ ମହାଭୂତେ ॥
ଭୂମି ଜଳ ଅଗ୍ନି ବାୟୁ ଆକାଶ ଏ ପାଞ୍ଚ ।
ଏହାଙ୍କୁ ଯେ ମହାଭୂତ କହନ୍ତି ବରିଷ୍ଠ ॥
ଶବଦ ସ୍ପରଶ ରୂପ ରସ ଗନ୍ଧ ଘେନ ।
ଏହି ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ଗୁଣ ବହଇ ଧରଣୀ ॥
ଗନ୍ଧ ଛାଡ଼ି ଚାରିଗୋଟି ଗୁଣ ବହେ ଜଳ ।
ଶବ୍ଦ ସ୍ପର୍ଶ ରୂପଗୁଣ ବହଇ ଅନଳ ॥
ବାୟୁ ବହେ ଶବ୍ଦ ସ୍ପର୍ଶ ଏ ଦୁଇ ଗୁଣକୁ ।
ଆକାଶ ଏକା ବହଇ ଶବଦ ଗୁଣକୁ ॥
ଏରୂପେ ଏ ପାଞ୍ଚଗୁଣ ଘେନି ମହାଭୂତେ ।
ରହିଛନ୍ତି ଚରାଚର ସକଳ ଜଗତେ ॥
ଅନ୍ୟୋନ୍ୟ ହୋଇଲେ ବିଷମ ହୁଅନ୍ତି ଏ ଗୁଣେ
ଗୁଣେ ବିଷମ ହୋଇଲେ ଜୀବ ଜନ୍ତୁ ଗଣେ ॥
ଜନମ ମୃତ୍ୟୁ ଲଭନ୍ତି ଜାଣ ମୁନିଗଣ ।
ପଞ୍ଚ ମହାଭୂତଙ୍କର ନାହିଁ ପରମାଣ ॥
ଏଣୁ ଏମାନେ ଅଟନ୍ତି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ରୂପ ।
ଏହି ପଞ୍ଚ ମହାଭୂତ ଅଟଇ ଅମାପ ॥
ଦ୍ୱୀପ କେତେ ଅଛି ତାହା କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ଚାରିଦିଗେ ବେଢ଼ି ଅଛି ସମୁଦ୍ର ଲବଣ ॥
ଚକ୍ର ପ୍ରାୟ ମେ ମଣ୍ଡଳ ଆକାର ବର୍ତ୍ତୁଳ ।
ନାଭି ତାର କୂପ ବାପୀ ନଦ ନଦୀ ଜଳ ॥
ବଡ଼ ବଡ଼ ପରବତ ଦେଶ ଗ୍ରାମ ପୁର ।
ଫଳ ପୁଷ୍ପରେ ଶୋଭିତ ନାନା ତରୁବର ॥
ଧନ ଧାନ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ରତ୍ନ ବହୁତ ଅଛଇ ।
ତାହା ମଧ୍ୟରେ ନାନାଦି ସତ୍ତ୍ୱ ଉପୁଜଇ ॥
ପ୍ରାଣିଙ୍କର ମୁଖ ଯେସନେ ଦର୍ପଣେ ଦରଶନେ ।
ସୁଦର୍ଶନ ଦ୍ୱୀପ ଚକ୍ର ମଣ୍ଡଳ ତେସନେ ॥
ଏହା ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଦୁଇ ଯେ ପିପ୍ପଳ ।
ଆନ ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱେ ଶଶ ଓଷଧିର ମୂଳ ॥
ଏହାଭିନ୍ନ ଆଉ ସବୁ ଜଳେ ଅଛି ପୂର ।
ଋଷିଏ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଆହେ ତପସ୍ୱୀର ॥
ଅତି ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣ ସବୁ ଭଲେ ।
ସଂକ୍ଷେପି ଯାହା କହିଲ ସେ ବୁଝି ନ ଗଲେ ॥
ବିସ୍ତାରି କହିଲେ ବୁଝି ପାରିବୁ ଯେମନ୍ତେ ।
ଶଶଲକ୍ଷଣ ଭୂମିର ପରମାଣ କେତେ ॥
ପିପ୍ପଳ କାହାକୁ କହ କହ ତା ବୁଝାଇ ।
ତା ଶୁଣି ସୂତ କହିଲେ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ॥
ଛଅ ରତ୍ନ ପରବତ ଅଛଇ ତହିଁରେ ।
ପୂର୍ବ ସମୁଦ୍ରୁ ମିଶିଛି ପଶ୍ଚିମ ସାଗରେ ॥
ଗୋଟି ଗୋଟି ନାମ ଶୁଣ ଆହେ ମୁନିଜନେ ।
ପର୍ବତ ମଧ୍ୟେ ଉତ୍ତମ ଜାଣ ହିମବାନେ ॥
ହେମକୂଟ ନିଷଧ ଯେ ବଇଦୁର୍ଯ୍ୟ ନୀଳ ।
ଶୃଙ୍ଗବାନ ନାମଧାରୀ ଯେବଣ ଶଇଳ ॥
ସବୁ ଧାତୁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ସେ ହୋଇଛି ମଣ୍ଡିତ ।
ଶରଦ ଚନ୍ଦ୍ରମା ତୁଲ୍ୟ ଅଟଇ ସେ ଶ୍ୱେତ ॥
ଏ ସବୁ ପର୍ବତ ସିଦ୍ଧ ଚାରଣେ ସେବିତ ।
ଏହାଙ୍କ ଅନ୍ତର ଯେତେ ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ ॥
ସହସ୍ର ଯୋଜନ ଜାଣ ପରମାଣ ତାର ।
ତା ଭିତରେ ଜନପଦ ଅଛି ବହୁତର ॥

ପବିତ୍ର କେତେକ ବର୍ଷ ଆବର ଅଛଇ ।
ନାନାଜାତି ଜୀବ ଜନ୍ତୁ ଆଦି ଜାତ ହୋଇ ॥
ଭାରତବର୍ଷ ଏହାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ଏହାପରେ ହୈମବନ୍ତ ବର୍ଷ ତା ଅଗ୍ରତେ ॥
ହେମକୂଟ ପରବତ ପରେ ହରିବର୍ଷ ।
ଯେବଣ ନୀଳ ପର୍ବତ ତା ଦକ୍ଷିଣ ଅଂଶ ॥
ଯେଉଁ ନୈଷଧ ପର୍ବତ ତାହାର ଉତ୍ତରେ ।
ପର୍ବତ ଏକ ଅଛଇ ପୂର୍ବ ଆୟତରେ ॥
ତାର ନାମ ମାଲ୍ୟବାନ ସେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ।
ଗନ୍ଧମାଦନ ପର୍ବତ ପଶ୍ଚିମରେ ତାର ॥
ଏ ଦୁଇ ପର୍ବତ ମଧ୍ୟେ ଅଛି ଏକ ଗିରି ।
ତାର ନାମ ମେରୁ ସେହି ଦଶେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପରି ॥
କନକ ଗିରି ତାହାକୁ କେହି କେହି କହି ।
ମଣ୍ଡଳ ଆକାରେ ସେହି ଗିରି ଅଛି ରହି ॥
ନିର୍ଧୂମ ଅନଳ ବାଳସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଜ୍ୟୋତି ।
ପୋତା ଯେତେ ଉଚ୍ଚ ତେତେ ଜାଣ ସର୍ବଯତି ॥
ଉଚ୍ଚ ତାର ଚଉରାଶୀ ସହସ୍ର ଯୋଜନ ।
ପୋତା ଚଉରାଶୀ ସସ୍ର ପୁଣ ପରିମାଣ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳକୁ ଭେଦି ଅଛି ରହି ।
ସେ ଗିରି ଚାରି ପାରୁଶ ଆବୋରିଛି ମହୀ ॥
ସେ ମହୀରେ ଅଛି ଜାଣ ଚାରିଗୋଟି ଦ୍ୱୀପ ।
କହୁଅଛି ଶୁଣ ତାର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ॥
କେତୁମାଳ ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ନାମେ ଦ୍ୱୀପ ଦୁଇ ।
ଭଦ୍ରାଶ୍ୱ ଉତ୍ତର କୁରୁ ହରି ବର୍ଷ ଯେହି ॥
ପୁଣ୍ୟ ଜନରେ ସେବିତ ଏହି ଦ୍ୱୀପ ଚାରି ।
ଗରୁଡ଼ ନାମେ ଯେ ପକ୍ଷୀ ସର୍ପଙ୍କ ବଇରୀ ॥
ତାହାର ପୁତ୍ର ସୁପାର୍ଶ୍ୱ ନାମେ ପକ୍ଷିବର ।
ସୁମୁଖ ନାମରେ ପକ୍ଷୀ ତାହାର କୁମର ॥
ସେ ସବୁ କାକଙ୍କ ରୂପ ଦେଖି ସୁନାପରି ।
ମନମଧ୍ୟରେ ଭାଳିଲ ଏହି ମେରୁଗିରି ॥
ନ ବାରଇ ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ଜାତି ଯେ ମଧ୍ୟମ ।
ଏଣୁ ଏହାକୁ ଛାଡ଼ିବା ମୋ ପକ୍ଷେ ଉତ୍ତମ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ଗ୍ରହ ତାରା ନକ୍ଷତ୍ର ଯେତେକ ।
ଜ୍ୟୋତି ଆବର ଅଛନ୍ତି ଏହି ତିନି ଲୋକ ॥
ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରନ୍ତି ଏ ସବୁ ସେ ଗିରିକି ।
ଦିବ୍ୟ ଫଳ ପତ୍ର ବୃକ୍ଷ ସେ ଗିରିକି ଢାଙ୍କି ॥

ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟ ଗୃହରେ ସେ ଗିରି ମଣ୍ଡିତ ।
ଦେବ ଦାନବ ଗନ୍ଧର୍ବ କିନ୍ନର ସହିତ ॥
ଯକ୍ଷ ରକ୍ଷ ସିଦ୍ଧ ମୁନି ଜନ କ୍ରୀଡ଼ାସ୍ଥାନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ର ରୁଦ୍ର କରି ଯାଗ ଯଜ୍ଞ ଦାନ ॥
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଦେବଙ୍କ ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ କାଳେ କାଳେ
ବିଶ୍ୱାବସୁ ହାହା ହୁହୁ ତୁମ୍ବୁରୁଙ୍କ ମୂଳେ ॥
ନାରଦ ଆଦି ଗନ୍ଧର୍ବେ ନିତ୍ୟ ଆସି ତହିଁ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ତୋଷନ୍ତି ନାନା ସ୍ତୁତି ଗୀତ ଗାଇ ॥
ତହିଁ ପୁଣି ମହାତମା ସପ୍ତ ଋଷିଗଣ ।
ପ୍ରଜାପତି କଶ୍ୟପ ଯେ ଆସି ପର୍ବଦିନ ॥
ତୋଷନ୍ତି ପିତୃ ପୁରୁଷ ଗଣ ଜଳଦାନେ ।
ମଙ୍ଗଳ ହେଉ ତୁମ୍ଭର ଆହେ ଋଷିଗଣେ ॥
ଶୁକ୍ରମୁନି ଅସୁରଙ୍କୁ ଘେନି ତା ଶିଖରେ ।
ପୂଜାପାନ୍ତି ଦନୁଜେନ୍ଦ୍ର ଦାନବ ନିକରେ ॥
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ରତ୍ନ ରୌପ୍ୟ ଲୌହ ଆଦି ଯେତେ ଗିରି
ଏ ସବୁ ମେରୁ ଅଂଶରୁ ଜାଣ ଅବତରି ॥
ରତ୍ନ ଆଦି ଗିରି ଚାରି ଭାଗ ଏକ ଜାଣ ।
କୁବେର ଦେବତା ଭୋଗ କରେ ମୁନିଗଣ ॥
ଷୋଳ ଅଂଶରୁ ଯେ ଅଂଶେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ଭାଗେ ।
କନିଅର ବନ ଏକ ଅଛି ତାର ଶୃଙ୍ଗେ ॥
ସବୁ ଋତୁର ଯେତେକ ଫୁଲ ତହିଁ ଅଛି ।
ଶିଳା ସମୂହରେ ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶୁଛି ॥
ଭୂତ ଗଣ ଘେନି ତହିଁ ବିଜେ ଭୂତନାଥ ।
ଉମା ଦେବୀଙ୍କ ସହିତ ସଦା କ୍ରୀଡ଼ାରତ ॥
କନିଅର ଫୁଲ ମାଳା ଗଳେ ବିରାଜଇ ।
ଗଳାରୁ ସେ ପାଦ ଯାଏ ଲମ୍ବିଣ ଅଛଇ ॥
ଉଦିତ ଆଦିତ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଜଳେ ନେତ୍ର ତିନି ।
ଯାହା ଦର୍ଶନରେ ଲିଭିଯାଏ ପାପବହ୍ନି ॥
ଘୋର ତପ ବ୍ରତ ସତ୍ୟ ନିଷ୍ଠା ସିଦ୍ଧ ଯେତେ ।
ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରନ୍ତି ଏକା ସେ ସମସ୍ତେ ॥
ନୁହନ୍ତି ସେ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କର ନୟନ ଗୋଚର ।
ସେହି ଶଇଳ ଶିଖରୁ ଝରେ ଗଙ୍ଗାନୀର ॥
ଘୋର ନିର୍ଘାତ ପରାୟ କରିଣ ଗର୍ଜନ ।
ସେବା କରୁଥାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ଜନ ॥
ଡେଇଁ ଡେଇଁ କ୍ଷୀରଧାରା ପ୍ରାୟ ଗଡ଼ିଯାଇ ।
ମହା ବେଗେ ଚନ୍ଦ୍ର ହ୍ରଦ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ଇ ॥

ସେ ହ୍ରଦ ଗୋଷ୍ଠ ଅଟଇ ସାଗର ସମାନ ।
ପାପ ଛଡ଼ାଇ ପୁଣ୍ୟ ସେ କରଇ ପ୍ରଦାନ ॥
ଯେଉଁ ଗଙ୍ଗାଙ୍କୁ ପର୍ବତେ ନ ପାରନ୍ତି ଧରି ।
ଶିରେ ଧରିଥିଲେ ତାହା ଦେବ ତ୍ରିପୁରାରି ॥
କ୍ଷଣେ ଅଧେ ନୋହେ ଶତ ସହସ୍ରେ ବରଷ ।
ଶିରଜଟା ବନ୍ଧ ଗଙ୍ଗା ଦେବୀ ଚଉପାଶ ॥
ସେ ବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗି ନ ପାରି ହୋଇଥିଲେ ସ୍ଥିର
ଏହା ପୁରାଣେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଧୀର ॥
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ଗଣେ ଶୁଣ ଏଥୁଅନ୍ତେ ।
କେତୁ ମାଳ ବର୍ଷ ମେରୁ ଗିରିର ପଶ୍ଚାତେ ॥
ମହା ମହା ଦେଶ ସବୁ ଅଛି ତା ଭିତରେ ।
ତାର ନାମ ଜମ୍ବୁଖଣ୍ଡ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବରେ ॥
ତହିଁରେ ଥିବା ମାନବ ଗଣଙ୍କ ଆୟୁଷ ।
ଅୟୁତେ ବରଷ ବର୍ଣ୍ଣ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସଦୃଶ ॥
ଯେତେକ ସ୍ତ୍ରୀ ସେ ସବୁ ଅପସରା ପରି ।
ତାହାଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣ ଜାଣ ପିଠା ସୁନାପରି ॥
ସବୁବେଳେ ଆନନ୍ଦରେ ଥାନ୍ତି ନର ନାରୀ ।
ରୋଗ ଶୋକ ନ ଜାଣନ୍ତି ସୁଖରେ ବିହରି ॥
ଗନ୍ଧମାଦନ ପର୍ବତ ଶୃଙ୍ଗରେ କୁବେର ।
ଗୁହ୍ୟକ ଗଣ ଯେତେକ ସେ ତାଙ୍କ ଈଶ୍ୱର ॥
ରାକ୍ଷସ ଗଣ ସହିତ ଅପସରା ଘେନି ।
ଆନନ୍ଦରେ ଥାଏ ସେହି ତାର ରାଜଧାନୀ ॥
ଗନ୍ଧମାଦନ ପାର୍ଶ୍ୱେ ଅଛି ଯେତେ ପୁର ।
ତହିଁ ଘର କରି ରହିଛନ୍ତି ଯେତେ ନର ॥
ତାଙ୍କ ଆୟୁଷ ଏଗାର ହଜାର ବରଷ ।
ବଳବନ୍ତ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ସେ ସବୁ ପୁରୁଷ ॥
ଅଧିକରେ ତେଜୋବନ୍ତ ସେ ପୁଣି ଅଟନ୍ତି ।
ପଦ୍ମପତ୍ର ତୁଲ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣ ସକଳ ଯୁବତୀ ॥
ସେ ନାରୀ ଗଣ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ।
ଐରାବତ ନାମେ ବର୍ଷ ଅଛଇ ଆବର ॥
ଶ୍ୱେତ ପର୍ବତୁ ଅଧିକ ଧଳାରୂପ ବର୍ଣ୍ଣ ।
ତହିଁରେ ଅଛଇ ଜାଣ ବହୁତ ହିରଣ୍ୟ ॥
ବହୁତ ନୀଳ ଉତ୍ପଳ ପୁଷ୍ପେ ସୁଶୋଭିତ ।
ନାନା ଜାତିରେ ମାନବ ଅଛନ୍ତି ବହୁତ ॥
ଦେବ ଋଷିଙ୍କର ସ୍ଥିହିଁ ଦକ୍ଷିଣ ଉତ୍ତରେ ।
ଦୁଇ ଧନୁ ପ୍ରମାଣରେ ତାହାର ମଧରେ ॥

ଇଲାବୃତ ନାମେ ଏକ ବର୍ଷ ଅଛି ତହିଁ ।
ଏହି ସାଥି ବର୍ଷ ଭୂମି ଆଗେ ଦେଲି କହି ॥
ପର ମର ବର୍ଷ ସବୁ ଗୁଣରେ ଅଧିକ ।
ଜୀବଜନ୍ତୁ ଅଛନ୍ତି ଏ ବର୍ଷରେ ଯେତେକ ॥
ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆୟୁଷ ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମଯୁକ୍ତ ।
ଏରୂପେ ପୃଥିବୀ ବେଢ଼ି ଅଛଇ ପର୍ବତ ॥
ହେମକୂଟ କଇଲାସ ପର୍ବତ ବଡ଼ ।
ସେ ଦୁଇ ମଧ ଭୂମିରେ କୁବେରର ଗଡ଼ ॥
ଗୁହ୍ୟକ ଗଣଙ୍କୁ ଘେନି କରେ ଭୋଗ ସୁଖ ।
କୈଳାସ ଉତ୍ତରେ ଅଛି ପର୍ବତ ମୈନାକ ॥
ତା ପାଶେ ହିରଣ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ଗିରି ମଣିମୟ ।
ଅତି ବଡ଼ ପର୍ବତ ସେ ଦିଶେ ସୁନାପ୍ରାୟ ॥
ତାହାର ପାର୍ଶ୍ୱେ ଅଛି ଏକ ସରୋବର ।
କାଞ୍ଚନ ବାଲିରେ ପୂରିଅଛି ତାର ନୀର ॥
ବିନ୍ଦୁସର ବୋଲି ସେହି ସୁନ୍ଦର ପୋଖରୀ ।
ପୂର୍ବକାଳେ ଭଗୀରଥ ନାମେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ଭଗୀରଥି ଗଙ୍ଗାଙ୍କୁ ସେ ଦେଖି ସେହି ସ୍ଥାନେ
ବହୁତ ବରଷ ଥିଲେ ତପସ୍ୟା ସାଧନେ ॥
ତହିଁ ଯେତେ ବୃକ୍ଷକାଠ ସବୁ ମଣିମୟ ।
ସେ ଭୂମିଗୋଷ୍ଠା ଦିଶଇ ହିରଣ୍ୟ ପରାୟ ॥
ତହିଁ ରହି ଯଜ୍ଞକଲେ ସହସ୍ର ଲୋଚନ ।
ସବୁ ଭୂତଗଣଙ୍କର ସେବ୍ୟ ଏହିସ୍ଥାନ ॥
ସନାତନ ତେଜୋବନ୍ତ ଦେବ ଭୂତପତି ।
ନର ନାରାୟଣ ବ୍ରହ୍ମା ମନୁ ପ୍ରଜାପତି ॥
ଏମାନେ ସ୍ଥାଣୁ ହୋଇଣ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ।
ବ୍ରହ୍ମଲୋକୁ ଆସି ତ୍ରିପଥଗା ନଦୀ ସ୍ଥିତି ॥
ଘଟୋଦକା ନଳିନୀ ଯେ ପବିତ୍ରକାରିଣୀ ।
ସରସ୍ୱତୀ ଜମ୍ବୁନଦୀ ସୀତା ଗଙ୍ଗାପାଣି ॥
ସିନ୍ଧୁନଦୀକି ଘେନିଣ ଏହି ସାତ ନଈ ।
ସାତ ନାମ ବହି ସେହି ସ୍ଥାନୁ ବହିଯାଇ ॥
ସମସ୍ତେ ଏ ନଦୀଙ୍କର ନାମକୁ ଜପନ୍ତି ।
ଏ ନଦୀମାନେ ବହୁତ ପ୍ରଭବ ବହନ୍ତି ॥
ସହସ୍ର ଯୁଗର ଅନ୍ତେ ଏହାଙ୍କର ତୀରେ ।
ଚରାଚର ପ୍ରାଣୀ ଯଜ୍ଞ କରନ୍ତି ଏଠାରେ ॥
ଦୃଶ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି କାହିଁ ସରସ୍ୱତୀ ।
ଏ ସପତ ଗଙ୍ଗା ତିନିଲୋକରେ ବିଖ୍ୟାତ ॥

ରାକ୍ଷସଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ହିମାଳୟ ଗିରି ।
ଗୁହ୍ୟକେ ରହନ୍ତି ହେମକୂଟର ଶିଖରି ॥
ନାଗସର୍ପେ ରହନ୍ତି ଯେ ନିଷେଧ ପର୍ବତେ ।
ଶ୍ୱେତପର୍ବତରେ ଦେବ ଅସୁରହିଁ ଯେତେ ॥
ଗୋକର୍ଣ୍ଣ ତୀର୍ଥ ଅଟଇ ତାଙ୍କ ତପୋଧନ ।
ନିଷେଧ ପର୍ବତ ଜାଣ ଗନ୍ଧର୍ବଙ୍କ ସ୍ଥାନ ॥
ବ୍ରହ୍ମଋଷିଙ୍କର ସ୍ଥାନ ନୀଳ ପରବତ ।
ଶୃଙ୍ଗବାନ ନାମେ ଯେଉଁ ପର୍ବତ ବିହିତ ॥
ଦେବଙ୍କ ବିହାର ସ୍ଥଳ ଅଟଇ ସେ ଗିରି ।
କହିଲି ତୁମ୍ଭ ଆଗରେ ଏ ସବୁ ବିସ୍ତାରି ॥
ବହୁତ ସମ୍ପଦ ଅଛି ଏହି ସାତବର୍ଷେ ।
ଦେବ ଦାନବ ମାନବେ ଭୋଗନ୍ତି ତା ତୋଷେ
ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ତାହା ନ ପାରିବି କହି ।
ଶୁଣିଲ ତ ଋଷିଗଣେ ଏବେ ମନଦେଇ ॥
ପଚାରିଥିଲ ଯେ ଶଶ ଆକୃତିର କଥା ।
ବୁଝାଇ କହିଲି ସବୁ ଯହିଁ ଯାହା ଯଥା ॥
ଏ ଶଶର ଦୁଇପାଖେ ଦକ୍ଷିଣ ଉତ୍ତରେ ।
ଦୁଇଗୋଟି ଦ୍ୱୀପ ଅଛି ଶୁଣ ଋଷିବରେ ॥
କାଶ୍ୟପ ଦ୍ୱୀପ ଆବର ନାଗ ନାମେ ଦ୍ୱୀପ ।
ଶଶର ସେ ଦୁଇକର୍ଣ୍ଣ କହିଲୁଁ ସ୍ୱରୂପ ॥
ସେ କର୍ଣ୍ଣଦ୍ୱୀପର ମଧ୍ୟ ମଳୟ ପର୍ବତ ।
ସେହି ଶଶର ମସ୍ତକରୂପେ ବିରାଜିତ ॥
ତାର ବିପରୀତ ଦିଗେ ଅଛି ଏକ ଦ୍ୱୀପ ।
ସବୁ ଦ୍ୱୀପଯାକ ମିଶି ହେଲ ଶଶରୂପ ॥
ମୁନିଏ ବୋଇଲେ ଆହେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ସୂତ ।
ମାଲ୍ୟବାନ ନାମେ ଅଛି ଯେବଣ ପର୍ବତ ॥
ଆବର ମେରୁ ପର୍ବତ ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତର ।
ପୂର୍ବଦିଗେ ଯାହା ଅଛି କରି ତା ବିସ୍ତାର ॥
କହ ଆମ୍ଭ ଆଗେ ସବୁ ନ ରହୁ ସଂଶୟ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମହାଶୟ ॥
ନୀଳ ପର୍ବତ ଦକ୍ଷିଣେ ମେରୁର ଉତ୍ତରେ ।
ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ଗୋଟିଏ ଅଛି ମୁନିବରେ ॥
ଉତ୍ତରକୁରୁ ତା ନାମ ସିଦ୍ଧଙ୍କର ସ୍ଥାନ ।
ତହିଁଥିବା ବୃକ୍ଷ ଯେତେ ଅତି ଶୋଭିବନ ॥
ସବୁବେଳେ ସ୍ୱାଦୁଫଳ ତହିଁରେ ଫଳଇ ।
ସୁଗନ୍ଧ ସୁନ୍ଦର ଫୁଲ ସେ ବୃକ୍ଷେ ଫୁଟଇ ॥

କେହି ବୃକ୍ଷ ସର୍ବକାମ ଫଳକୁ ଦିଅଇ ।
କେଉଁ ବୃକ୍ଷରୁ ଝରତେ କ୍ଷୀର ବହୁଥାଇ ॥
ଷଧୀମୃତ ପ୍ରାୟ ଲାଗେ ଖାଇଲେ ସେ କ୍ଷୀର ।
ତାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ଲୋକେ କ୍ଷୀର ତରୁବର ॥
ସେ ବୃକ୍ଷର ଫଳ ଦିଏ ବସ୍ତ୍ର ଆଭରଣ ।
ମଣିମୟ ଭୂମି ସେହି ଜାଣ ମୁନିଗଣେ ॥
ମାଟି ନାହିଁ ଟିକ ଟିକ କାଞ୍ଚନ ଯେ ବାଲି ।
ପାଣି କାଦୁଅ ନ ଲାଗେ ପାଦେ ଗଲେ ଚାଲି ॥
ସେ ଭୂମିଗୋଟି ପବିତ୍ର ଅତି ନିରମଳ ।
ସେହି ସ୍ଥାନରେ ମିଳଇ ସବୁ ଋତୁ ଫଳ ॥
ଦୋଷକାଶି ଦେବଲୋକେ ଜନମନ୍ତି ତହିଁ ।
ସବୁ ମାନବେ ସେ ସ୍ଥାନେ ଶୁକ୍ଳବର୍ଣ୍ଣ ଦେହି ॥
ସେ ସମସ୍ତ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ପରମ ସୁନ୍ଦର ।
ସ୍ତ୍ରୀଏ ପୁରୁଷ ଏ ଦୁଇ ଦୁଇ ଘର ଘର ॥
ସେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ସାକ୍ଷାତେ ସ୍ୱର୍ଗ ଅପସରୀ ।
ବଢ଼ନ୍ତି ସେ କ୍ଷୀରବୃକ୍ଷୁ କ୍ଷୀର ଖାଇକରି ॥
ଅମୃତ ତୁଲ୍ୟ ଲାଗଇ ସେ ବୃକ୍ଷର କ୍ଷୀର ।
ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ଦୁଇ ଦୁଇ ଉପୁଜନ୍ତି ନର ॥
ଅତି ବେଗରେ ବଢ଼ନ୍ତି ସେହି ପୁଅ ଝିଏ ।
କ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତି ଚକୁଆ ଚକୋଇର ପ୍ରାୟେ ॥
ଚକୁଆ ଚକୋଇଙ୍କର ରୂପ ଯେହ୍ନେ ଏକା ।
ନିରୋଗୀ ସକଳ ଲୋକେ ନାହିଁ ବ୍ୟାଧି ଶଙ୍କା ।
ହରଷରେ କାଟିଥାନ୍ତି ସେହି ରାତ୍ର ଦିନ ।
ତାଙ୍କ ଆୟୁର ପ୍ରମାଣ ଶୁଣ ଋଷିଗଣ ॥
ଏଗାର ହଜାର ବର୍ଷ ବଞ୍ଚନ୍ତି ସୁଖରେ ।
ଆଗ ହୋଇ ଜଣେ ଶୀଘ୍ର ଜଣକୁ ନ ମରେ ॥
ଭାରୁଣ୍ଡୀ ନାମରେ ପକ୍ଷୀ ଅଛନ୍ତି ସେ ସ୍ଥାନେ ।
ମଲଲୋକଙ୍କୁ ସେ ଘେନିଯାନ୍ତି ଅଣ୍ଟମୁନେ ॥
ପକାଇ ଦିଅନ୍ତି ନେଇ ପର୍ବତ କନ୍ଦରେ ।
ଶୁଣିଲ ଉତ୍ତର କୁରୁ କଥା ବିପ୍ରବରେ ॥
ଏବେ ମେରୁଗିରି ପୂର୍ବପାଖ କଥା ଶୁଣ ।
ଭଦ୍ରଶାଳ ନାମେ ତହିଁ ଅଛି ଏକ ବଣ ॥
ସବୁଠୁଁ ବଡ଼ ଭଦ୍ରାଶ୍ୱ ନାମେ ବର୍ଷ ସେହି ।
କାଳାମ୍ର ନାମରେ ଏକ ବୃକ୍ଷ ଅଛି ରହି ॥
ଶୋଭାପାଏ ଶୁଭ୍ର ଫଳ ଫୁଲେ ସେ ଝରତେ ।
ସେ ବୃକ୍ଷର ଉଚ୍ଚ ଏକ ଯୋଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ॥

ସିଦ୍ଧଗୂରଣଙ୍କ ଘର ଟେମ.ତରୁର ତଳେ ।
ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣ ତହିଁ ଥିବା ପୁରୁଷ ସକଳେ ॥
ମହାବଳବନ୍ତ ପୁଣି ଅତି ତେଜବନ୍ତ ।
ତହିଁରେ ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଏ ସୁନ୍ଦର ଅତ୍ୟନ୍ତ ॥
କୁମୁଦଫୁଲ ପ୍ରାୟେ ବର୍ଣ୍ଣ ତାହାଙ୍କର ।
ମନ ନ ଛାଡ଼ଇ ଦେଖିବା ଲୋକର ॥
ଧର୍ମ ଜ୍ଞାନ ବଇରାଗ୍ୟ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଗୁଣେ ।
ନିତ୍ୟ ଶୋଭା ପାଉଥାନ୍ତି ଜାଣ ଋଷିଗଣେ ॥
ପୂର୍ଣ୍ଣିମୀର ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ସବୁରି ବଦନ ।
ସର୍ବାଙ୍ଗ ଶୀତଳ ଯେହ୍ନେ ଚନ୍ଦ୍ରର କିରଣ ॥
ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ବାଦ୍ୟରେ ସେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରବୀଣ ।
ହଜାରେ ବର୍ଷ ତାହାଙ୍କ ଆୟୁର ପ୍ରମାଣ ॥
କଳାମ୍ର ବୃକ୍ଷର ରସ ଖାଇ ସେ ବଞ୍ଚନ୍ତି ।
ସବୁକାଳେ ଯୁବା ବାଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧ ନ ଜାଣନ୍ତି ॥
ନୀଳଗିରିର ଦକ୍ଷିଣେ ନିଷଧ ଉତ୍ତରେ ।
ସୁଦର୍ଶନ ନାମେ ଅଛି ଜାମ୍ବୁ ତରୁବରେ ॥
ସେ ପୁଣ୍ୟ ତରୁ ଦିଅଇ ସର୍ବ କାମ ଫଳ ।
ସିଦ୍ଧ ଚାରଣଙ୍କ ଘର ସେ ତରୁର ତଳ ॥
ଅତି ବଡ଼ ବୃକ୍ଷ ତହିଁ ଥାଏ ସବୁକାଳେ ।
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ବୋଲଇ ସେ ଭୂମି କାଳେ କାଳେ ॥
ମାଲ୍ୟବାନ ପର୍ବତର ଶୃଙ୍ଗରୁ ସେ ଯାଇ ।
ଏଗାର ଶତଯୋଜନ ପୂର୍ବରେ ସେ ଥାଇ ॥
ପଞ୍ଚାଶସହସ୍ର ଯୋଜନ ମାଲ୍ୟବାନ ଗିରି ।
ତହିଁ ଅଛନ୍ତି ମାନବ ଯେତେ ଅବତରି ॥
ଦୋଷକାରୀ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ଜନେ ସେ ଅଟନ୍ତି ।
ତାହାଙ୍କୁ ମହାରଜତ ବୋଲି ଯେ ବୋଲନ୍ତି ॥
ବ୍ରହ୍ମବାଦୀ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେତା ଅଟନ୍ତି ସେମାନେ ।
ଦିବ୍ୟ ତପସ୍ୟାର ବଳେ ସେ ମାନବଗଣେ ॥
ଛଅଶ ଛଷଠିବର୍ଷ ବଞ୍ଚିଣ ରହନ୍ତି ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କୁଟୁମ୍ବ ବୋଲି ସେ ମନେ କରନ୍ତି ॥
ଛଅଶ ଛଷଠି ବର୍ଷ ଖରତାପ ସହି ।
ତହୁଁ ସେ ଯାଇଣ ଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡଳରେ ରହି ॥
ପଶ୍ଚିମରେ ଋଷିଗଣେ ଆହେ ମୁନିସୁତ ।
କହି ବର୍ଷ ନାମ ସବୁ ଆବର ପର୍ବତ ॥
ପର୍ବତରେ ଘର କରି ଥାନ୍ତି ଯେତେଲୋକ ।
ଶୁଣିବା କହି ବିସ୍ତାରି ସବୁ କଥାଯାକ ॥

ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଟେବ ଇଲେ ସୂତ ମୁନିବର ।
ଶ୍ୱେତ ପର୍ବତ ଦକ୍ଷିଣ ନିଷଧ ଉତ୍ତର ॥
ଏଗାରହଜାର ପୁଣି ପନ୍ଦର ବରଷ ।
ଧାରବତୀ ନାମେ ନଦୀ ଅଛି ତାର ପାଶ ॥
ନୀଳପର୍ବତ ଦକ୍ଷିଣେ ନିଷଧ ଉତ୍ତରେ ।
ହିରଣ୍ମୟ ବର୍ଷ ନାମ ବୋଲଇ ସଂସାରେ ॥
ରମଣକ ନାମେ ଏକ ବର୍ଷ ଅଛି ଜାଣ ।
ତହିଁର ମାନବଯାକ ସବୁ ଶୁକ୍ଳବର୍ଣ୍ଣ ॥
ବିଧାତା ସୃଷ୍ଟି ଭିତରେ ସେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ।
କେହି ଯେ ଜଣେ କାହାର ନାହିଁତ ବଇର ॥
ସମସ୍ତେ ସବୁରି ମିତ୍ର ଜାଣ ଋଷିଗଣ ।
ସେମାନଙ୍କ ଆୟୁ କେତେ ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ॥
ପକ୍ଷିରାଜ ଗରୁଡ଼ର ବାସସ୍ଥାନ ସେହି ।
ଯକ୍ଷଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ଜନଯାକ ତହିଁ ॥
ସୁନ୍ଦରମୂରତି ବଳବନ୍ତ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ।
ଆନନ୍ଦେ ଥାନ୍ତି ନିରୋଗୀ ହୋଇ ନିରନ୍ତର ॥
କହୁଅଛି ଶୁଣ ଏବେ ତାହାଙ୍କ ଆୟୁଷ ।
ଏଗାର ହଜାର ପୁଣି ପନ୍ଦର ବରଷ ॥
ଗିରିଶୃଙ୍ଗ ତହିଁ ତିନି ବିଚିତ୍ର ସେ ପୁଣି ।
ତାହାଙ୍କର ନାମ ଶୁଣ କହେ ପରମାଣି ॥
ମଣିମୟ ରୁକ୍ମମୟ ରତ୍ନମୟ ନାମ ।
ଅଛଇ ଅପୂର୍ବ ମଣି ରତନ କାଞ୍ଚନ ॥
ନାନାପ୍ରକାର ଗୃହେ ସେ ଶୋଭା ପାଉଥାନ୍ତି ।
ଦେଖିଲେ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଲୋଭିତ ହୁଅନ୍ତି
ତିନିଶୃଙ୍ଗେ ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଭୁ ଦେବା ଅଧିକାରି ।
ସେ ଦେବା ଘର କରିଣ ଥାନ୍ତି ନିରନ୍ତର ॥
ଶୃଙ୍ଗବାନ ପରବତ ନାମ.ତାର ଜାଣ ।
ସେହି ତିନି ଶୃଙ୍ଗ ତାର ଆହେ ଋଷିଗଣ ॥
ସେ ଗିରି ଗୋଟା ଉତ୍ତରେ ସମୁଦ୍ରର ତୀରେ ।
ଐରାବତ ନାମେ ବର୍ଷ ବୋଲଇ ସଂସାରେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଗତି ନାହିଁ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଜାଣ ।
ଅଜର ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି ତହିଁ ଥିବାଜନ ॥
ନିର୍ମଳ ଚନ୍ଦ୍ର ନକ୍ଷତ୍ର ଗଣ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ।
ସେ ଭୂମି ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରଭରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଭା ହାନି
କେବଳ ରହି ଥାଆନ୍ତି ସେ ସ୍ଥାନ ଆବୋରି ।
ତହିଁ ମାନବଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣ ପଦ୍ମ ଫୁଲ ପରି ॥

ପଦ୍ମଫୁଲ ତୁଲ୍ୟ ପ୍ରଭା ଅଟଇ ତାହାଙ୍କର ।
ପଦ୍ମପତ୍ର ପ୍ରାୟ ନେତ୍ର ସୁଗନ୍ଧ ଆବର ॥
ଅବୟବ ସବୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ ହୋଇବା ଯାଏ ।
ପଦ୍ମପତ୍ର ତୁଲ୍ୟ ତାଙ୍କ ଦେହ ନ ଗନ୍ଧାଏ ॥
ସ୍ୱର୍ଗପୁର ହୋଇ ଦେବେ ଜନମନ୍ତି ତହିଁ ।
ଯେତେକ ନାରୀ ତହିଁରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ।
ଜଟେଣ୍ଡୁ ନାରୀଏ ପୁରୁଷ ଯେତେକ ।
ତହିଁ ସକଳେ ଅଟନ୍ତି ଧର୍ମବନ୍ତ ଲୋକ ॥
ତେର ହଜାର ବରଷ ବଞ୍ଚି ସେ ରହନ୍ତି ।
କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ର ଉତ୍ତର ତୀରେ ଶିବପତି ॥
କନକମୟ ଶକଟେ ବାସ ତାହାଙ୍କର ।
ଆଠଗୋଟି ଚକ ଅଛି ସେହି ଶଗଡ଼ର ॥
ମନୋଜବ ରଥ ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ତାହାକୁ
ନରଦେ ଭୂତେ ବହନ୍ତି ସେ ରଥ ଗୋସାଇଁକୁ ॥
ଜମ୍ବୁନଦରେ ସେ ରଥ ଶୋଭା ବିଭୂଷିତ ।
ତେଣୁ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଅନଳ ତୁଲ୍ୟ ତେଜୋବନ୍ତ ॥
ସେହି ପ୍ରଭୁ ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅତି ବଡ଼ ଗୁଣୀ ।
ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଳୟ କରତା କାରଣ କାରଣୀ ॥
ସେହି ପ୍ରଭୁ ପୃଥ୍ୱୀ ଜଳ ତେଜ ବାୟୁ ଶୂନ୍ୟ ।
ସବୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ପୂଜ୍ୟ ଅଗ୍ନି ତା ବଦନ ॥
ତାର ନାମ ହର ସର୍ବେ ବୋଲ ହର ହର ।
ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ସର୍ବେ ଯିବ ନାଶେ ତର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ବର୍ଷାଦି
ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଭାରତବର୍ଷ ବର୍ଣ୍ଣନ ।

ପଚାରିଲେ ଋଷିଗଣ ଆହେ ମୁନିସୂତ ।
ଆମ୍ଭର ବିଚାରେ ତୁମ୍ଭେ ବଡ଼ ବୁଦ୍ଧିବନ୍ତ ॥
ଏଣୁ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନ ଯେଉଁ ଭାରତ ବରଷ ।
ପୁଣ୍ୟକଥାମାନ ଯହିଁ ଅଛଇ ଅଶେଷ ॥
ତାହା ସବୁ ଆମ୍ଭ ଆଗେ ବିସ୍ତାରଣ କୁହ ।
ଯେମନ୍ତେ ଆମ୍ଭମନରେ ନ ରହେ ସନ୍ଦେହ ॥

ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ମହାମୁନି ସୂତ ।
ଭାରତ ବରଷ କଥା ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ ॥
ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ପୃଥୁ ବେଣୁ ନରପତି ।
ଅମ୍ବରୀଷ ମାନଧାତା ଇକ୍ଷ୍ୱାକୁ ଯଯାତି ॥
ମୁଚୁକୁନ୍ଦ ଉଶୀନର ନହୁଷ କୁବେର ।
ଋଷଭ ନୃଗ କୁଶିକ ଐଳ ନୃପବର ॥
ସୋମ ଗାଧି ଦିଲୀପ ଏ ଆଦି ମହାତମା ।
ବୋଲନ୍ତି ଏ ରାଜଋଷି ଗୁଣେରେ ସୁଷମା ॥
ବୁଦ୍ଧିବନ୍ତ ବଳବନ୍ତ ବିଚାରେ ପଣ୍ଡିତ ।
ଚରାଚର ପ୍ରାଣିଙ୍କର ଥିଲେ ପ୍ରିୟପାତ୍ର ॥
ଦେବତାଙ୍କ ମିତ୍ର ମହାକ୍ଷତ୍ରୀ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ।
କାଳେ କାଳେ ବିରାଜଇ ଏହାଙ୍କ କୀରତି ॥
ଭାରତ ବରଷ ରାଜା ଅଟନ୍ତି ଏ ଜାଣ ।
ସାତ କୁଳ ପରବତ ନାମ ଏବେ ଶୁଣ ॥
ମହେନ୍ଦ୍ର ଗିରି ମଳୟ ସହ୍ୟ ପରବତ ।
ଶୁକ୍ତିମାନ ଋକ୍ଷବାନ ବିନ୍ଧ୍ୟ ପାରିପାତ୍ର ॥
ଏମନ୍ତେ ଏ ସାତ ଗୋଟି କୁଳପରବତ ।
ଏହାଙ୍କର ଶୃଙ୍ଗ ଅତି ବିଚିତ୍ର ଶୋଭିତ ॥
ସାର ସାର ଦ୍ରବ୍ୟ ସବୁ ଅଛଇ ଗୁପତେ ।
ଏହା ଭିନ୍ନ ପରବତ ଆଉ ଅଛି ଯେତେ ॥
ମେଲେଚ୍ଛ ଜାତି ତହିଁରେ କରିଛନ୍ତି ଘର ।
ସେମାନେ ବର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍କର ଜାତି ମ୍ଳେଚ୍ଛାକାର ॥
ଭାରତରେ ଘର କରି ଅଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାଣୀ ।
ସେମାନେ ନିତ୍ୟ ପିଅନ୍ତି ଯେଉଁ ନଦୀ ପାଣି ॥
ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଏବେ କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ପବିତ୍ର ତାହାଙ୍କ ଜଳ ସ୍ୱାଦୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପୁଣ ॥
ବିପୁଳା ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସିନ୍ଧୁ ସରସ୍ୱତୀ ।
ଗୋଦାବରୀ ମହାନଦୀ ଭୀମା ବେତ୍ରବତୀ ॥
ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା କଉଶିକୀ ଶତଦ୍ରୁ ନର୍ମଦା ।
ସ୍ୱଚ୍ଛ ବାଲୁକା ବିପାପା ବିପାଶା ବାହୁଦା ॥
ଇରାବତୀ କୃଷ୍ଣବେଣୀ ବିତସ୍ତା ଗୋମତୀ ।
ତ୍ରିଦିବା ସିନ୍ଧୁଳା ବାପୀ ଦୃଷଦ୍ୱତୀ ଶରାବତୀ ॥
କରତୋୟା ଚନ୍ଦ୍ରବତୀ କୃମି ବେଦଶିରା ।
ଦେବସ୍ମୃତି ଧୂତପାପା ବନ୍ଦନା ନିବାରା ॥
ଉତ୍ପଳା ଚର୍ମଣ୍ୱତୀ ପୟୋଷ୍ଣୀ କାବେରୀ ।
ମାଳାବତୀ ପଳାଶିନୀ ହେମା ଧୃତ କରୀ ॥

ହସ୍ତିସୋମା ବେତ୍ରବତୀ ରହସ୍ୟା ନାଚତା ।
ଭଗୀରଥି ଭୀମରଥୀ ଚମନା ଚନ୍ଦ୍ରରଥା ॥
ହବସ୍ରବା ମନ୍ଦାରଥା ମରୁତା ପ୍ରବସ୍ର ।
ଜ୍ୟୋତରଥା ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରା ବହୁଳା କୁଶୀର ॥
କୁମ୍ବୀର ରକ୍ତ କଣ୍ଠ କପିଳା ବିଦଶା ।
ତୁଙ୍ଗ ବେଗା କୃଷ୍ଣ ବେଗା ବରୁଣା ସୁନାସା ॥
ବ୍ରହ୍ମମେଧା ଦୃଷଦ୍ୱତୀ ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୈତରଣୀ ।
ଋଷିକୁଲ୍ୟା ମନ୍ଦାକିନୀ ମଞ୍ଜୁଳା ବେହ୍ନଶୀ ॥
ମନ୍ଦବାହିନୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସଦା ନୀରମୟୀ ।
ଅନଙ୍ଗା ଲୋହିତା କୃଷ୍ଣା ବୃଷାକର ତୋୟୀ ॥
ଏମନ୍ତେ ବହୁତ ନଦୀ ଅଛଇ ଭାରତେ ।
ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ନାମ କହିବଇଁ କେତେ ॥
ମନେ ଯାହା ପଡ଼ିଲା ତା କହିଲି ଆବର ।
ଦେଶ ଯେତେ ଅଛି ଶୁଣ ମନ କରି ସ୍ଥିର ॥
କୁରୁ ପାଞ୍ଚାଳ ଜାଙ୍ଗଳ ଶାମ୍ବ ଶୂରସେନ ।
ପୁଳିନ୍ଦ ମତ୍ସ୍ୟେୟ ବୋଧ ସଉଗନ୍ଧ୍ୟ ସ୍ଥାନ ॥
ଚେଦି କୁନ୍ତି କାଶୀମାଳ ଭୋଜ ଯୁଗନ୍ଧର ।
ପୁଳିନ୍ଦକ ସିନ୍ଧୁ ମଦ୍ର ଅବନ୍ତୀ ନଗର ॥
କରୁଷ ମେକଳ ପୁଣ୍ଡ୍ର, ଉତ୍କଳ କୋଶଳ ।
କୁକୁର ଜଠର ଶକ ଦଶାର୍ଣ୍ଣ କେରଳ ॥
ଅଶ୍ମକ ନପ ବାହ୍ଲିକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋପରାଷ୍ଟ୍ର ।
ମଲ୍ଲରାଟ ଗୁଲ୍ମରାଟ ମଲ୍ଲକ କୁଶାଟ ॥
ବିଦର୍ଭ ଗୋମନ୍ତ ବଙ୍ଗ ବିଦେହ ମାଗଧ ।
ମଲୟ ବିଜୟ ଅଙ୍ଗ କଳିଙ୍ଗ ସାମୁଦ୍ର ॥
ମଲ୍ଲ ସୁଦେଷ୍ଣ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ବାହ୍ଲିକ ମହିଷ ।
ଶଶିକ ଆଭୀର କୂଟ କେକୟ ଯେ ଦେଶ ॥
ନିଷଧ ନିଷାଦ ଶକ କୁଳିନ୍ଦ ପୁଳିନ୍ଦ ।
ସୁଦେଷ୍ଣ କିରାତ ବଙ୍ଗ ଗାନ୍ଧାର ମିଳିନ୍ଦ ॥
ମସ୍ତ୍ର କଚ୍ଛ କଳୁନ୍ଦକ କାଶ୍ମୀର ବର୍ବର ।
ଗୋପାଳ କଚ୍ଛ ଜାଙ୍ଗଳ ସିନ୍ଧୁ ସଉବୀର ॥
ଦ୍ରାବିଡ଼ ମୂଷିକ ପ୍ରାଚ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧ ହଲ୍ଲୀକ ।
କୁନ୍ତଳ ନଳ କାନନ ତାମ୍ର ମହିଷକ ॥
ଗନ୍ଧିକ ଦଶାର୍ଣ୍ଣ ଶୈଳ କନକ ଅଙ୍ଗାର ।
ମାଳବ ମାରିଷ ମଣିଂଧଳିନୀ ନଗର ॥
ଦାରୁଣ ମ୍ଲେଚ୍ଛ କାମ୍ବୋଜ ସୂତପା ଋଷିକ ।
ସଙ୍ଗ ବେଗଧର ବିନ୍ଧ୍ୟ ସୁତପା ରୁଳକ ॥

ସମଙ୍ଗ ମାରିଷ ଚଣ୍ଡ କୁହୁକ ମଣ୍ଡଳ ।
ସ୍ତନପାଳ ଗିରିମାଳ ନେପାଳ ଭୂପାଳ ॥
ବିଦର୍ଭ ନିଗର୍ଭ ଆଦି ଅଛି ନାନା ଦେଶ ।
ଏକ ଏକ କରି କେତେ କହିବି ଅଶେଷ ॥
ଯେତେକ ମେଳଚ୍ଛ ସବୁ ଅଛନ୍ତି ଉତ୍ତରେ ।
କାମ୍ବୋଜ ଯବନ ହୂଣ ରମଣ ବର୍ବରେ ॥
ହୂଣ କୁଳଟା ଆବର ପାରସିକ ଶର ।
ଚରଦ କିରାତ ଆଦି ଆଭୀର ତୁଷାର ॥
କିର ଭକ୍ଷିକ ଏ ଆଦି ଅଛନ୍ତି ବହୁତ ।
ଭାରତର ଦେଶ ନଦୀ ଶୁଣିଲ ସମସ୍ତ ॥
ଋଷିଏ ବୋଇଲେ କହ ସୂତ ମୁନିବର ।
ଆୟୁଷ ବଳ ଭାରତ ବାସୀ ଜନଙ୍କର ॥
ଶୁଭାଶୁଭ ଫଳ ସବୁ କହିବ ବୁଝାଇ ।
ହରିବର୍ଷ କଥା ତାର ସଙ୍ଗେ ଦେବ କହି ॥
ସୂତ ବୋଇଲେ ଭାରତ ବର୍ଷେ ଯୁଗ ଚାରି ।
ସେ ସବୁ ଯୁଗର ନାମ ଶୁଣ ତପସ୍ୱୀର ॥
ସତ୍ୟ ତ୍ରେତା ଦ୍ୱାପର ଯେ କଳି ଏହି ଜାଣ ।
ଆଦ୍ୟଯୁଗ ନାମ ସତ୍ୟ ଆହେ ଋଷିଗଣ ॥
ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୁଗର ନାମ ତ୍ରେତା ଯେ ଅଟଇ ।
ତୃତୀୟ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗ ଶେଷ କଳି ହୋଇ ॥
ସତ୍ୟର ଆୟୁଷ ଚାରି ସହସ୍ର ବରଷ ।
ତିନି ସହସ୍ର ବରଷ ତ୍ରେତାର ଆୟୁଷ ॥
ବେନି ସହସ୍ର ବର୍ଷ ଆୟୁ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ।
ଗର୍ଭେ ଥାଇ କଳିଯୁଗେ ମରନ୍ତି ଯେ ନର ॥
ଏଣୁ ଏ ଯୁଗେ ଆୟୁର ପରମାଣ ନାହିଁ ।
ଜନମ ହୋଇବା ମାତ୍ରେ ମରଇ ବା କେହି ॥
ସତ୍ୟଯୁଗର ମାନବେ ମହା ବଳବନ୍ତ ।
ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଗୁଣବନ୍ତ ବିଶ୍ୱରେ ପଣ୍ଡିତ ॥
ମହା ପ୍ରାଣକୁ ଧରିଣ ଜନମ ହୁଅନ୍ତି ।
ବହୁତ କାଳ ବଞ୍ଚିଣ ପୁଣି ସେ ମରନ୍ତି ॥
ସତ୍ୟଯୁଗର ବାହ୍ମଣେ ମହା ବଳୀୟାର ।
ସତ୍ୟବାଦୀ ଧର୍ମଶୀଳ ପରମ ସୁନ୍ଦର ॥
ସବୁ ବିପ୍ରେ ମୁନିରୂପେ ହୁଅନ୍ତି ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ଏଣୁ ସେହି ତପୋଧନ ମହାତ୍ମା ବୋଲନ୍ତି ॥
ସତ୍ୟଯୁଗ କ୍ଷତ୍ରିମାନେ ଦୀର୍ଘ ଦେହଧାରୀ
ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ସେ ମହା ଧନୁର୍ଦ୍ଧାରୀ ।

ମହା ବୀର୍ଯ୍ୟବନ୍ତ ପୁଣି ସଂଗ୍ରାମରେ ବୀର ।
ରାଜ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ କ୍ଷତ୍ରୀ ଯେ ତ୍ରେତାଯୁଗର ॥
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ବୀର ଜାଣ ଗୁଣଜାତ ।
ବୀର୍ଯ୍ୟ ସାହସ ଉତ୍ସାହ ସବୁର ସମ୍ପତ୍ତି ॥
ସବୁର ଯୁଦ୍ଧରେ ଇଚ୍ଛା ଜାଣ ମୁନିବରେ ।
କଳିଯୁଗରେ ଜନମ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ନରେ ॥
ବୃଥା ଅଭିମାନ ବହି କ୍ରୋଧରେ ମରନ୍ତି ।
ଅଳ୍ପପ୍ରାୟ ଦେଖା ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା କରି ନ ପାରନ୍ତି ॥
ଲୋଭରେ ସଙ୍ଗ ସର୍ବଦା କହୁଥାନ୍ତି ମିଛ ।
ଆତ୍ମଗର୍ବ ବହି ଭୂଷା ତାହାଙ୍କର ତୁଚ୍ଛ ॥
କ୍ରୋଧ ଅଭିମାନ କୁଟ କପଟ ବହୁତ ।
ଲୋଭେ ପର ବସ୍ତୁରେ ସଦା ଆସକତ ॥
ପରର ଶିରୀ ଦେଖିଲେ ହୁଅନ୍ତି କାତର ।
ପରସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସେ ଯେବେ ଦେଖନ୍ତି ସୁନ୍ଦର ॥
ପରବୃତ୍ତି ପରଧନ ଦେଖି ଲୋଭକରି ।
ବଳେ କଉଶଳେ ତାହା ନିଅନ୍ତି ଯେ ହରି ॥
ଏମନ୍ତେ ନାନାଦି ଦୋଷ ଧରି ଉପୁଜନ୍ତି ।
ଦ୍ୱାପରଯୁଗେ ଯେତେକ ଜନମ ହୁଅନ୍ତି ॥
ଗୁଣ ଦୋଷ ସଂକ୍ଷେପରେ ବହିଲି ସେ ପୁଣି ।
କଳିଯୁଗରେ ଜନମ ହୁଅନ୍ତି ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଗୁଣ କହିଁତ ତାଙ୍କର ଦୋଷହିଁ ଅପାର ।
ଭାରତବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୈମବତ ସାର ॥
ତାଠାରୁ ଗୁଣରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହରିବର୍ଷ ଜାଣ ।
ସବୁ ପୁରାଣହିଁ ସାର ଏ ପଦ୍ମପୁରାଣ ॥
ହରିର ଗୁଣ କରମ ଥିବାରୁ ଏଥିରେ ।
ଶୁଣିଲେ ପଢିଲେ ନିଶ୍ଚେ ମୋକ୍ଷହେବ ନରେ

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ଭାରତ-
ବର୍ଷ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ
ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଦ୍ୱୀପବର୍ଣ୍ଣନ ।

ପଚାରିଲେ ଋଷିଗଣ ଆହେ ମୁନି ସୂତ ।
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ କଥାଯାକ କହିଲ ସମସ୍ତ ॥
ଆଉ କେତେ ଦ୍ୱୀପ ଅଛି ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳେ ।
କେତେ ଯେ ସମୁଦ୍ର ଅଛି କହ ତାର ମୂଳେ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମହାମୁନି ।
ବହୁତ ଦ୍ୱୀପ ବହଇ ଜାଣ ଏ ମେଦିନୀ ॥
ବଡ ବଡ ଦ୍ୱୀପ ଅଛି ସାତଗୋଟି ଜାଣ ।
କହୁଅଛି ଶୁଣ ଏବେ ତାର ପରମାଣ ॥
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପରେ ଅଛଇ ବହୁତ ପର୍ବତ ।
ଆଉ ଜମ୍ବୁବୃକ୍ଷହିଁ ଅଛଇ ବହୁତ ॥
ଅଠର ହଜାର ପୁଣି ଛଅଶ ଯୋଜନ ।
ଦୀର୍ଘପ୍ରସ୍ଥ ଉପରରେ ଜାଣ ମୁନିଜନ ॥
ଏହାଠାରୁ ଦୁଇଗୁଣ ଲବଣ ସାଗର ।
ବହୁତ ଧାତୁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଶରୀର ଆବର ॥
ଅନେକ ପର୍ବତ ଅଛି ଏହାର ଗର୍ଭରେ ।
ସିଦ୍ଧ ଚାରଣ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି ଏଥିରେ ॥
ମଣ୍ଡଳ ଆକାରେ ରହି ଅଛି ଜାଣ ଏହି ।
ଶାକ ଦ୍ୱୀପ କଥା ଏବେ ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ଠାରୁଁ ସେହି ଦ୍ୱୀପ ଦୁଇଗୁଣ ।
କ୍ଷୀରୋଦ ସିନ୍ଧୁ ବେଢିଛି ତାକୁ ମୁନିଗଣ ॥
ପୁଣ୍ୟ ଦେଶ ସେ ଦ୍ୱୀପରେ ଅଛଇ ବହୁତ ।
ତହିଁ ଜନ୍ମିତ ମାନବେ ନ ହନ୍ତି ଯେ ମୃତ ॥
ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ କାହାକୁ ବୋଲି ନ ଜାଣନ୍ତି ସେହି ।
ତାଙ୍କଠାରେ କ୍ଷମାଗୁଣ ତେଜ ଅଛି ରହି ॥
ବିସ୍ତାରି କହୁଛି ଏବେ ଶୁଣ ଦେଇ ମନ ।
ସାତଗିରି ଅଛି ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପର ସମାନ ॥
ମଣିମୟ ପର୍ବତ ସେ ରତ୍ନର ଆକାର ।
କହୁଅଛି ଗୋଟି ଗୋଟି ନାମ ତାହାଙ୍କର ॥
ପ୍ରଥମ ପର୍ବତ ନାମ ଅଟେ ମେରୁ ଗିରି ।
ଦେବ ଋଷି ଗନ୍ଧର୍ବରେ ସେ ପର୍ବତ ପୂରି ॥
ତହୁଁ ମଳୟ ପର୍ବତ ଅତି ମନୋହର ।
ଏ ପର୍ବତ ଗୋଟି ଜାଣ ମେଘଙ୍କର ଘର ॥
ତହୁଁ ଯାଇ ସବୁଠାରେ ବରଷନ୍ତି ପାଣି ।
ତହିଁ ରହନ୍ତି ସେ ସବୁଠାରୁ ଆସି ପୁଣି ॥
ଜଳ ଧାର ନାମ ଅଛି ଏକ ପରବତ ।
ମହାଗିରି ମଧ୍ୟରେ ସେ ହୁଅଇ ଗଣିତ ॥
ଏହି ପର୍ବତ ମଧ୍ୟରୁ ନିତ ପୁରନ୍ଦର ।
ଉତ୍ତମ ଜଳ ନିଅଇ କରିଣ ଆଦର ॥

ସେ ଜଳ ବରଷା କାଳେ ମନ୍ଦାରେ ବରଷେ ।
ସେ ବରଷା ପାଣି ଖାଇ ବଢ଼ିଯାନ୍ତି ଶସ୍ୟ ॥
ରଇବତକ ନାମରେ ଅଛି ଏକ ଗିରି ।
ଅତି ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତ ସେ ତାହାର ଉପରି ॥
ରେବତୀ ନାମ୍ନେ ନକ୍ଷତ୍ର ଅନଳ ଗଗନେ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଯେ ତାହାକୁ ଥାପି ଅଛନ୍ତି ସେ ସ୍ଥାନେ ॥
ତା ଉତ୍ତରେ ଶ୍ୟାମ ନାମେ ଅଛି ମହାଗିରି ।
ସେ ମହା ପର୍ବତ ପ୍ରଭା ନବମେଘ ପରି ॥
ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ସେ ଗିରି ଉଚ୍ଚ ଅତି ।
ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶଇ ତା ଦେହର କାନ୍ତି ॥
ଋଷିଏ ବୋଇଲେ ଆହେ ମୁନିବର ସୂତ ।
ତୁମ୍ଭ କଥାରେ ସଂଶୟ ଉପୁଜେ ବହୁତ ॥
ତହିଁର ପ୍ରଜା କେମନ୍ତେ ହୋଇଲେ ଶ୍ୟାମଳ
ସୂତ ବୋଇଲେ ତା ଶୁଣ ହେ ଋଷି ମଣ୍ଡଳ ॥
ସବୁ ଦ୍ୱୀପରେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେ ପ୍ରଜାଜନ ।
ଗଉର ବର୍ଣ୍ଣ ଆବର ଜାଣ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ॥
ସ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ନରଣରେ ଆନ ବର୍ଣ୍ଣ ଉପୁଜଇ ।
ତେଣୁ ଶ୍ୟାମଳ ବରନ ପ୍ରଜାଗଣ ତହିଁ ॥
ଏ କାରଣୁ ଏ ପର୍ବତ ନାମ ଶ୍ୟାମଗିରି ।
ତହୁଁ ଜାଣ ମହିଦାଦସ୍ଥ ଦୁର୍ଗ ଶୈଳ ପୁଣି ॥
ସେ ଗିରି ଗୋଟି ଅଟଇ ପର୍ବତର ଘର ।
ପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ତହିଁ ବର୍ଷେ ନିରନ୍ତର ॥
ଏହୁଁ ଯେ ପର୍ବତ ନାମ ଅଟଇ କେଶରୀ ।
ବହୁତ କେଶରେ ସେହି ଗିରି ଅଛି ପୂରି ॥
ଏ ସାତ ପର୍ବତ ନାମ କହିଲି ବୁଝାଇ ।
ଆଦ୍ୟ ଯେତେ ପୁଣ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ଥରେ ଅଟଇ ॥
ଦ୍ୱିତୀୟ ତାଠାରୁ ଦୁଇ ଗୁଣ ଅଟେ ଜାଣ ।
ତୃତୀୟ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ଥରେ ତା ଠାରୁ ଦ୍ୱିଗୁଣ ॥
ତୃତୀୟ ଠାରୁ ଚତୁର୍ଥ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଅଟଇ ।
ଚତୁର୍ଥ ଠାରୁ ପଞ୍ଚମ ଜାଣ ଗୁଣ ଦୁଇ ॥
ପଞ୍ଚମ ଠାରୁ ଯେ ଷଷ୍ଠ ଦ୍ୱୀପ ଦୁଇଗୁଣ ।
ଷଷ୍ଠଠାରୁ ସପତମ ଦୁଇ ଗୁଣ ଜାଣ ॥
ତହିଁରେ ଯେ ସବୁ ବର୍ଷ ତାହା ଅଛି କହି ।
ଯେଉଁ ଗିରି ଗୋଟି ମହା ମେରୁ ନାମ ବହି ॥
ମହାକାଶ ନାମ ବର୍ଷେ ତାହାର ଶିଖର ।
ମଳୟ ପର୍ବତ ଶିଖ କୁମୁଦ ଉତ୍ତର ॥
ଜଳଧାର ଗିରି ଶିଖ ନାମ ସୁକୁମାର ।
ରୈବତ ପର୍ବତ ଶିଖ ନାମ କଉମାର ॥
ଶ୍ୟାମଗିରି ଶିଖ ମଣି କାଞ୍ଚନ ବୋଲଇ ।
କେଶରୀ ଗିରି ଶିଖକୁ ମନ୍ଦଦକୀ କହି ॥
ସ୍ୱର୍ ଲୋକଯାଏ ବ୍ୟାପି ରହିଛନ୍ତି ଜାଣ ।
ଶାକ ନାମେ ମହାବୃକ୍ଷ ଅଛି ମୁନିଗଣ ॥
ତାର ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ଥ ଜମ୍ବୁ ଦ୍ୱୀପର ସମାନ ।
ସୁଖରେ ଥାନ୍ତି ତହିଁରେ ଥିବା ପ୍ରଜାଗଣ ॥
ଶତ୍ରୁ ତା ନାହିଁ ସମସ୍ତେ ମିତ୍ର ପରସ୍ପରେ ।
ପୁଣ୍ୟ ଦେଶମାନ ସବୁ ଅଛି ଯେ ତହିଁରେ ॥
ଦେବତା ସିଦ୍ଧ ଗୃରଣ ତହିଁ ଆତଯାତ ।
ତହିଁ ଗୃହଜାତ ପ୍ରଜାଗଣ ଧର୍ମବନ୍ତ ॥
ସବୁଜାତ ନିଜ ନିଜ କର୍ମେ ଥାନ୍ତି ରତ ।
ଚୌର ତସ୍କରେ ନାହାନ୍ତି ପ୍ରଜାଗଣ ସୁସ୍ଥ ॥
ବର୍ଷା କାଳ ନଦୀ ପ୍ରାୟ ବଢନ୍ତି ପ୍ରଜାଏ ।
ସମସ୍ତେ ଦୀର୍ଘାୟୁ ନାହିଁ ଜରା ମୃତ୍ୟୁ ଭୟେ ॥
ତହିଁ ଥିବା ନଦୀ ସବୁ ଜାଣ ପୁଣ୍ୟଜଳା ।
ସେଠାବରେ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ହୋଇଣ ବହିଲା ॥
ବହୁତ ଧାର ହୋଇଣ ଯାଇଛନ୍ତି ବହି ।
ତହିଁ ଯେ ବିଖ୍ୟାତ ନଦୀ ନାମ ଶୁଣ କହି ॥
ମହା ନଦୀ ଶିବୋଦକା ସୀତା ସୁକୁମାରୀ ।
ମଣିଜଳା ପୁଣି ଇକ୍ଷୁ ବର୍ଦ୍ଧିକା କୁମାରୀ ॥
ଏ ନଦୀ ମାନଙ୍କ ଧାର ଅଟଇ ବହୁତ ।
ସେ ନଦୀ ଧାରଙ୍କ ଜଳ ପରମ ପବିତ୍ର ॥
ଇନ୍ଦ୍ର ଯେ ତହିଁରୁ ଜଳ ନେଇ ବରଷନ୍ତି ।
ସନ୍ଦିଦ୍ୱରୀ ପୁଣ୍ୟକଣ୍ଠୀ ସେମାନେ ବୋଲନ୍ତି ॥
ତାଙ୍କ ନାମ ପରିମାଣ କହି ନ ହୁଅଇ ।
ଚାରି ଗୋଟି ପୁଣ୍ୟ ଦେଶ ତହିଁରେ ଅଛଇ ॥
ମୃଗ ମଶକ ମାନସ ମଲ୍ଲିକ ଏ ଚାରି ।
ମୃଗଦେଶେ ବିପ୍ର ସବୁ ଛନ୍ତି ଘର କରି ॥
ସେମାନେ ଆପଣା କର୍ମ କରୁଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟ ।
ମଶକ ଦେଶବାସୀ ଯେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ସମସ୍ତ ॥
ସତ୍ୟବାଦୀ ଧର୍ମବନ୍ତ ସମସ୍ତେ ଅଟନ୍ତି ।
ମାନସ ଦେଶବାସୀ ଯେ ସବୁ ବୈଶ୍ୟଜାତି ॥
ମହାଶୂର ଧର୍ମବାନ ବାଣିଜ୍ୟ କୁଶଳ ।
ମଲ୍ଲିକେ ଘର କରିଣ ଛନ୍ତି ଶୂଦ୍ର କୁଳ ॥

ସେ ସବୁ ଜାଣ ଧାର୍ମିକ ସ୍ୱକର୍ମିରେ ରତ ।
ଆହେ ଋଷିଗଣେ ଶୁଣ ସେ ଦେଶ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ॥
ରାଜା ନାହିଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଜନ ତହିଁ ନାହିଁ ।
ଦଣ୍ଡ ପାଇବାର ଲୋକ ନାହିଁ ପୁଣି କେହି ॥
ନିଜଧର୍ମ ବଳେ ନିଜେ ନିଜେ ରକ୍ଷା ପାନ୍ତି ।
ଈଶ୍ୱର ଦେଶରେ ଯେତେ ଦ୍ୱୀପ ରହିଛନ୍ତି ॥
ତାହା ଏବେ କହୁଅଛୁ ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ।
ସ୍ୱରଗୋଟି ସମୁଦ୍ର ଯେ ଅଛୁ ତହିଁ ପୁଣ ॥
ଘୃତ ଦଧି ସୁରା କ୍ଷୀର ଏ ସ୍ୱର ସାଗର ।
ଦ୍ୱୀପ ଯେତେ ଅଛି ଶୁଣ ପ୍ରମାଣ ତାହାର ॥
ଏକୁଁ ଏକ ଦୁଇ ଗୁଣେ ଜାଣ ଦୀର୍ଘପ୍ରସ୍ତ ।
ପର୍ବତ ସବୁ ସମୁଦ୍ର କୁଟୁମ୍ବ ବୋଲନ୍ତି ॥
ମଧ୍ୟେଥିବା ଦ୍ୱୀପଗୋଟି ଗଉର ବରନ ।
ମନଃଶିଳ ପାହାଡ଼ ଯେ ସବୁହୁଁ ପ୍ରଧାନ ॥
ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଅଛି କୃଷ୍ଣ ପରବତ ।
କେଶବ ଥାଆନ୍ତି ସେହି ପର୍ବତେ ନିରତ ॥
ନାରାୟଣ ସଖା ବୋଲି ସେ ଗିରିକି କହି ।
ଯେତେକ ପ୍ରଜା ଅଛନ୍ତି ବାସ କରି ତହିଁ ॥
ଅତି ସୁଖେ ରହିଥାନ୍ତି କେଶବ ପ୍ରସାଦେ ।
ଯେତେକ ରତ୍ନ ଅଛଇ ସେ ଶଇଳ ମଧ୍ୟେ ॥
ତାହାକୁ ଯତନେ ରଖନ୍ତି ଦେବ ନାରାୟଣ ।
ଯେତେକ ଦେଶ ଅଛଇ ଶରଦ୍ୱୀପେ ଜାଣ ॥
ତା ମଧ୍ୟରେ କୁଶସ୍ତମ୍ବ ଦେଶ ଯେ ପ୍ରଧାନ ।
ନାହିଁ ତାହାକୁ ସଂସାରେ କେହି ଯେ ସମାନ ॥
ଶାଲ୍ମଳୀ ଦ୍ୱୀପେ ଶାଲ୍ମଳୀ ବୃକ୍ଷ ଗୋଟା ବଡ଼ ।
କ୍ରୌଞ୍ଚ ଦ୍ୱୀପେ କ୍ରୌଞ୍ଚଗିରି ରତ୍ନରେ ସୁଦୃଢ଼ ॥
କମଳଲୋଚନ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ହରି ।
ମୋକ୍ଷ କାମନାକାରୀଙ୍କ ମୋକ୍ଷ ଯହିଁ କରି ॥
ଅଛି ତହିଁ ଧାତୁମୟ ଗିରି ଯେ ଗୋମନ୍ତ ।
ଶରଦ୍ୱୀପେ ଏହି ଗିରି ପ୍ରବାଳେ ନିର୍ମିତ ॥
ଦ୍ୟୁତିମାନ ସୁନାମା ଏ ଦୁଇ ହେମଗିରି ।
ଏକୁଁ ଏକ ଦୁଇଗୁଣ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ତ ଧରି ॥
ଏହା ଭିନ୍ନ ଆଉ ପାଞ୍ଚ ଗିରି ନାମ ଶୁଣ ।
କୁମୁଦ ଯେ ପୁଷ୍ପବାନ କୁଶେଶୟ ପୁଣ ॥
ହରି ପର୍ବତକୁ ଘେନି ଏ ପାଞ୍ଚ ପର୍ବତ ।
ଏକୁଁ ଏକ ଦୁଇଗୁଣ ଜାଣ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ଥ ॥

ସାତଗୋଟି ବର୍ଷ ତାହା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଧାନ ।
ଏକ ଏକ କରି କହେ ଶୁଣ ତାଙ୍କ ନାମ ॥
ଉଦ୍ଭିଦ ବେଣୁମଣ୍ଡଳ ସ୍ୱରଥ ଲବଣ ।
ଧୃତିମାନ ପ୍ରଭାକର କପିଳ ଏ ଜାଣ ॥
ଦେବ ଗନ୍ଧର୍ବ ମାନବେ ଏ ବର୍ଷେ ବିହରି ।
ଭୟ କାହାକୁ ଚିତ୍ତରେ ନାହିଁ ତାହାଙ୍କର ॥
କେହି ତହିଁ ନ ମରନ୍ତି ଶ୍ୱେର ଖଣ୍ଡ ନାହିଁ ।
ମ୍ଲେଚ୍ଛଜାତି ଘର କରି ତହିଁ ନାହିଁ କେହି ॥
ସକଳେ ଗଉରବର୍ଣ୍ଣ ଅତି ସୁକୁମାର ।
କ୍ରୌଞ୍ଚ ଦ୍ୱୀପେ ଅଛି ଯେଉଁ କ୍ରୌଞ୍ଚ ଗିରିବର
ତା ପରେ ବାମନ ନାମେ ଅଛି ମହାଗିରି ।
ତହୁଁ ଅନ୍ଧକାର ଗିରି ଜାଣ ତପସ୍ୱରି ॥
ତହୁଁ ପର୍ବତ ଉତ୍ତମ ନାମ ମଇନାକ ।
ତହୁଁ ଗୋବନ୍ଦ ପର୍ବତ ନାମେ ଗିରି ଏକ ॥
ଏକୁଁ ଏକ ଦୁଇଗୁଣ ଜାଣ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ତ ।
ଦେଶମାନଙ୍କର ନାମ ଶୁଣ ଦେଇ ମତ ॥
କ୍ରୌଞ୍ଚରେ କୁଶଳ ଦେଶ ଏକା ଅଛି ରହି ।
ତହୁଁ ବାମନପର୍ବତ ଦେଶ ସବୁ କହି ॥
ମନୋନୁଗ ଉଷ୍ଣଦେଶ ପ୍ରାବରକ ଦେଶ ।
ଅନ୍ଧକାରକ ଆବର ଦେଶ ମୁନିଦେଶ ॥
ଦୁନ୍ଦଭି ସ୍ୱନ ନାମରେ ଦେଶ ଏକ ଅଛି ।
ସିଦ୍ଧ ଚାରଣଗଣରେ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ॥
ତହିଁ ଥିବା ବନଜନ୍ତୁ ଗଉର ବରନ ।
ପୁଷ୍କରେ ପର୍ବତ ଏକ ମଣି ରତ୍ନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ॥
ସେ ପର୍ବତ ନାମ ଜାଣ ଅଟଇ ପୁଷ୍କର ।
ଦେବ ପ୍ରଜାପତି ଥାନ୍ତି ତହିଁ କରି ଘର ॥
ନିତି ପୂଜନ୍ତି ତାହାଙ୍କୁ ଦେବ ଋଷିଗଣ ।
ଜମ୍ବୁ ଦ୍ୱୀପେ ଅଛି ଯେତେ ରତ୍ନର ପ୍ରମାଣ ॥
ତହୁଁ ଅଧିକ ପ୍ରମାଣେ ରତ୍ନ ଅଛି ରହି ।
ପ୍ରଜାଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ନାନା ଖାଦ୍ୟ ଅଛି ତହିଁ ॥
ଏ ସବୁ ଦ୍ୱୀପର ଋଷେ ଜାଣ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
ଏକୁଁ ଏକଙ୍କର ଆୟୁ ଦୁଇଗୁଣ ଧରି ॥
ସତ୍ୟବାଦୀ ଶାନ୍ତଶୀଳ ସବୁ ପ୍ରଜାଜନ ।
ରୋଗ ଶୋକ ନ ଜାଣନ୍ତି ସୁଖେ ଯାଇ ଦିନ ॥
ଏ ସବୁ ଦ୍ୱୀପବାସିଙ୍କ ଧର୍ମ ଏକ ଜାଣ ।
ପ୍ରଜାପତି ଦଣ୍ଡ ଧରି କରନ୍ତି ରକ୍ଷଣ ॥

ସେହି ରାଜା ସେହି ଶିବ ସେହି ପିତାମହ ।
ସେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ବିପ୍ର ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଦେହ ॥
ଭୋଜନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେତେକ ଆସେ ଉପୁଜାଇ ।
ସୁଖେ ରହିଥାନ୍ତି ପ୍ରଜା ନିତ ତାହା ଖାଇ ॥
ଆଉ ଏକ ମହାଗିରି ଅଛି ପୁଣି ତହିଁ ।
ଚାରିକୋଣିଆ ମଣ୍ଡଳ ଆକାରେ ସେ ରହି ॥
ସବୁ ଲୋକର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରଖେ ସେହି ଗିରି ।
ବାମନ ଗଜ ଆବର ଐରାବତ କରି ॥
ସୁପ୍ରତୀକ ଯେଣି ଚାରି ମଦସ୍ରାବୀ ଗଜ ।
ଦିଗ୍‌ଗଜ ଏହାଙ୍କ ନାମ ଏହି ଗଜରାଜ ॥
ଏହାଙ୍କର ପରିମାଣ କହି ନ ହୁଅଇ ।
ଗିରିର ତଳ ଉପର କେତେ ଯୋଜନ କହି ॥
ମଧ୍ୟଭାଗର ପ୍ରମାଣ କହିବଇଁ କାହୁଁ ।
ସବୁ ଦିଗୁ ଆସି ତହିଁ ବହେ ସବୁ ବାୟୁ ॥
ପଦ୍ମତୁଲ୍ୟ ଶୁଣ୍ଡ ଦିଗ ଗଜମାନଙ୍କର ।
ବାୟୁକୁ ଟାଣି ଆଣନ୍ତି ଶୁଣ୍ଡେ କରିବର ॥
ମୁଖ ନାସାବାଟେ ପୁଣି ଛାଡନ୍ତି ଯେ କ୍ଷଣେ ।
ଚାରିଦିଗରେ ବହନ୍ତି ତହୁଁ ସମୀରଣେ ॥
ଏଣୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦମ ଅଟନ୍ତି ସେହି ଗଜ ଚାରି ।
ପ୍ରଜା ନାନାସ୍ଥାନୁ ଆସି ତହିଁ ଘର କରି ॥
ଭୂମିଭାଗର ସକଳ କହିଲି ବୁଝାଇ ।
ଯେବଣ ମାନବ ଏହା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଶୁଣଇ ॥
ସାଧୁ ସଙ୍ଗ ପାଇ ସବୁ ସିଦ୍ଧି ହୁଏ ତାର ।
ମୋକ୍ଷପାଏ ଆଉ ଜନ୍ମ ନୁହଇ ସେ ନର ॥
ବଳତେଜ ଯଶ ଆୟୁ ବହୁତ ବଢଇ ।
ପର୍ବଦିନେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ॥
ତାର ପିତୃଗଣେ ନିସ୍ତେ ଲଭନ୍ତି ସୁପତି ।
ଦୀନ ଗୋପୀନାଥ ମୁଖେ ବୋଲେ ଶିରିପତି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ଭୂବର୍ଣ୍ଣନଂ
ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ପୁଷ୍କର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ଋଷିଏ ବୋଇଲେ ଆହେ ସୂତ ମୁନିବର
ଅମୃତ ପିଇ ଆନନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତି ଯେସନେ ନର ॥
ତେସନ ଶୁଣି ପୁରାଣ ତୁମ୍ଭ ମୁଖୁଁ ଆମ୍ଭେ ।
ଆଉ ଯାହା ପଚାରୁଛୁଁ କହ ତାହା ଏବେ ॥
କହିଲ ପୃଥିବୀ କଥା ଦେଶ ଗିରି ନଈ ।
ଆବର ତହିଁ ଅଛଇ ଯେତେ ତୀର୍ଥ ଭୂଇଁ ॥
ତାର ମହିମା ସକଳ କହ ମୁନିବର ।
ଋଷିଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାର ॥
କହିଲେ ସେ ସୂତମୁନି ଶୁଣ ତପୋଧନେ ।
ଧନ୍ୟ ମାନ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ ତୁମ୍ଭେ ଏ ତିନିଭୁବନେ ॥
ଯେଣୁ ମୋତେ ପଚାରିଲ ତୀର୍ଥର ମହିମା ।
ଯେମନ୍ତେ ମୋତେ କହିଛି ବ୍ୟାସ ବେଦବ୍ରହ୍ମା ॥
ଏକ ପୁରାତନ କଥା କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଆଗେ ନାରଦ କହିଥିଲେ ଜାଣ ॥
ମହାରଥ ପଣ୍ଡୁପୁତ୍ର ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଭାଇ ।
ପଶାଖେଳରେ ଆପଣା ରାଜ୍ୟକୁ ହରାଇ ॥
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କି ସଙ୍ଗେ ଘେନି କଲେ ବନବାସ ।
ଦେଖିଲେ ନାରଦ ଋଷି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ॥
ଜଳୁଥିଲ ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟେ ତେଜ ତାହାଙ୍କର ।
ବନରେ ଭେଟିଲେ ସେହି ପାଞ୍ଚ ସହୋଦର ॥
ବ୍ରାହ୍ମୀନଦୀ ଶୀତେ ଦେହ ହୋଇଛି ମଳିନ ।
ବେଳକୁ ବେଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶଇ ବଦନ ॥
ଧର୍ମରାଜ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଭାଇ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଘେନି ।
ବିରାଜନ୍ତି ଯେସନେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଦେବ ସପ୍ତଯୋନି ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଭା ମେରୁଗିରି ନ ଛାଡେ ଯେସନେ ।
ସାବିତ୍ରୀ ପ୍ରାୟେ ଯେ ସତୀ ଏ ତିନିଭୁବନେ ॥
ସେହି ଯାଜ୍ଞସେନୀ କୃଷ୍ଣାବନେ ପାର୍ଥପତି ।
ନ ଛାଡ଼ି ରଖିଛି ପ୍ରାଣପଣେ ଧର୍ମ ସତୀ ॥
ନାରଦ ଋଷିଙ୍କି ଦେଖି ଉଠି ପାଞ୍ଚଭାଇ ।
ପାଦ ପୂଜିଲେ ଆସନ ପାଦାସନ ଦେଇ ॥
ବହୁତ ଆଦର ପୂଜାପାଇ ମୁନିବର ।
ବସିଲେ ତାହାଙ୍କ ପାଶେ ଆସନ ଉପର ॥

ମଧୁର ବାକ୍ୟ ପ୍ରବୋଧ କହିଲେ ଏମନ୍ତ ।
ଆହେ ଧର୍ମରାଜ ତୁମ୍ଭେ ସଦା ଧର୍ମବନ୍ତ ॥
ତୁମ୍ଭେ କି ମାଗିବ ମୁହିଁ କି ଦେବି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଧର୍ମରାଜ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଘେନିଣ ଭାଇଙ୍କୁ ॥
ପ୍ରଣାମ କରି ମୁନିଙ୍କ କରିଲୁ ପ୍ରଯାର ।
ବୋଇଲେ ମଧୁର ସ୍ବରେ ଆହେ ତପେଶ୍ବର ॥
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ପୂଜ୍ୟ ପାଉଛ ଚଉଦ ଭୁବନେ ।
ସକଳ ଜନ ସନ୍ତୋଷ ତୁମ୍ଭର ପ୍ରସନ୍ନେ ॥
ତେସନ ମୁଁ ମନେ କରେ ତୁମ୍ଭ ଦରଶନେ ।
ପାପଛୁଇଁ ନ ପାରଇ ତୋର ସାଧୁଗୁଣେ ॥
ଯେବେ ହି ମୁନି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ହୋଇଲୁ ପ୍ରସନ୍ନ ।
ସନ୍ଦେହରେ ଘାରୁଁ ହୋଇଅଛି ଆମ୍ଭମନ ॥
ତାହା ତୁମ୍ଭେ ଅନୁକ୍ଷଣରେ ପାରିବ ନିବାରି ।
ପୃଥିବୀ କି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ତୀର୍ଥକାରୀ ॥
ଏହିରେ ତାହାର ହୁଏ କି କି ଫଳ କହି ।
ନାରଦ ମୁନି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମହାରାୟି ॥
ଏକଇ ପୁରାଣ କଥା କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ଦିଲୀପ ନାମରେ ଥିଲେ ଏକଇ ରାଜନ ॥
ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ତାଙ୍କ ଘର ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶୀ ରାୟ ।
ମହା ପ୍ରତାପୀ ସେ ରାଜା ପ୍ରଧାନ କ୍ଷତ୍ରିୟ ॥
ତାହାଙ୍କର ପୁରୋହିତ ବଶିଷ୍ଠ ଯେ ମୁନି ।
ସବୁ ମୁନିଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ ମହାଜ୍ଞାନୀ ॥
କହିଥିଲେ ରାଜା ଆଗେ ତୀର୍ଥର ମହିମା ।
ଯେଉଁ ରୂପେ କହିଥିଲେ ସେହି ମହାତମା ॥
ତାହା ମୁହିଁ ସେହିରୂପେ କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ଭଗୀରଥୀ ତୀରେ ଦିନେ ଦିଲୀପ ରାଜନ ॥
ମୁନି ବେଶରେ ସେ ଧର୍ମ ବ୍ରତକୁ ଆଚରି ।
ଯେଉଁ ଗଙ୍ଗାଜଳ ମହାପାପ ନାଶ କରି ॥
ଦେବତା ଋଷି ସକଳେ ପୂଜନ୍ତି ଯାହାକୁ ।
କରନ୍ତି ତହିଁ ସେ ବେଦ ବିହିତ କର୍ମକୁ ॥
ଦେବ ଋଷି ପିତୃଙ୍କର କରନ୍ତି ତର୍ପଣ ।
ଦିନେ ଜପ କରୁ କରୁ ସେ ମହାରାଜନ ॥
ବଶିଷ୍ଠ ଋଷିଙ୍କ ଦେଖା ଦରଶନ ପାଇ ।
ଦେଖି ଆନନ୍ଦ ଅପାର ହୋଇଲେ ନରସାଇଁ ॥
ଆଦର ବିସ୍ମୟ ହୋଇଲେ ସେହି ମହାରାୟ ।
ବିଧି ବିଧାନେ ବନ୍ଦିଲେ ତାଙ୍କ ପାଦଦ୍ବୟ ॥

ଅର୍ଘ୍ୟ ବନ୍ଦାଇ ଘେନିଲେ ଆସନର ଶିରେ ।
ବୋଇଲେ ନରପତି ଦାସ ମୁଁ ତୋର ପାୟରେ ॥
ମୋ ନାମ ଦିଲୀପ ରାୟ ଆହେ ମୁନିବର ।
ତୁମ୍ଭ ଦର୍ଶନେ ସକଳ ପାପ ଗଲା ଦୂର ॥
କରି ଆଲିଙ୍ଗନ କରୁଣ କହିଣ ଏମନ୍ତ ।
ମଉନ ହୋଇ ରହିଲେ ଦେଖି ତପୋବନ୍ତ ॥
ବୋଇଲେ କୃଶ ତୋହର ଶରୀର କିପାଇଁ ।
ଏଣୁ ମୋ ମନରେ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ଉପୁଜଇ ॥
ତୁମ୍ଭେ ଧର୍ମବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ପୃଥିବୀର ପତି ।
ତୋହର ସତ୍ୟ ବିନୟ ମନରୁଁ ଯେ ଶାନ୍ତି ॥
ଦେଖି ପରମ ସନ୍ତୋଷ ହେଲ ଆରେ ପୁତ୍ର ।
ତୋହର ଯେ ପିତୃଗଣ ହେଲେଣି ପବିତ୍ର ॥
ତେଣୁ ତୁ ପୁତ୍ର ଆଜିରେ ମୋର ଦେଖାପାଇ ।
ଆଜିଠାରୁ ଯଜମାନ ହେଲୁ ମୋର ତୁହି ॥
ଆରେ ବାବୁ କେଉଁ କର୍ମ କରିବ ତୋହର ।
ତୁ ଯାହା ମାଗିବୁ ତୋତେ ଦେବଇଁ କୁମର ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଦିଲୀପ ନୃପତି ।
ହେ ଗୁରୁ ବଶିଷ୍ଠ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ମହାଯତି ॥
ପଚାରିବ କଥାଏକ କହିବ ବୁଝାଇ ।
ସନ୍ଦେହ ଯେମନ୍ତେ ମୋର ଦୂର ହୋଇଯାଇ
ତୀର୍ଥ ମାନଙ୍କ ମହିମା କହି ମୋ ଅଗ୍ରତେ ।
ଶୁଣିବି ତବ ମୁଖରୁ କରି ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତେ ॥
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
କହୁଅଛି ମୁହିଁ ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯତନେ ॥
ଋଷିଏ ଯହିଁକି ନିତ୍ୟ କରନ୍ତି ଗମନ ।
ଚଞ୍ଚଳ ନୁହଇ ଅତି ଦୃଢ଼ ଯାର ମନ ॥
ହାତ ପାଦ ବିଦ୍ୟା ତପ ଯଶ ଯାର ଥାଇ ।
ସେ ଜନ ତାଣରେ ବାବୁ ତୀର୍ଥ ଫଳ ପାଇଁ ॥
ପବିତ୍ର ପୁଣି ସନ୍ତୋଷ ସର୍ବଦା ଯା ମନ ।
କାହାରିଁ ହାତରୁ ଯେହୁ ନ ଘେନଇ ଦାନ ॥
ଯାହାର ମନରେ ତିଳେ ଅହଂକାର ନାହିଁ ।
ସେ ଜନ ସିନାରେ ବାବୁ ତୀର୍ଥ ଫଳ ପାଇ ॥
କୁହକପଟ ନ ଥାଇ ଚିତ୍ତରେ ଯାହାର ।
ନିତ ଦିନ କରଇ ଯେ ଅଳପ ଆହାର ॥
ଯାଚି ଦେଲେ ଖାଏ କିଛି ନ ମାଗେ କାହାକୁ ।
ନିରୋଧି ରଖିଥାଇ ଯେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ॥

(ବଶିଷ୍ଠ ଓ ଦିଲୀପ ।)

ଭାଗୀରଥୀ ତଟରେ ଦିନେ ଦିଲୀପ ରାଜନ ।
ମହାମୁନି ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ କରି ଦରଶନ ॥
କରିଦୁନ୍ଦିକୁ ଯୋଡ଼ଶ ଅତି ଭକତିରେ ।
ତୀର୍ଥ ମହିମା ପୁଚ୍ଛିଲେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ॥

ଯାହାର ଦେହରେ ଦୋଷ ଲେଶମାତ୍ର ନାହିଁ ।
ଏମନ୍ତ ଜନରେ ବାବୁ ତୀର୍ଥ ଫଳପାଇ ॥
କ୍ରୋଧ ଯା ଦେହରେ ନାହିଁ ଆହେ ନୃପବର ।
ସତ କହେ ଯେହୁ ବାକ୍ୟ ଦୃଢ଼ ଅଟଇ ଯାର ॥
ସବୁର ପ୍ରାଣକୁ ନିଜ ପ୍ରାଣ ପ୍ରାୟ ମଣେ ।
ତୀର୍ଥ ଫଳକୁ ଲଭନ୍ତି ଏମନ୍ତ ସୁଜନେ ॥
ଦେବ ମାନବଙ୍କ ପାଇ ଋଷିଗଣେ ବସି ।
ଯଜ୍ଞ ଆଦି ନାନାଧର୍ମ ସବୁଶାସ୍ତ୍ରେ ଭଣି ॥
ଏସବୁ ବିଧି ବିଧାନେ ନାନା ଫଳପାଇ ।
ଇହ ଲୋକେ ପରଲୋକେ ସେ ସକଳ ପାଇ ॥
ନାନାଦି ଉପକରଣ ବହୁତ ସମ୍ଭାର ।
ଯଜ୍ଞରେ ଲୋଡ଼ା ହୁଅଇ ଜାଣ ନୃପବର ॥
ବହୁତ ଧନ ତହିଁରେ ଲୋଡ଼ା ଯେ ହୁଅଇ ।
ଏଣୁ ଦରିଦ୍ର ଜନ ତା କରି ନ ପାରଇ ॥
ଧନୀଜନ ଯାଗ କରେ ଅଥବା ନୃପତି ।
ଋଷିଗଣଙ୍କର ପୁଣି ଗୁପତ ସମ୍ପତ୍ତି ॥
ଦରିଦ୍ର ପାଇ ଯହିଁରେ ଯଜ୍ଞାଦିର ଫଳ ।
ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା ଅଟେ ବାବୁ ସେ ଧର୍ମର ମୂଳ ॥
ଯଜ୍ଞଠାରୁ ଅଧିକରେ ଫଳ ସେ ଦିଅଇ ।
ଯାତ୍ରା କରିବ ଯେ ଜନ ତୀର୍ଥ ବତ ପାଇଁ ॥
ତିନି ଦିନ ଉପବାସେ ରହିବ ଚଦନ୍ତେ ।
ସୁନାଦାନ ଗୋରୁଦାନ କରି ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତେ ॥
ଦରିଦ୍ର ଜନ ତୀର୍ଥକୁ କରଇ ଗମନ ।
ତହିଁରେ ତାର ଯେ ଫଳ ହୁଅଇ ରାଜନ ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଅଶ୍ୱମେଧ ଆଦି ଯଜ୍ଞ ଯେତେ ।
କଲେ ସେ ଫଳ ନ ମିଳେ ତାକୁ କଦାଚିତେ ॥
ତିନିଲୋକରେ ବିଖ୍ୟାତ ଅଛି ଏକ ତୀର୍ଥ ।
ଦେବ ତୀର୍ଥ ବୋଲଇ ସେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପୁରେ ସ୍ଥିତ ॥
ତାହାର ନାମ ପୁଷ୍କର ଜାଣ ମହୀପତି ।
ସେ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ଯେ ସ୍ନାନ ଦାନାଦି କରନ୍ତି ॥
ଦେବ ଲୋକର ସମାନ ଲୋକ ଜିଣେ ସେହି ।
ଦଶ କୋଟି ସହସ୍ର ଯେ ତୀର୍ଥ ନିତ୍ୟ ତହିଁ ॥
ସଞ୍ଜ ସକାଳେ ମଧ୍ୟାହ୍ନେ ମିଳନ୍ତି ପୁଷ୍କରେ ।
ଆବର ମିଳନ୍ତି ବସୁ ରୁଦ୍ର ଦିବାକରେ ॥
ସାଧ୍ୟଗନ୍ଧର୍ବ ମରୁତ ଅପସରୀ ଯେତେ ।
ସମସ୍ତେ ନିତ୍ୟ ମିଳନ୍ତି ସେ ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥେ ॥

ଦେବ ଦୈତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଋଷି ବିପ୍ର ମନୁ ଅଗ୍ନି ।
ତପସ୍ୟା କରନ୍ତି ସେହି ତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନେ ବସି ॥
ମହାପୁଣ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ଯୋଗ ଲଭନ୍ତି ସେ ତହିଁ ।
ମନେ ମନେ ପୁଷ୍କରକୁ ଯେ ଜନ ଗମଇ ॥
ସର୍ବ ପାପରୁ ମୁକତ ହୁଅଇ ସେ ଜନ ।
ମରଣ ଅନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ କରଇ ଗମନ ॥
ଏହି ତୀର୍ଥେ ଦେବ ଦୈତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ ଆଦି ରହି
ଦେବଗଣ ଋଷିଗଣ ପୁଣ୍ୟ ପାଇ ତହିଁ ॥
ପରମ ସିଦ୍ଧି ଲଭନ୍ତି ଆହେ ନୃପବର ।
ପିତୃ ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି ଯେ ନର ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ କଲେ ଯେତେ ଫଳ ପାଇ ।
ତହୁଁ ଅଧିକରେ ଦଶ ଗୁଣ ଫଳ ତହିଁ ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ପାଇ ଜାଣ ଏହି ଫଳ ।
ପୁଷ୍କର ନାମେ ଅରଣ୍ୟ ଅଛି ତାର କୂଳ ॥
ସେ ବନେ ଯେ ଜନ ଏକ ବିପ୍ରକୁ ଭୁଞ୍ଜାଇ ।
ତାର ଫଳେ ସେହି ବ୍ରହ୍ମଲୋକରେ ବସଇ ॥
ସଞ୍ଜ ସକାଳେ ପୁଷ୍କର ସ୍ମରେ ଯେ ଜନ ।
ସବୁ ତୀର୍ଥ ଫଳ ସେହି ପାଇ ହେ ରାଜନ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ କି ପୁରୁଷ କଲେ ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ ।
ଆଜନମ କୃତ ପାପୁ ହୁଅନ୍ତି ମୋଚନ ॥
ଦେବ ଦେବଙ୍କର ଯେସନେ ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ ।
ତୀର୍ଥଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ପୁଷ୍କର ରାଜନ ତେସନ ॥
ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତେ ଏକମନେ ଯେ ବାର ବରଷ ।
ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥରେ ଘରୁ ଯାଇଁ କରେ ବାସ ॥
ସବୁ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ବସେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ।
ଏକ ଦିବସ ରହଇ ଯେ ଜନ କାର୍ତ୍ତିକେ ॥
କୃତ୍ତିକା ନକ୍ଷତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଯୋଗ ଯେ ରଜନୀ ।
ସେ ରାତ୍ରେକ ବାସ କରେ ସ୍ନାନ କରି ପୁଣି ॥
ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥକୁ ଯିବା ଅଟଇ ଦୁଷ୍କର ।
ତପସହିଁ ଦୁଷ୍କର ତହିଁ ଦାନହିଁ ଦୁଷ୍କର ॥
ଘର କରି ରହିବାର ଦୁଷ୍କର ଅଟଇ ।
ଆଦ୍ୟ ତୀର୍ଥ ଯେ ପୁଷ୍କର ଜାଣ ନରସାଇଁ ॥
ଏହାର ତିନୋଟି ଶୃଙ୍ଗ ଅତି ଶୁଭ୍ର ଜାଣ ।
ତିନିଗୋଟି ଶୃଙ୍ଗ ତାର ପୁଣି ପ୍ରସ୍ରବଣ ॥
ଏଣୁ ଭୁମ୍ବର ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥ ନୃପମଣି ।
ଏ ତୁମ୍ଭ ଆଗରେ କହିଲି ମୁଁ ତଥ୍ୟ ବାଣୀ ॥

ନିଦ୍ରା ଆହାର ମୈଥୁନ ତେଜି ଯେବେ କେହି
ବାର ବରଷ ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ରହି ॥
ସବୁ ପାପ ଦେହୁ ତାର ହୋଇଯାଏ ଦୂର ।
ସବୁ ଯଜ୍ଞର ଯେ ଫଳ ପାଇ ସେହୁ ନର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ପୁଷ୍କର
ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ
ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ନର୍ମଦା ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି କହନ୍ତି ଦଲୀପ ଶୁଣନ୍ତି ।
ମାନବ ଯେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଯାଇ ପୃଥ୍ୱୀ ॥
ତହୁଁ ସେ ଅମ୍ବୁ ମାର୍ଗରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇବ ।
ଅତି ପବିତ୍ର ସେ ଅମ୍ବୁ ମାର୍ଗକୁ ଜାଣିବ ॥
ସେ ଅମ୍ବୁ ମାର୍ଗକୁ ଦେବ ଋଷିଏ ପୂଜନ୍ତି ।
ସେ ସ୍ନାନ ମାତ୍ରକେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାନ୍ତି ॥
ଅନ୍ତେ ସେ କରଇ ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକକୁ ଗମନ ।
ତହିଁ ଯେ ଦିବସ ଅର୍ଦ୍ଧେ କରେଣ ଭୋଜନ ॥
ପାଅଁ ଦିନ ରହେ ତାର ନ ରହେ ଦୁର୍ଗତି ।
ଉତ୍ତମ ସିଦ୍ଧି ଲଭଇ ସେହି ମହାମତି ॥
ଅମ୍ବୁମାର୍ଗୁଁ ଯାଇ ପୁଣି ଆନନ୍ଦମନରେ ।
ଭୃଣ୍ଡିଲକ ନାମେ ଯେଉଁ ପୁଣ୍ୟ ଆଶ୍ରମରେ ॥
ତତକ୍ଷଣେ ତାର ହୁଅଇ ଦୁର୍ଗତି ଖଣ୍ଡନ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ଲୋକରେ ପୂଜିତ ହୁଅଇ ସେ ଜନ ॥
ତହୁଁ ଅଗସ୍ତ୍ୟ ଋଷିର ଆଶ୍ରମରେ ଆସି ।
ତିନି ଦିନ ତିନି ରାତି ହୋଇ ଉପବାସୀ ॥
ପିତୃ ଦେବତା ପୂଜଇ ଆହେ ନରସାଇଁ ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞ କଲା ଫଳ ଗୋଟି ପାଇ ॥
ତହୁଁ ସେ କଣ୍ୱଋଷିର ଆଶ୍ରମେ ମିଳିବ ।
ଶାକଫଳ ଖାଇ ବ୍ରହ୍ମଗୃସ୍ଥ ଯେ ହୋଇବ ॥
ମୁକତି ପାଇବ ଜାଣେ ହେ ପୃଥ୍ୱୀପତି ।
ଏହି ଆଶ୍ରମକୁ ଧର୍ମାରଣ୍ୟ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ॥
ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅତି ପବିତ୍ର ଯେ ସ୍ଥାନ ।
ସେ ସ୍ନାନ ମାତ୍ରକେ ପାପୁଁ ହୋଇବ ମୋଚନ
ଆହାର ନିଦ୍ରା ମୈଥୁନ ତେଜି ଯେବେ କେହି
ପିତୃ ଦେବତର୍ପଣ କଲେ ତହିଁ ରହି ॥
ସର୍ବକାମ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ସେହି ଜନ ।
ତହୁଁ ଯେ ମହାକାଳକୁ କରଇ ଗମନ ॥
ସେ ମହା କାଳ ତୀର୍ଥରେ ରହି ନିରାହାରେ
ସେ ତୀର୍ଥ ଜଳରେ ଯେବେ ଆଚମନ କରେ
କୋଟିତୀର୍ଥ ଆଚମନ ଫଳକୁ ସେ ପାଇ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଯାଇ ॥
ଭଦ୍ର ବଟତୀର୍ଥେ ମିଳି ପୂଜଇ ଈଶାନ ।
ଉମାପତିଙ୍କର ସେହି ତୀର୍ଥ ବାସସ୍ଥାନ ॥
ତ୍ରିଲୋକରେ ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଜାଣନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳ ପାଇ ସେହି ତୀର୍ଥେ ॥
ମହାଦେବ ପରସାଦେ ସେ ଧାର୍ମିକ ଜନ ।
ଗଣପତି ପଦ ତହିଁ ପାଇଣ ରାଜନ ॥
ତହୁଁ ନର୍ମଦା ତୀର୍ଥକୁ କରିବ ଗମନ ।
ଜାଣନ୍ତି ଯେଉଁ ତୀର୍ଥକୁ ଏ ତିନି ଭୁବନ ॥
ଜାଣ କେହି ସଉଭୁଣୀ ନାହିଁ ନରପତି ।
ନିରତେ ଯହିଁ ମିଳଇ ଶିଖି ଯେ ସମ୍ପତ୍ତି ॥
ତହିଁ ବିଷ୍ଣୁଦେବ ପୂଜା ସ୍ନାନ ତର୍ପଣ ।
କଲି ଲୋକର ଯେ ଫଳ ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗ ଫଳ ଅକ୍ଳେଶରେ ପାଇ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଧର୍ମ ନରସାଇଁ ॥
ହେ ନାରଦ ମୁନିବର ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ।
ପାପ ପର୍ବତକୁ କରି ପାରେ ବିଦାରଣ ॥
ସେ ନର୍ମଦା ତୀର୍ଥ କଥା କହ ହେ ବିସ୍ତାରି ।
ଦିଲୀପଙ୍କ ଆଗେ ଯେଉଁରୂପେ ତପସ୍ୱୀ ॥
କହିଥିଲେ ସେହିରୂପେ କହ ମୋ ଅଗ୍ରତେ ।
ସେ ତୀର୍ଥକୁ ସବୁ ଲୋକେ ଜାଣିଲେ କେମନ୍ତେ
ନର୍ମଦା ନାମ ତାହାର ହୋଇଲା କିପାଇଁ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି କହିଲେ ନାରଦ ଗୋସାଇଁ ॥
ଯେତେ ନଦୀ ଅଛି ସବୁ ନଦୀ ମଧ୍ୟେ ସାର ।
ସବୁ ପାପ ବିନାଶଇ ସେ ନଦୀର ନୀର ॥
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ କୀଟ ପତଙ୍ଗ ଏ ସ୍ୱରି ।
ନିସ୍ତାରଇ ସେ ନର୍ମଦା ଜଳ ଦଣ୍ଡଧାରି ॥
ବଶିଷ୍ଠ କହନ୍ତି ବାଣୀ ଦିଲୀପ ଶୁଣନ୍ତି ।
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ପବିତ୍ର ଯେମନ୍ତେ ସରସ୍ୱତୀ ॥

କନଖଳ କ୍ଷେତ୍ରେ ଗଙ୍ଗା ପବିତ୍ର ଯେସନେ ।
ଏ ନର୍ମଦା ନଦୀ ପୁଣ୍ୟ ତଥା ସ୍ନାନେ ସ୍ନାନେ ॥
ବନଗ୍ରାମ ଦେଶେ ଦେଶେ ଜାଣ ଯହିଁ ତହିଁ ।
ଏ ନର୍ମଦା ନଦୀ ଜଳ ପବିତ୍ର ଅଟଇ ॥
ଆବର କହୁଛି ଶୁଣ ଧର୍ମ ନୃପବର ।
ତନ୍ନାଦନ କୁରୁ କ୍ଷେତ୍ରେ ରହି ଯେବେ ନର ॥
ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀ ଜଳେ ପଶି କରେ ସ୍ନାନ ।
ତେବେ ତା ଦେହୁଁ ପାତକ ହୁଅଇ ମୋଚନ
ସାତଦିନେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯମୁନା ଜଳରେ ।
ପାତକରାଶି ନ ରହେ ତାହାର ଶରୀରେ ॥
ଗଙ୍ଗା ଜଳେ ସ୍ନାନମାତ୍ରେ ପାପଯାଇ ଦୂର ।
ନର୍ମଦା ଦର୍ଶନ ମାତ୍ରେ ପବିତ୍ର ଶରୀର ॥
ତ୍ରିଲୋକ ପାବନୀ ନାମ ନର୍ମଦା ବୋଲାଇ ।
କଳିଙ୍ଗ ଦେଶର ପଛପଟେ ବହି ଯାଇ ॥
ଅମର କଣ୍ଟକ ନାମେ ଅଛଇ ପର୍ବତ ।
ତହିଁ ସେ ନର୍ମଦା ନୀର ପରମ ପବିତ୍ର ॥
ଯେତେକ ଦେବ ଅସୁର ଗନ୍ଧର୍ବ ଯେ ଋଷି ।
ସିଦ୍ଧି ଲଭନ୍ତି ତପସ୍ୟା କରି ତହିଁ ବସି ॥
ଇନ୍ଦ୍ରି ନିରୋଧ ନିୟମେ ରହି ଯେବେ କେହି ।
ଆହେ ମହାରାଜ ଜାଣ ରାତ୍ରିଏକ ରହି ॥
ଶତେକ କୂଳ ତାହାର ପାଆନ୍ତି ଉଦ୍ଧାର ।
ଜଳେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥେ ଯେବେ ଯାଇ କେହି ନର
ସ୍ନାନ ସାରି ଯଥାବିଧି ପିଣ୍ଡଦାନ କରି ।
ମହା ପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ପିତୃଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାରି ॥
କୋଟି କୋଟି ଶିବଲିଙ୍ଗ ଗିରି ଚଉପାଶେ ।
ଗୋଟି ଗୋଟିକର ପୂଜା କରେ ଯେବା ତୋଷେ
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଅକ୍ଷତ ଦେଇଣ ।
ତାକୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ରୁଦ୍ର ତତକ୍ଷଣ ॥
ପର୍ବତ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗେ ଅଛି ଯେଉଁ ଦେଶ ।
ତହିଁ ବିରାଜନ୍ତି ଦେବଦେବ ସେ ମହେଶ ॥
ସ୍ନାନ କରି ଶୁଚି ହୋଇ ନିରୋଧି ଇନ୍ଦ୍ରିକ ।
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ତହୁଁ ଯାଇଣ ତହିଁକି ॥
ବିଧି ବିଧାନେ ଦେବତା ପିତୃଙ୍କ ପୂଜିବ ।
ତିଳ ଉଦକ ଦେଇଣ ତର୍ପଣ କରିବ ॥
ସାତ ଗୋଟି କୁଳ ତାର ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରେ ଯାଇ ।
ଦେବ ସ୍ତ୍ରୀଏ ଅପସରାଗଣେ ପୂଜାପାଇ ॥
ଦିବ୍ୟ ଗନ୍ଧ ତା ଶରୀରେ କରନ୍ତି ଲେପନ ।
ଦିବ୍ୟ ଅଳଙ୍କାରେ କରି ସର୍ବାଙ୍ଗ ମଣ୍ଡନ ॥
ଷାଠି ସହସ୍ର ବରଷ ସ୍ୱର୍ଗେ ପୂଜାପାଇ ।
ସ୍ୱର୍ଗୁ ଆସି ପୁଣି ଉଚ୍ଚ ବଂଶେ ଜନ୍ମହୋଇ ॥
ବଳବନ୍ତ ଦାନଶୀଳ ଧାର୍ମିକ ହୁଅଇ ।
ପୁଣି ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ସେ ତୀର୍ଥ କରଇ ॥
ସାତ ଗୋଟି କୁଳକୁ ସେ ଉଦ୍ଧାରଣ ପୁଣ ।
ରୁଦ୍ର ଲୋକରେ ବସଇ ଆହେ ଧର୍ମରାଣ ॥
ସେହି ସରିଦ୍ୱରା ତୀର୍ଥ ନର୍ମଦାର ପାର ।
ତାର ପ୍ରମାଣ କହୁଛି ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ଦୀର୍ଘ ତାର ଶଏ ଯୁଗ ପ୍ରସ୍ଥ ଦୁଇ ଯୁଗ ।
ଅମର କଣ୍ଟକ ଯେଉଁ ପର୍ବତର ନାମ ॥
ତାର ଚାରି ଆଡ଼ ବେଢ଼ି ଅଛି ଯେତେ ତୀର୍ଥ ।
ତାହାର ପ୍ରମାଣ ଶୁଣ ଧର୍ମରାଜ ପାର୍ଥ ॥
ଷାଠି ଗୋଟି ଷାଠି ସସ୍ର ତୀର୍ଥ ଅଛି ରହି ।
ଇନ୍ଦ୍ରିକ ନିରୋଧି ଶୁଚି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ॥
କାମକ୍ରୋଧ ଲୋଭ ହିଂସା ଛାଡ଼ି କେହିଁ ଜନ ।
ସବୁ ପ୍ରାଣିଙ୍କର ହିତେ ଥାଇ ନିତି ଦିନ ॥
ବିଧି ବିହିତ ଆଚାରେ ରହି ସବୁ ବେଳେ ।
ଯହିଁ ରହିଣ ଅଛନ୍ତି ଦେବ କ୍ଷେତ୍ରପାଳେ ॥
ତାହାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ହେ ଧର୍ମ ରାଜନ ।
ତାର ପୁଣ୍ୟଫଳ ଶୁଣ ହୋଇ ସାବଧାନ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ଅପସରା ତାର ଚାରି ପାଖ ଘେରି ।
ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ରସେ ତାର ମନ ତୋଷ କରି ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ସ୍ତ୍ରୀଏ ତାହାର ବେଢ଼ି ଚଉପାଶ ।
ଦାସୀ ପ୍ରାୟେ ଖଟୁଥାନ୍ତି ରଜନୀ ଦିବସ ॥
ତା ଅଙ୍ଗେ କେହି ରମଣୀ ଚନ୍ଦନ ଲେପଇ ।
ତା ପାଇଁ କେହି ରମଣୀ ଫୁଲ ଗୁଚ୍ଛ ଥାଇ ॥
କେହି ତାହାକୁ ଲୁଧାଇ ଖଞ୍ଜାଇ ବସନ ।
କେହି କେହି ଅଳଂକାରେ କରନ୍ତି ମଣ୍ଡନ ॥
କେହି ଚାମର ଚାଳଇ କେହି ଧୂପ ଦେଇ ।
ଦେବ ଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସେହି ବିହରଇ ॥
ଏମନ୍ତେ ନାନାଦି ଉପଭୋଗ କରସାରି ।
ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଆସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ପୁଣି ଅବତରି ॥
ବଳବନ୍ତ ରାଜା ହୋଇ ପୃଥିବୀ ପାଳଇ ।
ଅପୂର୍ବ ନବର ଗୋଡା ତାହାକୁ ମିଳଇ ॥

ଅତି ସୁନ୍ଦର ବନର ସେ ନୃପତି ଘର ।
ହୀରା ନୀଳା କାଚରେ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଛି ତାହାର ॥
ବଳଭୂମୀରେ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଅଛି ଗୃହ ।
ଦୁଆରେ ଦିଆ ହୋଇଛି ମୁକୁତାର ଜାଲ ॥
ଅଷ୍ଟ ରତ୍ନେ କମ ହୋଇ ଥିବାରୁ ସେ ଘରେ ।
ଝକଝକ ଦିଶୁଥାଏ ଦୂରକୁ ଚାହିଁରେ ॥
ଦାସ ଦାସୀ ବହୁତ ସେ ରାଜାକୁ ଖଟନ୍ତି ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଭୁବନୁ ଅଧିକ ସେ ଭୁବନ ଜ୍ୟୋତି ॥
ବହୁତ ମତ୍ତ ମାତଙ୍ଗ ତା ଦୁଆରେ ବନ୍ଧା ।
ଗର୍ଜନ ନାଦେ ସିନ୍ଧୁକୁ କରନ୍ତି ସେ ନିନ୍ଦା ॥
ଲକ୍ଷଣବନ୍ତ ବହୁତ ଘୋଡ଼ା ତାକୁ ମିଳେ ।
ସୁଖରେ ଥାଇ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀରାଜନ ମେଳେ ॥
ରାଜ ରାଜେଶ୍ୱର ହୋଇ ବର୍ଷେ ଶଏବର୍ଷ ।
ନୀରୋଗୀ ହୋଇ ତାହାର ପୂରଇ ଆୟୁଷ ॥
ଅମର କଣ୍ଟକେ ସେହି ଛାଡ଼ଇ ପରାଣ ।
ପୃଥ୍ୱୀରେ ସେ ଗିରି ଜାଣ ମହା ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଥାନ ॥
ଜଳେ ବୁଡ଼ି ମଲେ ତହିଁ ଉପବାସେ ମଲେ ।
କିବା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଅନଳ ଜାଳଣ ପଶିଲେ ॥
ପର୍ବତ ଉଡ଼ିଲେ ଯେତେହେଁ ନୁହଇ ନିବାର ।
ସ୍ୱର୍ଗରେ ଗତି ତାହାର ଜାଣ ସେହିପରି ॥
ଭୃଗୁ ପଡ଼ି ମଲପ୍ରାୟ ତହିଁ ଯେ ମରଇ ।
ବହୁତ କାଳ ସ୍ୱର୍ଗରେ ସେ ଲୀଳା କରଇ ॥
ଦିବ୍ୟ ଭୋଗରେ ତାହାର ସୁଖେ ଯାଏ ଦିନ ।
ତିନି ସହସ୍ର ନାରୀଙ୍କର ଭର୍ତ୍ତା ସେହି ଜାଣ ॥
ବହୁତ ଯେ ଦାସ ଦାସୀ ତାକୁ ଖଟୁଥାନ୍ତି ।
ଏପରି ସ୍ଥାନ ପୃଥ୍ୱୀରେ ନାହିଁ ହେ ନୃପତି ॥
ଅମର କଣ୍ଟକ ଗିରି ମହିମା ଏମନ୍ତ ।
ଏହାର ପଶ୍ଚିମେ ଅଛି କୋଟିଏକ ତୀର୍ଥ ॥
ଜଳେଶ୍ୱର ନାମେ ଏକ ମହାଦେବ ତହିଁ ।
ତାଙ୍କୁ ନ ଜାଣିବା ଲୋକ ତିନିପୁରେ ନାହିଁ ॥
ସନ୍ଧ୍ୟା ସାରି ତହିଁ ପିଣ୍ଡ ଦିଅଇ ଯେ ଜନ ।
ଦଶବର୍ଷ ଯାଏ ତୃପ୍ତ ତାର ପିତୃ ଗଣ ॥
ନର୍ମଦା ନଦୀ ଦକ୍ଷିଣ ପାଖେ କିଛି ଦୂରେ ।
କପିଳା ନାମରେ ନଦୀ ବହଇ ପ୍ରଖରେ ॥
ଅର୍ଜୁନ ଆଦି ସରଳ ବୃକ୍ଷ ସବୁ ତହିଁ ।
ତା ଦୁଇତୀରେ ଥିବାରୁ ସୁନ୍ଦର ସେ ଭୂଇଁ ॥

ସେ ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଲୋକଙ୍କୁ ମହାଭାଗ୍ୟ ଦିଏ ।
ତିନି ପୁର ଲୋକେ ତାକୁ ଜାଣନ୍ତି ହେ ରାଏ ॥
ଶତ କୋଟିରୁ ଅଧିକ ତୀର୍ଥ ଅଛି ତହିଁ ।
ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ କରି ଯେ ସେ ତୀର୍ଥରେ ରହି ॥
କୋଟି ଗୁଣ ଫଳ ତାକୁ ମିଳଇ ରାଜନ ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ପୁରାଣରେ ଶୁଣିଛୁଁ ଏସନ ॥
ତାରତୀରେ ଥିବା ବୃକ୍ଷ ଯେତେବେ କାଳବଳେ ।
ଉପ୍ପାଡ଼ି ପଡ଼ି ଲାଗଇ ସେ ନର୍ମଦା ଜଳେ ॥
ସେ ବୃକ୍ଷ ପରମ ଗତି ପାଇ ହେ ରାଜନ ।
ତହିଁ ଆଉ ଏକ ନଦୀ ଅଛି ଶୁଣ ନାମ ॥
ବିଶଲ୍ୟ କରୁଣା ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ସକଳେ ।
ମହା ଭାଗ୍ୟ ମହା ପୁଣ୍ୟ ପାନ୍ତି ସେହିଜଳେ ॥
ତାରତୀରେ ବାସ କରି ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ।
ତତକ୍ଷଣେ ବିଶଲ୍ୟ ହୋଏ ହେ ଧର୍ମ ରାଜନ ॥
ଦେବତା ଯେତେ ଅମର କଣ୍ଟକ ପର୍ବତେ ।
କିନ୍ନର ଉରଗ ଯକ୍ଷ ଗନ୍ଧର୍ବ ସହିତେ ॥
ତପୋଧନ ଋଷି ମୁନି ମିଳି ତହିଁ ଆସି ।
ବିଶଲ୍ୟ ତୀର୍ଥ ତା ନାମ ଦେଇଛନ୍ତି ବସି ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଗୋଟି ନର୍ମଦା ନଦୀକି ଲଗିଛି ।
ସବୁ ପାପ ନାଶିବାରୁ ତାକୁ ବାଛି ବାଛି ॥
ଏ ନାମ ଗୋଟି ବିପ୍ରେ ଦେଇଛନ୍ତି ଜାଣ ।
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ତହିଁ କରଇ ଯେ ସ୍ନାନ ॥
ଇନ୍ଦ୍ରି ନିରୋଧି ରାତିଏ ତହିଁ ଯେ ରହଇ ।
ତାର ଶତକୁଳକୁ ସେ ଉଦ୍ଧାର କରଇ ॥
ଶୁଣିଅଛି ପୁରାଣରେ ଏମନ୍ତ ରାଜନ ।
ପୂର୍ବକାଳେ ଈଶ୍ୱର ଯେ ଦେବ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥
ଲୋକଙ୍କ ହିତ ନିମନ୍ତେ ବିଶଲ୍ୟ କପିଳା ।
ଏ ଦୁଇ ତୀର୍ଥକୁ କଲେ ଜାଣ ପାଣ୍ଡୁବଳା ॥
ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ।
ଯେ ଜନ ଉପାସ କରି ରହେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ॥
ତା ଦେହରୁ ସବୁ ପାପ ଯାଏ ହୋଇ ଦୂର ।
ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକକୁ ଗମନ କରଇ ସେ ନର ॥
ନର୍ମଦାରେ ଏହି ସବୁ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ କରି ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ସବୁପାପ ହରି ॥
ଆଉରି ପୁରାଣେ ମୁହିଁ ଶୁଣିଅଛି ଏହା ।
ନର୍ମଦା ଉତ୍ତର କୂଳେ ଆହେ ନରନାହା ॥

(ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ମହିମା ।)

ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଧରି ଶ୍ରୀକରେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ଲୋକ ଉପକାରେ ॥
ଏହି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ମହିମା କେ ପାରିବ କହି ।
ଭକତି କଲେ ଏହାଙ୍କୁ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ପାଇ ॥

ବାସ କଲେ ଲୋକ ଅନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ପାଇ ।
ମୋ ଆଗରେ କହିଲନ୍ତି ଶଙ୍କର ଉମାସାଇଁ ॥
ଗଙ୍ଗାନଦୀ ସରସ୍ୱତୀ ନର୍ମଦା ଏ ତିନି ।
ସମାନ ଫଳ ଦାୟିନୀ ପାତକ ନାଶିନୀ ॥
ଏ ତିନି ନଦୀରେ ସ୍ନାନ ଦାନେ ଏକା ଫଳ ।
ଏ ତିନି ନଦୀର ଜଳ ପବିତ୍ର ନିର୍ମଳ ॥
ଯେ ଜନ ଯାଇ ଅମର କଣ୍ଟକ ପର୍ବତେ ।
ମଲେ ଲୋକ ଶତକୋଟି ବର୍ଷ ପରିଯନ୍ତେ ॥
ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକେ ପୂଜାପାଇ ଦେବଲୋକ ସଙ୍ଗେ ।
ନର୍ମଦା ନଦୀର ଫେଣ ପବିତ୍ର ତରଙ୍ଗେ ॥
ଭକତରେ ସେ ଫେଣକୁ ଯେ ଶିରେ ଧରଇ ।
ସକଳ ପାପ ତା ଦେହୁ ଦୂର ହୋଇ ଯାଇ ॥
ସକଳ ପୁଣ୍ୟ ଦିଅଇ ନର୍ମଦାର ଜଳ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ମହାପାପ ବିନାଶର ମୂଳ ॥
ଅହୋରାତ୍ର ଉପବାସ କଲେ ତହିଁ ରହି ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ତାକୁ ଛୁଇଁ ନ ପାରଇ ॥
ଏମନ୍ତ ମହିମା ସେହି ନର୍ମଦାନଦୀର ।
ତିନି ଭୁବନ ପବିତ୍ର କରଇ ତା ନୀର ॥
ମହାପୁଣ୍ୟ ଦାନ କରେ ତୀର୍ଥ ବଟେଶ୍ୱର ।
ଆଉର ଯେ ତପୋବନ ତୀର୍ଥ ଗଙ୍ଗାଦ୍ୱାର ॥
ଏ ସବୁ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ କଲେ ତୀର୍ଥବ୍ରତ ।
ପବିତ୍ର ହୁଅନ୍ତି ଜନେ ଜାଣ ପାଣ୍ଡୁ ସୁତ ॥
ପୁରାଣରେ ଶୁଣିଅଛୁ ଆମ୍ଭେ ଯେ ଏମନ୍ତ ।
ଯେତେ ଫଳ ହୁଏ କଲେ ପଥେ ତୀର୍ଥବ୍ରତ ॥
ତହୁଁ ଦଶଗୁଣ ଫଳ ନର୍ମଦାରେ ପାଇ ।
ନର୍ମଦା ମହିମା ତୋତେ କହିଲି ବୁଝାଇ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ନର୍ମଦା ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ତ୍ରିପୁର ଦହନ ।

ନାରଦ ମୁନି କହିଲେ ହେ ପାଣ୍ଡୁ ନନ୍ଦନ ।
ଧର୍ମ ଆତ୍ମା ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ଯେତେ ମୁନି ଜନ ॥
ତିନି ଭୁବନରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେ ନର୍ମଦା ନଈ ।
ପବିତ୍ର ବୋଲି ଯାହାକୁ ପୁରାଣ କହଇ ॥
ସେ ନଦୀର ନବଗୁଣ ପଲତା ସରସ୍ୱେ ।
ଶଙ୍କର କହିଲନ୍ତି ଜାଣ ପାଣ୍ଡୁ ତ୍ରୟେ ॥
ସେ ସବୁ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ ଦାନେ ତୁଲ୍ୟ ଫଳ
ଅତି ପବିତ୍ର ଅଟଇ ନର୍ମଦାର ଜଳ ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ସବୁ ପାପ ଯାଏ ତରି ।
ଜଳେଶ୍ୱର ନାମେ ଯେଉଁ ତୀର୍ଥ ଦଣ୍ଡଧାରି ॥
ତିନି ଭୁବନର ଲୋକେ ଯାହାକୁ ଜାଣନ୍ତି ।
ପରମ ତୀର୍ଥ ବୋଲିଣ ଯାହାକୁ କହନ୍ତି ॥
ତାର ଜନ୍ମ କଥା ଏବେ କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ପୂର୍ବେ ଋଷି ମୁନି ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି ଦେବଗଣ ॥
ମିଳି ତହିଁ କଲେ ଦେବଦେବ ଶିବସ୍ତୁତି ।
ପ୍ରସନ୍ନ ସେଠାରେ ଦେଖା ଦେଲେ ପଶୁପତି
ସମସ୍ତେ ବୋଇଲେ ଆହେ ବିରୂପାକ୍ଷ ହର ।
ଆମ୍ଭେ ସକଳେ ହୋଇଛୁ ଭୟରେ କାତର ॥
ରକ୍ଷାକର ରକ୍ଷାକର ତୁମ୍ଭେ ଉମାସାଇଁ ।
ଶରଣ ପଶିଲୁ ଆମ୍ଭେ ମହାଭୟ ପାଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଦେବ ମହେଶ୍ୱର ।
ଆହେ ମୁନିଗଣ କୁହ କି ଦୁଃଖ ତୁମ୍ଭର ॥
କାହିଁପାଇଁ ତୁମ୍ଭେ ମିଳି କର ମୋତେ ସ୍ତୁତି ।
ତୁମ୍ଭ ମନରେ ସନ୍ତାପ କାହାକୁ ଯେ ଅତି ॥
କାହୁଁ ସେ ଭୟ ତୁମ୍ଭର ଉପୁଜିଲା କୁହ ।
କହିଲେ କଷ୍ଟୁ ରଖିବି ନ କର ସନ୍ଦେହ ॥
ରୁଦ୍ରଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ମୁନିଗଣ ।
କହିଲେ ହେ ବିରୂପାକ୍ଷ ଦେବଦେବ ଶୁଣ ॥
ବାଣାସୁର ନାମେ ଏକ ଦାନବ ଅଛଇ ।
ବଳବନ୍ତ ପଣେ ତାକୁ ସରି କେହି ନାହିଁ ॥
ଭୟଙ୍କର ଦାନବ ସେ ବୀର୍ଯ୍ୟବନ୍ତ ଅତି ।
ମନେ ମହାଗର୍ବ ବହି ସେ ଅସୁର ପତି ॥
କାହାକୁ ନ ମାନେ ପୁଣି ଅତି ଦୁଷ୍ଟ ପଣେ ।
ସୁନ୍ଦର ପୁର ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି ଆପଣେ ॥
ସେ ପୁର ନାମ ତ୍ରିପୁର ଜାଣ ମହେଶ୍ୱର ।
ଅଷ୍ଟ ରତ୍ନରେ ସେ ପୁର କରିଛନ୍ତି ସୁନ୍ଦର ॥
ତାହାର ତେଜ ପ୍ରଭାବେ ସେ ଦାନବ ପତି ।
ଗଗନତଳେ ବିହରେ ନାହିଁ ତାର ଅନ୍ତ ॥

ତାହାର ଉତ୍ତରେ ଆମ୍ଭେ ଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସେ ସ୍ତବ କରୁ ଆମ୍ଭେ କାଶୀବାସି ॥
ଶରଣ ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ ପଶିଲୁ ଶଙ୍କର ।
ତୁମ୍ଭେ ଏକାମାତ୍ର ଗତି ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ॥
ଏ ମହା ଦୁଃଖରୁ ରକ୍ଷା କର ତ୍ରିଲୋଚନ ।
ଦେବତାଙ୍କ କଥା ଶୋଚେ ଲୋକେ ସର୍ବଦନ ॥
ତୁମ୍ଭେ ନ ରଖିଲେ ଦେବେ ହେବେ ଅରକ୍ଷିତ ।
ଏମନ୍ତେ ଦେବଙ୍କ ମୁଖୁ ଶୁଣି ଉମାକାନ୍ତ ॥
ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ବିଷାଦ ମନରେ ନ କର ।
ତାର ଉତ୍ତରୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କରିବି ଉଦ୍ଧାର ॥
ଅଳପଦିନେ ତୁମ୍ଭର ଯିବ ସବୁ ଦୁଃଖ ।
ଏମନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧ କରି ପଞ୍ଚମୁଖ ॥
ସେ ନର୍ମଦା ନଦୀତଟରେ ଜଳେଶ୍ୱର ଘାଟେ ।
ଦୁଷ୍ଟ ଅସୁର ନିଧନ ହେବ କେଉଁ ବାଟେ ॥
ଏମନ୍ତ ମନେ ଭାବନା କଲେ ତହିଁ ହର ।
ବଡ଼ ପ୍ରତାପୀ ଅଟଇ ସେ ବାଣ ଅସୁର ॥
ଏମନ୍ତ ଭାଳି ନାରଦ ମୁନି ସୁମରିଲେ ।
ତକ୍ଷଣେ ମୁନି ସେଠାରେ ଆସି ପହୁଞ୍ଚିଲେ ॥
ନାରଦ କହିଲେ ଆହେ ଦେବଦେବ ହର ।
କିନିମନ୍ତେ ସୁମରିଲେ ବେଗେ ଆଜ୍ଞା କର ॥
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ମୁନି ନାରଦ ହେ ଶୁଣ ।
ଦାନବ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତାପୀ ଅସୁର ଯେ ବାଣ ॥
ତ୍ରିପୁର ନାମରେ ପୁର ଅଛି ତହିଁ ଯିବ ।
ତ୍ରିପୁର ବାସୀ ପୁରୁଷ ଗଣଙ୍କୁ ଦେଖିବ ॥
ତହିଁ ଥିବା ରମଣୀଏ ଅପସରୀ ସରି ।
ଦେବୀ ମାନଙ୍କ ପରାୟେ ପରମ ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ତାହାଙ୍କ ତେଜ ପ୍ରଭାବେ ଯେ ତ୍ରିପୁର ପୁର ।
ଗଗନ ମାର୍ଗେ ଭ୍ରମଇ ଆହେ ମୁନିବର ॥
ତହିଁକି ଯାଇ ତାହାଙ୍କୁ କୁମନ୍ତ୍ରଣା ଦେବ ।
ଯହିଁରେ କି ତାହାଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ହଜିଯିବ ॥
ନାରଦ ମୁନି ଶଙ୍କର ମୁଖୁଁ ଏହା ଶୁଣି ।
ମିଳିଲେ ତ୍ରିପୁର ପୁରେ କରି ବୀଣାଧ୍ୱନି ॥
ଦେଖିଲେ ଶୋଭା ପାଉଛି ନାନାରୂପେ ପୁର ।
ଶତଯୋଜନ ଅଟଇ ବିସ୍ତାର ତାହାର ॥
ଦୀର୍ଘ ତାହାର ଅଟଇ ଦୁଇଶ ଯୋଜନ ।
ପୁର ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିଲେ ବ୍ରହ୍ମାର ନନ୍ଦନ ॥

ବଳ ଦର୍ପେ ବସିଅଛି ରାଜା ବାଣାସୁର ।
କୁଣ୍ଡଳ କର୍ଣ୍ଣେ ଗଳାରେ ଶୋଭେ ରତ୍ନହାର
କରେ କେୟୂର ମୁକୁଟ ଶିରେ ବିରାଜଇ ।
ନାନା ରତ୍ନରେ ତାହାର ହାର ଶୋଭା ପାଇ ॥
ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ମଣିରେ ସେ ପାଉଅଛି ଶୋଭା ।
କଟି ରତ୍ନ ରସନାର ଦାଉ ଦାଉ ପ୍ରଭା ॥
ବାହୁବନ ଅଳଙ୍କାରେ ହୋଇଛି ମଣ୍ଡିତ ।
ଦୂରୁ ଦେଖିଣ ନାରଦ ମୁନି ତପୋବନ୍ତ ॥
ଆସନୁ ଉଠି ଦାନବପତି ବାଣାସୁର ।
ପୁଷ୍ପ ଚନ୍ଦନେ ପୂଜିଲା ମୁନିଙ୍କ ପୟର ॥
ଆସନ ଦେଇ ବୋଇଲା ନିସ୍ତରିଲି ମୁହିଁ ।
ବ୍ରହ୍ମା ସମାନ ମୁନିଙ୍କ ସ୍ୱନେତ୍ରେ ଦେଖିଲଇଁ ॥
ସ୍ୱଳଙ୍କାରେ ପାଦଧୂଳି ଦେଲେ ମୋର ପୁରେ
ପାଦ୍ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଲି ନେଇ ମୁନିଙ୍କ ପୟରେ ॥
ତାହାର ରାଣୀର ନାମ ଅଟେ ଅନୁପମା ।
ରୂପରେ ଗୁଣରେ ତାକୁ ନାହିଁ ଯେ ଉପମା ॥
ସୁଲକ୍ଷଣୀ ପତିବ୍ରତା ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ନାରଦମୁନିଙ୍କ ପାଦଦୁଇ ବନ୍ଦିକରି ॥
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନିବର ତୁମ୍ଭେ ବ୍ରହ୍ମାସୁତ ।
ବହୁତ ଦିନେ ତୁମ୍ଭର ମିଳିଲା ସାକ୍ଷାତ ॥
ଏ ଦିବ୍ୟ ଆସନେ ବସ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ।
ବହୁତ ଆଦର ପୂଜାକରି ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ବୋଇଲା ବିନୟେ ମୃଦୁ ମଧୁର ବଚନେ ।
କଥାଏକ ପଚାରିବି ଆହେ ମହାମୁନେ ॥
ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକରେ ଅଛଇ କହ କେଉଁ ବ୍ରତ ।
ଆବର ନିୟମ ଦାନ ତପ ତପୋବନ୍ତ ॥
ଯହିଁରେ କି ଦେବଗଣ ହୋଇବେ ପ୍ରସନ୍ନ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ନାରଦ ବୋଇଲେ ଯେ ଜନ ॥
ତିଳ ଧେନୁ ଦାନ ଦିଏ ସୁବେଦୀ ବିପ୍ରକୁ ।
ସେ ତିଳ ଦାନର ଫଳ କହୁଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ସାଗର ସହିତ ନବଦ୍ୱୀପା ମହୀ ଦେଲା ।
ସେ ତିଳ ଧେନୁ ଦାନରେ ଏ ଦାନୀ ହୋଇଲା
ସେ ଦାନ ଗୋଟି ସକଳ କାମନା ଦିଅଇ ।
କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ତୁଲ୍ୟ ଏକ ବିମାନ ସେ ପାଇ ॥
ତହିଁରେ ବସି ବିହାର କରେ ଚିରକାଳ ।
ଆବର ଶୁଣ କଦଳୀବନ ଦାନ ଫଳ ॥

ଆମ୍ବ କଦମ୍ବ କଇଥ ଚମ୍ପା ଯେ ଅଶୋକ ।
ଏ ଆଦି ବନର ଦାନ ଫଳ ଜାଣ ଏକ ॥
ଦ୍ରୁମଦାନ କଲା ଲୋକ ବଟେଁ ଷଡ଼ଦିନ ।
ମହୀମଣ୍ଡଳରେ ସେହି ହୁଅଇ ରାଜନ ॥
ଶୁକ୍ଳ ଅଷ୍ଟମୀ ଆଉର ଶୁକଳ ଚତୁର୍ଥୀ ।
ଶୁକଳ କୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷର ଦ୍ୱାଦଶୀ ଯେ ତିଥି ॥
ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିବସ ଆଉର ।
ଜଳବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ହୁଏ ଯେ ଦିନର ॥
ତନ୍ନିଦିନକୁ ସ୍ମରଣ କରଇ ଯେ ତିଥି ।
ଏ ସବୁ ପୁଣ୍ୟଦିବସ ଜାଣ ତୁଗୋ ସତ ॥
ଯେ ସବୁ ନାରୀଏ ପୁଣ୍ୟଦିନମାନ ଖୋଜି ।
ଉପବାସରେ ରହନ୍ତି ଧର୍ମ କର୍ମ ତେଜି ॥
ସେ ବ୍ରତ ଧର୍ମର ଫଳେ ସ୍ୱର୍ଗେ ସେ ବସନ୍ତି ।
ଏଥିରେ କିଛି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଜାଣ ସତ ॥
କାଳର ଭୟ ତାହାଙ୍କୁ ନ ଲାଗଇ ପୁଣି ।
ତାଙ୍କ ଦେହୁ ପାପ ସବୁ ଛାଡ଼ିଯାଏ ରାଣୀ ॥
ଦୁଃଖ ଶୋକହିଁ ତାହାଙ୍କୁ ନ ପାରଇ ଛୁଇଁ ।
କହିଲି ଏ ଦିନମାନ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ।
ତୁମ୍ଭର ଯହିଁରେ ଇଚ୍ଛା ତାହା ତୁମ୍ଭେ କର ।
ରାଣୀ ନାରଦଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ପୁନର୍ବାର ॥
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନିବର ତୁମ୍ଭେ କୃପାକର ।
ଏଥୁ କିଛି ଦାନ ଘେନ କରନ୍ତୁ ପ୍ରସାଶ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମଣି ରତନ ବସ୍ତ୍ର ଆଭରଣ ।
ଆଉର ଦୁର୍ଲଭ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାଛି ବାଛି ଘେନ ॥
ଯାହା ମାଗିବ ତା ଦେବି ତୁମ୍ଭ ହସ୍ତେ ମୁନି ।
ନାସ୍ତି ନ କର ଗୋସାଇଁ ତୁମ୍ଭେ ମହାଜ୍ଞାନୀ ॥
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଲେ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇବେ ହରି ହର
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ତାଙ୍କୁ ମୁନିବର ॥
ପରମ ଧନ ମୋହର ଅଟଇ ପ୍ରକୃତ ।
ଆମ୍ଭେ ଯେ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଉ ପାଇଲେ ଭକତ ॥
ରାଜ୍ୟ ଧନ ବାଡ଼ ବୃତ୍ତି କି ହେବ ଆମ୍ଭର ।
ନିର୍ଧନୀ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେଖି ତୁମ୍ଭେ ଦାନକର ॥
ନାରଦ ତାଙ୍କୁ ଏରୂପେ ଉପଦେଶ ଦେଇ ।
ସବୁ ନାରୀଙ୍କ ମନକୁ ବହ୍ଲ କରାଇ ॥
ଗଗନ ମାର୍ଗରେ ଗଲେ ହୋଇ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ।
ରାଣୀ ସହିତ ବାଣର ପୁର ନାରୀଗଣ ॥
ବ୍ରତ ଉପବାସାଦିରେ ଆସକତ ହୋଇ ।
ବଢ଼ିଲା ବିଷୟୁ ଲୋଭ ବେଢ଼ି ଦେଲ ତହିଁ ॥
ସତ୍ୟ ଧର୍ମ ନାଶିଗଲା ତେଣୁ ତାହାଙ୍କର ।
ଏ ଛିଦ୍ର ଗୋଟି ଘୋଟିଲା ବାଣ ଅନ୍ତଃପୁର ॥
ଏ ଛିଦ୍ର ଯୋଗୁଁ ବାଣର ମନ୍ତ୍ର ଛିଦ୍ର ହେଲା ।
ଯାହା ପଚାରିଲ ତୁହେ ଶୁଣ କୁନ୍ତୀବାଳା ॥
ନର୍ମଦା ନଦୀର ତୀରେ ଦେବ ମହେଶ୍ୱର ।
ମହେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ ନାମେ ଯେଉଁ ତୀର୍ଥ ସାର ॥
ତହିଁ ତ୍ରିପୁର ନାଶିବା ଚିନ୍ତାରେ ରହିଲେ ।
ମହାମନ୍ଦର ଗିରିକି ଧନୁ ହର କଲେ ॥
ବାସୁକି ନାଗକୁ କଲେ ସେ ଧନୁରେ ଗୁଣ ।
ବୈଶାଖ ନାମରେ ଥିଲା ଏକ ମହାଦ୍ରୁମ ॥
ଯୁଦ୍ଧକୁ ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା ସେହି ମହାବୃକ୍ଷ ।
ସେ ଧନୁରେ ବାଣ ହେଲେ ବିଷ୍ଣୁ ପଦ୍ମାକ୍ଷ ॥
ଅଗ୍ନି ଦେବତା ହୋଇଲେ ସେ ଧନୁର ଫଳ
ସେ ଧନୁର ମୁଠା ହେଲେ ଦେବତା ଅନଳ ॥
ଦେବମୟ ନାମେ ରଥ ନିର୍ମାଣିଲେ ହର ।
ଋଗବେଦ ଗ୍ରହଅଶ୍ୱ ହେଲେ ସେ ରଥର ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇ ଚକ୍ର ଅକ୍ଷ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ।
ଗନ୍ଧର୍ବଗଣ ହୋଇଲେ ସେ ଚକ୍ରର ଅର ॥
ସେ ଧନୁ ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତା ରହିଲେ
କୁବେର ବାଣ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ଆବୋରିଲେ ॥
ବାମହସ୍ତେ କାଳ ଯମ ଏ ବେନି ଦେବତା ।
ସାରଥି ହୋଇ ସେ ରଥ ଚଳାଇଲେ ଧାତା
ସେହି ସର୍ବ ଦେବମୟ ରଥେ ତ୍ରିପୁରାରି ।
ବସିଲେ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ ଗିରିବେଶଧର ॥
ସହସ୍ରେ ବରଷ ଏହିରୂପେ ଗଲା ବହି ।
ଏକଦୃଷ୍ଟିରେ ତ୍ରିପୁର ଗଣିକ ସେ ରହି ॥
ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଶୂନ୍ୟେ ଭ୍ରମଇ ତ୍ରିପୁର ।
ତେଣୁ ବିନ୍ଧି ନ ପାରନ୍ତି ଶର ସୁରେଶ୍ୱର ॥
ତିନି ପୁର ଯାକ ଏକ ହେଲେ ଯେତେବେଳେ
ଧନୁରେ ଯୋଚିଲେ ତିନି ଶର ଏକାବେଳେ ॥
ଛାଡ଼ନ୍ତେ ଗର୍ଜି ଗଗନ ଘୋଟିଲା ସେ ଶର ।
ଭେଦିଲା ବାଣାସୁରର ତିନିଗୋଟି ପୁର ॥
ଯେତେକ ସ୍ତ୍ରୀ ସେ ପୁର ମଧ୍ୟେ ଥିଲେ ରହି ।
ତାହାଙ୍କ ତେଜ ହରିଲା ତିନି ଶର ଯାଇ ॥

ତେଜ ହରନ୍ତେ ତାହାଙ୍କ ବଳ ଗଲା ନାଶ ।
ଘୋର ଉତ୍ପାତ ଚିହ୍ନରେ ଉପୁଜିଲ ତ୍ରାସ ॥
ଛଡ଼ା ବାଣ ହେଲ ତିନି ପୁରର ଯେ କାଳ ।
ସେ ପୁରରେ ଥିବା ଶତ୍ରୁ ପଡ଼ିଲା ସକଳ ॥
କଷ୍ଟ ପାଇ ଅଛି ହାସେ ଏତେ ଚେତଣେ ହେଲେ
ଉତ୍ପାତ ତାରା ଯେସନେ ଗଗନ ମଣ୍ଡଳେ ॥
ହର କ୍ରୋଧେ ପୁରଜନ ବଳ ବୁଦ୍ଧି ହର ।
ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ଣ ପୁର ନର ନାରୀ ॥
ଶଯ୍ୟାରେ ଥାଇ ଦେଖିଲେ ବହୁ କୁସ୍ୱପନ ।
ତେଣୁ ମତ ବିହ୍ୱଳରେ ହେଲ ଛନ ଛନ ॥
ସମ୍ବର୍ତ୍ତକ ନାମେ ବାୟୁ ବହିଲ ସେ କାଳେ ।
ଯେ ବାୟୁ ଘୋଟ ରହିଛି ଯୁଗାନ୍ତ ଅନଳେ ॥
ସେ ଅଗ୍ନି ମିଶା ପବନ ବହ ଖରତରେ ।
ପୋଡ଼ିଲ ଉତ୍ତମ ଦ୍ରବ୍ୟ ମାନ ଘରେ ଘରେ ॥
ବୃକ୍ଷ ଯେତେ ଥିଲ ତହିଁ ସବୁ ଉଠେ ଜଳ ।
ସମ୍ବର୍ତ୍ତ ବାୟୁ ପ୍ରବଳେ ବହେ ଭଳ ଭଳ ॥
ହୋଇଲେ ଅତି ବ୍ୟାକୁଳ ତହିଁ ଥିବା ଜନ ।
ହଜିଗଲ ତାହାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ବଳ ଜ୍ଞାନ ॥
ପିଉଲା ପଶ ରହଣ କଟିଲ ହାହାକାର ।
କଞ୍ଚୁ କଞ୍ଚୁ ଲଗିଗଲ ନିଆଁ ଘର ଦ୍ୱାର ॥
ଚଉର ଆଡ଼ ଘେର ନିଆଁ ଜଳଇ ପ୍ରଖରେ ।
ଉଦ୍ୟମ ହୀନ ହୋଇଲେ ସକଳେ କାତରେ
ବୃକ୍ଷ ବଗର ଯେ ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ଯାନ୍ତି ପୋଡ଼ ।
ଗ୍ରାମ ଗୃହ ପୋଡ଼ିଯାଏ ଉଠେ ଘୋର ରଡ଼ ॥
ରୁଅ ବାଉଁଶ ଫୁଟନ୍ତି ହସ୍ତିଏ ଗର୍ଜନ୍ତି ।
ଚେଁଏ ଚେଁଏ ହୋଇ ପକ୍ଷୀ ରଡ଼ି ଯେ ଛାଡ଼ନ୍ତି
ହମ୍ବା ରାବ ଭୟଙ୍କର ଗାଈ ବାଛୁରୀର ।
ବେଙ୍କୁଁ ବେଳ ଭୟଙ୍କର ଅନଳ ପ୍ରଖର ॥
ମଣି ଶିଳ ପ୍ରାୟ ଅଗ୍ନି ଦିଶେ ଜକଜକ ।
ସହସ୍ର ଶିଖା ବିସ୍ତାର ଜଳଇ ପାବକ ॥
ପଳାଶ ଫୁଲ ପରାୟ ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ ପୁର ।
ଗଗନ ଘୋଟିଲ ଧୂଆଁ ହୋଇଲ ଅନ୍ଧାର ॥
ନାକ କାନେ ଧୂଆଁ ପଶି ନିଶ୍ୱାସ ରୁନ୍ଧିଲ ।
ଏ ଘରୁ ସେ ଘରକୁ କେ ଯାଇ ନ ପାରିଲ ॥
ହର କୋପାନଳେ ଦଗ୍ଧ ହୋଇ ପୁରଜନ ।
ସନ୍ତାପିତ ହୋଇ ଦୁଃଖେ କରନ୍ତି ରୋଦନ ॥

ମନ୍ଦ ଆଡ଼େ ଜଳ ଉଠେ ପୋଡ଼ି ଯାଏ ପୁର ।
ସହସ୍ର ସହସ୍ର କୋଟି କୋଟି କୋଠାଘର ॥
ଦୋମହଲ ତିମହଲ ସପତ ମହଲ ।
ଭାଙ୍ଗି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ ॥
ନାନାରତ୍ନରେ ଚିତ୍ରିତ ଅନେକ ବିମାନ ।
ଜଳି ଦିଶଇ ବିଦ୍ୟୁତ ବିଜୁଳି ସମାନ ॥
ସୁନ୍ଦର ଗୃହ ସକଳ ହୋଇଲ ପାଉଁଶ ।
ବନ ଉପବନ ଘାଟ ହାଟ ସବୁ ବାସ ॥
ଦେଉଳ ମଣ୍ଡପ ଧାନ୍ୟ ଘର ଘୋଡ଼ାଶାଳ ।
ହାତୀ ଶାଳ ଓଟଶାଳ ଦେବତାଙ୍କ ଆଳ ॥
ସବୁ ସ୍ଥାନ ପୋଡ଼ିଯାଏ ଅବାରଣ ନିଆଁ ।
ଦେବେ ରୋଦନ କରନ୍ତି ନ ସହିଣ ଧୂଆଁ ॥
ଅଗ୍ନିର ତାପ ନ ସହି ପାରି ଦେବଗଣ ।
ଦେଖନ୍ତି ଅଙ୍ଗାର କୁଡ଼ ପର୍ବତ ସମାନ ॥
ତ୍ରାହି ତ୍ରାହି ପ୍ରଭୁ ଶମ୍ଭୁ ଶଙ୍କର ମହେଶ ।
ଏମନ୍ତେ ଶିବଙ୍କ ସ୍ତୁତି ପଢ଼ିଲେ ଅଶେଷ ॥
ଧରାଧରି କୁଣ୍ଡୀ କୁଣ୍ଡୀ ହୋଇଣ ଅସୁରେ ।
ପୋଡ଼ି ମରନ୍ତି ଅନଳେ ପର୍ବତ ଆକାରେ ॥
ଶତ ଯୋଜନ ବିସ୍ତାର ଯେଉଁ ପୋଖରୀର ।
ଅମଳାନ ପଦ୍ମଫୁଲେ ଯେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ॥
ହଂସ କାରଣ୍ଡବ ପକ୍ଷୀ ଯହିଁରେ ଖେଳନ୍ତି ।
ସେ ସକଳ ପୋଡ଼ି ଯାଏ ଅଗ୍ନି ନୋହେ ଶାନ୍ତି
ପର୍ବତ ତୁଲ୍ୟ ପ୍ରାସାଦ ମାନ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲେ ।
କଳା ଦେଖାଯାନ୍ତି ମେଘତୁଲ୍ୟ ଗିରିମାଳେ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ ବାଳକ ଯୁବତୀ ଯୁବା ବୁଢ଼ା ଯେତେ ।
ଗୋରୁ ପକ୍ଷୀ ଘୋଡ଼ା ହାତୀ ମାର୍ଜାର ସହିତେ
ସକଳେ ପୋଡ଼ି ମରନ୍ତି କେହି ନ ଉବୁରେ ।
ଶୋଇ ଥିବା ପତି ପତ୍ନୀ ଶଯ୍ୟା ସହିତରେ ॥
ପୁଅ ଝିଅ ଘେନି ଶୋଇ ଥିବା ରମଣୀଏ ।
ପିତା ପୁତ୍ରେ ପୋଡ଼ିଯାନ୍ତି ନ ବଞ୍ଚେ ଗୋଟିଏ ॥
ଏମନ୍ତେ ତ୍ରିପୁର ପୁର ପୋଡ଼ନ୍ତି ଶଙ୍କର ।
ପୁର ମଧ୍ୟେ ଅଗ୍ନି ଜଳି ଉଠିଲ ପ୍ରଖର ॥
କେତେ କେତେ ଅପସରା ପୋଡ଼ିଗଲେ ତହିଁ
ଅପୂର୍ବ ଯୁବତୀ ସବୁ ତହିଁ ଥିଲେ ରହି ॥
ତପତ କାଞ୍ଚନ ପିଠା ସୁନା ପ୍ରାୟ ବର୍ଣ୍ଣ ।
ବକ୍ଷରେ ମୁକୁତା ହାର ମାଳ ଭଳ ଭଳ ॥

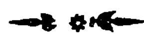
ଦୀର୍ଘନେତ୍ରୀ ସୁରୁଦ୍ଧାସୀ କୋକିଳ ବଚନା ।
ଏରୂପେ ସେ ପୁରରେ ଥିଲେ ବହୁତ ଅଙ୍ଗନା ॥
ଜଳ ପାଇଁ ସାହାଇଲେ ଆହେ ଧର୍ମରାୟେ ।
ଏକସଖୀ ପୋଡ଼ି ଯିବା ଦେଖି ସଖୀ କହେ ॥
ହେ ଅନଳ ଦେବତା ତୁ ନକର ବଗ୍ଭର ।
ଏ ଅତି ବାଳକି ଶିଶୁ ଶତ୍ରୁ କି ତୋହର ॥
ଯେବେ ଶତ୍ରୁ ସାଧିବାକୁ ବଳିଛି ତୋ ମନ ।
ଅପକାରି ଜନ ବାଛି କରି ତୁ ଦହନ ॥
ପୁରୁଷେ ସିନା ତୋ ଶତ୍ରୁ ନୁହନ୍ତି ତ ନାରୀ ।
ଶୁଦ୍ଧ ପଞ୍ଜରରେ ଥାନ୍ତି ଦିବସ ଶର୍ବରୀ ॥
ଶୁଦ୍ଧ ପିଞ୍ଜର କୋକିଳା ଏ ନାରୀ ବୋଲନ୍ତି ।
କି ଦୋଷେ ଏହାଙ୍କୁ ପୋଡ଼ ଦେଉ ସ୍ୱାହାପତି ॥
ପାପ ଲାଜକୁ ତୋହର ଟିକେ ନାହିଁ ଭୟ ।
ତେଣୁ ତୋର ଦୟାନାହିଁ ଏଡ଼େ ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ॥
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଠାରେ କି କୋପ କରନ୍ତି ପୁରୁଷେ
କେମନ୍ତେ ତୁ ପୁଣି ପୂଜାପାଉ ଦେଶେ ଦେଶେ
ଦେବତାବୋଲିକେମନ୍ତେବୋଲିବାନାତୋତେ
ନିଷ୍ଠୁର ରାକ୍ଷସ ତୁହି ଅଟୁ ଆମ୍ଭ ମତେ ॥
ପବିତ୍ର କି ଅପବିତ୍ର ବିଗ୍ଭର ତୋ ନାହିଁ ।
ସ୍ତ୍ରୀ ଅବଧ ଜଗତେ ନ ଜାଣୁ କି ତୁହି ॥
ତହିଁରେ ପୁଣି ଗର୍ଭିଣୀ ସ୍ତ୍ରୀ କରୁ ନାଶ ।
ଶିଶୁ ହତ୍ୟା ଭ୍ରୂଣହତ୍ୟା କରୁ ରେ ବାଳାଶ ॥
ବାଳାଶ ବୋଲି ମୂର୍ଖକୁ ତୁ ତହିଁରୁ ଊଣା ।
ତିଳେ ମାତ୍ର ନାହିଁ ଯେଣୁ ତୋଠାରେ କରୁଣା
ମୂର୍ଖହିଁ ସରଳ ହୁଏ ବେଳ କାଳ ଜାଣେ ।
ଦେବତା ହୋଇ ତୁ ଏଡ଼େ ନିଦାରୁଣ ପୁଣି ॥
ଶୁଣି ନାହୁଁ କିରେ କର୍ଣ୍ଣେ ଶାସ୍ତ୍ରର ବଚନ ।
ପୁରୁଷ ମାତ୍ରେ ରଖିବେ ଯତ୍ନେ ସ୍ତ୍ରୀଜନ ॥
ଏ କଠୋର ବ୍ୟବହାର ନାହିଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ।
ଦୟା କରୁଣା ସରଳ ପାତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତି ॥
ରେ ପାବକ ମୂର୍ଖ ମ୍ଳେଚ୍ଛ ଯତ୍ନେ ରଖେ ସ୍ତ୍ରୀ
ତୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ଅଧମ ଅଟୁ ଦୁରାଚାରୀ ॥
ଆରେ ଦୁଷ୍ଟ ମନ୍ଦଭାଗ୍ୟ ପାପୀ ହୁତାଶନ ।
ଆରେକ ସ୍ତ୍ରୀ କହନ୍ତି କରୁଣ ରୋଦନ ॥
ବାଳକେ ପୋଡ଼ି ଯିବାର ଦେଖି କହେ କୋପେ
ସନ୍ନିପାତ ମତ୍ତ ଯେସନ୍ତେ କହଇ ପ୍ରଳାପେ ॥

କେହି କହେ ଏହି ଅଗ୍ନି ହୋଇଲା ବଳସୀ ।
ବେଳୁ ବେଳ ଦେଖ କିଭଳି ଜିହ୍ୱା ଜିହ୍ୱା କରି ॥
କ୍ରମ ସୋଗସ୍ତି ବଢିଗ ନିନ୍ଦି ନ ମାନଇ ।
କି ଗତି ପାଇବୁ କହ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତୁ ଦହି ॥
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ହୁତାଶନ ।
ମୁହିଁ ହୋଇଛି ଏକ୍ଷଣି ପରର ଅଧୀନ ॥
ନ ବୁଝି ନ ଶୁଝି ଯିନା ଦେଉଅଛି ଗାଳି ।
ସତ୍ତ୍ୱର ଆଜ୍ଞାକୁ ମୁହିଁ ସବୁ ବେଳେ ପାଳି ॥
ଦୟା କରିବା ଥାକନ୍ତି ରହିବ କିପରି ।
ତେଣୁ ମୁଁ କୋପେ ପୋଡ଼ଇ କିଛି ନ ବିଗ୍ଭରି
ସିଂହାସନେ ଥାଇ ମହାତେଜା ବାଣାସୁର ।
ଅନଳରେ ପୋଡ଼ି ଯିବା ଦେଖିଣ ତ୍ରିପୁର ॥
ବୋଇଲା ଦେବଙ୍କ ଯୋଗୁ ସରିଲା ସମସ୍ତି ।
ଦୁରାତ୍ମଙ୍କ ହୃଦୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଟେ ଅତି ।
କରିଛନ୍ତି ସେ ଶଙ୍କର ଛାମୁରେ ଗୁହାରି ।
ତେଣୁ ତପସ୍ୟା କରନ୍ତି ମୋତେ ତ୍ରିପୁରାରି ॥
ଶମ୍ଭୁବିନା କେହି ଏହା କରି ନ ପାରଇ ।
ଏମନ୍ତ କଥା ମନରେ ପାଇଁ ଦୈତ୍ୟସାଇଁ ॥
ନିତି ଏକ ଶିବ ଲିଙ୍ଗ ପୂଜଇ ଅସୁର ।
ସେ ଶିବଲିଙ୍ଗର ନାମ ତ୍ରିଭୁବନେଶ୍ୱର ॥
ତାହାଙ୍କୁ ଶିରେ ଘେନିଣ ଉଠିଲା ତୁରିତେ ।
ମିତ୍ର ବନ୍ଧୁ ଆଦି ତାର ଥିଲେ ତହିଁ ଯେତେ ॥
ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବାହାରିଲା ସିଂହଦ୍ୱାର ଡେଇଁ ।
ନଗର ମଣ୍ଡପେ ସେହି ଶିବଲିଙ୍ଗ ଥୋଇ ॥
ଯେତେକ ରାଣୀ ସକଳ ପରିବାରି ଯେତେ ।
ନାନାଦି ବିଚିତ୍ର ରତ୍ନ ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ॥
ସେ ମଣ୍ଡପେ ସବୁ ରଖି ଅପୂର୍ବ ରାଜନ ।
ଶିବଙ୍କ ପାଦରେ ରଖି ମନ ଚଇତନ ॥
କର ଦୁଇ ଶିରେ ଦେଇ କରେ ଶିବସ୍ତୁତି ।
ତୋଟକଛନ୍ଦରେ ଶ୍ଳୋକପଢେ ଦୈତ୍ୟପତି ॥
ପ୍ରାକୃତ ଭାଷା ଛନ୍ଦରେ କହୁଅଛି ତାହା ।
ମୁଁ ତୋହର ବଧ ଯୋଗ୍ୟ ଯେବେ ଉମାନାହା
ତେବେ କୋପାନଳେ ବେଗେ ପୋଡ଼ିଦିଅ ମୋତେ
ସେଥି ପାଇଁ ମୋର ଭୟନାହିଁ କଦାଚିତେ ॥
ଏ ଲିଙ୍ଗ ଗୋଷ୍ଠ ମୋହର ଜୀବନର ଧନ ।
ଏହାକୁ ତୁ ରଖାକର ଆହେ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥

ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତରେ ନିତ ଏ ଲିଙ୍ଗ ପୂଜଇ ।
ତେଣୁ ମୁଁ ତୋତେ ଏହାର ନିମନ୍ତେ କହଇ
ଏହାକୁ ନ ମାର ମୋତେ ମାର ମହାଦେବ ।
ମୁଁ ମଲେ ପଛକେ ପୋଡ଼ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏହି ଶବ ॥
ଏହାପାଇଁ ତେଜି ପାରେ ଇଷ୍ଟବନ୍ଧୁ ଘର ।
ଏ ମୋହର ଇଷ୍ଟ ଦେବ ଜାଣ ଉମାସାଇଁ ॥
ଆହେ ମହାଦେବ ମୋର ଏତିକି ମାଗୁଣି ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ପୂଜୁଥିବ ଏ ଲିଙ୍ଗକୁ ପୁଣି ॥
ତୋର ପଦତଳେ ଥିବ ଭକତି ମୋହର ।
ତୋର ପାଦ ପାଉଥିବ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ॥
ଏ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୋଷ୍ଠା ଯେବେହେଁ ନୋହିବ ବିଫଳ
ଏମନ୍ତ କହି ଦନୁଜ ହୋଇଣ ବିକଳ ॥
ନମସ୍ତେ ନମସ୍ତେ ଶିବଶଙ୍କର ହେ ଭବ ।
ସର୍ବଂକର ମହେଶ୍ୱର ଭୀମ ଭଇରବ ॥
କୁସୁମ ଆୟୁଧ ଦେହ ବିନାଶନ କାରୀ ।
ନମୋ ନମୋ ତ୍ରିପୁର ଅନ୍ଧକ ଅନ୍ଧକାର ॥
ନମୋ ନମୋ ଅର୍ଦ୍ଧନାରୀଶ୍ୱର ରୂପଧର ।
ହେ ପ୍ରମଦାପ୍ରିୟ ତୋର ପାଦେ ନମସ୍କାର ॥
ନମସ୍ତେ ହେ ହୟ କପି ସିଂହ ଗଜମୁଖ ।
ଅତି ହ୍ରସ୍ୱମୁଖ ତୁମ୍ଭେ ଅତି ଦୀର୍ଘମୁଖ ॥
ଗଣ ଗଣ ସିଦ୍ଧଗଣ ବନ୍ଦି ତୋ ଚରଣ ।
ପଶିଲି ପଶିଲି ନାଥ ତୋ ପାଦେ ଶରଣ ॥
ଗାଳି ମନ୍ଦ ଦେବା କଥା ତୋତେ ନ ଯୋଗାଇ
ଆଜ ଏ ଅପୁରେ ଅଗ୍ନି ତାପକୁ ନ ସହି ॥
ପୀଡ଼ା ପାଇ ଗାଳିମନ୍ଦ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେତେ ।
ସହି ନ ହୁଅଇ ତାହା କର୍ଣ୍ଣରେ ପଶନ୍ତେ ॥
ଭକତରେ ନାଥ ତୋତେ କରନ୍ତି ପ୍ରଣାମ ।
ହେ ଅଚଳ ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ଧର ଗୁଣ ଧାମ ॥
ଆହେ ଦେବଦେବ ତୋର ପାଦେ ନମସ୍କାର ।
ଧନ ଦାରା ପୁତ୍ର ନାତି ବନ୍ଧୁ ସହୋଦର ॥
ଯେଝି ସୁମରଣା କରୁଥାଏ ନିତି ତୋତେ ।
ବହୁତ ଦେହ ଧରି ମୁଁ ଅଛି ଅନ୍ତବ୍ୟସ୍ତେ ॥
ଏସନେ ନରକେ ଯାଇଁ ପଡ଼ିବି ହେ ନାଥ ।
ଯେଣୁ ପାପରେ ମୋ ମନ ଦଉଡ଼େ ନିରତ ॥
ପୁଣ୍ୟ କର୍ମକୁ ସେ ଆଉ ଫେରି ନ ଆସଇ ।
ସଂସାର ଚକ୍ରରେ ପଡ଼ି ନିରତେ ଭ୍ରମଇ ॥
ଭ୍ରମ ମୋତେ ଗ୍ରାସିବାରୁ ବୁଦ୍ଧିଭ୍ରଂଶ ମୋର ।
କୁବୁଦ୍ଧି ନାଶି ସୁବୁଦ୍ଧି ଦିଅ ଶୂଳଧର ॥
ଯେ ଜନ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଗାଥି ସ୍ତବମନ୍ତ୍ର ଗାଇ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତରେ ଏହି ତୋଟକ ପଢ଼ଇ ॥
ବାଣାସୁରକୁ ଯେମନ୍ତେ ରୁଦ୍ର ଦେଲେ ବର ।
ତେମନ୍ତେ ସୁଖେ ରହିବ ସେହି ନିରନ୍ତର ॥
ଏମନ୍ତେ ତୋଟକ ସ୍ତବ ବାଣ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ।
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ବୋଇଲେ ଦେବ ଶୂଳପାଣି ॥
ଭୟ ନାହିଁ ଭୟ ନାହିଁ ଭୟ ନାହିଁ ତୋତେ ।
ପୁତ୍ର ଦାରା ବନ୍ଧୁ ଭୃତ୍ୟ ନାତିଙ୍କ ସହିତେ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପୁରେ ତୁ ଯାଇ ରହ ବାଣାସୁର ।
ଆଜିଠାରୁ ହେଲୁ ମୋର ବରେ ତୁ ଅମର ॥
ଦେବଗଣ ନ ପାରିବେ କେବେ ତୋତେ ମାରି
ତିନି ଭୁବନର ଲୋକେ ଯିବେ ଯୁଦ୍ଧେ ହାରି ॥
ହେ ପାଣ୍ଡୁନନ୍ଦନ ଧର୍ମ ଏହା କହି ହର ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ପୁଣି ଯାଚି ଦେଲେ ବର ॥
ଅକ୍ଷୟ ଅବ୍ୟୟ ହେଲ ଶିବଙ୍କର ବରେ ।
ଜଳୁଥିଲା ସମ୍ବର୍ତ୍ତକ ଅଗ୍ନି ଯେ ପ୍ରଖରେ ॥
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସପତ ଗୋଟି ଶିଖା ଭୟଙ୍କର ।
ସେହି ସେ ଅଗ୍ନିର ଜିହ୍ୱା ଜାଣ ନୃପବର ॥
ନିଭି ଲହି ଲହି କରି ବୁଲଇ ପୋଡ଼ଇ ।
ତାହାକୁ ଗର୍ଭେ ଭରିଲେ ଦେବ ଉମାସାଇଁ ॥
ବାଣର ତୃତୀୟ ପୁର ଗୋଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟ ।
ସେ ପୁରେ ବାଣ ରହିଲା ହୋଇଣ ଅଭୟ ॥
ରୁଦ୍ର ତେଜରେ ସେ ପୁର ଭ୍ରମଇ ଗଗନେ ।
ଯକୁତ୍ତ୍ରେ ବାଣ ରହିଅଛି ସେ ଭୁବନେ ॥
ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟପୁର ହୋଇଲା ଅଙ୍ଗାର ।
ଦୁଇ ଭାଗ କଲେ ତାକୁ ଦେବଦେବ ହର ॥
ପ୍ରଥମ ପୁର ଅଙ୍ଗାର ପର୍ବତେକ ହେଲା ।
ଶ୍ରୀ ଶୈଳ ନାମ ସେହି ଦନୁ ବୋଲାଇଲା ॥
ଅମର କଣ୍ଟକ ଗିରି ଦ୍ୱିତୀୟ ଯେ ପୁର ।
ଅତି ପବିତ୍ର ଏ ଦୁଇ ଗୋଟି ପର୍ବତର ॥
ଶୁଣ ଆଉ କୋଟି କୋଟି ଶିବଲିଙ୍ଗ ଅଛି ।
ତହୁଁ ଅଗ୍ନି ଜଳ ଉଠିବାରୁ ଧର୍ମ ବସ୍ତି ॥
ସେ ଦନୁ ସେ ଶିବଲିଙ୍ଗ ନାମ ଜାଲେଶ୍ୱର ।
ଗଗନ ଘୋଟିଲା ଅଗ୍ନି ହୋଇଣ ପ୍ରଖର ॥

ଘୋର ବାଣ ଶିବଙ୍କର ଘୋଟେନ୍ତ ଗଗନେ ।
ନ ସହି ପାରି ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ ଦେବଗଣେ ॥
ସେ ଶର ଧରି ଭୂମିରେ ପୋତିଲେ ଶଙ୍କର ।
ସେ ଦିନ ସେ ତୀର୍ଥନାମ ହୋଇଲା ମହେଶ୍ୱର ॥
ହେ ପାଣ୍ଡୁନନ୍ଦନ ଯେବେ ଯାଇଁ କେହି ଜନ ।
ଅମର କଣ୍ଟକ ଗିରି ମାଡ଼ଇ ସ୍ୱଜନ ॥
ସହସ୍ର କୋଟି ବରଷ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ରହି ।
ତିରିଶ କୋଟି ବରଷ ରହେ ଶିବା ତହିଁ ॥
ଚଉଦଭୁବନ ଭୋଗ କରି ସାରି ପୁଣି ।
ଜନମ ହୋଇ ପୃଥ୍ୱୀରେ ହୁଏ ନୃପମଣି ॥
ଏକ ଛତ୍ରର ପତାକା ମହୀରେ ଉଡ଼ାଇ ।
ଅମର କଣ୍ଟକ ଗିରି ପୁଣ୍ୟ ଦେଲ କହି ॥
ଗ୍ରହଣ କାଳେ ଅମର କଣ୍ଟକେ ଯେ ଥାଇ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳୁଁ ଦଶଗୁଣ ପାଇ ॥
ମିଛ କଦାପି ନୁହଇ ପୁରାଣର ବାଣୀ ।
ମହେଶ୍ୱର ଦରଶନ କରେ ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀ ॥
ନିଶ୍ଚେ ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖପାଇ ହେ ଧର୍ମ ନୃପତି ।
ଗ୍ରହଣରେ ସ୍ନାନ ଦାନ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଯେ କରନ୍ତି ॥
ତହିଁରେ ଯେ ଫଳହୁଏ ଅମର କଣ୍ଟକେ ।
ପାଦ ଦେଲ ମାତ୍ରେ ସେହି ଫଳପାନ୍ତି ଲୋକେ
ଅଧିକ କି କହିବଇ ତୁମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ।
ପୁଣ୍ଡରୀକ ଯଜ୍ଞ କଲେ ଫଳହୁଏ ଯେତେ ॥
ଅମର କଣ୍ଟକେ ଯେଉଁ ଶିବ ଜାଳେଶ୍ୱର ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେହୁଏ ସେ ଫଳ ତାହାର ॥
ଯେ ତହିଁ ମରେ ତାହାର ଜନ୍ମ ଆଉ ନାହିଁ ।
ଗ୍ରହଣେ ଯେ ସ୍ନାନ ଦାନ କରି ମରେ ତହିଁ ॥
ତାହାର ଫଳ କହୁଛୁଁ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
ଅମର ନାମେ ଦେବତା ହୋଇ ସେହି ସ୍ଥାନେ
ମହାପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ଥାଇ ।
ଅମରେଶ୍ୱର ଦେବତା ବାସ ସ୍ଥାନ ସେହି ॥
ସେ ଜଳେ ଯେ ପର୍ବତେ କିବା ସେହି ସ୍ଥଳେ
କୋଟି କୋଟି ଋଷି ତପ କରନ୍ତି ନିଶ୍ଚଳେ ॥
ଅମର କଣ୍ଟକ ତୀର୍ଥ ପରମାଣ ଶୁଣ ।
ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ଥରେ ଅଟଇ ଏକ ଏକ ଯୁଣ ॥
ସକାମୀ ହେଉ ନିଷ୍କାମୀ ହୋଉ କେହି ଜନ ।
ନର୍ମଦାର ସେହି ଜଳେ କରେ ସ୍ନାନ ଦାନ ॥
ସକଳ ପାପରୁ ତରି ଯାଇ କଇଳାସେ ।
ଶିବ ଅନୁଚର ହୋଇ ରହେ ଶିବ ପାଶେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ତ୍ରିପୁର
ଦହନଂ ନାମ ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

କାବେରୀ ନର୍ମଦା ସଙ୍ଗମ ମହାତ୍ମ୍ୟ ।

ପଚାରିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହେ ନାରଦ ମୁନି ।
ତୁମ୍ଭେ ସକଳ ପୁରାଣେ ଅଟ ମହାଜ୍ଞାନୀ ॥
କଥାଏକ ପଚାରିବି କହିବ ବୁଝାଇ ।
ଯହିଁରେ କି ମୋର ମନ କଷ୍ଟ ପାରି ଯାଇ ॥
ଶୁଣିଣ ଲୋକେ ପାପରୁ ହୋଇବେ ମୁକତ ।
ପାପ ଛଡ଼ାଇବେ ପାପୀ ଯାଇଁ ଶତ ଶତ ॥
ଏମନ୍ତ ତୀର୍ଥର କଥା କହ ମୋ ଅଗ୍ରତେ ।
ନର୍ମଦା ଯାଇଁ ମିଶିଛି କାବେରୀ ସଙ୍ଗତେ ॥
ସେ ସ୍ଥାନ ମହିମା ମୋତେ କହ ମୁନିବର ।
ଶୁଣିବାକୁ ତାହା ମନ ବଳିଛି ମୋହର ॥
ନାରଦ କହିଲେ ଶୁଣ ଧର୍ମ ନରପତି ।
କୁବେର ଦେବତା ଯେହୁ ଯକ୍ଷଙ୍କର ପତି ॥
କରିଥିଲେ ମହାଯଜ୍ଞ ପାଇଥିଲେ ଫଳ ।
ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପାଇଲେ ଯେହ୍ନେ ତୋଷ ମହୀପାଳ
ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଫଳ ତହିଁରୁ ମିଳଇ ।
କହୁଅଛି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥
କାବେରୀ ନଦୀ ନର୍ମଦା ସଙ୍ଗମର ତୀରେ ।
ଯକ୍ଷରାଜ କୁବେର ଯେ ବସି ଆସନରେ ॥
ମହାଘୋର ତପ କଲେ ଅତି କଷ୍ଟ ସହି ।
ଦେବ ବର୍ଷମାନଙ୍କ ଶତ ବର୍ଷ ଗଲା ବହି ॥
ତାହାଠାରେ ମହାଦେବ ହୋଇଲେ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ।
ବୋଇଲେ କି ବରେ ଇଚ୍ଛା ମାଗ ହେ ବହନ
କୁବେର ବୋଇଲେ ଆହେ ଦେବଦେବ ହର
ଯେବେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲ ଦିଅ ଏହି ବର ॥
ସବୁ ଯକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ହେବି ଅଧିପତି ।
ଏହି ବରଗୋଟି ମୋତେ ଦିଅ ପଶୁପତି ॥

ଦେହବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ଗଲେ ତ୍ରିଲୋଚନ ।
ବର ପାଇଣ ଆନନ୍ଦ କୁବେରଙ୍କ ମନ ॥
ଯକ୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ମେଳନ୍ତେ ସବୁ ଯକ୍ଷେ ଆସି ।
ଖଣ୍ଟିଲେ ତାହାଙ୍କ ପାଦେ ଦେଇ ଧନ ରାଶି ॥
ନରପତି ପଦେ ତାହାଙ୍କୁ କଲେ ଅଭିଷେକ ।
ସେଦିନୁ ହୋଇଲେ ସକଳ ଧନରେ ନାୟକ ॥
ସେତୀର୍ଥ ଗୋଟି ସକଳ ପାପ ବିନାଶଇ ।
ଯେ ମାନବ ଏହି କଥା ଗୋଟା ନ ଜାଣଇ ॥
ଠିକରେ ପଡ଼ିବ ନଟଷ୍ଟ ଜାଣ ନୃପବର ।
ଏଣୁ ଶିରେ ଜାହ୍ନବୀ ସେ ତୀର୍ଥର ନୀର ॥
କାବେରୀ ନର୍ମଦା ଏହି ଦୁଇଗୋଟି ନଈ ।
ସ୍ନାନ ଦାନେ ମହା ପୁଣ୍ୟଫଳ ଉପୁଜାଇ ॥
ପୂଜିବ ବୃଷଭ ଧ୍ୱଜ ସ୍ନାନ କରି ସାରି ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞକଲା ଫଳ ପାଇକରି ॥
କଇଳାସେ ଗଉରବ ପାଇବ ସେ ଜନ ।
ଅନଳ ଜାଳ ତେଜଇ ଯେ ତହିଁ ଜୀବନ ॥
କିବା ଉପବାସ ବ୍ରତେ ଜୀବନ ହାରଇ ।
ପୁନରପି ଏ ସଂସାରେ ଜନ୍ମ ନ ହୁଅଇ ॥
ଏ କଥା ଶଙ୍କର କଟାକ୍ଷ କହିଛନ୍ତି ମୋତେ ।
ତା ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗୁଁ ବିମାନ ଆସଇ ତୁରିତେ ॥
ଉତ୍ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ତାହାର ସେବାରେ ରହନ୍ତି ।
ରୁଦ୍ର ତୁଲ୍ୟ ଆନନ୍ଦରେ ଭୋଗ ପାଏ ନିତି ॥
ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ରହେ ।
କି ଅବା ଷାଠିଏ କୋଟି ବର୍ଷ ସ୍ୱର୍ଗ ପାଏ ॥
ଯହିଁ ତହିଁ ରହିଲେ ସେ ଏକା ପୁରନ୍ଦର ।
ପୁଣ୍ୟମନ୍ତ ଗଲେ ତହିଁ ଆସଇ ସତ୍ୱର ॥
ଉତ୍ତମ ନୃପତି କୁଳେ ଜନମ ହୁଅଇ ।
ଧର୍ମବନ୍ତ ରାଜା ହୋଇ ସୁଖଭୋଗ ପାଇ ॥
ସେ ତୀର୍ଥର ଜଳ ପାନ କରେ ଯେହୁ ଜନ ।
ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତ ଫଳ ପାଇ ସେହିକ୍ଷଣ ॥
ସେ ପବିତ୍ର ଜଳ ପିଇ ପାପକୁ ଛଡ଼ାଇ ।
ସୁଖ ଭୋଗ ପାଇ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନରେ ରହି ॥
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସଙ୍ଗମ ତୀର୍ଥେ ଯେଉଁ ଫଳ ।
ସେ ଫଳ ଦିଏ କାବେରୀ ନର୍ମଦାର ଜଳ ॥
ପବିତ୍ର ତୀର୍ଥ ସେ ମହା ଫଳ ପ୍ରସବଇ ।
ସର୍ବ ପାପ ବିନାଶଇ ଧର୍ମ ନରସାଇଁ ॥

ତୀର୍ଥେକ ଅଛି ନର୍ମଦା ନଦୀର ଉତ୍ତରେ ।
ପତ୍ରେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ସଂସାରେ ॥
ଯୋଜନେକ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ପବିତ୍ର ସେ ସ୍ଥାନ ।
ସକଳ ପାପ ତହିଁରେ ହୁଅଇ ଦହନ ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କଲେ ଦେବଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ
ବିହରେ ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ॥
ଆନନ୍ଦରେ ବନ ମଧ୍ୟରେ କାମରୂପୀ ହୋଇ ।
ପୂର୍ବେ ରାବଣ ନନ୍ଦନ ମେଘନାଦ ଯାଇ ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ତପକରି ହୋଇଲା ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ।
ମେଘ ରବ ନାମେ ଅଛି ଆଉ ଏକ ତୀର୍ଥ ॥
ସେ ତୀର୍ଥେ ମେଘ ଗର୍ଜନ ଶବଦ ଶୁଭଇ ।
ମେଘନାଦ ନାମେ ଏକ ଗଣ ଯାଇଁ ତହିଁ ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ତପକରି ପାଇଥିଲେ ବର ।
ବ୍ରହ୍ମାବର୍ତ୍ତ ନାମେ ତୀର୍ଥ ଅଛି ନୃପବର ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ବ୍ରହ୍ମା ରହିଥାଇ ଅନୁବ୍ରତେ ।
ଯେ ଜନ ସ୍ନାନ କରଇ ଯାଇ ସେହି ତୀର୍ଥେ ॥
ବ୍ରହ୍ମଲୋକରେ ସେ ଜନ ଗଉରବ ପାଇ ।
ଅଙ୍ଗାରେଶ୍ୱର ନାମରେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ॥
ନିଦ୍ରା ଆହାର ମୈଥୁନ ତେଜି କେହି ଜନ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ଜଳରେ ପଶି କରେ ମହାସ୍ନାନ ॥
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ବସେ ।
ଉତ୍ତମ କପିଳା ତୀର୍ଥ ଅଛି ତାର ପାଶେ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ଲୋକ ଆହେ ନୃପସାଇଁ ।
ଗୋରୁଦାନ ଦେଲା ଫଳ ତହିଁରେ ସେ ପାଇ
କାମାକ୍ଷୀ ନାମରେ ତୀର୍ଥ ଆରେକ ଅଛଇ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲାଲୋକ ଗୋଲୋକେ ବସଇ ॥
ନିରତେ ସେ ତୀର୍ଥେ ଥାନ୍ତି ଦେବଋଷି ଗଣ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ ଦାନ କରି ତହୁଁ ଯିବ ପୁଣ ॥
କୁଣ୍ଡଳେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥରେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଉମା ମହେଶ୍ୱରଙ୍କର ସେହି ବାସ ସ୍ଥାନ ॥
ସ୍ନାନକଲା ଲୋକ ଦେବେ ଅବଧ୍ୟ ହୁଅଇ ।
ପିପ୍ପଳେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ପୁଣି ଯାଇ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନକଲା ଲୋକ ପାତକ ଛଡ଼ାଇ ।
ରୁଦ୍ର ଲୋକରେ ବହୁତ ଗଉରବ ପାଇ ॥
ବିମଳେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ପୁଣି ।
ପବିତ୍ର ଅତି ନିର୍ମଳ ସେ ତୀର୍ଥର ପାଣି ॥

ଦେବଙ୍କ ଶିଖାପଲ୍ଲବ ଅଛନ୍ତି ଈଶ୍ୱର ।
ତହିଁ ମଲ୍ଲେଶ୍ୱର ପାଏ ରୁଦ୍ରଙ୍କର ବର ॥
ତହୁଁ ପୁଷ୍କରଣୀ ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ସ୍ନାନ କଲା ମାତ୍ରେ ପାଏ ଇନ୍ଦ୍ରର ଆସନ ॥
ରୁଦ୍ରଙ୍କ ଦେହୁଁ ନର୍ମଦା ହୋଇଛି ବାହାର ।
ଚରାଚର ପ୍ରାଣୀଙ୍କି ସେ କରଇ ଉଦ୍ଧାର ॥
ଦେବ ଦେବ ମହେଶ୍ୱର କହିଛନ୍ତି ମୋତେ ।
ମୋ ଦେହୁଁ ସମ୍ଭୂତା ଏହି ନର୍ମଦାର ସ୍ରୋତେ ॥
ସ୍ନାନ କଲା ବେଳେ ଯେବେ ପଢ଼ିବ ଏ ସ୍ତୁତି ।
ପାତକ ନାଶି ପାଇବ ସେ ପରମ ଗତି ॥
ସର୍ବପାପହରା ତୁହି ଅଟୁ ଗୋ ନର୍ମଦା ।
ତୋତେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଣାମ କରନ୍ତି ସର୍ବଦା ॥
ଦେବ ଗନ୍ଧର୍ବେ ପଢ଼ନ୍ତି ନିରତେ ତୋ ସ୍ତୁତି ।
ଅପସରା ତୋ ପଦ୍ମରେ କରନ୍ତି ପ୍ରଣତି ॥
ନମସ୍ତେ ଗୋ ପୁଣ୍ୟଜଳା ତୁହି ଆଦି ନଈ ।
ଶଙ୍କର ଦେହରୁ ତୁ ଗୋ ଆସି ଅଛୁ ବହି ॥
ବରାନନା ଧର୍ମଭୃତା ନମସ୍ତେ ଗୋ ତୋତେ ।
ଦେବ ଋଷିଗଣ ତୋତେ ବନ୍ଦନ୍ତି ଯେ ନିତ୍ୟେ ॥
ସର୍ବ ପବିତ୍ରପାବନି ତୋତେ ନମସ୍କାର ।
ଜଗତ ଜନ ପୂଜନ୍ତି ତୋତେ ନିରନ୍ତର ॥
ଏ ନର୍ମଦା ସ୍ତୋତ୍ର ଗୋଟି ଯେ ନିତ୍ୟ ପଢ଼ଇ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇଥିଲେ ସେ ବେଦବିଦ୍ୟା ପାଇ
କ୍ଷତ୍ରିୟ ପଢ଼ିଥିଲେ ହୁଏ ଯୁଦ୍ଧରେ ବିଜୟୀ ।
ଶୂଦ୍ର ପଢ଼ିଲେ ଉତ୍ତମ ଗତିକି ଲଭଇ ॥
ଅନ୍ନକଷ୍ଟ ଜନେ ଅନ୍ନ ମିଳଇ ବହୁତ ।
ନିର୍ଧନୀକି ଧନ ମିଳେ କହିଲୁ ଏ ସତ ॥
ଏ ନର୍ମଦା ସ୍ତୁତି ନିତ୍ୟ ପଢ଼ନ୍ତି ଶଙ୍କର ।
ତେଣୁ ପବିତ୍ର ଅଟଇ ଏ ନଦୀର ନୀର ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ମହାପାପ ଯାଇ ଏହା ଜଳେ ।
ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ଜନେ ପଢ଼ ସ୍ନାନ କାଳେ

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ନର୍ମଦା
କାବେରୀ ସଙ୍ଗମ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ନର୍ମଦା ଭୃଗୁଆଦି ତୀର୍ଥମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

କହିଲେ ନାରଦ ମୁନି ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ସହିତ ଯେତେକ ଋଷି ତପୋଧନ ॥
ସେ ଦିନୁ ଆଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ନର୍ମଦା ସେବନ୍ତି ।
ଶୂଳ ଖସିପଡ଼ିବାରୁ ତହିଁ ପଶୁପତି ॥
ସେ ତୀର୍ଥର ପୁଣ୍ୟ ମୁଖେ କହିଛନ୍ତି ଆପେ ।
ତୀର୍ଥ ନାମ ଶୂଳ ଭେଦ ଦେଲେ ଅନୁରୂପେ ॥
ସେ ମହାତୀର୍ଥର ଫଳ ସବୁଠୁଁ ବହୁତ ।
ସ୍ନାନ କରି ଦେବପୂଜା କଲେ ତହିଁ ନିତ୍ୟ ॥
ସହସ୍ର ଗୋ ଦାନ ଫଳ ପାଇ ସେହି ଜନ ।
ଆପେ ତରଇ ତାରଇ ସର୍ବ ପ୍ରାଣୀଗଣ ॥
ତିନିଦିନ ଉପବାସ କରି ଯେବେ କେହି ।
ମହାଦେବଙ୍କୁ ପୂଜଇ ଜନ୍ମ ତାର ନାହିଁ ॥
ତହୁଁ ଭୀମେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥେ ଯିବ ହେ ରାଜନ ।
ତହୁଁ ନର୍ମଦେଶ୍ୱରକୁ କରିବ ଗମନ ॥
ତହୁଁ ଆଦିତ୍ୟେଶ୍ୱରକୁ ଯିବ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ।
ଘୃତ ମଧୁ ଦେଇ ପୂଜା କରିବ ଏକାନ୍ତ ॥
ମଲ୍ଲିକେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ ସେଠାରୁ ଯାଇ ।
ଆପଣା ଜନ୍ମକୁ ତହିଁ ସଫଳ କରାଇ ॥
ତହୁଁ କରୁଣେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବ ।
ଉତ୍ତମ ନୀରଜେଶ୍ୱର ଦେବଙ୍କୁ ପୂଜିବ ॥
ନନ୍ଦୀ ଆୟତନ ତୀର୍ଥ କଲେ ଦରଶନ ।
ସବୁ ତୀର୍ଥ ଫଳ ତହିଁ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ଯହିଁ ଦେବାସୁରଙ୍କର ହୋଇଥିଲା ରଣ ।
ତାର ନାମ କୋଟି ତୀର୍ଥ ଆଟେ ହେ ଧର୍ମିଗଣ ॥
ପ୍ରତାପୀ ବଳିଷ୍ଠ କୋଟି ଦାନବ ଏ ତୀର୍ଥେ ।
ସଂଗ୍ରାମେ ମରି ପଡ଼ିଲେ ଦେବତାଙ୍କ ହସ୍ତେ ॥
ସେ କୋଟି ଦାନବ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଏକ ଠାବେ
ଲିଙ୍ଗରୂପେ ବିରାଜିଲେ ପ୍ରଭୁ ଦେବଦେବେ ॥
ସେ ଦିନୁ ତାହାଙ୍କ ନାମ ହେଲା କୋଟୀଶ୍ୱର ।
ସେ ତୀର୍ଥ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ନୃପବର ॥
ସ୍ୱଦେହେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବା ଦେଖି ପୁରନ୍ଦର ।
ବଜ୍ରକୀଳା ପୋତି ବାଟ ରୁନ୍ଧିଲା ତାଙ୍କର ॥

କେଣ୍ଟ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଲୋକେ ଯାଇ ନ ପାରନ୍ତି ।
ସେଠାରେ ପୂତ ଶ୍ରୀଫଳ ଦାନକୁ ଦିଅନ୍ତି ॥
ଯଥାବିଧି ପୂଜାପାଠ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମୋହନ ଭକ୍ତରେ ଶିର ପରେ ଧରି ॥
ସବୁ କାମନା ସଫଳ କରି ମୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସୁଖ ଭୋଗ କରେ ହୋଇ ରାଜ ରାଜେଶ୍ୱର ॥
ମରଣ ଅନ୍ତେ ସେ ପୁଣି ରୁଦ୍ର ପୁରେ ଯାଇ ।
ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ ଆଉ ଜନ୍ମ ତାର ନାହିଁ ॥
କୋଟୀଶ୍ୱର ଦର୍ଶନେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ରହେ ।
ପୁଣି ପୃଥିବୀରେ ଜନମି ହୁଏ ମହାରାଜେ ॥
ତ୍ରୟୋଦଶୀ ତିଥିରେ ଯେ ଜନ ତହିଁ ଯାଇ ।
ମହା ଦେବଙ୍କୁ ପୂଜଇ ସ୍ନାନ କରି ତହିଁ ॥
ସବୁ ଯଜ୍ଞ କଲା ଫଳ ପାଇ ହେ ରାଜନ ।
ଅଗସ୍ତ୍ୟ ତୀର୍ଥ ଅଟଇ ସବୁହିଁ ପ୍ରଧାନ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲାମାତ୍ରେ ପାପ ଯାଇ ଦୂର ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ମହାପାପ ଅତି ଭୟଙ୍କର ॥
ସେ ତାକୁ ଛୁଇଁ ନ ପାରି ରହେ ଦୂରେ ଯାଇ
କଦଳୀ ପତ୍ର ପରାଏ ଭୟରେ କମ୍ପଇ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ଯେ ଜନ ଯାଇଁ ସେ ତୀର୍ଥରେ
କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥିରେ ଭକ୍ତରେ ॥
ଅଗସ୍ତ୍ୟ ଈଶ୍ୱର ଶିରେ ଘୃତ ଲଗାଇ ।
ଏକୋଇଶ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ସେ ମୋକ୍ଷ କରାଇ ॥
ଶିବଲୋକେ ବସନ୍ତି ସେ ନ ହୁଅନ୍ତି ଚ୍ୟୁତ ।
ଦିଅଇ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପାଦୁକା ଯାନ ଛତ୍ର ଘୃତ ॥
ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଭୋଜନ ଦେଲେ ଫଳ କୋଟିଗୁଣ ।
ଦିବ୍ୟସ୍ତମ୍ଭ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ଯିବ ତହୁଁ ପୁଣ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ସିଂହାସନ ପାଇ ।
ନର୍ମଦା ଦକ୍ଷିଣ କୂଳେ ତୀର୍ଥକ ଅଛଇ ॥
ତାର ନାମ ଚନ୍ଦ୍ର ତୀର୍ଥ ପାଣ୍ଡୁର ନନ୍ଦନ ।
ଏକରାତ୍ର ଉପବାସେ ରହି ତହିଁ ଜନ ॥
ସ୍ନାନଯାଗ ପୂଜାକରି ଦେବ ଜନାର୍ଦ୍ଦନେ ।
ସହସ୍ରେ ଗୋଦାନ ଫଳ ପାଇ ଇହଜନ୍ମେ ॥
ପରକାଳେ ବିଷ୍ଣୁଲୋକେ ରହଇ ସେ ଜନ ।
ତହୁଁ ଋଷିତୀର୍ଥକୁ ଯେ କରିବ ଗମନ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ମାତ୍ରେ ପାପ ଛାଡ଼ିଯାଏ ।
ଶିବଲୋକରେ ସେ ଜନ ଗଉରବ ପାଏ ॥

ତହୁଁ ନାରଦ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ହେ ରାଜନ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ଗୋଟି ଅଟଇ ପରମ ଶୋଭନ ॥
ସହସ୍ରେ ଗୋଦାନ ଫଳ ପାଇ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ସେଠାରୁ ଦେବତୀର୍ଥକୁ କରିବ ଗମନ ॥
ପୂର୍ବରୁ ବ୍ରହ୍ମା ସେ ତୀର୍ଥ ନିର୍ମାଣି ଅଛଇ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ପାଇ ॥
ଅମର କଣ୍ଟକ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯିବ ପୁଣି ।
ଦେବତାମାନେ ସେ ତୀର୍ଥ ଅଛନ୍ତି ନିର୍ମାଣି ॥
ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳ ମିଳେ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ବାମନେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ କରିବ ଗମନ ॥
ସେ ତୀର୍ଥର ଆୟତନ ବୁଲି ଯେ ଦେଖଇ ।
ତତକ୍ଷଣେ ସେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ନିସ୍ତରଇ ॥
ସେ ତୀର୍ଥେ ଅଛନ୍ତି ଯହିଁ ଈଶାନେଶ ହର ।
ମୁକ୍ତିପ୍ରଦ ଋଷି ତୀର୍ଥ ସେହି ନୃପବର ॥
ସେ ସ୍ଥାନେ ଚରଣ ଦେଲେ ମୁକତି ପାଇବ ।
ବଟେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଯେ ତହୁଁ ଦର୍ଶନ କରିବ ॥
ଜନମ ସଫଳ କରି ତହୁଁ ଯିବ ପୁଣି ।
ସର୍ବ ବ୍ୟାଧି ବିନାଶଇ ଯେ ତୀର୍ଥର ପାଣି ॥
ତାର ନାମ ଭୀମେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ ହେ ରାଜନ ।
ସବୁ ଦୁଃଖ ହରି ଯାଇ ତହିଁ କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ଉତ୍ତମ ବାମନେଶ୍ୱର ନାମେ ଅଛି ତୀର୍ଥ ।
ସ୍ନାନକଲେ ସବୁ କଷ୍ଟୁ ହୋଇବ ମୁକତ ॥
ଉତ୍ତମ ସୋମତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯାଇ ବେଗେ ।
ସ୍ନାନ କରିବ ସେ ତୀର୍ଥେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି ଯୋଗେ
ଚନ୍ଦ୍ର ଦର୍ଶନେ ତକ୍ଷଣେ ଦିବ୍ୟ ଦେହ ଧରି ।
ବହୁକାଳ ଶିବ ପ୍ରାୟେ ଆନନ୍ଦେ ବିହରି ॥
ଷାଠିଏ ହଜାର ବର୍ଷ କୈଳାସେ ରହିବ ।
ଉତ୍ତମ ପିଙ୍ଗଳେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯିବ ॥
ଅହୋରାତ୍ର ଉପବାସେ ତହିଁ କଲା ଜନ ।
ଅତିରାତ୍ର ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
କପିଳା ଗୋଦାନ କରେ ଯେ ଜନ ସେ ତୀର୍ଥେ
ସେଗାଈ ବାଛୁରୀ ଦେହେ ଲୋମ ଅଛି ଯେତେ
ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ କୈଳାସେ ବସଇ ।
ବହୁତ ପୂଜା ଆଦର ସେଠାରେ ସେ ପାଇ ॥
ସେ ତୀର୍ଥେ ମୃତ୍ୟୁ ଯାହାର ହୁଅଇ ହେ ରାୟ ।
ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ ସେହି ହୁଅଇ ଅକ୍ଷୟ ॥

ଆନନ୍ଦରେ ପୁଷ୍ପକ ଭୋଗ କରଇ ସେହି ଜନ ।
ନର୍ମଦା ନଦୀର ତୀରବାସୀ ହୋଇ ରାଜନ ॥
ମଲେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାନ୍ତି ପୁଣ୍ୟ ତର ପ୍ରାପ୍ତ ।
ପୁଣ୍ୟ ଭାଣ୍ଡେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯିବ ରାୟ ॥
ନାରଦ ତୀର୍ଥ କରଣ ତହୁଁ ପୁଣି ଯିବ ।
କୋଟେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥରେ ଯାଇ ସନ୍ଦର୍ଶିବ ॥
ଦଶହରା ଦିନ ସ୍ନାନ କଲେ ଯେତେ ଫଳ ।
ସାତେ ସେ ଫଳ ଦିଅଇ ସେ ତୀର୍ଥର ଜଳ ॥
ତହୁଁ ନନ୍ଦୀ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ତା ଠାରେ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ସର୍ବଦା ପ୍ରସନ୍ନ ॥
ସୋମଲୋକେ ସେହି ଲୋକ ବହୁ ପୂଜା ପାଇ ।
ବ୍ୟାସ ତୀର୍ଥେ ଦ୍ୱୀପେଶ୍ୱର ଯହିଁ ଛନ୍ତି ରହି ॥
ବ୍ୟାସ ତପୋବନ ସେହି ଜାଣ ନୃପବର ।
ସେ ବାଟ ଦେଇ ବହନ୍ତେ ମହାନଦୀ ନୀର ॥
ହୁଙ୍କାରେ ବ୍ୟାସ ତାହାକୁ କଲେ ନିବାରଣ ।
ଲେଉଟି ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗେ ବହିଲା ରାଜନ ॥
ସେ ତୀର୍ଥକୁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ବ୍ୟାସ ତୋଷ ।
ତାର ମନୋବାଞ୍ଛା ଫଳ ତାକୁ ଦିଅନ୍ତି ବ୍ୟାସ ॥
ଦୀପ୍ତ ବେଦୀ ନାମେ ଏକ ବେଦୀ ଅଛି ତହିଁ ।
ସେ ବେଦୀର ଚଉପାଖେ ଯେ ସୂତା ବେଢ଼ାଇ
ରୁଦ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ସେ ଅକ୍ଷୟ ହୋଇ କ୍ରୀଡ଼ା କରେ ।
ତହୁଁ ଏରଣ୍ଡୀ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ହେ ସତ୍ୱରେ ॥
ଏରଣ୍ଡୀ ନଦୀ ସଙ୍ଗମ ହୋଇଛି ସେ ଠାବେ ।
ସ୍ନାନ କରନ୍ତି ଯେ ଜନ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତିଭାବେ ॥
ସକଳ ପାପ ତା ଦେହୁ ତତ୍କ୍ଷଣ ପଳାଏ ।
ପାପନାଶିନୀ ବୋଲନ୍ତି ସେ ତୀର୍ଥକୁ ରାୟେ ॥
ଆଶ୍ୱିନ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥିରେ ।
ସ୍ନାନ କରି ଉପବାସେ ରହେ ସେ ଦିନରେ ॥
ଜଣେ ବିପ୍ରକୁ ଭୋଜନ ଦିଅଇ ସନ୍ତୋଷେ ।
କୋଟି ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଭୋଜନ ଦେଲେ ଷଡ଼ରସେ ॥
ଯେ ଫଳ ପାଇ ସେ ଫଳ ମିଳଇ ତାହାକୁ ।
ଯେ ଜନ ଯାଇ ଏରଣ୍ଡୀ ସଙ୍ଗମ ତୀର୍ଥକୁ ॥
ସ୍ନାନ କରଣ ମୃତ୍ତିକା ଲଲାଟେ ଘେନଇ ।
ନର୍ମଦା ଜଳ ଭିତରେ ପଶିଣ ବୁଡ଼ଇ ॥
ସବୁ ପାପ ଝଡ଼ିଯାଇ ଜାଣିଥା ନୃପତି ।
ସେ ତୀର୍ଥକୁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ଯେ ଜନ କରନ୍ତି ॥

ତାହାର ପୁଣ୍ୟ ବଦନେ ଅଟଇ ଅକଥନ ।
ସେ ସମସ୍ତ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ॥
ତହିଁ ଯେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ତଳ ଲଗାନ୍ତି ।
ସ୍ନାନ କରି ସେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଦାନ ଦିଅନ୍ତି ॥
ତାହାଙ୍କ ବିମାନେ ବସି ଯାଏ ରୁଦ୍ର ପୁରେ ।
ତହିଁ ପୂଜା ପାଇ ଜନ୍ମ ହୁଏ ରାଜାଘରେ ॥
ତହୁଁ ପୁଣି ଇକ୍ଷୁନଦୀ ସଙ୍ଗମେ ମିଳିବ ।
ତହିଁ ଥିବା ଶିବ ଲିଙ୍ଗ ଦର୍ଶନ କରିବ ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ସେ ତୀର୍ଥରେ ହେ ଧର୍ମରାଜନ ।
ଗଣପତି ପଦ ତାକୁ ଦେବେ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥
ତହୁଁ ସ୍କନ୍ଦ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ଜଳ ସକଳ ପାପ ବିନାଶନ ॥
ଆଜନମ କୃତ ପାପୁ ପାଇବ ମୁକତି ।
ତହୁଁ ଅଙ୍ଗୀରସ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ହେ ନୃପତି ॥
ସେ ତୀର୍ଥର ମହିମା ଯେ ଅତି ଅଗୋଚର ।
ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳ ଦିଏ ତାର ନୀର ॥
ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ରୁଦ୍ରଲୋକେ ପୂଜା ପାଇ ।
ତହୁଁ ଲାଙ୍ଗଳ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ନରସାଇଁ ॥
ସବୁ ପାପ ଛଡ଼ାଇବ କରି ତହିଁ ସ୍ନାନ ।
ସପତ ଜନ୍ମ ପାପରୁ ପାଇବ ମୋଚନ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥ ମଧ୍ୟେ ସାର ତୀର୍ଥ ବଟେଶ୍ୱର ।
ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳ ଦିଏ ତାର ନୀର ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରି ଯିବ ତହୁଁ ପୁଣି ।
ପରମେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ ଆହେ ନୃପମଣି ॥
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ସ୍ନାନ କରି ତହିଁ ।
କଣ୍ଟକ ସେ ତୀର୍ଥେ ରାଜା କୈବଲ୍ୟ ମିଳଇ ॥
ଭଦ୍ର ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରି ଦେବ ତହିଁ ଦାନ ।
ସବୁ ଦାନର ଫଳକୁ କଲେ କୋଟି ଗୁଣ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ପ୍ରଭାବେ ତାହା ପାଇବ ହେ ରାୟ ।
ମନେ ନ କରିବ ତୁମ୍ଭେ କିଛି ଯେ ସଂଶୟ ॥
ଆବର ବିଚିତ୍ର କଥା କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
କାମପ୍ରିୟା ସେ ଜଳରେ ବୁଡ଼ି କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ଗୋଷ୍ଠୀ ହୋଇବ ତକ୍ଷଣେ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ପରି ।
ଅଙ୍ଗାରେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ଦଣ୍ଡଧାରି ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ପୂଜା ପାଇ ।
ଅଙ୍ଗାରକ ଚତୁର୍ଥୀରେ ତହିଁ ଯେ ବୁଡ଼ଇ ॥

ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ପାଶ୍ୱରେ ବସଇ ସେ ଜନ ।
ଅଯୋନି ସଙ୍ଗମ ତୀର୍ଥେ କରିବ ଗମନ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ମାତ୍ରକେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଜନମ ନୋହିବ ।
ପାଣ୍ଡବେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ ଯେ କରିବ ॥
ସୁର ଅସୁରର ଅବଧ୍ୟ ହୋଇ ସେହୁ ଜନ ।
ଆନନ୍ଦେ ବହୁତ କାଳ ରହି ସେ ରାଜନ ॥
ଅକ୍ଷୟ ବିଷ୍ଣୁଲୋକକୁ ଗମନ କରଇ ।
ସୁଖରେ କ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତି ମହାଭୋଗ ଖାଇ ॥
ତହୁଁ ଆସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରରେ ଜନ୍ମନ୍ତି ରାଜାଘରେ ।
ତହୁଁ ଯିବ କମ୍ବୋଡକ ଈଶ୍ୱର ତୀର୍ଥରେ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଉତ୍ତରାୟଣେ କରି ତହିଁ ସ୍ନାନ ।
ଯାହା କାମନା କରିବ ପାଇବ ତକ୍ଷଣ ॥
ତହୁଁ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ତୀର୍ଥେ ଯାଇକରି ସ୍ନାନ ।
ସୋମଲୋକରେ ବସିବ ପାଇ ବହୁ ମାନ୍ୟ ॥
ତହୁଁ ଶକ୍ରତୀର୍ଥେ ଯିବ ଆହେ ଧର୍ମରାୟ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ଗୋଟି ଅଟଇ ଅତି ପୁଣ୍ୟମୟ ॥
ଦେବଗଣ ଘେନି ଇନ୍ଦ୍ର ସେ ତୀର୍ଥ କରଇ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନକରି ଦାନ ଦେବ ନରସାଇଁ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍ଗେ କରିବ ନୀଳବୃଷ ଦାନ ।
ସେ ବୃଷ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଯାକ ଅଛି ଯେତେ ରୋମ ॥
ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ ସବୁଶି ପୁରୁଷ ।
ଘେନି ସେ ଜନ କରଇ ହରପୁରେ ବାସ ॥
ବଳବନ୍ତ ରାଜାହୋଇ ଜନମଇ ପୁଣି ।
ସେ ତୀର୍ଥର ପ୍ରଭାବେ ସେ ଆହେ ନୃପମଣି ॥
ଧବଳ ବରନ ଅଶ୍ୱ ଉପରେ ସୁଆର ।
ହୋଇ ସୁଖେ ବନସ୍ତରେ ସେହି ନୃପବର ॥
ତହୁଁ ବ୍ରହ୍ମାବର୍ତ୍ତ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନୃପମଣି ।
ଅତି ପବିତ୍ର ଅଟଇ ସେ ତୀର୍ଥର ପାଣି ॥
ଦେବତା ପିତୃ ତର୍ପଣ କରିବ ସେ ତୀର୍ଥେ ।
ଏକରାତ୍ରି ଉପବାସ ରହି ବିଧିମତେ ॥
ସ୍ନାନ ସାରି ପିଣ୍ଡଦେବ ପିତୃ ନାମ ଧରି ।
କନ୍ୟାରାଶିରେ ଆଦିତ୍ୟ ଥାଇ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ପୃଥିବୀରୁ ରସ ଶୋଷେ ସର୍ଯ୍ୟଇ ଯେମନ୍ତେ ।
ଅକ୍ଷୟ ପୁଣ୍ୟ ସଞ୍ଚୟ କରଇ ତେମନ୍ତେ ॥
କପିଳା ତୀର୍ଥ କରିବ ତହୁଁ ଯାଇ ନର ।
ଅତି ଉତ୍ତମ ଅଟଇ ସେ ତୀର୍ଥର ନୀର ॥
ସ୍ନାନ କରିଣ କପିଳା ଗାଈ ଦାନକଲେ ।
ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ଦାନ ଫଳ ତାକୁ ମିଳେ ॥
ନର୍ମଦେଶ୍ୱର ନାମେ ଯେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ।
ତାହାଁ ନୋହିବ ଏମନ୍ତ ତୀର୍ଥ ନରସାଇଁ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇକଲେ ସ୍ନାନ ।
ସକଳ ପୃଥିବୀ ମଣ୍ଡଳେ ବିଖ୍ୟାତ ସେ ଜନ ॥
ନୀରୋଗୀ ଲକ୍ଷଣବନ୍ତ ନୃପତି ହୁଅଇ ।
ନର୍ମଦା ଉତ୍ତର ତୀରେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ॥
ଆଦିତ୍ୟ ଆୟତ ନାମ ଅଟେ ସେ ତୀର୍ଥର ।
ତହିଁ ବିରାଜନ୍ତି ଦେବଦେବ ମହେଶ୍ୱର ॥
ସ୍ନାନକରି ଯଥା ଶକ୍ତି ଦାନ ଦେଲେ ତହିଁ ।
ସେ ଦାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ ଫଳକୁ ଦିଅଇ ॥
ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟାଧି ପୀଡ଼ିତ ପାପକାରୀ ଜନ ।
ମୋକ୍ଷ ପାଇ ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକେ କରଇ ଗମନ ॥
ମାଘମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ସପ୍ତମୀ ତିଥି ।
ନିରାହାରେ ସେ ଆୟତେ କରଇ ବସତି ॥
ରୋଗ ଶୋକ ବ୍ୟାଧି ପୀଡ଼ା ତାକୁ ନ ଲାଗଇ ।
ଅନ୍ଧ ବଧିର କଣା ସେ କଦାପି ନ ହୋଇ ॥
ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ରୂପବନ୍ତ ହୁଅଇ ସୁନ୍ଦର ।
ବଲ୍ଲଭ ହୋଏ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ॥
ଏ ତୀର୍ଥର ପୁଣ୍ୟ ଯେତେ ମୁନି ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ।
କହିଅଛନ୍ତି ଏରୂପେ ଆହେ ମହାରାୟ ॥
ଯେ ଜନ ଏ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥେ ପାଦ ନ ଦିଅଇ ।
ସବୁ ଧର୍ମ କର୍ମରୁ ସେ ବଞ୍ଚିତ ହୁଅଇ ॥
ତହୁଁ ଯାଇଁ ମାସେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥେ ପହୁଞ୍ଚିବ ।
ସ୍ନାନକରି ମଲାଣ୍ଟେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସିବ ॥
ସ୍ୱର୍ଗରେ ଚଉଦ ଇନ୍ଦ୍ର ହୋଇବାଯାଏ ରହେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରାୟ ସୁଖ ଭୋଗ ତହିଁ କରୁଥାଏ ॥
ନାଗେଶ୍ୱର ତପୋବନ ତହୁଁ ଖଣ୍ଡେଦୂରେ ।
ସ୍ନାନକଲେ ଶତବରେ ରହିବ ସେଠାରେ ॥
କ୍ରୀଡ଼ା କରିବ ବହୁତ ନାଗ କନ୍ୟା ଘେନି ।
ତହୁଁ ଯିବ କୁବେରଙ୍କ ଯହିଁ ରାଜଧାନୀ ॥
ସେହି କୁବେର ଭୁବନେ ଛନ୍ତି କାଳେଶ୍ୱର ।
କୁବେରଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ ପୂର୍ବେ ସେହି ବର ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନକଲେ ସବୁ ସମ୍ପଦ ମିଳଇ ।
ତାର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ॥

ତି ନାମ ମରୁତାଳସ୍ଥ ଧର୍ମ ନର୍‌ମାଇଁ ।
ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ସ୍ନାନ କରି ଶୁଚି ହୋଇ ॥
ଯଥା ଶକତି କାର୍ତ୍ତିକ ଅନ୍ନଦାନ ଦେବ ।
ପୁଷ୍ପକ ବିମାନେ ଯାଇ ସେ ଜନ ବସିବ ॥
ମରଣାନ୍ତେ ବାୟୁଲୋକେ କରିବ ଗମନ ।
ସେଠାରୁ ଯମ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ହେ ରାଜନ ॥
ମାଘମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ।
ସ୍ନାନସାରି ନକ୍ତ ବ୍ରତ କରିବ ଯେ ଜନ ॥
ଯୋନିଜନମ ସେ କେବେ ନୋହିବ ସଂସାରେ
ତହୁଁ ଯେ ସ୍ନାନ କରିବ ଅହଲ୍ୟା ତୀର୍ଥରେ ॥
ସ୍ନାନମାତ୍ରେ ଅପସରୀ ସଙ୍ଗେ କ୍ରୀଡ଼ାକରି ।
ପୂର୍ବେ ଏହି ତୀର୍ଥରେ ଯେ ଅହଲ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ତପ କରିଣ ମୁକତ ହୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସେଦିନୁ ଏ ତୀର୍ଥ ନାମ ପରମ ଈଶ୍ୱର ॥
ଚୈତ୍ରମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ଦିନ ।
କାମଦେବ ଦିନ ତାକୁ ବୋଲନ୍ତି ସୁଜନ ॥
ସେ ଦିନ ଅହଲ୍ୟା ପୂଜା କରିବ ଯେ ତହିଁ ।
ସେ ମାନବ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନେ ଜନମି ଅଛଇ ॥
ତହିଁ ସେ ସବୁରି ପ୍ରିୟ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପୁଣି ।
ଶ୍ରୀମନ୍ତ କନ୍ଦର୍ପ ପ୍ରାୟ ହୋଇବ ନୃପମଣି ॥
ତହୁଁ ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ ଯିବ ଅଛି ଏକ ତୀର୍ଥ ।
ଇନ୍ଦ୍ରତୀର୍ଥ ପ୍ରାୟ ସେହି ତ୍ରିଲୋକେ ବିଖ୍ୟାତ ॥
ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳ ପାଇ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ସେଠାରୁ ସୋମ ତୀର୍ଥକୁ କରିବ ଗମନ ॥
ଗ୍ରହଣ କାଳେ ଯେ ଜନ ସ୍ନାନ କରେ ତହିଁ ।
ସର୍ବ ପାପରୁ ମୁକତ ହୁଏ ନରସାଇଁ ॥
ଏ ତୀର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠି ସକଳ ପାପ କ୍ଷୟକାରୀ ।
ବିଖ୍ୟାତ ଏ ସୋମ ତୀର୍ଥ ଜାଣ ନରପୁରୀ ॥
ମହା ଫଳପ୍ରଦ ତୀର୍ଥ ଏହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ।
ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତ କରେ ଯେବେ ହୋଇ ବ୍ରତୀ
ସର୍ବପାପ କ୍ଷୟ ଯାଇ ସୋମ ଲୋକେ ବସେ ।
ସୋଢ଼ ମରେ ବୃଦ୍ଧ ମରେ ମରେ ବା ଉପାସେ
ସୋମ ତୀର୍ଥ ମହିମାରୁ ତାର ଜନ୍ମ ନାହିଁ ।
ସେଠାରୁ ସ୍ନାନ କରିବ ସ୍ୱୟମ୍ଭୁତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ॥
ସ୍ନାନ କଲା ମାତ୍ରେ ସୋମ ଲୋକରେ ବସିବ ।
ଅତି ଉତ୍ତମ ପବିତ୍ର ବିଷ୍ଣୁ ତୀର୍ଥ ଯିବ ॥
ଯୋଧନାମରେ ବିଖ୍ୟାତ ଅଛଇ ସେ ତୀର୍ଥ ।
କୋଟି କୋଟି ଅସୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବିଷ୍ଣୁ ନାଥ ॥
ଯୁଦ୍ଧ କରିବାରୁ ବିଷ୍ଣୁ ତୀର୍ଥ ସେ ବୋଲାଇ ।
ଅଧୋଗତି ଉପବାସ ତହିଁ ଯେ ରହଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ତାର ଦୂର ହୋଇ ଯାଏ ।
ବିଷ୍ଣୁର ସେ ଅତି ପ୍ରିୟ ହୋଏ ନୃପରାୟେ ॥
ତହୁଁ ତାପସ ଈଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ କରି ଯିବ ।
ଅମୋହକ ତୀର୍ଥ ବୋଲି ତା ନାମ ଜାଣିବ ॥
ତହିଁ ପିତୃଙ୍କ ତର୍ପଣ କରିବ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ।
ଉଆଁସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ଯେହୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧକରେ ॥
ସ୍ନାନ କରି ପିଣ୍ଡଦେବ ପିତୃ ନାମ ଧରି ।
ସେ ଜଳ ଭିତରେ ଅଛି ପାଷାଣର କରୀ ॥
ସବୁଦିନେ ସେ ଶିଳାରେ ହୁଏ ପିଣ୍ଡଦାନ ।
ବଇଶାଖ ମାସେ ପିଣ୍ଡ ଦିଅଇ ଯେ ଜନ ॥
ଯାବତ କାଳ ମେଦିନୀ ତାର ପିତୃଗଣ ।
ରହିବେ ତାବତ କାଳ ଧର୍ମ ନୃପ ଜାଣ ॥
ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କରିବ ସେ ଯାଇ ।
ଗଣପତି ପାରୁଶରେ ସେ ଜନ ବସଇ ॥
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଲିଙ୍ଗ ଯହିଁ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବ ।
ସ୍ନାନ କରି ବିଷ୍ଣୁଲୋକେ ସେ ଜନ ବସିବ ॥
ନର୍ମଦା ଦକ୍ଷିଣ କୂଳେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ।
ପରମ ଶୋଭନ ନାମ ସେ ତୀର୍ଥ ବୋଲଇ ॥
ପୂର୍ବେ ତହିଁ କାମଦେବ କଲେ ଘୋରତପ ।
ଦିବ୍ୟ ବର୍ଷେ ସପ୍ତବର୍ଷ ସହି ଅଗ୍ନି ତାପ ॥
ଶଙ୍କରଙ୍କୁ ସେବା କଲେ ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସମାଧି ପର୍ବକୁ ସୋଡ ଦେଇଥିଲେ ହର ॥
ଆଉର ଶ୍ୱେତ ପର୍ବକୁ ସୋଡ କୋପାନଳେ ।
ହୁତାଶ ପର୍ବକୁ ପୁଣି ତହୁଁ ସୋଡଦେଲେ
ଶୁକଳ ପର୍ବ ଦଗଧ ହୋଇଲା ହର କୋପେ ।
କୁସୁମ ଈଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ ବସିଲେ ଏ ତପେ ॥
ଦେବ ବରଷେ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ଗଲା ବହି ।
ଉମାଙ୍କୁ ଘେନି ଶଙ୍କର ମିଳିଲେକ ତହିଁ ॥
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ତାହାଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ ବର ।
ସେ ସମସ୍ତେ ରହିଛନ୍ତି ସେ ନର୍ମଦା ତୀର ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ମହିମାରେ ସେ ହୋଇଲେ ଦେବତା
ଆପେ ଶଙ୍କର ହୋଇଲେ ତୀର୍ଥେ ବରଦାତା ॥

ବୋଇଲେ ଅଛି ହରମ ତୀର୍ଥ ଏ ବୋଲନ୍ତି ।
ଯେମାନେ ଏରୂପେ ବର ମାଗିଥିଲେ ଯନ୍ତି ॥
ଅର୍ଦ୍ଧ ଯୋଜନ ତାହାର ଅଟଇ ପରିପ୍ରତ ।
ଯେ ତହିଁ ସ୍ନାନ କରଇ ହୁଏ ପୁଣି ବ୍ରତ ॥
କନ୍ଦର୍ପ ପରାୟେ ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ପାଏ ମାନ୍ୟ ।
ଏଥେ ତପ କରିଥିଲେ ଅଗ୍ନି ଯମ କାମ ॥
ପବନ ପୁଣି ବରୁଣ ଲୋକ ସବୁ ଯେତେ ।
ତପ କରିଥିଲେ ରହି ଏ ଶୋଭନ ତୀର୍ଥେ ॥
ଏହା ନିକଟେ ଅଳପ ଦୂରେ କେହି ଜନ ।
ସ୍ନାନ ଦାନ କରି ଦିଏ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଭୋଜନ ॥
ପିଣ୍ଡ ଦେଇଣ କରଇ ପିତୃ ତରପଣ ।
ଯେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଯୋଜନ ମଧ୍ୟେ ହରଇ ଯେ ପ୍ରାଣ
ଯୋଜମରେ ବୃଦ୍ଧମରେ ଉପବାସେ ମରେ ।
ଜନମ ନୁହଇ ଆଉ ପୁଣି ସେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ॥
ଅଯତ୍ନୁ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନେ କାଳେ କାଳେ ଥାଇ ।
ବିଧି ବିଧାନରେ ତହିଁ ଯେ ପିଣ୍ଡ ଦିଅଇ ॥
ମହା ଦେବଙ୍କ ପାଦୁକ ନିହୁଡ଼ଇ ଶିରେ ।
ତାର ପିତୃଲୋକେ ତୃପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ତହିଁରେ ॥
ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ ସୁଖେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସନ୍ତି ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଉତ୍ତରାୟଣେ ହୋଇ କେହି ବ୍ରତୀ ॥
ସ୍ନାନ କରି ଶୁଚି ହୋଇ ସ୍ତ୍ରୀ ବା ପୁରୁଷ ।
ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ଆୟତନେ କରି ଯାଇ ବାସ ॥
ପ୍ରଭାତେ କରଇ ସେହି ମହାଦେବ ପୂଜା ।
ସେ ଯେବଣ ଗତି ପାଇ ଆହେ ଧର୍ମରାଜା ॥
ସବୁ ଯଜ୍ଞ କଲେ ଲୋକ ନ ପାଇ ସେ ଗତି ।
ତୀର୍ଥ କାଳ ଦେବଙ୍କୁ ଯେ ପୂଜୁଥାଇ ନିତି ॥
ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳ ସୁନ୍ଦର ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ସେହି ।
ରାଜା ହୋଇ ଭୋଗ କରେ ଆସମୁଦ୍ର ମହୀ ॥
କ୍ଷେତ୍ରପାଳ ମହାକାଳ ଦଣ୍ଡପାଳ ତିନି ।
ଗୃହଗୋଷ୍ଠି ତୀର୍ଥ କର୍ତ୍ତି କୁଣ୍ଡଳକୁ ଘେନି ॥
ଏ ଗୁରୁ ତୀର୍ଥରେ ପାଦ ନ ପଡ଼େ ଯାହାର ।
ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା କରିବାର ବୃଥା ଜାଣ ତାର ॥
ଜାଣି ଶୁଣି ଏ ତୀର୍ଥର ଏମନ୍ତ ଯେ ଫଳ ।
ନିତ୍ୟ ସ୍ନାନ କରୁଥାନ୍ତି ଦେବତା ସକଳ ॥
ପଢନ୍ତି ସେ ପୁଷ୍ପ ବୃଷ୍ଟି ମୋଚନଙ୍କ ସ୍ତୁତି ।
ଭୂତେଶ୍ୱରଙ୍କ ସ୍ତବ ତା ସଙ୍ଗେ ପଢନ୍ତି ॥

ଗର୍ଗବେଣୀ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ କରନ୍ତି ଗମନ ।
ଏ ତୀର୍ଥରେ ପୂର୍ବେ ଦେବଦେବ ଭଗବାନ ॥
ମାରିଲେ ହୁଂକାର ନାଦେ ବହୁତ ଅସୁର ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ପାପ ମୁକ୍ତ ହୁଏ ନର ॥
ଶୁକ୍ଳ ତୀର୍ଥର ଜନମ କଥା କହେ ଶୁଣ ।
ଅତି ପୁରୁଣା ଏ କଥା ଧର୍ମ ନୃପଗଣ ॥
ମହାଜ୍ଞାନୀ କଳପୀ ଯେ ମାରକଣ୍ଡ ମୁନି ।
ହିମାଳୟ ଗିରିଶିଖେ ଯାନ୍ତେ ଭ୍ରମି ଭ୍ରମି ॥
ଦେଖିଲେ ତହିଁ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ଯେ ସ୍ଥାନ ।
ବିଚିତ୍ର ପାଠ ଶିଳାରେ ହୋଇଛି ମଣ୍ଡନ ॥
ନାନା ଧାତୁରେ ସେ ଚିତ୍ର ବିଚିତ୍ର ହୋଇଛି ।
ତରୁଣ ଆଦିତ୍ୟ ପ୍ରାୟେ ତେଜ ବିକାଶୁଛି ॥
ତପତ କାଞ୍ଚନ ପ୍ରାୟେ ଫୁଟି ଦିଶେ ଶୋଭା ।
ବିଦୁରେ ହୀରା ସ୍ଫଟିକ ପାହାଚର ପ୍ରଭା ॥
ନାନା ପୁଷ୍ପରେ ମଣ୍ଡନ ହୋଇଛି ସୁନ୍ଦର ।
ଝଙ୍କାର ଶୁଣାପରେ ଅତି ମନୋହର ॥
ଦେଖି ଦେଖି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ସେ କଳପୀ ମୁନି ।
ବସିଛନ୍ତି ମହେଶ୍ୱର ପାର୍ବତୀଙ୍କି ଘେନି ॥
ପାଶେ ଅଛନ୍ତି କାର୍ତ୍ତିକ ନନ୍ଦୀ ମହାକାଳ ।
ବୀରଭଦ୍ର ଯେ ବସିଛି କରେ ଘେନି ଶୂଳ ॥
ତାଙ୍କୁ ବେଢ଼ି ବସିଛନ୍ତି ଶିବଗଣ ଯେତେ ।
ଦୂରୁ ଦେଖି ମୁନି ତାଙ୍କୁ ଗଲେ ଯୋଡ଼ହସ୍ତେ ॥
ଚରଣ ବନ୍ଦି ବସିଲେ ପାର୍ଶ୍ୱେ ତାଙ୍କର ।
ବୋଇଲେ ହେ ମହାଦେବ ଦେବଦେବ ହର
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖି କଥାଏ ପଡ଼ିଗଲା ମନେ ।
କହିବ ଯେବେ କହିବ ତବ ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ଶଙ୍କର ବୋଇଲେ କହ ନ କର ହୋ ଭୀତ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ମାରକଣ୍ଡ ଯତି ॥
ସବୁରି ଉପରେ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଦେବଦେବ ।
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଇନ୍ଦ୍ର ତୋତେ ବନ୍ଦନ୍ତି ହୋ ଶିବ
ଜ୍ଞାନର ସମୁଦ୍ର ତୁମ୍ଭେ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ପୁରୁଷ ।
ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଜଣା ହେ ମହେଶ ॥
ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀ ମୁଖ ବଚନ ଅକାଟ ଅଟଇ ।
ତୁମ୍ଭ ହୃଦୟରେ ନାହିଁ କୁଟ ଯେ କପଟ ॥
ଏ ସଂସାର ଚକ୍ରକୁ ଯେ ମୋର ବଡ଼ ଭୟ ।
ଏଥୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର କହିବ ଉପାୟ ॥

ମହେଶ ଉମାଙ୍କୁ କହିବା ଏ ପ୍ରକାରେ ତର ।
କହ ହେ ଭୂତ ଭାବନ ଦେବ ତ୍ରିପୁରାରି ॥
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ଶୁଣ ବିପ୍ର ମହାଜ୍ଞାନୀ ।
ପ୍ରଳୟ ତୋତେ ନ ବାଧେ ତୁଁ ଜଳଶାୟୀ ମୁନି ॥
ଗୁପତ ତୀର୍ଥେକ ଅଛି ସର୍ବ ପାପହର ।
ମହା ପୁଣ୍ୟପ୍ରଦ ସେହି ଶୁକ୍ଳ ନାମ ତାର ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ଯାଏ ।
ବୃକ୍ଷ ଅଗ୍ରେ ବସି ଯେହ୍ନେ ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଚାହେଁ ॥
ସକଳ ପାପ ତା ଦେହୁଁ ଦୂର ହୋଇ ଯାନ୍ତି ।
ଭୟରେ ତାର ପାଖକୁ ପଶି ନ ପାରନ୍ତି ॥
ଉମାକୁ ନେଇ ସେ ତୀର୍ଥେ ଥାଇ ମୁଁ ନିରତେ
ତେଣୁ ଏତେକ ମହିମା ବହଇ ସେ ନିତ୍ୟେ ॥
ବଇଶାଖ ମାସ କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ।
କଇଲାସ ତେଜି ସଙ୍ଗେ ନେଇ ମୋର ଗଣ ॥
ସେହି ତୀର୍ଥରେ ରହଇ ଜାଣ ମୁନିବର ।
ଦେବ ଗନ୍ଧର୍ବ କିନ୍ନର ସିଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟାଧର ॥
ଅପସରା ନାଗ ଆଦି ଭୂତଯୋନି ଯେତେ ।
ଧର୍ମ ନିମନ୍ତେ ରହନ୍ତି ଯାଇଁ ଶୁକ୍ଳ ତୀର୍ଥେ ॥
ସର୍ବ କାମପ୍ରଦ ନାମେ ବିମାନ ଆରୋହି ।
ରଜକ ମଳ ଛଡ଼ାଏ ଯେହ୍ନେ ବସ୍ତ୍ର ଧୋଇ ॥
ଧଳା କରଇ ତେସନ ଶୁକ୍ଳ ତୀର୍ଥ ଜଳ ।
ଦେହରୁ ପାପ ଛଡ଼ାଇ କରଇ ଶୁକଳ ॥
ଆଜନ୍ମ ସଞ୍ଚିତ ଦେହେ ପାପ ମଳ ଯେତେ ।
ଧୂଅନ୍ତି ସକଳ ଗଣ ସେହି ଶୁକ୍ଳ ତୀର୍ଥେ ॥
ସ୍ନାନ ଦାନେ ମହାପୁଣ୍ୟ ପାଇ ମୁନିବର ।
ନାହିଁ ନୋହିବ ତା ତୁଲ୍ୟ ତୀର୍ଥ ପୁଣ୍ୟସାର ॥
ବୟସ କାଳେ ମାନବ କରେ ଯେତେ ପାପ ।
ଅହୋରାତ୍ର ଉପବାସେ ରହି କଲେ ତପ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ପ୍ରସାଦେ ତାର ସବୁ ଯାଇ କ୍ଷୟ ।
ନାରଦ କହି ଅଛନ୍ତି ଯାହା ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ॥
ତପ ବ୍ରତ ଯଜ୍ଞ ଦାନ ଯଜ୍ଞ ଶତ ଶତ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ସମାନ ଫଳ ନ ଦେବେ ଏ ସତ୍ୟ ॥
ଏ ତୀର୍ଥରେ ଶିବଲିଙ୍ଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଯେ କରି ।
ସେବା ପୂଜା ଖଞ୍ଜି ଦେଇ ଆପେ ସ୍ନାନ ସାରି
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସର କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ।
ଘୃତ ଢାଳେ ଶିବ ଶିରେ ହୋଇ ଉପବାସୀ ॥
ଆହେ ମୁନି ଏତେକାଳଗ ପୁଣ୍ୟ ତାହାର ।
ଶିବଲୋକରେ ରହନ୍ତି ପାଇଣ ଆଦର ॥
ଋଷିଗଣ ନେଇ ଭୃଗୁ ତହିଁ କରି ସ୍ନାନ ।
ମନୁ ଅତ୍ରି ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଯମ ତପୋଧନ ॥
ବୃହସ୍ପତି ଆପସ୍ତମ୍ବ ନାରଦ ଗୌତମ ।
କାଶ୍ୟପ ଅଙ୍ଗିରା ସମ୍ବର୍ତ୍ତକ କାତ୍ୟାୟନ ॥
ଏ ସବୁ ମୁନିଙ୍କ ମନ ଧର୍ମେ ଥାଇ ରହି ।
ଏ ସବୁ ଜାଣିମା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମନ ହୋଇ ॥
ଗଙ୍ଗା ଗୟା କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରୟାଗ ପୁଷ୍କର ।
କନଖଳ ଆଦି ତୀର୍ଥ ଅଛି ଯେ ଆବର ॥
ଏ ସବୁ ଗ୍ରହଣ କାଳେ ଫଳଦ ଯେମନ୍ତ ।
ଦିବାରାତ୍ର ଫଳ ଫଳେ ଏହି ଶୁକ୍ଳ ତୀର୍ଥ ॥
ଦର୍ଶନେ ସ୍ପର୍ଶନେ ସ୍ନାନେ ଧ୍ୟାନେ ତପେ ହୋମେ
ଦାନ ଉପବାସ ବାର ବ୍ରତ ଆଦି କର୍ମେ ॥
ମହାଫଳ ମିଳେ ଆହେ ମୁନି ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ।
ପୂର୍ବେ ଏ ତୀର୍ଥେ ଚାଣକ୍ୟ ନାମେ ଏକ ରାୟ ॥
ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ଏହା କହିଲି ମୁଁ ତେଣୁ ।
ଯୋଜନ ବ୍ୟାପି ଏ ତୀର୍ଥ ହୋଇଲା ସେ ଦିନୁ ॥
ହେ ରାଜନ ଶୁଣିଲ ତ ଭଜନ ଏହାର ।
ନିତ୍ୟ ଏ ତୀର୍ଥ କରନ୍ତି ସିଦ୍ଧ ମୁନିବର ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ଜନ୍ମ ନ ହୁଅଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ।
ଶିବର ଭକତ ଯେତେ ଏହି ଶୁକ୍ଳ ତୀର୍ଥେ ॥
ସ୍ନାନ କରିଣ ବୃଷଭ ଧ୍ୱଜଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ।
ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଆଦି ଉପବାସରେ ତୋଷନ୍ତି ॥
ପ୍ରଭାତେ ଯେ ଶୁକ୍ଳ ତୀର୍ଥେ ପଶି କରେ ସ୍ନାନ ।
ଦେବତା ପୂଜି ବିପ୍ରଙ୍କୁ କରାଇ ଭୋଜନ ॥
ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇଣ ତୋଷ କରି ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ।
ଦେବତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ନୃପମଣି ॥
ଫେରି ଆସଇ ଏରୂପେ କଲେ ତୀର୍ଥବ୍ରତ ।
ତାହାର ଯେ କେତେ ପୁଣ୍ୟ ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ
ଦିବ୍ୟ ବିମାନରେ ବସି ଶୂନ୍ୟରେ ଗମଇ ।
ଅପସରାଗଣ ତାର ପାଶେ ଖଟୁଥାଇ ॥
ମହା ପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ପାଏ ଏହି ସୁଖ ।
ନାରୀ ଏ ଯେବେ ଏ ତୀର୍ଥେ ଦିଅନ୍ତି କନକ ॥
ଶିବ ଶିରେ ଘୃତ ଢାଳି ପୂଜିଲେ କୁମାରୀ ।
ତାହାର ଯେତେକ ଫଳ ଶୁଣ ନୃପବର ॥

ଚଉଦ ଇନ୍ଦ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ରହେ ଦେବଲୋକେ
ବାଳ କାଟ୍ଟିଥାଇ ତହିଁ ଅତିଶୟ ସୁଖେ ॥
ଉତ୍ତରାୟଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଯେହୁ ଜନ ।
ଆବର ଦକ୍ଷିଣାୟନ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ॥
ଜଳ ବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥି ।
ମହା ବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ତୀର୍ଥେ ବ୍ରତୀ ॥
ସ୍ନାନ କରଣ କହିବ ମୁଖେ ହରିହର ।
ଶକତିରେ ଦାନ ଦେବ ବିପ୍ରେ ହିସ୍ତର ॥
ଭକତିରେ ଶରଧାରେ ବିପ୍ର କୁମରକୁ ।
ଅଭକ୍ତିରେ ଅଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ହେଉ ବା ତାହାକୁ ॥
ବିଭା କରାଇ ସେ ତୀର୍ଥେ ତାର ଫଳ ଶୁଣ ।
ସେ ବିପ୍ରର ଦେହେ ଅଛି ଯେତେ ଲୋମ ଗଣ
ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ ଶିବଲୋକେ ରହେ ।
ତହୁଁ ନରକ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ପୁଣି ରାଏ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ନର୍କ ନ ଦେଖିବ କେବେ ।
ଏ ତୀର୍ଥ ମହିମା କହୁଅଛି ଶୁଣ ଏବେ ॥
ଯା ଦେହର ଅସ୍ଥି ପଡ଼େ ଏହି ତୀର୍ଥ ଜଳେ ।
ରୂପବନ୍ତ ହୁଏ ସେହି ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳେ ॥
ତହୁଁ ଗୋତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ କରିବ ଦର୍ଶନ ।
ସକଳ ପାପ ମୋଚନ ହୋଇବ ରାଜନ ॥
କପିଳା ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ବୁଡିବ ସେ ଜଳେ ।
ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳ ତହିଁରୁ ଯେ ମିଳେ ॥
ଜ୍ୟେଷ୍ଠମାସ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଉପବାସ କରି ।
କପିଳା ଧେନୁ ଗୋଟିଏ ଦେବ ସଙ୍ଗେ ବାରି ॥
ଘୃତଦୀପ ଜାଳି ଘୃତ ଢାଳି ଶିବ ଶିରେ ।
ଘୃତ ସହିତ ଶ୍ରୀଫଳ ଧରି ବେଢା କରେ ॥
ସାତବାର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରିବ ଶିବଙ୍କୁ ।
ଉତ୍ତମ ଭୋଜନ ଦେଇ ତହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ॥
କପିଳା ଗାଈବେକରେ ଘଣ୍ଟି ବାନ୍ଧିଦେଇ ।
ଅଙ୍ଗ ଆଭରଣ ସବୁ ତାହାକୁ ପିନ୍ଧାଇ ॥
ଦାନ ଦେଲେ ଶିବ ତୁଲ୍ୟ ଜନ୍ମ ନାହିଁ ତାର
ନବମୀ ମଙ୍ଗଳବାର ପଡ଼େ ଯେ ଦିନର ॥
କିବା ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥି ଧରି କରେ ସ୍ନାନ ।
କି ଅବା ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତରେ ହୋଇ ତନମନ ॥
କରାଇ ଶିବଲିଙ୍ଗଙ୍କୁ ହୁଏ ରୂପବନ୍ତ ।
ଘୃତ ସ୍ନାନେ ହୁଅଇ ସେ ସଉଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ॥
ପୁଷ୍ପକ ବିମାନେ ବସି ଯାଏ ଶିବ କତି ।
ମନ୍ଦପ୍ରେକ ପରିବାରି ତା ସେବାରେ ଥାନ୍ତି ॥
ଅସଂଖ୍ୟକାଳ ବସଇ ରୁଦ୍ରଲୋକେ ସେହି ।
ପୁଣି ଆସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଜନ୍ମ ଯେବେ ହୋଇ
ଧର୍ମବନ୍ତ ରୂପବନ୍ତ ବଳବନ୍ତ ହୁଏ ।
ମହୀରେ ନୃପତି ହୋଇ ଗନ୍ଧର୍ବ ପାଏ ॥
ତହୁଁ ଋଷି ତୀର୍ଥେ ଯିବ ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଏ ତୀର୍ଥର ମହିମା ଯେ ଅଟଇ ଅପାର ॥
ତୃଣବିନ୍ଦୁ ନାମେ ଋଷି ଅଭିଶାପ ପାଇ ।
ଏ ତୀର୍ଥରେ ରହି ତପକଲେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ॥
ତୀର୍ଥ ପ୍ରଭାବେ ଶାପରୁ ପାଇଲେ ମୁକତି ।
ସେ ତୀର୍ଥେ କରିବ ସ୍ନାନ କରି ହୋଇ ବ୍ରତୀ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ଗଣେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥେ ହେ ରାଜନ ।
ଶ୍ରାବଣର କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ଜନ ରୁଦ୍ରଲୋକରେ ବସଇ ।
ତରପଣ କଲେ ତିନିଋଣୁ ମୁକ୍ତ ପାଇ ॥
ଗଙ୍ଗାବଦନ ନାମରେ ତାର ପାଶ ତୀର୍ଥ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନକଲେ ପାପ ଆଜନ୍ମୁ ସଞ୍ଚିତ ॥
ଛାଡ଼ିଯାଏ ସକାମରେ କିବା ନିଷ୍କାମରେ ।
ଏଥିରେ କିଛି ସନ୍ଦେହ ନ କର ମନରେ ॥
ସବୁଦିନେ ସବୁକାଳେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ପିତୃଲୋକ ନାମ ଧରି କରିବ ତର୍ପଣ ॥
ତିନିଗୋଟି ଋଣୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇବ ନିଶ୍ଚୟେ ।
ଗ୍ରହଣ କାଳେ ଯେ ସ୍ନାନ କରେ ତହିଁ ରାୟେ
କହିଥିଲେ ପ୍ରୟାଗର ଯେ ଫଳ ଶଙ୍କର ।
ଏ ଗଙ୍ଗାବଦନେ ତୀର୍ଥେ ସେହି ଫଳ ତାର ॥
ଦଶାଶ୍ୱମେଧିକ ତୀର୍ଥ ତହୁଁ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ।
ବିଖ୍ୟାତ ତୀର୍ଥ ଜାଣନ୍ତି ତାକୁ ତିନିପୁରେ ॥
ଭାଦ୍ର ଅମାବାସ୍ୟା ରାତ୍ରେ ଉପବାସ କରି ।
ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ଯାଇ କଇଳାସ ପୁରୀ ॥
ପର୍ବଦିନେ କଲେ ସ୍ନାନ ତରପଣ ତହିଁ ।
ଅଶ୍ୱମେଧଯଜ୍ଞ କଲା ଫଳ ବେଗେ ପାଇ ॥
ଦଶାଶ୍ୱମେଧ ପଶ୍ଚିମେ ଅଛି ଭୃଗୁ ତୀର୍ଥ ।
ପୂର୍ବେ ଭୃଗୁ କରିବାରୁ ତହିଁ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ॥
ତେଣୁ ସେ ନାମ ଗୋଟି ସେ ତୀର୍ଥ ଅଛି ବହି
ତପ କରୁଥିଲେ ଭୃଗୁମୁନି ତହିଁ ରହି ॥

ସେ ତୀର୍ଥ ଦକ୍ଷିଣେ ଅଛି କୁଡଆ ତାଙ୍କର ।
ତପକଲେ ଦେବ ବର୍ଷେ ସହସ୍ର ବତ୍ସର ॥
ତପ କରୁଥିଲେ ତହିଁ ବସି ମୁନିବର ।
ଉଇହୁଙ୍କା କଲା ଘୋର ପାରୁଶେ ତାଙ୍କର ॥
ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଉମା ମହେଶ୍ୱର
ଗଉରୀ ବୋଇଲେ କହ କହ ହେ ଶଙ୍କର ॥
ଦେବ କି ଦାନବ କିଏ ଏ ହୁଙ୍କା ଭିତରେ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ଭୃଗୁଋଷି ତପକରେ ॥
ସମାଧିରେ ବସି ମୋତେ କରୁଅଛି ଧ୍ୟାନ ।
ବର ପ୍ରାର୍ଥନା କରଇ ଏ ଭୃଗୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥
ତାହା ଶୁଣି ହସି ହସି ଗଉରୀ ସତୀ ।
ବୋଇଲେ ଆଜ୍ଞା ଈଶ୍ୱର ତୁମ୍ଭେ ପଶୁପତି ॥
ଧୂମ ପ୍ରାୟ ଶିଖା ସବୁ ବାହାରେ ଏହାର ।
ଉଇ ଚଉପାଖେ ହୁଙ୍କା କଲେଣି ଶରୀର ॥
କେତେବେଳେ ତୁମ୍ଭେ ଏହାକୁ ନୋହୁଛ ପ୍ରସନ୍ନ ।
ଏଣୁ ମୋ ବିଚାରେ ତୁମ୍ଭ ହୃଦୟ କଠିଣ ॥
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଗୋ ପାର୍ବତୀ
ଏହାର ହୃଦରେ ଥିଲେ ନାହିଁ ଗୋ ଭକତି
କ୍ରୋଧେ ତପ କରେ ବସି ଏହି ଦ୍ୱିଜବର ।
ତୁମ୍ଭେ କାହୁଁ ଜାଣିବ ଏ ତପ ସମାଚାର ॥
ପାର୍ବତୀ ହସି ବୋଇଲେ ମିଛ କହ ହର ।
ତୁମ୍ଭ ପାଦେ ଲୟ ରଖି ଏହି ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଦେହ ଉଇ ଖାଇଲେଣି ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ ।
ତୁମ୍ଭେ କହୁଛ କୋପରେ ତପକରେ ଏହି ॥
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭ ମନରେ ପ୍ରତୀତ ।
ଯେମନ୍ତେ ଜନ୍ମିବ ତାହା କରୁଛି ପାର୍ବତୀ ॥
ଧର୍ମରୂପୀ ବୃଷଭକୁ ସୁମରିଲେ ହର ।
ତକ୍ଷଣେ ବୃଷ ମିଳିଲା ହରଙ୍କ ପାଖର ॥
ମାନବଙ୍କ ପ୍ରାୟ କଥା କହିଲା ସେ ବୃଷ ।
କାହିଁକି ଡାକିଲେ ଦେବଦେବ ହେ ମହେଶ ॥
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ଅଗ୍ରେ ଦେଖୁଛ ଯେ ହୁଙ୍କା
ଶିଙ୍ଗରେ ତୁହି ସେ ହୁଙ୍କାଗୋଟି ତାଡ଼ି ପକା ॥
ମୁନି ସହିତ ହୁଙ୍କାକୁ ତାଡ଼ିଲା ଶିଙ୍ଗରେ ।
ତକ୍ଷଣେ ସେ ଭୃଗୁମୁନି ଉଠିଲେ କ୍ରୋଧରେ
ହାତ ଉଠାଇ ମାରିବା ପାଇଁ ସେ ଧାଇଁଲେ ।
ଆଗରେ ବୃଷ କାହିଁକି ନିକୁ ତୁ ବୋଇଲେ ॥

ଆରେରେ ବୃଷ ତୁ ଏଡ଼େ ଦୁଷ୍ଟ ଦୁରାଚାର ।
ନିଶ୍ଚୟ ନେବି ଆଜ ଜୀବନ ତୋହର ॥
ଦେଖିବା ରଖିବ ଆସି କେତେ କେଉଁ ବାପ
ଗର୍ବିଣୀ ତୁ ମୂର୍ଖ ମୋର ଏଡ଼େ ବଡ଼ ତପ ॥
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ରହିଲା ସେ ବୃଷ ତହିଁ ଯାଇ ।
ମୁନିର ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଚରିତ୍ର ଦେଖଇ ॥
ହସି ହସି ଋଷି ଆଗେ ମିଳିଲେ ଶଙ୍କର ।
ଦେଖି ଭୃଗୁମୁନି ଲଜ୍ଜା ଭୟରେ କାତର ॥
ଭୂମିରେ ପଡ଼ି ଶୋଇଣ କଲେ ଦଣ୍ଡବତ ।
ସ୍ତୁତିକଲେ ଶିରେ ରଖି ଯୋଡ଼ ବେନିହସ୍ତ ॥
ହେ ଭୁବନପତି ତୁମ୍ଭେ ଜଗତର ନାଥ ।
ଏ ଭବସମୁଦ୍ରେ ଦିବ୍ୟରୂପେ ହେଲୁ ଜାତ ॥
ଭବ ଘୋର ସମୁଦ୍ରକୁ ମୋର ବଡ଼ ଭୟ ।
କହିଁତ କଥା ମୋ ମନେ ହୋଇଛି ଉଦୟ ॥
ହେ ନାଥ ତା ଜଣାଉଛି ମୁଁ ତୋର ଛାମୁରେ
ତୋର ଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣିବାକୁ କେ ଅଛି ସଂସାରେ ॥
ଅହିରାଜ ବାସୁକିର ସହସ୍ରେ ବଦନ ।
ତୋ ଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣି ନ ପାରେ ସେ ନାଗରାଜନ ॥
ହସ୍ତର କଙ୍କଣ ହୋଇ କଲି ତୁମ୍ଭ ସେବା ।
ତୁମ୍ଭପାଦରେ ଭକତି କରି ରାତ୍ର ଦିବା ॥
କାଳିହା ହୋଇଲି ମୁହିଁ ଭୁବନ ଶଙ୍କର ।
ତ୍ରିଭୁବନ ଜନ ତୋର ବନ୍ଦନ୍ତି ପୟର ॥
ତୋ ପାଦେ ପଡ଼ୁଛି ମୁହିଁ କ୍ଷମା କର ଦୋଷ ।
ସତ ରଜ ତମ ଗୁଣ ବହୁ ତୁ ମହେଶ ॥
ତୁ ସୃଷ୍ଟି କରୁ ତା ପାଳୁ ସଂହାରୁ ତୁ ହର ।
ଭୁବନମୋହନ ତୁହି ଭୁବନ ଈଶ୍ୱର ॥
ତୁମ୍ଭ ଛଡ଼ା ଦେବ ନାହିଁ ଏ ତିନିଭୁବନେ ।
ତୋର ଭକତର ମୂଲ୍ୟ ନ ଜାଣନ୍ତି ଜନେ ॥
ଯମ ନିୟମ ଧାରଣା ବେଦପାଏ ଯୋଗ ।
ତପ ସମାଧି ସାଧନା ଆଦି ଯାଗ ଯଜ୍ଞ ॥
ତୋର ଭକତଙ୍କ କରି ସହସ୍ରେକ ଭାଗ ।
ତହିଁର ଉପରେ ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଲେ ଯୋଗ
ଏହାର ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା ନୋହିବେ କଦାପି ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରେ ଯେବେ କେହି ପାପୀ ॥
ପାପ ତାର ଛାଡ଼ଯାଏ ପାଏ ମହାସୁଖ ।
ଯୋଗ ସିଦ୍ଧି ହୁଏ ଦୁଃଖ ହୁଅଇ ଅନେକ ॥

ଅଞ୍ଜନ ପାଦୁକା ଆଦି ରସ ରସାୟନ ।
ମନରେ ଧର୍ମ କାମନା କରି ଯେହି ଜନ ॥
ପ୍ରଣାମ କଲେ ତାହାଙ୍କୁ ଦିଅ ମୋକ୍ଷପଦ ।
ଶତପତଶ୍ରେ ଧୂର୍ଜଟଶିଶ ଭଜନ୍ତିଲେ ତୋ ପାଦ ॥
ତାହାଙ୍କ ମନ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଦେଉ ।
ଏଣୁ ତୁ ସଂସାରେ ହେଲା ମହେଶ ବୋଲାଉ
ଭବ ମୋକ୍ଷକାରୀନାମ ବହେ ତୋ ଭକତ ।
ତୋର ଭକତଙ୍କୁ ତାହା ଦେଉ ପଶୁପତ ॥
ପର ଦାରେ ପରଧନେ ରତ ମୁଁ କରତେ ।
ପରର ଶିରୀ ଦେଖିଲି କାତର ମୁଁ ନିତ୍ୟେ
ପର ସୁନ୍ଦରୀ ମୁଖକୁ ଚାହାଁଇ ନିରେଖି ।
ପରର ସୁଖ ଦେଖିଲି ମୁଁ ହୁଅଇ ଦୁଃଖୀ ॥
ଶୋକ ସନ୍ତାପ ସମୁଦ୍ରେ ବୁଡ଼ିଛି ମୋ ଭେଳା
ଉଦ୍ଧରି ଧରି ତେଜି ନାଥ ନ କରଣ ହେଳ ॥
ମିଥ୍ୟା ଅଭିମାନେ ପୋଡ ମରୁଅଛି ମୁହିଁ ।
ପରମ ଈଶ୍ୱର ତୁମ୍ଭେ କରି ମୋତେ ତ୍ରାହି ॥
କ୍ଷଣ ଭଙ୍ଗୁରି ସକଳ ଦାରାପୁତ୍ର ଧନ ।
ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଏ ସର୍ବଦା ତହିଁରେ ମୋ ମନ
କୁମାର୍ଗ ବିନୁ ସୁମାର୍ଗେ ନ ବଳଇ ମତ ।
ପତିତଜନ ମୁଁ ଖଳ ମୋହର ପ୍ରକୃତ ॥
ତ୍ରାହି କରି ତ୍ରାହି କରି ଦେବଦେବ ଈଶ ।
ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ ମୋହର ଅଛନ୍ତି ଅଶେଷ ॥
ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗଣଙ୍କର ଆଶା ପୂରାଇଛି ମୁହିଁ ।
ଦରିଦ୍ର ଆଗାରେ ଆଉ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ॥
ଆଶା ଅତି ତୁଚ୍ଛ ବୋଲି ଜାଣ ତ ଶଙ୍କର ।
ସେ ଆଶାରେ କରାଇଛ କପାଁ ହର ବର ॥
ସେ ଆଶା ଦଉଡ଼ି କାଟି ଦିଅ ମହାଦେବ ।
ଅଚଳା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି ଦିଅ ମୋ ହୃଦରେ ଠାବ ॥
ଶରଣ ଶରଣ ହର ପାଦୁରେ ତୋହର ।
ମଦ ମୋହ ଦଉଡ଼ିନ କାଟି ଦିଅ ମୋର ॥
ଉଦ୍ଧରି ଧରି ହେ ପ୍ରଭୁ ମରୁଅଛି ବୁଡ଼ ।
ଏ ସ୍ତୋତ୍ର ଗୋଟି ଭକ୍ତିରେ ନିତ୍ୟ ଯେତୁ ପଢି
କରୁଣା ହୁଏ ତାହାର ହୃଦୟେ ଉଦୟ ।
ଏଣୁ ଏ ସ୍ତୋତ୍ରର ନାମ କରୁଣାଭ୍ୟୁଦୟ ॥
ଶଙ୍କର ବୋଇଲେ ବିପ୍ର ହୋଇଲି ପ୍ରସନ୍ନ ।
ତୋର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ବର ମାଗ ଘେନ ॥

ବର ଦେବା ପାଇଁ ତତେ ଉମା ମହେଶ୍ୱର ।
ଭୃଗୁ ବୋଇଲେ ସନ୍ତୋଷେ ଦେବଦେବବର
ଏସ୍ଥାନ ଗୋଟି ମୋହର ରୁଦ୍ର ଦେବା ହେଉ
ଏହାର ମହିମା ଯୁଗେ ଯୁଗେ ରହିଥାଉ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଉମା ମହେଶ୍ୱର ।
ଆନ ନୋହିବ ଏ କଥା ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ରୁଦ୍ରବେଦୀ ବୋଲାଇବ ଆଜି ଏହି ତୀର୍ଥ ।
ଏସ୍ଥାନ ମାଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ହୋଇବେ ଜାତ ॥
ପିତା ମୁନିଙ୍କର ଏଥେ ଉପୁଜିବ କଳି ।
ଏକ କଥା ନୋହି କଥା ହେବ ଭଲ ଭଲି ॥
ପିତା ପୁତ୍ରଙ୍କର କଥା ନ ହୋଇବ ଏକ ।
ବର ଦେଇ ରୁଦ୍ର ତହିଁ ଗଲେ ଶିବଲୋକ ॥
କନ୍ଦର୍ପ ଗଣଙ୍କୁ ଘେନି ବ୍ରହ୍ମା ଆଦିଦେବେ ।
ନିତ୍ୟ ସେ ତୀର୍ଥ କରନ୍ତି ଆସି ଭକ୍ତିଭାବେ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନେ ପାପ ନ ରହିବ କ୍ଷଣେ ।
ତହିଁ ଯେ ମରନ୍ତି ମୋକ୍ଷ ହୁଅନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନେ ॥
ଗୁପତୁ ଅତି ଗୁପତ ସେହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ।
ଅତି କଠୋରେ ମିଳଇ ହେ ଧର୍ମ ରାଜନ ॥
ବିପୁଳ କ୍ଷେତ୍ର ସେ ସର୍ବ ପାତକ ହରଇ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନକଲେ ଜନ ନିଶ୍ଚେ ସ୍ୱର୍ଗପାଇ ॥
ପାଦୁକା ଅନ୍ନ କାଞ୍ଚନ ଦାନ କଲେ ତହିଁ ।
ପୁଣି ଏ ସଂସାରେ ଆଉ ଜନ୍ମ ତାର ନାହିଁ ॥
ଗ୍ରହଣ କାଳେ ଯେ କରେ ତହିଁ ସ୍ନାନଦାନ ।
ଅକ୍ଷୟ ଗତି ମୁକତି ପାଇ ସେହି ଜନ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ମାୟା ମୋହେ ସର୍ବ ମୂଢ଼ ଜନେ
କୃତ୍ସ୍ନତୀର୍ଥ ବୋଲି ତାକୁ ମନରେ ନ ଘେନେ ॥
ଗ୍ରହଣ କାଳେ ଯେ ବୃଷ ଉତ୍ସର୍ଗ କରଇ ।
କଇଳାସ ପୁରେ ଚିରଦିନ ସୁଖ ପାଇ ॥
ଏ ଭୃଗୁ ତୀର୍ଥ ମହିମା ଶୁଣାଇ ଯେ ଜନ ।
ବାରେ ଶୁଣିଲେ ତା ପାପ ହୁଅଇ ଦହନ ॥
ବହୁତ ବାର ଶୁଣିଲେ ବସେ ରୁଦ୍ରଲୋକେ ।
ପଢ଼ିବା ଜନ କଦାପି ନ ପଡ଼େ ନରକେ ॥
ସ୍ତ୍ରୀଏ ଶୁଣିଲେ ପୁତ୍ରବତୀ ଯେ ହୁଅନ୍ତି ।
ସ୍ୱାମିର ତହିଁ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମେ ଭକତ ॥
ବିଧବା ନାରୀ ଶୁଣିଲେ ଧର୍ମ ହୋଏ ତାର ।
ଆର ଜନମେ ସଧବା ହୋଇ କରେ ଘର ॥

ତହୁଁ ଗଉତମ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବିଖ୍ୟାତ ନାମ ତାହାର ଗଉତମେଶ୍ୱର ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ ଉପବାସ ବ୍ରତ କଲଜନ ।
କାର୍ଥିନ ଏମାନେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ପାଏ ମାନ୍ୟ ॥
ଧଉତ ପାପ ନାମରେ ତୀର୍ଥ ଅଛି ତହିଁ ।
ସେ ତୀର୍ଥରେ ବୃଷ ତାର ପାପଥିଲ ଧୋଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପଛାଡ଼େ ତହିଁ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ସେ ରୁଦ୍ରପ୍ରାୟ ବଡ଼ ବଳବାନ ॥
ଚତୁର୍ଭୁଜ ହୋଇ ତିନି ନେତ୍ର ହୋଏ ତାର ।
ସୁଖଭୋଗ କରନ୍ତି ପାଇ କଇଳାସ ପୁର ॥
ପୁଣ୍ୟ କ୍ଷୟ ହେଲେ ପୁଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଉପୁଜଇ ।
ଏକଛତ୍ର ରାଜା ହୋଇ ପୃଥିବୀ ପାଳଇ ॥
ଏରଣ୍ଡୀତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ପୁଣି ରାୟେ ।
କହି ଅଛନ୍ତି ଏମନ୍ତ ମୁନି ମାର୍କଣ୍ଡେୟେ ॥
ଏରଣ୍ଡୀତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି ଯେ ଜନେ ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥର ଫଳ ପାଆନ୍ତି ତକ୍ଷଣେ ॥
ଯେଉଜନ ଅପର ପକ୍ଷ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ।
ସ୍ନାନ କରି ବିପ୍ରଏକ କରାଇ ଭୋଜନ ॥
କୋଟି ବିପ୍ର ଭୋଜନର ଫଳ ସେହି ପାଏ ।
ଭୃଗୁତୀର୍ଥେ କୋଟିତୀର୍ଥ ଅଛି ମହାରାୟେ ॥
ମନେ ମନେ ସ୍ନାନ କଲେ ପାଏ ଯେଉଁ ଫଳ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ନୋହିବ ତା ତୁଲ୍ୟ ॥
ଦେବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆନନ୍ଦେ ଯାଏ ତାର ଦିନ ।
ଭୃଗୁମୁନି ସିଦ୍ଧ ହେଲେ କରି ତହିଁ ସ୍ନାନ ॥
ସର୍ବଦା ତହିଁ ଅଛନ୍ତି ଗଉରୀ ଶଙ୍କର ।
ବିହଙ୍ଗେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ନୃପବର ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନ କରି ପାତକ ଛଡ଼ାଇ ।
ନର୍ମଦେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥକୁ ପୁଣି ତହୁଁ ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ପାଇ ଗଉରବ ।
ଅଶ୍ୱତୀର୍ଥକୁ ସେଠାରୁ ପୁଣି ଚାଲିଯିବ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ହେବ ପରମ ସୁନ୍ଦର ।
ଭାଗ୍ୟ ସଉଭାଗ୍ୟ ଭୋଗ ପାଇବ ଅପାର ॥
ପିତାମହ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ତହୁଁ ପୁଣି ଚାଲି ।
ବ୍ରହ୍ମା ନିର୍ମାଣି ଅଛନ୍ତି ତୀର୍ଥ ଯାକ ଭାଲି ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପିତୃଙ୍କ ପିଣ୍ଡଦେବ ସ୍ନାନ କରି ।
ତା ଉପରେ ଦେବ ତିଳ କୁଶ ମିଶା ବାରି ॥

ତୀର୍ଥ ପ୍ରଭାବରେ ସବୁ ହୋଇବ ଅକ୍ଷୟ ।
ସାବିତ୍ରୀ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରିବ ହେ ରାୟ ॥
ପାପ ଧୋଇ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଗଉରବ ପାଇ ।
ସୁନ୍ଦର ତୀର୍ଥେକ ତହିଁ ଅଛି ନରସାଇଁ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲ ଜନ ବିଷ୍ଣୁଲୋକେ ରହେ ।
ମାନସ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ପୁଣ୍ୟ ଦେହେ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲ ଜନ ରୁଦ୍ରଲୋକ ପାଇ ।
ଭୃଗୁତୀର୍ଥକୁ ଆସିବ ପୁଣି ନରସାଇଁ ॥
ସ୍ନାନ କରି ପଶୁ ପୁତ୍ର ଧନ ଆଦି ଯାହା ।
ମନାସିବା ମାତ୍ରେ ତାକୁ ମିଳିବ ଯେ ତାହା ॥
ଦଶକନ୍ୟା ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ତହୁଁ ଯିବ ଚାଲି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଇଲେ ହେ କହ ତପଶାଳୀ ॥
ଦଶକନ୍ୟା ନାମ ତାର ହୋଇଲା କେମନ୍ତେ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ତାହା ଏକଚିତ୍ତେ ॥
ସୁବ୍ରତ ନାମରେ ଥିଲେ ଏକ ମହାଋଷି ।
ତାହାଙ୍କର ଦଶ ଗୋଟି କନ୍ୟା ଶୁଭ୍ରକେଶୀ ॥
ଏକୁଁ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ଯେ ଅତି ଗୁଣବତୀ ।
ଏ ତୀର୍ଥରେ ରହି ତପ କଲେ ହୋଇ ବ୍ରତୀ ॥
ହର ଆମ୍ଭପତି ହେବେ ମନାସି ଏମନ୍ତ ।
କଠୋର ତପେ ବସିଲେ କରି ଏହି ତୀର୍ଥ ॥
ତାଙ୍କ ମନ କଥା ଜାଣି ପାରି ମହେଶ୍ୱର ।
ଦଣ୍ଡି ବେଶରେ ଆଇଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ॥
ଦଣ୍ଡ କନ୍ଧରେ ଝୋହିଇ ଲଲାଟରେ ଛିତା ।
ଗେରୁଆ ବସନ ଦିଦ୍ଧ ହଉରୀ ପଇତା ॥
ବେଶ ଅତି ଅସୁନ୍ଦର ମୁଖ କଦାକାର ।
କନ୍ୟାଗଣ ମନେ କିଛି ନ କଲେ ବିଚାର ॥
ବରମାଳା ଗଳେ ଦେଇ ଚରଣେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଭୋଳାନାଥ ଶଙ୍କର ହର ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ॥
ତାହାଙ୍କ ମନ ଜାଣିଣ ସେ ପ୍ରଭୁ ଶଙ୍କର ।
ନିଜ ରୂପକୁ ଧରିଣ ହେଲେ ତାଙ୍କ ବର ॥
କନ୍ୟା କାମନା କରିଣ କଲେ ତହିଁ ସ୍ନାନ ।
ଉତ୍ତମ କାମିନୀ ତାକୁ ମିଳଇ ସୁଜନ ॥
ସେ ନାରୀ ଉତ୍ତମ ବର ମନାସଇ ତହିଁ ।
ମନ ଅନୁସାରେ ବର ତାହାକୁ ମିଳଇ ॥
ସେ ଦିନୁ ଏ ତୀର୍ଥ ନାମ ଦଶକନ୍ୟା ଜାଣ ।
ମହାଦେବଙ୍କ ପୂଜିବ କରିସାରି ସ୍ନାନ ॥

ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ତହିଁ ଯିବ ଚଳି ।
ସ୍ୱର୍ଗ ବିନ୍ଦୁ ନାମେ ମହାତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ମିଳି ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ନର୍କ ନ ଦେଖି ।
ଅପସରା ଈଶନାମେ ତୀର୍ଥ ତାହା ପାଖି ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ଲୋକ ନାଗ ଲୋକେ ରହେ
ଅପସରା ସଙ୍ଗେ କ୍ରୀଡ଼ା କରେ ପୁଣ୍ୟ ଦେହେ
ତହିଁ ନରକ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ପୂଜିଲେ ସେ ତୀର୍ଥେ ଦେବଦେବ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥
ନରକ ପଥ ନିରୋଧି ଯିବ ତହିଁ ଚଳି ।
ଯାହାଙ୍କୁ ସକଳେ ଭର ଭୂତ ତୀର୍ଥ ବୋଲି ॥
ସ୍ନାନ କରି ବିରୂପାକ୍ଷ ପୂଜିବ ସେ ତୀର୍ଥେ ।
ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ବସିବ ସେ ଜନ ମରଣାନ୍ତେ ॥
ଗଣେଶ ଲୋକେ ରହିବ ତହିଁ ମଲା ଲୋକ ।
ମାସଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟଇ କାର୍ତ୍ତିକ ॥
ଯେ ମାସେ ସେ ତୀର୍ଥେ ପୂଜା କଲେ ମହେଶ୍ୱର
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳୁଁ ଶତ ଗୁଣ ଫଳ ତାର ॥
ଶତ ଗୋଟି ଘୃତଦୀପ ଦେଲେ ସେହି ମାସେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟତୁଲ୍ୟ ତେଜାବନ୍ତ ବିମାନରେ ବସେ ॥
ଶଙ୍କର ଯହିଁ ରହନ୍ତି ତହିଁକି ଗମଇ ।
ଧଳାବୃଷ ସେ ତୀର୍ଥେ ଯେ ପ୍ରଦାନ କରଇ ॥
ବୃଷ ଯୋଗ୍ୟ ବିମାନରେ ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ଯାଏ ।
ମଧୁ ଚରୁ କ୍ଷୀରି କରି ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଭୁଞ୍ଜାଏ ॥
ତୀର୍ଥର ଫଳ ତାହାର ହୁଏ କୋଟି ଗୁଣ ।
ନର୍ମଦା ନଦୀର ଜଳ ଯେବେ କେହି ଜନ ॥
ବୃଷଭଧ୍ୱଜଙ୍କ ଶିରେ ଅଭିଷେକ କରେ ।
ନରକକୁ ନ ଦେଖଇ ସେହି ନୟନରେ ॥
ଶଙ୍କର ପାଶେ ବସଇ ତୀର୍ଥେ ମଲା ପ୍ରାଣୀ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ଜଳରେ ପଶି ଝାସ ଦିଏ ପୁଣି ॥
ହଂସ ଯୋଗ୍ୟ ବିମାନରେ ଯାଏ ରୁଦ୍ର ଲୋକେ
ତହିଁ ସ୍ୱର୍ଗାନ୍ତରେ ଯାଏ ନ ପଡ଼ି ନରକେ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗଙ୍ଗା ହିମଗିରି ଯେ ସାଗର ।
ଥିବା ଯାଏ ସ୍ୱର୍ଗେ ପୂଜା ପାଏ ସେହି ନର ॥
ଅନାହାରେ ରହି ତହିଁ କଲେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ।
ନ ଜାଣିବ ଗର୍ଭ ବାସ ଯନ୍ତ୍ରଣା କେମନ୍ତ ॥
ଅଟବୀ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇଁ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଇନ୍ଦ୍ରର ଅର୍ଦ୍ଧ ଆସନ ପାଇବ ସେ ଜନ ॥
ତହିଁ ଶଙ୍ଖ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ସ୍ନାନ କଲା ମାତ୍ରେ ।
ଗଣେଶ ଲୋକ ପାଇବ ତାହାର ଦେହାନ୍ତେ ॥
ଏରଣ୍ଡୀ ନର୍ମଦା ତୀର୍ଥେ ସଙ୍ଗମର ଜଳ ।
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ଦିଏ ପୁଣ୍ୟ ଫଳ ॥
ତହିଁ କଲେ ନିତ୍ୟ ସ୍ନାନ ଉପବାସ ବ୍ରତ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାତକରୁ ହୁଅଇ ମୁକତ ॥
ତହିଁ ନର୍ମଦା ସାଗର ସଙ୍ଗମକୁ ଯିବ ।
ତହିଁ ଅଛି ଜମଦଗ୍ନି ତୀର୍ଥକୁ ଦେଖିବ ॥
ଫଳ ପାଇଛନ୍ତି ତହିଁ ପ୍ରଭୁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ତହିଁ ଯଜ୍ଞ କରିଥିଲେ ସହସ୍ରଲୋଚନ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଜଳେ ଯେ ଜନ ସ୍ନାନ କରେ ଯାଇ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳୁ ତିନିଗୁଣ ପାଇ ॥
ପଶ୍ଚିମ ସମୁଦ୍ର ସଙ୍ଗ ନର୍ମଦାର ତୀର ।
ବିମଳେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ ସେ ମୁକତିର ଦ୍ୱାର ॥
ଦେବ ଗନ୍ଧର୍ବ ଚାରଣ ଋଷି ସିଦ୍ଧ ଯେତେ ।
ତ୍ରିକାଳ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି ସେହି ମହା ତୀର୍ଥେ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ଲୋକ ରୁଦ୍ର ଲୋକେ ଯାଇ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ତୁଲ୍ୟ ଆବର ତୀର୍ଥ ଗୋଟା ନାହିଁ
କେଶିନୀ ତୀର୍ଥକୁ ତହିଁ ଯିବ ହେ ରାଜନ ।
ଉପବାସ କରି ବ୍ରତୀ ହୋଇ କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ତା ଦେହୁ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ।
ସାଗରେଶ୍ୱର ନାମରେ ଶିବଲିଙ୍ଗ ରୂପ ॥
ଏକ ଯୋଜନ ଭିତରେ ମଣ୍ଡଳ ଆକାରେ ।
ତୀର୍ଥର ଫଳ ପାଇବ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ ॥
ସର୍ବ ତୀର୍ଥ କଲା ଫଳ ତହିଁରେ ମିଳଇ ।
ପାପୁ ତରି ଯାଇଁ ରୁଦ୍ର ଲୋକରେ ବସଇ ॥
ନର୍ମଦା ନଦୀ ସଙ୍ଗମ ତହୁଁ ହେ ରାଜନ ।
ଅମର କଣ୍ଟକ ଯାଏ ଜାଣ ଯେତେ ସ୍ଥାନ ॥
ତା ଭିତରେ ଦଶ କୋଟି ତୀର୍ଥ ଯେ ଅଛନ୍ତି
ତୀର୍ଥଠାରୁ ତୀର୍ଥାନ୍ତର ଯାତ୍ରା ଯେ କରଇ ॥
ସେ ତୀର୍ଥାନ୍ତର ସେବନ୍ତି କୋଟି ଋଷି ନିତ୍ୟ
ଆବର ବିପ୍ର ଅଛନ୍ତି ଯେତେ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ ।
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ମହାଜ୍ଞାନୀ ସର୍ବଜ୍ଞ ଯେତେକ ।
ତୀର୍ଥାନ୍ତରେ ଯାନ୍ତି ଯେଣୁ ଏ ସମସ୍ତ ଲୋକ
ଏଣୁ ଏ ବାଞ୍ଛିତ ଫଳ ଦିଅଇ ଜାଣିବ ।
ନର୍ମଦା ନଦୀ ମହିମା ଯେ ଜନ ଶୁଣିବ ॥

ପଢଇ ଅବା ଶୁଣାରେ ତୀର୍ଥ ଫଳ ପାଇ ।
ତା ଠାରେ ନିତ୍ୟ ପ୍ରସନ୍ନ ହେବ ଉମାସାଇଁ ॥
ତା ପ୍ରତି ସଦା ପ୍ରସନ୍ନ ମୁନି ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ।
ବନ୍ଧ୍ୟା ନାରୀ ବହୁ ପୁତ୍ର ପାଏ ମହାଶୟ ॥
ଶୁଣିଲେ ଦୁର୍ଭଗା ନାରୀ ସୁଭଗା ହୁଅଇ ।
ମନ ଅନୁସାରେ ବର କୁମାରୀ ଲଭଇ ॥
ଯେ ଯହା ମନେ କରଇ ତାହା ତାକୁ ମିଳେ
ମନାସିବା ଲୋକମନ ଜାଣି ଫଳ ଫଳେ ॥
ପଢ଼ିଲେ ଶୁଣିଲେ ବିପ୍ର ବେଦେ ପାଏ ଜ୍ଞାନ ।
କ୍ଷତ୍ରିୟ ବିଜୟୀ ହୋଏ ନ କରି ସଂଗ୍ରାମ ॥
ବଇଶ୍ୟ ବେପାରେ ରହେ ଧନ ଧାନ୍ୟ ପାଇ ।
ଶୂଦ୍ର ସଦଗତି ପାଏ ଆହେ ନରସାଇଁ ॥
ମୂରୁଖ ହୁଏ ବିଦ୍ୱାନ ପୁଣି ଜ୍ଞାନବାନ ।
ତ୍ରିସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଯେ ପଢଇ ଜାଣ ହେ ରାଜନ ॥
ନର୍କ ଦର୍ଶନ ନ କରେ ବସଇ ସ୍ୱର୍ଗରେ ।
ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜନମ ତାହାର ନୋହେ ନୀଚଘରେ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ଖଣ୍ଡରେ ଜାଣିବ ଏହି ପୁଣ୍ୟ ବାଣୀ ।
ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ହରି ହରି ବୋଲ ପ୍ରାଣୀ

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ନର୍ମଦା ଭୃଗୁଆଦି ତୀର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ ନବମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦଶମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ରେବାମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ନାରଦ କହିଲେ ଶୁଣ ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
କରିବୁ ରେବା ନଦୀର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନ ॥
ନର୍ମଦା ସବୁ ତୀର୍ଥର ମହିମା ଶୁଣିଲି ।
ପିଶାଚେ ମୋକ୍ଷ ପାଇଲେ ପାଇ ରେବାଁ ଜଳ
ନାରଦ ମୁଖୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା କହିଲ ତୁମ୍ଭେ ମୁନିବର ॥
ଜଳ ସ୍ପର୍ଶେ ପିଶାଚେ ପାଇଲେ ମୁକତି ।
ଏକଥା ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ ମହାପତି ॥
ସେ ପିଶାଚେ କିଏ ହୋଇଲେ କେମନ୍ତେ ପିଶାଚ
ବୟସ କେତେ ତାଙ୍କର ସେ କାହାର ବଂଶ ॥
କେମନ୍ତେ ମୋକ୍ଷ ପାଇଲେ କହ ତା ବିସ୍ତାର
ନର୍ମଦା ତୀର୍ଥ ବିଚିତ୍ର ମହିମା ଏହାର ॥
ନର୍ମଦା ନର୍ମଦା ତୁମ୍ଭେ ବୋଲି ବୋଲି ନର ।
ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କ ମୋକ୍ଷ ହୁଅଇ ତାହାର ॥
ତହୁଁ ନାରଦ ତବ ମୁଖୁଁ ଶୁଣିଥିଲୁ ଏହା ।
ରେବା ମହିମା ଶୁଣିମା ପାଇଁ ବଢ଼ ସ୍ପୃହା ॥
ନାରଦ ବୋଇଲେ ତାହା ଶୁଣ ଧର୍ମ ରାୟେ ।
କାଷ୍ଠର ଭିତରେ ଅଗ୍ନି ଲୁଚି ଥିବାପ୍ରାୟେ ॥
ଶ୍ରୁଦ ସଙ୍ଗୀତ ନାମରେ ଏକଇ ଗନ୍ଧର୍ବ ।
ତାଦୁହିତା ପ୍ରମୋହିନୀ ସୁନ୍ଦରୀ ଅପୂର୍ବ ॥
ସୁଶୀଳ ଗନ୍ଧର୍ବ କନ୍ୟା ସୁଶୀଳା ଅଟଇ ।
ସୁରବେଦୀ ନାମରେ ଯେ ଗନ୍ଧର୍ବ ଅଛଇ ॥
ସୁସ୍ୱରା ନାମେ ଦୁହିତା ଅଟଇ ତାହାର ।
ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ନାମରେ ଯେ ଗନ୍ଧର୍ବ ଈଶ୍ୱର ॥
ତାହାର ଦୁହିତା ନାମ ସୁତାରା ଅଟଇ ।
ସୁପ୍ରଭ ଗନ୍ଧର୍ବ କନ୍ୟା ଚନ୍ଦ୍ରିକା ବୋଲଇ ॥
ପ୍ରମୋହିନୀ ଯେ ସୁଶୀଳା ସୁସ୍ୱରା ସୁତାରା ।
ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଘେନି ଏ ପାଞ୍ଚ କନ୍ୟା ରତ୍ନହାରା ॥
ପାଞ୍ଚ ଗନ୍ଧର୍ବ ରାଜାର ଏ ପାଞ୍ଚ କୁମାରୀ ।
ସୁନ୍ଦରୀ ପଣେ ଏକକୁ ଏକ ନୋହେ ସରି ॥
ଏକା ମନ ଏକା ପ୍ରାଣ ସେହି ପାଞ୍ଚଙ୍କର ।
ସୋଦର ଭଉଣୀ ପ୍ରାୟ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ॥
ତକାତକି ହୁଅନ୍ତି ସେ ଭଉଣୀ ଭଉଣୀ ।
ସବୁର କେଶ ସୁନ୍ଦର କଳା ମେଘ ଜିଣି ॥
ସବୁର ମୁଖ ବର୍ତ୍ତୁଳ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ନିନ୍ଦଇ ।
ସବୁର କାନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରମା ପ୍ରାୟ ଝଟକଇ ॥
କାଷ୍ଠ ଭିତରେ ଗୁପତେ ଅଗ୍ନି ରହିଥାଇ ।
କାଷ୍ଠରେ କାଷ୍ଠ ଘଷନ୍ତେ ଯେସନ୍ତେ ଉପୁଜଇ ॥
ଲୁଚିଥାଏ ଚନ୍ଦ୍ରଦେହେ କିରଣ ଯେସନ ।
ଜଗତ ଆଲୁଅ କରେ ଝଟକି ଗଗନ ॥
ତେସନ ସେ ପାଞ୍ଚ କନ୍ୟା ଝଟକି ବିଜୁଳି ।
ରୂପରେ ଏକୁ ଆରେକ ପଡ଼ନ୍ତି ବଳୁଲି ॥
କିରଣ ଯେସନ୍ତେ ଜନର ମନକୁ ହରଇ ।
ଏ ପାଞ୍ଚ କନ୍ୟାଙ୍କ ରୂପ ତେସନ ହରଇ ॥
ଲାବଣ୍ୟ ସମୁଦ୍ରୁ କି ସେ ଜନ୍ମି ଅଛନ୍ତି ।
ତେଣୁ ଜଗତେ ଲାବଣ୍ୟନିଧି ଏ ବୋଲନ୍ତି ॥

ବୈଶାଖ ମାସ କେତକୀ ପ୍ରାୟ ପୟୋଧର ।
ଅଳପ ଫୁଟି ବଢାଇ ଆଚ୍ଛି ନୂପବର ॥
ନବ ଯୌବନ ତାଙ୍କର ଆସଇ ଅଙ୍କୁର ।
ନବପଲ୍ଲବତା ଲତା ପ୍ରାୟ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ସମସ୍ତେ ପୁଣି ଦଶନ୍ତି ସୁନାପ୍ରାୟ ଗୋରୀ ।
ସୁନାପ୍ରାୟ କାନ୍ତି ପୁଣି ଟିକେ ସବୁର ॥
ସୁନାର ଭୂଷଣ ସବୁ ଅଙ୍ଗେ ବିରାଜଇ ।
ସୁନାଚମ୍ପା ମାଳା ଉରେ ସବୁର ଅଛଇ ॥
ସବୁର ପିନ୍ଧା ବସନ କାନ୍ତି ସୁନାପ୍ରାୟ ।
ସବୁର ପଞ୍ଚମ ସ୍ୱର କୋକିଳ ପରାୟ ॥
ଗ୍ରାମ ମୂର୍ଚ୍ଛା ତାଳଲୟ ଜାଣନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ବଜାନ୍ତି ମୃଦଙ୍ଗ ଆଦି ବାଦ୍ୟ ଅଛି ଯେତେ
ଦ୍ରୁତ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବିତ ତିନି ଲୟ ଜଣା ।
ଜାଣନ୍ତି ସେ ନୃତ୍ୟ ହାବ ଭାବ ବେଣୁ ବୀଣା ॥
ବିପଞ୍ଚି ଆଦି ସେ ଯନ୍ତ୍ର ବଜାଇ ପାରନ୍ତି ।
ଚିତ୍ରବିଦ୍ୟା ଆଦି ସବୁ ବିଦ୍ୟା ସେ ଜାଣନ୍ତି ॥
ମୋହନ କଳା ଅଛଇ ସବୁର ଶରୀରେ ।
ତାଙ୍କ ପିତା ମାତାଙ୍କର ସ୍ନେହ ତାଙ୍କଠାରେ ॥
କୁବେର ପୁରେ ସେ ପାର୍ଥି ଗନ୍ଧର୍ବଙ୍କ ଘର ।
ଦେବଗଣ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଦେଖି କନ୍ୟାଙ୍କର ॥
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ।
ସୁର ସୁନ୍ଦରୀଏ ପାର୍ଥିକନ୍ୟା ରୂପ କାନ୍ତି ॥
ଦିନେ ବଇଶାଖ ମାସେ ସେ ପାର୍ଥି ଭଉଣୀ ।
ବୋଇଲେ ଫୁଲ ପୂଜିବା ଈଶ୍ୱର ଘରଣୀ ॥
ଏମନ୍ତ ବିଚାରି ତହୁଁ ପାର୍ଥିକନ୍ୟା ଯାଇ ।
ପିତା ମାତାଙ୍କ ଛାମୁରେ ସକଳ ଜଣାଇ ॥
ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ତୋଳିବା ପାଇଁ ଘରୁ ଗଲେ ।
କୁବେର ବଗିଚା ଯାକ ଖୋଜି ନ ପାଇଲେ ॥
ଗହନ ବନସ୍ତେ ପଶି ଫୁଲ ତୋଳି ତୋଳି ।
ଗଉରୀ ଦେବୀ ପୂଜିଲେ ପାର୍ଥିକନ୍ୟା ମିଳି ॥
ସ୍ୱଚ୍ଛୋଦ ନାମେ ଅଛଇ ଏକଇ ପୋଖରୀ ।
ପଦ୍ମଫୁଲ ତୋଳିବାକୁ ଗଲେ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ଦେଖିଲେ ସେ ପୋଖରୀରେ ଫୁଟିଅଛି ଫୁଲ ।
ସୁନାର ପଦ୍ମ ତାହାକୁ ହେବ ସମତୁଲ ॥
ଆନନ୍ଦେ ସେ ପାର୍ଥି କନ୍ୟା ଫୁଲତୋଳି ଆଣି ।
ଅତିନିର୍ମଳ ଦିଶୁଛି ସେ ପୋଖରୀ ପାଣି ॥
ପୋଖରୀ ଘାଟ ପାହାଚ ସ୍ଫଟିକ ପଥର ।
ସବା ଉପର ପାହାଚ ଦିଶଇ ସୁନ୍ଦର ॥
ବଇଦୁର୍ଯ୍ୟ ମଣିରେ ସେ ହୋଇଅଛି ଗଢା ।
ଚନ୍ଦ୍ରକଣିଆ ଚିକ୍କଣ ଦେଖି ହେଲେ ଛିଡା ॥
ଫୁଲ ଡାଲା ତହୁଁ ରଖି ଗଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ।
ପଶିଲେ ଯାଇଁ ପୋଖରୀ ଜଳର ଭିତରେ ॥
ସ୍ନାନକରି ସାରି ସେହି ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଶୁଖିଲା ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିଲେ ସେ ଶିଳା ଉପରି ॥
ମାଟିରେ ଗଉରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢିଲେ ସେ ବସି ।
ଶିଳାଉପରେ ରଖିଣ ପାର୍ଥି ଶୁଭ୍ରକେଶୀ ॥
ଗନ୍ଧଚନ୍ଦନ କୁଙ୍କୁମ ହସ୍ତରେ ଘେନିଲେ ।
ଗଉରୀ ଦେବୀ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଯାକ ବୋଳିଦେଲେ ॥
ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଖଞ୍ଜିଲେ ସୁନା ମୁକ୍ତା ଆଭରଣ ।
ପିନ୍ଧାଇଦେଲେ ତାହାଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ବସନ ॥
କରିପୁଣି ତାଙ୍କୁ ପଦ୍ମଫୁଲରେ ମଣ୍ଡନ ।
ପୂଜାଉପହାର ତାଙ୍କୁ କରି ନିବେଦନ ॥
ଭକତିରେ ପୂଜି ତାଙ୍କୁ ନାନା ଉପହାରେ ।
ସେ ପାର୍ଥି ହରିଣୀନେତ୍ରୀ ଯନ୍ତ୍ରଧରି କରେ ॥
ନାନା ଛନ୍ଦବନ୍ଧେ ନୃତ୍ୟ କଲେ ତାଙ୍କ ଆଗେ
ମଧୁରସ୍ୱରେ ଗାଇଲେ ଗୀତ ନାନାରାଗେ ॥
ସଙ୍ଗୀତ ରସେ ରସିଲେ ସେ ପାର୍ଥି ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯାହା ହେଲା ଶୁଣ ଦଣ୍ଡଧାରି ॥
ବେଦନିଧି ନାମେ ଥିଲେ ଏକ ମୁନିବର ।
ତାହାଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ପରମ ସୁନ୍ଦର ॥
ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନର ନିମନ୍ତେ ବନେବନେ ଗଲେ ।
ଅଚ୍ଛୋଦ ପୋଖରୀ କୂଳେ ଯାଇଣ ମିଳିଲେ ॥
ଅତି ସୁନ୍ଦର ତାହାର ବୟସ ଅଳପ ।
କାମଦେବ ପ୍ରାୟ ତାର ଅନୁପମରୂପ ॥
ଫୁଟି ଥିବା ପଦ୍ମଫୁଲ ପ୍ରାୟ ଚକ୍ଷୁଦୁଇ ।
ବୁଷାଳି ଅତିସୁନ୍ଦର ଲମ୍ବ ବାହୁ ଦୁଇ ॥
ଓଷାରିଆ ଛାତି କାନ୍ତି ଶ୍ୟାମଳ ତା ବର୍ଣ୍ଣ ।
ସର୍ବାଙ୍ଗ ତାର ସୁନ୍ଦର ସାକ୍ଷାତେ ମଦନ ॥
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁବା ବୟସ କଣ୍ଠେ ଶୋହେ ଦଣ୍ଡ ।
ଅପୂର୍ବ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ସେ କନ୍ଦର୍ପର କାଣ୍ଡ ॥
ଯୁବତୀ ଜନ ମୋହନ ତା ସୁନ୍ଦର ଶିଖା ।
କନ୍ଧରେ ଶୁକ୍ଳ ପଇତା ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଦୀକ୍ଷା ॥

କଟୀରେ ମୃଗର ଚର୍ମ ରୂପକୁ ସାଜଇ ।
ସେ ଚର୍ମର କାନ୍ତି ହେମତୁଲ୍ୟ ବିରାଜଇ ॥
ଦେଖି ସେ ପୋଷାକଶ୍ରୀ ଶିବେ ସେ ପାର୍ଥି ସୁନ୍ଦରୀ
ମଦନ ଜାଲରେ ଅବଶ୍ୟ ହେବ ଏ ଆମ୍ଭର ॥
ଆନନ୍ଦ ଜଉତୁକ ଯେ ବଢ଼ିଲା ତାଙ୍କର ।
ନୃତ୍ୟଗୀତ ସବୁ ଛାଡ଼ି ପାର୍ଥି ରାମାବର ॥
ଶବର ବାଣେ ହରିଣୀ ହୁଅନ୍ତି ଯେସନ ।
ମଦନ ବାଣେ ସୁନ୍ଦରୀ ରହିଲେ ତେସନ ॥
ମୋହନ ଯୁବା ରୂପକୁ ଚାହିଁ ମୋହହୋଇ ।
ଦେଖ ଦେଖ ବୋଲି ଏକ ଆରେକକୁ କହି ॥
ନେତ୍ର ପଙ୍କଜେ ପୂଜାଇ ସେ ଯୁବା ସୁନ୍ଦର ।
ଚାହିଁ ଚାହିଁ ବଖାଣନ୍ତି ରାମାଗଣ ସାର ॥
କାମ ହୋଇଥିଲେ ଥାନ୍ତା ଏହା ସଙ୍ଗେ ରତି
ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ବୋଲି ବୋଲିବା କେମତ ॥
ଯୁଗଳ ମୂରତି ସେହି ସ୍ୱର୍ଗର ସୁନ୍ଦର ।
ଏହିତ ତାହା ନୁହଇ ଅଟେ ଏକେଶ୍ୱର ॥
ଗନ୍ଧର୍ବ କିବା କିନ୍ନର ଏ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ।
କାମରୂପ ଧରି ଏଥେ ହୋଇଛି ପ୍ରବେଶ ॥
କିବା କେଉଁ ଋଷିର ଏ ସୁନ୍ଦର କୁମର ।
ଯାହା ତାହା ହେଉ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ଜନଙ୍କର ॥
ପୂର୍ବପୁଣ୍ୟ କର୍ମଫଳେ ନିଧି ଆସି ମିଳେ ।
ତେସନ ଆସି ମିଳନ୍ତି ଆମ୍ଭ ପୁଣ୍ୟଫଳେ ॥
ଏହାକୁ ପଠାଇଛି ବିଧି ଆମ୍ଭର ନିମନ୍ତେ ।
ଗଉରୀଙ୍କି ପୂଜିବାକୁ ଆସିଅଛୁ ଏଥେ ॥
ଗଉରୀ ଦେବୀ କୃପାରୁ ବରିବା ଗୋ ଚାଲ ।
ପ୍ରମୋହିନୀ ବୋଇଲେ ଏହା ନମଣ ଗୋ ଗେଲ
ସୁଶୀଳା ବୋଇଲେ ଗୋ ଗେଲ ନୁହଇ ଭଉଣୀ
ତୁମ୍ଭେ ତା ଘରଣୀ ହେଲେ ମୁଁ ହେବି ଘରଣୀ
ତାରା ବୋଇଲେ ଭଉଣୀ ନ ବୋଲ ଏମନ୍ତ ।
ତୁମ୍ଭର ଯେ କାନ୍ତ ସଖି ଆମ୍ଭର ସେ କାନ୍ତ ॥
ସୁସ୍ୱରା ଚନ୍ଦ୍ରିକା ବେନି ବୋଇଲେ ଭଉଣୀ ।
ଆମ୍ଭପାର୍ଥିଙ୍କର ଆତ୍ମା ଭିନ୍ନ ନୋହେ ପୁଣି ॥
ଚାଲ ସମସ୍ତେ ପୁରୁଷ ରତ୍ନକୁ ବରିବା ।
ରତ୍ନକୁ ଛାଡ଼ିଲେ ଆଉ ରତ୍ନ କି ପାଇବା ॥
ମନ ଆମ୍ଭର ଗୋ ଯାଇଁ ରହିଲାଣି ତହିଁ ।
ତୁମ୍ଭ ଚାରିଜଣ ବର ବରିଲଣି ମୁହିଁ ॥

ମୁଁ ବରିବି ମୁଁ ବରିବି ସମସ୍ତେ କହିଲେ ।
ହେନ ରାଜନ ମୁନି ପୁତ୍ର ଜଳରେ ପଶିଲେ ॥
ସ୍ନାନ ସନ୍ଧ୍ୟା ତରପଣ ଆଦି କ୍ରିୟାମାନ ।
ପାର୍ଥିକନ୍ୟା କଥା ଶୁଣି ମନରେ ବିସ୍ମର ॥
କି ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ଏ ପାର୍ଥିଗୋଷ୍ଠ ନାରୀ ।
ଚଉଦ ଭୁବନେ କେହି ନୋହିବେକ ସରି ॥
ବ୍ରହ୍ମାବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର ଆଦି ଦେବ ଯେତେ ।
ମହାମୁନି ସିଦ୍ଧ ଯୋଗୀ ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ॥
ଏ ପାର୍ଥି ଅବଳାଙ୍କର କଟାକ୍ଷ ଚାହାଣୀ ।
ତାଙ୍କ ମନ ଚଇତନ ନିମେଷେ ନେବ ଟାଣି ॥
ଏହାଙ୍କ କଟାକ୍ଷ ଲୀଳା ମଦନମୋହନ ।
ନିତ୍ୟ ହୃଦୟ ସ୍ଥଳକୁ କରଇ ଦହନ ॥
କାମ ଏହାଙ୍କ କଟାକ୍ଷ ବାଣ କରେ ଧରି ।
କାହାର ମନ ମୃଗକୁ ନ ପାରିବ ମାରି ॥
ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମିନୀର କଟାକ୍ଷ ବାଣରେ ।
ପୁରୁଷ ଆଘାତ ପାଇ ନ ପଡ଼େ ମୋହରେ ॥
ତାବତ ଥାଇ ତାହାର ସକଳ ବିଚାର ।
ତାବତ ନୀତି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଜ୍ଞାନ ଥାଇ ତାର ॥
ତାବତ ଜାତି କୁଳକୁ ଥାଇ ତାର ଡର ।
ତାବତ ତାର ସମାଜଭିତରେ ଆଦର ॥
ତାବତ କାଳ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପାରଇ ନିରୋଧି ।
ତାବତ ତାହାର ଜପତପ ଯେ ସମାଧି ॥
ତାବତ କାଳର କୁଳମର୍ଯ୍ୟାଦା ରହଇ ।
ତାବତ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ତପୀ ସେ ବୋଲାଇ ॥
ତାବତ କାଳ ତାହାର ବ୍ରତ ଉପବାସ ।
ତାବତ ଲୋକ ସମାଜେ ବୋଲାଇ ପୁରୁଷ ॥
ସ୍ତ୍ରୀଏ ଆପଣା ହାବ ଭାବକୁ ଦେଖାଇ ।
ବିଷୟ ଅନୁରାଗିକ ମୋହରେ ପକାଇ ॥
ଉନମତ୍ତ କରି ତାର ହରନ୍ତି ସୁଜ୍ଞାନ ।
ପ୍ରାଣପଣେ କଲେ ମୁହିଁ ମୋ ଧର୍ମ ରକ୍ଷଣ ॥
ଏ ସୁନ୍ଦରୀ ସୁଲଳିତ ଅପାଙ୍ଗେ ଅନାଇ ।
ମୋର ଅଟଳ ଚିତ୍ତକୁ ଦିଅନ୍ତି ଟଳାଇ ॥
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବିଧାତାର କି ଅପୂର୍ବ ଲୀଳା ।
ମନ ମୋହିନୀ ଅଟନ୍ତି ଏ ସୁନ୍ଦରୀ ବାଳା ॥
ଏ ସଂସାରେ କହିଛନ୍ତି ସାଧୁ ସଜ୍ଜନେ ।
ମନୋହାରିଣୀ ଦାରୁଣା ରମଣୀଙ୍କ ବାଣେ ॥

ମୃତ ଅଞ୍ଜନ ପଣରେ କାମୁକ ମରାଣୀ ।
ମଳ ମୂତ୍ର ରକ୍ତ ମାଂସ ନାହିଁ ନ ମାଳ ॥
ସଦା ଆନନ୍ଦକ ଥାନ୍ତି ଜ୍ଞାନୀ ନ ହୁଅନ୍ତି ।
ମୋ ପାଦକୁ ନ ଆସୁଣୁ ଆଜ୍ଞ ଏ ଯୁବତ ॥
ସେଠାରୁ ହୋଇ ଅନ୍ତର ସିଦ୍ଧ ମୁନି ଘରେ ।
ଏମନ୍ତ ଭଳ ମନରେ ସେ ଦ୍ୱିଜ କୁମରେ ॥
ହେ ରାଜନ ବଇଷ୍ଣବ ମଣି ବ୍ରହ୍ମଋଷି ।
ଯୋଗବଳେ ରହୁଁ ରହୁଁ ଶୂନ୍ୟରେ ବିହର ॥
ବିପ୍ର ଅଦୃଶ୍ୟ ହୁଅନ୍ତେ ଭଳନ୍ତି ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ରହାନ୍ତି କୁରଙ୍ଗୀଙ୍କ ପର ॥
ଅକ୍ଷି ବୁଲାଇ ଦେଖନ୍ତି ଚଉଦିଗେ ବାଳା ।
ଏମନ୍ତ ଅଦ୍ଭୁତ ସଖି କାହିଁ ନ ଦେଖିଲୁ ॥
ଦେଖା ଦେଇ ଲୁଚିଗଲା ବିଜୁଳୀ ପରାୟ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଜାଲ ମାୟା ଜାଣେ ଏ ଯୁବା ନିଶ୍ଚୟ ॥
କୋହଲେକ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୁଅନ୍ତା ।
ଗଲା ଗଲା ଆମ୍ଭମନେ ଦେଲା ଯାହା ଚିନ୍ତା ॥
ଦାବାନଳ ପୋଡେ଼ ଯେହ୍ନେ ସୁନ୍ଦର କାନନ ।
ବିରହ ଅଗ୍ନି ପୋଡ଼ିଲା ଆମ୍ଭ ହୃଦବନ ॥
ହେ କାନ୍ତ ଏ ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ମାୟା ଛାଡ ଛାଡ ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖା ନ ଦଅ ତୁମ୍ଭେ ଏଡେ ରାଢ ॥
ମହୁମାଛି ମହୁ ସଞ୍ଚି ଭକ୍ଷିବାର ବେଳେ ।
ମଧୁହାରୀ ମଧୁଭାଙ୍ଗି ନିଏ କଉଶଳେ ॥
ଆମ୍ଭେ ମହୁ ତୁମ୍ଭେ ନାଥ ଅଟ ମଧୁହାରୀ ।
ବିଧାତା ଏଥିରେ ଜାଣ ମହୁ ପୋକ ସର ॥
ଲୁଚି ରହିବା ତୁମ୍ଭର ନୁହଇ ବେଭାର ।
ଆହାକ କଷ୍ଟ ବିହିଲୁ ବିହି ଦୁରାଚାର ॥
ଦେଖାଇ କପାଇଁ ପୁଣି ହରି ନେଲୁ କହ ।
ଅବିଧି କରି କେମନ୍ତେ ବିଧି ନାମ ବହ ॥
ଜାଣିଲୁ ତୋହର କଥା ଏବେ ରେ ବିଧାତା ।
ଆମ୍ଭମନେ ଦେବାପାଇଁ ଏହି ଉଘାର ଚିନ୍ତା ॥
ସନ୍ତାପ ଅନଳେ ଦଗ୍ଧ କରିବା ନିମନ୍ତେ ।
ଗଳାର ରତ୍ନକୁ ଆଣି ଦେଖାଇଲୁ ଏଥେ ॥
ଜାଣିଲୁ ତୁ ଗଢ଼ିପାରୁ ସନ୍ତାପ କେବଳ ।
ନିର୍ଦ୍ଦୟ ପୁରୁଷଙ୍କର ଅଟୁ ତୁହି ମୂଳ ॥
ଦୟାଥିଲେ କି ତୋହର କରନ୍ତୁ ତୁ ଏହା ।
ଆହେ କାନ୍ତ ତୁମ୍ଭେ ପରା ଅଟ ଆମ୍ଭ ନାହା ॥

ଏଡେ ନିଷ୍ଠୁର କପାଇଁ ହେଲ ହୋଇ ନାଥ
ଆମ୍ଭେ ଯେ ଅବଳା ନାରୀ ତୁମ୍ଭେ ବଳବନ୍ତ ॥
ଆମ୍ଭମନ ହରିବାକୁ ଆସିଦେଲ ଦେଖା ।
କିବା କରୁଅଛ ନାଥ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା ॥
ତୁମ୍ଭେ କି ନ କର ନାଥ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପରତେ ।
ସ୍ନେହ ମମତା କି ନାଥ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭ ଚିତ୍ତେ ॥
କିବା କପଟୀ ମାୟାବୀ ପୁରୁଷ ସୁନ୍ଦର ।
ମନ ହରିବା ନିମନ୍ତେ କେବଳ ଚତୁର ॥
ତାରିବା ଉପାୟ ଯେଣୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଅଜଣା ।
ଏଣୁ ଶଠମଧ୍ୟେ ତୁମ୍ଭେ ନୋହିବ କି ଗଣା ॥
ବିନା ଅପରାଧେ କ୍ରୋଧ କର ଯିନା ତୁମ୍ଭେ ।
ଠକବିଦ୍ୟା ଜାଣିଥିବା ଲୋକ ଠକେ ଦମ୍ଭେ ॥
ଯାହାକୁ ଠକେ ତା ମନେ ହୁଏ ଯେତେ ଦୁଃଖ
ତାହାକି ତୁମ୍ଭେ ନ ଜାଣ ଅବଳାଙ୍କୁ ଠକ ॥
ନ ଦେଖୁଁ ଯେବେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଆହେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ।
ମରଣ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣ ଆମ୍ଭ ପାଞ୍ଚଙ୍କର ॥
ତୁମ୍ଭ ଦରଶନ ପାଇଁ ଧରିଛୁ ଜୀବନ ।
ତୁମ୍ଭେ ଏଠାରୁ ଯହିଁକି କଲ ହେ ଗମନ ॥
ତହିଁକି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ନିଅ ମାଗୁଛୁଁ ଏତକ ।
ଆହା ବିହି ଦେଖାଇ ତୁ ହରିଲୁ କାହିଁକି ॥
ଆମ୍ଭ ଆନନ୍ଦ ଗଡ଼ାକୁ ଭାଙ୍ଗିଲୁ କେମନ୍ତେ ।
ଏବେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଭେଟାଇ ଦଅ ତୁ ତୁରିତେ ॥
ଦାରୁଣ ବୁଦ୍ଧିକି ଛାଡ଼ କରୁଣା ତୁ କର ।
ସାଧୁଏ କଷ୍ଟ ନ ସହି ପାରନ୍ତି କାହାର ॥
ଏମନ୍ତେ ବହୁତ ରୂପେ ବିଳାପ କରଣ ।
ଅପେକ୍ଷା କରି ସେଠାରେ ରହି କିଛି କ୍ଷଣ ॥
ପଡାର ଭୟେ ଗୃହକୁ ଫେରିଗଲେ ବେଗେ
ବିପ୍ର ବିଚ୍ଛେଦ ଲୋତକ ରଖି ନେତ୍ର ଯୁଗେ ॥
ତାଙ୍କ ମାତାମାନେ ଦେଖି ପଚାରିଲେ ତାଙ୍କୁ ।
ଏତେ ବିଳମ୍ବ କାହିକି କଲ ଆସିବାକୁ ॥
ଅଚ୍ଛେଦ ପୋଖରୀ ଜଳେ କରୁଥିଲୁ ସ୍ନାନ ।
କଳସି ଗଣ ଭେଟିଲୁ ଆମ୍ଭେ ଆଜଦନ ॥
କ୍ରୀଡ଼ା କରୁଁ କରୁଁ ବେଳା ହୋଇଲା ଉଚ୍ଛୁର
ଜାଣି ପାରନ୍ତେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମାଡ଼ିଲା ଯେ ଡର ॥
ବାଟେ ଦଉଡ଼ ଦଉଡ ଅଇଲୁ ଗୋ ମାତ ।
ପଥଶ୍ରମ ଯୋଗୁଁ ଆମ୍ଭ ମନେ ଦୁଃଖ ଜାତ ॥

କାହାର କଥା ଟିକା ଭଲ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ଲାଗେ ।
ପ୍ରଖର ହୋଇ ନିଶ୍ୱାସ ବହେ ନାସା ଯୁଗେ ॥
ଭୋଜନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଲାଗେ ବିଷ ପିତା ।
ଆଉ କିଛି କଥା କହି ନ ପାରିଲୁ ମାତା ॥
ଏହା କହି ମଣିମୟ ଭୂମିରେ ଲୋଟିଲେ ।
ମନର ବ୍ୟଥା ଗୁପତ କରିଣ ରଖିଲେ ॥
ଆନ କଥା କହି ଦେଲେ ମାତାଙ୍କୁ ଭୁଲାଇ ।
ଭୁଲିଗଲେ ସେ କଥାରେ ହୋଇଣ ଯେ ମୋହି
ଧର୍ମଗର୍ଭ ପାଳିଥିଲେ ଯେବଣ ମୟୂର ।
ନିତ କ୍ରୀଡ଼ା କରଇ ସେ ତାର ସଙ୍ଗତର ॥
ନୃତ୍ୟ କରଇ ମୟୂର ନୃତ୍ୟକୁ ଦେଖାଇ ।
ସେ ରାତ୍ରେ ସେ କ୍ରୀଡ଼ା ମୟୂରକୁ ନ କରଇ ॥
ପ୍ରେମୋହନୀ ପୋଷିଥିଲେ ଯେଉଁ ଶୁଆଗୋଟି ।
ପଢ଼ାଏ ତାକୁ ରାତରେ ବସି ସେ ବିମ୍ବୋଷ୍ଠୀ ॥
କଉତୁକେ ଶୁଣୁଥାଏ ତାର ପାଠ ପଢ଼ା ।
ସେ ରାତ୍ର ସେ ଶୁକପକ୍ଷୀ ନ ହେଲା ତା ଲୋଡ଼ା
ପଞ୍ଜୁରୀ ଥିବା ଶୁକକୁ କିଛି ନ ପଢ଼ାଇ ।
ବିପ୍ର ବିଚ୍ଛେଦେ ତାହାର ମନ ଘାଣ୍ଟି ହୋଇ ॥
ନେଉଳେକ ପାଳିଥିଲେ ସୁଶୀଳା ସୁନ୍ଦରୀ ।
ତାକୁ ଆଦର ନ କଲେ ସେହି ପୂର୍ବପରି ॥
ବିପ୍ରବିଚ୍ଛେଦେ ତାହାର ମନ ଯାଏ ପୋଡ଼ି ।
ତେଜିଲେ ସେ ସବୁ କ୍ରୀଡ଼ା କଉତୁକ ଏଡ଼ି ॥
ଚନ୍ଦ୍ରିକା ସୁନ୍ଦରୀ ଦୁହେଁ ପୋଷିଥିଲେ ହଂସ ।
ଦେଖୁଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟ ବସି ତାଙ୍କ କ୍ରୀଡ଼ାରସ ॥
ଏମନ୍ତେ ସେ ପାର୍ଥିକନ୍ୟା କ୍ରୀଡ଼ା କଉତୁକ ।
ଛାଡ଼ି ସବୁ ରାତ୍ର ଯାକ କଲେ ବସି ଶୋକ ॥
କ୍ରୀଡ଼ା ମନ୍ଦିରେ ତାହାଙ୍କୁ ସୁଖ ନ ଲାଗିଲା ।
ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବଙ୍କ କଥା ବିଷ ଜଣା ଗଲା ॥
ବୀଣା ନ ବଜାଇଲେ ସେ ନ ଗାଇଲେ ଗୀତ ।
ପାରିଜାତ ପୁଷ୍ପ ତାଙ୍କୁ ହେଲା ବିଷବତ ॥
ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ଆମୋଦ ନ ଘେନିଲେ ସେହି ।
ମଧୁର ମଧୁ ନ ପିଇ ଯୋଗି ପ୍ରାୟ ରହି ॥
ଯୋଗୀଏ ଯେମନ୍ତେ ଯୋଗସାଧିବାର ବେଳେ
ନାସା ଅଗ୍ରକୁ ଅନାଇ ରହନ୍ତି ନିରୋଳେ ॥
ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମଠାରେ ରଖିଥାନ୍ତି ମନ ।
କିଛି ନ କହି ନିଶ୍ଚଳେ କରୁଥାନ୍ତି ଧ୍ୟାନ ॥

ତେସନ ସେ ପୁରୁଷର ରୂପ କଲେ ଚିନ୍ତା ।
ତହୁଁ ପୁଣି ଉଠି ଯାଇ ହେଲେ ଉନମତ୍ତା ॥
ଯେଉଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମଣିନାମ ଅଟଇ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ।
ଯାହାର ଦେହରୁ ନୀର ଝରେ ଅବିରତ ॥
ସେ ମଣି ଜଡ଼ା କନ୍ଦରେ ରହି କ୍ଷଣ କାଳ ।
ଜଳା କବାଟ ଫିଟାଇ ନିରେଖି ସକଳ ॥
ଜଳ ଯନ୍ତ୍ର ଥିବା ସ୍ଥାନେ ରହି ପୁଣି କ୍ଷଣେ ।
ଏମନ୍ତେ ସେ ରାତ୍ର ଯାକ ହୋଇ ଏଣେତେଣେ
କେତେବେଳେ ପଦ୍ମପତ୍ର ବିଛାଇ ଶୁଅନ୍ତି ।
ସଖୀମାନେ ପଦ୍ମପତ୍ର ଧରି ବିଞ୍ଚୁଥାନ୍ତି ॥
କିନ୍ତୁ ମଣନ୍ତି ସେ ମନ୍ଦ ଶୀତଳ ପବନ ।
ବିରହ ଜ୍ୱରେ ତାପିତ ହୋଇ ପାର୍ଥିଜଣ ॥
ଅନ୍ତଦ୍ୱାରେ ରହି କଷ୍ଟେ ରାତ୍ର ପୁହାଇଲେ ।
ପ୍ରଭାତରେ ଗଗନରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ॥
ବର୍ଷିବା ଆଶାରେ ତହୁଁ ଗଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ
ନିଜ ନିଜ ଜନନୀଙ୍କି ଜଣାଇ ମଧୁରେ ॥
ଦେଉଳ ପୂଜିବା ପାଇଁ ଘେନି ଅନୁମତ ।
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଘେନିଣ ଚଳନ୍ତି ॥
ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ ମିଳି ପୋଖରୀର କୂଳେ ।
ଦ୍ୱିଜ ପୁତ୍ର ସ୍ନାନ କରେ ଦେଖି ତାକୁ ଡୋଳେ
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଯେହ୍ନେ ଫୁଟେ ପଦ୍ମଫୁଲ
ତେସନ ତାହାଙ୍କ ମନ ହୋଇଲା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ॥
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ନିକଟକୁ ବେଗେ ଗଲେ ଧାଇଁ ।
ଘେରି ରହିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ଚଉଆଡ଼ୁ ଯାଇଁ ॥
କେ ବାମ ହାତ ଧଇଲା କେ ଡାହାଣ ହାତ ।
ଭୁଜେ ଭୁଜ ଭିଡ଼ କେହୁ କଲା କୋଳାଗ୍ରତ ॥
କେ ବାମ ପାଦ ଧଇଲା କେ ଦକ୍ଷିଣ ପାଦ ।
ଏମନ୍ତେ ବାନ୍ଧି ବୋଇଲେ କାଳି କଲ ଫାନ୍ଦ ॥
ଆଜ ଦେଖିବା ହେ ନାଥ ଯିବ ତୁମ୍ଭେ କେଣେ
ବାନ୍ଧିଛୁ ଆଜ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେ ପାର୍ଥିଜଣେ ॥
ପତିପଣେ ବରିଅଛୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ହେ ନାଥ ।
ବାହୁ ପାଶେ ଥାଇଁ ବିପ୍ର କହିଲେ ଏମନ୍ତ ॥
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଭଲ କଥା କହିଲ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଆମ୍ଭେତ ବିଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସୀ ବିପ୍ର ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ॥
ଗୁରୁଘରେ ରହି ଆମ୍ଭେ କରୁଅଛୁ ବ୍ରତ ।
ଆମ୍ଭ ବ୍ରତ ନଷ୍ଟ ହେବ କଲେ ଯେ ଏମନ୍ତ ॥

ଆଶ୍ରମ ଧର୍ମ ପାଳିବା ଉଚିତ ଆମ୍ଭର ।
ଏଣୁ ବିଭା ହୋଇବାର ନୁହଇ ବେଭାର ॥
ସେ ପାଖେଁ ସୁନ୍ଦରୀ ଶୁଣି ବିପ୍ରର ବଚନ ।
ବସନ୍ତ କାଳେ ଯେସନ କୋକିଳର ସ୍ୱନ ॥
ତେମନ୍ତ ମଧୁର ସ୍ୱରେ କହିଲେ ହେ କାନ୍ତ ।
ଧର୍ମରୁ ଉତ୍ପନ୍ନେ ଅର୍ଥ ଅର୍ଥୁଁ କାମ ଜାତ ॥
ସେ କାମରୁ ସୁଖମୟ ଫଳ ଉପୁଜଇ ।
ସବୁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ମତ ଏମନ୍ତ ଅଟଇ ॥
ଅଧିକ ଧର୍ମର ବଳ ଥିବାରୁ ତୁମ୍ଭର ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କାମ ମିଳିଲା ଆସି ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଏଣୁ ତୁମ୍ଭେ ତାହା ଘେନି କର ସୁଖ ଭୋଗ ।
ତୁମ୍ଭେ ତ ଅତି ନିର୍ମଳ ଯୋଗୀ ମହାଭାଗ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ପୁଣି ଦ୍ୱିଜବର ।
ତୁମ୍ଭର ବଚନ ସତ ନାହିଁ ତହିଁ ପାର ॥
ବ୍ରତର ଶେଷେ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଘେନି ଶିରେ ।
ବିଭା ହେବୁଁ ଏଥକେଡ଼େ ଆନନ୍ଦୋହ୍ୱ ପାରେ
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସେ ପାଖେଁ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ହେ ସୁନ୍ଦର ବର ତୁମ୍ଭେ ମୃଡ଼ ସଙ୍ଗେ ସରି ॥
ପଣ୍ଡିତେ ସିଦ୍ଧ ଔଷଧି ସିଦ୍ଧ ରସାୟନ ।
ସିଦ୍ଧ ବିଧି ସିଦ୍ଧ କୁଳବନ୍ତ କନ୍ୟା ଗଣ ॥
ସିଦ୍ଧ ମନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧ ରସ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି କେବେ ।
ପାଇଲେ ନେଇ ସମ୍ପାଦ ରଖନ୍ତି ତା ଜବେ ॥
କାର୍ଯ୍ୟ ଯେବେ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ ଦଇବର ବଳେ ।
ତାହା କ ଛାଡ଼ ପାରନ୍ତି ନୀତଜ୍ଞ ସକଳେ ॥
ଏଣୁ ବିଳମ୍ବ କରିବା ନୁହଇ ଉଚିତ ।
ଧୋଇ ଧାଇ ନେବ ପାଇ ବିଷରୁ ଅମୃତ ॥
ଅପବିତ୍ର ସ୍ଥାନୁ ନେବ କାଞ୍ଚନକୁ ଧୋଇ ।
ଉତ୍ତମ ବିଦ୍ୟା ଶିଖିବ ଥିଲେ ନୀଚ ଠାଇଁ ॥
ସ୍ତ୍ରୀରତ୍ନ ନୀଚକୁଳୁ ପାଇଲେ ଆଣିବ ।
ଜନ ଜଗତରେ ସେହି ଧନ୍ୟ ବୋଲାଇବ ॥
ଅନୁରାଗିଣୀ କୋମଳଭାଷିଣୀ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ନବ ଯଉବନା ରୂପ ଗୁଣ ଯୁତା ନାରୀ ॥
ନ ଖୋଜୁଣୁ ଆପେ ଆସି କରଇ ବରଣ ।
ଏ ସଂସାରେ ସେ ପୁରୁଷ ବୋଲାଇଛି ଧନ୍ୟ ॥
ଇତର ଜନେ ଏମାନ କଦାପି ନ ପାଇ ।
ଆମ୍ଭେ ପାଖେଁ କନ୍ୟା ସୁର ସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲାଇ ॥

ତୁମ୍ଭେ ତପୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ପୁରୁଷ ସୁନ୍ଦର ।
ଆମ୍ଭ ତୁମ୍ଭ ଭେଟ କାହିଁ ମନରେ ବିଚାର ॥
ବିଧିର ବିଧାନ କେହୁ କରିପାରେ ଆନ ।
ଅଟକ୍ଷଦ ପୋଖରୀ କାହିଁ ମନ ମଧ୍ୟେ ଧ୍ୟାନ ॥
ଏଠାରେ ଆଣି ମିଳନ କଲା ସିନା ବିଧି ।
ଏ ମଙ୍ଗଳ କଥା ତୁମ୍ଭେ ନ କର ଯେ ବାଧି ॥
ଗାନ୍ଧର୍ବ ବିବାହ ବିନା ନାହିଁ କିଛି ଆନ ।
ଲଗ୍ନ ବେଳା ଧରିବାର ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବଟୁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
ଯେ ଜନ ଏକା ଧର୍ମକୁ ଧନ ପ୍ରାୟେ କରି ॥
ହେଳେ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ପାରେ କୁରଙ୍ଗୀନୟନା ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଚଉବର୍ଗ ସିନା ॥
ଏକ ଏକ ସିଦ୍ଧ ହେଲେ ଫଳ ସିନା ପାଇ ।
ଏ ଚଉ ବର୍ଗର ମୂଳ ଧର୍ମ ଯେ ଅଟଇ ॥
ଆଗ ଧର୍ମକୁ ସାଧିଲେ ସିନା ହେବ ଅର୍ଥ ।
ଅର୍ଥୁଁ କାମ କାମୁଁ ମୋକ୍ଷ ହୁଅଇ ପ୍ରାପତ ॥
ମୂଳକୁ ଛାଡ଼ି ଡାଳକୁ ଧଇଲେ ବିଫଳ ।
ବିପରୀତ କର୍ମ କଲେ ବିପରୀତ ଫଳ ॥
ବ୍ରତୀ ହୋଇ ଅକାଳରେ ବିଭା ହେବ ନାହିଁ ।
କାଳ ନ ଜାଣିବା ଲୋକ ଫଳହିଁ ନ ପାଇ ॥
ଯେଣୁ ଧର୍ମ କର୍ମରେ ମୋ ମନ ଆସକତ ।
ନ ଛାଡ଼ି ପାରଇ ମୁହିଁ ସେହି ଧର୍ମ ବ୍ରତ ॥
ବିପ୍ରର ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ପ୍ରମୋହିନୀ ।
ହାତ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ପାଦ ଧଇଲା ତକ୍ଷଣି ॥
ଦୁଇବାହୁକୁ ଧଇଲେ ସୁଶୀଳା ସୁସ୍ୱରୀ ।
ଏମନ୍ତେ ସେ ମୁଗ୍ଧା ହେଲେ ହୋଇ ଅତହ୍ୱରୀ
ସୁତାରୀ ବଟେଳ ବିପ୍ରକୁ କଲା ଆଲିଙ୍ଗନ ।
ଚନ୍ଦ୍ରିକା ବିପ୍ର ମୁଖରେ ବିହିଲା ଚୁମ୍ବନ ॥
ନିର୍ବିକାର ପୁରୁଷ ସେ ବିପ୍ରର କୁମର ।
ବେଢ଼ୁଁ ବେଳ କ୍ରୋଧ ତାର ବଢ଼ିଲା ଅପାର ॥
ଦିଶିଲା ପ୍ରଳୟ ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
କ୍ରୋଧଯୋଗୁଁ ସଦଜ୍ଞାନ ହଜିଲା ତାହାର ॥
ଶାପ ଦେଲା ଧରି ତୁମ୍ଭେ ପିଶାଚୀ ଶରୀର ।
ପିଶାଚୀ ପ୍ରାୟ ବେଭାର ଯେଣୁ ଗୋ ତୁମ୍ଭର ॥
ଶାପ ପାଇ ଭୟୁ ଛାଡ଼ ଦେଇ ହେଲେ ଠିଆ ।
ବୋଇଲେ ରେପାପ ଏଡ଼େ କାଷ୍ଠୁର ତୋହିୟା

ନତର୍ଦ୍ଧାଣୀ ଜନଙ୍କୁ ଶାପ ଦେଲ ଅକାରଣେ ।
ମଁଛ ବୋଲୁ ଧର୍ମ ଥାଏ ମନ ଅନୁକ୍ଷଣେ ॥
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପିଶାଚୀ କଲୁ ଆରେ ଦୁରାଚାର ।
ହିତଜ୍ଞାନର ଅହିତ କରୁ ରେ ପାମର ॥
ଧିକ ଧିକ ତୋର ବ୍ରତ ବ୍ରାହ୍ମଣର ଧର୍ମ ।
କେହି କରିନାହିଁ କଲୁ ତୁହି ଯେଉଁ କର୍ମ ॥
ଶୁଣିନାହୁଁ ଜନେ ବେଦ ବେଦାଙ୍ଗ ପୁରାଣେ ।
ଭୃତ୍ୟ ଭକ୍ତ ମିତ୍ରଦ୍ରୋହୀ ଇହପର ଜନେ ॥
ବହୁତ ଦୁଃଖ ପାଇଣ ପଡ଼ଇ ନରକେ ।
ଆମ୍ଭ ଶାପେ ତୁ ପିଶାଚ ହୁଅ ଇହଲୋକେ ॥
କହୁଁ କହୁଁ ଦ୍ୱିଜବର ପିଶାଚ ହୋଇଲା ।
କ୍ଷୁଧାରେ ଆକୁଳ ହୋଇ ସେ ବନେ ବୁଲିଲା ॥
ପିଶାଚୀ ହୋଇ ବୁଲିଲେ ସେ ପାଞ୍ଚ କୁମାରୀ ।
ଦାରୁଣ କ୍ଷୁଧାର କ୍ଳେଶ ସେ ସହି ନ ପାରି ॥
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆଦରିଲେ ଆପଣା କର୍ମକୁ ।
ରହିଲେ ସେ ପୂର୍ବଜନ୍ମ ଫଳ ଭୁଞ୍ଜିବାକୁ ॥
ପୂର୍ବାର୍ଜିତ କର୍ମଫଳ ଅଟଇ ଅନିବାର ।
ଦେବତା ହେଲେ ତହିଁରୁ ନ ପାଇ ନିସ୍ତାର ॥
ଆପଣାର ସ୍ଥାନ ପର ସଙ୍ଗରେ ଗୋଡ଼ାଇ ।
ସମସ୍ତ ପଡିଲେ ବନେ ସେ ମାତ ବସଇ ॥
କନ୍ୟାଙ୍କର ପିତା ମାତା ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ଶୁଣି ।
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଗଲେ ଯହିଁ ଅଛି ପୁଷ୍କରିଣୀ ॥
ଦଇବର ବଳ କେହି ନ ପାରେ ନିବାରି ।
ଏମନ୍ତ କହି ଘରକୁ ଅଇଲେକ ଫେରି ॥
ଏଣେ ତେଣେ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ରହିଲେ ତା ତୀରେ
ଏମନ୍ତେ ବହୁତ ଦିନ ବହିଗଲା ପରି ॥
ଲୋମଶ ମୁନି ମିଳିଲେ ଭ୍ରମି ଭ୍ରମି ତହିଁ ।
ପିଶାଚୀଗଣ ଧାଇଁଲେ ଖାଇବାର ପାଇଁ ॥
ଆଁ ଆଁ କରିଣ ଅଇଲେ ମୁନିର ପାଖକୁ ।
ଦୂରୁ ପଶି ନ ପାରିଲେ ଦେଖି ସେ ମୁନିଙ୍କୁ ॥
ମୁନିର ତେଜ ସହସ୍ର କିରଣକୁ ଜିଣି ।
ଦଗଧ ହୋଇ ପିଶାଚୀ ଗଲେ ପ୍ରାଣ ଘେନି ॥
ଦୂରରେ ଥାଇଁ ଦେଖନ୍ତି ସେ ମୁନିବରଙ୍କୁ ।
ପିଶାଚୀ ବିପ୍ର ଏକାଳେ ସହି ସେ ତେଜକୁ ॥
ପୂର୍ବକର୍ମ ଫଳେ ମୁନି ପାଖରେ ମିଳିଲା ।
ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ପ୍ରଣାମ କରି ଭୂମିରେ ଗଡ଼ିଲା ॥

ଶିରେ କର ଯୋଡ଼ି ବୋଲେ ହେ ମୁନିଗୋସାଇଁ
ପୂର୍ବ ଭାଗ୍ୟ ଥିଲେ ସିନା ସାଧୁ ସଙ୍ଗ ପାଇ ॥
ଗଙ୍ଗା ଆଦି ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥ କରିଥିବା ଜନ ।
ସାଧୁଙ୍କୁ ଭେଟି କରଇ ସାଧୁ ଦରଶନ ॥
ସାଧୁସଙ୍ଗକାରୀ ଜନ ଧନ୍ୟ ଏ ଜଗତେ ।
ଭାଗ୍ୟବଳେ ଗୁରୁପାଦ ମିଳେ ଅକସ୍ମାତେ ॥
ଗୁରୁ ଦରଶନ ଦଏ ଶୁଭାଶୁଭ ଫଳ ।
ରୋଗ ଶୋକ ହରେ ଦଏ ସ୍ୱର୍ଗାଦି ସକଳ ॥
ଅଜ୍ଞାନ ହରଇ ପୁଣି ଦଏ ସଦଜ୍ଞାନ ।
ପୂର୍ବକଥା ଯାକ ସବୁ କହିଲା ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥
ବେଦନିଧି ବିପ୍ରର ମୁଁ ଅଟଇ କୁମର ।
ସ୍ନାନ ନିମନ୍ତେ ଅଇଲି ଏ ପୋଖରୀ ତୀର ॥
ଏହି ଯେ ପାଞ୍ଚ ପିଶାଚୀ ଦେଖୁଅଛ ଆଗେ ।
ସୁନ୍ଦରୀପଣେ ପ୍ରଶଂସା ପାଆନ୍ତି ଏ ସ୍ୱର୍ଗେ ॥
ଏହାଙ୍କ ତୁଲ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ନାହିଁ ତ୍ରିଭୁବନେ ।
ଏ ପାଞ୍ଚ ଗନ୍ଧର୍ବ କନ୍ୟା ରହି ଏହିସ୍ଥାନେ ॥
ବର କାମନାରେ ପୂଜା କରନ୍ତି ଗଉରୀ ।
ମୋ ରୂପ ଦେଖି କନ୍ଦର୍ପ ଶରେ ହୋଇ ଘାରି
ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭର ସ୍ୱାମୀ ହୁଅ ଦ୍ୱିଜବର ।
ମୁଁ ବୋଇଲି ଧର୍ମନଷ୍ଟ ହେବ ଗୋ ଆମ୍ଭର ॥
ନାସ୍ତି କରିବାରୁ ମୋତେ କଲେ ବଳାତ୍କାର ।
ଶାପ ମୁଁ ଦେଲି କ୍ରୋଧରେ ହୋଇଣ ଅଧୀର
ଗାଳି ଦେଇ ପାଞ୍ଚ କନ୍ୟା ଶାପ ଦେଲେ ମୋତେ
ପିଶାଚ ପିଶାଚୀ ହୋଇ ଭ୍ରମିଲୁଁ ବନସ୍ତେ ॥
କ୍ଷୁଧାତୁରେ ଭ୍ରମି ଭ୍ରମି ରହୁ ଆସି ଏଥେ ।
ଭାଗ୍ୟେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଭେଟିଲୁ ଆଜ ଏ ସମସ୍ତେ ॥
ହେ ସ୍ୱାମି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ କରନ୍ତୁ ନିସ୍ତାର ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେସନେ ନାଶଇ ଘୋର ଅନ୍ଧକାର ॥
ବିପ୍ରର କଥା ଶୁଣି ସେ ଲୋମଶ ଗୋସାଇଁ ।
ଦୟାରେ ତାହାଙ୍କ ଶିର ପାଣି ହୋଇଯାଇ ॥
ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭ ପ୍ରସାଦେ ହେଉ ସର୍ବଜ୍ଞାନ ।
ନିରତେ ଧର୍ମ କର୍ମରେ ରହୁ ତୁମ୍ଭ ମନ ॥
ଧର୍ମ କଲେ ହେବ ନିଶ୍ଚେ ଶାପରୁ ମୁକତ ।
ପିଶାଚ ମୁନି ମୁଖରୁ ଶୁଣିଣ ଏମନ୍ତ ॥
ବୋଇଲା ହେ ମହାତ୍ମନେ ଧର୍ମ ଯାହା କହି ।
ଧର୍ମ କଲେ ବିକମ୍ପେ ପାଇବୁ ନା ଦେହି ॥

ଦାରୁଣ ଶାପ ଅନଳେ ମରୁଅଛୁ ପୋଡ଼ି ।
ଲୋମଶ ମୁନି କହିଲେ ଏ ସ୍ଥାନକୁ ଛାଡ଼ି ॥
ମୋର ସଙ୍ଗେ ଚାଲ ରେବାନଦୀ ଯାଏ ।
ସେ ଜଳେ ସ୍ନାନ କରିଣ ପାପ କର କ୍ଷୟେ ॥
ସେ ରେବା ଶାପୁଁ ମୁକତ କରିବ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ରେବା ସ୍ନାନ ଫଳ ଜଣା ଅଛଇ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ବିପ୍ର ବୋଇଲା କହିବା ହୋଇ କୃପା କରି ।
ରେବା ସ୍ନାନ ଫଳ କଥା ଶୁଣୁଁ ତପସ୍ୱୀ ॥
ଲୋମଶ ବୋଇଲେ ବିପ୍ର ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
ଆଉରି ମନ ଦେଇଣ ଶୁଣ କନ୍ୟାମାନେ ॥
ରେବା ସ୍ନାନେ ଜାଣିଲୁଁ ଶାପ ମୋଚନ ହୋଇବ
ଅନଳରେ ଭୁଜା ହୋଇଗଲ ପ୍ରାୟେ ଯିବ ॥
ସାତ ଜନମର ପାପ ରେବା ସ୍ନାନେ ଯାଇ ।
ଶାସ୍ତ୍ରେ ଯେ ପାପକୁ ଜାଣ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ନାହିଁ ॥
ନର୍ମଦାଜଳେ ସେ ପାପ ଛାଡ଼ଯାଏ ତାର ।
ଜ୍ଞାନ ମୋକ୍ଷ ଫଳ ଦିଏ ନର୍ମଦାର ନୀର ॥
ସବୁ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥ ସବୁ ପାପକୁ ହରଇ ।
ରେବାତୀର୍ଥ କଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକରେ ବସଇ ॥
ଯାହା ଯେତୁ ମନାସଇ ତାହା ତହିଁ ମିଳେ ।
ମୋକ୍ଷ ପାଏ ସ୍ନାନ କଲେ ରେବାନଦୀ ଜଳେ
ସକଳ ପାପ ନାଶିନୀ ରେବାନଦୀ ନୀର ।
ନର୍ମଦା ନଦୀର ଜଳ ଦିଏ ବିଷ୍ଣୁପୁର ॥
ଯମୁନା ନଦୀର ସ୍ନାନେ ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକ ପାଇ ।
ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀ ସ୍ନାନେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଯାଇ ॥
ବିଶାଳା ଜଳ ବିଶାଳ ଫଳକୁ ଦିଅଇ ।
ପୁନର୍ଜନ୍ମ ବିନାଶଇ ନର୍ମଦା ଯେ ନଈ ॥
ପାପବନ ଦହନେ ସେ ଅଟଇ ଦାବାନଳ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଭୁବନେ ବସାଇ ନର୍ମଦାର ଜଳ ॥
ସରଯୂ ଗଙ୍ଗା ସିନ୍ଧୁ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ନଈ ।
କଉଶିକୀ ଗୋଦାବରୀ ତାପୀ କ୍ଷମା ଏହି ॥
କୃଷ୍ଣବେଣୀ ତୁଙ୍ଗଭଦ୍ରା ପୟୋଷ୍ଣୀ କାବେରୀ ।
ଏ ନଦୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରେବାବାରି ॥
ପୂର୍ବ ଜନ୍ମ ପୁଣ୍ୟଫଳେ ରେବାତୀର୍ଥ ପାଇ ।
ଦେବଗଣେ ଏହା ସବୁବେଳେ ମୁଖେ ଗାଇ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ବିଷ୍ଣୁଲୋକେ ବସେ ।
ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ସୁଖ ଭୋଗ କରେ ଅବଶେଷେ ॥
ଯାଗ ଯଜ୍ଞ ଆଦି ଫଳ ତୁଳିଲେ ତା ସଙ୍ଗେ ।
ରେବାର ଫଳ ଅଧିକ କହିଲେ ତା ଆଗେ
ଯେଣୁ ସେ ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକରେ ଦିଅଇ ମୁକତି ।
ନାରଦ କହିଲେ ଶୁଣ ଧର୍ମ ନରପତି ॥
ପିଶାଚ ପିଶାଚୀ ମୁନି ମୁଖୁଁ ଏହା ଶୁଣି ।
ଲୋମଶ ମୁନିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ପୁଣି ॥
ରେବାନଦୀ ନିକଟରେ ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ।
ଦଇବବଳେ ହୋଇଲା ହିତ ଯେ ବତାସ ॥
ରେବା ଜଳବିନ୍ଦୁ ଉଡ଼ି ପିଶାଚୀଙ୍କ ଦେହେ ।
ପଡ଼ନ୍ତେ ଶାପୁଁ ମୁକତ ହୁଅନ୍ତେ ପାଇଁହେଁ ॥
ପୂର୍ବ ଦେହ ପାଇ କଲେ ନର୍ମଦାକୁ ସ୍ତୁତି ।
ପିଶାଚ ବିପ୍ର ତହିଁରେ ପାଇଲା ମୁକତି ॥
ସମସ୍ତେ ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ ପଡ଼ି ହେଲେ ଭକ୍ତ ।
ଲୋମଶ ବୋଇଲେ ବିପ୍ର ହୁଅ ତୁମ୍ଭେ ବର୍ତ୍ତ ॥
ଏ ପଞ୍ଚ ସୁରସୁନ୍ଦରୀ ଅନୁରୂପ ତୁମ୍ଭ ।
ବିଭା ହୋଇ ଘର କରି ଥାଅ ଏଠେ ରହି ॥
ଏମନ୍ତ କହି ଲୋମଶ ଗଲେ ଆନତୀର୍ଥେ ।
ବିଭା ହୋଇ ସୁଖ ଭୋଗ କଲେ ଦିନାକେତେ
ନର୍ମଦା ସ୍ନାନର ଫଳେ ବିଷ୍ଣୁଲୋକ ପାଇ ।
ଶୁଣିଲ ରେବା ମହିମା ଆତ୍ରେ ନରସାଇଁ ॥
ସବୁପାପ ନାଶି ରାଜା ହୁଅ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ।
ଗୋପୀନାଥ କହେ ଜନେ କର ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ରେବା
ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ସକଳ ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଇଲେ ହେ ବ୍ରହ୍ମାର ନନ୍ଦନ ।
ବଶିଷ୍ଠ ମୁଖୁଁ ଶୁଣିଲେ ଦିଲୀପ ରାଜନ ॥
ସର୍ବପାପ ହାରି ତୀର୍ଥ ମହିମା ଯେମନ୍ତେ ।
ବୁଝାଇ କହ ହେ ମୁନି ଆମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ॥
ନାରଦ କହିଲେ ଯେତେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ହୋଇ ।
ଦକ୍ଷିଣ ସିନ୍ଧୁରେ ଯେବେ ସ୍ନାନ କରେ ଯାଇଁ ॥

ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗଫଳ ପାଇ ସେହି ଜନ ।
ଦିବ୍ୟ ବିମାନେ ଚଳଇ ଅମର ଭୁବନ ॥
ଚର୍ମଣ୍ୱତୀ ନଦୀଜଳେ ଯେ ସ୍ନାନ କରଇ ।
ନିତ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କୁ ତହିଁ ପୂଜେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗ କଲା ଫଳ ସେହି ପାଏ ।
ତହୁଁ ଅର୍ବୁଦ ପର୍ବତେ ଯିବ ମହାଶୟେ ॥
ହିମବନ୍ତ ପର୍ବତର ଅଟଇ ସେ ପୁତ୍ର ।
ପୃଥିବୀର ଛିଦ୍ର ସ୍ଥାନ ଜାଣ ସେ ପର୍ବତ ॥
ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି ଆଶ୍ରମ ଅଛି ଜାଣ ତହିଁ ।
ରାତ୍ରଏ ଯେ ଜନ ଉପବାସୀ ହୋଏ ରହି ॥
ସହସ୍ର ଗୋରୁ ଦାନର ଫଳ ତାକୁ ମିଳେ ।
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ଜନ ପିଙ୍ଗା ତୀର୍ଥ କଲେ ॥
ଶତ କପିଳା ଦାନର ଫଳ ସେହି ପାଇ ।
ପ୍ରଭାସ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥
ନିରତେ ତହିଁ ଥାଆନ୍ତି ଦେବ ହୁତାଶନ ।
ଯେଉଁ ଅଗ୍ନିର ସାରଥି ଅଟଇ ପବନ ॥
ସବୁ ଦେବତାଙ୍କ ମୁଖ ଯେ ଅଗ୍ନି ବେଦତ ।
ପ୍ରଭାସ ତୀର୍ଥର ସେହି ଦେବ ବରଦାତା ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତେର ଅତିରାତ୍ର ଫଳପାଇ ।
ତହୁଁ ସରସ୍ୱତୀ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥
ସାଗର ସଙ୍ଗେ ସେ ଯହିଁ ମିଶିଛି ରାଜନ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ କରଇ ଯାଇ ଯେଉଁ ଜନ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ତହିଁ ସେହି ପାଇ ।
ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟେ ତେଜୋବନ୍ତ ସେ ପୁଣି ହୁଅଇ ॥
ଦିବ୍ୟ ଦେହେ ପୂଜା ପାଇ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ।
ସମୁଦ୍ର ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯେଉଁ ନରେ ॥
ଶୁଦ୍ଧମନେ ତିନିରାତ୍ର କରେ ଉପବାସ ।
ତର୍ପଣେ ପିତୃ ଦେବତା କରାଇ ସନ୍ତୋଷ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟେ ବିରାଜଇ ଶରୀର ତାହାର ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ଯହିଁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଦୁର୍ବାସା ଦେଇଥିଲେ ବର ।
ବରଦାନ ତୀର୍ଥ ନାମ ହୋଇଛି ତାହାର ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ସ୍ନାନ କଲେ ପାଇ ।
ତହୁଁ ଦ୍ୱାରବତୀ ତୀର୍ଥ ଯିବ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ॥
ପିଣ୍ଡାରକେ ସ୍ନାନ କଲେ ବହୁ ସୁନା ମିଳେ ।
ପଦ୍ମ ଆଦି ଚିହ୍ନ ଥିବା ମୁଦ୍ରା ସେହି ସ୍ଥଳେ ॥
ଆଜଯାଏ ଅଛି ତାହା ଏ ଅତି ବିଚିତ୍ର ।
ସେ ତୀର୍ଥର ଅଧିପତି ଦେବ ପଦ୍ମନେତ୍ର ॥
ଯେ ସ୍ଥାନେ ତ୍ରିଶୂଳ ହସ୍ତେ ତହିଁ ମହାଦେବ ।
ସିନ୍ଧୁ ସାଗର ସଙ୍ଗମ ତହିଁ ନରଦେବ ॥
ଶୁଦ୍ଧ ମନେ ସେ ସାଗର ତୀର୍ଥେ କରି ସ୍ନାନ ।
କରିବ ପିତୃଦେବତା ଋଷିଙ୍କ ତର୍ପଣ ॥
ତେଜୋବନ୍ତ ହୋଇ ଯିବ ବରୁଣ ଭୁବନ ।
ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣ ଦେବ ପୂଜା କଲେ ହେ ରାଜନ ॥
ତୀର୍ଥ ଫଳ ଦଶଗୁଣ ହୁଅଇ ତାହାର ।
ଏଥିରେ ତୁମ୍ଭେ ତିଳହେଁ ସନ୍ଦେହ ନ କର ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ଯାଇଁ ଯେଉଁସ୍ଥାନେ ।
ମହେଶ୍ୱର ଦେବ ପୂଜା କରନ୍ତି ବିଧାନେ ॥
ସେ ତୀର୍ଥର ନାମ ତିନି ପାପବିମୋଚନ ।
ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ॥
ଦେବଗଣ ସହିତରେ ରୁଦ୍ର ପୂଜା କରି ।
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ପାପପଙ୍କୁ ଯାଇ ତରି ॥
ମହୀରେ ତନି ତୀର୍ଥକୁ ଦେବେ ପ୍ରଶଂସନ୍ତି ।
ସ୍ନାନ କଲା ଜନେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାନ୍ତି ॥
ପୂର୍ବେ ଏ ତୀର୍ଥରେ ବିଷ୍ଣୁ ଦଇତ୍ୟ ସଂହାରି
ଦେବ କଣ୍ଟକ ଦାନବ ଗଣ ପୁଣି ମାରି ॥
ଏ ତୀର୍ଥ ପବିତ୍ର କରିଥିଲେ ହେ ରାଜନ ।
ତହୁଁ ବସୁଧାରା ତୀର୍ଥେ କରିବ ଗମନ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ମାତ୍ରକେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ।
ସ୍ନାନ ତର୍ପଣ କଲେ ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକେ ଯାଇ ॥
ବସୁଦଗ ନାମେ ଅଛି ତହିଁ ତୀର୍ଥବର ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ଜଳପାନ କଲା ନର ॥
ବସୁଗଣରେ ପୂଜିତ ହୋଇ ସୁଖ ପାଇ ।
ତହୁଁ ସିନ୍ଧୁତମ ତୀର୍ଥେ ପାପକୁ ଛଡ଼ାଇ ॥
ଅମୂଲ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତହିଁ ପାଇ ହେ ରାଜନ ।
ବ୍ରହ୍ମତୁଙ୍ଗ ତୀର୍ଥଜଳେ ପଶି କରି ସ୍ନାନ ॥
ପୁଣ୍ୟବଳେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ କରିବ ଗମନ ।
କୁମାରିକା ନାମ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ କଲା ଜନ ॥
ସେହି ସିଦ୍ଧ ତୀର୍ଥଫଳେ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକେ ଯିବ ।
ରେଣୁକାନାମେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛି ନରଦେବ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ କରନ୍ତି ନିତି ଦେବଲୋକେ ଆସି ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରାୟେ ଦିଶି ॥

ତହୁଁ ପଞ୍ଚନଦ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ଶୁଚି ହୋଇ ।
ସାଧିଗୋଷ୍ଟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ସେ ତୀର୍ଥରେ ପାଇ ॥
ତହୁଁ ଭୀମାତୀର୍ଥେ ଯାଇ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ପୁଣି ସେ ସଂସାରେ ଆଉ ନୋହିବ ଜନମ ॥
ସ୍ୱନସ୍ତ ମରତ ଧରି ହୁଏ ଦେବୀ ପୁତ୍ର ।
ଶତସସ୍ର ଗୋଦାନର ଫଳ ହୁଏ ପ୍ରାପ୍ତ ॥
ଆଶ୍ୱପାଏ ଯହିଁ ଅଛି ସୁନାରୂପା ମାଛ ।
ସେ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରିବ ଆହେ ଧର୍ମ ବସ୍ତ୍ର ॥
ବାଜପେୟ ଯାଗଫଳ ପାଇବ ସେ ସ୍ଥାନେ ।
ପରମ ଗତି ପାଇବ ପାପ ବିନାଶନେ ॥
ତହୁଁ ବିତସ୍ତା ନଦୀର ତୀରେ ପହୁଞ୍ଚିବ ।
ପିତୃ ଦେବ ଋଷିଙ୍କର ତର୍ପଣ କରିବ ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ବାଜପେୟ ଯାଗ ଫଳ ପାଇ ।
କାଶ୍ମୀର ଦେଶେ ତକ୍ଷକ ନାମେ ନାଗ ଯାଇ
ବିତସ୍ତା ନାମରେ ଏକ ଘର କରି ଥିଲା ।
ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରି ପାପ ଛଡ଼ାଇଲା ॥
ପରମ ଗତି ପାଇବ ସେ ତୀର୍ଥରେ ନର ।
ତହୁଁ ମଳଦ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ସନ୍ଧ୍ୟା ସକାଳେ ତହିଁରେ ସ୍ନାନ ଆଚମନ ।
କରି ସାରି ଯତନରେ ରାନ୍ଧି ଚରୁଅନ୍ନ ॥
ସପ୍ତାର୍ଚ୍ଚି ନାମରେ ଅଗ୍ନି ଥାପି ବିଧାନରେ ।
ସେ ଚରୁ ଅନ୍ନରେ ହୋମ କରିବ ମନ୍ତ୍ରରେ ॥
ଅକ୍ଷୟ ଦାନ ହେବ ସେ ପିତୃ ଲୋକଙ୍କର ।
ଶତ ରାଜସୂୟ ଯାଗ ଫଳ ପାଇବାର ॥
ଶତ ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳ ପୁଣି ପାଇ ।
ସହସ୍ରେକ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଯେ କରଇ ॥
ତାହାର ସମାନ ଫଳ ଚରୁ ହୋମେ ଜାଣ ।
ରୁଦ୍ରାସ୍ପଦ ନାମେ ଅଛି ତୀର୍ଥେକ ପ୍ରଧାନ ॥
ମହାଦେବଙ୍କୁ ପୂଜିବ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଲା ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ॥
ମଣିମନ୍ତ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମଗୃସ୍ତ ।
ସମାଧିରେ ଏକ ରାତ୍ର ତହିଁ ରହି କରି ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗ କଲା ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ।
ଦେବିକା ତୀର୍ଥ କରିବ ସେ ଠାବରୁ ଯାଇ ॥
ସେ ଅଟଇ ବିପ୍ରଙ୍କର ଉତପତ୍ତି ସ୍ଥାନ ।
ଆଦରେ ବିପ୍ରେ ହୋଇଲେ ସେସ୍ଥାନେ ଜନମ

ଆବର ସେ ସ୍ଥାନେ ରହିଥାନ୍ତି ଶୂଳପାଣି ।
ସ୍ନାନ କରି ତାଙ୍କୁ ତହିଁ ଦେବ ଫୁଲପାଣି ॥
ସର୍ବ କାମ ଯାଗ କଲା ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ।
କାମ ନାମେ ଏକ ତୀର୍ଥ ସେଠାରେ ଅଛଇ ॥
ସେ ତୀର୍ଥକୁ ରୁଦ୍ରତୀର୍ଥ ବୋଲନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ଦେବଋଷି ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଆସୁଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟେ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ଲୋକ ଶୀଘ୍ରଫଳ ପାଇ ।
ଯଜନ ଯାଜନ ତୀର୍ଥ କରିବ ଯେ ଯାଇଁ ॥
ଆବର ବ୍ରହ୍ମବାଳକ ପୁଷ୍ପନ୍ୟାସ ତୀର୍ଥ ।
ତହିଁ ଯେ ସ୍ନାନ କରିବ ଆହେ ନରନାଥ ॥
ମରଣ ଜନ୍ମତ ଶୋକ ନ ଘଟିବ ତାକୁ ।
ଦେବିକା ତୀର୍ଥ ପ୍ରମାଣ କହୁଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ଅର୍ଦ୍ଧ ଯୁଣ ଦୀର୍ଘ ତାରି ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚ ଯୁଣ ।
ପୂର୍ବେ ତହିଁ ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଯେତେ ଦେବଗଣ ॥
ସିଦ୍ଧଗଣ ମହା ଋଷିଗଣ ପୁଣି ଯେତେ ।
ତହିଁ ଯାଗ କଲେ ବହୁ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ॥
ତେଣୁ ସେ ତୀର୍ଥର ନାମ ହେଲା ଦୀର୍ଘସତ୍ର ।
ସେ ତୀର୍ଥ ମାଡିଲେ ଜନ ହୁଅଇ ପବିତ୍ର ॥
ରାଜସୂୟ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଫଳ ପାଇ ।
ତହୁଁ ସରସ୍ୱତୀ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥
ସରସ୍ୱତୀ ଯହିଁ ମରୁଭୂମିରେ ବହଇ ।
ଚମସ ଭେଦ ବୋଲିଣ ସ୍ଥାନେକ ଅଛଇ ॥
ଶିବ ଭେଦ ନାଗ ଭେଦ ବୋଲି ଦୁଇସ୍ଥାନ ।
ଏତିନି ସ୍ଥାନରେ ଜଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ଏହାଛଡ଼ା ସରସ୍ୱତୀ ନଇଯାକ ବାଲି ।
ସ୍ନାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତହିଁ ଯିବ ଚାଲି ॥
ତିନିସ୍ଥାନେ ସ୍ନାନ ଫଳ କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ଚମସ ଭେଦରେ ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ଜାଣ ॥
ଶିବ ଭେଦେ ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ ।
ନାଗ ଭେଦେ ସ୍ନାନ କଲେ ନାଗଲୋକେ ଯାଇ
ଶଶାରୂପ ଧରି ଯହିଁ ଅଛଇ ପୁଷ୍କର ।
ଶଶଯାନତୀର୍ଥ ନାମ ଅଟଇ ତାହାର ॥
ସରସ୍ୱତୀର ସେ ତୀର୍ଥ ଅଟଇ ପ୍ରଧାନ ।
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ କରନ୍ତି ସର୍ବେ ଯାଇ ସ୍ନାନ ॥
ଶିବଙ୍କ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଧଳା ହୋଇ ଯାନ୍ତି ।
ଆବର ସହସ୍ରେ ଗୋରୁ ଦାନ ଫଳ ପାନ୍ତି ।

କୁମାର କୋଷ୍ଟ ତୀର୍ଥରେ ଯେ କରଇ ସ୍ନାନ ।
ଆଉର ପିତୃଦେବଙ୍କୁ କରଇ ଅର୍ଚ୍ଚନ ॥
ଅଯୁତ ଗୋଦାନ କଲା ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ।
ଆପଣାର କୋଟି କୋଟି କୁଳ ଉଦ୍ଧାରଇ ॥
ରୁଦ୍ର କୋଟି ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ କରିବ ଗମନ ।
ତାହାର ପୂର୍ବର କଥା ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ॥
କୋଟିଏକ ଋଷି ତହିଁ ଶିବ ଦରଶନେ ।
ସମାଧିରେ ରହି ଯୋଗ ସାଧି ଯୋଗାସନେ ॥
ସ୍ଥାନ ମହିମାରୁ ସର୍ବେ ହେଲେ ସିଦ୍ଧ ଋଷି ।
ଆଜ ମୋତେ ଏକା ଶିବ ଦେଖା ଦେବେ ଆସି
ମୁଁ ଦେଖିବି ମୁଁ ଦେଖିବି ବୋଲି କଲେ କଳି
କୋଟି ଋଷିଙ୍କର ମନ ଜାଣିଣ କପାଳୀ ॥
ଏକାବେଳେ କୋଟିରୁଦ୍ରରୂପେ ଦେଲେ ଦେଖା
ଏକାବେଳେକେ ଦେଖିଲେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା କଷା ॥
ରୁଦ୍ର କୋଟିତୀର୍ଥ ନାମ ହେଲା ସେହିଦିନୁ ।
କହିଲିଁ ତଥ୍ୟକଥା କର ଅନୁମାନୁ ॥
ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ ତହିଁ ସ୍ନାନ ଯେ କରଇ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ କୁଳ ଉଦ୍ଧାରଇ ॥
ସରସ୍ୱତୀର ସଙ୍ଗମ ତୀର୍ଥ ତହୁଁ ଯିବ ।
ତହିଁ ପୁଣି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଦେବଙ୍କୁ ପୂଜିବ ॥
ଚଇତ୍ର ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ।
ବ୍ରହ୍ମଆଦି ଦେବ ଋଷି ସିଦ୍ଧହିଁ ଚାରଣ ॥
ସ୍ନାନ କରନ୍ତି ସମସ୍ତେ ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଆସି ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ପୁନା ପାଏ ବେଶି ॥
ଯହିଁ ସବୁ ଯଜ୍ଞ ହୋଇ ଥିଲା ସମାପତ ।
ତହିଁ ଯେ ଜନ୍ତୁ ହୁଅଇ ମୁକ୍ତି ପରାପତ ॥
ସହସ୍ର ଗୋ ଦାନ କଲା ଫଳ ସେହି ପାଇ ।
ଧ୍ୟାନ ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ତୀର୍ଥକର ଯାଇଁ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ସକଳ ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

କୁରୁ କ୍ଷେତ୍ରାଦି ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ନାରଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଧର୍ମ ରାଜନ
କୁରୁ କ୍ଷେତ୍ର ତୀର୍ଥ ଗୋଟା ଅଟଇ ପ୍ରଧାନ ॥
ସବୁ ପ୍ରାଣିଙ୍କି କରଇ ପାପରୁ ମୁକତ ।
କୁରୁ କ୍ଷେତ୍ରେ ଘରକରି ରହେ ଯେ ନିରତ ॥
ଯେବା କୁରୁତୀର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ର ମାଗଇ ହେଉସ୍ନ ।
ସକଳ ପାପ ତାହାର ଦେହୁ ଯାଏ କ୍ଷୟ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ବ୍ରହ୍ମଋଷି ଯେତେ ।
ଚାରଣ ଯକ୍ଷ ଗନ୍ଧର୍ବ ପନ୍ନଗ ସହିତେ ॥
ସିଦ୍ଧ ଗଣ ଅପସରୀ ଯେତେ ଦେବଯୋନି ।
ଏମାନେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାନ୍ତି ନିତି ପୁଣି ॥
ସେହି ସରସ୍ୱତୀ ତୀର୍ଥେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ।
ଏକମାସ ଘରକରି ରହଇ ଯେ ଜନ ॥
ମନେ ମନେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ତୀର୍ଥକୁ କରଇ ।
ସକଳ ପାପ ବିନାଶି ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଯାଇ ॥
ଶରଧାରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ ଯେ କରେ ଗମନ ।
ରାଜସୂୟ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ତା ସମାନ ॥
ଦ୍ୱାରପାଳ ନାମେ ଏକ ତୀର୍ଥ ଅଛି ତହିଁ ।
ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ତାକୁ ଯେ ସ୍ତୁତି କରଇ ॥
ସହସ୍ର ଗୋରୁ ଦାନର ଫଳ ତାକୁ ମିଳେ ।
ସତତ ନାମରେ ତୀର୍ଥ ଅଛି ତାର କୂଳେ ॥
ପ୍ରଧାନ ସ୍ଥାନ ବିଷ୍ଣୁର ଅଟଇ ସେ ଜାଣ ।
ନିରତେ ହରି ସେଠାରେ ରହିଥାନ୍ତି ପୁଣ ॥
ସ୍ନାନସାରି କଲେ ତହିଁ ଶ୍ରୀହରି ଦର୍ଶନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ତାକୁ ମିଳଇ ରାଜନ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁଲୋକକୁ ରଥେ ବସଇ ସେ ଯାଇ
ପାରିପ୍ଳବ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥
ଅତିମାତ୍ର ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପୃଥ୍ୱୀ ତୀର୍ଥେ ଥାଇ ॥
ତହୁଁ ଶାଲୁକିନୀ ତୀର୍ଥେ କରିବ ଗମନ ।
ଦଶାଶ୍ୱମେଧି ଘାଟରେ ପଶି ସାରି ସ୍ନାନ ॥
ପୂର୍ବେ କହିଥିବା ଫଳ ସେ ତୀର୍ଥରେ ପାଇ ।
ସର୍ପିନଦୀ ଜଳେ ସ୍ନାନ କରିବ ସେ ଯାଇଁ ॥

ଏହି ତୀର୍ଥ ଗୋଟା ଅଛଇ ନାଗଲୋକଙ୍କର ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ପାଇ ସ୍ନାନ କଲେ ନର ॥
ନାଗଲୋକରେ ବସଇ ସାଇ ଗଉରବ ।
ତେଣୁ ତହୁଁ ପୁଣି ଦ୍ୱାରପାଳ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ଏକରାତ୍ରି ବାସକଲେ ଯାଇଁ ।
ସହସ୍ର ଗୋରୁଦାନର ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ॥
ତହୁଁ ପଥିନଦ ତୀର୍ଥ ପଶି କଲେ ସ୍ନାନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ତୀର୍ଥ ରୂପବନ୍ତ ହୋଇ ।
ବରାହ ତୀର୍ଥ ମିଳିବ ତହୁଁ ପୁଣ ଯାଇ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ବରାହରୂପରେ ଥିଲେ ସେହି ସ୍ଥାନେ ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ପାଇ ବାସ କଲେ ଜନେ ॥
ତହୁଁ ଜଇନୀ ଦେଶରେ ସୋମ ତୀର୍ଥ ଯିବ ।
ସ୍ନାନକର ରାଜସୂୟ ଫଳକୁ ପାଇବ ॥
ଏକହଂସ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯାଇଁ ନର ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ ନୃପବର ॥
ତହୁଁ କୃତ ଶୌଚ ତୀର୍ଥ କରିବ ଗମନ ।
ପୁଣ୍ଡରୀକ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ହେ ରାଜନ ॥
ଶୁଦ୍ଧମନ୍ତ ହୋଇ ତହୁଁ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ।
ମହାଦେବଙ୍କର ତୀର୍ଥ ମୁଞ୍ଜୀବଟ ନାମ ॥
ସେ ତୀର୍ଥେ ରାତ୍ରଏ ରହି ଗାଣପତ୍ୟ ହେବ ।
ଯକ୍ଷା ତୀର୍ଥ ଯାଇ ସ୍ନାନ ଦାନାଦି କରିବ ॥
ମନର କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଯିବ ତହୁଁ ।
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଦ୍ୱାର ବୋଲି ଜାଣ ରାଜା ଏହୁ ॥
ଏ ତୀର୍ଥଗୋଟି ଅଛଇ ପର୍ଶୁରାମଙ୍କର ।
ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ସେହି ଯକ୍ଷା ସରୋବର ॥
ସ୍ନାନ ପିତୃଦେବ ତରପଣ କରି ସାରି ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ତହୁଁ ପାଇ କରି ॥
ଯହିଁ ରାମହ୍ରଦ ସେହି ତୀର୍ଥ ପହୁଞ୍ଚିବ ।
ଶୁଣିଅଛୁ ଆମ୍ଭେ ଏହା ଆହେ ନରଦେବ ॥
ପରଶୁରାମ ଯେ ଥିଲେ ଯମଦଗ୍ନି ସୁତ ।
ଏକୋଇଶ ବାର କରି କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କି ନିପାତ ॥
କ୍ରୋଧଭରେ କଲେ ତହିଁ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ହ୍ରଦ ।
କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କ ରୁଧିର ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ବହି କ୍ରୋଧ ॥
ସେ ହ୍ରଦରେ କଲେ ପିତୃଗଣଙ୍କୁ ତର୍ପଣ ।
ପ୍ରହର୍ଷେ ତାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ତାଙ୍କ ପିତୃଗଣ ॥
ଆହେ ରାମ ଭୃଗୁବଂଶ ଜନ୍ମାରଣକାରୀ ।
ଆମ୍ଭେ ତୋର ପିତୃ ପିତାମହ ପର୍ଯ୍ୟ ଧାରୀ ॥
ପିତୃ ଭକତି ଆଚର ବୀରପଣ ତୋର ।
ଦେଖି ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲୁ ମାଗ ଘେନ ବର ॥
ଯାହା ତୁ ମାଗିବୁ ତାହା ଦେବୁ ଆମ୍ଭେ ତୋତେ
ରାମ ଶୁଣିଣ ପିତୃଙ୍କ ମୁଖରୁ ଏମନ୍ତେ ॥
କର ଆଞ୍ଜୋଳି କରିଣ ବୋଇଲେ ଏସନ ।
ମୋର ତହିଁ ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଲ ପ୍ରସନ୍ନ
ଜାଣିଲି ତପ ମୋହର ହୋଇଲା ସଫଳ ।
କ୍ରୋଧ ଯୋଗୁଁ ସଂହାରିଲି ମୁହିଁ କ୍ଷତ୍ରିକୁଳ ॥
ମହାପ୍ରାଣି ବଧ ପାପ ଲାଗିଲାକ ମୋତେ ।
ସେ ପାପୁଁ ମୁକତ ମୁହିଁ ହୁଅଇ ଯେମନ୍ତେ ॥
ଏ ପାଞ୍ଚହ୍ରଦ ମୋହର ହେଉ ମହାତୀର୍ଥ ।
ରାମହ୍ରଦ ନାମେ ହେଉ ଜଗତେ ବିଖ୍ୟାତ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ତୋଷେ ପିତୃଗଣ ।
କ୍ଷତ୍ରିବଧ ମହାପାପ ହୋଇଲା ମୋଚନ ॥
ତହିଁରେ ତୋହର କିଛି ନ ଲାଗିଲା ଦୋଷ ।
ଆପଣାର କର୍ମଫଳେ ଗଲେ ଯମପାଶ ॥
ଆଜଠାରୁ ତୀର୍ଥ ହେଲା ଏ ହ୍ରଦ ତୋହର ।
ଏ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ହ୍ରଦରେ ସାନକରି ନର ॥
ପିତୃ ତରପଣ ଯେବେ କରେ ଭକତରେ ।
ପିତୃଗଣ ତୋଷେ ବର ଦିଅନ୍ତି ନିରନ୍ତରେ ॥
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ଦିଅନ୍ତି ।
ପିତୃଗଣେ ବରଦେଇ ଯାଆନ୍ତି ନୃପତି ॥
ରାମହ୍ରଦ କଥା ଯାହା ଶୁଣିଥିଲୁ ଆମ୍ଭେ ।
ତୁମ୍ଭ ଅଗ୍ରତେ କହିଲୁ ଶୁଣିଲ ତା ଏବେ ॥
ଶୁଚି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ କଲେ ତହିଁ ସ୍ନାନ ।
ରାମଙ୍କୁ ପୂଜିଲେ ପାଏ ବହୁତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ॥
ବଂଶମୂଳ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ବଂଶକୁ ଉଦ୍ଧାରେ ।
କାୟଶୋଧନ ତୀର୍ଥରେ କାୟ ଶୁଦ୍ଧି କରେ ॥
ବସଇ ଉତ୍ତମ ଲୋକେ ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତୀର୍ଥ ଯେଉଁ ଲୋକୋଦ୍ଧାର
ପୂର୍ବେ ପ୍ରଭବିଷ୍ଣୁ ବିଷ୍ଣୁ ଏ ସ୍ଥାନରେ ରହି ।
ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ ତହିଁ ॥
ତିନିଭୁବନେ ବିଖ୍ୟାତ ଅଛି ତୀର୍ଥବର ।
ସେ ତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ଲୋକେ ପାଇବେ ଉଦ୍ଧାର

ତହୁଁ ଶ୍ରୀ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନକରି ପାଇ ସିଦ୍ଧି ।
ସେଠାରୁ ଯିବ ସେ ନର ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମଋଷି ॥
କପିଳା ତୀର୍ଥ ଜଳରେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଦେବତା ପିତୃଲୋକଙ୍କୁ କରିବ ଅର୍ଚ୍ଚନ ॥
ସହସ୍ର କପିଳା ଗୋରୁଦାନ ଫଳପାଇ ।
ଶୁଦ୍ଧମନେ ସୂର୍ଯ୍ୟତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ନର ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନସାରି ଉପବାସେ ପିତୃଙ୍କୁ ପୂଜିବ ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ପାଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲୋକେ ଯିବ ॥
ଗୋଭବନ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନଫଳ ପାଇଣ ରାଜନ ॥
ଗଙ୍ଗାତୀର୍ଥେ ଯାଇ କୋଟୀତୀର୍ଥେ କଲେ ସ୍ନାନ
ବୀର୍ଯ୍ୟବନ୍ତ ହୋଇ ତହୁଁ କରିବ ଗମନ ॥
ପ୍ରକାଶ ଯେ ଦ୍ୱାରପାଳ ତୀର୍ଥେ ପହୁଞ୍ଚିବ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନକରି ସର୍ବ ପାପ ବିନାଶିବ ॥
ମହେନ୍ଦ୍ର ତୀର୍ଥ ପରି ସେ ସରସ୍ୱତୀ ଗର୍ଭେ ।
ରହିଛି ସେ ତୀର୍ଥଗୋଟି ଶୁଣ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଏବେ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ପାଇ ।
ତହୁଁ ବ୍ରହ୍ମାବର୍ତ୍ତ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥
ସ୍ନାନ କରି ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ପାଇବ ଆଦରେ ।
ତହୁଁ ଯେ ସ୍ନାନ କରିବ ସୁତୀର୍ଥକ ନୀରେ ॥
ପିତୃଗଣ ଦେବଗଣ ନିତ୍ୟ ତହିଁ ଥାନ୍ତି ।
ତାଙ୍କୁ ପୂଜା କରି ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାନ୍ତି ॥
ତହୁଁ କାଶୀଶ୍ୱର ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ସବୁ ବ୍ୟାଧିରୁ ମୁକତ ହୋଇବ ରାଜନ ॥
ବ୍ରହ୍ମ ଲୋକେ ଗଉରବ ପାଇବ ବହୁତ ।
ସେଠାରୁ ଯାଇଁ କରିବ ଜନ୍ମ ମାତୃତୀର୍ଥ ॥
ପ୍ରଜାବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇବ ତହିଁ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ତହୁଁ ଏକ ବକ୍ତ ଖାଇ ଯିବ ଶୀତବନ ॥
ସଂସାରେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଅଟେ ସେହି ତୀର୍ଥବର ।
ସେ ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନ ଯାଇଁ କରେ ଯେହୁଁ ନର ॥
ଦର୍ଶକ ଭିତରେ ଦେହ ପବିତ୍ର ହୋଇବ ।
ତହିଁ ଆନତୀର୍ଥ ବରି ଅଛି ନରଦେବ ॥
ସ୍ନାନ ଲୋକାର୍ଥିହ ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ତାହାକୁ ।
ସ୍ନାନ କଲ ମାତ୍ରେ ଦିଏ ପରମ ଗତିକୁ ॥
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲୋମା ପନସ୍ୟନ ନାମେ ଏକତୀର୍ଥ ।
ସେ ତୀର୍ଥରେ ପ୍ରାଣାୟାମ କଲେ ନରନାଥ ॥

ଲୋମ ମୂଳରୁ ତାହାର ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ।
ପବିତ୍ର ହୋଇ ପରମ ଗତିକି ସେ ପାଇ ॥
ମାନୁଷ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ହେ ରାଜନ ।
ପୂର୍ବ କାଳେ ସେ ତୀର୍ଥରେ କୃଷ୍ଣ ମୃଗଗଣ ॥
ବ୍ୟାଧଭୟେ ପଳାଇ ପଶିଲେ ତାର ନୀରେ ।
ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇ ବାହାର ଉଠିଲେ ତୀରେ
ବ୍ରହ୍ମଋଷି ହୋଇ କଲେ ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ
ସ୍ୱର୍ଗ ବସେ ସର୍ବ ପାପୁ ହୋଇ ବିମୋଚନ ॥
ତହୁଁ କୋଶକରେ ପୂର୍ବେ ନଦୀ ଯେ ଆପଗା
ସ୍ୱର୍ଗଂବନ୍ତ ହୁଏ ତହିଁ ଗଲେ ମହାଭାଗା ॥
ମିଷ୍ଟ ଗୃହସ୍ଥେ କରନ୍ତି ସେ ନଦୀରେ ସ୍ନାନ ।
ଯେ ଜନ ସେ ତୀର୍ଥେ ପୂଜି ଦେବ ପିତୃଗଣ ॥
ଶୁଣ ଆ ଲଇଫୁଲ ଗନ୍ଧ ଦିଅଇ ତାହାଙ୍କୁ ।
ବହୁତ ଧର୍ମ ପ୍ରାପତ ହୁଅଇ ତାହାକୁ ॥
ଯେ ଏକ ବିପ୍ରକୁ ତହିଁ ଦିଅଇ ଭୋଜନ ।
କୋଟି ବିପ୍ର ଭୁଞ୍ଜାଇବା ଫଳ ତା ସମାନ ॥
ରାତିଏ ତହିଁ ରହିଲେ ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ।
ବ୍ରହ୍ମାନୁସ୍ୱାର ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ମହୀପାଳ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଗୋଟି ବ୍ରହ୍ମାର ସପ୍ତ ଋଷିକୁଣ୍ଡ ।
କେଦାର ତୀର୍ଥ କପିଳ ତୀର୍ଥ ତହିଁକୁଣ୍ଡ ॥
ସ୍ନାନ କରି ଶୁଚି ହୋଇ ଶୁଦ୍ଧମନେ ଯିବ ।
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଛାମୁରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇବ ॥
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ପାଇ ।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ କେଦାର ତୀର୍ଥ କହିଶୁଣେ ଥାଇ ॥
ତହିଁ ତପୋବନେ ଦେବ କଳିଙ୍କୁ ପୋତ ।
ପାଇବ ଶୂନ୍ୟେ ଲୁଟିବା ଶୂନ୍ୟେ ଯିବା ଇଡ଼ ॥
ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସରକ ତୀର୍ଥେ ଯିବ, ତହୁଁ ରାଜା ।
କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀଦିନ ପୂଜିବ କପାଳୀ ॥
ମନର କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ସ୍ୱର୍ଗ ଯିବ ।
ଆଉ ଭବଧାମକୁ ସେ ଫେରି ନ ଆସିବ ॥
ରୁଦ୍ରକୋଟି କୂପହ୍ରଦେ ତିନି କୋଟି ତୀର୍ଥ ।
ଗୃହଆଡ଼େ ଅଛି ଜାଣ ଅହେ ନରନାଥ ॥
ତହିଁ ହଳାମ୍ବ୍ରଦ ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ;
ଆବର ତହିଁ ପୂଜିବ ଦେବ ପିତୃଗଣ ॥
ଦୁର୍ଗତି ବିନାଶି ବାଜପେୟ ଫଳପାଇ ।
କିଂଦାନ ତୀର୍ଥ କିଂଯଜ୍ଞ ତୀର୍ଥ ଯେ କରଇ ।

ଅଗ୍ନିମିତ ଦାନ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ତହିଁ ମିଳେ ।
କଳଶୀରେ ଜଳ ଆଣି ଶିରେ ଯେହୁ ଢାଳେ
ବହୁତ ଫଳ ତାହାକୁ ମିଳଇ ରାଜନ ।
ସନ୍ନିକ ତୀର୍ଥ ସର୍ବରେ ତୀର୍ଥ ଗମନନ୍ତ ॥
ଅନନ୍ତ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥ ସେହି ନାରଦ ମୁନିର ।
ଯେ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ସ୍ନାନ କରଇ ଯେ ନର ॥
କିବା କେହି ସେ ତୀର୍ଥରେ ଜୀବନ ଛାଡଇ ।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଲୋକେ ନାରଦ ତାହାକୁ ବସାଇ ॥
ଶୁକ୍ଳ ଦଶମୀରେ ଯିବ ପୁଣ୍ଡରୀକ ତୀର୍ଥ ।
ସ୍ନାନେ ପୁଣ୍ଡରୀକ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ତହୁଁ ପ୍ରାପ୍ତ ॥
ତହୁଁ ଯାଇଁ ତ୍ରିପିଷ୍ଟପ ତୀର୍ଥରେ ମିଳିବ ।
ବଇତରଣୀ ନଦୀକି ସେଠାରେ ଦେଖିବ ॥
ପାତକ ନାଶିନୀ ଅତି ପବିତ୍ର ତା ପାଣି ।
ସ୍ନାନ କରିଣ ପୂଜିବ ତହିଁ ଶୂଳପାଣି ॥
ସକଳ ପାପ ଛାଡ଼ାଇ ସଦଗତି ପାଇ ।
ଫଳ ଜୀବନ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଚାଲିଯାଇ ॥
ବହୁ ସହସ୍ର ବରଷ ରହି ସେହି ତୀର୍ଥେ ।
ତପ କରିଥିଲେ ତହିଁ ଦେବଗଣ ଯେତେ ॥
ଦୃଷଦ୍ବତୀ ନଦୀ ଜଳେ ପଶି କରି ସ୍ନାନ ।
ପିତୃ ଦେବଙ୍କ ତର୍ପଣ କରିବ ରାଜନ ॥
ଅତି ରାତ୍ର ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗ ଫଳ ପାଇ ।
ସର୍ବ ଦେବ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରିବ ଯେ ଯାଇ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଯିବ ।
ପାଣି ଖାତ ତୀର୍ଥ ଜଳେ ପଶିଣ ବୁଡ଼ିବ ॥
ଦେବତା ଆଉ ପିତୃଙ୍କୁ କରିବ ତର୍ପଣ ।
ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ତକ୍ଷଣ ॥
ତହୁଁ ଯାଇ ଋଷି ଲୋକେ ବସିବ ନୃପତି ।
ତୀର୍ଥେକ ଅଛି ମିଶ୍ରକ ନାମେ ତାର ଖ୍ୟାତି ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥକୁ ମିଶାଇ ଛନ୍ତି ତହିଁ ବ୍ୟାସ ।
ସେ ମିଶ୍ରକ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରିବ ନରେଶ ॥
ସର୍ବ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ଫଳ ସେଠାରୁ ପାଇ ।
ତହୁଁ ପୁଣି ବ୍ୟାସ ବନେ ଯିବ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ॥
ମନୋଜବ ତୀର୍ଥ ଜଳେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ଦେବୀ ସ୍ଥାନେ ମଧୁବଟୀ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ।
ତହିଁ ପିତୃଦେବ ପୂଜା କରି ଶୁଚି ହୋଇ ॥

ଦେବୀ ବରେ ଗୋସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ ।
କଉଶିକୀ ଦୃଷଦ୍ବତୀ ଏହି ଦୁଇ ନଈ ॥
ଏ ଦୁଇ ସଙ୍ଗମେ ସ୍ନାନ କରି ଉପବାସେ ।
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ଯିବ ଯହିଁ ବ୍ୟାସେ ॥
ପୁତ୍ରଶୋକେ ଦେହତ୍ୟାଗ କରୁଥିଲେ ତହିଁ ।
ଦେବଗଣେ ବଞ୍ଚାଇଲେ ତାଙ୍କୁ ତହିଁ ରହି ॥
ତାର ନାମ ବ୍ୟାସ ସ୍ଥଳୀ ତୀର୍ଥ ହେ ରାଜନ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ଋଣାନ୍ତ କୂପେ କରିବ ତିଳପ୍ରସ୍ଥ ଦାନ ।
ସକଳ ଋଣ ତାହାର ହୋଇବ ମୋଚନ ॥
ପରମ ସିଦ୍ଧିକି ପାଇ ଦେବୀ ତୀର୍ଥ ଯିବ ।
ସ୍ନାନେ ସହସ୍ର ଗୋଦାନ ଫଳକୁ ପାଇବ ॥
ଅହ ସୁଦନ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ତୀର୍ଥ ଏହି ବେନି ।
ସ୍ନାନ କଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲୋକ ପାଇ ନୃପମଣି ॥
ତହୁଁ ଯେ ବିଖ୍ୟାତ ମୃଗଧୂମ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ।
ରୁଦ୍ର ପଦେ ସ୍ନାନ କରି ରୁଦ୍ରଙ୍କୁ ପୂଜିବ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ହେ ରାଜନ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ଗୋଷ୍ଠ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ ॥
ତହୁଁ ବିଖ୍ୟାତ ବାମନ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ଯିବ ।
ବିଷ୍ଣୁ ପଦେ ସ୍ନାନ କରି ବାମନ ପୂଜିବ ॥
ଆପଣା କୁଳ ପବିତ୍ର କରି ତହୁଁ ନର ।
ପବନ ହ୍ରଦ ନାମରେ ଯେଉଁ ତୀର୍ଥ ବର ॥
ମରୁତ ଗଣଙ୍କ ତୀର୍ଥ ବୋଲଇନ୍ତି ସେହି ।
ସ୍ନାନ କଲେ ଜନ ବାୟୁ ଲୋକେ ଯାଇଁ ରହି ॥
ଅମର ହ୍ରଦକୁ ଯାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପୂଜିବ ।
ଦେବ ବରେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଆଦର ପାଇବ ॥
ଶାଳିହୋତ୍ର ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ତହୁଁ କଲେ ସ୍ନାନ
ଶାଳି ସୂର୍ଯ୍ୟପୂଜା ତହିଁ କରିବ ରାଜନ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇଁ ତହୁଁ ଯିବ ।
ସରସ୍ୱତୀର ଶ୍ରୀକୁଞ୍ଜ ତୀର୍ଥରେ ମିଳିବ ॥
ସ୍ନାନ କରି ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗ ଫଳ ପାଇ ।
ନଇମିଷ କୁଞ୍ଜ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ପୁଣି ଯାଇ ॥
ନଇମିଷ ବନବାସୀ ତପୋଧନ ଯେତେ ।
ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା କରି ତହୁଁ ଗଲେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ
ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀତୀରେ କୁଞ୍ଜ ଏକ କରି ।
ତହିଁ ରହନ୍ତେ ଦେହରୁ ଶ୍ରମ ଯାଏ ହରି ॥

ସେ କୁଣ୍ଡ ତୀର୍ଥରେ ରହି ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ ହେ ରାଜନ ॥
ଧ୍ୟାନ ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ କର ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ।
ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସିବ ହୋଇ ପାପରୁ ମୁକତ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରାଦିତୀର୍ଥ ମହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ ଦ୍ୱାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ମଙ୍କଣକ ଓ ପୃଥୂଦକ ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ନାରଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଧର୍ମରାଜନ
ତହୁଁ ଯାଇ କନ୍ୟା ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ପାଇ ବ୍ରହ୍ମ ତୀର୍ଥ ଯିବ ।
ସ୍ନାନକଲେ ନୀଚ ଜାତି ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟ ହୋଇବ ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେବେ ସେ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରେ ଯାଇ
ପବିତ୍ର ହୋଇ ପରମ ଗତିକି ସେ ପାଇ ॥
ତହୁଁ ଯାଇ ସୋମତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ତାର ଫଳେ ସୋମଲୋକେ ବସିବ ରାଜନ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ମଙ୍କଣକ ନାମେ ତୀର୍ଥବର ।
ମଙ୍କଣକ ନାମେ ବ୍ରହ୍ମ ଋଷି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ତପକରି ତହିଁ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ହୋଇଲେ ।
ସେ ତୀର୍ଥକୁ ସାରସ୍ୱତ ତୀର୍ଥ ଯେ କହିଲେ ॥
ସପ୍ତସାରସ୍ୱତ ତୀର୍ଥ ନାମ ଯେ ତାହାର ।
ପୁରାତନ କଥା ଗୋଟା ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ତପ କଲେ ମଙ୍କଣକ ନାମେ ମୁନିବର ।
ଅତିବାହିତ ହୋଇଲା କେତେ ସମ୍ବତ୍ସର ॥
ଯୋଗ ସାଧି ସାଧି ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ହୋଇଲେ ।
କେବଳ ସେ ମୁନି ଶାକରସ ପିଉଥିଲେ ॥
ଏକ ଦିନକର କଥା ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
କୁଶହସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ସେହି ତପୋଧନ ॥
କୁଶ ଅଗ ବାଜିଗଲା ହସ୍ତେ ତାହାଙ୍କର ।
ଶାକରସ ସେ ରନ୍ଧ୍ରରୁ ହୋଇଲା ବାହାର ॥
ତାହା ଦେଖି ଋଷିଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଅପାର ।
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସ୍ୱହିଁଲେ ନାଚିଲେ ଆବର ॥
ନାଚୁ ନାଚୁ ମୁନିଙ୍କର ତେଜ ପ୍ରଭାବରେ ।
ମୋହିତ ହୋଇଲେ ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ସେଠାରେ
ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେହି ସବୁ କଲେ ନୃତ୍ୟ
ତାହା ଦେଖି ବ୍ରହ୍ମା ଦେବଗଣଙ୍କ ସହିତ ॥
ମହାଦେବଙ୍କ ଛାମୁରେ ଯାଇଁ ଜଣାଇଲେ ।
ଆହେ ଦେବ ମହାଦେବ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ଭଲେ
ମଙ୍କଣକ ଯୋଗୁଁ ନାଶ ଯିବ ଏ ସଂସାର ।
ତାଙ୍କ ହସ୍ତୁ ଶାକରସ ହୋଇବାରୁ ବାହାର ॥
ଆନନ୍ଦରେ ନାଚୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ଦେଖି ।
ନାଚୁ ଅଛନ୍ତି ପତଙ୍ଗ କୀଟ ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ॥
କି କହିବୁ ବନଗିରି ଆଦି ଯେ ସ୍ଥାବର ।
ଦେବଗଣଙ୍କ ସହିତ ଗଲେ ମହେଶ୍ୱର ॥
ଜଗତ ହିତ ନିମନ୍ତେ ସେଠାରେ ମିଳି ।
ଦେଖିଲେ ଆନନ୍ଦେ ନୃତ୍ୟ କରେ ତପଶାଳୀ ॥
ବୋଇଲେ ତୁ ମହାଋଷି ଧର୍ମ କଥା ଜାଣୁ ।
ବାତୁଳଙ୍କ ପ୍ରାୟ ନୃତ୍ୟ କରୁ କି କାରଣୁ ॥
ଏଡ଼େ ଆନନ୍ଦ ତୋହର କପାଁ ମୁନିବର ।
ମଙ୍କଣକ ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ମୋ ସମାନ ତପୀ ଆଉ ଧର୍ମବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ।
ନାହିଁ ବା ନୋହିବ ଜାଣ କେହି ଏ ଧରଣୀ ॥
ମୋର ହସ୍ତେ କୁଶମୂଳ ବାଜି ହୋଏ କ୍ଷତ ।
ଶାକରସ ସେ ପଥରେ ବହିଲା ବହୁତ ॥
ତାହା ଦେଖି ମୋର ମନ ଆନନ୍ଦେ ଅଧୀର
ସେ କାରଣେ ନୃତ୍ୟ କରେ ମନନୋହେ ସ୍ଥିର
ହସି କରି ବୋଇଲେ ସେ ଦେବ ମହେଶ୍ୱର
ରାଗେ ମୋହିତ ହୋଇଛ ତୁମ୍ଭେ ମୁନିବର ॥
ଏ କିଛି ଅତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ନୋହେ ମୁନି ।
ତୁହି ମୋତେ ଦେଖୁ କିନା ଅହୋ ନୃପମଣି ॥
ମହାଦେବ ସେ ଋଷିଙ୍କି କହିଣ ଏମନ୍ତ ।
ସବୁ ଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଦେବ ଭୂତନାଥ ॥
ଏ ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ତୁମ୍ଭେ ଏକା ଗତି ।
ତୁମ୍ଭେ ଚରାଚର ସୃଷ୍ଟି କର ପଶୁପତି ॥
ପ୍ରଳୟକାଳେ ପଶନ୍ତି ସବୁ ତୋ ଗର୍ଭରେ ।
ତୁମ୍ଭର ମହିମା ନ ଜାଣନ୍ତି ସୁରାସୁରେ ॥
ମାନବ ଛାର ମୁହିଁ ତା ଜାଣିବ କେମନ୍ତେ ।
ତୋ ତହୁଁ ଜାତ ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବଗଣ ଯେତେ

ସକଳ ପ୍ରାଣି ସ୍ୱରୂପ ରୁଦ୍ର ମହେଶ୍ୱର ।
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ॥
ତୁମ୍ଭ ପରସାଦେ ଦେବେ ହୁଅନ୍ତି ଆତପାତ ।
ଏମନ୍ତ ସ୍ତୁତି ବହୁତ କଲା ଯୋଡ ହସ୍ତ ॥
ଭକତରେ ସାଦେ ସତ୍ୟ କହେ ମୁଣି ଦେବ ।
ତୁମ୍ଭେ ଦେବଦେବ ମହାଦେବ ଭବ ଶିବ ॥
ତୁମ୍ଭ ପ୍ରସାଦେ ଯେମନ୍ତ ତପ ନୋହୁ କ୍ଷୟ ।
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ବୋଇଲେ ଅନାଦି ତନୟ ॥
ଅରେ ବିପ୍ର ମୋ ପ୍ରସାଦେ ଏ ତପ ତୋହର ।
ସହସ୍ର ପ୍ରକାର ହୋଇ ବଢୁ ନିରନ୍ତର ॥
ତୋହର ସଙ୍ଗେ ରହିଛି ଏ ଆଶ୍ରମ ମୁହିଁ ।
ଏହି ସପ୍ତ ସାରସ୍ୱତ ହେଲା ତୀର୍ଥ ଭୂଇଁ ॥
ଯେ ଜନ ସ୍ନାନ କରଣ ପୂଜିବ ଆମ୍ଭନ୍ତ ।
ଜଗତେ ତାଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନାହିଁ କିଛି ମାତ୍ର ॥
ଇହଲୋକେ ପରଲୋକେ ଜାଣିଥା ତୁ ମୁକ୍ତି ।
ଏଣୁ ସାରସ୍ୱତ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନୃପମଣି ॥
ଏହା କହି ମହାଦେବ ଗଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ।
କହୁଅଛୁ ଯାହା ଏବେ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ॥
ତହୁଁ ଉଶନା ତୀର୍ଥରେ ପଶି କଲେ ସ୍ନାନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ଋଷି ତପୋଧନ ॥
କାର୍ତ୍ତିକେୟ ସହିତରେ ଏ ତୀର୍ଥକୁ ଆସି ।
ଭାର୍ଗବ ପ୍ରିୟ କାମନା କରନ୍ତି ଯେ ବସି ॥
ତିନିସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆସନ୍ତି ଏ ତୀର୍ଥକୁ ନିତ୍ୟ ।
କପାଳ ମୋଚନ ନାମେ ଅଛି ଏକ ତୀର୍ଥ ॥
ତହିଁ ଜନ ସ୍ନାନ କରି ସର୍ବପାପ ହରି ।
ତହୁଁ ଅଗ୍ନି ତୀର୍ଥେ ପଶି ସ୍ନାନ ସନ୍ଧ୍ୟା ସାରି ॥
ଅଗ୍ନି ଲୋକେ ଯାଇ ନିଜକୁଳ ଉଦ୍ଧାରଇ ।
ସେଠାବରେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ତୀର୍ଥ ଯେ ଅଛଇ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଜନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇବ ।
ତହୁଁ ବ୍ରହ୍ମଯୋନି ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ ଯେ କରିବ ॥
ସ୍ନାନକଲେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଯାଇଁଣ ବସିବ ।
ଦେହାନ୍ତେ ନିଶ୍ଚୟ ସେହୁ ମୁକତି ପାଇବ ॥
ତା ସଙ୍ଗେ ତା ସାତକୁଳ ଉଦ୍ଧାର ପାଆନ୍ତି ।
ପୃଥୂଦକ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯିବ ନରପତି ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ପିତୃ ଦେବତା ପୂଜିବ ।
ଜ୍ଞାନ ବା ଅଜ୍ଞାନ କୃତ ପାପ ଛଡ଼ାଇବ ॥

ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ବସିବ ସ୍ୱର୍ଗରେ ।
ଜ୍ଞାନୀ ବୃଦ୍ଧଜନେ କହି ଅଛନ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ॥
ସକଳ ତୀର୍ଥଙ୍କୁ ପବିତ୍ର ଅଟେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ।
ତାହାଠାରୁ ମଲ୍ଲିସ୍ୱତୀ ତୀର୍ଥ ଯେ ପବିତ୍ର ॥
ତହୁଁ ପୃଥୂଦକ ତୀର୍ଥ ପବିତ୍ର ଅଟଇ ।
ଏ ତୀର୍ଥଜଳ ଦେହରୁ ପାତକ ଛଡ଼ାଇ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ବସେ ।
ମଧୁସ୍ରବ ନାମେ ତୀର୍ଥ ଅଛଇ ତା ପାଶେ ॥
ସ୍ନାନକାରୀ ଗୋସହସ୍ର ଦାନଫଳ ପାଇ ।
ଦେବୀନଦୀ ସରସ୍ୱତୀ ଅରୁଣା ଏ ନଈ ॥
ଏ ତିନି ସଙ୍ଗମ ଯହିଁ ସେ ବିଖ୍ୟାତ ତୀର୍ଥ ।
ତହିଁ ଉପବାସ କରି ରହି ତିନି ରାତ୍ର ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ମହାପାପ ଛଡ଼ାଇବ ସ୍ନାନେ ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଅତି ରାତ୍ର ଫଳ ପାଇ ଦାନେ ॥
ଆପେ ତରି ସାତଗୋଟି କୁଳକୁ ଉଦ୍ଧାରି ।
ତା ପାଖେ ଅଛଇ ଅବକୀର୍ଣ୍ଣ ତୀର୍ଥ ବାରି ॥
ଦର୍ଭିଋଷିଙ୍କର ଏହି ତୀର୍ଥଗୋଟି ଜାଣ ।
ବିପ୍ରଙ୍କ ହିତ ନିମନ୍ତେ ଏ ତୀର୍ଥ ନିର୍ମାଣ ॥
ବ୍ରତ ଉପନୟନାଦି ଉପବାସ କଲେ ।
ବ୍ରହ୍ମ ତେଜକୁ ପ୍ରାପତ ହୁଏ ଜନ ଭଲେ ॥
କ୍ରିୟା କର୍ମ ମନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ନ କରିବା ଜନ ।
କେବଳ ଯେବେ ସେ ତୀର୍ଥେ କରେ ଯାଇଁ ସ୍ନାନ
ବୃଦ୍ଧ ଋଷି କହିଛନ୍ତି ବିପ୍ର ସେ ହୁଅଇ ।
ସତ ଏହା ମିଛ ନୋହେ ଧର୍ମ ନରସାଇଁ ॥
ସାକ୍ଷାତରେ ଦେଖିଛନ୍ତି ପୂର୍ବ ଋଷିଜନେ ।
ଚାରି ସମୁଦ୍ରକୁ ଆଣି ଦର୍ଭି ତପୋଧନେ ॥
ସେଠାରେ ରଖି ସେ ତୀର୍ଥ ନିର୍ମାଣି ଅଛନ୍ତି ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଜନେ ଦୁର୍ଗତି ନାଶନ୍ତି ॥
ଚାରିଗୋଟି ଗୋ ସହସ୍ର ଫଳ ପାଇ ଜନ ।
ଶତସହସ୍ରେକ ତୀର୍ଥ ଯିବ ହେ ରାଜନ ॥
ସହସ୍ରେକ ତୀର୍ଥ ତହିଁ ଅଛଇ ଆବର ।
ବିଖ୍ୟାତ ଏ ତୀର୍ଥ ଦୁଇ ଜାଣ ନୃପବର ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନଫଳ ମିଳେ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ।
କହି ନ ପାରଇ ଧାତା ଚତୁରବଦନେ ॥
ସହସ୍ରେ ଗୁଣ ହୁଅଇ ଦାନ ଉପବାସ ।
ସେଠାରୁ ଯାଇ ରେଣୁକା ତୀର୍ଥେ କରି ବାସ ॥

ତହିଁ ସ୍ନାନକରି ପିତୃଦେବତା ପୂଜିବ ।
ସବୁ ପାପରୁ ମୁକତ ସେ ଜନ ହୋଇବ ॥
ଅନୋଧୀ ହୋଇବ ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳ ପାଇ ।
ବିମୋଚନ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ତହୁଁ ଯତ ହୋଇ ॥
ଦାନ ଦେଇ ଥିବା ପାପ ଛୁଟିଯାଇ ସ୍ନାନେ ।
ତହୁଁ ପର୍ଥିବଟ ତୀର୍ଥ କରିବେ ସୁଜନେ ॥
ଯତ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ସେ ତୀର୍ଥ କରିବ ।
ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗେ ଗୌରବ ପାଇବ ॥
ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ପୁରୁଷ ହରି ସେ ତୀର୍ଥ କରନ୍ତି ।
ପଜାକଲା ଜନ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ହୁଅନ୍ତି ॥
ବାରୁଣ ତୀର୍ଥରେ ଅଛିଯାଇ ବିରାଜଇ ।
କାର୍ତ୍ତିକେୟ ସେନାପତି ପଦ ତହିଁ ପାଇ ॥
ତହିଁ ଅଭିଷେକ କଲେ ଦେବଗଣ ମିଳି ।
ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ହରି ତପଶାଳୀ ॥
ତାନ୍ତ ପୂର୍ବଦିଗେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ତୀର୍ଥବର ।
ସ୍ନାନ ମାତ୍ରେ ଦେହୁ ପାପ ହୋଇ ଯାଇ ଦୂର
ରୁଦ୍ରଲୋକେ ବସେ ଯାଇଁ ପାଇ ଗଉରବ ।
ତହୁଁ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ବ୍ରତୀ ହେବ ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଫଳକୋଟି ପାଇବ ସେ ପୁରେ ।
ଅନରକ ତୀର୍ଥେ ଯିବେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତୀ ନରେ ॥
ସ୍ନାନ କରି ନାଶିବ ସକଳ ଦୁର୍ଗତି ।
ବ୍ରହ୍ମାବିଷ୍ଣୁ ଦେବଗଣ ଯେଉଁ ରହିଥାନ୍ତି ॥
ତାପାଶରେ ରୁଦ୍ରବେଦୀ ଅଛି ମହୀପତି ।
ସର୍ବଦା ସେହିବେଦୀରେ ଦେବୀ ରହିଥାନ୍ତି ॥
ସେଦେବୀଙ୍କି ପୂଜା କଲେ ଦୁର୍ଗତି ତୁଟଇ ।
ଉମାପତି ଶିବ ପୂଜା କରିବ ଯେ ତହିଁ ॥
ସକଳ ପାପୁଁ ମୁକତ ହୋଇବ ରାଜନ ।
ଯହିଁ ଛନ୍ତି ପଦ୍ମନାଭ ଦେବ ନାରାୟଣ ॥
ତାଙ୍କୁ ପୂଜିଲେ ଶରୀର ଦିଶିବ ସୁନ୍ଦର ।
ବିଷ୍ଣୁ ଭୁବନେ ପାଇବ ପରମ ଆଦର ॥
ସର୍ବଦେବତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନକଲା ମାତ୍ରେ ଜନ ।
ସକଳ ଦୁରିତ ଖଣ୍ଡି ହେବ ଦ୍ୟୁତିମାନ ॥
ଅସ୍ଥିପୁର ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ ତରପଣ ସାରି ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇ ଯିବ ତରି ॥
ତହିଁ ଅଛି ଗଙ୍ଗାହ୍ରଦ କୂପ ମହୀପତି ।
ତିନିକୋଟି ତୀର୍ଥ ସେହି କୂପେ ବିରାଜନ୍ତି ॥

ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ବ୍ରହ୍ମ ଲୋକରେ ବସିବ ।
ଆପଗା ନଦୀରେ ବୁଡ଼ି ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜିବ ॥
କୁଳ ଉଦ୍ଧାରି ସେଠାରୁ ଯିବ ସ୍ଥାଣୁ ବଟେ ।
ସ୍ନାନ କରି ଏକରାତ୍ର ରହି ତାରି ତଟେ ॥
ରୁଦ୍ର ଲୋକ ପାଇ ଯିବ ବଦରୀକବନ ।
ସେବନେ ଅଛଇ ଯହିଁ ବଶିଷ୍ଠ ଆଶ୍ରମ ॥
ବରି କୋଳି ଖାଇ ତହିଁ ରହନ୍ତି ତ୍ରିରାତ୍ର ।
ବାର ବରଷ ରହିବ କରି ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ॥
ବରକୋଳି ଖାଇତହିଁ ରହି ତିନିରାତି ।
ଉପବାସ କରଇ ଯେ ହୋଇ ଯତ ବ୍ରତୀ ॥
ଏଦୁଇ ବ୍ରତରେ ଫଳ ଅଟଇ ସମାନ ।
ତହୁଁ ଇନ୍ଦ୍ରମାର୍ଗ ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ॥
ଅହୋରାତ୍ର ଉପବାସ କଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ବସେ ।
ଏକରାତ୍ର ତୀର୍ଥେ ଏକରାତ୍ର ଉପବାସେ ॥
ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ବସଇ ସେ ଗଉରବ ପାଇ ।
ଆଦିତ୍ୟ ଦେବତା ଯହିଁ ସଦା ରହିଥାଇ ॥
ସେ ଆଦିତ୍ୟ ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ
ଆଦିତ୍ୟ ପୂଜି ସେ ଯିବ ଆଦିତ୍ୟ ଭୁବନ ॥
ଆପେ ଉଦ୍ଧରି ଆପଣା କୁଳ ଉଦ୍ଧାରିବ ।
ସୋମତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କଲେ ସୋମଲୋକେ ଯିବ
ପବିତ୍ର ଦଧୀଚି ଋଷି ତୀର୍ଥରେ ବୁଡ଼ିବ ।
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ସେ ତହିଁ ପାଇବ ॥
ପୂର୍ବେ ସାରସ୍ୱତ ନାମେ ଏକ ମୁନିବର ।
ସ୍ନାନ କରି ହେଲେ ସିଦ୍ଧଗଣଙ୍କ ଈଶ୍ୱର ॥
ସ୍ନାନକଲା ଜନ ସାରସ୍ୱତୀ ଗତିପାଇ ।
କନ୍ୟା ତୀର୍ଥେ ଯିବ ଯତ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ॥
ଉପବାସେ ତିନିରାତ୍ର ଯେ ତହିଁ ରହିବ ।
ଅତି ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀ ଶଏ ସେ ପାଇବ ॥
ଆଉରି ବସିବ ସେହି ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଯାଇ ।
ତହୁଁ ସନ୍ନିହିତା ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ତପୋଧନ ଋଷି ।
ସେ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥ କରନ୍ତି ପ୍ରତିମାସେ ଆସି ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କାଳରେ ସାନ କଲା ଜନ ।
ଯେଉଁ ଅଶ୍ୱମେଧ ଦିଏ ବ୍ରହ୍ମାର ଭୁବନ ॥
ସେହି ଶତ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳକୁ ସେ ପାଇ ।
ଏହା ନାମ ସନ୍ନିହିତା ହେଲା ଯହିଁପାଇଁ ॥

କହୁଅଛି ସାବଧାନେ ଶୁଣ ନୃପବର ।
ଯେତେକ ପ୍ରାଣୀ କରନ୍ତି ଗଗନେ ବିହାର ॥
ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଯେତେକ ତୀର୍ଥ କୂପ ହ୍ରଦସ୍ଥାନ ।
ମାସେକେ ଥରେ କରନ୍ତି ତା ପାଖେ ଗମନ ॥
ଆବର ଅମାବାସ୍ୟାରେ ଆସନ୍ତି ତହିଁକି ।
ଏଣୁ ବିଧାତା ତା ନାମ ସନ୍ନିହିତା ରଖି ॥
ତିନିଭୁବନର ଲୋକ ଭ୍ରମୁଥାନ୍ତି ତହିଁ ।
ସକଳ ତୀର୍ଥ ଯେଉଁଣ ସ୍ଥାନ ଜାଣ ଏହି ॥
ସ୍ନାନ ଦାନପାନ କଲେ ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗେ ବସେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଗ୍ରହଣ କାଳରେ ଉଆଁସ ଦିବସେ ॥
ଶ୍ରାଦ୍ଧକଲେ ଜନ ପୁଣ୍ୟଫଳ ଯେତେ ଶୁଣ ।
ଯେତେଫଳ ସହସ୍ରେକ ଅଶ୍ୱମେଧଯଜ୍ଞ ଣ ॥
ସ୍ନାନ ସାରି ଶ୍ରାଦ୍ଧକଲେ ସେ ଫଳ ପାଇବ ।
ସ୍ତ୍ରୀ ବା ପୁରୁଷ ଯେତେ ପାପ କରିଥିବ ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ମାତ୍ରେ ତାର ଦେହୁଁ ଯିବ ଛାଡ଼ ।
ବହ୍ମଲୋକେ ଯିବ ପଦ୍ମବର୍ଣ୍ଣ ଯାନ ଚଢ଼ି ॥
ଦ୍ୱାରପାଳ ମଚକ୍ରୁକ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ଯିବ ।
ବହୁତ ରୂପେ ତାହାକୁ ସ୍ତୁତି ସେ କରିବ ॥
ତହୁଁ ଗଙ୍ଗା ହ୍ରଦ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ।
ସ୍ନାନେ ରାଜସୂୟ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ॥
ନଇମିଷ ତୀର୍ଥ ପୁଣ୍ୟ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ରାଜନ ।
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥ ଅଟଇ ପୁଣ୍ୟ ॥
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥ ଏ ତିନି ଭୁବନେ ।
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଧୂଳି ରାଶି ଉଡ଼ଣ ପବନେ ॥
ଯେତେ ଦୂର ଯାଏ ଯାଇ ଯା ଦେହେ ପଡ଼ଇ
ତାର ପାପ ଛାଡ଼ଯାଇ ସଦଗତି ପାଇ ॥
ସରସ୍ୱତୀର ଦକ୍ଷିଣେ ଉତ୍ତରେ ଆବର ।
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ ରହିଅଛି କରିଣ ଯେ ଘର ॥
ମୁଖେ ବୋଲଇ ମୁଁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ଜନ ।
ଯେ କହେ ମୁଁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ କରୁଛି ଗମନ ॥
କି ଅବା ଦେହ ମୁହିଁ ତହିଁ କରିବଇଁ ଘର ।
କହୁଁ କହୁଁ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ପାଇ ସେ ଆଦର ॥
ବ୍ରହ୍ମ ବେଦୀରେ ରହିଛି ଯେଉଁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ।
କହନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ଋଷିଏ ଯହିଁ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ॥
ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥ ବୋଲି ଯାକୁ କହନ୍ତି ରାଜନ ।
ତହିଁ ନିତ୍ୟ ଘରକରି ରହିଥିବା ଜନ ॥

ତାକୁ କେବେ ରୋଗ ଶୋକ ବାଧା ନ ଲାଗିବ
ଏହି କଥା ଗୋଟି ଜାଣ ଅଟଇ ଯେ ଧ୍ରୁବ ॥
ତରନ୍ତୁକ ଅରନ୍ତୁକ ତୀର୍ଥ ଯେ ଆବର ।
ରାମହ୍ରଦ ମଚକ୍ରୁକ ଧୁଇ ତୀର୍ଥ ବର ॥
ଏ ଚାରିତୀର୍ଥଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଅଟେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ।
ସମନ୍ତ ପଞ୍ଚକ ନାମେ ଏ ଅତି ପବିତ୍ର ॥
ଏହାଙ୍କ ପିତାମହର ଏ ଉତ୍ତର ବେଦୀ ।
ଏଣୁ ସମନ୍ତ ପଞ୍ଚକ ନାମେ ଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମ ପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ମଙ୍କଣକ
ପୃଥୂଦକାଦି ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ତ୍ରୟୋଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଯମୁନା ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ନାରଦ ବୋଇଲେ ଧର୍ମ ନୃପବର ଶୁଣ ।
ଧର୍ମ ଦେବତାଙ୍କ ତପ ସ୍ଥାନ ଯେହୁ ପୁଣ ॥
ସେହି ପୁରାତନ ଧର୍ମ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ଯିବ ।
ଆଗେ ସେ ତୀର୍ଥ ନିର୍ମାଣ କଲେ ଧର୍ମ ଦେବ ॥
ଆପଣା ନାମକୁ ରଖି ତୀର୍ଥନାମ ଦେଲେ ।
ଧର୍ମଶୀଳ ଜନ ସିନା ଯିବ ତହିଁ ଭଲେ ॥
ସ୍ନାନକରି ସାତକୁଳ ପବିତ୍ର କରିବ ।
କଳାପବନ ତୀର୍ଥକୁ ଧର୍ମବନ୍ତ ଯିବ ॥
ବ୍ରତୀହୋଇ ସେ ତୀର୍ଥରେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ଅନ୍ତକାଳେ ସେହି ଜନ ବହ୍ମଲୋକେ ବସେ ।
ତପୀ ମୁନି ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ସକଳ ତ୍ରିଦଶେ ॥
ସିଦ୍ଧ ଚାରଣ ଗନ୍ଧର୍ବ ନାଗ ଯକ୍ଷ ଗଣ ।
ନିତ୍ୟ ବନ ଯେ ତୀର୍ଥକୁ କରନ୍ତି ଗମନ ॥
ସୌଗନ୍ଧିକ ବନ ବୋଲି ନାମ ଯେ ଅଟଇ ।
ସେ ସ୍ଥାନ ମାଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ପାପ ଛାଡ଼ଯାଇ ॥
ଯାର ନାମ ପ୍ଲକ୍ଷା ବେଦୀ ଯିବ ସେହି ସ୍ଥାନ ।
ନଦୀ ମଧ୍ୟେ ଯେଉଁ ନଦୀ ବୋଲାଇ ଉତ୍ତମ ॥
ସେ ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀର ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଥାନ ସେହି ।
ତୁଙ୍ଗାରୁ ବାହାର ଜଳ ଯାଉଅଛି ବହି ॥

ତହିଁ ସ୍ନାନ ତର୍ପଣ ଦେବ ପୂଜା କଲେ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବନ୍ତି ଭଲେ ॥
ଦୁର୍ଲଭ ତୀର୍ଥ ଈଶାନ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ନାମ ।
ତହିଁଥିବା ଶୃଙ୍ଗ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ୱାମ ॥
ସେ ଶୃଙ୍ଗ ଉପରୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ଇ ଯେ ଜନ ।
ଭୃଗୁପାତ ଠାରୁ ଫଳ ତାର ଷଡ଼ଗୁଣ ॥
ସହସ୍ର କପିଳା ଦାନ ଫଳ ପୁଣି ପାଇ ।
ଆବର ଅଶ୍ୱମେଧର ଫଳ ତାର ହୋଇ ॥
ପୂର୍ଣ୍ଣା ପୂର୍ଣ୍ଣା ଲୋକେ ଦେଖି କହୁଥାନ୍ତି ।
ଏଣୁ ମିଥ୍ୟା ନୁହେଁ ସତ୍ୟ ଜାଣ ନରପତି ॥
ସୁଗନ୍ଧା ଯେ ଶତକୁମ୍ଭା ପଞ୍ଚ ଯଜ୍ଞ ତୀର୍ଥ ।
ଏତିନି ତୀର୍ଥ ମାଡ଼ିଲେ ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରାପତ ॥
ଦୁର୍ଲଭ ତ୍ରିଶୂଳପାତ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯିବ ।
ସ୍ନାନ କରି ତହିଁ ପିତୃ ଦେବତା ପୂଜିବ ॥
ଅନ୍ତକାଳେ ଗଣପତି ପଦକୁ ସେ ପାଇ ।
ଶାକମ୍ଭରୀ ଦେବୀ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନେ ବିରାଜଇ ॥
ସେ ଦେବୀ ପାଖରେ ଅଛି ରାଜଗୃହ ତୀର୍ଥ ।
ଏକଥା ଲୋକେ କହନ୍ତି ଆହେ ନରନାଥ ॥
ଦେବ ବରଷେ ସହସ୍ର ବରଷରୁ ମାସେ ।
ଶାକ କେବଳ ଆହାର କରନ୍ତି ହରଷେ ॥
ତେଣୁ ସେ ଦେବୀର ନାମ ଅଟେ ଶାକମ୍ଭରୀ ।
ଅତିଥି ସେବା କରନ୍ତି ଶାକଦେଇ କରି ॥
ବ୍ରତୀ ଯତି ହୋଇ ଯିବ ଶାକମ୍ଭରୀ ତୀର୍ଥ ।
ଉପବାସରେ ରହିବ ତହିଁ ତିନି ରାତ୍ର ॥
ଶାଗ ଖାଇବ କେବଳ ଆହେ ନୃପବର ।
ବାରବରଷ କରଇ ଶାକ ହେଁ ଆହାର ॥
ତହିଁରେ ଯେ ଫଳ ହୁଏ ସେ ଫଳ ସେ ପାଇ
ତହୁଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣାଖ୍ୟ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥
ପୂର୍ବେ ବିଷ୍ଣୁ ରୁଦ୍ରପୂଜା କରିଥିଲେ ଏଥେ ।
ପାଇଲେ ଦୁର୍ଲଭ ବର ବିଷ୍ଣୁ ଏହି ତୀର୍ଥେ ॥
ସୁପ୍ରସନ୍ନେ କହିଥିଲେ ଶିବ ତାଙ୍କୁ ଏହା ।
ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ପ୍ରାଣ ଯେତେହେଁ ପ୍ରିୟ ଟଉବାହା ॥
ତେସନ ସବୁଜଗତ ପ୍ରିୟ ହେଉ ତୋର ।
ବୃଷଧ୍ୱଜଙ୍କୁ ପୂଜିବ ଯାଇଁ ଯେଉଁ ନର ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ କଲା ଫଳକୁ ସେ ପାଇ ।
ଗଣପତି ପଦ ପାଇ ଶିବ ଲୋକେ ଯାଇ ॥

ତହୁଁ ଧୂମବତୀ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ନରବର ।
ତିନି ରାତ୍ର ଉପବାସେ ରହି ଯେଉଁ ନର ॥
ମନରେ ଯାହା ବାଞ୍ଛିବ ତାହା ସେ ପାଇବ ।
ତହୁଁ ଦେବୀଙ୍କ ଦକ୍ଷିଣେ ଅଛି ଶୈଳଶିବ ॥
ରଥାବର୍ତ୍ତ ନାମେ ତୀର୍ଥ ଅଛି ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ଗୋଟା ମାଡ଼ିବ ଅତି ଶିରଧାରେ ॥
ମହାଦେବ ପରସାଦେ ପାଇବ ସୁଗତି ।
ତହୁଁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଯିବ ମହୀପତି ॥
ଧାରା ତୀର୍ଥଜଳେ ବୁଡ଼ି କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ସକଳ ପାପଛଡ଼ାଇ ହେବ ଶୋକଶୂନ୍ୟ ॥
ମହାଗିରିନ୍ଦ୍ର ସୁମରି ଯିବ ଗଙ୍ଗାଦ୍ୱାରେ ।
କୋଟିଏ ତୀର୍ଥ ଅଛନ୍ତି ସେ ତୀର୍ଥ ସଙ୍ଗରେ ॥
ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର ତୁଲ୍ୟ ସେହି ତୀର୍ଥ ଗଙ୍ଗାଦ୍ୱାର ।
ସ୍ନାନ କଲେ କୁଳ ତାର ପାଇବେ ଉଦ୍ଧାର ॥
ପୁଣ୍ଡରୀକ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ଆବର ପାଇବ ।
ଯେ ଜନ ସେ ଗଙ୍ଗାଦ୍ୱାରେ ରାତିଏ ରହିବ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନକଲା ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ।
ସପତ ଗଙ୍ଗା ତ୍ରିଗଙ୍ଗ ଶକ୍ରାବର୍ତ୍ତେ ଯାଇ ॥
ଏତିନି ଗୋଟି ତୀର୍ଥରେ ପଶି କରି ସ୍ନାନ ।
ଆବର କରିବ ପିତୃ ଦେବତା ତର୍ପଣ ॥
ପୁଣ୍ୟ ଲୋକେ ଗହରିବ ପାଇବ ନିଶ୍ଚୟ ।
କନଖଳ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯିବ ଆହେ ରାୟ ॥
ତିନିରାତ୍ର ଉପବାସେ ରହିବ ସେ ତୀର୍ଥେ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ଯିବ ସ୍ୱର୍ଗପଥେ ॥
କପିଳା ବଟ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ହେ ରାଜନ ।
ସେ ତୀର୍ଥେ ରହିବ ଏକ ରାତ୍ର ଏକମନ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନଫଳ ପାଇବ ନୃପମଣି ।
ତହୁଁ ନାଗ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ପୁଣି ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଗୋଟା କରିଛି କପିଳ ଯେ ନାଗ ।
ତହିଁ ଯେ ସ୍ନାନ କରିବ ତେଜି ତମ ରାଗ ॥
ସହସ୍ର କପିଳା ଦାନ ଫଳକୁ ପାଇବ ।
ତହୁଁ ଲଳିତକା ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନେ ପୁଣି ଯିବ ॥
ଏ ଉତ୍ତମ ତୀର୍ଥ ଗୋଟା କରିଛି ଶାନ୍ତନୁ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଶୋକ ଛଡ଼ିଯିବ ମନୁ ॥
ସକଳ ଦୁର୍ଗତି ନାଶି ପାପକୁ ଛଡ଼ାଇ ।
ତହୁଁ ଯମୁନା ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ନରସାଇଁ ॥

କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ବ୍ରହ୍ମାବର୍ତ୍ତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍କର ।
ପୃଥୂଦକ ଅବମୁକ୍ତ ଆଦି ତୀର୍ଥବର ॥
ଏଥି ସ୍ନାନ କଲେ ଜନେ ଯେଉଁ ଫଳ ପାଆନ୍ତି ।
ଯମୁନା ସ୍ନାନେ ସେ ଫଳ ଜାଣ ନରପତି ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ ଭୋଗେ ଯାର ଶରଧା ବଳିବ ।
ସ୍ନାନ ଦାନେ ଅବଲମ୍ବେ ସେ ସୁଖ ମିଳିବ ॥
ଆୟୁ ଆରୋଗ୍ୟ ଏ ଭୁବ ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହାର ।
ରୂପ ଯଉବନେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଳନ୍ତି ଆବର ॥
ନରକ ଆଦିକ ଭୟ କରଇ ଯେ ମନେ ।
ଯମୁନା ସ୍ନାନ କରିବ ସେହି ପ୍ରତିଦିନେ ॥
ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଆଦି ଦୁଃଖକୁ ଡରଇ ଯେ ଜନ ।
ଯମୁନା ଜଳରେ ନିତ୍ୟ କରୁ ସେହି ସ୍ନାନ ॥
ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ପାପ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ପଙ୍କ ଘୋରତର ।
ତହୁଁ ଉଦ୍ଧରିବା ପାଇଁ ମନ ବଳେ ଯାର ॥
ଯମୁନା ଜଳରେ ବୁଡ଼ି ଧୋଇ ଧାଇ ହେଉ ।
ଉଦ୍ଧରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ କିଛି ଆଉ ॥
ଶରଧା ନ ଥାଇ କର୍ମ କରି ଯାଇ ଯେତେ ।
ଅଳପ ଫଳ ଦିଅଇ କହନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥
ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଏହି ଯମୁନାର ସ୍ନାନ ।
ବାରଣ ନ କରି କିଛି କରେ ଫଳ ଦାନ ॥
ଶରଧା ବା ଅଶରଧା କିଛି ନ ବାରଇ ।
ସ୍ନାନ କଲି ମାତ୍ରେ ତାର କାମନା ପୂରଇ ॥
ଭକତି ଥାଉ ମନରେ ନ ଥାଉ ଭକତି ।
ଯମୁନା ଜଳରେ ପଶି ସ୍ନାନ କରେ ନିତି ॥
ମନରେ କିଛି କାମନା ଥାଉ ବା ନ ଥାଉ ।
ଯମୁନାରେ ବୁଡ଼ିଲେ ପାତକ ଜଳି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ॥
ଇହକାଳେ ପରକାଳେ ଦୁଃଖ ସେ ନ ପାଇ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ଯେସନେ ପକ୍ଷେ ବଢେ ପକ୍ଷେକ ଛିଡ଼ଇ ॥
ତେସନ ଯମୁନା ସ୍ନାନେ ପାପ ଯାଇ କ୍ଷୟ ।
ପୁଣ୍ୟ ବଢଇ ତାହାର ଆହେ ମହାଶୟ ॥
ଇଚ୍ଛାରେ ଆସି ସମୁଦ୍ରେ ରତ୍ନ ଯେସନେ ପଶେ ।
ତେସନ ଧନ ସମ୍ପଦ କଳତ୍ର ଆସୁ ସେ ॥
ମିଳନ୍ତି ଯମୁନା ସ୍ନାନ କଲି ନର ପାଖେ ।
କାମଧେନୁ ଯେଉଁରୂପେ କାମନାକୁ ରଖେ ॥
ମନରେ ଯାହା କାମନା କରଣ ଦୁହିବ ।
ଚର ବାଟେ କାମଧେନୁ ନିଶ୍ଚେ ତାହା ଦେବ ॥

ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯେଉଁ ରୂପେ ଚିନ୍ତାମଣି ।
ଚିନ୍ତା କରିବ ଯାହା ତା ଦିଏ ସେହିକ୍ଷଣି ॥
ଯମୁନା ସ୍ନାନରେ ଫଳ ସେହିରୂପେ ଜାଣ ।
ଯାହା ମାଗିବ ତା ଦେବ କଲକ୍ଷଣି ସ୍ନାନ ॥
ସତ୍ୟଯୁଗେ ତପ ବିନା ଫଳ ତାହିଁ ନାହିଁ ।
ତ୍ରେତା ଯୁଗେ ଜ୍ଞାନବନ୍ତ ହେଲେ ଫଳ ପାଇ
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ଯାଗ କଲି ଯୁଗେ ଦାନ ।
ସବୁ ଯୁଗେ ଫଳ ଦିଏ ଏ ଯମୁନା ସ୍ନାନ ॥
ଯମୁନାର ପୁଣ୍ୟ ଜଳ ଧାରି ସ୍ନାନେ ନର ।
ଗ୍ରହ ଯେ ଜାତି ଆବର ବର୍ଣ୍ଣରେ ଶଙ୍କର ॥
ଗ୍ରହ ଗୋଷ୍ଠ ଆଶ୍ରମ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ଜାତି ।
ସ୍ନାନ କରଣ ଅନେକ ପୁଣ୍ୟ ଅରଜନ୍ତି ॥
ଏହି ଯେ ଭାରତ ବର୍ଷ ଅଟେ କର୍ମ ଭୂଇଁ ।
ଏଥେ ଯେ ଯମୁନା ଜଳେ ସ୍ନାନ ନ କରଇ ॥
ତାର ଜନମ ଅସାର ଜାଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଯେମନ୍ତେ ଭିଆସ ତଥି କରଇ ଅନ୍ଧାର ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳ ସେ ଦିନ ଶୋଭା ନ ଦିଶଇ ।
ତେମନ୍ତ ତାହାର ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ନରସାଇଁ ॥
ଜାଣିବ ଏ କଥା ଗୋଟି ଅଟଇ ପ୍ରମାଣ ।
ଯମୁନା ସ୍ନାନ ବିହୀନେ ଅଶୁଭ ତେସନ ॥
ଯମୁନା ସ୍ନାନେ ଶ୍ରୀହରି ପ୍ରସନ୍ନ ଯେମନ୍ତେ ।
ଜପ ତପ ଦାନ ଆଦି ସତ କର୍ମ ଯେତେ ॥
ଜାଣିଥିବ ଏହି କଥାଗୋଟି ଅଟେ ତଥ୍ୟ ।
ତହିଁରେ ହରି ପ୍ରସନ୍ନ ନୁହନ୍ତି ତେମନ୍ତ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ତେଜେ ସବୁ ତେଜ ହୁଏ ଯେସନେ ଲୀନ
ଯାଗ ଯଜ୍ଞ ଦାନ ଧ୍ୟାନ ଆଦି ସତ କର୍ମ ॥
ଯମୁନା ସ୍ନାନର ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା ନୋହନ୍ତେ ।
ବାସୁଦେବ ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ସକଳ ମାନବେ ॥
ଆବରୁ ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ।
ସ୍ନାନ କରିବେ ଯମୁନା ଜଳେ ପଶି ଯାଇଁ ॥
ଏ ଦେହ ଛାଡ଼ିଲେ ଦିବ୍ୟ ଦେହକୁ ପାଇବେ
ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରେ ରହି ମହା ସୁଖେ ବିହରିବେ ॥
ଯମୁନା ସ୍ନାନ ଏ ଦେହେ ଘଟିନାହିଁ ଯାର ।
ବଳବନ୍ତ ବପୁବନ୍ତ ହେଲେହେଁ ସୁନ୍ଦର ॥
ଏମନ୍ତ ଦେହ ଥାଇ କି ଫଳ ହେବ ତାର ।
ଏ ଦେହରେ ହାଡ଼ ମାଂସ ଖମ୍ବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥

ନାଡ଼ୀ ସେ ହାଡ଼ ଗ୍ରନ୍ଥିର ବନ୍ଧନ ଦୃଢ଼ ।
ମାଝ ପ୍ରାୟ ରକ୍ତ ମାଂସ ଅସ୍ଥି ତହିଁ ଢଙ୍ଗ ॥
ଚମ ଆବରି ତାହାକୁ ରଖିଛି ଘୋଡ଼ାଇ ।
ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ବିଷ୍ଠା ମୂତ୍ର ତା ଭିତରେ ପୂରିଲ ॥
ରୋଗ ଶୋକ ଜରା ଆଦି ବିପଦ ବହୁତ ।
ରୋଗର ମନ୍ଦିର ବୋଲି କହନ୍ତି ପଣ୍ଡିତ ॥
ବିଷୟ ବିଷ ରସରେ ସଦା ଆସକତ ।
ଶକତି ଅତି ଅଳପ ନୋହେ ମୁଣି ନିତ୍ୟ ॥
ଏ ଦେହ ସବୁ ଦୋଷର ଅଟଇ ଯେ ଖଣି ।
ସାଧୁ ମନରେ ସନ୍ତାପ ଉପୁଜାଇ ମୁଣି ॥
ନାନା ପୀଡ଼ା ପାଇ ଘୋର ପାଟେ ଯାଏ ସଢ଼
ପରର ଛିଦ୍ର ଚିନ୍ତଇ ଲୋଭରୁ ମୋହେ ପଡ଼ ॥
ଖଳ କ୍ରୂର ଅପବିତ୍ର କୃତଘ୍ନ କାସ୍ତ୍ରୁର ।
କାମ କ୍ରୋଧ ଧର୍ମହୀନ ନରକର ଦ୍ୱାର ॥
ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ଛେପ ଖଙ୍କାରେ ଅଶୁଚି ନିରନ୍ତେ ।
ତା ଭିତରେ କୃମି କୀଟ ଅଛନ୍ତି ଯେ କେତେ
ମଡ଼ା ହୋଇ ପୋଡ଼ ଯାଇ ହୁଅଇ ପାଉଁଶ ।
ଏମନ୍ତ ଅସାଇଁ ଦେହ ଥାଇ ପାଣ୍ଡୁ ଶିଷ୍ୟ ॥
କି ହେବ ଯେବେ ଯମୁନା ଜଳେ ବୁଡ଼ ନାହିଁ
କେବଳ ଜନ୍ମ ତାହାର ଜାଣ ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ॥
ଜଳର ଫୋଟକା ଯେହ୍ନେ ଜଳେ ହୋଏ ଲୀନ
ପୁରୁଷ ବିହୁନେ ଅଣ୍ଡା ଉପୁଜେ ଯେସନ ॥
ସେ କାହାରି କିଛି କରି ନ ପାରି ମରଇ ।
ତେମନ୍ତ ଏ ଦେହ ଗୋଟା ମରଇ ସଢ଼ଇ ॥
ଯେଉଁ ବିପ୍ର ବଇଷ୍ଣବ ନୋହି ତେଜେ ପ୍ରାଣ ।
ପିଣ୍ଡ ନ ବାଢ଼ିଲେ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ବିଫଳ ଯେସନ ॥
ବିପ୍ରକୁ ନ ରଖି କ୍ଷତ୍ରୀ ଯେବେ କି ମରଇ ।
ଆସ୍ତର ବିହୀନ କୁଳ ଯେହ୍ନେ କ୍ଷୟ ଯାଇ ॥
ସଦସ୍ୟ ବିହୁନେ ଧର୍ମ ଯେହ୍ନେ ହୋଏ କ୍ଷୟ ।
କ୍ରୋଧ ଯୋଗୁଁ ତପ ଯେହ୍ନେ କ୍ଷୟ ଯାଏ ରାୟ
ଜ୍ଞାନ ଦୃଢ଼ ନୋହିଥିଲେ ଯେସନ ବିନାଶ ।
ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲେ ହତ ଶାସ୍ତ୍ରର ଅଭ୍ୟାସ ॥
ପରରତାନାସ୍ତି ଯେହ୍ନେ ବିନାଶକୁ ପାଇ ।
ବ୍ରହ୍ମଘ୍ନ ଗର୍ବୀ ହେଲେ ଯେହ୍ନେ ନାଶ ଯାଇ
ଭକ୍ତି ନ ଥିବା ଅଗ୍ନିରେ ହୋମ ଯେହ୍ନେ ବୃଥା
କପଟ ଭକତ ନାଶ ପାଇ ମୁଣି ଯଥା ॥

ପର ଉପଜୀବୀ କନ୍ୟା ଯେହ୍ନେ ନଷ୍ଟା ହୁଏ ।
ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବା ଯାଜକ କ୍ରିୟା ଯେହ୍ନେ ବୃଥା ଯାଏ ॥
ଶୂଦ୍ର ଭିକ୍ଷାଗ୍ରାହୀ ଯୋଗ ନିହତ ଯେସନ ।
ଯେସନେ ବିନାଶ ପାଏ କୃପଣର ଧନ ॥
ଅଭ୍ୟାସ ବିହୁନେ ବିଦ୍ୟା ଯେହ୍ନେ ନାଶଯାଇ
ବିରୋଧ କଲେ ବିପ୍ରର ଯେହ୍ନେ ନ ରହଇ ॥
ଜୀବନ ଉପାୟ ତୀର୍ଥ ନିହତ ଯେସନ ।
ଜୀବିକା ଅର୍ଥେ ଯେ ବ୍ରତ ପାଳନ୍ତି ନିଧନ ॥
ମିଥ୍ୟା କୂଟ କଥା ବୃଥା ହୁଅଇ ଯେମନ୍ତେ ।
ନିଷ୍ଫଳ ଯେସନ ଜପ ହୁଏ ବ୍ୟଗ୍ର ଚିତ୍ତେ ॥
ଷଟକର୍ଣ୍ଣ ଭେଦ ମନ୍ତ୍ର ବିନାଶ ଯେସନ ।
ବୃଥା ଯେମନ୍ତ ପତିତ ଦ୍ୱିଜ ହସ୍ତେ ଦାନ ॥
ନାସ୍ତିକ ହୋଇଲେ ଯେହ୍ନେ ନିନ୍ଦାପାନ୍ତି ଜନେ
ପରଲୋକ ପାଇଁ କର୍ମ ହତ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବିନେ ॥
ଦରିଦ୍ରର ଇହଲୋକେ ଯେହ୍ନେ ସୁଖ ନାହିଁ ।
ଯମୁନାର ସ୍ନାନ ବିନା ଜନ୍ମ ବୃଥା ଯାଇ ॥
ପାତକ ଉପପାତକ ଯେ ମହାପାତକ ।
ସକଳ ଭସ୍ମ କରଇ ଯମୁନା ଉଦକ ॥
ଯମୁନାନଦୀକି ଯାଇ ଯେବେ କେହି ଜନ ।
ସର୍ବ ପାପ ବିନାଶନ ଜଳେ କରେ ସ୍ନାନ ॥
ସକଳ ପାପ ହୁଅନ୍ତି ଭୟେ ଥରହର ।
ଅନଳ ପ୍ରାୟ ଜଳଇ ତାହାର ଶରୀର ॥
ଅଗ୍ନି ଯେସନେ କାଷ୍ଠକୁ କରଇ ଦହନ ।
କାୟମନ ବାକ୍ୟ କୃତ ପାତକ ତେସନ ॥
ଓଦା ସରୁ ଶୁଖିଲ ବା ମୋଟା ଗୋଟା ହେଉ ।
ପୋଡ଼ଇ ଯମୁନା ସ୍ନାନ ହୋଇ ଦାଉ ଦାଉ ॥
ପ୍ରମାଦ କୃତ ଅଜ୍ଞାନ କୃତ ଜ୍ଞାନକୃତ ।
ଯମୁନା ସ୍ନାନେ ଏ ସବୁ ପାପ ହୁଏ ହତ ॥
ଯମୁନା ସ୍ନାନେ ଯାହାର ଦେହେ ପାପ ନାହିଁ ।
ସେହି ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନରେ ସୁଖ ଭୋଗ ପାଇ ॥
ପାପୀ ବିଶୁଦ୍ଧ ହୁଅଇ ଯମୁନାର ସ୍ନାନେ ।
ଏହି କଥା ଗୋଟି ତଥ୍ୟ ରଖିଥିବ ମନେ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଭକ୍ତରେ ସବୁରି ଯେହ୍ନେ ଅଧିକାର ।
ତେସନ ଯମୁନା ସ୍ନାନେ ଅଛି ନୃପବର ॥
ସବୁକାଳରେ ଯମୁନା ପାପ ବିନାଶିନୀ ।
ପରମ ମନ୍ତ୍ର ସ୍ୱରୂପ ଯମୁନାର ପାଣି ॥

ଯମୁନା ସ୍ନାନ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଜାଣ ।
ପରମ ତପ ଯମୁନା ସ୍ନାନ ନୃପରାଣ ॥
ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର ସଂସ୍କାର ବଳେ ଯେତେକ ପ୍ରାଣୀ
ପୁଣି ଜନ୍ମ ହେବା ମାତ୍ରେ ହୁଏ ମହାଜ୍ଞାନୀ ॥
ତେସନ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତ ଅଭ୍ୟାସର ବଳେ ।
ଯମୁନା ସ୍ନାନ କରିବା ପାଇଁ ମନ ବଳେ ॥
ସଂସାର ପଙ୍କ ଧୋଇବା ଶକ୍ତି ଏକା ତାର ।
ପାବନକାରଗଣଙ୍କ ପାବନତା ନୀର ॥
ସବୁ କାମନାର ଫଳ ସେ ଦେଇ ପାରଇ ।
ରକ୍ଷଣ ସ୍ନାନରେ ସବୁ ସୁଖ ଭୋଗ ଦେଇ ॥
ମଥୁରା ପାଶ ଯମୁନା ଦିଏ ମୋକ୍ଷଫଳ ।
ପୁଣ୍ୟକୁ ବଢାଇ ଦିଏ ସେ ଯମୁନା ଜଳ ॥
ମହାପାତକ ନାଶନୀ ଆନ ଆନ ସ୍ନାନେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଭକତି ପାଇବ ଏ ଯମୁନା ସ୍ନାନେ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତିରେ ଯେ ଜଳେ ବୁଡଇ ଯେ ଜନ
ମରଣ ଅନ୍ତେ ସେ ପାଏ ବିଷ୍ଣୁ ସନ୍ନିଧାନ ॥
ସହସ୍ର କୋଟି କଳପ ରହେ ସେ ବୈକୁଣ୍ଠେ ।
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସାଧି ନ ଥିଲେ ସେ ମହାକଷ୍ଟେ ॥
ଯମୁନା ପାନର ବଳେ ଲଭଇ ମୁକତି ।
ତୃପ୍ତ ହୋଇ ପିତୃଗଣ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସନ୍ତି ॥
ଶତକୋଟିକଳ୍ପ ତହିଁ ରହନ୍ତି ସନ୍ତୋଷେ ।
ଯମୁନାର ଜଳପାନ କରନ୍ତି ଯେ ଦେଶେ ॥
ସହସ୍ର ପଞ୍ଚଗବ୍ୟର ପାନକଲା ଫଳ ।
ଦିଅଇ ନିଶ୍ଚେ ତାହାକୁ ଯମୁନାର ଜଳ ॥
ସହସ୍ରେକ କୋଟି ତୀର୍ଥ କରିବ କାହିଁକି ।
ସ୍ନାନ ନିମନ୍ତେ ନ ଯାଇ ଯମୁନା ନିଛକ ॥
ଦାନ ହୋମକଲେ ଫଳ ଯହିଁ କୋଟି ଗୁଣ ।
ଗୋପୀନାଥ କହେ କର ଯମୁନାରେ ସ୍ନାନ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ଯମୁନା
ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ହେମକୁଣ୍ଡଳ ଚରିତ ।

ନାରଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
କହୁଅଛି ଏକ ପୁରାତନ କଥା ସାର ॥
ସତ୍ୟଯୁଗର ଏ କଥା ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
ନିଷଧ ନାମେ ଅପୂର୍ବ ନଗରେକ ଅଛଇ ॥
ସବୁ ନଗର ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେ ନଗର ।
ବୈଶ୍ୟ ଏକ ରହିଥିଲ ତହିଁ କରି ଘର ॥
ହେମ କୁଣ୍ଡଳ ତା ନାମ ସେ ଅତି କୁଳୀନ ।
କୃଷି ବାଣିଜ୍ୟ କରଇ ନାହିଁ ରାତ୍ର ଦିନ ॥
କିଣଇ ଯାହା ବିକଇଁ ଲଭ୍ୟଧନ ନେଇ ।
ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ସେ ବୈଶ୍ୟ ଅଟେ ବ୍ୟବସାୟୀ
ହାଟ ବାଟେ ଗୋରୁ କିଣି କରଇ ବେପାର ।
ଘୋଡା ବେପାର କରଇ ହୋଇ ସୌଦାଗର
ଛେଳି ମଇଁଷି ଘୋରୁହ ବେପାର କରଇ ।
ନବା ପଶୁ ଯୋଡି ଖୋଇ ପେଇଣ ବଢାଇ ॥
ଅଳପ ଧନେ କିଣଇ ବିକଇ ବହୁତ ।
ଦହି ଦୁଧ ଘିଅ ଛେନା ଲହୁଣୀ ସହିତ ॥
ପକ୍ଷି ଗୁଣ୍ଡା ଛଣ କାଠ ଫଳମୂଳ ଯେତେ ।
ମରିଚ ଅଦା ପିପ୍ପଳୀ ମସଲ ସହିତେ ॥
ଧାନ ଶାଗ ତେଲ ବସ୍ତ୍ର ଆଦି ଏ ସମସ୍ତ ।
କିଣଇ ବିକଇ ସେହି ବୈଶ୍ୟ ନିତ୍ୟ ନିତ୍ୟ ॥
ଜଡା ସୋରିଷ ଏ ଆଦି ଶସ୍ୟହିଁ ଯେତେକ ।
ଲୁଣ ଶର୍କରା ତାମ୍ବୁଳ ନଡିଆ ଗୁବାକ ॥
ଏମନ୍ତେ ନାନାଦି ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣଇଂ ବିକଇ ।
ଲୁହା କଂସା ତମ୍ବା ଆଦି କିଛି ନ ଛାଡଇ ॥
ଏମନ୍ତେ ନାନା ବେପାର କରେ ସୌଦାଗର ।
ନାନା ଉପାୟେ କଉଡି ହୋଇଲା ଅପାର ॥
ଆଠ କୋଟି ମୋହର ସେ ରଖିଲା ସମ୍ପାଦି ।
ତାହାର ଜଣେହେଁ କେହି ନାହାନ୍ତି ବିବାଦୀ ॥
ଧନୀ କୁବେର ବୋଲନ୍ତି ତାହାକୁ କେତେକ ।
ଧନୀ ସୌଦାଗର ବୋଲି ସୁଖେ ଆତେ ଡାକ ॥
ବୁଢା ହୋଇଲା ସେ ତାର ବାଳ ପାଚିଗଲା ।
ଚମ ଲୋଥ ହେଲା ଲହିଲହିଁ ସେ ଗଲା ॥

କାନକୁ ତା ନ ଶୁଭିଲା ଦାନ୍ତ ଗଲା ଝଡ଼ି ।
ଧର୍ମ କର୍ମେ ମନ ଦେଲା ଅର୍ଥ ଚିନ୍ତା ଛାଡ଼ି ॥
ମନେ ବିଚାରିଲା ଧନ କି ହେବ ମୋହର ।
ଏ ଧନରେ ଧର୍ମ କର୍ମ କରିବି ଅପାର ॥
ଧର୍ମ କେବଳ ସଙ୍ଗରେ ଯିବ ମଲା ବେଳେ ।
ଏମନ୍ତ ଭାଳି ମନରେ ଧନୀ ବୁଢ଼ା କାଳେ ॥
ତୋଳାଇଲା ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁର ମନ୍ଦିର ଇଟାରେ ।
ଦେଉଳ ତୋଳାଇ ଶିବ ଥାପିଲା ତହିଁରେ ॥
ସେବା ପୂଜା ଖଞ୍ଜି ଦେଲା ଚିରକାଳ ଯାଏ ।
ନିର୍ଜଳ ସ୍ଥାନେ ପୋଖରୀ ବହୁତ ଖୋଳାଏ ॥
କୂପ ବାପୀ ତଡ଼ାଗ ସେ ଖୋଳାଇ ବହୁତ ।
ଲଗାଇଲା ଆମ୍ବ ଜାମୁ ବଟ ଯେ ଓଶସ୍ତ ॥
ଫୁଲ ବଗିଚା ବହୁତ କଲା ଦେବାଳୟେ ।
ଜଳ ଛତ୍ର ଦେଲା ଘୋର ନିଦାଘ ସମୟେ ॥
ଘର ଆଡ଼େ ଅନ୍ନ ଛତ୍ର ସଦାବର୍ତ୍ତ ଖଞ୍ଜି ।
ଦୁଃଖି ଦରିଦ୍ରଙ୍କୁ ଧନ ଦିଏ ମନ ରଞ୍ଜି ॥
ଯେଉଁ ସବୁ ଦାନ ଲେଖା ଅଛି ପୁରାଣେ ।
ସେ ସବୁ ଦାନ ସେ ଦେଲା ଡ଼କାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ॥
ଜ୍ଞାନ କୃତ ଯେ ଅଜ୍ଞାନ କୃତ ପାପମାନ ।
ଦେହୁଁ ଛଡ଼ାଇଲା କରି ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ଦାନ ॥
ଯେ ପାପକୁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଲେଖା ଅଛି ଯାହା ।
ବିପ୍ରଙ୍କ ଠାରୁଁ ବୁଝିଣ କଲା ସବୁ ତାହା ॥
ଅନ୍ଧ ବଧିରେ ବହୁତ କଲା ଧନ ଦାନ ।
ଠାବେ ଠାବେ ବସାଇଲା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନ ॥
ଦେବ ଦେବୀଙ୍କି ପୂଜିଲା ଅତିଥି ସେବିଲା ।
ଏମନ୍ତେ ବହୁତ ଧର୍ମ କର୍ମ ସବୁ କଲା ॥
ଦୁଇଟି ପୁତ୍ର ତାହାର ଶୁଣ ତାଙ୍କ ନାମ ।
ଶ୍ରୀକୁଣ୍ଡଳ ବିକୁଣ୍ଡଳ ଆହେ ଦେବ ଧର୍ମ ॥
ସେ ହେମ କୁଣ୍ଡଳ ବୈଶ୍ୟ ଧନ ତାଙ୍କୁ ଦେଇ
ଘର ଦ୍ୱାର ଛାଡ଼ି ଗଲା ବନଚାରୀ ହୋଇ ॥
ଶରୀରକୁ କୃଶ କଲା ଘୋର ତପ କରି ।
ନିରତେ ବାସୁଦେବଙ୍କୁ ମନରେ ସୁମରି ॥
ଶ୍ରୀଗୋବିନ୍ଦ ଆରାଧନେ ପାଇ ସଦଜ୍ଞାନ ।
ଅନ୍ତ କାଳେ ଗଲା ସେହି ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଭୁବନ ॥
ରୋଗ ଶୋକ ଜରା ମୃତ୍ୟୁ ବାଧା ଯହିଁ ନାହିଁ ।
ଆନନ୍ଦେ ରହିଲା ବୈଶ୍ୟ ବଇକୁଣ୍ଠ ପାଇ ॥

ସେ ଦୁଇ ପୁତ୍ର ତାହାର ଅତି ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ।
ଅତି ସୁନ୍ଦର ଆବର ଯୁବା ରୂପବନ୍ତ ॥
ବହୁତ ଧନ ପାଇଣ ମନେ ଗର୍ବ ବଢ଼ି ।
ଦୁଷ୍ଟ ସ୍ୱଭାବ ତାଙ୍କର ବେଢ଼ୁଁ ବେଳ ହୋଇ ॥
ପଶା ଖେଳିବା ଆବର ଚଢ଼େଇ ପାଳିବା ।
ଗୀତ ବାଦ୍ୟରେ ସର୍ବଦା ମନ ବଳାଇବା ॥
ପାରି ଉଡ଼ାଇବା କଉଡ଼ିକେ ଦିନ ନେବା ।
ବେଶ୍ୟା ରଖିବା କଳହ ବିବାଦ କରିବା ॥
ସଞ୍ଜ ସକାଳେ ଦିବସେ ନିଦରେ ଶୋଇବା ।
ମଦ ଯେ ଖାଇବା ବେଣୁ ବୀଣା ବଜାଇବା ॥
ସଙ୍ଗୀତ ରସେ ମାତିବା ବାର ନାରୀ ଘେନି ।
ଫୁଲ ହାରରେ ଦେହକୁ କରିବା ମଣ୍ଡଣି ॥
ଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ସୁବାସ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ ।
ସୁଖରେ ଦିନ ହରିବା ଘେନି ସଉଗନ୍ଧ ॥
ଗନ୍ଧ କର୍ପୂର କସ୍ତୁରୀ ଚିତାରେ ଚିତ୍ରିତ ।
ନାନା ରତ୍ନ ଅଳଙ୍କାରେ ହୋଇଣ ମଣ୍ଡିତ ॥
ଫୁଲ ମାଳ ମୁକ୍ତା ହାର କଣ୍ଠେ ଲମ୍ବାଇବା ।
ଗଜ ଅଶ୍ୱ ରଥ ଆଦି ଯାନ ଆରୋହିବା ॥
ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀରି ଦେଖିବା ମାନସେ ଭ୍ରମିବା ।
ବଡ଼ପଣ ଦେଖାଇବା ଦୁର୍ଲଭ ହୋଇବା ॥
ଏମନ୍ତେ ନାନାବ୍ୟସନେ କଟାଇଲେ କାଳ ।
ପରସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ହରିଲେ ପାଇ ଧନ ବଳ ॥
କାହାରିକି ନ ମାନିଲେ ମନେ ଗର୍ବ କରି ।
ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ମଣିଲେ ଶତ୍ରୁଜନ ପରି ॥
ସତକୁ କଟୁ ମଣିଲେ ଯହିଁରେ କି ହିତ ।
କଥାବାର୍ତ୍ତା ନ ହୋଇଲେ ତାହାଙ୍କ ସହିତ ॥
ଅପ୍ରିୟ କଟୁ ବଚନ କହନ୍ତି ଯେତେକ ।
ସେମାନେ ହେଲେ ତାଙ୍କର ଅତିପ୍ରିୟ ଲୋକ
ଏମନ୍ତେ ପିତୃ ସଞ୍ଚିତ ଧନ ଗଲା ସରି ।
ଊଷର ଭୂମିରେ ବୀଜ ବୁଣିଲେ ଯେପରି ॥
ଅସତ ମାର୍ଗେ ସେ ଧନ ଯାକ କଲେ ବ୍ୟୟ ।
ଏମନ୍ତେ ସଞ୍ଚିତ ଧନ ଯାକ ଗଲା କ୍ଷୟ ॥
ବିଟ ଧୂର୍ତ୍ତଙ୍କେ ଖାଇଲେ ସେ ଧନ ତାହାର ।
ଭାଟ ବନ୍ଦୀ ମାଲ କେଳା ପୁଣି ନଟକାର ॥
ଏମାନେ ଖାଇଲେ ବିପ୍ରମୁଖେ ନ ପଡ଼ିଲା ।
ଅଗ୍ନି ମୁଖେ ନ ପଡ଼ିଲା ଏମନ୍ତେ ସରିଲା ॥

ଦେବ ଦେବୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନ ପୂଜିଲ ଦିନେ ।
ଧନକୁ ଦାନ ଦରିଦ୍ର ହେଲେ ନିଜ ଜନେ ॥
କ୍ଷୁଧାରେ ଆକୁଳ ହୋଇ କଲେଁ ଯେସି ଶୋକ
ପାଖେ ନ ପଶିଲେ ଚାଟୁ କହୁଥିବା ଲୋକ ॥
ମୁହିଁ ମୋଡ଼ି ଚାଲ୍ୟାନ୍ତି ନ ଚାହାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ।
ନ ଶୁଣିଲେ ଚାକରେ ଯେ ତାହାଙ୍କ ଡାକକୁ ॥
ସ୍ୱଜନ ବାନ୍ଧବ କେହି ନ ପଶିଲେ କାଡ ।
ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବେ ବହୁତ ଧିକ୍କାର କହନ୍ତି ॥
ନ ସହି ପାରି ନଗରେ ପଶି କଲେ ଚୋର ।
ବହୁତ ମାଡ଼ ମାଇଲେ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ଧରି ॥
ଚୋର ଚୋର ବୋଲି ହୁରି ପଡ଼େ ଚାରି ଆଡ଼େ
ଯେ ତହିଁ ଧରନ୍ତି ତହିଁ ଦିଅନ୍ତି ସେ ମାଡ଼େ ॥
ଯେ ବଣ୍ଠି ଥିଲେ ତାହାଙ୍କ ହସ୍ତ ଧନ ଖାଇ ।
ସେମାନେ ମାଡ଼ ମାଇଲେ ମୁହିଁକୁ ନ ଚାହିଁ ॥
ଭୟେ ଘରୁ ନ ବାହାର୍ ମୋହ ଭାଇ ବେନି ।
ଚିନ୍ତାଭରେ ଘରେ ବସି କରନ୍ତି ଭାଳେଣି ॥
ଦେଖ ଭାଇ ଏ ସଂସାର ଜନଙ୍କର ରୀତ ।
ଯେତେବେଳେ ଥିଲା ଭାଇ ଆମ୍ଭର ସମ୍ପତ୍ତି ॥
ଭରସି କହୁ ନ ଥିଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କେ ଡରେ ।
ପ୍ରିୟ ହୋଇ ରହୁଥିଲେ ଧନର ଲୋଭରେ ॥
ଦାସ ଦାସୀ କେତେ ଖଟୁ ନ ଥିଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
କେହି ଯେ ନ ପଚାରିଲେ ସେ ଧନ ଗଲାକୁ ॥
ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କହିଲେ ବୁଝାଇ ।
ତାହା ଆମ୍ଭେ ନ ଶୁଣିଲୁ ସିନା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ॥
ଏବେ ସେ ମାଡ଼ ମାଇଲେ ନ ଚାହିଁଲେ ମୁହିଁ
ବନରେ ପଶି ରହିବା ଛାଡ଼ି ଏହି ଗୃହ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ସେ ଦୁହେଁ ଘରୁ ପଳାଇଲେ ।
ବନରେ ପଶି ତାମଣା କାଠେ ଧନୁ କଲେ ॥
ବାଉଁଶର ଗୁଣ କରି ଯୋଜି କାଣ୍ଡଶର ।
ବିଷ ଲେପିଣ ତହିଁରେ ଭ୍ରମି ବନ ଘୋର ॥
ବିନ୍ଧି ମାଇଲେ ବୃକ୍ଷରେ ଥିବା ପକ୍ଷିଗଣ ।
ମୃଗ ବରାହ ଶୂକର ଟିଶଳ ହରିଣ ॥
ଗୋଧି ଶଲକ ମାରଣ ପୋଡ଼ିଲେ ଉଦର ।
ଶବରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ରହି ହୋଇଲେ ଶବର ॥
ପଶୁପକ୍ଷୀ ମାରି ଖାଇ ରଖିଲେ ଜୀବନ ।
ଜୀବବଧ ପାପକୁ ସେ ଭୟ ନ କରଣ ॥

ଦିନକର କଥା ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ।
ଜଣେ ପର୍ବତକୁ ଗଲା ଜଣେ ବନ ଭୂଇଁ ॥
ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ବାଟରେ ବାଘ ଖାଇ ଗଲା ।
ସାନଭାଇଙ୍କ ଯେ ସାପ କାମୁଡ଼ିଲା ମଲା ॥
ଏକ ଦିନେ ସେହି ଦୁଇ ପାପୀ ଗଲେ ମରି ।
ଯମର ଦୂତେ ଦୁହିଙ୍କ ପାଶେ ବାନ୍ଧି କରି ॥
ଯମର ଭୁବନେ ଯମ ଛାମୁରେ ଥୋଇଲେ ।
ଦୁହିଙ୍କର ପାପଯାକ ବିସ୍ତାରି କହିଲେ ॥
ଆବର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଧର୍ମରାଜ ।
ବିଚାରି ଦଣ୍ଡ ଏହାଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁ ଦେବା ଆଜ ॥
ଭୃତ୍ୟଙ୍କୁ ଯାହା କହିବେ ସେ ତାହା କରିବେ
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ କହନ୍ତୁ କି କରିବୁ ଆମ୍ଭେ ॥
ଦୂତଙ୍କ ମୁଖୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଜନ୍ତୁସାଇଁ ।
ତକ୍ଷଣେ ଚିତ୍ର ଗୁପତ ମୁଖକୁ ଅନାଇ ॥
ଇଷତ୍ ପାଇ ତୁରତେ ସେ ଚିତ୍ର ଗୁପତ ।
ପାଞ୍ଜି ଫିଟାଇ ବୁଝାଇ କହିଲେକ ଏମନ୍ତ ॥
ଯମ ସବୁ ଶୁଣି ଶୁଣି ମନରେ ବିଚାରି ।
ଦୂତଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଆରେ ଯମ ଆଜ୍ଞାକାରି ॥
ତୀବ୍ର ବେଦନା ନାମରେ ଯେ ନରକ କୁଣ୍ଡ ।
ଯହିଁ ମହା ପାପୀମାନେ ହୋଇଛନ୍ତି ଚୂର୍ଣ୍ଣ ॥
ସେ କୁଣ୍ଡେ ଜଣକୁ ଧରି ଦିଅ ରେ ପକାଇ ।
ଆର ଜଣକୁରେ ନିଅ ବିମାନେ ବସାଇ ॥
ରଖାଇ ଆସ ଉତ୍ତମ ଭୁବନ ଯେ ସ୍ୱର୍ଗ ।
ଅତି ଉତ୍ତମ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେ ରହି କରୁ ଭୋଗ ॥
ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯମ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ଦୂତେ ।
ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ଘେନିଣ ଗଲେ ସେ ତୁରତେ ॥
ପକାଇ ଦେଲେ ରୌରବ ଘୋର ନର୍କ କୁଣ୍ଡେ
ଲୁହା ଅଗ୍ନିରେ ଖୁମ୍ପିଲେ କାକେ ତାର ମୁଣ୍ଡେ
ସାନ ଭାଇର ନାମ ଯେ ଅଟେ ବିକୁଣ୍ଡଳ ।
ଦୂତେ କହିଲେ ତାହାକୁ ବଚନ କୋମଳ ॥
ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଆସ ଏହି ବିମାନରେ ବସ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନରେ ରହି ସୁଖରେ ବିଳସ ॥
ତୋର ପୁଣ୍ୟ ବଳେ ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ କର ଭୋଗ ।
ଆନନ୍ଦରେ ବିକୁଣ୍ଡଳ ହୋଇ ଉଦବେଗ ॥
ଦୂତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଚଳିଲ ଯିବା ବେଳେ ବାଟେ ।
ବୋଇଲା ଏକ ସଂଶୟ ମୋ ହୃଦେ ପ୍ରକଟେ ॥

ପଚାରିବା ପାଇଁ ମନ ବଳାଇଛ ମୁହିଁ ।
ତୁମ୍ଭ ବିନା ନ ତୁଟିବ ସେ ସଂଶୟ କାହିଁ ॥
ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଦେବ ଦୂତ ଜାଣ ସବୁକଥା ।
ଏହି ଗର୍ଭ ଉପୁଜିଲୁ ଆମ୍ଭେ ବେନି ଭ୍ରାତା ॥
ଭାଇ ଯାହା କଲା ପୁଣି ମୁହିଁ ତାହା କଲି ।
ସେ ପୁଣି ଯେ ଦିନ ମଲା ମୁଁ ସେ ଦିନ ମଲି ॥
ତାକୁ ଯେ ସାପ ଖାଇଲା ବାଘଖାଏ ମୋତେ ।
ତାର ପାପ ମୋର ପାପ ସମାନ ଯୁକତେ ॥
ଅପମୃତ୍ୟୁରେ ଯେ ମଲୁ ଆମ୍ଭେ ଭାଇଦୁଇ ।
ସେ କିପାଁ ନର୍କ ଯାଇଲା ସ୍ୱର୍ଗପାଏ ମୁହିଁ ॥
ଏ ବିଷମ ସନ୍ଧି କଥା ଅତି ଚମତ୍କାର ।
ଜାଣିଥିଲେ ଏ ସଂଶୟ ମନୁ କରଦୂର ॥
ଦେବ ଦୂତ କହିଲେ ହେ ଶୁଣ ବିକୁଣ୍ଡଳ ।
ପିତା ମାତା ଜନମର ହୋନ୍ତି ଯେ କେବଳ ॥
ଭାଇ ଭଉଣୀ ଭାରିଯା ପୁଅ ନାମଧାରୀ ।
ବୃକ୍ଷ ରହିଥାଏ ଯେସନେ ବହୁଡାଳ ମେଳି ॥
ନାନା ନାମଧାରୀ ପକ୍ଷୀ ଗୃହଆଡୁ ଆସି ।
କ୍ରୀଡା କରୁଥାନ୍ତି ସେହି ବୃକ୍ଷଡାଳେ ବସି ॥
ପୁଣି ସେ ଉଡି ଯାଆନ୍ତି ପୁଣି ଯେଝା ସ୍ଥାନେ ।
ଏମାନଙ୍କ ମେଳ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣ ହୋ ତେସନେ
ପୂର୍ବ ପୂର୍ବ ଜନମର କର୍ମ ଶୁଭାଶୁଭ ।
ପର ପର ଜନମରେ ଭୋଗନ୍ତି ତା ସର୍ବ ॥
ଯାହା ଯେ କରିଥାଇ ସେ ସେ ଫଳ ଭୁଞ୍ଜଇ
ତାହାକୁ ଯେ କେହି ଆନ କରି ନ ପାରଇ ॥
ଏକ କର୍ମ ଫଳ ଭୋଗ ଆରେକ ନ କରେ ।
ଘୋର ପାପେ ତୋର ଭାଇ ପଡେ ନରକରେ
ତୋର ପୁଣ୍ୟଫଳେ ହେବ ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ ଭୋଗ ।
ବୋଇଲା ସେ ବିକୁଣ୍ଡଳ ଯୋଡି କରଯୁଗ ॥
ବାଳକାଳୁ ଯେମନ୍ତେ ତା ମନ ପାପେ ଥାଇ ।
ସେ ଯାହା କରଇ ମୁହିଁ ସେ ପାପ କରଇ ॥
ତାହାର ମୋହର ପାପ ଅଟଇ ସମାନ ।
ଦିନେ କ୍ଷଣେ କରି ନାହୁଁ ଆମ୍ଭେ ପୁଣି ପୁଣ୍ୟ
ପୂର୍ବ ଜନମର ଯେବେ ଥାନ୍ତା ପୁଣ୍ୟ ବଳ ।
ପୁଣ୍ୟ କର୍ମେ ଯାଉଥାନ୍ତା ଆମ୍ଭବାଳକାଳ ॥
ଏଥୁ ଜଣା ଯାଏ ପୂର୍ବେ କରି ନାହୁଁ ପୁଣ୍ୟ ।
ଏ ଜନମ ଗୋଟା ଯାକ କଲୁ ପାପକର୍ମ ॥

ମୋର ଜାଣିବାରେ କିଛି ନାହିଁ ପୁଣ୍ୟ ମୋର
ତୁମ୍ଭେ ଜାଣିଥିଲେ ତାହା କହ ମୋ ଆଗର ॥
ଦେବ ଦୂତେ ବୋଇଲେ ରେ ବିକୁଣ୍ଡଳ ବୈଶ୍ୟ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସବୁରି ଜନ୍ମ ଫଳ ହୁଏ ଦୃଶ୍ୟ ॥
ତୁମ୍ଭେ କାହୁଁ ଜାଣିବ ତା ଆମ୍ଭେ ଅଛୁଁ ଜାଣି ।
ହରିମିତ୍ର ନାମେ ଥିଲା ଏକ ବିପ୍ରମଣି ॥
ସୁମିତ୍ର ବିପ୍ର ଅଟଇ ତାହାର କୁମର ।
ଯମୁନଦୀର ଦକ୍ଷିଣ ତଟେ ତାର ଘର ॥
ସେ ଆଶ୍ରମ ତାର ଅତି ପବିତ୍ର ଅଟଇ ।
ଆହେ ବୈଶ୍ୟବର ତୁମ୍ଭେ ସେ ବନରେ ଥାଇ
ଜୀବ ମାରି ପୋଷୁଥିଲ ଆପଣା ଜୀବନ ।
ମିତ୍ର ହୋଇଲା ତୁମ୍ଭର ସୁମିତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥
ତୁମ୍ଭ ଦୁହିଙ୍କର ମନ ଏକାଠି ମିଳିଲା ।
ସାଧୁ ସଙ୍ଗେ ସାଧୁ ଆଚାରେ ତୁମ୍ଭ ମନ ଗଲା ॥
ଦୁହେଁ ମିଳି ଯମୁନାରେ କଲ ମାଘସ୍ନାନ ।
ତେଣୁ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇ ସବୁପାପରୁ ମୋଚନ ॥
ଦୁଇମାଘ ମାସସ୍ନାନ କଲେ ତୁମ୍ଭେ ଦୁଇ ।
ସର୍ବ ପାପହାରି ତୀର୍ଥ ଯମୁନାର ଯହିଁ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଜଳ ଖାଇଲ ମାଘସ୍ନାନ କଲ ।
ଏକ ମାଘସ୍ନାନ ପାଇଁ ମୁକତ ହୋଇଲ ॥
ଆର ମାଘସ୍ନାନ ଫଳେ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ପାଇ ।
ତୁମ୍ଭ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମ ପୁଣ୍ୟ ଫଳ ସିନା ଏହି ॥
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ପାପୀ ତୁମ୍ଭ ବଡ ଭାଇ ।
ସେପାପ ଫଳେ ଏ ଘୋର ନରକ ଭୋଗଇ
ଖଡଗେ ହାଣନ୍ତି ତାକୁ ପିଟନ୍ତି ମୁଦ୍ଗରେ ।
ପଥର ନେଇ ପକାନ୍ତି ଦେଖ ତାର ଶିରେ ॥
ଚୂନା କରିଣ ଭାଜନ୍ତି ତତଲା ଅଙ୍ଗାରେ ।
ବାୟସେ ଲୁହା ଥଣ୍ଟରେ ଖୁମ୍ପନ୍ତି ମୁଣ୍ଡରେ ॥
ଦୂତଙ୍କ ମୁଖ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବିକୁଣ୍ଡଳ ।
ଭାଇର ଏ କଷ୍ଟ ଶୁଣି ପାଇଲା ବିକଳ ॥
ଥରେ ଅଙ୍ଗ ଥରେ ଲୋମମୂଳ ଟାଙ୍କୁରନ୍ତି ।
ଲୋତକରେ ପୂର୍ଣ୍ଣହୋଇଲା ତା ଲୋଚନ ଦୁଇ ॥
ବିନୟ କରି କହିଲା ମଧୁର ବଚନ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଦେବ ଦୂତ ଅତି ସାଧୁଜନ ॥
ସାଧୁଜନ ସଙ୍ଗ ଅଟେ ଉପକାରୀ ତରୁ ।
ସେ ବୃକ୍ଷର ସାତ ଗୋଟି ଚେର ମହାମେରୁ ॥

ସେ ବୃକ୍ଷର ଯେଉଁ ଫଳ ଫଳେ ସେ ମଧୁର ।
ମିତ୍ର ଭାବରେ କରିବ ମୋର ଉପକାର ॥
ମନେ କରୁଅଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କ ସର୍ବଙ୍କ କହିବ ।
ଆଉ ଅଛି ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭ ମୁଖରୁ ଶୁଣିବ ॥
କଦାଚିତ୍ ପ୍ରାଣୀ ନ ଦେଖେ ଯମର ଭୁବନ ।
କାହିଁକି ଘୋର ନରକେ ନ ପଡଇ ଜନ ॥
ଦୟାକରି ମୋତେ ତାହା କହିଲା ଗୋସାଇଁ ।
ଦେବଦୂତ କହନ୍ତି ସେ ବୈଶ୍ୟ ମୁଖ ଚାହିଁ ॥
ପାପ ନ ଥିବାରୁ ଦେହେ ପରିତେଜ ଏଥା ।
ପାପ ନଥିଲେ ସବୁରି ପୁରୁଷରେ ହୁଅ ॥
ତେଣୁ ତାହାର ଏମନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ଉପୁଜଇ ।
ପର ସେବାରେ ଯଦ୍ୟପି ଆତ୍ମାଦନ ପାଇ ॥
କେତେ କହି ନ ପାରିଲେ କହିବୁ କହିଁତେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ସ୍ନେହ ଥିବାଯୋଗୁଁ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ॥
ମନରେ କିବା କଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେ ଜନ
ପରକୁ ପୀଡ଼ା ନ ଦିଏ ହେ ବୈଶ୍ୟ ନନ୍ଦନ ॥
ସବୁବେଳେ ସବୁକାଳେ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରେ ।
ଯମ ଭୁବନ ନପଡ଼େ ତାହାର ଦୃଷ୍ଟିରେ ॥
ପ୍ରାଣୀଠାରେ ହିଂସାଥାଏ ଯେଉଁ ପୁରୁଷରେ ।
ନର୍କକୁଣ୍ଡେ ପଡ଼ି କଷ୍ଟ ପାଏ ନିରନ୍ତର ॥
ଯେତେ ସେ ବେଦ ପଢିଲେ ନିସ୍ତାର ନ ପାଇ
ଯେତେ ଦାନଦେଲେ ସେହି ପାପ ନ ତରଇ
ଯେତେ ଯଜ୍ଞ ଯେତେ ତପ କଲେହେଁ କହିବ
ସ୍ୱର୍ଗ ନ ପାଇ ନିଶ୍ଚୟ ନର୍କରେ ପଡ଼ିବ ॥
ମୁନିମାନେ ଏହି କଥା କହନ୍ତି ନିରନ୍ତେ ।
ଅହିଂସା ପରମ ଧର୍ମ ଏ ସବୁର ମତେ ॥
ଅହିଂସା ପରମ ତପ ପରମ ଯେ ଦାନ ।
ଅହିଂସକାରୀ ନ ଦେଖେ ଯମର ଭୁବନ ॥
ଯେ ଦୟାନ୍ୱିତଜନ ପ୍ରାଣି କଷ୍ଟ ନ ଦେଖଇ ।
ଦେଖିଲେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରଇ ॥
ମଶା ଏଣୁଅ ଡାଆଁସ ଉକୁଣୀ ସହିତେ ।
ସ୍ୱରଖାନି ଜୀବଜନ୍ତୁ ମହୀରେ ଏ ଯେତେ ॥
ଏମାନଙ୍କ ଦ୍ୱେଷ ହିଂସା ହୃଦେ ନାହିଁ ଯାର ।
କଦାପି କାହିଁ କାହାକୁ ନାହିଁ ତାର ଡର ॥
ଆପଣା ପ୍ରାୟ ମଣଇ ସକଳ ପ୍ରାଣୀଙ୍କି ।
ଦୂର ପଳାନ୍ତି ତାହାକୁ ଯମଦୂତେ ଦେଖି ॥
ତପତ ଅଙ୍ଗାର ଜ୍ୱାଳା ନଳା ଘୋଷମାନା ।
ସହି ନୁହାଇ ନର୍କର ଏ ଘୋର ଯନ୍ତ୍ରଣା ॥
ପୂଜ ଶୋଣିତ ଖଙ୍କାର ମଳ ମୂତ୍ର ନଈ ।
ଏସବୁ ନରକ କୁଣ୍ଡ ସେହି ନ ଦେଖଇ ॥
ଜୀବନ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେ ଏହି ଜଗତେ ।
ପ୍ରାଣୀଙ୍କି ମାରଇ ଦୟା ନ ଥାଇ ତା ଚିତ୍ତେ ॥
ପଶୁପକ୍ଷୀ ମୀନ ଆଦି ଜୀବ ମାଂସଖାଏ ।
କାଳସୂତ୍ର ନରକରେ ସେହି ପଡ଼ି ଥାଏ ॥
ଚର୍ବି ଶ୍ୱାନ ମାଂସ ଖାଏ ପୂଜରକ୍ତ ପିଏ ।
ବସାପଙ୍କେ ବୁଡ଼ି ରହିଥାଏ ଶିରୁଁ ଯାଏ ॥
ନିରତେ କାମୁଡୁଥାନ୍ତି କୃମି କୀଟେ ତାକୁ ।
ମୁଣ୍ଡଟେକିଲେ ବାୟସେ ଖୁମ୍ପନ୍ତି ତା ଚକ୍ଷୁ ॥
କ୍ଷୁଧାର ଅଗ୍ନି ତାଙ୍କର ସେ ଅତି ମୁନିଆ ।
ଘୋର ଅନ୍ଧକାରେ ହେଉଥାନ୍ତି ବୁଆବୁଆ ॥
ଥରିଥରି ମରି ମରି ହେଉଥାନ୍ତି ତହିଁ ।
ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି ମଲି ମଲି କହି ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ କଳପ ପାଆନ୍ତି କଷଣ ।
ଆହେ ବୈଶ୍ୟ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣି ହାତେ ଦେବ କର୍ଣ୍ଣ
ନରକୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇ ହୁଅନ୍ତି ସ୍ଥାବର ।
ନାନାଦି ପକ୍ଷୀ ଯୋନିରେ ଭ୍ରମନ୍ତି ଆବର ॥
ଅନ୍ଧ କଣା କୁଜା ପଙ୍ଗୁ ଦରିଦ୍ର ହୁଅନ୍ତି ।
ଅଙ୍ଗହୀନ ହୋଇ ବାରଂବାର ଉପୁଜନ୍ତି ॥
ଏଣୁ ବୈଶ୍ୟ ଇହ ପରଲୋକ ସୁଖ ପାଇଁ ।
ଧର୍ମବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ କେବେ ତାହା ନ କରଇ ॥
ମନେ ନ ଧରଇ ତାହା ମୁଖେ ନ ଭାଷଇ ।
ହିଂସାକାରୀ ଇହ ପରଲୋକେ ଦୁଃଖ ପାଇ ॥
ଏହି ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଅହିଂସକାରୀର ।
କେତେବେଳେ କାହାକୁ ଯେ ନାହିଁ ତା ଡର
ସିଧା ବଙ୍କା ହୋଇ ନଈ ସବୁ ବହି ଯାଇ ।
ଯେମନ୍ତେ ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭେ ପଶି ଲୀନ୍ତ ପାଇ ॥
ତେସନ ଅହିଂସା ଗର୍ଭେ ସବୁ କର୍ମ ଲୀନ ।
ଅଭୟ ଦାନ ପ୍ରାଣୀଙ୍କି ଦିଏ ଯେଉଁ ଜନ ॥
ସବୁତୀର୍ଥ ସବୁଯଜ୍ଞ କରିଛି ସେ ଜାଣ ।
ଆଉର ଯାହା କହୁଛୁଁ ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ॥
ଆହେ ବୈଶ୍ୟବର ତୁମ୍ଭେ ଜାଣ ଏ ଜଗତେ ।
ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ଲେଖାଅଛି ଯେତେ ॥

ତାହାସବୁ ଦୃଷ୍ଟି ପାଇ କରନ୍ତି ପାଳନ ।
କଦାପି ସେ ନ ଦେଖନ୍ତି ଯମର ଭୁବନ ॥
କିବା ଯତି କିବା ଭିକ୍ଷୁ ଗୃହୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
ଆପଣାର ଧର୍ମ କରୁ କରୁ ଯେବେ ମରି ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନରେ ରହି ସୁଖ ଭୋଗ ପାନ୍ତି ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦମନକାରୀ ଯେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଯାନ୍ତି ॥
ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇ ଯେହୁ ଦେଉଳ ତୋଳାଇ
ଅନ୍ନଛତ୍ର ଜଳଛତ୍ର ଠାବେ ଠାବେ ଦେଇ ॥
ଯାଗ ଯଜ୍ଞ କରଇ ଯେ ବାଟେ ବୃକ୍ଷ ରୋଇ ।
ଆହେ ବୈଶ୍ୟ ସେ ଯମର ପୁର ନ ଦେଖଇ ॥
ଯେଉଁ ବୀର ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ କରି ଦିଏ ପ୍ରାଣ ।
ବ୍ରହ୍ମ ଲୋକରେ ବସଇ ଆହେ ବୈଶ୍ୟ ଜାଣ ॥
ଯେ ପଶେ ଶରଣ ଆସି ତାକୁ ଯେ ରଖଇ ।
ଅନାଥ ସ୍ତ୍ରୀ ବିପ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ॥
ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଆଉ ନ ଆସେ ସେହି ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ।
ପଙ୍ଗୁ ଅନ୍ଧ ବାଳକଙ୍କୁ ପୋଷନ୍ତି ଯେ ନରେ ॥
ଅନାଥ ଦରିଦ୍ର ରୋଗୀ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଆବର ।
ଦେବ ଲୋକରେ ବସନ୍ତି ଯାଇଁ ସେହି ନର ॥
ପଙ୍କେ ଲଖିଥିବା ଗୋରୁଙ୍କୁ ଯେ ଉଦ୍ଧାରଇ ।
କି ଅବା ରୋଗି ବିପ୍ରକୁ ଉଦ୍ଧାର କରଇ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଆନ୍ତି ସେ ନର ।
ସେ ଯେଉଁ ଲୋକେ ବସନ୍ତି ସେ ଲୋକ ତାଙ୍କର
ଗୋରୁଙ୍କୁ ଯେ ଗ୍ରାସ ଦିଏ ଗୋରୁ ସେବାକରେ
ନ ଚଢନ୍ତି ଗୋରୁ ଯୋଗି ଥିବା ଶଗଡରେ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନରେ ରହି ଦିବ୍ୟ ସୁଖ ପାନ୍ତି ।
ଗୋରୁଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ଜନେ ପୋଖରୀ ଖୋଳାନ୍ତି
ତୃଷିତ ଗୋରୁ ଆସି ତହିଁ ପିଉଥାନ୍ତି ପାଣି ।
ଯମଲୋକ ନ ଦେଖଇ କେବେ ସେହି ପ୍ରାଣୀ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନ ତାହାର ହୁଅଇ ଯେ ଘର ।
ଅଗ୍ନି ଦେବ ଗୁରୁ ବିପ୍ର ପୂଜଇ ଯେ ନର ॥
ଆହେ ବୈଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ପାଇ ।
ବାପୀ କୂପ ତଡାଗ ଯେ ପୋଖରୀ ଖୋଳଇ ॥
ଗୃହଗାମୀ ଜୀବ ଜନ୍ତୁ ତହିଁ ପାଣି ଖାନ୍ତି ।
କେହି ତା ଧର୍ମର ଅନ୍ତ କରି ନ ପାରନ୍ତି ॥
ଦେବଲୋକେ କହୁଥାନ୍ତି ଜଗତେ ଯେ ଜନ ।
ନିତ୍ୟଦିନ ବସି ଦେଉଥାଇ ଜଳ ଦାନ ॥

ଯେତେ ଅଧିକରେ ପ୍ରାଣୀ ପିଉଥାନ୍ତି ପାଣି ।
ସେତେ ଅଧିକରେ ପୁଣ୍ୟ ବଢୁଥାଇ ପୁଣି ॥
ଜଳ ଯେଣୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଅଟଇ ଜୀବନ ।
ପବିତ୍ର ହୋଇବେ ପାପୀ କରି ନିତ୍ୟ ସ୍ନାନ ॥
ବାହାର ଅନ୍ତର ମଳ ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାନ ହରେ ।
ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାନରେ ପାତକ ଖଣ୍ଡନ୍ତି ଯେ ନରେ ॥
ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାନକାରୀ ଜନ ନର୍କେ ନ ପଡଇ ।
ସ୍ନାନ ନ କରି ଯେ ଜନ ଭୋଜନ କରଇ ॥
ମଳ ଭୁଞ୍ଜଇ ସେ ନିତ୍ୟ ଜାଣିଥା ହେ ବୈଶ୍ୟ
ନ ମାଡନ୍ତି ତାର ପିତୃଗଣ ତାର ବାସ ॥
ସ୍ନାନ ଧ୍ୟାନ ନର ପାପୀ ଅଶୁଚି ନରତେ ।
ବେଦରେ କଥିତ ଅଛି ଜାଣିବ ସୁମତେ ॥
ଅଶୁଚି ପାପୀ ନରକ ଭୋଗ କରେ ଯାଇ ।
ତହୁଁ କୀଟ ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ଆଦି ଜନ୍ମ ପାଇ ॥
ପର୍ବଦିନରେ ସକାଳେ ନଦୀକି ଯେ ଯାଇ ।
ଶୁଅ ପଡଥିବା ଜଳେ ବୁଡଣ ଗାଧୋଇ ॥
କୁଯୋନିରେ ନଭ୍ରମେ ସେ ନରକ ନ ଦେଖେ
ଆହେ ବୈଶ୍ୟ ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାନ କରୁଥିବା ଲୋକେ
କୁ ସ୍ୱପନ ଯେତେ ତାର କୁଚେଷ୍ଟା ଆବର ।
କୁଫଳ ନୋହି ସୁଫଳ ହୁଅଇ ତାହାର ॥
ଯେ କରଇ ତିଳ ଦାନ ତିଳପ୍ରସ୍ଥ ଦାନ ।
ଆବର ଯେ ତିଳ ପାତ୍ର କରଇ ପ୍ରଦାନ ॥
ସେ ଜନ ପ୍ରେତପତିର ପୁର ନ ଦେଖଇ ।
ଆହୋ ବିକୁଣ୍ଡଳ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥
ଭୂମି ଗୋରୁ ସୁନା ଆଦି ଷୋଡଶ ଯେ ଦାନ ।
ଦାନକଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଯାଇ ପୁଣି ହୁଏ ଜନ୍ମ ॥
ଏଣୁ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ଦେଖି ପୁଣ୍ୟ ତିଥି ।
ବ୍ୟତିପାତ ଆଦିଯୋଗ ତଥି ସଂକ୍ରାନ୍ତି ॥
ସ୍ନାନ ଦାନ କରି ନର୍କେ ନ ପଡ଼ି ଆବର ।
ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ ପାଇଁ ପୁଣି ହୁଏ ଧନୀ ନର ॥
ସତକଥା କହୁଥାଇ ଯେ ଜନ ନିରତେ ।
କଳହ ନ କରଇ କାହାରି ସଙ୍ଗତେ ॥
କୋମଳ କରି କହଇ ମଉନେ ରହଇ ।
କ୍ରୋଧ ନ କରଇ ସଦାଶ୍ୱରେ ରହୁଥାଇ ॥
ଶତ୍ରୁ ବା ମିତ୍ରର ନିନ୍ଦା ନ କରେ ଆବର ।
ପ୍ରାଣୀର ହିଂସା ନ କରି ଥାଇ ନିରନ୍ତର ॥

କପଟ ଛାଡ଼ି ସରଳ ଭାବକୁ ବହଇ ।
ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଦୟା କରଇ ନିଜ ଧର୍ମେ ଥାଇ ॥
ପର ଧର୍ମ ନ କହଇ ରଖଇ ଗୋପନେ ।
ପରଗୁଣ କହୁଥାଇ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ॥
ପରଧନ ମନେ ମନେ ନ କରେ ହରଣ ।
ପରର ଯେ ତୃଣ ମାତ୍ର ନ ଛୁଅଇ ପୁଣ ॥
ଏମାନେ ହେ ବୈଶ୍ୟ ନର୍କକୁଣ୍ଡ ନ ଦେଖନ୍ତି ।
ଯେ ମୂର୍ଖ ପାଷାଣ୍ଡ ପର ନିନ୍ଦାକୁ କରନ୍ତି ॥
ମହାପାପୀ ତହୁଁ ପାପୀ ଅଧିକେ ବୋଲନ୍ତି ।
ସୃଷ୍ଟି ଥିବାଯାଏ ଘୋର ନର୍କେ ପଡୁଥାନ୍ତି ॥
କଟୁକଥା କହିବାରେ ବକତା ଯେ ଜନ ।
ନର୍କୁ ବାହାର ଆସିବା ପ୍ରାୟ ନୋହି ଜାଣ ॥
ପୃଥିବୀ ଆଦି ଦୁର୍ଗତି ଲଭନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।
କୃତଘ୍ନ ଲୋକର ପାପ ତପେ ନୋହେ କ୍ଷୟ ॥
ଯେତେ ଦାନ ଯେତେ ତୀର୍ଥ ଯେତେ କଲେ ବ୍ରତ
କୃତଘ୍ନ ଘୋର ନରକେ ପଡ଼ଇ ନିଶ୍ଚିତ ॥
ନିଦ୍ରା ମୈଥୁନ ଆହାର ତେଜି ଯେଉଁ ଜନ ।
ସବୁ ତୀର୍ଥ ଯାଇ ବୁଲି କରୁଥାଇ ସ୍ନାନ ॥
ଯମ ଭୁବନକୁ ସେହି କେବେ ନ ଦେଖଇ ।
ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ଯେ ଜନ ପାପ ନ କରଇ ॥
ତୀର୍ଥକୁ ଜୀବିକା ପୁଣି ନ କରେ ଆବର ।
ତୀର୍ଥରେ ହାତ ପତେଇ ନ ନିଏ ଯେ ନର ॥
ପୁଣ୍ୟ ବିକର ନ କରେ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ଯାଇ ।
ନର୍କକୁଣ୍ଡେ ବୈଶ୍ୟ କେବେ ସେହି ନ ପଡ଼ଇ
ରାଶି ରାଶି ପାପକରି ଯାଇ ଯେଉଁ ଜନ ।
ବାରେକ ଗଙ୍ଗାଜଳରେ ବୁଡ଼ି କରେ ସ୍ନାନ ॥
ପାପ ତାର ଛାଡ଼ି ଯାଇ ନର୍କେ ନ ପଡ଼ଇ ।
ଯାଗ ବ୍ରତ ତପ ଦାନ ଆଦି ଯେ କରଇ ॥
ଗଙ୍ଗାଜଳ ବିନ୍ଦୁ ସଙ୍ଗେ ନୁହଇ ସମାନ ।
ଏ କଥା ଗୋଟିକ ଜନେ ଭଲକରି ଜାଣ ॥
ସବୁ ପୁଣ୍ୟଫଳ ନୋହେ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସରି ।
ପାପ ବିନାଶନକାରୀ ଏକା ଗଙ୍ଗା ବାରି ॥
ଆମ୍ଭେମାନେ ଏହିରୂପେ ଶୁଣିଅଛୁ ପୁଣି ।
ଯେଉଁ ନରାଧମ ଗଙ୍ଗାଜଳ ସଙ୍ଗେ ଆଣି ॥
ଅନ୍ୟ ତୀର୍ଥଜଳ କରେ ତୁଳନା ସେ ମୂଢ଼ ।
ଘୋର ନର୍କକୁଣ୍ଡେ ପଡ଼େ ଏ କଥାହିଁ ଦୃଢ଼ ॥

ଅତି ନିର୍ମଳ ପବିତ୍ର ଯେଉଁ ଗଙ୍ଗାଜଳ ।
ସବୁ ତୀର୍ଥ ଜଳଙ୍କର ଅଟେ ପୁଣି ମୂଳ ॥
ଯେଣୁ ସେ ବିଷ୍ଣୁର ପାଦ ନଖକୋଣୁ ବହି ।
ମହାଦେବ ଶିରଂ ଜଟା ମଧ୍ୟେ ଅଛି ରହି ॥
ଧର୍ମ ନିଜେ ଦ୍ରବଯାଇ ହୋଇଅଛି ପାଣି ।
ପ୍ରକୃତି ପର ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ତାକୁ ଜାଣି ॥
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ କେହି ତା ତୁଳନା ନାହିଁ ।
ଶତଯୋଜନ ଦୂରରେ ଯେବେ କେହି ଥାଇ ॥
ଗଙ୍ଗା ୨ ତୁଣ୍ଡେ ବୋଲେ ନ ପଡ଼େ ସେ ନର୍କେ
ଏହି କେହି ଗଙ୍ଗା ତୁଲ୍ୟ ନାହିଁ ତିନିଲୋକେ ॥
ତେଣୁ ଗଙ୍ଗାଜଳେ ସ୍ନାନ କରିବା ଉଚିତ ।
ଗଙ୍ଗାଜଳ ଶରୀରକୁ କରଇ ପବିତ୍ର ॥
ଦାନ ଘେନିବା ଶକତି ଅଛଇ ଯାହାର ।
ଦାନ ଯେବେ ନ ଘେନଇ ସେହି ଦ୍ୱିଜବର ॥
ନକ୍ଷତ୍ର ରୂପରେ ଯାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସଇ ।
ପଙ୍କେ ଲାଗିଥିବା ଗୋରୁକୁ ଯେ ଉଦ୍ଧାରଇ ॥
ରୋଗୀଙ୍କି ଯେ ରକ୍ଷାକରେ ଗୁହାଳରେ ମରେ ।
ତାରା ରୂପରେ ସେ ରହିଥାଇ ଗଗନରେ ॥
ପ୍ରାଣାୟାମ କାରୀ ଯମ ଲୋକ ନ ଦେଖଇ ।
ନିଶ୍ଚୟ ମୁକତ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସଇ ॥
ପାପିର ଯେ ପ୍ରାଣାୟାମେ ଛାଡ଼ି ଯାଏ ପାପ ।
ପ୍ରାଣାୟାମ ହରଇ ଯେ ସକଳ ସନ୍ତାପ ॥
ଷୋଳଥର ପ୍ରାଣାୟାମ କରୁଥିବ ନିତ୍ୟ ।
ତହିଁରେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମଘାତୀ ହୁଅଇ ପବିତ୍ର ॥
ତପ ବ୍ରତ ନିୟମାଦି ଯେ କିଛି ଅଛଇ ।
ସହସ୍ରେକ ଗୋରୁଦାନ ଯେ ପୁଣି କରଇ ॥
ନିତ୍ୟ ପ୍ରାଣାୟାମ ତୁଲ୍ୟ ଫଳ ଏହାଙ୍କର ।
ମନେ ରଖିଥିବ ଏହା ଅଟେ ନିରଧାର ॥
ବର୍ଷେ ବର୍ଷେ ମାସେ ମାସେ ଯେହୁ ନିତିଦିନ ।
କୁଶ ଅଗ୍ରରେ ବିନ୍ଦୁଏ ଜଳ କରି ପାନ ॥
ତହିଁରେ ହେ ବୈଶ୍ୟ ଯେଉଁ ଫଳ ହୁଏ ତାର
ସେହିଫଳ ପାଏ ପ୍ରାଣାୟାମ କଲେ ନର ॥
ଯେ ସବୁ ମହାପାତକ ଯେ ଉପପାତକ ।
ସବୁ ପୋଡ଼ିଯାଏ ପ୍ରାଣାୟାମ କଲେ ଝଲକ ॥
ପରସ୍ତ୍ରୀକି ଯେ ମାତା ପ୍ରାୟ ମଣୁଥାଇ ।
ଯମର ଯନ୍ତ୍ରଣା ସେହି କଦାପି ନ ପାଇ ॥

ମନେ ମନେ ନ ହରଇ ଯେହୁ ପରସ୍ତ୍ରୀ ।
ବେନି ଲୋକରେ ସେ ଜନ ହୁଏ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ପରସ୍ତ୍ରୀ ନ ହରନ୍ତି ଧର୍ମଚିନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ।
ପରସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ହରିଲେ କାଳଦଣ୍ଡପାଣି ॥
ତାକୁ ଏକୋଇଶ ନର୍କେ ପକାଇ ଦଣ୍ଡଇ ।
ପରସ୍ତ୍ରୀ ନ ହରିଲେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସଇ ॥
ଆହେ ବୈଶ୍ୟ କ୍ରୋଧଅଛି ସବୁର ଦେହରେ ।
କ୍ରୋଧକୁ ଯେ ରଖିପାରେ ଆପଣା ବଶରେ ॥
ଏମନ୍ତ ଜନ ପୃଥ୍ୱୀକ ସ୍ୱର୍ଗପ୍ରାପ୍ତ ମଣେ ।
ଅକ୍ରୋଧିର ତୁଲ୍ୟ ସୁଖ ବେନି ଯେ ଭୁବନେ ॥
ବୁଢ଼ା ନୋହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଣପଣେ ଯେହି ।
ଦେବତୁଲ୍ୟ ପିତା ମାତା ଗୁରୁଙ୍କୁ ସେବଇ ॥
ସେହି ଯମ ଭୁବନକୁ ନ ଯାଇ ହେ ବୈଶ୍ୟ ।
ଗୁରୁ ଯଦ୍ୟପି ଗୃହରେ ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରବେଶ ॥
ପିତା ମାତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଗୁରୁସେବା କଲେ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଗୃହରେ ଅତିଥି ହୁଅଇ ସେ ଭଲେ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ ରକ୍ଷାକାରୀ ଜନ ପୃଥ୍ୱୀରେ ଧନ୍ୟ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନରେ ସେହି ପାଏ ମହାମାନ୍ୟ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱଭାବ ଭଙ୍ଗରେ ହୁଏ ମହାଦୋଷ ।
ଦାରୁଣ ଯମଦଣ୍ଡରେ ହୁଅଇ ହତାଶ ॥
ଦୁର୍ଜନ ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିବ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ପାଳିବ ।
ସେ ମହା ପୁଣ୍ୟରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନେ ବସିବ ॥
ଶୂଦ୍ର ଯେବେ ପର୍ଥଯଜ୍ଞ କରଇ ହେ ବୈଶ୍ୟ ।
ମଲ ଉତ୍ତାରେ ସେ ଯାଇଁ ନର୍କେ କରେ ବାସ ॥
ଯେ ନିତ୍ୟ କରଇ ବସି ଶାସ୍ତ୍ରର ବିଚାର ।
ବେଦ ଅଭ୍ୟାସ କରଇ ନିତ୍ୟ ଯେଉଁ ନର ॥
ପୁରାଣ ସଂହିତା ଆଦି ଶୁଣଇ ଶୁଣାଇ ।
କିବା ସେ ଆପେ ପଢ଼ଇ ତା ଅର୍ଥ ବୁଝଇ ॥
ସ୍ମୃତି ପଢ଼ି ବୁଝାଇ ଦିଅଇ ଯେ ଜନ ।
ବେଦାନ୍ତ କଥା ବିସ୍ତରେ କାଟଇ ଯେ ଦିନ ॥
ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ବୁଲି କରେ ଧର୍ମର ପ୍ରଚାର ।
ପୃଥ୍ୱୀପାଳିବା ଶକତ ହୁଅଇ ତାହାର ॥
ପାପ ତା ଦେହକୁ ଛାଡ଼ି ଦୂରକୁ ପଳାଇ ।
ମୋହ ନାହିଁ ଯହିଁ ସେହି ବ୍ରହ୍ମ ଲୋକ ପାଇ ॥
ବେଦର ଜ୍ଞାନ ବୁଝାଇ ଯେ ଅଜ୍ଞାନ ଜନେ ।
ଭବ ବନ୍ଧନେ ନ ପଡ଼ି ବସେ ସ୍ୱର୍ଗସ୍ଥାନେ ॥

ଆହୋ ବୈଶ୍ୟ ଶୁଣ ଏହି ଯମର ରହସ୍ୟ ।
ଅମୃତ ପ୍ରାପ୍ତ ସେ କଥା ମଣିବ ଅବଶ୍ୟ ॥
ସତ୍ୟକରି କହୁଅଛୁଁ ବଇଷ୍ଣବ ଗଣ ।
ନିଶ୍ଚେ ନ ଦେଖନ୍ତି ଯମ ରାଜାର ଭୁବନ ॥
ଘୋର ଦରଶନ ଦୂତ ମୁଖ ନ ଦେଖନ୍ତି ।
ଯମୁନା ନଈର ଭଇ ଯମ ଯେ ଅଛନ୍ତି ॥
ବାରମ୍ବାର କହୁଥାନ୍ତି ଦୂତଙ୍କୁ ସେ ବଦ ।
ବଇଷ୍ଣବ ଜନ ଯେତେ ସେ ତୁମ୍ଭ ବିରୋଧୀ ॥
ତାଙ୍କ ପାଖକୁ କଦାପି ନ ଯିବ ରେ ଦୂତ ।
ଯେମନ୍ତେ ତାଙ୍କରନୋହେମୋସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ
କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗେ ଯେ ଜନ କେଶବ ସୁମରେ ।
ସକଳ ପାପ ତା ଦେହ ଛାଡ଼ିଯାନ୍ତି ଦୂରେ ॥
ବିଷ୍ଣୁର ପରମପଦ ମରଣାନ୍ତେ ପାଇ ।
ଯେ ଜନ ଅନବରତ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଭଜଇ ॥
ପାପୀ ଦୁରାଚାରୀ ହୋଇଥିଲେହେଁ ସେ ଜନ ।
ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ନ ଯିବ ତୁମ୍ଭେ କଦାଚନ ॥
ବୈଷ୍ଣବ ଜନ ଭୋଜନ କରନ୍ତି ଯା ଗୃହେ ।
ବଇଷ୍ଣବ ସଙ୍ଗେ ମିଳି ମିଶି ଯେହୁ ରହେ ॥
ବଇଷ୍ଣବ ଜନଙ୍କର ସଙ୍ଗ ବଶୁଁ ତାର ।
ସକଳ ପାପ ତା ଦେହୁ ହୋଇଯାଏ ଦୂର ॥
ଏଣୁ ତାହାଙ୍କ ପାଖକୁ ନ ଯିବ ରେ ଦୂତେ ।
ଯମରାଜା କହିଛନ୍ତି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଏମନ୍ତେ ॥
ବଇଷ୍ଣବେ ଯମ ରାଜଧାନୀ ନ ମାଡ଼ନ୍ତି ।
ବିଷ୍ଣୁ ଭକତଙ୍କ ଛଡ଼ା ପାପୀ ଯେତେ ଛନ୍ତି ॥
ଘୋର ନରକ ସମୁଦ୍ରେ ମରନ୍ତି ସେ ବୁଡ଼ି ।
ପୁଣି ସେ ଉଠନ୍ତି ପୁଣି ସେହି ନର୍କେ ପଡ଼ି ॥
ବିଷ୍ଣୁର ଭକତ ଏକା ତହିଁରେ ବୋଇତ ।
ବଇଷ୍ଣବ ହୋଏ ଯେବେ ଚଣ୍ଡାଳର ପୁତ୍ର ॥
ହେ ବୈଶ୍ୟ ତାକୁ କଦାପି ଘୃଣା ନ କରିବ ।
ଘୃଣା କଲେ ଲୋକ ନିଶ୍ଚେ ନରକେ ପଡ଼ିବ ॥
ବଇଷ୍ଣବ ଯେବେ ନୀଚ ଜାତି ହୋଇ ଥାଇ ।
ତଥାପି ସେ ତିନିଲୋକ ପବିତ୍ର କରଇ ॥
ହରିଙ୍କ ପାଇଁ ସକଳ କର୍ମ ଯେ କରିବ ।
ହରିଙ୍କର ଗୁଣ ସବୁବେଳେ ଗାଉଥିବ ॥
ସଂକୀର୍ତ୍ତନ କରୁଥିବ ମୁଖେ ହରି ବୋଲି ।
ହରିର ଭକତ ନାହିଁ ଏ ତିନିପୁରୁ ବଳି ॥

ପୂର୍ବେ ଅଜାମିଳ ନାମେ ମହାପାପୀ ଥିଲା ।
ମଲାବେଳେ ପୁତ୍ର ନାରାୟଣକୁ ଡାକିଲା ॥
ତହିଁରେ ସେ ମହାପାପୀ ପାଇଲା ମୁକତି ।
ହରିଙ୍କ ପୂଜା କରଇ ଆନନ୍ଦେ ଯେ ନିତି ॥
ତାର ଦୁଇକୁଳ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଯେତେକ ।
ସ୍ୱର୍ଗେ ବସନ୍ତି ଛାଡ଼ି ଭୁଞ୍ଜୁଥିବେ ନର୍କ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଭକତଙ୍କ ଦାସ ଅଟଇ ଯେ ଜନ ।
ବଇଷ୍ଣବଙ୍କର ଅନ୍ନ କରଇ ଭୋଜନ ॥
ନିରାକୁଳେ ଯଜ୍ଞକାରୀ ଗତି ସେ ଲଭନ୍ତି ।
ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ପାଇଁ ପାଇବା ମୁକତି ॥
ଆଗ ସେ ମାଗିବ ତାଙ୍କୁ ବଇଷ୍ଣବ ଅନ୍ନ ।
ନ ମିଳିଲେ କରିବ ସେ ତାଙ୍କ ଜଳ ପାନ ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋବିନ୍ଦ କହୁ କହୁ ଯେ ମରନ୍ତି ।
ଆମ୍ଭ ମୁଖ ଯମ ମୁଖ କେଭେ ନ ଦେଖନ୍ତି ॥
ଗୁରୁମନ୍ତ୍ର କର୍ଣ୍ଣେ ଘେନି ଯେବଣ ପୁରୁଷ ।
ଋଷି ଛନ୍ଦ ମୁଦ୍ରା ଧ୍ୟାନ କରି ଅଙ୍ଗନ୍ୟାସ ॥
ବାର ଅକ୍ଷର ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ମନ୍ତ୍ରକୁ ଜପନ୍ତି ।
ତାର ଦରଶନେ ବ୍ରହ୍ମଘାତୀ ମୋକ୍ଷ ପାନ୍ତି ॥
ନାରାୟଣଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ଯେ ଆଠ ଅକ୍ଷର ।
ତାକୁ ଯେ ଜପଇ ସେହି ବିଷ୍ଣୁର ଶରୀର ॥
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ସେ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଧାରୀ ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇ ।
ବଇଷ୍ଣବ ଲୋକେ ଯାଇ ସେ ଜନ ବସଇ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ବିମ୍ବରେ ଅଥବା ହୃଦୟ କମଳେ ।
ପ୍ରତିମାରୂପରେ ଜଳେ ସ୍ଥଣ୍ଡିଳେ ଅନଳେ ॥
ପୂଜା କଲା ଜନ ବଇଷ୍ଣବ ପଦ ପାଇ ।
ଯେ ଜନ ମୋକ୍ଷ ପାଇବା ପାଇଁ ମନାସଇ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ପୂଜା କରିବ ନିରତେ ।
ବଜ୍ର କୀଟ ଗଢିଥାଇ ଯେ ଶିଳା ସରତେ ॥
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଚିହ୍ନ ଆଦି ସେ ଶିଳାରେ ଥାଇ ।
ଗଣ୍ଡକୀ ନଦୀ ସମ୍ଭୂତ ସେ ପୁଣି ଅଟଇ ॥
ବାସୁଦେବଙ୍କ ତହିଁରେ ପୂଜୁଥିବା ଜନ ।
ସକଳ ପାପ ତାହାର ହୁଅଇ ମୋଚନ ॥
ବିଷ୍ଣୁର ପରମ ପୂଜ୍ୟ ଅଟଇ ସେ ବୈଶ୍ୟ ।
ତହିଁରେ ପୁଣ୍ୟ ତାହାର ହୁଅଇ ଅଶେଷ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ପୂଜା ମୁକତି ଦିଅଇ ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ନିତ୍ୟ ଯେ ଜନ ପୂଜଇ ॥

ଦିନ ଦିନକର ଫଳ ଜାଣ ଗୁରୁତର ।
ମହାସେକ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ହୁଏ ତାର ॥
ବେଦାନ୍ତ ଯାକ ଅଚ୍ୟୁତ ବ୍ରହ୍ମକୁ ପୂଜନ୍ତି ।
ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ମହାଶୂନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମକୁ ବୋଲନ୍ତି ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ନିତ୍ୟ ପୂଜା କଲା ଜନ ।
ସେହି ବ୍ରହ୍ମ ପରସାଦେ ପାଏ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ॥
କାଠେ ଥିବା ଅଗ୍ନି ଯେହ୍ନେ ମୁଖେ ବିକାଶଇ ।
ଶାଳଗ୍ରାମେ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ହରି ତେହ୍ନେ ଥାଇ ॥
ପାପାତ୍ମା ଯାର ନାହିଁ କର୍ମେ ଅଧିକାର ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଯେବେ ପୂଜଇ ସେ ନର ॥
ଯମ ଭୁବନର ମୁଖ ସେହି ନ ଦେଖଇ ।
ଏକଥା ତଥ୍ୟ ଜାଣିବ ମିଥ୍ୟା ଯେ ନୁହଇ ॥
ହରିଙ୍କର ଶାଳଗ୍ରାମ ଚକ୍ରେ ଯେହ୍ନେ ପ୍ରୀତ ।
ତେସନ ପ୍ରୀତ ନ ଥାଏ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀପ୍ରତି ॥
ଶାଳଗ୍ରାମେ ହରି ପୂଜା ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ସରି ।
ସାଗର ସହିତ ମହୀ ଦାନ ଦେଲା ପରି ॥
ବାରକୋଟି ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ପ୍ରତିଦିନ ।
ବିଧି ଅନୁସାରେ ପୂଜା କରଇ ଯେ ଜନ ॥
ତାର ଯେତେ ପୁଣ୍ୟ ତାହା କହୁଅଛୁ ଶୁଣ ।
ବାର ଘଡ଼ରେ ଯେ ସୁନା ପଦ୍ମ ଗଢାଇଣ ॥
ବାରକୋଟି ଲିଙ୍ଗ ପୂଜା କଲେ ଯେଉଁ ଫଳ ।
ସେ ଫଳ ଦିନକେ ହୁଏ ତାର ବିକୁଣ୍ଠଳ ॥
ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ଯାଇ ମହାସୁଖ ପାଇ ।
ପୁଣି ସେ ଜନମ ହୁଏ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ॥
କାମକ୍ରୋଧଲୋଭେ ପଡ଼ି ଯେ ଅଧମ ନର ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ପୂଜି ଯାଏ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁର ॥
ଆନନ୍ଦେ ଗୋବିନ୍ଦ ପୂଜା କଲେ ଶାଳଗ୍ରାମେ ।
ମହାପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ ସ୍ୱର୍ଗଧାମେ ॥
ତୀର୍ଥବିନା ଦାନ ବିନା ଯଜ୍ଞ ବିନା ନରେ ।
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ବିନା ଶାଳଗ୍ରାମ ରଖି ଘରେ ॥
ପୂଜା କରୁଥିଲେ ନିଶ୍ଚେ ପାଇବେ ମୁକତି ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜେ ଯେ କରି ଭକତି ॥
ପାପୀ ହୋଇଲେହେଁ ତାହାର ନର୍କ ଗତି ନାହିଁ ।
ଗର୍ଭବାସର ଯନ୍ତ୍ରଣା କେଭେ ନ ସହଇ ॥
ପଶୁ ପକ୍ଷୀ କୃମି କୀଟ ଯୋନି ସେ ନ ପାଏ ।
ଜାଣିଥା ତୁ ବିକୁଣ୍ଠଳ ସେହି ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରାୟେ ॥

ଗଙ୍ଗା ଗୋଦାବରୀ ରେବା ଆଦି ନଦୀ ଯେତେ
ମୁକତି ପଥ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ତୀର୍ଥ ସମସ୍ତେ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଜଳେ ରହିଥାନ୍ତି ଆସି ।
କାଳେ କାଳେ ଭକତରେ ଯେ ମାନବ ବର୍ଷି
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ପୂଜେ ଉପଚାର ଦେଇ ।
ସ୍ତବ ସ୍ତୋତ୍ରାଦି ପଢନ୍ତି ହରି ଗୁଣ ଗାଇ ॥
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ନାନା ନଇବେଦ୍ୟ ।
ଦେଇଣ ପୂଜା କରଇ ବଜାଇଣ ବାଦ୍ୟ ॥
ଏ ବିଧିରେ ଶାଳଗ୍ରାମ ପୂଜା କଲା ଜନେ ।
ସହସ୍ର କୋଟି କଳ୍ପ ହରି ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ବିହରଇ ଆନନ୍ଦରେ ବଇକୁଣ୍ଠେ ଥାଇଁ ।
କୋଟି କୋଟି ଶିବଲିଙ୍ଗ ଦର୍ଶନ କରଇ ॥
ପୂଜା କଲେ ସ୍ତୁତି କଲେ ହୁଏ ଯେଉଁ ଫଳ ।
ଦିନେ ଶାଳଗ୍ରାମ ପୂଜା କଲେ ସେହି ଫଳ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳାଜାତ ଲିଙ୍ଗ ପୂଜା କଲେ ।
ମୁକତି ପାଇ ନ ହୋଇ ତତ୍ତ୍ୱ ଜ୍ଞାନୀ ଭଲେ ॥
ଯହିଁ ଥାନ୍ତି ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳାରୂପୀ ହରି ।
ତହିଁ ଦେବତା ଅସୁର ଯକ୍ଷ ଆଦି କରି ॥
ଚଉଦ ଭୁବନ ଲୋକ ଯାକ ସବୁ ଜଣ ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ରଖି ଶ୍ରାଦ୍ଧ କଲା ଜନ ॥
ତାର ପିତୃଲୋକ ଦେବ ଲୋକରେ ବସନ୍ତି ।
ଶତ କଳପ ତହିଁ ସେ ତୃପ୍ତ ହୋଇ ଥାନ୍ତି ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଜଳ ଯେ ନିତି ପିଅଇ ।
ସସ୍ର ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନ କଲା ଫଳ ପାଇ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ପାଦୋଦକ ଅତି ପୁଣ୍ୟ ତୋୟ ।
ଯେ ତାହାକୁ ପାନ କରେ ସେହି ପୁଣ୍ୟମୟ ॥
ସହସ୍ର କୋଟି ତୀର୍ଥ ସେ କରିବ କିପାଇଁ ।
ବିନାଶ୍ରମେ ଶାଳଗ୍ରାମ ପୂଜିଲେ ତା ପାଇ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ରହିଥାଇ ଯାର ଘରେ ।
ତାର ଘର ଦିଗେ ତିନି ଯୁଗ ଆୟତରେ ॥
ତୀର୍ଥ ବୋଲାଇ ତହିଁରେ କଲେ ହୋମଦାନ ।
ତହିଁର ଯେ ଫଳ ସେହି ହୁଏ କୋଟିଗୁଣ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଜଳ ବିନ୍ଦୁଏ ପିଇଲେ ।
ଆଉ ଜନମ ନ ହୋଇ ରହେ ବିଷ୍ଣୁ କୁଳେ ॥
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଘର ପାଖ କୋଣ ସ୍ଥାନ ।
ତହିଁ କୀଟ ମଲେ ପାଏ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ ॥

ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଚକ୍ର ଦାନ ଯେ କରଇ ।
ସବନ ନଦ ନଦୀ ଆସମୁଦ୍ର ମହୀ ॥
ଦାନ କଲା ତୁଲ୍ୟ ଫଳ ଜାଣ ଦ୍ୱିକୁଳଜ ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳାର ଯେ ସ୍ଥିର କରେ ମୂଲ୍ୟ ॥
ବିକଣି କରନ୍ତି ଶାଳଗ୍ରାମ ଯେଉଁ ଜନ ।
ଖରିଦ କରି ନିଅଇ ଯେହୁ ଦେଇ ଧନ ॥
ତହିଁରେ ବା ଅନୁମତି ଯେ ଜନ ଦିଅଇ ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ପରୀକ୍ଷାରେ ଯେ ଜନ ହସଇ ॥
ଏମାନେ ପ୍ରଳୟ ଯାଏ ନର୍କେ ପଡିଥାନ୍ତି ।
ଏଣୁ ଖରିଦ ବିକରି କେହି ନ କରନ୍ତି ॥
ବେଶି ପୂଜା କହିବାରେ ଅଛି କେଉଁ ଫଳ ।
ପାପକୁ ଭୟ କରନ୍ତି ଯେ ଜନ ସକଳ ॥
ତାଙ୍କ ସର୍ବ ପାପହାରୀ ବାସୁଦେବ ହରି ।
ତରନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ନିରତେ ଚିତ୍ତରେ ସୁମରି ॥
ଗରୁଡଧ୍ୱଜଙ୍କୁ ନମସ୍କାରେ ଯେଉଁ ଫଳ ।
ସେହି ଫଳ ତପ କଲେ ଖାଇ ଫଳ ମୂଳ ॥
କ୍ରୋଧ ହିଂସା ଲୋଭ ମୋହେ ପଡି ସର୍ବ ପ୍ରାଣୀ
ପାପ ପୁଣ୍ୟ ବୋଲି କିଛି ମନରେ ନ ଗଣି ॥
ସେ ଯେବେ ହରିଙ୍କ ଦୃଢେ କରେ ନମସ୍କାର
ନରକେ ନ ପଡେ ପାପ ଛୁଟି ଯାଏ ତାର ॥
ହରିନାମ କୀର୍ତ୍ତନରେ ସବୁ ଫଳ ପାଇ ।
ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ଆଦି ପୁଣ୍ୟ କଲେ ଯାହା ହୋଇ ॥
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ପାଦେ ପଶଇ ଯେ ଜନ ଶରଣ ।
କଦାପି ସେ ନ ଦେଖଇ ଯମର ସଦନ ॥
ବଇଷ୍ଣବ ହୋଇ ଯେବେ ଶିବଙ୍କୁ ନିନ୍ଦଇ ।
କଦାପି ସେ ବଇକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ ନ ପାଇ ॥
ମହା ନରକରେ ପଡି ପାଏ ନାନା ଦୁଃଖ ।
ଆହେ ବୈଶ୍ୟ ତିଥି ମଧ୍ୟେ ଏକାଦଶୀ ମୁଖ୍ୟ ॥
ଗୋଟିଏ ଏକାଦଶୀରେ ଯେବେ କେହି ଜନ
କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରସଙ୍ଗେ ଉପବାସେ ରହେ ଦିନ ॥
ଯମର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ ନ କରଇ ସେହି ।
ଲୋମଶ ମୁନି ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନ ଯେ ଏହି ॥
ଏ ତିଥି ଗୋଟି ବିଷ୍ଣୁର ଅତି ଶୁଭଦିନ ।
ପୁଣ୍ୟ ଫଳପ୍ରଦ ସର୍ବ ପାପ ବିମୋଚନ ॥
ଏକାଦଶୀ ଉପବାସ ନ କରିବା ଯାଏ ।
ସକଳ ପାପ ମାନବ ଦେହେ ରହିଥାଏ ॥

ଶତ ଶତ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଲା ଫଳ ।
ସହସ୍ର ସହସ୍ର ରାଜସୂୟ ଏ ସକଳ ॥
ଯାଗର ଯେ ଫଳ ସବୁ ଏକାଠେ କରଣ ।
ହନକର ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତକୁ ଯେ ଗୁଣ ॥
ଷୋଳ ଭଗରୁ ଭାଗେକ ଆଣି ତା ସହିତେ ।
କନକତରେ ତଉଲିବ ଯେବେ ବୁଧିମତେ ॥
ସମାନ ନୋହି ଅଧିକ ହୋବ ଏକାଦଶୀ ।
ଏଗାର ଗୋଟି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଅଛି ॥
ତହିଁରେ ସେ ଯେତେ ଯେତେ ପାପ କରିଥାନ୍ତି
ଏକାଦଶୀ ଉପବାସେ କ୍ଷୟ ହୋଇଯାନ୍ତି ॥
ଏକାଦଶୀ ତୁଲ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ନାହିଁ ।
ଏକାଦଶୀ ଉପବାସ ଯମକୁ ଡରାଇ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ପୁଣି ମୋକ୍ଷ ଦିଏ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ ।
ଦେହକୁ ଆରୋଗ୍ୟ ରଖେ କରେ ରୂପବନ୍ତ
ଜୀବବସ୍ତ୍ରା ଶତପୁତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରଇ ।
ସେ ହରିବାସର ତୁଲ୍ୟ ଗଙ୍ଗା ଯେ ନୁହଇ ॥
ଗୟା ନୋହେ କାଶୀ ନୋହେ ନୁହଇ ପୁଷ୍କର
ଯେତେ ବଇଷ୍ଣବ କ୍ଷେତ୍ର ଅଛଇ ଆବର ॥
ଏକାଦଶୀ ତିଥି ତୁଲ୍ୟ କେହି ଏ ନୁହନ୍ତି ।
ଯମୁନା କି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା କାଶୀ ସରସ୍ୱତୀ ॥
ଏକାଦଶୀ ତିଥି ସଙ୍ଗେ ନୋହିବେ ଏ ସରି ।
ଅଳପ ଶ୍ରମରେ ଯେଣୁ ମିଳେ ବିଷ୍ଣୁ ଶିରି ॥
ରାତ ଦିନ ଉଜାଗରେ ରହି କଲେ ବ୍ରତ ।
ପିତୃକୁଳରୁ ସେ ଦଶପୁରୁଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ॥
ମାତୃକୁଳରୁ ସେ ଦଶ ପୁରୁଷ ଆବର ।
ଦଶପୁରୁଷ ତାହାର ଶ୍ୱଶୁର କୁଳର ॥
ଉଦ୍ଧାର କରଇ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ ଫଳେ ।
ସଂସାର ବନ୍ଧନ କଷ୍ଟ ନାଶି ଅବହେଳେ ॥
ପୀତବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧି ହୋଇ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ମୂରତି ।
ଶ୍ରୀହରି ମନ୍ଦିରେ ସୁଖ ଭୋଗେ ଦିବା ରାତି ॥
ବାଳକାଳେ ଯୁବାକାଳେ କିବା ବୁଢାକାଳେ ।
ପାପୀ ଦୁର୍ଗତି ନ ପାଏ ଏକାଦଶୀ କଲେ ॥
ଭକ୍ତିଯୁତ ଯେ କରଇ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ ।
ସତ୍ୟହିଁ ଜାଣ ତାହାର ଫଳ ଯେ ବହୁତ ॥
ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ସୁନାଦାନ ତିଳ ଗୋରୁଦାନ ।
ଏ ପୁଣ୍ୟକଲେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ କରଇ ଗମନ ॥

ଯେ ଜନ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ସ୍ନାନ ନ କରଇ ।
ତିଳ ସୁନା ଗୋରୁ କିଛି ଦାନ ନ ଦିଅଇ ॥
ଆବର ତପ ନ କଲେ ନାନାଦୁଃଖ ଭୋଗେ ।
ନରକ ନାଶନ ଧର୍ମ କହୁଁ ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ॥
ପ୍ରାଣୀହିଂସା ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ରୋଧ ହରିସେବା ଦାନ ।
ବର୍ଣ୍ଣ ଆଶ୍ରମର ଧର୍ମ କରିବ ପାଳନ ॥
ନର୍କ ନିବାରଣ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟେ ଏହି ସାର ।
ତପ କରିବ ଯେ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୋଗକାମୀ ନର ॥
ଆପଣାର ହିତ ଅର୍ଥେ କରିବ ଯେ ଦାନ ।
ନ ଦେଇଥିଲେ କଦାପି ନ ପାଇବ ଜନ ॥
ଯାହା ଦେଇଥିବ ତାହା ପାଇ ପରକାଳେ ।
ଇହି ଜନମରେ ଯାହା କିଛି ଦାନକଲେ ॥
ଦୀର୍ଘ ଆୟୁଷ ଧନାଢ୍ୟ ହୁଅଇ ସେ ନର ।
ବେଶି କହିଲେ କି ହୋଇବ ବୈଶ୍ୟ ସୌଦାଗର
ଅଧର୍ମ କଲେ ଦୁର୍ଗତି ଧର୍ମରେ ସୁଗତି ।
ଏଣୁ ବାଳକକୁ ଧର୍ମ କରୁଥିବ ନିତି ॥
ସବୁ କହିଲୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଆଉ କି ଶୁଣିବ ।
ବିକୁଣ୍ଡଳ ବୋଲେ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଧର୍ମଦେବ ॥
ତୁମ୍ଭେ ପୁଣ୍ୟଦେହୀ ତୁମ୍ଭ କଥା ପୁଣ୍ୟମୟ ।
ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମୋହର ହୃଦୟ ।
ଗଙ୍ଗାଜଳ ଯେସନେ ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ପାପ ହରେ
ତେସନ ସାଧୁଜନଙ୍କ କଥା ଏ ସଂସାରେ ॥
ଲୋକଙ୍କର ଉପକାର ବଚନ ମଧୁର ।
ସ୍ୱଭାବ ଜାଣ ଏ ଦୁଇଗୁଣ ତାହାଙ୍କର ॥
ଅମୃତ ମଣ୍ଡଳ ଚନ୍ଦ୍ର କିରଣ ଶୀତଳ ।
ସେ ତାର ସ୍ୱଭାବ କେହି ନ କରେ ଶୀତଳ ॥
ଏଣୁ ଦେବଦୂତେ କିଛି ପଚାରିବ ମୁହିଁ ।
କୃପା କରିଣ କହିବ ନ କରିବ ନାହିଁ ॥
କି କଲେ ମୋ ଭାଇ ସକୁଁ ପାଇବେ ଉଦ୍ଧାର
ଶୁଣିଣ ସେ ଯମଦୂତେ କରିଣ ବିଚାର ॥
ମଇତ୍ର ଦଉଡ଼ି ପାଶେ ଆମ୍ଭେ ବନ୍ଧାହୋଇ ।
ତେଣୁ ଏହା କହିବାର ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ॥
ବୋଇଲେ ହେ ବିକୁଣ୍ଡଳ ତୁମ୍ଭେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ।
ମଧୁର ସାଧୁ କଥାରେ ହରିଲେନ୍ତି ଚିତ୍ତ ॥
ତୁମ୍ଭେ ଯେବେ ତୁମ୍ଭ ଭାଇ ମଙ୍ଗଳ ପାଞ୍ଚିଛ ।
ଅଷ୍ଟମ ଜନ୍ମରେ ଯେଉଁ ପୁଣ୍ୟ ସଞ୍ଚିଅଛ ॥

ତାହା ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଯିବ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ
ବୈଶ୍ୟବୋଲେ କି ପୁଣ୍ୟ ସେ କୁହ ମୋହ ଆଗେ
ସେହି ମୁନିସୁତ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ କାହିଁ ।
କିରୂପେ କାହାର ଘରେ ଜନ୍ମିଥିଲି ମୁହିଁ ॥
ଏ ସବୁ କଥା ବିସ୍ତାରେ କୁହ ଯମଦୂତେ ।
ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ଯେଣୁ ତୁମ୍ଭେ ତ୍ରିଜଗତେ ॥
ଜାଣିଲେ କଣ୍ଠସ୍ଥ ହେବ ସେ ପୁଣ୍ୟକୁ ମୋର
ଯମଦୂତେ କହିଲେ ହୋ ଶୁଣ ବିକୁଣ୍ଡଳ ॥
ଆଜହୁଁ ଅଷ୍ଟମ ଜନ୍ମେ ଯାହା ହୋଇଥିଲ ।
ସେ ପୁରୁଣା କଥା ଗୋଟା ଅତି ଚମତ୍କାର ॥
ଶକୁନି ନାମରେ ଥିଲେ ଏକ ଋଷିବର ।
ମହାତପା ତେଜସ୍ୱୀ ସେ ସର୍ବଜ୍ଞ ପ୍ରବର ॥
ଅତି ପବିତ୍ର ଦେଖିଣ ସ୍ଥାନ ମଧୁବନ ।
ତହିଁ ରହି କଲେ ତପ ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ତୁଲ୍ୟ ତେଜୋବନ୍ତ ଦିଶିଲେ ସେ ମୁନି
ରେବତୀ ନାମେ ତାଙ୍କର ଅଟଇ ଘରଣୀ ॥
ନବଗୋଟି ପୁତ୍ର ସେହି ନାରୀ ଜନ୍ମକଲା ।
ତାହାଙ୍କର ଗୁଣ ମୁଖେ କେ କହିବ ଭଲା ॥
ଧ୍ରୁବଶାଳୀ ବୁଧ ତାର ପୁତ୍ର ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନ ।
ଅଗ୍ନି ଋଷି ଗୃହୀ ହେଲେ ସେହି ପାଞ୍ଚଜଣ ॥
ନିର୍ମୋହ ଯେ ଜିତକାମ ଧ୍ୟାନନିଷ୍ଠ ତିନି ।
ଚାରିପୁତ୍ର ଜାଣ ଗୁଣାଧିକକୁ ଯେ ଘେନି ॥
ସେ ଚାରି ସନ୍ୟାସୀ ହେଲେ ଛାଡ଼ି ଗୃହ ଧର୍ମ ।
କାମନା ସଙ୍ଗ ଛାଡିଲେ ରହି ଗ୍ରାମ ଗ୍ରାମ ॥
ସର୍ବଜନ କରି ସମଦରଶୀ ହୋଇଲେ ।
ମଣି କାଞ୍ଚନକୁ ଟେକା ପଥର ମଣିଲେ ॥
ଯାହା ତାହା ପିନ୍ଧିଲେ ସେ ଯହିଁ ତହିଁ ରହି ।
ରାତିକ କଟାଇ ଦିଅନ୍ତି ସନ୍ଧ୍ୟା ହୁଏ ଯହିଁ ॥
କାଳ କଟାଇଲେ ଧ୍ୟାନେ ହୋଇ ନିମଗନ ।
ଜଣା ନ ହୋଇଲା ତାଙ୍କୁ ରାତି କିବା ଦିନ ॥
ଆହାର ନିଦ୍ରା ମୈଥୁନ ତେଜିଲେ ସକଳ ।
ଖରା ବରଷା ପବନ ଶୀତ ହେମ ଜଳ ॥
ଏ ଘୋର କଷଣ ସହି ଚରାଚର ପ୍ରାଣୀ ।
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ୱରୂପ ଦେଖିଣ କରନ୍ତି ଭ୍ରମଣି ॥
ମହାଯୋଗୀ ମହାଜ୍ଞାନୀ ହୋଇଲେ ସେ ଚାରି
ଆଜୁ ସେ ଜନ୍ମ ଅଷ୍ଟମ ହେଲାଣି ତୁମ୍ଭର ॥
ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ତୁମ୍ଭେ କରିଥିଲ ଘର ।
ପୁତ୍ର ଦାର କୁଟୁମ୍ବାଦି ବହୁତ ତୁମ୍ଭର ॥
ଦ୍ୱିଜକୁଳେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲ ବିକୁଣ୍ଡଳ ।
ସେ ଚାରିଯୋଗୀ କ୍ଷୁଧାରେ ହୋଇଣ ଆକୁଳ
ତୁମ୍ଭ ଦୁଆରେ ଅତିଥି ହୋଇଲେ ସେ ଆସି
ନିଦାଘ ଖରାବେଳରେ ହୋଇଣ ପିପାସୀ ॥
ବୈଶ୍ୱଦେବ ସାରି ତୁମ୍ଭେ ଗୃହର ବାହାରେ ।
ଦେଖିଲ ଚାରିଯୋଗୀଙ୍କ ଅତିଥି ଦୁଆରେ ॥
ଗଦ ଗଦ ସ୍ୱରେ ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନୟନରେ ।
ଆନନ୍ଦେ ତୁରିତେ ଆସି ବହୁତ ଆଦରେ ॥
ପାଦତଳେ ପଡିଲେ ଯେ ଦଣ୍ଡବତ ହୋଇ ।
କରକୁ ଆଣ୍ଠୋଳି କରି ମିଠାକଥା କହି ॥
ବୋଇଲ ଆଜ ଜନମ ସଫଳ ମୋହର ।
ଜାଣିଲି ମୋଠାରେ ଦୟା ଅଛି ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁର ॥
ଏ ଜୀବନ ଗୋଟା ଆଜ ହୋଇଲା ସଫଳ ।
ଧନ୍ୟ ମୁହିଁ ଧନ୍ୟ ମୋର କୁଟୁମ୍ବ ସକଳ ॥
ଧନ୍ୟ ମୋର ଘର ଦ୍ୱାର ଧନ୍ୟ ପିତୃକୁଳ ।
ଧନ୍ୟ ମୋର ଜ୍ଞାନ ଧନ୍ୟ ନୟନ ଯୁଗଳ ॥
ଧନ୍ୟ ମୋର ଧନ ଧାନ୍ୟ ଆଦି ଯେ ସମ୍ପତ୍ତି ।
ସନାଥ ଆଜ ହୋଇଲା ଜନମ ଏ କ୍ଷିତି ॥
ଯେଣୁ ପଡିଲା ମୋ ଘରେ ତୁମ୍ଭ ପାଦଧୂଳି ।
ମଣ୍ଡନ କଲା ସେ ପୁଣି ମୋହର ମଉଳି ॥
ଜାଣିଲି ମୋହର ତିନି ତାପ ଗଲା ଦୂରେ ।
ସାକ୍ଷାତରେ ବିଜେ କଲ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ଶରୀରେ ॥
ତୁମ୍ଭ ଦରଶନେ ଆଜ ପାଇବି ମୁକତି ।
ଭାଗ୍ୟ ଥିବରୁ ପାଇଲି ତୁମ୍ଭ ପ୍ରାୟ ଯତି ॥
ଏହିରୂପେ କହି ତାଙ୍କ ପାଦ ପୂଜା କରି ।
ଶିରେ ବହିଲ ତାହାଙ୍କ ପାଦଧୁଆ ବାରି ॥
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ଅକ୍ଷତ ଚନ୍ଦନେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେଂ ପୂଜା କରି ଚାରିଜଣେ ॥
ଉତ୍ତମ ଭୋଜନେ ତାଙ୍କୁ କରାଇ ତୃପତି ।
ସେ ପରମ ହଂସ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ମହାଯତି ॥
ଜ୍ୟୋତିରେ ଯେ ଜ୍ୟୋତିରୂପ ପରଂବ୍ରହ୍ମଧ୍ୟାନ
ସେ ମହା ଜ୍ଞାନୀ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ରତ ରାତି ଦିନ ॥
ରାତିଏ ରହିଲେ ତୋର ଘରେ ବିକୁଣ୍ଡଳ ।
ଅତିଥି ସେବାରେ ଯେତେକ ହେଲା ପୁଣ୍ୟ ଫଳ

ସହସ୍ରମୁଖେ କହିଲେ ନ ସରିବ ତାହା ।
କହି ନ ପାରିବେ ହର ବ୍ରହ୍ମା ଚତୁର୍ବାହା ॥
ଭୂତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେହ୍ନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରାଣୀଗଣ ।
ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେହ୍ନେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ॥
ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେସନ୍ତେ ନର ।
ନରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେସନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେହ୍ନେ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ଜନ ।
ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ମଧ୍ୟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେସନ୍ତେ ଜ୍ଞାନବାନ ॥
ଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେସନେ ଅନୁଷ୍ଠାନକାରୀ ।
ଅନୁଷ୍ଠାନୀ ମଧ୍ୟେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀଏ ଯେପରି ॥
ତେଣୁ ସେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଯତି ।
ତିନି ଜଗତର ଲୋକେ ତାହାଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ॥
ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗ କଲେ ମହା ପାତକ ନ ରହେ ।
ସେହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଯେଣୁ ବୋଇଲେ ତୋ ଗୃହେ
ସେ ସାଧୁଙ୍କ ଦରଶନ ହେଲା ଯହୁଁ ତୋର ।
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ପାପ ହୋଇ ଗଲା ଦୂର ॥
ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେକ ପାପ ଗଲା ପୋଡ଼ି ।
ସେ ପୁଣ୍ୟ ଦେଲେ ଭାଇଙ୍କ ଯିବ ପାପ ଛାଡ଼ି ॥
ଦୂତଙ୍କ ମୁଖୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ସୌଦାଗର ।
ସେ ପୁଣ୍ୟ ଭାଇଙ୍କି ଦେଲା ପାଇଲା ଉଦ୍ଧାର ॥
ଦୂତଙ୍କୁ ମେଲାଣି ମାଗି ତହୁଁ ଦୁଇ ଭାଇ ।
ପ୍ରଣାମ କରି ତକ୍ଷଣେ ଗଲେ ସ୍ୱର୍ଗଭୂଇଁ ॥
ଦେବଗଣେ ପୂଜା କଲେ ତାହାଙ୍କୁ ଆଦରେ ।
ଏହି ଇତିହାସ ଯେହୁ ପଢ଼ଇ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ॥
କିବା ଶୁଣଇ ଶୁଣାଇ ପଢ଼ାଇ ବୁଝାଇ ।
ସହସ୍ର ଗୋରୁ ଦାନର ଫଳ ସେହି ପାଇ ॥
ରୋଗ ଶୋକ ନ ବାଧଇ ତାକୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଗୋପୀନାଥ ହରିହର ବୋଲେ ନିରନ୍ତର ॥
ଦୁଃଖ ଶୋକ ବାଧା ବିଘ୍ନ କିଛି ନ ମାନଇ ।
ସବୁବେଳେ ହରିହର ମୁଖେ ବୋଲୁଥାଇ ॥
ଜାଣଇ କେବଳ ହରି ନାମ ଗୋଟି ସାର ।
ଧନ ସୁତ ଦାରବିତ୍ତ ସକଳ ଅସାର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ବିକୁଣ୍ଡଳ ଚରିତ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ ପଞ୍ଚଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଷୋଡ଼ଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ସୁଗନ୍ଧାଦି ତୀର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନ ।

ନାରଦ କହିଲେ ଶୁଣ ରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ତହୁଁ ଯେ ଯିବ ସୁଗନ୍ଧ ନାମେ ତୀର୍ଥବର ॥
ତହିଁ ପାପ ଛଡ଼ାଇଲେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଯିବ ।
ତହୁଁ ରୁଦ୍ରାବର୍ତ୍ତ ତୀର୍ଥେ ଯାଇଣ ମିଳିବ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ପାଇ ।
ଗଙ୍ଗା ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀ ସଙ୍ଗମକୁ ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସିବ ।
ତହୁଁ ଯାଇଁ କର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ହ୍ରଦରେ ବୁଡ଼ିବ ॥
ଶଙ୍କର ସେବି ଦୁର୍ଗତି ନାଶି ସ୍ୱର୍ଗପାଇ ।
କୁବ୍ଜାମ୍ରକ ନାମେ ତୀର୍ଥବରେ ତହୁଁ ଯାଇ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନଫଳ ପାଇ ସ୍ୱର୍ଗେ ଯିବ ।
ତହୁଁ ଅରୁନ୍ଧତୀ ବଟ ତୀର୍ଥରେ ମିଳିବ ॥
ତହିଁ ସାମୁଦ୍ରକ ତୀର୍ଥ ଜଳେ କରି ସ୍ନାନ ।
ତିନି ରାତ୍ର ଉପବାସେ ରହିବ ଯେ ଜନ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ଲଭି ସ୍ୱର୍ଗପାଇ ।
ତହୁଁ ଯିବ ପୁଣି ଯତି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମାବର୍ତ୍ତ ତୀର୍ଥେ ଫଳ ଅଶ୍ୱମେଧ ପାଇ ।
ପରକାଳ ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ ଅର୍ଜି ପୁଣି ତହିଁ ॥
ଯମୁନା ପ୍ରଭବ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ପୁଣି ଯିବ ।
ଯମୁନା ଜଳ ଭିତରେ ପଶିଣ ବୁଡ଼ିବ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇବ ଆବର ।
ପରକାଳେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ପାଇବ ଆଦର ॥
ଦର୍ବୀସଂକ୍ରମଣ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ତହୁଁ ଜନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗଫଳ ପାଇ କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ପରକାଳେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଗମନ କରିବ ।
ସିନ୍ଧୁ ପ୍ରଭବ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ରାଜା ଯିବ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ କରନ୍ତି ସେବା ଗନ୍ଧର୍ବ ଯେ ରହି ।
ପାଞ୍ଚରାତ୍ରି କଟାଇବ ଉପବାସେ ତହିଁ ॥
ବହୁତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦାନ କରି ତହୁଁ ଯିବ ।
ପରମ ଦୁର୍ଗମା ଦେବୀ ତୀର୍ଥରେ ମିଳିବ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳପାଇ ସର୍ଗେଣ ମୁକତି ।
ତହୁଁ ଋଷିକୁଲ୍ୟା ତୀର୍ଥେ କରି ନରପତି ॥

ବଶିଷ୍ଠ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇଁ ଦ୍ୱିଜାନ୍ତ ହୋଇବ ।
ଋଷିକୁଲ୍ୟା ତୀର୍ଥେ ରହି ଯେ ଶାଗ ଖାଇବ ॥
ଏକମାସ ସ୍ନାନକରି ଋଷି ଲୋକ ପାଇ ।
ଭୃଗୁତୁଙ୍ଗ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ତହୁଁ ପୁଣି ଯାଇ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳପାଇ ଯିବ ତହୁଁ ଆର ।
ପ୍ରମୋକ୍ଷ ତୀର୍ଥେ ସକଳ ପାପ କରି ଦୂର ॥
ଦୁର୍ଲଭ କୃତ୍ତିକା ତୀର୍ଥେ ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜି ସାରି ।
ମଘାତୀର୍ଥେ ଅତିରାତ୍ର ଯଜ୍ଞ ପାଇକରି ॥
ତହୁଁ ଯିବ ସନ୍ଧ୍ୟା ତୀର୍ଥେ ବିଦ୍ୟାତୀର୍ଥ ଯିବ ।
ସ୍ନାନକରଣ ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଗ ହୋଇବ ॥
ସର୍ବପାପ ପ୍ରମୋଚନ ତୀର୍ଥ ତହୁଁ କରି ।
ବଖଟତ ଖାଇବ ତହିଁ ହୋଇ ନିରାହାରୀ ॥
ରାତ୍ରଏ ରହି ପରମ ଶୁଭ ଲୋକ ସହିଁ ।
ମହାବଳ ତୀର୍ଥବରେ ରାତ୍ରଏକ ବହିଁ ॥
ଷଷ୍ଠ କାଳରେ ଭୋଜନ କରି ଏକମାସେ ।
ରହିଲେ ତାର ତରିବେ ଉପର ପୁରୁଷେ ॥
ଦଶ ଦଶ ପୁରୁଷ ତା ତଳେ ଯେ ଉପର ।
ଏସବୁ ତାରି ତରିବ ଆପେ ସେହି ନର ॥
ମହେଶ୍ୱର ଦରଶନେ ପୁଣ୍ୟ ଲଭି କରି ।
କୃତାର୍ଥ ହେବ ମରଣ ଶୋକକୁ ନିବାରି ॥
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ରୂପବନ୍ତ ହୋଇ ।
ପହୁଞ୍ଚିବ ବେତସିଖା ତୀର୍ଥବରେ ଯାଇଁ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟଇ ପିତାମହଙ୍କର ।
ସ୍ନାନକରି ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳପାଇ ନର ॥
ପରମ ଗତି ଅରଜି ଯିବ ତହୁଁ ଶୁଳି ।
ସିଦ୍ଧସେବୀ ସୁନ୍ଦରିକା ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ମିଳି ॥
ପୁରୁଣା ଲୋକେ ଦେଖିଣ କହନ୍ତି ଏମନ୍ତ ।
ସ୍ନାନ କଲାମାତ୍ରେ ତହୁଁ ହେବ ରୂପବନ୍ତ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ଯତ ବ୍ରତୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣିକା ତୀର୍ଥ ରହି ସ୍ନାନ କରି ତହିଁ ॥
ତାର ଫଳେ ଅନ୍ତକାଳେ ଯିବ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ
ପଦ୍ମବର୍ଣ୍ଣ ବିମାନରେ ଆରୋହି କୌତୁକେ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ନଇମିଷ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ତୀର୍ଥ ।
ସେ ତୀର୍ଥରେ ଥାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ଦେବଙ୍କ ସହିତ ॥
ଦ୍ୱିଜଗଣେ ରହିଥାନ୍ତି ସେ ତୀର୍ଥେ ନିରତେ ।
ଦେହୁ ପାପ ଛୁଟିଯାଏ ସେ ତୀର୍ଥ ମାତ୍ରକେ ॥

ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଅଧିକ ପାପ ଛୁଟିଯାଏ ।
ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ତହିଁ ଏକ ମାସ ରହେ ॥
ପୃଥିବୀର ତୀର୍ଥ ଯାକ ଅଛି ନଇମିଷେ ।
ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ସ୍ନାନ ଶେଷେ ॥
ସପତ କୁଳ ପବିତ୍ର ହୋଇବ ତାହାର ।
ଉପବାସ କରି ଯେବେ ମରେ ତହିଁ ନର ॥
ଆନନ୍ଦରେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ବସଇ ସେ ଯାଇଁ ।
ନିତ୍ୟ ସ୍ନାନେ ନଇମିଷ ମହାପୁଣ୍ୟ ପାଇ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ଗଙ୍ଗୋଦ୍ଭେଦ ତୀର୍ଥେ ନୃପବର ।
ତିନି ରାତ୍ର ଉପବାସ କରି ତହୁଁ ନର ॥
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ କଲା ଫଳ ତହୁଁ ପାଇ ।
ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ ସେଠାରେ ହୋଇ ନରସାଇଁ ॥
ସରସ୍ୱତୀ ମହା ତୀର୍ଥେ ତର୍ପଣ କରିବ ।
ଦେବତା ପିତୃଙ୍କୁ ତହିଁ ଜଳତଳ ଦେବ ॥
ସାରସ୍ୱତ ଲୋକେ ଅନ୍ତେ ବସିବ ସେ ଜନ ।
ତହୁଁ ବାହୁଦା ତୀର୍ଥକୁ କରିବ ଗମନ ॥
ରାତ୍ରରେ ସେଠାରେ ରହି ସ୍ୱର୍ଗ ଭୋଗ ପାଇ ।
ଦେବସତ୍ର ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ନରସାଇଁ ॥
ତହୁଁ ସେ ପୁଣ୍ୟରଜନୀ ତୀର୍ଥେ ଚଳିଯିବ ।
ଦେବତା ପିତୃଙ୍କୁ ସେହି ତୀର୍ଥରେ ପୂଜିବ ॥
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ସେ ତୀର୍ଥେ ମିଳଇ ।
ବିମଳ ଲୋକ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ପୁଣି ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନ କଲାମାତ୍ରେ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟେ ବିରାଜିବ ।
ଏକରାତ୍ରି ରହି ସ୍ୱର୍ଗପୁର ଅରଜିବ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ଗୋପ୍ରତାର ନାମେ ତୀର୍ଥବରେ ।
ଉତ୍ତମ ତୀର୍ଥ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେ ସରଯୂନଦୀରେ ॥
ସେହି ତୀର୍ଥେ ସୈନ୍ୟ ବଳ ଘେନି ରଘୁମଣି ।
ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଯାଇଥିଲେ ତେଜିଣ ଧରଣୀ ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ଦେହ ତେଜି ସକଳ ପରାଣୀ ।
ରାମ ପ୍ରସାଦେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଗଲେ ଅଛୁଁ ଶୁଣି ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରି ପାପକୁ ଛଡ଼ାଇ ।
ହେ କୁରୁନନ୍ଦନ ସ୍ୱର୍ଗ ଲୋକେ ପୂଜାପାଇ ॥
ଗୋମତୀରେ ରାମତୀର୍ଥେ କଲେ ଯାଇଁ ସ୍ନାନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ନିଜ କୁଳକୁ ପବିତ୍ର କରି ତହୁଁ ଯିବ ।
ଶତ ସହସ୍ରକ ନାମେ ତୀର୍ଥରେ ମିଳିବ ॥

ସ୍ନାନ କଲ୍ ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସ୍ଥାନ ତୀର୍ଥେ ତହୁଁ ଯାଇଁ କରସାଇଁ ॥
କୋଟି ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ତହିଁ କର ନୃପବର ।
ସ୍ନାନ ସାର କାର୍ତ୍ତିକେୟ ପୂଜାକର ନର ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଫଳପାଇ ହୋଇବ ତେଜୋବନ୍ତ ।
ବାରାଣସୀକି ସେଠାରୁ ଯିବ ନୃପନାଥ ॥
କପିଳା ହ୍ରଦରେ ବୃଡ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜିବ ।
ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଯିବ ॥
ଗୋମତୀଗଙ୍ଗା ସଙ୍ଗମ ମାର୍କଣ୍ଡ ତୀର୍ଥ ।
ତିନି ଭୁବନରେ ସେହି ତୀର୍ଥହିଁ ବିଖ୍ୟାତ ॥
ସ୍ନାନ କଲେ ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ।
ସେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତେ ଆପଣା କୁଳ ଉଦ୍ଧାରଇ ॥
ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ କର ନରେ
ଆଠବ ତର କୁଳ ତାର ବସିବ ସ୍ୱର୍ଗରେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ପୁଗନ୍ଧାଦି ତୀର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ
ଷୋଡଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବାରାଣସୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ପଚାରିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଆହେ ମୁନିବର ।
ବାରାଣସୀର ମହିମା କରଣ ବିସ୍ତାର ॥
କହନ୍ତୁ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ବଳଛି ମୋ ମନ ।
ନାରଦ କହିଲେ ଶୁଣ ହେ ଧର୍ମ ରାଜନ ॥
ଯା ଶୁଣନ୍ତେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପଛାଡ଼ ଯାଏ ।
ଏକ ପୁରାତନ କଥା ଶୁଣ ମହାରାୟେ ॥
ଏକ ଦିନକରେ ମେରୁ ଶିଖରେ ପାର୍ବତୀ ।
ଦିବ୍ୟ ଆସନରେ ବସି ଥିଲେ ପଶୁପତି ॥
ବୋଇଲେ ହେ ଦେବଦେବ ମହାଦେବ ହର
ଦରଶନ ପାଏ କିନା ଭକତ ତୁମ୍ଭର ॥
ଆନ ଜନେ ଦରଶନ ପାଇବେ କେସର ।
ସାଂଖ୍ୟ ଯୋଗ କର୍ମ ଯୋଗ ଧ୍ୟାନ ଆଦିକର ॥
ଇତ୍ୟାଦିକ ଉପାସନା ଆଦି ଏ ଯେତେକ ।
କଠୋର ଏ ସବୁ ସାଧି ନ ପାରିବା ଲୋକ ॥
କି କଲେ ତୁମ୍ଭ ଦର୍ଶନ ପାଇବେ ଅଳପେ ।
ସକଳ ପ୍ରାଣୀ ପାଇବେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେଉଁରୂପେ ॥
ତହିଁର ଉପାୟ କହ କାମାଙ୍ଗନାଶନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ନ ଜାଣନ୍ତି ଅତି ଗୁପତ ଯେ ଜ୍ଞାନ ॥
ପାର୍ବତୀ ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ସେ ଈଶ୍ୱର ।
ବୋଇଲେ ପାର୍ବତି ଶୁଣ ଜ୍ଞାନ ତତ୍ତ୍ୱସାର ॥
ଦେବତା ମନ୍ତ୍ର ବିଜ୍ଞାନ ତହିଁ ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।
ପରମ ଋଷି ଭକତ ଜନମାନେ ଥାଇ ॥
ମୋହର ଗୁପତ ସ୍ଥାନ ବାରାଣସୀ ପୁରୀ ।
ଜାଣିଥା ପାର୍ବତି ତହିଁ ହୋଇ ବ୍ରତାଗ୍ରହୀ ॥
ବାସ କରି ରହିଥିବା ଜନ ପାଏ ମୋତେ ।
ସେ ପରମ ସ୍ଥାନ ମୋର ଅଛଇ ଗୁପତେ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥରେ ଉତ୍ତମ ତୀର୍ଥ ସେ ମୋହର ।
ସେହି ମୋହର ଅଟଇ ଜ୍ଞାନ ତନ୍ତ୍ର ସାର ॥
ଅନେକ ଅଛି ଆହୁର ତୀର୍ଥ ଆୟତନ ।
ସବୁହୁଁ ଅତି ପବିତ୍ର ଏହି ତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନ ॥
ଅମୁକତ ଜନେ ଏହା ଦେଖି ନ ପାରନ୍ତି ।
ଜ୍ଞାନ ଚକ୍ଷୁରେ ମୁକତ ଜନେ ଯେ ଦେଖନ୍ତି ॥
ସେ ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ କହନ୍ତି ଶ୍ମଶାନ ।
ଯେତେବେଳେ କାଳରୂପ କରଇ ଧାରଣ ॥
ତହିଁ ରହି କରେ ସବୁ ସୃଷ୍ଟିକି ସଂହାର ।
ସବୁ ଗୁପତ ସ୍ଥାନରୁ ଗୁପତ ଏ ମୋର ॥
ସେ ସ୍ଥାନ ଗୋଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟ ଗୋ ମୋହର
ମୋର ଭକତ ହେ ସ୍ଥାନେ ଏକା ଯାଇ ପାର ॥
ଜପ ତପ ହୋମ ଯାଗ ଦାନ ଧ୍ୟାନ ଜ୍ଞାନ ।
ଅକ୍ଷୟ ହୁଏ ସକଳ ଯୋଗ ଯେ ସାଧନ ॥
ସେ ସ୍ଥାନ ମାଡିଲେ ପାପ ଦେହେ ନ ରହଇ
ସହସ୍ର ଜନ୍ମର ପାପ ସବୁ ଛାଡି ଯାଇ ॥
ବିପ୍ର କ୍ଷତ୍ରୀ ଶୂଦ୍ର ବୈଶ୍ୟ ଯେ ବର୍ଣ୍ଣସଙ୍କର ।
ସ୍ତ୍ରୀ ମ୍ଲେଚ୍ଛ ଆଦି ଯେ ପାପ ଯୋନିକର ॥
କର୍ମକୀଟ ଆଦି ଜନ୍ତୁ ପିମ୍ପୁଡ଼ୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ।
ମୃଗପକ୍ଷୀ ଆଦି ପ୍ରାଣୀ ଅଛନ୍ତି ଯେତେ ॥
ମରନ୍ତି ଯେବେ ସେ ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରେ ପଡ ।
ତକ୍ଷଣେ ଧରନ୍ତି ମୋର ରୂପ ଦେହ ଛାଡ ॥

ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ବିରାଜିତ ଲଲାଟେ ତାଙ୍କର ।
ତନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ର ବହ୍ନିକୁ ଦେଖି କରନ୍ତି ବିହାର ॥
ମୋର ଶାନ୍ତିମୟ ପୁରେ ରହନ୍ତି ଯେ ଯାଇଁ ।
ପାପୀ ଯେବେ ମରେ ତହିଁ ନର୍କେ ନ ପଡ଼ଇ
ପରମ ଗତି ଲଭନ୍ତି ମୋର ପରସାଦେ ।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମୋକ୍ଷ ଲଭନ୍ତି ପୁଣି ପରମାଦେ ॥
ଭୟଙ୍କର ଏ ସଂସାର ଏହା ଜାଣି ନର ।
ସବୁ ଛାଡ଼ି ବାରାଣସୀ ପୁରେ କରି ଘର ॥
ରହି ଯେବେ ଯହିଁ ତହିଁ ପଡ଼ଣ ମରଇ ।
ମୋର ପରସାଦେ ଘୋର ବିପଦୁ ତରଇ ॥
ସେ ଯେଉଁ ଗତି ପାଇବ ତପେ ନ ପାଇବ ।
ମୋହ ମାୟାରେ ପଡ଼ଣ ଅଜ୍ଞାନୀ ମାନବ ॥
ବିଷ୍ଠା ମୂତ୍ର ରେତ ମଧ୍ୟେ ପଡ଼ି କଷ୍ଟେ ଘର ।
ବହୁତ ବାଧା ବିଘ୍ନ ସେ ସହି ବାରମ୍ବାର ॥
ଅବିମୁକ୍ତେ ରହିଲେ ସେ ଦୋଷ ଯିବ ଛାଡ଼ି ।
ରୋଗ ଶୋକ ବାଧା ବିଘ୍ନେ ଆଉ ସେ ନ ପଡ଼ି
ସେ ପରମ ସ୍ଥାନେ ହୋଇ ଅଜର ଅମର ।
ଜନମ ନୋହିବ ପୁଣି ଯିବ ଶିବ ପୁର ॥
ମୋକ୍ଷକାମୀ ଜନଙ୍କର ଏ ପରମ ଗତି ।
ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରେ ଯେଉଁ ଗତି ସେ ଲଭନ୍ତି ॥
ତପେ ଦାନେ ଯଜ୍ଞେ ଜ୍ଞାନେ ନ ପାଇବେ ତାହା
ନୀଚ ଉଚ୍ଚ ଜାତି ମ୍ଲେଚ୍ଛ ଜନ୍ମିତ ହୋଇ ରହି ॥
ଯାହା ତାହା ହେଉ ପାପୀ ଅପାପୀ ବା କେହି
ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରେ ଯାଇଁ ଗୃହ କରି ରହି ॥
ତରିବ ତାରିବ ଉଦ୍ଧାରିବ ଉଦ୍ଧରିବ ।
ତାଙ୍କର ସେହି ପରମ ଔଷଧି ଜାଣିବ ॥
ସେହି ଜ୍ଞାନ ସେହି ଧ୍ୟାନ ସେ ପରମ ପଦ ।
ସେହି ଯେ ପରମ ତତ୍ତ୍ୱ ସର୍ବ ଶୁଭପ୍ରଦ ॥
ମରିବା ଯାଏ ରହିବଂ କରି ଏଥେ ଘର ।
ଏହା ସଂକଳପ କରି ରହେ ଯେଉଁ ନର ॥
ପରମ ପଦ ତାହାକୁ ଦିଏ ଅନ୍ତକାଳେ ।
ପରମ ଜ୍ଞାନ ଆଦର ପାଇ କାଳେ କାଳେ ॥
ପ୍ରୟାଗ ଯେ ନଇମିଷ ବନ ଶ୍ରୀଶଇଳ ।
ମହା ବନ ଭଦ୍ରକର୍ଣ୍ଣ କେଦାର ପୁଷ୍କର ॥
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ରୁଦ୍ର କୋଟି ନର୍ମଦା ଗୋକର୍ଣ୍ଣ ।
ଆମ୍ରାତକେଶ୍ୱର ଶାଳଗ୍ରାମ ଭଦ୍ରକର୍ଣ୍ଣ ॥
ପ୍ରଭାସ ବିଜୟେଶାନ କୋକମୁଖ ତୀର୍ଥ ।
ଏ ସକଳ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନ ତ୍ରିଲୋକ ବିଖ୍ୟାତ ॥
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ମଲ୍ଲ ଲୋକ ଯାହା ପାଏ ।
ତେମନ୍ତ ଫଳ ଏ ସବୁ ତୀର୍ଥରେ ନ ହୁଏ ॥
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ର ଗଙ୍ଗା ତ୍ରିପଥଗାମିନୀ ।
ଶତଜନ୍ମାନ୍ତର କୃତ ପାତକ ନାଶିନୀ ॥
ସବୁଠାରେ ଗଙ୍ଗାଜଳ ପବିତ୍ର ଏ ସତ ।
ବାରାଣସୀ ଗଙ୍ଗାଜଳ ସବୁହୁଁ ପବିତ୍ର ॥
ତହିଁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦାନ ତପ ଜପ ବ୍ରତ କଲେ ।
ଅନ୍ୟ ତୀର୍ଥେ କଲ୍ପଫଳ ନ ହୁଏ ତା ତୁଲେ ॥
ନାହିଁ ନାହିଁ ତ୍ରିଭୁବନେ ଏ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ।
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ନିତ୍ୟ ତପ କଲା ଜନ ॥
ହୋମ କଲା ଲୋକ କିବା ଦାନଦେଲା ଲୋକ ।
ପବନ ପିଇ ପୂଜଇ କିବା ଦେବଲୋକ ॥
ଏ ଲୋକ ସମାନ ଲୋକ ତିନିପୁରେ ନାହିଁ ।
ଏହା ତୁଲ୍ୟ ପୁଣ୍ୟକର୍ମ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ॥
ନ ହୋଇଛି ନ ହୋଇବ ଜାଣିଥା ପାର୍ବତି ।
ପାପୀ ଶଠ ଅଧାର୍ମିକ ହେଲେ ନୀଚ ଜାତି ॥
ବାରାଣସୀ ଯାଇଁ କୁଳ ପବିତ୍ର କରଇ ।
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ଯେହୁ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜଇ ॥
କରଯୋଡ଼ି ଶିବସ୍ତୁତି ପଢ଼େ ଏକମନେ ।
ସର୍ବ ପାପରୁ ମୁକତ ହୁଅଇ ତକ୍ଷଣେ ॥
ଗଣେଶ୍ୱର ବୋଲି ସେହି ଜଗତେ ବୋଲଇ
ସହସ୍ର ଜନମ ଯାଏ ଯେ ଯୋଗ ସାଧଇ ॥
ଜ୍ଞାନୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବା ଜପୀ ତପୀ କେହି ଜନ ।
କଠୋର କର୍ମେ ପାଆନ୍ତି ଯେ ପରମ ସ୍ଥାନ ॥
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ବାସ କଲା ମାତ୍ରେ ପାଇ ।
ଏକ ଜନମେ ସେ ଜନ ମୋକ୍ଷ ହୋଇ ଯାଇ
ଏକ ଜନ୍ମେ ଯୋଗ ଜ୍ଞାନ ମୋକ୍ଷ ଯହିଁ ମିଳେ ।
ସେହି ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରେ ଯାଇଁ ବାସ କଲେ ॥
ଆନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସେ ବାଞ୍ଛା କରିବ କପାଇଁ ।
ସେ ସ୍ଥାନର ମହିମାରେ ମାୟା ଛାଡ଼ି ଯାଇ
ସବୁ ଗୁପତ ଜ୍ଞାନରୁ ଏ ଅତି ଗୁପତ ।
ଜ୍ଞାନୀ କର୍ମୀ ଏ ଯେ ଗତି ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରାପତ ॥
ବାରାଣସୀ ମୃତ ପ୍ରାଣୀ ଯେ ଗତି ଲଭନ୍ତି ।
ଆଉ ଯେତେ ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଅଛି ଗୋ ପାର୍ବତି

ସବୁହୁଁ ପବିତ୍ର କ୍ଷେତ୍ର ବାରାଣସୀ ମୋର ।
ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମରିଲେ ନିଶ୍ଚେ ମୋକ୍ଷ ହୋଇବ ନର ।
ଭ୍ରୂଲତା ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ନାଭିର ଭିତରେ ।
ଆଦିତ୍ୟଙ୍କ ମଣ୍ଡଳରେ ହୃଦପୁରେ ଶିରେ ॥
ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଯେତେହେଁ ବିରାଜୁ ଅଛଇ ।
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ତେତେହେଁ ଗୁପତେ ସେ ଥାଇ
ବରୁଣା ଅସୀ ଏ ଦୁଇ ମଧ୍ୟରେ ସେ ପୁର ।
ତେଣୁ ବାରାଣସୀ ନାମ ହୋଇଛି ତାହାର ॥
ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରେ ତହିଁ ଗୁପତେ ଅଛଇ ।
ଯୋଗୀ ବିନା ଯେ ତତ୍ତ୍ୱକୁ କେହି ନ ଜାଣଇ ॥
ଦେବାଶ୍ୱର ମହାଦେବ ଦେବ ନାରାୟଣ ।
ଦ୍ୱିଜ ମାନ ଯହିଁରେ ତେଣୁ ସେ ପ୍ରଧାନ ॥
ଦେବତା ଗନ୍ଧର୍ବ ଯକ୍ଷ ଉରଗ ରାକ୍ଷସ ।
ସଙ୍ଗେ ଘେନି ବ୍ରହ୍ମା ନିତ୍ୟ କରେ ସେମାନଙ୍କ ତୋଷ
ମହାପାତକୀ ଠାରୁ ଯେ ଅଧିକ ପାତକୀ ।
ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରେ ପାଇ ଉତ୍ତମ ଗତିକି ॥
ଏଣୁ ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ କରିବ ଯେ ଘର ।
ହେ ଦେବ ତହିଁ ମରଣ ପାଇବ ସେ ନର ॥
ମୋ ଠାରୁ ଜ୍ଞାନ ପାଇଣ ଲଭିବ ମୁକତି ।
ପାପୀ ଯାଇ ନ ପାରନ୍ତି ଜାଣିଥା ପାର୍ବତି ॥
ନାନାଦି ବିଘ୍ନ ଘଟଇ ଯିବାବେଳେ ତାକୁ ।
ଏଣୁ ଜ୍ଞାନୀଜନ ନିତ୍ୟ ଡରଇ ପାପକୁ ॥
କାୟମନ ବଚନରେ ପାପ ନ କରଇ ।
ବେଦ ପୁରାଣରେ ଏହି ରହସ୍ୟ ଅଛଇ ॥
ଅବିମୁକ୍ତ ତୀର୍ଥ କଥା ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି ।
ଯୋଗୀ ଯୋଗ ସାଧୁଥାନ୍ତି ରହିବାକୁ ତହିଁ ॥
ଅତି କଠୋର ସେ ସ୍ଥାନ ଗୋଷ୍ଠ ତହିଁ ପାଇ
ଏଣୁ ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ରହିବା ଯୋଗାଇ ॥
ନାରଦ କହିଲେ ଆହେ ଧର୍ମ୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଦେବତା ଋଷିଙ୍କ ଆଗେ ପୂର୍ବେ ଦେବବର ॥
କହିଥିଲେ ସର୍ବପାପ ବିନାଶନ ଏହି ।
ଦେବଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେସନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭବଗ୍ରାହୀ ॥
ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେତେହେଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମହେଶ୍ୱର ।
ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟେ ଅବିମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରବର ॥
କେବଣ ଜନମେ ଯେବେ କେବେ କେହି ଜନ
ରୁଦ୍ର ପୂଜିଥାଏ ପାଏ ଅବିମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ॥
କଳି କଳୁଷରେ ମନ ଗୋଳିଆ ଯାହାର ।
ସେ କାହୁଁ ଜାଣିବ ସେହି ମହିମା ତାହାର ॥
ବାରାଣସୀ ବାରାଣସୀ ବୋଲେ ଯେହୁ ନିତ ।
ସୁମରଣା କରୁଥାଇ ଯେହୁ ଦିବା ରାତ ॥
ଇହ ପର କାଳ ପାପ ହୋଇ ତାର ଦୂର ।
ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଜାଣ ନିରାଧାର ॥
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ଜନଙ୍କ କଳୁଷ ।
କାଳ ଭଇରବ ରୂପି ଦେବ ଯେ ମହେଶ ॥
ବିନାଶନ୍ତି ଧର୍ମରାଜ୍ୟେ ଭଲକରି ଜାଣ ।
ମୋକ୍ଷକାମୀ ଜନଙ୍କର ସେବନ୍ତ ଏ ସ୍ଥାନ ॥
ମଲେ ପ୍ରାଣୀର ଜନମ ଆଉ ନାହିଁ ନାହିଁ ।
ଯୋଗୀ ବା ଅଯୋଗୀ ପାପୀ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ କେହି
ବାରାଣସୀ ପୁରେ ଘର କରିବା ଉଚିତ ।
ବାରଣ କଲେହେଁ ପିତା ମାତା ଗୁରୁ ମିତ୍ର ॥
କାହାର କଥା ନ ମାନି ଅବିମୁକ୍ତେ ଯିବ ।
ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ପାପନାଶି ମୋକ୍ଷ ହେବ

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ବାରାଣସୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ସପ୍ତଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣୋପାଖ୍ୟାନ ।

ନାରଦ କହିଲେ ଆହେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସେହି ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରମଧ୍ୟେ ସାର ॥
ଓଁକାରେଶ୍ୱର ନାମରେ ଶମ୍ଭୁ ବିରାଜନ୍ତି ।
ସେ ଶମ୍ଭୁ ଲିଙ୍ଗ ମହିମା ଶୁଣ ତୁ ନୃପତି ॥
ନିତ୍ୟ ପୂଜନ୍ତି ତାହାଙ୍କୁ ତହିଁ ମୁନିଜନ ।
ପରଂଜ୍ଞାନ ରୂପୀ ନେହି ପଥିଁ ଆୟତନ ॥
ପ୍ରାଣିଙ୍କି ସେ ଅପବର୍ଗ ଦେଉଥାନ୍ତି ନିତ ।
ସେହି ପଥିଁ ଆୟତନ ରୂପୀ ପଶୁପତି ॥
ଯାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ଯୋଗୀ ପାଶୁପତ ଜ୍ଞାନ ।
ସେହି ଜ୍ଞାନର ଯେ ନାମ ପଥିଁ ଆୟତନ ॥

ଓଁକାରେଶ୍ୱର ଲିଙ୍ଗରେ ବିରାଜଇ ସେହି ।
ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ଆୟତନ ଶୁଣ ଏବେ କହି ॥
ଶକ୍ତି ଶାନ୍ତି ପରା ବିଦ୍ୟା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିବୃତ୍ତି ।
ପଞ୍ଚ ଆୟତନ ଏହା ଜ୍ଞାନୀଏ କହନ୍ତି ॥
ଓଁକାରେଶ୍ୱର ଲିଙ୍ଗରେ ଏ ପାଞ୍ଚେ ଅଛନ୍ତି ।
ତେଣୁ ପାଞ୍ଚାୟତନ ସେ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟେ ବୋଲନ୍ତି ॥
ପଣ୍ଡିତ ଜନେ କରନ୍ତି ସେ ଲିଙ୍ଗ ସ୍ମରଣ ।
ଦେହାନ୍ତେ ଜ୍ୟୋତି ଲିଙ୍ଗରେ ମିଶିବା କାରଣ ॥
ଦେବର୍ଷି ସିଦ୍ଧର୍ଷି ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ଯେତେ ।
ସେ ଓଁକାରେଶ୍ୱର ପୂଜା କରୁଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟେ ॥
ମତ୍ସ୍ୟୋଦରୀ ପୁଣ୍ୟନଦୀ ତୀରେ ପୁଣ୍ୟଭୂଇଁ ।
ଗୋଚର୍ମ ମାତ୍ର ଗୁପତ ସ୍ଥାନ ଗୋଟି ସେହି ॥
ଓଁକାରେଶ୍ୱର ଅଛନ୍ତି ତହିଁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ର ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରମଧ୍ୟେ ବର ॥
ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ଲିଙ୍ଗ ତହିଁ ଅଛନ୍ତି ଗୁପତେ ।
ତାହାଙ୍କ ନାମ କହୁଛି ଶୁଣ ଏକଚିତ୍ତେ ।
କନ୍ଦର୍ପେଶ୍ୱର ଓଁକାରେଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ।
ମଧ୍ୟମେଶ୍ୱର ଆଉର କୃତ୍ତିବାସେଶ୍ୱର ॥
ଏ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ଗୁପତ ଲିଙ୍ଗ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ।
ମହାଶମ୍ଭୁ ଅନୁଗ୍ରହ ଯାହାକୁ କରନ୍ତି ॥
ତାହାକୁ ସେ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଲିଙ୍ଗ ହୁଏ ଦୃଶ୍ୟ
କୃତ୍ତିବାସେଶ୍ୱରଙ୍କର ମହିମା ଅଶେଷ ॥
କହୁଅଛି ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ମହୀପତି ।
ପୂର୍ବେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ରହି ଏକ ଦୈତ୍ୟପତି ॥
ନିତ୍ୟ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ଯେତେ ଦ୍ୱିଜବର ।
ତାହାକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ସେ ଦୁଷ୍ଟ ଅସୁର ॥
ଆସିବାରୁ ଜାଣିପାରି ପ୍ରଭୁ ଉମାସାଇଁ ।
ଭକତବତ୍ସଳ ଭକ୍ତଜନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ॥
ହସ୍ତୀରୂପେ ଆସୁଥିଲା ସେ ଦୁଷ୍ଟ ଅସୁର ।
ଶୂଳ ମାରି ପଠାଇଲେ ତାକୁ ଯମ ପୁର ॥
ତାର ଚର୍ମ ବସ୍ତ୍ରକରି କଟିରେ ଗୁଡ଼ାଇ ।
ଲିଙ୍ଗରୂପେ ବିରାଜିଲେ ପାର୍ବତୀର ସାଇଁ ॥
ସେ ଦିନୁ ସେ ଲିଙ୍ଗନାମ କୃତ୍ତିବାସେଶ୍ୱର ।
ସେ ସ୍ଥାନର ମହିମା ଯେ ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାର ॥
ପାଇଲା ପରମ ଗତି ଗଜାସୁର ମରି ।
ଯେତେ ଲିଙ୍ଗଅଛନ୍ତି ସେ ବାରାଣସୀ ପୁରୀ ॥
ସେ ସବୁ ଲିଙ୍ଗ ତାହାଙ୍କ ସେବନ୍ତେ ବିରାଜନ୍ତି ।
କଳିଯୁଗେ ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ ଉନ୍ମତ୍ତ ଅଛନ୍ତି ॥
ସେମାନେ ଘୋର ଅଧର୍ମୀ ପାପେ ଥାନ୍ତି ରତ
ବାରାଣସୀ ଯାଇଁ ଯେବେ ହୋଇଣ ଗର୍ବିତ ॥
କୃତ୍ତିବାସଙ୍କୁ ନ ପୂଜି ଫେରିଣ ଆସନ୍ତି ।
ବେଳକୁ ବେଳ ବଢ଼ଇ ତାହାଙ୍କ ଦୁର୍ଗତି ॥
କୃତ୍ତିବାସଙ୍କୁ ପୂଜିଲେ କୃତାର୍ଥ ହୋଇବ ।
ଏକ ଜନମରେ ଜନ ମୋକ୍ଷ ହୋଇ ଯିବ ॥
ସେହି କୃତ୍ତିବାସ ସିଦ୍ଧ ଗଣଙ୍କ ଆଳୟ ।
ଜ୍ଞାନୀଏ କହି ଅଛନ୍ତି ଏହା ମହାଶୟ ॥
ଶମ୍ଭୁ ଏ ଲିଙ୍ଗକୁ ରଖି ଅଛନ୍ତି ଗୁପତେ ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବଇଦିକ ବିପ୍ରେ ତହିଁ କେତେ ।
ଶତ ରୁଦ୍ର ଜପ କରି ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ।
ସବୁବେଳେ କୃତ୍ତିବାସ ସ୍ତବ ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି ॥
ଶିବଙ୍କୁ ହୃଦୟ ମଧ୍ୟେ କରୁଥାନ୍ତି ଧ୍ୟାନ ।
ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଛି ଏହି କଥା ଜାଣ ॥
ସିଦ୍ଧଗଣ ଏହି ଗୀତ ଗାଉଥାନ୍ତି ତହିଁ ।
ଯେ ସକଳ ବିପ୍ର ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ରହି ॥
କୃତ୍ତିବାସଙ୍କ ଚରଣେ ପଶନ୍ତି ଶରଣ ।
ସେହି ଜନମରେ ମୋକ୍ଷ ତାହାଙ୍କର ଜାଣ ॥
ଦୁର୍ଲଭ ବିପ୍ର କୁଳରେ ଜନମ ହୋଇଣ ।
ରୁଦ୍ର ଦେବଙ୍କୁ ହୃଦୟ ମଧ୍ୟେ କରି ଧ୍ୟାନ ॥
କୃତ୍ତିବାସଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ମନ୍ତ୍ର ହିଁ ଜପନ୍ତି ।
ଘୋର ସଂସାରୁ ସେ ସେହି ଜନ୍ମ ମୋକ୍ଷପାନ୍ତି ॥
ନ ପୂଜିଲେ ବିପ୍ର ଜନ୍ମ ବୃଥା ତାହାଙ୍କର ।
ଯତିଗଣ ଧ୍ୟାନ କରୁଥାନ୍ତି ନିରନ୍ତର ॥
ମୁନିଗଣ ଆସି ନିତ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଆରାଧନ୍ତି ।
କର୍ମୀଗଣ ଯଜ୍ଞ କରି ତାହାଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ॥
କର ଯୋଡ଼ିଣ କରନ୍ତି ରୁଦ୍ରଙ୍କର ସ୍ତୁତି ।
ଶମ୍ଭୁଙ୍କୁ ଏରୂପେ ପୁଣି ପ୍ରଣାମ କରନ୍ତି ॥
ଗିରିଶ ଚରଣ ତଳେ ପଶନ୍ତି ଶରଣ ।
ହୃଦୟ ମଧ୍ୟେ କରନ୍ତି ରୁଦ୍ରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ ॥
ଆଉ ଏକ ଲିଙ୍ଗ ତହିଁ ଅଛି ନୃପବର ।
କପର୍ଦ୍ଦୀଶ୍ୱର ନାମରେ ସେହି ତୀର୍ଥବର ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ ସାରି କଲେ ପିତୃତର୍ପଣ ।
ସକଳ ପାପୁ ନିସ୍ତରି ମୋକ୍ଷ ପାନ୍ତି ଜାଣ ॥

ପିଶାଚ ମୋଚନ ନାମେ ତହିଁ ଏକ ତୀର୍ଥ ।
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟମୟ ଦେବତା ତହିଁ ବିରାଜିତ ॥
ମୁକତିପ୍ରଦ ସେ ଦେବ ସର୍ବ ଦୋଷହାରୀ ।
ପୂର୍ବେ ଏକ ଦୈତ୍ୟ ଘୋର ବାଘରୂପ ଧରି ॥
ମୃଗୁଣୀକି ଖାଇବାକୁ ଅଇଲା ଗୋଡ଼ାଇ ।
ଭୟରେ ସେହି ମୃଗୁଣୀ ଆସଇ ପଳାଇ ॥
କପର୍ଦ୍ଦୀଶ୍ୱର ଲିଙ୍ଗକୁ କରି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ।
ବ୍ୟାଘ୍ର ମୁଖରେ ପଡ଼ିଣ ଲଭିଲା ମରଣ ॥
ନଖରେ ବିଦାରି ବାଘ ସେ ମୃଗୀକି ନେଲା ।
ମୁନିଜନଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଡରରେ ପଳାଇଲା ॥
ନିର୍ଜନ ବନରେ ରଖି ତାହାକୁ ଖାଇଲା ।
କପର୍ଦ୍ଦୀଶ୍ୱର ଛାମୁରେ ମୃଗୀ ପ୍ରାଣ ଗଲା ॥
ତିନିଗୋଟି ନେତ୍ର ହେଲା ତକ୍ଷଣେ ତାହାର ।
କଣ୍ଠ ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ଧବଳ ଶରୀର ॥
ଲଲାଟରେ ବିରାଜିଲା ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ଜ୍ୟୋତ ।
ସେ ବିମାନେ ଗୃର ବୃଷଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ॥
ନାରୀଗଣଙ୍କ ମେଳରେ ଗଲା ସେ ମୃଗୁଣୀ ।
ସବୁ ନାରୀ ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ତ୍ରିନେତ୍ରଧାରିଣୀ ॥
ଗଣେଶ୍ୱରୀ ପ୍ରାୟେ ଦେଖାଗଲେ ସେ ସେକାଳେ
ଆକାଶରୁ ଦେବଗଣେ ଫୁଲ ବରଷିଲେ ॥
ଏ ଅତି ଅଦ୍ଭୁତ କଥା ଦେଖି ସୁରଗଣ ।
କପର୍ଦ୍ଦୀଶ୍ୱରଙ୍କୁ କଲେ ମନରେ ସ୍ମରଣ ॥
ଅଶେଷ ପାପ ମୋଚନ ହୋଇଲା ତାଙ୍କର ।
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ଯେତେ ତହିଁ ନର ॥
କପର୍ଦ୍ଦୀଶ୍ୱର ଦେବଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ନିରତେ ।
କାମ କ୍ରୋଧ ଲୋଭମୋହଆଦି ଦୋଷ ଯେତେ
ସବୁ ଦୂର ହୋଇଯାଏ ଆହେ ଧର୍ମରାୟେ ।
କପର୍ଦ୍ଦୀଶ୍ୱର ଦର୍ଶନ କରିବ ନିଶ୍ଚୟେ ॥
ପୂଜିବ ତାହାଙ୍କ ସ୍ତୁତି ପଢ଼ିବ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ।
ଶାନ୍ତଚେତା ଯୋଗୀ ଯେବେ ତାଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନକରେ
ଛଅମାସେ ଯୋଗସିଦ୍ଧି ହୁଅଇ ତାହାର ।
ପୂଜାକଲେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ହୋଏ ଦୂର ॥
ପିଶାଚ ମୋଚନ କୁଣ୍ଡ ସ୍ନାନଫଳ ଶୁଣ ।
ପୂର୍ବେ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରେ ଥିଲା ଏକଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥
ତାର ନାମ ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣ ସେହି ତପୀବର ।
ବ୍ରତ ନିୟମରେ ମନ ଥାଏ ନିରନ୍ତର ॥
ଶଙ୍କରଙ୍କୁ ପୂଜାକରେ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିତ୍ୟେ ।
ଓଁକାରେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ପୂଜା କରଇ ନିରତେ ॥
ପରମବ୍ରହ୍ମରୂପୀ ସେ ପରମେଶ୍ୱର ।
ତାହାଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୀକ୍ଷା ପାଇ ନିରନ୍ତର ॥
ଯୋଗ ସାଧନା କରିଣ ନାନା ଉପଚାରେ ।
ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ଆଦି ନମସ୍କାରେ ॥
ପୂଜା କରୁଥାଏ ସେହି ଦ୍ୱିଜ ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣ ।
ଏକ ଦିନକର କଥା ମନଦେଇ ଶୁଣ ॥
ଏକ ସମୟରେ ଏକ ପିଶାଚ ଦେଖିଲା ।
ଦେଖି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାକୁ ଭୟରେ ପୁଚ୍ଛିଲା ॥
ଅସ୍ଥି ଚର୍ମ ବିନା ଦେହେ ନାହିଁ କିଛି ତୋର
ନିଶ୍ୱାସ ତୋ ବାରମ୍ବାର ସେ ଅତି ପ୍ରଖର ॥
କ୍ଷୁଧାରେ କାତର ହୋଇ ଭୟଙ୍କର ଦିଶୁ ।
ଏମନ୍ତ ହୋଇ କିପାଇଁ ମୋ ପାଶକୁ ଆସୁ ॥
କିଏ ତୁମ୍ଭେ କହ କାହୁଁ ଅଇଲ ମୋ ଆଗେ
କ୍ଷୁଧାରେ ଆତୁର ହୋଇ ସେ ପିଶାଚ ବେଗେ
ବୋଇଲା ବିପ୍ର କୁଳରେ ଜନମ ମୋହର ।
ଧନଧାନ୍ୟ ରତ୍ନାଦିରେ ପୂରିଥିଲା ଘର ॥
ପୁତ୍ର ନାତି ଆଦି ମୋର କୁଟୁମ୍ବ ବହୁତ ।
ସେମାନଙ୍କୁ ପୋଷିବାରେ ସବୁବେଳେ ବ୍ୟସ୍ତ
ଦେବତା ଗୋରୁ ଅତିଥି ପୂଜା ମୁଁ ନ କରେ
କି କହିବି ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ତା ମନେ ନ ଧରେ ॥
ଅଳପେ ବହୁତେ କିଛି ପୁଣ୍ୟ କରି ନାହିଁ ।
ଏକ ସମୟରେ ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ଯାଇଁ ॥
କରିଥିଲି ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ଦେବ ଦରଶନ ।
ବୃଷଭ ଈଶ୍ୱର ଘୋଡା ଯାହାଙ୍କ ବାହନ ॥
ତାହାଙ୍କ ଛୁଇଁ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗେ କଲି ନମସ୍କାର ।
ତହୁଁ ଅଳପ କାଳେ ମୁଁ ଛାଡ଼ିଲି ଶରୀର ॥
ଯମ ଭୁବନେ ନ ଯାଇ ପିଶାଚ ହୋଇଲି ।
କ୍ଷୁଧା ତୃଷାରେ ଆକୁଳ ହୋଇଣ ବୁଲିଲି ॥
ହିତାହିତ ଜ୍ଞାନ କିଛି ନ ରହିଲା ମୋର ।
ତୁମ୍ଭ ପାଖକୁ ଆସିଛି ଆହେ ମୁନିବର ॥
ଏଥିରୁ ଉଦ୍ଧାର ମୁହିଁ ହୋଇବି କେମନ୍ତେ ।
ବିସ୍ତରି କହନ୍ତୁ ପ୍ରଭୁ କୃପା କରି ମୋତେ ॥
ହେ ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ ପଶିଲି ଶରଣ ।
ପିଶାଚ ମୁଖୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣ ॥

ବୋଇଲେ ତୋ'ତୁଲ୍ୟ ପୁଣ୍ୟଜନ ନାହିଁ ଜଣେ
ଯେଣୁ ତୁମ୍ଭେ ଦେଖି ଅଛ ଶିବଙ୍କୁ ନୟନେ ॥
ଆଚର'ବଶେଶ୍ୱରଙ୍କ କରନ୍ତ ଯେ ସ୍ତୁତ ।
ଛୁଇଁଛ ଯେଣୁ ତୁମ୍ଭର ପୁଣ୍ୟ ଅସରନ୍ତ ॥
ଏ ମହୀରେ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭ ତୁଲ୍ୟ ଜଣେ କେହି
ସେ ପୁଣ୍ୟ ବଳରେ କ୍ଷେତ୍ର ମାଡ ଏଥେ ରହି
ଏବେ ଏହି କୁଣ୍ଡେ ପଶି କର ତୁମ୍ଭେ ସ୍ନାନ ।
ପିଶାଚ ଯୋନରୁ ତୁମ୍ଭେ ପାଇବ ମୋଚନ ॥
ଦୟା କରି ମୁନି ତାକୁ କହନ୍ତେ ଏମନ୍ତ ।
କୁଣ୍ଡେ ପଶି ସ୍ନାନ କଲା ପିଶାଚ ତୁରତ ॥
ତତକ୍ଷଣେ ପ୍ରାପତ ଆସେହ ବମାନ ।
ନାନାବିଧ ଆଭରଣେ ହୋଇଣ ଭୂଷଣ ॥
ଲଲାଟରେ ଚନ୍ଦ୍ରରେଖା ଅତି ଶୋଭୁପାଏ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ତୁଲ୍ୟ ତେଜାବନ୍ତ ସେହି ଦେଖାଯାଏ
ବେଢି ଛନ୍ତି ବାଳଖିଲ୍ୟା ଆଦି ଋଷିଗଣ ।
ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନୀ ରୁଦ୍ରଗଣ ସଙ୍ଗେ ଯୋଗିଗଣ ॥
ଦେବରୂପୀ ସେ ପିଶାଚ ଉଦେ ହେବା ବେଳେ
ଦେବତାଙ୍କ ମଧେ ଭାନୁ ପ୍ରାୟ ବିରାଜିଲେ ॥
ଆକାଶ ମଣ୍ଡଳେ ଥାଇ ଦେବ ସିଦ୍ଧ ଗଣ ।
ସ୍ତୁତି କଲେ ଅପସରା ନୃତ୍ୟ କଲେ ପୁଣ ॥
ଗନ୍ଧର୍ବ କିନ୍ନର ବିଦ୍ୟାଧର ଆଦି ଯେତେ ।
ଫୁଲ ପାଣି ବୃଷ୍ଟି କଲେ ରହି ଶୂନ୍ୟ ପଥେ ॥
ଶ୍ରୀ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ପ୍ରସାଦରୁ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ପାଇ ।
ରୁଦ୍ର ମଣ୍ଡଳେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ସେ ଯାଇ ॥
ସାକ୍ଷାତେ ମୁନି ତା ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ।
ସ୍ତୁତି କଲେ କପର୍ଦ୍ଦୀଙ୍କି ପ୍ରଣମି ଚରଣେ ॥
ଘରଠାରୁ ପର ତୁମ୍ଭେ ରକ୍ଷକ ଆବର ।
ପୁରାଣ ପୁରୁଷ ଯୋଗେଶ୍ୱର ଯୋଗୀଶ୍ୱର ॥
ଆଦିତ୍ୟ ଅଗ୍ନି ଈଶ୍ୱର ତୁମ୍ଭେ କପର୍ଦ୍ଦୀଶ ।
ବୃଷଭ ବାହନ ଦେବଦେବ ହେ ମହେଶ ॥
ଶରଣ ପଶିଲି ତୋର ଚରଣ କମଳେ ।
ପାରବ୍ରହ୍ମ ରହିଛ ତୋ ହୃଦୟ ମଣ୍ଡଳେ ॥
ହିରଣ୍ମୟ ଯୋଗୀ ତୁମ୍ଭେ ଆଦି ତୁମ୍ଭେ ଅନ୍ତ ।
ମହାମୁନି ବ୍ରହ୍ମମୟ ତୁମ୍ଭେ ଦିବ ସ୍ଥିତ ॥
ପବର୍ଗ ରୁଦ୍ର ତୋହର ଚରଣେ ଶରଣ ।
ସହସ୍ରେ ନୟନ ଶିର ସହସ୍ରେ ଚରଣ ॥

ନମୋ ନମୋ ତ୍ରିନୟନ ଶମ୍ଭୁ ବ୍ରହ୍ମ ପାର ।
ହିରଣ୍ୟ ଗର୍ଭର ପତି ତମ ତହୁଁ ପର ॥
ଜଗତର ଉତପତ୍ତି ପ୍ରଳୟ କାରଣ ।
ଶରଣ ଶରଣ ନାଥ ତୋହର ଶରଣ ॥
ସକଳ ଆଧାର ଅଛ ଜଗତ ଈଶ୍ୱର ।
ଶରଣ ଶରଣ ତୋର ଅଭୟ ପୟର ॥
ନେତ୍ର ନୋହୁ ଜ୍ୟୋତି ନୋହୁ ଜ୍ଞାନର ତୁ ପତି
ଆପେ ଆପେ ହେଉ ନାଥ ତୁହି ଉତପତ୍ତି ॥
ତୋ ତହୁଁ ଆନ ଯେ କିଛି ନାହିଁ ତ୍ରିଜଗତେ ।
ଶରଣ ଶରଣ ନାଥ ତୋର ପାଦଗତେ ॥
ଯୋଗିଙ୍କର ଯୋଗ ତୁହି ତ୍ୟାଗିଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ।
ତୋତେ ଆଶ୍ରା କରି ଯୋଗୀ ତେଜି ଅନୁରାଗ
ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିକି ଲଭି ଯୋଗ ସାଧି ।
ପରମ ଆତ୍ମା ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ ଅବରୋଧୀ ॥
ତୋତେ ଯେ ଦେଖି ପାରନ୍ତି ତୁହି ମହେଶ୍ୱର
ଶରଣ ଶରଣ ନାଥ ଅଭୟ ପୟର ॥
ଅକଳିତ ନାମ ତୋର ଅନାମ ବୋଲାଉ ।
ଆଦି ପୁରୁଷ ତୁ ପୁଣି ଅନାଦି ଯେ ହେଉ ॥
ଚକ୍ଷୁ ଅଗୋଚର ରୂପ ଅଟଇ ତୋହର ।
ଶରଣ ଶରଣ ନାଥ ଅଭୟ ପୟର ॥
ବ୍ରହ୍ମା ତୋ ପାଦେ ନମଇ ଶରଣ ପଶଇ ।
ସକଳ ବ୍ୟାପିରହିଛୁ ଦେହ ତୋର ନାହିଁ ॥
ଜାତ ଅଜାତ ତୋହର ନାହିଁ ତୁହି ଏକ ।
ବେଦମତରେ ହେ ନାଥ ସ୍ୱରୂପ ଅନେକ ॥
ଜ୍ଞାନମୟ ପ୍ରଭୁ ତୋର ଚରଣେ ଶରଣ ।
ତୁହି ବ୍ରହ୍ମପାର ତୁହି ପୁରୁଷ ପୁରାଣ ॥
ଜ୍ୟୋତିରେ ଜ୍ୟୋତି ମିଶାଇ ଦେବେ ପ୍ରଣମନ୍ତି
ଜ୍ୟୋତିରୂପ କାଳ ତୁହି ବୃହତ ପ୍ରକୃତି ॥
ତୁହି ବ୍ରହ୍ମପାର ଶମ୍ଭୁ ଶରଣ ତୋହର ।
ଶରଣ ମାଗୁଛି ମୁହିଁ ଈଶଙ୍କ ପୟର ॥
ସ୍ଥାଣୁ ପୁରାଣ ଗିରିଶ ପାଦ ଆଶ୍ରାକର ।
ଚନ୍ଦ୍ର ମଉଳି ତୋହର ଶିବ ତ୍ରିପୁରାରି ॥
ପିନାକୀ ଦେବ ଚରଣେ ପଶିଲି ଶରଣ ।
ଏମନ୍ତେ ସ୍ତୁତି କରିଣ ବିପ୍ର ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣ ॥
ଦଣ୍ଡବତ କରି ଭୂମିଉପରେ ଗଡ଼ିଲା ।
ପ୍ରଣବ ମନ୍ତ୍ରକୁ ବାର ବାର ଉଚ୍ଚାରିଲା ॥

ତହିଁ ଏକ ଶିବ ଲିଙ୍ଗ ଦୃଶ୍ୟହୋଇଲା ତାଙ୍କୁ ।
ନିରେଖି ରହିଲେ ବିପ୍ର ଟେକି ବଦନକୁ ॥
କୋଟି ଜ୍ୱାଳା ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟ ଜଳେ ।
ଆନନ୍ଦ ଚିନମୟଙ୍କୁ ଦେଖି ବିପ୍ର ହୋଇଲେ ॥
ତତକ୍ଷଣେ ମୋକ୍ଷ ପାଇଲା ଦ୍ୱିଜ ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣ ।
ମିଳିଲା ଆତ୍ମା ବିମଳ ଲିଙ୍ଗେ ହୋଇଲା ଲୀନ ॥
କପର୍ଦ୍ଦୀର ମହିମା ଏ ଅତି ଆଚମ୍ବିତ ।
ତୁମ୍ଭ ଆଗରେ କହିଲି ଏ ଅତି ଗୁପତ ॥
ତମଗୁଣୀ ବହି ଜନେ ନ ଜାଣନ୍ତି ଏହା ।
ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ବିଚଳିତ କରେ ମୋହ ମାୟା ॥
ଏ ପାପ ନାଶିନୀ କଥା ଯେ ନିତି ଶୁଣଇ ।
ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ଆତ୍ମା ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ॥
ଏହି ବ୍ରହ୍ମପାର ନାମେ ମହାସ୍ତବ ଗୋଟି ।
ପଢ଼ଇ ଶଉଚ ହୋଇ ପ୍ରଭାତୁ ଯେ ଉଠି ॥
କିବା ମଧ୍ୟାହ୍ନ କାଳରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ।
ପରମ ଯୋଗ ପ୍ରାପତ ହୁଅନ୍ତି ସେ ନରେ ॥
ନାରଦ ମୁନି କହିଲେ ଆହେ ମହାରାୟେ ।
ମଧ୍ୟମେଶ ନାମେ ଲିଙ୍ଗ ଅଛି ତାହାପ୍ରାୟେ ॥
ରୁଦ୍ରଗଣ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଦେବ ମହେଶ୍ୱର ।
କ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତି ଦେବୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନିରନ୍ତର ॥
ପୂର୍ବେ ଦେବକୀନନ୍ଦନ କୃଷ୍ଣ ତହିଁ ଯାଇଁ ।
ପାଶୁପତ ଜନଙ୍କର ସଙ୍ଗତରେ ଥାଇ ॥
ଭସ୍ମ ଅଙ୍ଗେ ବୋଳିହୋଇ ବରଷେ ରହିଲେ
ଶତରୁଦ୍ର ପଢ଼ି ପାଶୁପତ ବ୍ରତ କଲେ ॥
ମହାଶମ୍ଭୁ ପୂଜାକରି ବହୁତ କଠୋରେ ।
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଶିବଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ସହିତରେ ॥
ତାଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଜ୍ଞାନ ପାଇ ବିଶ୍ୱଆତ୍ମା ହରି ।
ଶିବ ପୂଜନ୍ତେ ଦର୍ଶନ ଦେଲେ ତ୍ରିପୁରାରି ॥
ତହୁଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଲେ ଏହିରୂପେ ବର ।
ମହୀରେ ଯେତେ ଭକତ ଅଛନ୍ତି ମୋହର ॥
ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ପୂଜାକଲେ ପାଇଲେ ସୁଜ୍ଞାନ ।
ଏ କଥାରେ ସନ୍ଦେହ ତୁ ତିଳେହେଁ ନ ମଣ
ଏ ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଚରାଚର ପ୍ରାଣୀ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ପୂଜା କରିବେ ପ୍ରଣମିବେ ପୁଣି ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ଚିନ୍ତିବା ଜନେ ମୋର ପରସାଦେ
ଘୋର ଦୁସ୍ତରୁ ନିସ୍ତରି ଯିବେ ଅପ୍ରମାଦେ ॥

ସ୍ନାନ ସାରି ଯେ କରଇ ଶିବ ଦରଶନ ।
ତହିଁ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପୁ ହୁଅଇ ମୋଚନ ॥
ପାପୀ ଯେବେ ପଡ଼ି ତହିଁ ଜୀବନ ଛାଡ଼ଇ ।
ପରମ ପଦ ସେ ପାଇ ସୁଖରେ ରହଇ ॥
ମନ୍ଦାକିନୀ ଜଳେ ସ୍ନାନ ତରପଣ କରି ।
ମଧ୍ୟମେଶ୍ୱର ଲିଙ୍ଗକୁ ଯେହୁ ପୂଜା କରି ॥
ଏ ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଧନ୍ୟ ସେହି ଜନ ।
ତହିଁ ଯେ ଜନ କରଇ ନିତ୍ୟେ ସ୍ନାନ ଦାନ ॥
ତପ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ପିଣ୍ଡ ଆଦି ଆବର କରଇ ।
ଆସପତ କୁଳ ସେହୁ ନିକୁ ଉଦ୍ଧାରଇ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟପରାଗ ଦିନ ଯେ କରେ ତହିଁ ସ୍ନାନ ।
ଗ୍ରହଣ ସ୍ନାନ ଫଳରୁ ପାଇ ଦଶଗୁଣ ॥
ମଧ୍ୟମେଶ୍ୱର ମହିମା କହିଲି ବୁଝାଇ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ ଏହା ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ॥
ବାରାଣସୀ ତୀର୍ଥ ଛଡ଼ା ଆଉ ତୀର୍ଥ ଯେତେ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଫଳ ହୁଅଇ ଯେମନ୍ତେ ॥
ସେ ସବୁ ଏକାଠି କଲେ ଯେତେ ଫଳ ହୋଇ
ଏହା ଶୁଣୁଥିବା ଜନ ସେ ଫଳକୁ ପାଇ ॥
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ଅଛି ଯେତେ ତୀର୍ଥବର ।
କହୁଅଛି ମନଦେଇ ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥେ ଆବର ବିଶ୍ୱରୂପ ତୀର୍ଥ ।
କାଳ ତୀର୍ଥ ଯେ ଆକାଶ ନାମେ ମହାତୀର୍ଥ ॥
ବୃଷଭ ତୀର୍ଥ ସୁନୀଳ ତୀର୍ଥ ଦ୍ରାଙ୍ଗାଦିତ୍ୟ ।
ଗଉରୀ ତୀର୍ଥ ଆବର ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର ତୀର୍ଥ ॥
ଜମ୍ବୁକେଶ୍ୱର ଆବର ଗଙ୍ଗା ତୀର୍ଥ ସାର ।
ଧର୍ମତୀର୍ଥ ବାନୁତୀର୍ଥ କଳମ୍ବ ଈଶ୍ୱର ॥
ଗୁହ୍ୟଜ୍ଞାନ ତୀର୍ଥ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାଗ ଆଉ ବ୍ୟୋମ ।
ଶୁଭଫମୂର୍ତ୍ତିକ ତୀର୍ଥ ତୀର୍ଥ ଅଗ୍ନି ଯମ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ତୀର୍ଥ ଯେ ପର୍ବତ ତୀର୍ଥ ମଣିକର୍ଣ୍ଣି ।
ଘଟୋତ୍କଚ ତୀର୍ଥରାଜ ସବୁହିଁ ପରମ ॥
ପିତାମହ ତୀର୍ଥ ଗଙ୍ଗା ଶ୍ରୀତୀର୍ଥ ଆବର ।
ଯଯାତି ତୀର୍ଥ ଦେବେଶ ତୀର୍ଥ ସୋମେଶ୍ୱର ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥ ମଧ୍ୟେ ସାର ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମତୀର୍ଥ ।
ଏ ତୀର୍ଥର କଥା ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ନରନାଥ ॥
ପୂର୍ବେ ବ୍ରହ୍ମା ଏକ ଶିବଲିଙ୍ଗ ଘେନି ଆସି ।
ସେହି ତୀର୍ଥବର ବ୍ରହ୍ମତୀର୍ଥରେ ପ୍ରବେଶି ॥

ଶିବଲିଙ୍ଗଙ୍କୁ ଥାପିବା ପାଇଁ ତହିଁ ଥୋଇ ।
ସ୍ନାନର ନିମନ୍ତେ ତହୁଁ ଗଲେ ବେଦସାଇଁ ॥
ଏ ସମୟେ ବିଷ୍ଣୁ ଆସି କଲେକ ସ୍ଥାପନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ସେ ତୀର୍ଥରେ ପଶି କରି ସାରି ସ୍ନାନ ॥
ଦେଖିଲେ ବିଷ୍ଣୁ ସେ ଲିଙ୍ଗ ଥାପିଲେଣି ତହିଁ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଏମନ୍ତ ବୋଇଲେ ବିଷ୍ଣୁ ମୁଖ ଚାହିଁ ॥
ମୁହିଁ ଆଣିଥିଲି ତୁମ୍ଭେ ଥାପିଲ କପାଇଁ ।
ବିଷ୍ଣୁ ବୋଇଲେ ହୋ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ବେଦସାଇଁ ॥
ତୁମ୍ଭଠାରୁ ଅଧିକତର ମୁଁ ରୁଦ୍ରଭକତ ।
ଏଣୁ ଏଠାରେ ଏ ଲିଙ୍ଗ କଲି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ॥
ତୁମ୍ଭ ନାମରେ ଏ ତୀର୍ଥଗୋଟି ହୋଉ ଖ୍ୟାତ ।
ସେ ଦିନୁ ତାହାର ନାମ ହୋଇଲା ବ୍ରହ୍ମତୀର୍ଥ ॥
ଧର୍ମ ସମୁଦ୍ଭବ ତୀର୍ଥ ତୀର୍ଥ ଭୂତେଶ୍ୱର ।
ଗନ୍ଧର୍ବ ତୀର୍ଥ ବାହ୍ନେୟ ତୀର୍ଥ ଯେ ଆବର ॥
ଦୌର୍ବାସିକ ତୀର୍ଥ ବ୍ୟୋମ ତୀର୍ଥ ଚନ୍ଦ୍ର ତୀର୍ଥ ।
ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦେଶ୍ୱର ତୀର୍ଥ ପୁଣ୍ୟ ନରନାଥ ॥
ଉଗ୍ର ତୀର୍ଥ ସାରସ୍ୱତ ତୀର୍ଥ କାଳଞ୍ଜର ।
ପ୍ରହ୍ଲସ କେଦାର ତୀର୍ଥ ବିଦ୍ୟାଧରେଶ୍ୱର ॥
କୋକିଳାଖ୍ୟ ତୀର୍ଥ ମହାଳୟ ଭଦ୍ରକର୍ଣ୍ଣୀ ।
ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ଯେ ମହାଳୟ ତ୍ରିଲୋଚନ ।
ଉପଶାନ୍ତ ଶିବ ତୀର୍ଥ ଗୋପ୍ରେକ୍ଷ ଆବର ।
ବ୍ୟାଘ୍ରେଶ୍ୱର ଲୋଲାର୍କ ଯେ ଦୁଇ ତୀର୍ଥବର ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ବିନାଶନ କପାଳ ମୋଚନ ।
ବାରାଣସୀରେ ଏ ସବୁ ତୀର୍ଥ ହେ ରାଜନ ॥
ଶୁକ୍ରେଶ୍ୱର ଆଦି ଆଉ ତୀର୍ଥ ଛନ୍ତି ଯେତେ ।
ନ ସରିବ ଶତକୋଟି କଳ୍ପ ପରଯନ୍ତେ ॥
ବିସ୍ତାରି କହି ନୁହଇ ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବୋଲେ ଗୋପୀନାଥ ଶିବ ଶିବ ନିରନ୍ତର ॥
ସେ ଶିବ ଚରଣତଳେ ରହୁ ମୋର ମତି ।
ଏହି କଥା ଭାବୁଥାଇ ମୁହିଁ ଦିବାରାତି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣୋ-
ପାଖ୍ୟାନଂ ନାମ ଅଷ୍ଟାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଊନବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଗୟା ପ୍ରଭୃତି ତୀର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନ ।

ନାରଦ କହନ୍ତି ଆହେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବାରାଣସୀର ମହିମା ଅଟଇ ଅପାର ॥
ସଂକ୍ଷେପି କହିଲି ତୁମ୍ଭ ଆଗେ କହି ମୁହିଁ ।
ତହୁଁ ପୁଣି ଯିବ ଯତ୍ନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ॥
ପ୍ରଶସ୍ତ ଗୟାତୀର୍ଥରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇବ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ତକ୍ଷଣେ ପାଇବ ॥
ଅକ୍ଷୟବଟ ନାମରେ ବଟେକ ଅଛଇ ।
ତହିଁ ଯେ ପିତୃଲୋକଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ବାଢ଼ି ଦେଇ ॥
ତାହାର ସେ ପିତୃଲୋକେ ହୁଅନ୍ତି ଅକ୍ଷୟ ।
ମହାନଦୀ ଜଳେ ସ୍ନାନ କରି ମହାଶୟ ॥
ଦେବତା ପିତୃଦେବଙ୍କୁ କରିବ ତର୍ପଣ ।
ଅକ୍ଷୟ ଲୋକ ପାଇବେ ତାର ପିତୃଗଣ ॥
ଆପଣା କୁଳ ଉଦ୍ଧାରି ତହୁଁ ପୁଣି ଯିବ ।
ବ୍ରହ୍ମାରଣ୍ୟେ ବ୍ରହ୍ମସର ତୀର୍ଥେ ପହୁଞ୍ଚିବ ॥
ରାତ୍ରି ଅନ୍ତେ ପୁଣ୍ଡରୀକ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ।
ଏହି ସରେ ବ୍ରହ୍ମା ଯୂପ କାଠ ପୋତି ଦେଇ ॥
ସେହି ଯୂପ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ମାତ୍ରେ ଜନ ।
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇବ ତକ୍ଷଣ ॥
ଧେନୁକ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ହେ ରାଜନ ।
ଏକରାତ୍ର ରହି ତହିଁ କରି ଧେନୁଦାନ ॥
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ସୋମଲୋକ ପାଇ ।
ଆଜଯାଏ ତହିଁ ଏକ ଚିହ୍ନ ଯେ ଅଛଇ ॥
ବାଛୁରୀ ଘେନି କପିଳା ଚରିଲେ ପର୍ବତେ ।
ପାଦଚିହ୍ନ ପଡ଼ିଅଛି ଦେଖିବ ସାକ୍ଷାତେ ॥
ସେ ପାଦ ଚିହ୍ନ ଛୁଇଁବା ମାତ୍ରେ ନୃପବର ।
ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସବୁ ପାପ ହୋଇଯିବ ଦୂର ॥
ତହୁଁ ଯିବ ଯହିଁ ଶୂଳଧାରୀ ଶିବସ୍ଥାନ ।
ଗୃଧ୍ରବଟ ନାମେ ତହିଁ ତୀର୍ଥେକ ପ୍ରଧାନ ॥
ବୃଷଭଧ୍ୱଜଙ୍କୁ ତହିଁ ଦରଶନ କରି ।
ଭସ୍ମ ସ୍ନାନ କଲାମାତ୍ରେ ଆହେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେ ବାରବର୍ଷ ବ୍ରତ ଫଳ ପାଇ ।
ଅନ୍ୟ ଜାତଙ୍କର ସବୁ ପାପ କ୍ଷୟ ଯାଇ ॥

ତହୁଁ ଯେ ଯାଇଁ ଉଦ୍ୟନ୍ତ ପର୍ବତେ ଉଠିବ ।
ସେ ପର୍ବତେ ଗୀତ ବାଦ୍ୟ ନାଦ ଯେ ଶୁଣିବ ॥
ସବିତାର ପାଦ ଚିହ୍ନ ପଡ଼ିଛି ଦେଖିବ ।
ତହିଁ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂଜା ଯେ ସାରିବ ॥
ବାର୍‌ବର୍ଷ ସନ୍ଧ୍ୟାଫଳ ପାଇବ ତକ୍ଷଣେ ।
ତହୁଁ ଯୋନି ଦ୍ୱାର ତୀର୍ଥ କରିବ ଯତନେ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ମାଡ଼ିଲେ ଯୋନିଜନମ ନ ହେବ ।
ଗୟାରେ ଯେ ଶୁକ୍ଳ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ କଟାଇବ ॥
ସପତ କୁଳ ପବିତ୍ର କରିବ ନିଶ୍ଚୟ ।
ବହୁତ ପୁତ୍ର କାମନା କରିବ ହେ ରାୟ ॥
ବହୁତ ପୁତ୍ର ହୋଇଲେ କେହି ଏକ ଯାଇ ।
ପିଣ୍ଡଦାନ କରିବ ଯେ ଗୟାତୀର୍ଥେ ରହି ॥
କିବା ନୀଳବୃଷ ଏକ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବ ।
ତହୁଁ ତୀର୍ଥବାସୀ ଜନ ଫଲ୍‌ଗୁ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ॥
ତହିଁ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ କଲା ଫଳ ପାଇ ।
ପରମ ସିଦ୍ଧି ଲଭିବ ପୁଣି ନୃପସାଇଁ ॥
ତହୁଁ ଏକଧାତେନ ଯିବ ଧର୍ମପୃଷ୍ଠ ତୀର୍ଥେ ।
ଏ ତୀର୍ଥେ ଧର୍ମଦେବତା ଥାଆନ୍ତି ନିରତେ ॥
ବିଧି ଅନୁସାରେ ତହିଁ ଧର୍ମ ପୂଜାକରି ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ବ୍ରହ୍ମାର ଉତ୍ତର ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ବ୍ରତ ।
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବ ତହିଁ ହେ ଭାରତ ॥
ରାଜସୂୟ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଫଳ ପାଇ ।
ତହିଁ ତୀର୍ଥବାସୀ ରାଜଗୃହ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନକରି ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟ ଦିଶିବ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
ଯକ୍ଷିଣୀର ଯେଉଁ ତୀର୍ଥ ନିତ୍ୟ ବାସସ୍ଥଳ ॥
ସେ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରିଣ ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ ।
ଯକ୍ଷିଣୀ ପ୍ରସାଦେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ଯାଇ ॥
ତହୁଁ ମଣିନାଗ ତୀର୍ଥ କରିବ ରାଜନ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ମଣିନାଗଙ୍କ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ପାଇଲେ ।
ବିଷ ଦେହେ ନ ଘାରିବ ସାପ କାମୁଡ଼ିଲେ ॥
ରାତଏ ରହି ସକଳ ପାତକ ଛଡ଼ାଇ ।
ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ଗଉତମ ତୀର୍ଥବଟର ଯାଇଁ ॥
ଅହଲ୍ୟା ହ୍ରଦରେ ପଶି କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ପରମ ଗତିକ ପାଇ ସେଠାରୁ ରାଜନ ॥

ଶ୍ରୀତୀର୍ଥକୁ ଯାଇଣ ଯେ ଶ୍ରୀ ଲଭିକରି ।
ତହୁଁ ଯିବ ଉଦପାନ ତୀର୍ଥେ ଦଣ୍ଡଧାରି ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ।
ରାଜର୍ଷି ଜନକର କୂପେ ବୁଡ଼ଦେଇ ॥
ତ୍ରିଦଶ ଦେବେ ବୁଡ଼ନ୍ତି ସେ କୂପରେ ନିତ୍ୟ ।
ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯିବ ହୋଇ ବିଷ୍ଣୁର ଭକତ ॥
ତହୁଁ ବିମୋଚନ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ଦଣ୍ଡଧର ।
ସେ ସର୍ବ ପାପ ମୋଚନକାରୀ ତୀର୍ଥବର ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଫଳ ପାଇ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ।
ସୋମ ଲୋକରେ ବସିବ ଦେହ ଅବସାନେ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥ ଜଳରୁ ଯେ ଉତ୍ପନ୍ନ ଅଛଇ ।
ତା ନାମ ଗଣ୍ଡକୀ ନଈ ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ॥
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲୋକରେ ବସିବ ଦେହ ଅବସାନେ ॥
ତହୁଁ ଧ୍ରୁବ ତପୋବନେ ଯିବ ହେ ରାଜନ ।
ଗୁହ୍ୟକ ମେଳେ ବସିବ ତହିଁ କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ତହୁଁ ନର୍ମଦା ନଦୀର ସିଦ୍ଧ ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ।
ସ୍ନାନ କରି ପୁଣ୍ଡରୀକ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ॥
ଦେହ ଅନ୍ତେ ସୋମ ଲୋକ ଅରଜ ରାଜନ
ତହୁଁ ବିଶାଳା ନଦୀର ଜଳେ କରି ସ୍ନାନ ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ସ୍ୱର୍ଗଭୋଗ ପାଇ ।
ତହୁଁ ମାହେଶ୍ୱର ନଦୀ ଧାରେ ଧରେ ଯାଇ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ନଦୀସ୍ନାନେ ।
କୁଳ ଉଦ୍ଧାର କରିଣ ଯିବ ଶୁଦ୍ଧ ମନେ ॥
ଦେବ ପୁଷ୍କରିଣୀ ତୀର୍ଥେ ଦୁର୍ଗତି ନାଶିବ ।
ବାଜପେୟ ଫଳ ପାଇ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହେବ ॥
ମାହେଶ୍ୱର ପଦ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ କରି ସ୍ନାନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ହେ ରାଜନ ॥
ଶୁଣିଅଛୁଁ କୋଟି ତୀର୍ଥ ଅଛଇ ସେ ତୀର୍ଥେ ।
ପୂରାତନ କଥା ଶୁଣ କହୁଛୁଁ ଅଗ୍ରତେ ॥
ଦୁରାତ୍ମା ଅସୁର ଏକ କୂର୍ମରୂପ ଧରି ।
ସେ କୋଟି ତୀର୍ଥକୁ ନେଉଥିଲା ଚୋରିକରି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ତାକୁ ମାରି ତାହା ଆଣିଲେ ଛଡ଼ାଇ ।
ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁର ଗଲେ ଏ ସ୍ଥାନରେ ଥୋଇ ॥
ସେହି କୋଟି ତୀର୍ଥ ଜଳେ ସ୍ନାନ କଲା ଜନ ।
ପୁଣ୍ଡରୀକ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥

ସେ ଫଳୁ ଦେହାନ୍ତେ ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକ ସେ ପାଇବ
ତହୁଁ ପୁଣି ଶୁଚି ହୋଇ ଯିବ ନଲଦେବ ॥
ଯହିଁ ବାସ କରିଥାନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି ନିରତେ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ତପୀ ଋଷି ଯେତେ ॥
ବସୁ ରୁଦ୍ର ଯେ ଆଦିତ୍ୟଗଣହିଁ ସମସ୍ତ ।
ହରିଙ୍କି ପୂଜନ୍ତି ସେହି ଶାଳଗ୍ରାମ ତୀର୍ଥ ॥
ସେ ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ଅଚ୍ୟୁତ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପୂଜିବ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପାଇବ ॥
ସର୍ବ ପାପ ବିମୋଚନ ହୁଏ ଜଳପାନେ ।
ଚାରି ସମୁଦ୍ର ସେ କୂପେ ଥାନ୍ତି ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ଆଚମନେ ବିନାଶିବ ସକଳ ଦୁର୍ଗତି ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପୂଜିଲେ ବିଷ୍ଣୁ ପାଇବ ମୁକତି ॥
ସୋମ ପ୍ରାପ୍ତି ବିରାଜନ୍ତି ଦେବ ଦେବରାୟ ।
ତହୁଁ ପୁଣି ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ ଯିବ ରାୟ ॥
ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ ତରପଣ କରି ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଜାତିସ୍ମର ହୋଇ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ବଟେଶ୍ୱର ପୁରେ ଯାଇଁ କେଶବ ପୂଜିବ ।
ମନବାଞ୍ଛା ଫଳ ତହିଁ ସାକ୍ଷାତେ ପାଇବ ॥
ତହୁଁ ବାମନ ତୀର୍ଥରେ ଉପବାସୀ ହୋଇ ।
ହୃଷୀକେଶ ପାଦ ବନ୍ଦି ଦୁର୍ଗତି ଛୁଟାଇ ॥
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ଯିବ ତହୁଁ ପୁଣି ।
ଭରତ ଆଶ୍ରମ ଯିବ ଧର୍ମ ନୃପମଣି ॥
ମହା ପାତକ ନାଶିନୀ କଉଶିକୀ ନଈ ।
ସ୍ନାନ କରି ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ॥
ତହୁଁ ଉତ୍ତମ ଚମ୍ପକାରଣ୍ୟ ପହୁଞ୍ଚିବ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ତତକେ ପାଇବ ॥
ପ୍ରଭାତୁ ଉଠିଣ ତହୁଁ ଯିବ ତୀର୍ଥ କରି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ତୀର୍ଥେ ରାତିକ ଉପବାସେ ହରି ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଯିବ ।
ଦେବୀ ସଙ୍ଗେ ବଟେଶ୍ୱର ଦର୍ଶନ କରିବ ॥
ମିତ୍ରାବରୁଣଙ୍କ ଲୋକ ପାଇବ ଦେହାନ୍ତେ ।
ତିନି ରାତ୍ରି ଉପବାସ କରିଣ ରହନ୍ତେ ॥
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗ କଲା ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ।
ବିଶେଷେ ଅରୁଆ ଖାଇ ଯିବ ଯତି ହୋଇ ॥
କନ୍ୟା ସଂବେଦ୍ୟ ତୀର୍ଥରେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ
ମନୁ ପ୍ରଜାପତି ଲୋକ ପାଇବ ରାଜନ ॥

ଅଣୁମାତ୍ର ଦାନ ଦେଲେ ସେ ତୀର୍ଥେ ଅକ୍ଷୟ ।
ଏମନ୍ତ କହିଥାନ୍ତି ଋଷିଗଣେ ମହାଶୟ ॥
ନନ୍ଦା ବାସ ତୀର୍ଥେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ।
ଦେହାନ୍ତେ ସେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରରେ ବସଇ ॥
ନନ୍ଦା ନଦୀର ସଙ୍ଗମେ ଯେ ଦିଅଇ ଦାନ ।
ଅନାମୟ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ କରଇ ଗମନ ॥
ତହୁଁ ବଶିଷ୍ଠ ଋଷିର ଆଶ୍ରମେ ମିଳିବ ।
ସ୍ନାନେ ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳକୁ ପାଇବ ॥
ଦେବକୂଟ ତୀର୍ଥ ତହୁଁ କରିବ ଗମନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ଆପେ ନିଧିବ ଆପଣା କୁଳକୁ ଉଧାରି ।
କଉଶିକ ମୁନିହ୍ରଦେ ବ୍ରତ ଦଣ୍ଡଧାରି ॥
ମାସେ ରହି ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ସିଦ୍ଧ ହେଲେ ସେ ତୀର୍ଥରେ ଥାଇ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ମହାହ୍ରଦ ନାମେ ତୀର୍ଥବରେ ।
ଦୁର୍ଗତି ନାଶି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାଇବ ସେଠାରେ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ବୀରାଶ୍ରମେ କୁମାରଙ୍କ ତୀର୍ଥେ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଲା ଫଳ ପାଇ ଅନ୍ତେ ॥
ଇନ୍ଦ୍ର ଲୋକରେ ବସିବ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତୀ ନର ।
ନନ୍ଦିନୀ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
କୂପେକ ଅଛି ତହିଁରେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ସେ କୂପେ ଜାତ ହୁଅନ୍ତି ଆସି ଦେବଗଣ ॥
ନରମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଯିବ ।
କାଳିକା ସଙ୍ଗମ ନାମେ ତୀର୍ଥରେ ମିଳିବ ॥
କଉଶିକୀ ଅରୁଣା ଏ ଦୁହେଁ ତହିଁ ମିଳି ।
ସ୍ନାନ କରି ତିନି ରାତ ରହିଯିବ ଚଳି ॥
ଉପବାସ କରି ସବୁ ପାତକ ଛଡ଼ାଇ ।
ଉର୍ବଶୀ ତୀର୍ଥ ଆବର ସୋମତୀର୍ଥେ ଯାଇ ॥
କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ଆଶ୍ରମରେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ମହୀରେ ବିଦିତ ପୂଜା ପାଇବ ରାଜନ ॥
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ତହୁଁ ଯିବ ଏକମନେ ।
ଜାତିସ୍ମର ହେବ କୋକାମୁଖ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ॥
ପୂର୍ବରୁ ଲୋକେ ଏ କଥା ଦେଖିଛନ୍ତି ନେତ୍ରେ
ତହୁଁ କୃତାର୍ଥ ହୋଇବ ସକ୍ତଲଦା ତୀର୍ଥେ ॥
ସ୍ୱର୍ଗଭୋଗ ଅରଜିବ ପାପକୁ ଛଡ଼ାଇ ।
ଋଷଭ ଦ୍ୱୀପେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇବ ତହୁଁ ଯାଇଁ ॥

କାର୍ତ୍ତିକେୟସ୍ୟ ସ୍କନ୍ଦ ବୁଡ ସରସ୍ୱତୀ ଜଳେ ।
ପରଲୋକ ସୁଖ ଅରଣ୍ୟବ ସ୍ନାନ ଫଳେ ॥
ତହୁଁ ଉଦ୍ୟାନକ ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କରୁଥିବେ ତହିଁ ମୁନିଜନ ॥
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ତହୁଁ ଯିବ ନର ।
ଯେ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥରେ ବ୍ରହ୍ମ ଋଷିଙ୍କର ଘର ॥
ସେ ବ୍ରହ୍ମତୀର୍ଥରେ ବାଜପେୟ ଫଳ ପାଇ ।
ତହୁଁ ଚମ୍ପାତୀର୍ଥେ ଯିବ ଭାଗୀରଥୀ ଯହିଁ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ ସାରି ଯିବ ଦଣ୍ଡାର୍ପଣ ତୀର୍ଥେ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇବ ଭୂରିତେ ॥
ତହୁଁ ଲୋବେଦ୍ଧକା ତୀର୍ଥେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ବହୁତ ଦେଖିବ ତହିଁ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ଜନ ॥
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ସେ ସ୍ଥାନେ ।
ଦେହାନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବ ଆରୋହି ବିମାନେ ॥
ତହୁଁ ସନ୍ଧ୍ୟାତୀର୍ଥ କରି ହୋଇବ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ।
ସଦ୍ବିଦ୍ୟା ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ହୋଇବ ରୂପବନ୍ତ ॥
ଏହି ତୀର୍ଥ ତୀର୍ଥରାଜ ରାମ ପରସାଦେ ।
ତହୁଁ ଲୌହିତ୍ୟ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ନିର୍ବିବାଦେ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଲଭି ସେଠାରୁ କରତୋୟା ଯିବ ।
ଉପବାସ କରି ତିନି ରାତି କଟାଇବ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ କଲ ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ।
ଦେହାନ୍ତେ ଇନ୍ଦ୍ର ଲୋକରେ ବସିବ ସେ ଯାଇଁ
ତହୁଁ ଯିବ ଯହିଁ ଗଙ୍ଗା ସାଗର ସଙ୍ଗମ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ତହୁଁ ଫଳ ପାଇ ଦଶଗୁଣ ॥
ପଣ୍ଡିତେ ଏ କଥା କହି ଅଛନ୍ତି ଭାରତ ।
ଗଙ୍ଗା ପାରି ହୋଇ ଯିବ ସାରି ତୀର୍ଥବ୍ରତ ॥
ଦୀପେକ ଅଛି ତହିଁରେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ତ୍ରିରାତ୍ର ଉପବାସରେ ପାଇ ସର୍ବ କାମ ॥
ତହୁଁ ବିରଜା ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବଇତରଣୀର ନୀର ସର୍ବ ପାପହର ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରାୟ ବିରାଜିବ ।
କୁଳ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ସର୍ବ ପାପ ଛଡ଼ାଇବ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ କୁଳ ତାରେ ।
ଯହିଁ ଜ୍ୟୋତିରଥ୍ୟା ନଦୀ ଶୋଣ ନଦୀବରେ ॥
ଏ ଦୁଇ ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥାନେ ରହିବ ହୋ ଯାଇଁ ।
ପିତୃ ଦେବତା ତର୍ପଣ କରିବ ଯେ ତହିଁ ॥

ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଯିବ ।
ଶୋଣ ନର୍ମଦା ପ୍ରଭବେ ଯାଇଁ ପହୁଞ୍ଚିବ ॥
ବଂଶ ଗୁଳ୍ମତୀର୍ଥ ସେହି କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ଋଷଭ ତୀର୍ଥେ ମିଳିବ କଉଶଳା ଯାଇ ।
ତ୍ରିରାତ୍ର ନିବାସେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ॥
ସେହି କୋଶଳାରେ ଅଛି କାଳତୀର୍ଥ ପୁଣି ।
ସ୍ନାନ କଲା ମାତ୍ରେ ତହିଁ ଆହେ ନୃପମଣି ॥
ଋଷଭ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନରେ ଫଳ ପାଇ ଯେତେ
ତହିଁର ଏଗାର ଗୁଣ ଫଳ ଫଳ ବ୍ରତେ ॥
ପୁଷ୍ପବତୀ ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ସ୍ନାନ କରି ନର ।
ତିନିରାତ୍ର ନିରାହାରେ ରହିବ ଆବର ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ କୁଳ ତାରେ ।
ତହୁଁ ପୁଣି ଶକ୍ତ ମନେ ଯିବ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ବଦରିକା ତୀର୍ଥଜଳେ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନ ।
ଦେହାନ୍ତେ କରିବ ସ୍ୱର୍ଗ ଲୋକକୁ ଗମନ ॥
ଦୀର୍ଘାୟୁ ହୋଇ ବଞ୍ଚିବ ବହୁତ ଯେ କାଳ ।
ଜମଦଗ୍ନିସୁତ ପରଶୁରାମ ମହାବଳ ॥
ସ୍ନାନ କରିଥାରେ ରାମ ତୀର୍ଥ ନାମ ଯାର ।
ମହେନ୍ଦ୍ର ପର୍ବତ ତଳେ ସେହି ତୀର୍ଥବର ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ରାମତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ।
କେଦାର ତୀର୍ଥେ ମିଳିବେ ତହୁଁ ଯାଇଁ ଜନେ
ମତଙ୍ଗ ମୁନିର ସେହି ତୀର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠି ଜାଣ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନଫଳ ପାଇ କଲେ ସ୍ନାନ ॥
ଶ୍ରୀ ପର୍ବତ ନଦୀତୀରେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯାଇ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଲ ଫଳ ତେତେ ପାଇ ॥
ସିଦ୍ଧି ଲଭି କରି ସେହି ପର୍ବତ ଉପରେ ।
ମହାଦେବ ରହିଛନ୍ତି ଦେବୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ॥
ବ୍ରହ୍ମାଆଦି ଦେବଗଣ ବେଢ଼ି ରହିଛନ୍ତି ।
ଦେବହ୍ରଦ ନାମେ ହ୍ରଦ ଅଛି ହେ ନୃପତି ॥
ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ କଲେ ସେ ହ୍ରଦରେ ସ୍ନାନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ସିଦ୍ଧ ହୋଇ ତହୁଁ ଯିବ ଋଷଭ ପର୍ବତେ ।
ସ୍ନାନ ଯେ କରିବ ତହିଁ ଥିବା ପାଣ୍ଡ୍ୟତୀର୍ଥେ ॥
ଦେବଗଣେ କରନ୍ତି ସେ ତୀର୍ଥେ ନିତ୍ୟସ୍ନାନ ।
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥

ମରଣ୍ଣାନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରରେ ଆନନ୍ଦେ ରହିବ ।
ଅପସରାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସୁଖେ ବିହରିବ ॥
କାବେରୀ ତୀର୍ଥକୁ ତହୁଁ ଯିବ ହେ ନୃପତି ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନଫଳ ସ୍ନାନେ ପାଇ ବ୍ରତୀ ॥
ତହୁଁ ଯେ ଯିବ ସମୁଦ୍ର ତୀର୍ଥେ କନ୍ୟାତୀର୍ଥେ
ସକଳ ପାପ ଖଣ୍ଡିବ ସ୍ନାନ କଲ ମାତ୍ରେ ॥
ତହୁଁ ଯହିଁ ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ଯେତେ ।
ମୁନି ଭୂତ ଯକ୍ଷ ଗଣ ପିଶାଚ ସହିତେ ॥
କିନ୍ନର ଉରଗ ସିଦ୍ଧ ଚାରଣ ଗନ୍ଧର୍ବ ।
ସରିତ ସାଗର ଶୈଳ ପନ୍ନଗ ମାନବ ॥
ଏମାନେ ଉମାପତିଙ୍କି ପୂଜନ୍ତି ନିରନ୍ତେ ।
ଦାସଭୁଲ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି ତାଙ୍କ ପାଦଗତେ ॥
ତ୍ରିଲୋକ ବିଖ୍ୟାତ ସେହି ତୀର୍ଥ ଯେ ଗୋକର୍ଣ୍ଣ ।
ତ୍ରିରାତ୍ର ଉପାସେ ରହି ପୂଜିବ ଈଶାନ ॥
ଦଶଗୋଟି ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ।
ଗଣପତି ଭୁବନରେ ରହିବ ସେ ଯାଇଁ ॥
ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଯେ ପରମ ତୀର୍ଥ ।
ବାରମାସ ଉପବାସେ ହୋଇବ କୃତାର୍ଥ ॥
ତହିଁ ଗାୟତ୍ରୀର ତୀର୍ଥ ଅଛି ହେ ରାଜନ ।
ତହିଁ ତିନିରାତ୍ର ଉପବାସ କଲେ ଜନ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇବ ନିଶ୍ଚୟେ ।
ତହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଚିହ୍ନ ଏକ ଅଛି ରାୟେ ॥
ସଙ୍କର ଜାତି ଜନମା ଦ୍ୱିଜ ଯେବେ କେହି ।
ଗାୟତ୍ରୀ ପଢଇ ସେହି ତୀର୍ଥସ୍ଥାନେ ରହି ॥
ସେ ଗାଥା ତାର ହୁଅଇ ଛନ୍ଦ ବନ୍ଧା ଗୀତ ।
ଅବ୍ରାହ୍ମଣ ପଢିଲେ ତା ହୋଇବ ନିହତ ॥
ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ସମ୍ବର୍ତ୍ତର ଦୁର୍ଲଭ ବାପୀରେ ।
ସ୍ନାନ ମାତ୍ରେ ରୂପ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ହୋନ୍ତି ନରେ ॥
ତହୁଁ ବେଣା ତୀର୍ଥରେ ପହଞ୍ଚିବ ଯାଇଁ ।
ଦେବ ପିତୃଙ୍କ ତର୍ପଣ କରି ଜଳଦେଇ ॥
ଦେହାନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରେ ଯିବ ସେହି ଜନ ।
ଚଢିଣ ହଂସ ମୟୂର ଯୋଗ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ଯାନ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ଗୋଦାବରୀ ତୀର୍ଥେ ନୃପମଣି ।
ନିତ୍ୟ ରହିଥାନ୍ତି ସିଦ୍ଧଗଣ ତହିଁ ପୁଣି ॥
ସେ ତୀର୍ଥେ ଗୋମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇ ଅନ୍ତେ
ବାସୁକି ଲୋକେ ସୁଖଭୋଗ ପାଇବ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ॥

ବେଣା ନଦୀର ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥାନେ କରି ସ୍ନାନ ।
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ତହୁଁ ଯିବ ବ୍ରହ୍ମସ୍ଥୂଣା ତୀର୍ଥେ ନରପତି ।
ତ୍ରିପବାସେ କଟାଇବ ତହିଁ ତିନିରାତି ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ସେ ତୀର୍ଥରେ ପାଇ ।
ସ୍ୱର୍ଗର ସୁଖ ଭୁଞ୍ଜିବ ଦେହାନ୍ତେ ସେ ଯାଇ ।
ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତହୁଁ ଯିବ କୁଞ୍ଜାବନେ ।
ତିନିରାତି କଟାଇବ ଉପବାସ ସ୍ଥାନେ ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇ ନୃପବର ।
ଯହିଁ ଶତ ଯଜ୍ଞ କରି ଦେବ ପୁରନ୍ଦର ॥
ଦେବହ୍ରଦ ବୋଲାଇଲେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ପାଇଲେ ।
ତିନିଗୋଟି ଯାଗକୁଣ୍ଡ ସେ ଖୋଳାଇ ଥିଲେ ॥
ଦେବହ୍ରଦ ଜ୍ୟୋତିହ୍ରଦ କନ୍ୟାଶ୍ରମ ହ୍ରଦ ।
ଏତିନି ହ୍ରଦର ଜଳ ନିର୍ମଳ ସୁସ୍ୱାଦ ॥
ଦେବହ୍ରଦ ଜଳ କଳା ଦିଶେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
କଳା ପୋଖରୀ ବୋଲନ୍ତି ଲୋକେ ଦେଖିକରି
ତହିଁଆଗ ସ୍ନାନ କରି ତହୁଁ ପୁଣି ଯିବ ।
ଜ୍ୟୋତିହ୍ରଦେ ବୁଡି କନ୍ୟାଶ୍ରମରେ ବୁଡିବ ॥
କନ୍ୟାଶ୍ରମେ ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯାଗଫଳ ପାଇ ।
ଦେବହ୍ରଦେ ସ୍ନାନ କଲମାତ୍ରେ ନରସାଇଁ ॥
ସହସ୍ରେ ଗୋରୁ ଦାନର ଫଳକୁ ପାଇବ ।
ଜ୍ୟୋତି ମାତ୍ର ହ୍ରଦେ ଜାତିସ୍ମର ବୋଲାଇବ
ତହୁଁ ମହାପୁଣ୍ୟା ବାଣୀ ନଦୀ ଜଳେ ବୁଡି ।
ସରସ୍ୱତୀ ପୟୋଷ୍ଣୀରେ ଯାଇଁ ବୁଡିପାରି ॥
ଦେବଙ୍କୁ ଆଦରି ପିତୃଗଣଙ୍କୁ ପୂଜିବ ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନଫଳ ସେଠାରେ ପାଇବ ॥
ଦଣ୍ଡକାରଣ୍ୟକୁ ତହୁଁ ଯିବ ମହାରାୟ ।
ସ୍ନାନକରି ମହାପୁଣ୍ୟ କରିବ ସଞ୍ଚୟ ॥
ଶରଭଙ୍ଗ ମୁନିଙ୍କର ଆଶ୍ରମକୁ ଯିବ ।
ତହୁଁ ଶୁକ ମୁନିଙ୍କର ଆଶ୍ରମ ଦେଖିବ ॥
ଦୁର୍ଗତି ହରି ଆପଣା କୁଳକୁ ଉଦ୍ଧାରି ।
ତହୁଁ ପାନ କରି ସୁପର୍ଯ୍ୟୋଦକ ତୀର୍ଥବାରି ॥
ଜମଦଗ୍ନି ମୁନିଙ୍କର ଅଛଇ ସେ ତୀର୍ଥ ।
ତହୁଁ ରାମତୀର୍ଥେ ଯିବ ଆହେ ନରନାଥ ॥
ସ୍ନାନ କରିଣ ବହୁତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାଇବ ।
ତହୁଁ ସପ୍ତଗୋଦାବରୀ ତୀର୍ଥେ ପହଞ୍ଚିବ ॥

ସ୍ନାନକଲେ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତେ ଦେବ ଲୋକ ପାନ୍ତି ।
ସେଠାରୁ ହବିଷ୍ୟ କରି ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ ॥
ଦେବ ପଥ ତୀର୍ଥେ ଯିବ ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜିବ ।
ଦେବ ସତ୍ର ଦେଖିଲେ ପୁଣ୍ୟ ସେତେକ ହୋଇବ
ଚେତନ ପୁଣ୍ୟ ପାଇବ ଆତ୍ମେ ଧର୍ମ ରାୟ ।
ତହୁଁ ବ୍ରହ୍ମସ୍ଥଳ ବେଗେ ହୋଇବ ଯତାନ୍ତ୍ରୟୁ ॥
ଭୃଗୁ କାର୍ଣ୍ୟ ତୀର୍ଥରେ ପହୁଞ୍ଚିବ ଯାଇଁ ।
ପୂର୍ବର କଥା ଗୋଟାଏ ଶୁଣ ନରସାଇଁ ॥
ପୂର୍ବେ ଅଙ୍ଗିରାର ସୁତ ମୁନି ସାରସ୍ୱତ ।
ତାଙ୍କତହୁଁ ବେଦ ପଢ଼ିଥିଲେ ମୁନି ସୁତ ॥
ଯେବେ ପଢାଇବାବେଳେ ସେ ମୁନି ଗୋସାଇଁ
ପଢ଼ିଥିଲେ ଶିଷ୍ୟେ ବସ୍ତ୍ର କାନ୍ଧେରେ ପକାଇ ॥
ସେ ଉତ୍ତରୀ ବସ୍ତ୍ର ଦେବେ ଲୁଚିଣ ରହିଲେ
ସାରସ୍ୱତ ମୁନି ତାହା ଯୋଗରେ ଜାଣିଲେ ॥
ଓଁକାର ଯୋଗ କରିଣ ପଢାଇଲେ ବେଦ ।
ପାଶୋରି ପକାଇ ଥିଲେ ଯାହା ମୁନିବୃନ୍ଦ ॥
ସେସବୁ ତାଙ୍କୁ ଆସିଲା ଏହି ତୀର୍ଥବରେ ।
ପୂର୍ବେ ଏଥେ ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି ସକଳ ଅମରେ ॥
ଋଷି ମୁନି ମହାଦେବ ବ୍ରହ୍ମା ନାରାୟଣ ।
ପୁରୋହିତ ରୂପେ କଲେ ଭୃଗୁଙ୍କ ବରଣ ॥
ଭୃଗୁମୁନି କଲେ ସେହି ଯଜ୍ଞ ସମାପତ ।
ଯଜ୍ଞଭାଗ ଭୁଞ୍ଜି ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ତୃପତ ॥
ସେଥିନୁ ଭୃଗୁଙ୍କ ନାମ ଅଟଇ ଏହାର ।
ଏସ୍ଥାନ ମାତ୍ରେକେ ସ୍ତ୍ରୀ କିବା ପୁରୁଷର ॥
ସକଳ ପାପ ତକ୍ଷଣେ ଯାଏ ଦୂର ହୋଇ ।
ହବିଷ୍ୟ କରିଣ ଯେବେ ଏ ତୀର୍ଥେ ରହଇ ॥
ଏକ ମାସକରେ ନରେ କୁଳକୁ ପବିତ୍ର ।
ମରଣାନ୍ତେ ଦେବଲୋକ ହୁଅଇ ପ୍ରାପତ ॥
ମେଧାବନେ କଲେ ପିତୃ ଦେବତା ତର୍ପଣ ।
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇବେ ତକ୍ଷଣ ॥
ସ୍ମରଣ ଶକତି ବୁଦ୍ଧି ବଢ଼ିବ ଆବର ।
ତହୁଁ ହେ ରାଜନ ଯିବ ତୀର୍ଥ କାଳଞ୍ଜର ॥
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ସେ ତୀର୍ଥରେ ପାଇ ।
କାଳଞ୍ଜର ପର୍ବତେ ଯେ ଜନ ମରଇ ॥
ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଗଉରବ ପାଏ ସେହି ନର ।
ଏଥିରେ ସଂଶୟ କିଛି ନାହିଁ ନୃପବର ॥

ତହୁଁ ଯିବ ଗିରିବର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ରକୂଟେ ।
ପାପ ବିନାଶିନୀ ମନ୍ଦାକିନୀ ନଦୀ ତଟେ ॥
ସ୍ନାନ କରି ତହିଁ ପିତୃ ଦେବତା ପୂଜିବ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ତକ୍ଷଣେ ପାଇବ ॥
ପରମ ଗତି ଲଭିବ ମରଣାନ୍ତେ ଜନ ।
ତହୁଁ ଯିବ ଯହିଁ ତୀର୍ଥବରେ ଭର୍ତ୍ତୃ ସ୍ଥାନ ॥
କାର୍ତ୍ତିକେଶ୍ୱର ଅଛନ୍ତି ସେ ସ୍ଥାନରେ ରହି ।
ସେ ସ୍ଥାନ ମାଡ଼ିଲା ମାତ୍ରେ ସିଦ୍ଧି ଲଭି ହୋଇ ॥
ତହୁଁ କୋଟିତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରିବ ଯେ ନର ।
ଗୋ ସହସ୍ର ଦାନ ଫଳ ପାଇବ ସତ୍ୱର ॥
କ୍ରମେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଯିବ ଶିବ ସ୍ଥାନେ ।
ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରାୟ ବିରାଜିବ ଶିବ ଦରଶନେ ॥
ତହିଁ ଏକ କୂପ ଅଛି ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସେ କୂପରେ ଅଛି ଚାରି ସମୁଦ୍ରର ନୀର ॥
ସ୍ନାନସାରି ସେ କୂପକୁ କଲେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ।
ପରମ ଗତି ଲଭିବ ପବିତ୍ର ହୋଇଣ ॥
ହେ କୁରୁ ନନ୍ଦନ ପୂର୍ବେ ରାମ ଦାଶରଥି ।
ଯହିଁ ପାରି ହୋଇ ଯାଇ ଥିଲେ ସେ ବସତି ॥
ଶୃଙ୍ଗବେର ନିଷାଦର ସେ ଅତି ପବିତ୍ର ।
ପାପ ଛୁଟି ଯିବ ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ମାତ୍ର ॥
ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ତହୁଁ ଯିବ ।
ମୁଞ୍ଜିବଟ ତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇବ ॥
ମହା ଦେବଙ୍କୁ ପୂଜିବ କରି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ।
ଗଣପତି ପଦ ତହିଁ ପାଇବ ତକ୍ଷଣ ॥
ତହୁଁ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥକୁ ଯିବ ନରସାଇଁ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ରହିଛନ୍ତି ଯହିଁ ॥
ସିଦ୍ଧ ତପୀ ମୁନି ପିତୃ ସନତ କୁମାରେ ।
ମହାଋଷି ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେତା ନାଗ ଖଗବରେ ॥
ନଦୀ ସମୁଦ୍ର ଗନ୍ଧର୍ବ ଅପସରା ଗଣେ ।
ହରି ହର ବ୍ରହ୍ମା ସିଦ୍ଧ ସାଧକ ଗୁରୁଗଣେ ॥
ସେ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥେ ନିତ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି ସ୍ନାନ ।
ତହିଁ ତିନି ଗୋଟି କୁଣ୍ଡ ଅଛି ହେ ରାଜନ ॥
ଦୁଇ କୁଣ୍ଡ ଦୁଇ ପାଖେ ମଝିରେ ଜାହ୍ନବୀ ।
ଜଗତ ଜନ ପାବନୀ ସେହି ଗଙ୍ଗାଦେବୀ ॥
ଯମୁନା ନଦୀ ମିଶିଛି ସେ ଗଙ୍ଗା ସଙ୍ଗତେ ।
ଯମର ଭଗିନୀ ତାକୁ ଜାଣନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବଙ୍କ ଦୁହିତା ସେ ଯମୁନା ନଈ ।
ମେ ଦୁଇ ନଦୀ ମଧ୍ୟକୁ ପୃଥ୍ୱୀଜଂଘା କହି ॥
ପୃଥ୍ୱୀଦେବୀ ଦୁଇ ଜଂଘ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୟାଗ ।
ଶୁଣ ଧର୍ମ ରାଜା ତୁମ୍ଭେ କରି ମନଯୋଗ ॥
ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କମ୍ବଳ ଅଶ୍ୱତର ତୀର୍ଥ ।
ପ୍ରୟାଗ ସଙ୍ଗେ ଏ ଚାରି ତୀର୍ଥ ବୋଲି ଖ୍ୟାତ ॥
ବ୍ରହ୍ମାର ବେଦୀର ନାମ ଅଟଇ ଭୋଗବତୀ ।
ସେ ବେଦୀରେ ମହାଋଷି ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ପୂଜନ୍ତି ॥
ଚାରି ବେଦ ଅଛି ତହିଁ ଚାରି ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ।
ସକଳ ଯଜ୍ଞ ଅଛନ୍ତି ସେ ବେଦୀରେ ପୂରି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ସହିତ ଦେବଙ୍କୁ କରନ୍ତି ସନ୍ତୋଷ ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ ମହିମା ଅଟଇ ଅଶେଷ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବ ତାହାର ।
ତିନି ଭୁବନରେ ଏକା ସେହି ତୀର୍ଥବର ॥
ସେ ତୀର୍ଥର ମହିମା ଯେ କୀର୍ତ୍ତନ କରଇ ।
ଅଥବା ତାର ମହିମା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଶୁଣଇ ॥
କିବା ତାକୁ ପ୍ରଣମଇ ମସ୍ତକ ନୁଆଇଁ ।
ସକଳ ପାପରୁ ସେହି ମୁକତ ହୁଅଇ ॥
ବ୍ରତୀ ହୋଇ ସେ ସଙ୍ଗମେ କରଇ ଯେ ସ୍ନାନ
ରାଜସୂୟ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞର ଯେ ପୁଣ୍ୟ ॥
ତାହା ତହିଁରେ ମିଳଇ ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଏହି ତୀର୍ଥ ଯଜ୍ଞଭୂମି ଦେବଗଣଙ୍କର ॥
ପ୍ରସିଦ୍ଧ କଥା ଆହୁରି ଅଛି ରାଜେ ଶୁଣ ।
ଅଳପ ଦେଲେ ବହୁତ ହୁଏ ଦଶ ଗୁଣ ॥
ଦେବଙ୍କ ବଚନେ କିବା ଲୋକଙ୍କ ବଚନେ ।
ପ୍ରୟାଗ ମରଣେ ମନ ନ ଟଳେ ଯେଜନେ ॥
ଦଶ ସହସ୍ର ଅଧିକ ଷାଠି କୋଟି ତୀର୍ଥ ।
ଯେ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥେ ଅଛି ଆହେ ନରନାଥ ॥
ଚାରିବେଦ ଜାଣିଥିବା ଲୋକର ଯେ ପୁଣ୍ୟ ।
ସତ କହିଲେ ଯେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଅଇ ରାଜନ ॥
ସେ ପୁଣ୍ୟ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସଙ୍ଗମ ସ୍ନାନରେ ।
ତହୁଁ ଜୀବ ବାସୁକିର ଉତ୍ତମ ତୀର୍ଥରେ ॥
ତାର ନାମ ଭୋଗବତୀ ତହିଁ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇବ ରାଜନ ॥
ସେ ଗଙ୍ଗାରେ ଅଛି ହଂସ ପ୍ରପତନ ତୀର୍ଥ ।
ଦଶାଶ୍ୱମେଧିକ ତୀର୍ଥ ତ୍ରିଲୋକେ ବିଖ୍ୟାତ ॥

ସେ ଦୁଇ ତୀର୍ଥେ ବୁଡ଼ିବ ଯାଇଁ ନରସାଇଁ ।
ସବୁଠାରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ତୁଲ୍ୟ ଗଙ୍ଗା ନଈ ॥
ସବୁହିଁ ଅଧିକ କହି ଅଛି କନଖଳେ ।
ଶତ ପାପ କରିଥାଇ ଯେ ଅଜ୍ଞାନ ମୂଢ଼ଳେ ॥
ସେ ଯେବେ ଗଙ୍ଗା ଜଳରେ ପଶି କରେ ସ୍ନାନ
କାଠଗଦା ପୋଡ଼ିଦିଏ ଯେସନେ ହୁତାଶନ ॥
ତେସନ ଗଙ୍ଗାଜଳ ତା ପାପକୁ ନାଶଇ ।
ସତ୍ୟେ ସବୁ ତୀର୍ଥ ପୁଣ୍ୟ ବିଶେଷେ ଦିଅଇ ॥
ତ୍ରେତା ଯୁଗରେ ପୁଷ୍କର ସବୁହିଁ ଅଧିକ ।
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ଜାଣ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଏକ ॥
କଳି ଯୁଗରେ କେବଳ ଏକା ଗଙ୍ଗା ନଈ ।
ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥରେ ତପ କଲେ ଫଳ ପାଇ ॥
ମହାଳୟ ତୀର୍ଥେ ଫଳ ପାଇ ଦେଲେ ଦାନ
ମଳୟ ତୀର୍ଥରେ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟରେ ଦହନ ॥
ଭୃଗୁତୁଙ୍ଗ ତୀର୍ଥେ ଅନାହାର ବ୍ରତ ଫଳ ।
ସ୍ନାନ ମାତ୍ରେ ଫଳ ଦିଏ ଏହି ଗଙ୍ଗାଜଳ ॥
ତଳ ଉପର ଚଉଦ ପୁରୁଷ ତାରଇ ।
ଗଙ୍ଗା ଗଙ୍ଗା ବୋଲି ଯେହୁ ମୁଖେ ଉଚ୍ଚାରଇ
ପାପୀ ଲୋକ ଦେହୁଁ ପାପ ଛାଡ଼ି ହୋଏ ଦୂର
ଗଙ୍ଗାର ପବିତ୍ର ଜଳ ପାନ କଲେ ନର ॥
ଆପଣାକୁ ସଙ୍ଗେ ସାତ ପୁରୁଷ ଉଦ୍ଧାରେ ।
ଯେତେଦିନ ମାନବର ଅସ୍ଥି ପଡ଼େ ଗଙ୍ଗାନୀରେ ॥
ଯେତେ ଦିନରେ ସେ ଅସ୍ଥି ଜଳରେ ମିଳଇ
ତେତେ ବରଷ ସେ ଯାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସଇ ॥
ପୂର୍ବେ ବ୍ରହ୍ମା କହିଛନ୍ତି ଏମନ୍ତ ବଚନ ।
ପୁଣ୍ୟତୀର୍ଥ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନ ମାତ୍ରେ ଯେ ପୁଣ୍ୟ ॥
ସେ ପୁଣ୍ୟ ଗଙ୍ଗା ସ୍ନାନରେ ଧର୍ମ ନରସାଇଁ ।
ଏ ତିନି ଭୁବନେ ଗଙ୍ଗା ତୁଲ୍ୟ ତୀର୍ଥ ନାହିଁ ॥
ଦେବତା ଜଣେ ନାହାନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁର ସମାନେ ।
ବିପ୍ରଠାରୁ ଆଉ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କେହି ନାହିଁ ଜଣେ ॥
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେହି ଦେଶ ଗଙ୍ଗାଜଳ ବହେ ଯହିଁ ।
ଗଙ୍ଗା ତୀର ସ୍ଥିତ କ୍ଷେତ୍ର ସିଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ର ସେହି ॥
ଗଙ୍ଗାତଟ ତପୋବନ ବନ ମଧ୍ୟେ ବର ।
ସାଧୁ ଦ୍ୱିଜାତିଙ୍କ ହୃଦେ ଥାଏ ନିରନ୍ତର ॥
ଏ ଗଙ୍ଗା ନିଶ୍ଚେ ମୁକତି ପ୍ରଦାନ କରଇ ।
ସାଧୁ ଭକତଙ୍କ କର୍ଣ୍ଣେ ମନ୍ତ୍ର ଜପ ଏହି ॥

ଏହାହୁଁ ଧର୍ମ ଅଧିକ କଲ୍ପ ନାହିଁ ଜାଣ ।
ଏକା ଏହି ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ ଭୋଗର କାରଣ ॥
ଏହାହିଁ ମେଧା ବୁଦ୍ଧିର ପ୍ରଧାନ କାରଣୀ ।
ଏହି ପୁଣ୍ୟ ଏହି ସୁଖ ଏ ପାପ ନାଶିନୀ ॥
ଏହି ଗଙ୍ଗା ଧର୍ମ କର୍ମ କଲ୍ୟାଣ ଜନନୀ ।
ଗଙ୍ଗା ଗଙ୍ଗା କହୁଥିବ ମରତେ ଯେ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଏ ତୀର୍ଥ ମହାତ୍ମ୍ୟ ଅତି ଗୁପତ ଅଟଇ ।
ବିପ୍ର କ୍ଷତ୍ରୀ ବୈଶ୍ୟ ଯେବେ ଏହାକୁ ପଢଇ ॥
ମନ ନିର୍ମଳ ତାହାର ସର୍ବାଙ୍ଗ ନିର୍ମଳ ।
ଅଧିକ ପଢେ ଯେବେ ବଢଇ ତା କୁଳ ॥
ମାତ ପାଳି ପୁଅ ଝିଅ ନାତି ଯେ ନାତୁଣୀ ।
ରାଜା ପଢିଲେ ମହୀରେ ହୁଏ ନୃପମଣି ॥
ବୈଶ୍ୟ ପଢିଲେ ବେପାରେ ମହାଧନୀ ହୋଇ
ଶୂଦ୍ର ପଢିଲେ ତା ମନବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ॥
ବିପ୍ର ପଢିଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୁଅଇ ନିଶ୍ଚୟ ।
ବ୍ରହ୍ମକୁ ଚିହ୍ନି ପାରଇ ପାପ ଯାଇ କ୍ଷୟ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପଢିବା ଜନ ହୁଏ ଜାତିସ୍ମର ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମଣ୍ଡଳରେ ସୁଖ ପାଇ ସେ ଅପାର ॥
ଯେ ତୀର୍ଥ ଅତି ଅଗମ୍ୟ ନ ପାରିବ ଯାଇ ।
ଯେ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ପାରିବ ସେ ଗମ୍ୟ ଅଟଇ ॥
ସେ ସବୁ ତୀର୍ଥ ମହିମା କହିଲୁ ବୁଝାଇ ।
ଯେବଣ ତୀର୍ଥକୁ ନରେ ପାରିବେଟି ଯାଇ ॥
ଯେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ କରିବ ବିଧି ଅନୁସାରେ ।
ନ ଯାଇ ପାରିବା ତୀର୍ଥ ସୁମର ମନରେ ॥
ସେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ କରିବ ମନେ ମନେ ଜନ ।
ଯେଉଁ ତୀର୍ଥେ ରହିଥାନ୍ତି ଦେବ ଋଷିଗଣ ॥
ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତୁମ୍ଭେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ କର ।
ତୀର୍ଥ ମହିମା କହିଲି ଯେମନ୍ତ ପ୍ରକାର ॥
ପୁଣ୍ୟ କଲେ ସିନା ପୁଣ୍ୟ ଅଧିକ ହୋଇବ ।
ପାପ ଏହି ଶରୀରକୁ ଛୁଇଁ ନ ପାରିବ ॥
ପୂର୍ବ ପୁଣ୍ୟବଳ ଥିଲେ ସିନା ତୀର୍ଥ କରି ।
ଜଗତେ ସାଧୁ ବୋଲାଇ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତକାରୀ ॥
ଏଣୁ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ଜନେ ପୂର୍ବ ପୁଣ୍ୟବଳେ ।
ତୀର୍ଥ କରୁଥାନ୍ତି ଭ୍ରମି ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳେ ॥
ପାପୀ ଅଧୂତ ତସ୍କର ନ ପାରନ୍ତି କରି ।
ଧର୍ମାତ୍ମା ପୁରୁଷ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥

ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ କର ପିତୃ ଦେବତା ତର୍ପଣ ।
ମହୀରେ ଯଶ କୀରତି ରଖ ନୃପଗଣ ॥
ଦିଲୀପ ନୃପତି ଆଗେ ବଶିଷ୍ଠ ଯେମନ୍ତେ ।
କହିଥିଲେ କହିଲି ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ॥
ବଶିଷ୍ଠ ବାକ୍ୟେ ଦିଲୀପ କଲେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ।
ଦେହାନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗ ପାଇଲେ ଆହେ ନରନାଥ ॥
ଏ ବିଧିରେ ପୃଥ୍ୱୀ ଭ୍ରମି କଲେ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ।
ଦେହାନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗ ପାଇବ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଜନ ॥
ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ପାଇଥିଲେ ଦିଲୀପ ଯେ ଫଳ ।
ତହୁଁ ଆଠଗୁଣ ହେବ ତୁମ୍ଭ ସ୍ନାନ ଫଳ ॥
ଋଷିମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତେ ଯିବ ଯେଣୁ ଘେନି ।
ତେଣୁ ତୁମ୍ଭର ଅଧିକ ଫଳ ନୃପମଣି ॥
ଏ ସବୁ ତୀର୍ଥେ ବହୁତ ଅସୁରେ ଅଛନ୍ତି ।
ଏଣୁ ଜନେ ଏ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ନ ପାରନ୍ତି ॥
ତୁମ୍ଭ ବିନା ଆନ କେହି ନ ପାରିବେ ଯାଇ ।
ତୁମ୍ଭେ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଅଟ ନରସାଇଁ ॥
ତୁମ୍ଭଯୋଗୁଁ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ଋଷିଏ କରିବେ ।
ଏ ତୀର୍ଥ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଯେହୁ ପ୍ରଭାତେ ପଢିବେ ॥
ତାହାଙ୍କ ଦେଖିବାରୁ ସବୁ ପାପ ଯିବ ଛାଡି ।
ବଡ ବଡ ଋଷି ବସି ଅଛନ୍ତି ତ ବେଢି ॥
ଅଛନ୍ତି ପୁଣି ବାଲ୍ମୀକି କଶ୍ୟପ ଆତ୍ରେୟ ।
କଉଣ୍ଡିନ୍ୟ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମୁନି ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ॥
ଶିଷ୍ୟ ସହିତ ଗାଲବ ଦେବଳ ଅସିତ ।
ଗଉତମ ଉଦ୍ଦାଳକ ପୁତ୍ରର ସହିତ ॥
ଭରଦ୍ୱାଜ ଶଉନକ ବ୍ୟାସ ମୁନିବର ।
ମହାତପା ଜାବାଲି ଯେ ଦୁର୍ବାସା ଆବର ॥
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଅଛନ୍ତି ଦେଖ ମହାତ୍ମେୟ ।
ପୃଥିବୀର ପୁଣ୍ୟତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ଅଭିପ୍ରାୟେ ॥
ତୁମ୍ଭେ ଉଠିଲେ ସେ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ୨ ଯିବେ ।
ମହାଭକ୍ତ ରାଜା ପ୍ରାୟେ ଯଶ ରଖି ଭବେ ॥
ଯଯାତି ରାଜା ଆବର ପୁରୁରବା ପ୍ରାୟେ ।
ଯଶ କୀରତି ମହୀରେ ଥୁଅ ଧର୍ମରାୟେ ॥
ପୂର୍ବେ ଯେମନ୍ତେ ଦେବରାଜ ଦାନବଙ୍କୁ ମାରି ।
ସନ୍ତାପ ଜ୍ୱର ବିନାଶି ଥିଲେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରୀ ॥
ତେସନ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତର ଫଳେ ତୁମ୍ଭେ ବୀର୍ୟ୍ୟ ।
ପୃଥିବୀ ପାଳ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ କରି ଶତ୍ରୁ କ୍ଷୟ ॥

ତୁମ୍ଭ ସ୍ୱଧର୍ମ ଅର୍ଜିତ ଧର୍ମବଳେ ମନ୍ତ୍ରୀ ।
ପୁଣ୍ଣ ହେବ କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ ରାଜା ପ୍ରାୟ୍ ଏହି ॥
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର୍ କାଳାନ୍ତ ଥୋଇ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ସ୍ୱଦେହେ ।
ଯିବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କିଛି ନାହିଁ କହେ ॥
ସୂତ ମୁନି କହୁଛନ୍ତି ଶୁଣନ୍ତି ଶୌନକେ ।
ନାରଦ ମୁନି ଏମନ୍ତ କହି ଶୂନ୍ୟଲୋକେ ॥
ମେଲାଣି ଘେନି ଅନ୍ତର୍ ହୋଇ ଗଲେ ଚଳି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରସ୍ତେ ଉଠିଲେ ହରି ହରି ବୋଲି ॥
ଏକମୁଖେ ହରି ହରି କହିଲେ ସକଳେ ।
ତୀର୍ଥ କରିବାକୁ ଗଲେ ସର୍ବେ ଏକାବେଳେ ॥
ଏ ତୀର୍ଥ ମହିମା ଶୁଣି ପାପ ତାପ ହରି ।
ହରି ହରି କହି ଜନେ ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା କରି ॥
ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା କଲେ ଭବସିନ୍ଧୁ ହେଲେ ତରି ।
ଦ୍ୱିଜ ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ବୋଲ ହରି ୨ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ଗୟା ପ୍ରଭୃତି ତୀର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ ଊନବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରୟାଗ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ସୂତ କହନ୍ତି ହେ ମୁନି ଶଉନକ ଶୁଣ ।
ତୀର୍ଥ ସବୁ ସାକ୍ଷାତରେ ଦେବ ନାରାୟଣ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ଦେହ ନାହିଁ ଏଥିରେ ସଂଶୟ ।
ସାକ୍ଷାତରେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତୀ ନର ବିଷ୍ଣୁମୟ ॥
ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗୀ ହେବା ଜନ ପାଏ ମୋକ୍ଷ
ଏଣୁ କଳିଯୁଗେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ଅଟେ ମୁଖ୍ୟ ॥
ତୀର୍ଥ ଯେ କରଇ ଧନ୍ୟ ସେ ଏହି ସଂସାରେ
ଧନ୍ୟ ସେ ତୀର୍ଥ ମହିମା ଶୁଣଇ କର୍ଣ୍ଣରେ ॥
କଳିଯୁଗ ପାପିଙ୍କର ତରିବା ଉପାୟ ।
ଏ ଜଗତେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ଏହା ପ୍ରାୟ ॥
ମୁଁ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କରିବି ତୀର୍ଥବାସୀ ହେବି ।
ଏହା ଯେ ଘୋଷି ହୁଅଇ ତା ଫଳ କହିବି ॥
ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ମନ ଦେଇ ପାପ ତାକୁ ଡରେ ।
ଧନ୍ୟ ବୋଲନ୍ତି ସଂସାରେ ତୀର୍ଥଲାଗି ନରେ ॥
ତୀର୍ଥ ଏ ସଂସାରେ ଧନ୍ୟ ତୀର୍ଥ ସେବି ଧନ୍ୟ ।
ତୀର୍ଥସେବୀ ଜନ ଯେଣୁ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ମାନ୍ୟ ॥
ତୀର୍ଥହିଁ ପରମ ପଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ।
ଏ ପାଇଁ ସବୁରି ପୂଜ୍ୟ ଜାଣ ମୁନିବରେ ॥
ବିପ୍ର ତୁଳସୀ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ତୀର୍ଥ ନାରାୟଣ ।
ଏହି ପାଇଁ ସଦା ପୂଜ୍ୟ ଜାଣ ଋଷିଗଣ ॥
ଏହାଙ୍କୁ ଅଧିକ ପୂଜ୍ୟ ଏ ସଂସାରେ ନାହିଁ ।
ଏହାଙ୍କୁ ଯେ ପୂଜାକରେ ସେହି ପାଏ ତ୍ରାହି ॥
ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନଠୁଁ ଅଧିକ ବିପ୍ର ସେବା ଜାଣ ।
ସକଳ ତୀର୍ଥମୟ ସେ ବିପ୍ରର ଚରଣ ॥
ଏଣୁ ବିପ୍ର ପାଦ ସେବା କରୁଥିବ ନିତ ।
ତୀର୍ଥର ଫଳ ତହିଁରୁ ପାଇବ ଝଟିତ ॥
ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ତୁଳସୀ ଗୋରୁ କଲେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ।
ତହୁଁ ପାଇବ ସକଳ ତୀର୍ଥସ୍ନାନ ପୁଣ୍ୟ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକରେ ପୂଜା ପାଇବ ଆଦର ।
ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କରି ସବୁ ପାପ କର ଦୂର ॥
କର୍ମଫଳ ଭୋଗଅନ୍ତେ ପାଇବ ଯେ ଶାନ୍ତି ।
ପାପୀମାନେ ନର୍କରେ ଯାଇଣ ସନ୍ତାପନ୍ତି ॥
ସୁକୃତୀ ଜନ କରଇ ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖଭୋଗ ।
ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନ କରେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଲୋକେ ॥
ସୂତଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଋଷିଗଣ ।
ବୋଇଲେ ପ୍ରୟାଗ କଥା କହିଲେ ଆନନ୍ଦ ॥
କହନ୍ତୁ ପୁଣି ତାହାର ମହିମା ବିସ୍ତାରି
ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ମନ ବଳିଛି ଆମ୍ଭରି ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମୁନିବର ।
ପୂର୍ବେ ହୋଇଥିଲା ମହାଭାରତ ସମର ॥
ଅଠର ଦିନେ ସରିଲା ମଲେ କଉରବେ ।
ଯୁଦ୍ଧେ ଜିଣି ରାଜା ହେଲେ ମଧ୍ୟରେ ପାଣ୍ଡବେ
ସଭାକରି ବସିଥିଲେ ଦିନେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତାକଲେ ମୁହିଁ ପାପୀ ନର ॥
ମୋ ଜେଜେବାପା ପୁଅଭାଇ ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
ପାରି ଅନେଶ୍ୱତ ଭାଇ ଅତି ବଳବାନ ॥
ପିତାମହ ଗଙ୍ଗାପୁତ୍ର ଭୀଷ୍ମ ମହାରଥୀ ।
ବଇଷ୍ଣବ ଚୂଡ଼ାମଣି ଅତି ବୃଦ୍ଧ ଯତି ॥

ବଦ୍ୟାଗୁରୁ ଦ୍ରୋଣ ବିପ୍ର ମାମୁ ଶଲ୍ୟରାଯ୍ଯ ।
ଏକାଦଶ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ସେନା ଗଲେ କ୍ଷୟ ॥
ପୃଥିବୀର ମହୀପତି ରଣେ ଦେଲେ ପ୍ରାଣ ।
ପୁତ୍ରନାତି ଭାଇବନ୍ଧୁ ଲଭିଲେ ମରଣ ॥
ଆମ୍ଭେ ପାଞ୍ଚଭାଇ ଏକା କୃଷ୍ଣ ଆଶ୍ରାଧର ।
ଜୀବନ ରକ୍ଷିଲୁ ସର୍ବେ ଗଲେ ଯମପୁର ॥
ସର୍ବର ମୃତ୍ୟୁ କାରଣ ହୋଇଲି ମୁଁ ଏକା ।
କି ରାଜ୍ୟ କରିବି ମୁହିଁ ହୋଇଣ ନିଶାଖା ॥
ଧିକ ମୋର ରାଜ୍ୟ ଭୋଗ ଧିକ ରାଜପଣ ।
ଧିକ ଧିକ ଏ ମୋହର ଜୀବନ ଧାରଣ ॥
ଏମନ୍ତେ ମନରେ ଭାଳି ଭାଳି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଭୂମିର ଉପର ॥
ଚେତ ଉଠି କପାଳରେ ବାମ କର ରଖି ।
ହା କି କଷ୍ଟ କହି ପୁଣି ହେଲେ ମହାଦୁଃଖୀ ॥
ମୁଖକୁ ତଳକୁ ପୋତି ବସିଲେ ମଉନେ ।
ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତାକଲେ ଯିବି ତପୋବନେ ॥
ତୀର୍ଥବ୍ରତ ଯୋଗ ସାଧି ତେଜିବି ଜୀବନ ।
କେମନ୍ତେ ଏ ମହାପାପ ହୋଇବ ମୋଚନ ॥
କିବା କାହାକୁ ପଚାରି ଯିବି କେଉଁ ତୀର୍ଥ ।
ବିଷ୍ଣୁଲୋକ ପାନ୍ତି ଯହିଁ ସ୍ନାନ କଲା ମାତ୍ରେ ॥
ରାଜ୍ୟ ଧନେ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ କିଛି ମୋର ।
କେମନ୍ତେ ଏହି ପାପରୁ ପାଇବି ଉଦ୍ଧାର ॥
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପୁଛନ୍ତି ସେ ତ କରିବେ ଅଶାନ୍ତି ।
ପଚାରିଲେ ମନେ କୋପ କରିବେ ଶ୍ରୀପତି ॥
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଯାଇ ମୁଁ ପୁଛିବି କେମନ୍ତେ ।
ପୁତ୍ର ଶୋକ ତାଙ୍କୁ ଦେଲି ରାଜ୍ୟର ନିମନ୍ତେ ॥
ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ମୁଁ ପଚାରିବି କରୁଁପେ ବା ଯାଇ ।
ତାଙ୍କ କୁଳ କ୍ଷୟକାରୀ ଯେଣୁ ମୁଁ ଅଟଇ ॥
ଏମନ୍ତେ ଭାଳି ମନରେ କରନ୍ତି ରୋଦନ ।
ଏ ଦଶା ଦେଖି ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଡବ ସଇନ୍ୟ ॥
କାନ୍ଦିଲେ ଭୀମ ନକୁଳ ଅର୍ଜୁନ ସହଦେ ।
କୁନ୍ତୀ ଦ୍ରୌପଦୀ ଆଦିରେ ମହାମୂର୍ଚ୍ଛି ଯେତେ ॥
ବାରାଣସୀ କ୍ଷେତ୍ରେ ଥିଲେ ମାର୍କଣ୍ଡ ମୁନି ।
ଧ୍ୟାନବଳେ ଯୋଗବଳେ ସବୁ କଥା ଜାଣି ॥
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ କାନ୍ଦିବା ଜାଣିପାରି ବେଗେ ।
ହସ୍ତିନା ପୁରେ ମିଳିଲେ ପାଦୁକା ସଂଯୋଗେ
ପାଦୁକା ମନ୍ତ୍ରର ବଳେ ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ ଆସି
କ୍ଷଣକ ମଧ୍ୟେ ହସ୍ତିନା ନଗରେ ପ୍ରବେଶି ॥
ରାଜାଙ୍କର ଦ୍ୱାରେ ରହି ଦ୍ୱାରୀକି କହିଲେ ।
ଦ୍ୱାରେ ଉଭା ମାର୍କଣ୍ଡ କହ ଯା ବୋଇଲେ
ଧାଇଁ ଯାଇଁ ଦ୍ୱାରୀ ରାଜା ଆଗେ ଜଣାଇଲା ।
ପାଦେ ପଡ଼ି କରଯୁଡ଼ି ଶିରେ ନିବେଶିଲା ॥
ଉଠି ଉଭା ହୋଇ ବୋଲେ ହେ ଧର୍ମ ରାଜନ
ଦ୍ୱାରେ ଉଭା ମାର୍କଣ୍ଡ ମୁନି ତପୋଧନ ॥
ମହା ପ୍ରଳୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ନ ହୁଏ ଯାହାର ।
କଳପୀ ମୁନି ବୋଲାଇ ଜଗତ ଭିତର ॥
ମୁନିମାଙ୍କ ଦରଶନ ଲଳସେ ବଜାୟେ ।
ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଆସନ୍ତୁ ଉଠି ଧର୍ମ ରାୟେ ॥
ଅତି ବେଗେ ପାଦଗାମୀ ହୋଇ ଗଲେ ଧାଇଁ
ଚରଣେ ପ୍ରଣାମ କରି ଯୋଡ଼ି କର ଦୁଇ ॥
ବୋଇଲେ ହେ ମହା ଜ୍ଞାନୀ ସର୍ବତ କୁଶଳ ।
ବାଟରେ ତ ଘଟି ନାହିଁ କିଛି ଅମଙ୍ଗଳ ॥
ପୂର୍ବ ଭାଗ୍ୟ ବଳେ ହେଲା ତୁମ୍ଭ ଦରଶନ ।
ଆଜି ସଫଳ ହୋଇଲା ମୋହର ଜନମ ॥
କୁଳ ଗୋତ୍ର ଦେଶ ମୋର ପବିତ୍ର ହୋଇଲା
ଯେଣୁ ତୁମ୍ଭ ପାଦରେଣୁ ମୋ ପୁରେ ପଡ଼ିଲା ॥
ପିତୃ ପୁରୁଷେ ମୋହର ହୋଇଲେ ଭୂପତି ।
ଏମନ୍ତ କହିଣ ରାଜା ଅଣାଇ ଦ୍ରବ୍ୟତ ॥
ଗନ୍ଧ ମାଲ୍ୟ ଧୂପ ଦୀପ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦାନକରି ।
ଆସନରେ ବସାଇଲେ ମୁନି କରଧରି ॥
ପୂଜା ପାଇ ମୁନି ତୋଷେ ବୋଇଲେ ଏମନ୍ତ
ଚିନ୍ତିଲ କିପାଇଁ ରାଜା ଏ ତୋହର ଚିତ୍ତ ॥
କି ଚିନ୍ତା ତୋହର କହ ଶୁଣିବା ନା ତାହା ।
ନିରତେ ଯାକୁ ଖଟଇ ଦେବ ଚଉବାହା ॥
ତାହାର ମୁଖ ମଳିନ ଏ ଅତି ବିଚିତ୍ର ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଇଲେ ମୁନି ମୁହିଁ ଅପବିତ୍ର ॥
ଜ୍ଞାତି ବଧ ଗୁରୁବଧ ବିପ୍ରବଧ କଲି ।
ରାଜ୍ୟଧନ ଲୋଭେ ମହାପ୍ରାଣୀ ମରାଇଲି ॥
ତୁମ୍ଭେ ତ ସର୍ବଜ୍ଞ ମୁନି କି ନ ଜାଣ ତୁମ୍ଭେ ।
ମୋ ଭାଗ୍ୟକୁ କୃପା କରି ଆସିଅଛ ଏବେ ॥
ଏ ଘୋର ପାପରୁ ମୁହିଁ ତରିବି କେମନ୍ତେ ।
ରାଜ୍ୟଧନ ସବୁ ବିଷପ୍ରାୟ ଲାଗେ ମୋତେ ॥

ରାଜାର ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ମୁନିବର ।
ବୋଇଲେ ହେ ସଖା ବାହୁ ନୃପତି ଶିଖର ॥
ଧର୍ମ ଯଜ୍ଞ ଅଛି ତାହା ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ।
କ୍ଷତ୍ରିଗଣଙ୍କର ରଣେ ପାପ ହୁଏଁ ନାହିଁ ॥
ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ଦେଖିଛୁଁ ଆମ୍ଭେ ବିଲୋଡ଼ିଣ ।
ଏଥିରେ ପାପ ହେବାର ଲେଖା ନାହିଁ କାହିଁ
ବିଶେଷ ତ ରାଜଧର୍ମ ନୀତି ଅନୁସାରେ ।
ମରିବା ମାରିବା ନିତରେ ଘୋର ସଂଗ୍ରାମରେ ॥
ପାପ ପଙ୍କେ ନ ବୁଡ଼ନ୍ତି କହିଲୁ ଏ ସତ ।
ହୃଦେ ଧାରଣା କରିବା ଅଟଇ ଅନୁଚିତ ॥
ଅକାରଣ କଥାରେ ଯେ ଚିନ୍ତା କାହିଁପାଇଁ ।
ଚରଣେ ପଡ଼ି ବୋଇଲେ ଧର୍ମ ନରସାଇଁ ॥
ଆପଣ ତ ମୁନି ଜ୍ଞାନୀ ବୃଦ୍ଧ ତପୋଧନ ।
ଜାଣନ୍ତି ତ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତ ବର୍ତ୍ତମାନ ॥
ଥାଉ ବା ନ ଥାଉ ପାପ ହେଉ ବା ନ ହେଉ ।
ଯେମନ୍ତେ ପାପ ମୋହର ମନକୁ ନ ଛୁଉ ॥
ସଂକ୍ଷେପିଣ କହ ମୋତେ ସେ ବିଧି ବିଧାନ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ମୃକଣ୍ଡ ନନ୍ଦନ ॥
ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ ପଚାରିଲ ଯାହା ହେ ନୃପତି
ଏଥିନି ତିନୋଟି ବାଟ ବେଦେ ଲେଖିଛନ୍ତି ॥
ଜ୍ଞାନ ଯୋଗ ତୀର୍ଥ ଏହି ତିନି ବାଟ ଜାଣ ।
ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଏ ସାଧ୍ୟ ହୁଅଇ ରାଜନ ॥
ପୂର୍ବ ପୂର୍ବ କଲେ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ବିପ୍ରଗଣେ ।
ସୂକ୍ଷ୍ମ ବାଟ କହିଛନ୍ତି ତାହା ମୁହିଁ ଜାଣେ ॥
ପ୍ରୟାଗ ସ୍ନାନ ସବୁହୁଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେ ଅଟଇ ।
ଅଳପକେ ସାଧ୍ୟ ଫଳ ଅଧିକେ ଦିଅଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
କହିଲ ତ ପୂର୍ବ କଳ୍ପ କଥା ମୁନିବର ॥
ସେ କଳପେ ପ୍ରୟାଗ ଯେ ଥିଲା କେଉଁରୂପେ ।
ବିସ୍ତାରି କହିବ ତାହା ନ କରି ସଂକ୍ଷେପେ ॥
କେମନ୍ତେ ପ୍ରୟାଗ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ ନରେ ।
ମଲେ ପ୍ରାଣୀର କି ଗତି ହୁଏ ସେ ତୀର୍ଥରେ ॥
ପ୍ରୟାଗ ସ୍ନାନେ କି ଫଳ କହ ମୁନିବର ।
ଶୁଣିବାକୁ ମନ ପୁଣି ହେଉଛି ମୋହର ॥
ମୁନି ବୋଇଲେ ରେ ବାବୁ କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ପୂର୍ବକାଳେ ସର୍ଗ କରିଥିଲେ ଋଷିଗଣ ॥

ନୃପ ସଭା ମଧ୍ୟେ ମୁଁ ଥାଇଁ ଶୁଣିଅଛି ଯାହା ।
ବିଖ୍ୟାତ ଯେ ପ୍ରଜାପତି କ୍ଷେତ୍ର ନରନାହା ॥
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ ଆବର ତୀର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।
ଧର୍ମକା ହ୍ରଦ ବାସୁକୀ ହ୍ରଦ ଠାରୁ ଜାଣ ॥
ବହୁ ମୂଳକା ଯେ ନାଗ ତୀର୍ଥ ପରିଯନ୍ତେ ।
ଧ୍ୱାଘି ପ୍ରତିରେ ତା ମଧ୍ୟେ ଭୂମି ଅଛି ଯେତେ ॥
ସେସବୁ ଭୂମିକି ପ୍ରଜାପତି କ୍ଷେତ୍ର ବୋଲି ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗ ଯାଏ ଚଳି ॥
ତହିଁ ମଲେ ଲୋକ ଜନ୍ମ ନ ହୁଏ ସଂସାରେ ।
ବ୍ରହ୍ମାଆଦି ଦେବଗଣ ମିଳି ସେ ତୀର୍ଥରେ ॥
ନିରତେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ସେ ତୀର୍ଥକୁ ତହିଁ ।
ବହୁତ ତୀର୍ଥ ଯେ ମହୀ ମଣ୍ଡଳେ ଅଛଇ ॥
ପୁଣ୍ୟଫଳପ୍ରଦ ପୁଣି ସର୍ବ ପାପ ହର ।
ସେହି ତୀର୍ଥର ମହିମା ଅଟଇ ଅପାର ॥
ବହୁତ ଶତ ବରଷେ କହିଲେ ନ ସରେ ।
ପ୍ରୟାଗ ମହିମା ଏଣୁ କହେ ସଂକ୍ଷେପରେ ॥
ଜାହ୍ନବୀର ରକ୍ଷାକାରୀ ଷାଠିଏ ହଜାର ।
ନିରତେ ତାହାଙ୍କ ହସ୍ତେ ଥାଏ ଧନୁଶର ॥
ଯମୁନାର ରକ୍ଷାକାରୀ ଅଟଇ ସବିତା ।
ବାସବ ନିଜେ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ॥
ସାଧୁ ମଣ୍ଡଳର ରକ୍ଷାକାରୀ ଦେବହରି ।
ଅକ୍ଷୟ ବଟର ରକ୍ଷାକାରୀ ଶୂଳଧାରୀ ॥
ସର୍ବପାପ ହରି ଏହି ସବୁ ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଥାନ ।
ଏହାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ଦେବେ ରାତିଦିନ ॥
ଅଳପ ବହୁତ ପାପ କରିଥିବା ପ୍ରାଣୀ ।
ପ୍ରୟାଗକୁ ସୁମରଣା କଲେ ପୁଣି ପୁଣି ॥
ତକ୍ଷଣେ ତା ଦେହୁ ସବୁ ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ।
ପ୍ରୟାଗ ଦର୍ଶନେ ପାପ ଦେହେ ନ ରହଇ ॥
ପ୍ରୟାଗ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନେ ପାପ ହୋଏ ଦୂର ।
ପ୍ରୟାଗ ମାଟି ଦେହରେ ବୋଳିହେଲେ ନର
ସବୁ ପାପରୁ ମୁକତ ନିଶ୍ଚୟ ହୁଅଇ ।
ପ୍ରୟାଗରେ ପାଞ୍ଚଗୋଟି କୁଣ୍ଡ ଯେ ଅଛଇ ॥
ଜାହ୍ନବୀ ନଦୀ ବିରାଜେ ତାହାଙ୍କ ମଝିରେ ।
ତାହାକୁ ମାଡିଲେ ପାପ ନ ରହେ ଶରୀରେ ॥
ସହସ୍ର ଯୋଜନେ ଥାଇ ଗଙ୍ଗା ସୁମରିଲେ ।
ସଦଗତି ପାଏ ଘୋର ପାପୀ ହୋଇଥିଲେ ॥

ଗଙ୍ଗା କୀର୍ତ୍ତନରେ ପାପୁଁ ମୁକତ ହୁଅଇ ।
ଗଙ୍ଗା ଦରଶନେ ମହା ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜଇ ॥
ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେ ସାତକୁଳ ପବିତ୍ର କରଇ ।
ଗଙ୍ଗାଜଳ ପାନକଲେ ଆପେ ଯେ ତରଇ ॥
ଅକ୍ରୋଧୀ ଯେ ଅହିଂସକ ସତ୍ୟବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ।
ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହିତକାରୀ ଧର୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଜାଣି ॥
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥାନେ ନାଶି ପାପ ।
ମନବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ହରି ମନସ୍ତାପ ॥
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହୋଇ ତହିଁ ରହି ଏକମାସେ ।
ପିତୃ ଦେବତା ତର୍ପଣ କରଣ ହରଷେ ॥
ଯହିଁ ତହିଁ ଥିଲେ ମନ ବାଞ୍ଛା ହୋଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ଯହିଁ ଯମୁନା ସେଠାରେ ଦେବ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥
ତପନତନୟା ଦେବୀ ଯମୁନା ନଈକ ।
ତିନି ଭୁବନର ଲୋକେ ଜାଣନ୍ତି ଯାହାକ ॥
ପବିତ୍ର ପ୍ରୟାଗ ଧାମ ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ପ୍ରାଣି ଗଣଙ୍କର ସେହି ତୀର୍ଥ ଅଗୋଚର ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନକରି ସିଦ୍ଧ ଚାରଣ ଗନ୍ଧର୍ବ ।
ଋଷି ମୁନି ନାଗ ଯକ୍ଷ ଦେବତା ଦାନବ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି ସୁଖେ ହେ ରାଜନ ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ ମହିମା ଶୁଣ ଦେଇ ମନ ॥
ପ୍ରୟାଗେ ଯାଇ ସକଳ ପାପୁଁ ଯିବ ତରି ।
ଏଥିରେ କିଛି ସଂଶୟ ନାହିଁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ଆରତ ଦରିଦ୍ର ଯେତେ ଯେ ଅଧିବାସୀ ।
ତାଙ୍କର ପ୍ରୟାଗ ଭିନ୍ନ ସୁଖ କାହିଁ ନାହିଁ ॥
ଅକ୍ଷୟ ସୁଖ ପାଇବେ ସେ ପ୍ରୟାଗ ସ୍ନାନେ ।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସଙ୍ଗମେ ମରନ୍ତି ଯେ ଜନେ ॥
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କାଞ୍ଚନ ବର୍ଣ୍ଣ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମ ଜ୍ୟୋତି ।
ବିମାନ ଚଢି ବିହାର କରେ ଦିବାରାତି ॥
ଗନ୍ଧର୍ବ ଗଣ ସହିତ ଅପସରୀ ସଙ୍ଗେ ।
ସୁଖେ କାଳ କାଟୁଥାଇ ସେହିଁ ନାନାରଙ୍ଗେ ॥
ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ଭୋଗେ ମନ କାମନା ପୂରଇ ।
ଦେବ ବିମାନରେ ବସି ବିହାର କରଇ ॥
ସେ ବିମାନ ରତ୍ନମୟ ପରମ ସୁନ୍ଦର ।
ରତ୍ନମୟ ଧ୍ୱଜ ତହିଁ ଉଡେ ଫରହର ॥
ଶୋଭିଲେ ଗୀତ ବାଦ୍ୟରେ ତାହାକୁ ଉଠାନ୍ତି
ବହୁମୂଲ୍ୟ ବିଛଣାରେ ଶୁଆଇ ଦିଅନ୍ତି ॥

ଯେତେ କାଳପାଏ ମନେ ନ ପଡେ ଜନମ
ତେତେକାଳ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ରହଇ ସେ ଜନ ॥
ପୁଣ୍ୟକ୍ଷୟ ହୁଅନ୍ତେ ସେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଜନମଇ ।
ଧନୀର ଗୃହରେ ମହାଧନବନ୍ତ ହୋଇ ॥
ଜାତିସ୍ମର ହୋଇ କରେ ପ୍ରୟାଗରେ ସ୍ନାନ ।
ଦେଶେ ଅବା ବିଦେଶରେ ଥାଇ ସେହିଜନ ॥
ଅରଣ୍ୟ ବା ଗୃହମଧ୍ୟେ ଯହିଁ ତହିଁ ଥାଇ ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥର କଥା ମନେ ସୁମରଇ ॥
ପ୍ରାଣଛାଡି ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ କରଇ ଗମନ ।
ଏ କଥା ଗୋଷ୍ଠି ଋଷିଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନ ॥
ସର୍ବକାମ ଫଳପ୍ରଦ ବୃକ୍ଷ ଅଛି ଯହିଁ ।
ସିଦ୍ଧ ମୁନି ଋଷିଯାନ୍ତି ହିରଣ୍ମୟୀ ମହୀ ॥
ସହସ୍ର ଯୁବତି ଯହିଁ କରୁଥାନ୍ତି ସ୍ନାନ ।
ସେହି ମନ୍ଦାକିନୀ ତୀରେ ରହଇ ସେ ଜନ ॥
ସିଦ୍ଧ ଚାରଣ ଗନ୍ଧର୍ବ ତା ସେବାରେ ଥାନ୍ତି ।
ତହୁଁ ପୁଣି ଆସି ହୁଏ ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ପତି ॥
ନାନାପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତକରି ପୁଣି ।
ଗୁଣବନ୍ତ ଧନବନ୍ତ ହୁଅଇ ସେ ପ୍ରାଣୀ ॥
କାୟମନ ବଚନରେ ସତ୍ୟଧର୍ମ ଥାଇ ।
କାହାରିକି ଯେବେ କିଛି ଦାନ ନ ଦିଅଇ ॥
ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ଲୋଭରେ ପଡ଼ି କେହି ଜନ ।
ସୁନା ରୁପା ମଣି ମୁକ୍ତା ଧାନ ଆଟଣ ଦାନ ॥
ଯେତେ ଦିନରେ ସେ ଧନ ତାହାର ସରଇ ।
ତେତିକି ଦିନରେ ତୀର୍ଥ ଫଳକ୍ଷୟ ଯାଇ ॥
ଏଣୁ ଦ୍ୱିଜ ପୁଣ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରେ ଅବା ତୀର୍ଥସ୍ଥାନେ ।
କେବେଭି ଦାନ ନ ଘେନିବେ ଗର୍ବ ବହି ମନେ
ସକଳ କର୍ମରେ ଦ୍ୱିଜ ଗର୍ବ କରି ପାରେ ।
ଗର୍ବ କେବେଭି ନ କରିବ ଏ ରୂପ କର୍ମରେ ॥
ପ୍ରୟାଗ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସଙ୍ଗମରେ କେହି ।
ବିପ୍ରକୁ ଦାନ ଦିଅଇ ଦୁହାଁଳିଆ ଗାଈ ॥
କପିଳା ପାଟଳ ବର୍ଣ୍ଣୀ ସେହି ହୋଇ ଥିବ ।
ଶିଙ୍ଗ ଦୁଇକି ତାହାର ସୁନାରେ ଛାଇବ ॥
ଗୋରଖୁରାକୁ ରୂପାରେ କରିବ ମଣ୍ଡନ ।
ଗଳାରେ ବାନ୍ଧିବ ବହୁମୂଲ୍ୟର ବସନ ॥
ବାଛିବ ଏମନ୍ତ ବିପ୍ର ମନ ଯୋଗକରି ।
ଶାନ୍ତଶୀଳ ଧର୍ମବନ୍ତ ଶୁକ୍ଳାମ୍ବରଧାରୀ ॥

ହୋଇଥିବ ସେହୁ ଦ୍ୱିଜ ଧାର୍ମିକ ପ୍ରବର ।
ଗ୍ରବେଦ ପଢ଼ିଥିବ ଶ୍ରୋତ୍ରିୟ ଆବର ॥
ଏମନ୍ତ ବିପ୍ରକୁ ବାଛି ଦେବଲ ଗୋରୁଦାନ ।
ଯେ କପିଳା ଗୋରୁଦେହେ ଥିବ ଯେତେରେମ
ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସଇ ।
ମୁଣି ସେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଯହିଁ ଜନମ ହୁଅଇ ॥
ସେ କପିଳା ଗାଇ ହୁଏ ଜନମ ତା ଘରେ ।
ନରକ ନ ଦେଖଇ ସେ ପୁଣ୍ୟର ବଳରେ ॥
ସେଉତ୍ତର କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ ହୁଅଇ ଅକ୍ଷୟ ।
ଲକ୍ଷେ ଗୋରୁ ଦାନ ଦେବଲ ଆହେ ମହାଶୟ
ଯେ ଫଳ ହୁଅଇ ଏକ ଦୁହିଁାଳଆଦାନେ ।
ସେଫଳ ପାନ୍ତି ତା ପୁତ୍ର ଦ୍ୱାର ଭୃତ୍ୟଜନେ ॥
ଏଣୁ ସବୁଦାନ ମଧ୍ୟେ ଏ ଦାନ ପ୍ରଧାନ ।
ଦୁର୍ଗମେ ବିଷମେ ଘୋରେ ପଡ଼ିଥିବାଜନ ॥
ଆବର ମହା ପାତକୀ ଜନକୁ ରଖଇ ।
ଗୋପୀନାଥ କହେ ଦିଅ ଦୁହିଁାଳଆ ଗାଈ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗ-
ଖଣ୍ଡେ ପ୍ରୟାଗମାହାତ୍ମ୍ୟେ
ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ତୀର୍ଥ କୃତ୍ୟ ।

ପଚାରିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଆହେ ମୁନିବର ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥର କୃତ୍ୟ କହିବା ଆବର ॥
ଯହିଁରେକ ସର୍ବ ପାପୁଁ ହୋଇବି ମୁକତ ।
ପ୍ରୟାଗ ବିଧିବିଧାନ କହି କର ତଥ୍ୟ ॥
ପ୍ରୟାଗ ଯାତ୍ରାର ବିଧି ବିଧାନ ଯେତେକ ।
କୃପା କରଣ କହନ୍ତୁ ହେ ମୁନିତିଳକ ॥
ମାର୍କଣ୍ଡ କହିଲେ ଏରେ ବାବୁଧର୍ମରାୟ ।
କହୁଅଛି ମନକୁ ଭୁ ନକର ଅଥୟ ॥
ଗୋରୁ ଯୋଗୁଁଶଗଡରେ ବସି ତୀର୍ଥେ ଗଲେ ।
ତାହାର ଯେ ଫଳ ଶୁଣ ସେହି ଜନ ମଲେ ॥
ଗୋ କ୍ରୋଧ ନାମେ ଦାରୁଣ ନର୍କେ ପଡ଼ଇ
ସେଜଳ ଦେଲେ ତା ପିତୃ ଲୋକେ ତା ନ ପାଇ
ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ମଦେ ଅବା ଲୋଭେ ମୋହେ ପଡ଼
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଏ ରଥ ଯାନ ଚଢ଼ି ॥
ଆପେ ଯେତେ ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ିକରି ଚଳେ
ତାର ମୂତ୍ର ଜାତ ପରଜନେ ଏ ସକଳେ ॥
ତାହାଙ୍କୁ ସେରୂପେ ଯାନ ବାହନ ଚଢ଼ାଇ ।
ତୀର୍ଥକଲେ ତହିଁରେ ଯେ କିଛି ଫଳନାହିଁ ॥
ତୀର୍ଥେଜଳ ସ୍ନାନ ପାନେ ନାହିଁ କିଛି ଫଳ ।
ବିପ୍ରକୁ ଯେ ଦାନ ଦେବ ସେ ସବୁ ବିଫଳ ॥
ଏଣୁ କେବଳ ତୀର୍ଥକୁ ବାଟେ ଯିବ ଚାଲି ।
କନ୍ୟା ଦାନ କଲେ ଯେହୁ ପ୍ରୟାଗରେ ମିଳି ॥
ବେଦବିଧିରେ ବିଭବ ଯେମ୍ନ କରେ ଦାନ ।
କେତେଭେ ସେ ନ କରେ ଘୋର ନରକ ଦର୍ଶନ ॥
ଉତ୍ତର କୁରୁକୁ ଯାଇ ଯେ କାଳ କାଟଇ ।
ଅକ୍ଷୟ କାଳ ଆନନ୍ଦେ ସେ ଜନ ରହଇ ॥
ନୀତିଜ୍ଞ ଧାର୍ମିକ ପୁତ୍ର ଦାର ମିଳେ ତାଙ୍କୁ ।
ଏଣୁ ଧନଥିଲେ ଦାନ ଦେବ ଯେ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ॥
ତୀର୍ଥଫଳେ ଅଳ୍ପଦାନ ହୋଇବ ଅପାର ।
ଏଥିରେ ସଂଶୟ ନାହିଁ ଜାଣ ନୃପବର ॥
ମହାପ୍ରଳୟ ଯାଏ ସେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସଇ ।
ଅକ୍ଷୟ ବଟମୂଳକୁ ଆଶ୍ରା ଯେ କରଇ ॥
ରୁଦ୍ରଲୋକରେ ବସଇ ହୋଇ ଧର୍ମ ରାଜନ ।
ପ୍ରଳୟ କାଳେ ଦ୍ୱାଦଶ ଆଦିତ୍ୟ କାରଣ ॥
ରୁଦ୍ରଙ୍କୁ ଆଶ୍ରାକରଣ ପୋଡ଼ଇ ସକଳ ।
ତହିଁରେ ପୋଡ଼ ନ ଯାଏ ସେହି ବଟମୂଳ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବାୟୁ ରୁଦ୍ର ମରନ୍ତି ପ୍ରଳୟେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ରହନ୍ତି ସେ ବଟମୂଳର ଆଶ୍ରୟେ ॥
ଶୟନ କରି ଅଧିକ ପୂଜା ତହିଁ ପାନ୍ତି ।
ଦେବ ଦାନବ ଗନ୍ଧର୍ବ ଋଷିସିଦ୍ଧ ଜାତି ॥
ବ୍ରହ୍ମାଆଦି ଦିଗପାଳ ଦିଗୀଶ୍ୱର ଯେତେ ।
ସାଧ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟାଧର ପିତୃଙ୍କ ସହିତେ ॥
ଅଙ୍ଗିରା ଆଦି ଯେତେକ ବ୍ରହ୍ମା ଋଷିମୁନି ।
ଖଗବର ଆଦି ଯେତେ ବିହଙ୍ଗମ ଶ୍ରେଣୀ ॥
ପର୍ବତ ସାଗର ଗିରିସର୍ପ ନାଗ ଯେତେ ।
ଭୂଚର ଯେ ଜଳଚର ଚାରଣ ସହିତେ ॥

ହରିହର ବ୍ରହ୍ମା ତିନିଦେବତା ରାଜନ ।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ମଝିରେ ପ୍ରୟାଗ ଯା ନାମ ॥
ପୃଥିବୀର ଜଂଘବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ଏମାନେ ।
ଏହାଙ୍କ ସଦୃଶ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ତ୍ରିଭୁବନେ ॥
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ ମହିମା ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ।
ପ୍ରୟାଗ ପ୍ରୟାଗ ବୋଲି ମୁଖେ ଉଚ୍ଚାରଇ ॥
ପ୍ରୟାଗ ନାମ କରଇଁ ପ୍ରଭାତେ କୀର୍ତ୍ତନ ।
ପ୍ରୟାଗର ମାଟି କରେ ଅଙ୍ଗରେ ଲେପନ ॥
ସକଳ ପାପରୁ ସେହି ମୁକତ ହୁଅଇ ।
ବ୍ରତ ନିୟମରେ ରହି ଯେ ପ୍ରୟାଗେ ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନକଲେ ମାତ୍ରେ ରାଜସୂୟ ଯାଗ ଫଳ ।
ଆଉର ସେ ପାଏ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞଫଳ ॥
ଆଉରେ ବାୟୁ ଦେବତା ମାନବ ବା କେହି ।
ମନା କଲେ ନ ମାନନ୍ତି ତାଙ୍କ କଥା ତୁହି ॥
ପ୍ରୟାଗ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି ମୋର କଥା ମାନି ।
ଷାଠିଏ କୋଟି ଅଯୁତେ ତୀର୍ଥ ଏ ମେଦିନୀ ॥
ଏ ସବୁ ତୀର୍ଥ ପ୍ରୟାଗେ ଅଛଇ ଜାଣିବୁ ।
ଯୋଗିଙ୍କର ଯେଉଁ ଗତି ସେ ଗତି ପାଇବୁ ॥
ବ୍ରହ୍ମ ଜ୍ଞାନଙ୍କର ଗତି ପାଇବୁ ଆଉର ।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସଙ୍ଗମେ ମରଇ ଯେ ନର ॥
ସେ ଗତି ପାଇବୁ ପୁଣି ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଗତି ।
ଯହିଁ ତହିଁ ଥାଇ ଯେବେ କେହି ହେ ନୃପତି ॥
ପ୍ରୟାଗ ଯାତ୍ରା ନ କରେ ତା ଜୀବନ ଧିକ ।
ମରିବା ଲୋକ ସମାନ ଜୀଇଥିବା ଲୋକ ॥
ରାହୁ ମୁଖରୁ ମୁକତ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଯେସନ ।
ପ୍ରୟାଗ ଦର୍ଶନେ ପାପୁଁ ମୁକତ ସେ ଜନ ॥
ଯମୁନା ଦକ୍ଷିଣ ତୀରେ ଅଛି ତୀର୍ଥ ଦୁଇ ।
କମ୍ବଳ ଯେ ଅଶ୍ୱତର ନାମକୁ ବହଇ ॥
ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରି ପିଇଲେ ସେ ପାଣି ।
ସର୍ବ ପାପରୁ ମୁକତ ହୁଅଇ ଯେ ପ୍ରାଣୀ ॥
ତହିଁ ଥିବା ମହାଦେବ ଦରଶନ କରି ।
ଗଲଦଶ ପୁରୁଷକୁ ତାରି ଆପେ ତରି ॥
ଆସନ୍ତା ଦଶ ପୁରୁଷ ଉଦ୍ଧରିବ ପୁଣି ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଏ ସ୍ନାନକଲା ପ୍ରାଣୀ ॥
ମହାପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗ ଲୋକେ ବସେ ।
ବେଣୀ ଗୋଷ୍ଠ ତୀର୍ଥ ଅଛି ଗଙ୍ଗା ପୂର୍ବ ପାର୍ଶ୍ୱେ ॥

ସାଗର ସଙ୍ଗମ କୂପ ତୀର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ତହିଁ ଯେବେ ଜନ ॥
ତିନିରାତ୍ର ଉପବାସେ ରହେ ଅନାହାରେ ।
ସକଳ ପାପ ଖଣ୍ଡାଳି ବିଶୁଦ୍ଧ ଶରୀରେ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗକଲା ଫଳ ପୁଣି ପାଇ ।
ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଉତ୍ତରେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ॥
ଭାଗୀରଥୀ ପୂର୍ବଧାରେ ସେ ତୀର୍ଥ ପ୍ରଧାନ ।
ସେ ତୀର୍ଥର ନାମ ଅଟେ ହଂସ ପ୍ରପତନ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ।
ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ବସିଥାଇ ॥
ହଂସର ପ୍ରାୟ ତା ବର୍ଣ୍ଣ ହୁଅଇ ପାଣ୍ଡୁର ।
ରମ୍ୟ ଉର୍ବଶୀ ପୁଳିନେ ହୋଇ ବିମସ୍ତର ॥
ପିତୃଲୋକର ତର୍ପଣ କରେ ଯେ ରାଜନ ।
ଷାଠିଏ ଶତ ଷାଠିଏ ସହସ୍ରବର୍ଷ ଜାଣ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ ଭୋଗକରେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଥାଇ ।
ଋଷି ଗନ୍ଧର୍ବ କିନ୍ନର ଗଣେ ପୂଜା ପାଇ ॥
ପୁଣ୍ୟକ୍ଷୟ ଯାନ୍ତେ ପୁଣି ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଖସଇ ।
ଉର୍ବଶୀ ପ୍ରାୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀ ସେ ପାଇ ॥
ବହୁତ ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀ ଉପଭୋଗ କରେ ।
ଜଗାଇଲେ ତା ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ନୂପୁର ନାଦରେ ॥
ବିପୁଳ ଭୋଗ କରଇ ସେହି ତୀର୍ଥ ପାଇ ।
ସେ ତୀର୍ଥରେ ଯେବେ ନିତ୍ୟ କୁଶକୁ ବିଛାଇ ॥
ବଖତେ ଅଗୁଆ ଖାଇ ରହେ ଏକମାସ ।
ସକଳ ପଦାର୍ଥ ଭୋଗ କରଇ ସେ ପୁରୁଷ ॥
ସୁନା ଅଳଂକାର ପିନ୍ଧିଥିବା ଶଏ ନାରୀ ।
ଭୋଗ କରଇ ସମୁଦ୍ର ସହ ବସୁନ୍ଧରୀ ॥
ଦଶସହସ୍ର ଗ୍ରାମର ଭୂମି ପତି ହୋଇ ।
ଶୋଇଲେ କାଥୀ ନୂପୁର ଶବଦେ ଉଠଇ ॥
ନିତ ନିତ ଧନ ଧାନ୍ୟ ମିଳଇ ତାହାକୁ ।
ଦୁଃଖି ରଙ୍କିକି ଦିଅଇ ଆଉର ବିପ୍ରଙ୍କୁ ॥
ବିପୁଳ ଭୋଗ କରଇ ତୀର୍ଥ ସୁମରଇ ।
ଅକ୍ଷୟ ବଟ ମୂଳକୁ ପୁଣ୍ୟରୂପେ ଯାଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଯତି ହୋଇ ରହି ଉପବାସେ ।
ଯୋଗ ସାଧି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପାଇ ଅବଶେଷେ ॥
ଯେ ଜନ କୋଟିଏ ତୀଥ କରିଦିଏ ପ୍ରାଣ ।
ସହସ୍ର କୋଟି ବରଷ ସ୍ୱର୍ଗେ ପାଏ ମାନ୍ୟ ॥

କର୍ମ କ୍ଷୟ ଗଲୁ ସ୍ୱର୍ଗଭୂମିରୁ ଖସଇ ।
ଧନୀ ଘରେ ଜନମଇ ରୂପବନ୍ତ ହୋଇ ॥
ଭୋଗବତୀ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ବାସୁକି ତୀର୍ଥରେ ।
ଦଶାଶ୍ୱମେଧିକ ନାମେ ତୀର୍ଥ ତା ଉତ୍ତରେ ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ।
ଧନୀ ରୂପବନ୍ତ ଦାତା ଧାର୍ମିକ ହୁଅଇ ॥
ଋଗ୍‌ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ଯେଉଁ ପୁଣ୍ୟ ।
ସତ କହିଲେ ଅହିଂସା କଲେ ଯେଉଁ ଧର୍ମ ॥
ସେ ତୀର୍ଥକୁ ଗଲ୍‌ମାତ୍ରେ ସେ ଫଳ ସେ ପାଇ ।
ଏଥିରେ ଅଣୁଏ ମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ଯେ ନାହିଁ ॥
ଯହିଁ ତହିଁ ଗଙ୍ଗାଜଳ ସ୍ନାନେ ସମଫଳ ।
ସବୁଠାରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଅଟେ ଗଙ୍ଗାଜଳ ॥
ଯହିଁ ସିନ୍ଧୁସଙ୍ଗେ ଗଙ୍ଗା ମିଳିଅଛି ଯାଇଁ ।
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରହୁଁ ଅଧିକ ଦଶଗୁଣ ସେହି ॥
ବହୁତ ତୀର୍ଥ ବହୁତ ତପୀ ଋଷି ଯହିଁ ।
ସେ ସ୍ଥାନ ଗଙ୍ଗାର ସିଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ର ଯେ ଅଟଇ ॥
ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ କେବଳ ଗଙ୍ଗା ପ୍ରାଣିଙ୍କି ତାରଇ ।
ପାତାଳରେ ଗଙ୍ଗା ନାଗଲୋକ ଉଦ୍ଧାରଇ ॥
ସୁରେଶ୍ୱରୀ ଗଙ୍ଗା କରେ ଦେବଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର ।
ଏଣୁ ତ୍ରିପଥଗା ନାମ ହୋଇଛି ତାହାର ॥
ଯାହାର ଅସ୍ଥି ଗଙ୍ଗାରେ ଥାଇ ଯେତେଦିନ
ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ ସ୍ୱର୍ଗ ପାଏ ମାନ୍ୟ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଙ୍ଗା ତୀର୍ଥ ସାର ।
ସବୁ ନଦୀଜଳ ମଧ୍ୟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗଙ୍ଗାନୀର ॥
ସବୁ ପ୍ରାଣିଙ୍କର ମୋକ୍ଷ ପ୍ରଦାନ କରଇ ।
ମହାପାତକୀ ମାନଙ୍କ ପାତକ ହରଇ ॥
ସବୁଠାରେ ଗଙ୍ଗାଜଳ ଅଟଇ ସୁଲଭ ।
ତିନିଗୋଟି ସ୍ଥାନ ତାର ଅଟଇ ଦୁର୍ଲଭ ॥
ପ୍ରୟାଗ ଗଙ୍ଗା ସାଗର ସଙ୍ଗ ଗଙ୍ଗା ଦ୍ୱାର ।
ଏ ତିନିରେ ସ୍ନାନ କଲେ ପାଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ॥
ଯେ ତହିଁ ମରଇ ତାର ଜନ୍ମ ଆଉ ନାହିଁ ।
ଏହି କଥା ଗୋଟି ବେଦେ ଉକତ ଅଛଇ ॥
ପାପୀର ନାନାହିଁ ଗତି ଥିଲେହେଁ କ ହେବ ।
ଗଙ୍ଗାର ସମାନ ଗତି ପାଇବା ଦୁର୍ଲଭ ॥
ଶିବଙ୍କ ଜଟାରୁ ଖସି ପଡ଼ିଛି ଯେ କ୍ଷିତି ।
ସର୍ବ ପାପହରା ତେଣୁ ତାର ନାମ ଖ୍ୟାତି ॥

ପବିତ୍ରଙ୍କ ପବିତ୍ର ଯେ ଗଙ୍ଗାହିଁ କେବଳ ।
ମଙ୍ଗଳର ମଙ୍ଗଳ ଯେ ସେହି ଗଙ୍ଗାଜଳ ॥
ପୁଣି ପ୍ରୟାଗ ମହିମା ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ଶୁଣିଲେ ସକଳ ପାପୁଁ ପାଇବ ମୋଚନ ॥
ମାନସ ନାମରେ ତୀର୍ଥ ଗଙ୍ଗାର ଉତ୍ତରେ ।
ତହିଁ ଯେହୁ ତିନିରାତ ଉପବାସ କରେ ॥
ସକଳ କାମନା ସିଦ୍ଧି ହୁଅଇ ତାହାର ।
ଗୋରୁ ଭୂମି ସୁନା ଦାନ ଫଳ ପାଇ ନର ॥
ଜନ୍ମାନ୍ତରେ ସେ ତୀର୍ଥକୁ ମନେ ସୁମରଇ ।
କାମନା ଥାଉ ନ ଥାଉ ଯେବେ କେହି ଯାଇ ॥
ଗଙ୍ଗାରେ ଝାସ ଦିଅଇ ବସେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ।
କଦାପି ଘୋର ନରକ ଦର୍ଶନ ନ କରେ ॥
ଶୋଇଥିଲେ ଅପସରୀ ଗଣେ ତାକୁ ଆସି ।
ଧୀରେ ଉଠାଇଣ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ବାଦ୍ୟେ ତୋଷି
ହଂସ ଯୋଗେ ବିମାନରେ କରଇ ବିହାର ।
ଷଷ୍ଠିସହସ୍ର ବରଷ ସୁଖ ଭୋଗି ନର ॥
ପୁଣ୍ୟର କ୍ଷୟ ହୁଅନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଖସଇ ।
ସୁନା ରୂପା ମଣି ମୁକ୍ତା ଯାହା ଗୃହେ ଥାଇ ॥
ସେ ଉତ୍ତମ କୁଳବନ୍ତ କୋଳେ ହୁଏ ଜାତ ।
ମାଘମାସେ ଛଅଷଠି ହଜାର ଯେ ତୀର୍ଥ ।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସଙ୍ଗମ ପ୍ରୟାଗେ ମିଳନ୍ତି ।
ଲକ୍ଷେ ଗୋରୁଦାନ କଲେ ଯେଉଁ ଫଳ ପାନ୍ତି
ପ୍ରୟାଗରେ ମାଘମାସେ ତିନିଦିନ ସ୍ନାନେ ।
ସେ ଫଳଯାକ ତକ୍ଷଣେ ପାଆନ୍ତି ସେ ଜନେ ॥
ଗଙ୍ଗାଯମୁନା ମଧ୍ୟରେ ଯେବେ କେହି ଜନ ।
ପଞ୍ଚ ଅଗ୍ନି ଥାପି ଯୋଗ କରଇ ସାଧନ ॥
ରୋଗୀ ବା ହୀନାଙ୍ଗ ହେଉ ନ ହେଉ ସେ ପୁଣି
ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ତକ୍ଷଣେ ସେ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଦେହରେ ଯେତେ ଲୋମ ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ
ମହା ଗଉରବ ପାଇ କରେ ସ୍ୱର୍ଗ ବାସ ॥
ପୁଣ୍ୟ କ୍ଷୟଯାନ୍ତେ ପୁଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ସେ ଆସି ।
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପେ ରାଜା ହୋଇ ସୁଖରେ ବିଳସି ॥
ବିପୁଳ ଉପଭୋଗରେ କଟାଇ ସେ ଦିନ ।
ପୁଣି ସେହି ତୀର୍ଥକୁ ସେ କରେ ସୁମରଣ ॥
ପ୍ରୟାଗରେ ଝାସଦେବା ପ୍ରାଣୀ ମୋକ୍ଷ ପାଏ ।
ରାହୁମୁଖରୁ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୋକ୍ଷ ହେଲା ପ୍ରାୟେ ॥

ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକେ ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରାୟ ଆହ୍ଲାଦ ପାଇ ।
ଛଅଷଠି ସହସ୍ର ବରଷ ତହିଁ ଥାଇ ॥
ଋଷି ଗନ୍ଧର୍ବେ ତାହାର ତୋଷୁଥାନ୍ତି ମନ ।
ପୁଣି ସେହ ଧର୍ମାତ୍ମକହେ ହୁଅଇ ଜନମ ॥
ଭୂମିରେ ମସ୍ତକ ରଖି ପାଦରଖି ଶୂନ୍ୟେ ।
ପଞ୍ଚଅଗ୍ନି ଥାପି ବସେଁ ଅଗ୍ନି ଶିଖା ପାନେ ॥
ଶତ ସହସ୍ର ବରଷ ସ୍ୱର୍ଗେ ପୂଜା ପାଇ ।
ପୁଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଜନମି ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ ହୋଇ ॥
ସୁବିପୁଳ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଭୋଗେ କାଟେ କାଳ ।
ପୁଣି ସେ ତୀର୍ଥେ ସେପରି କରେ ମହୀପାଳ ॥
ତହିଁ ଦେହ କାଟି ଦିଏ ପକ୍ଷିଙ୍କି ଯେ ମାଂସ ।
ତହିଁର ଯେ ଫଳ ତାହା କହୁଛି ନରେଶ ॥
ଶତ ସହସ୍ର ବରଷ ସୋମ ଲୋକେ ରହି ।
ବହୁତର ଗଉରବ ପାଇ ତହିଁ ସେହି ॥
ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଜନମି ହୋଏ ଧର୍ମବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ।
ଗୁଣବନ୍ତ ରୂପବନ୍ତ ପଣ୍ଡିତ ସେ ପୁଣି ॥
ପ୍ରିୟ ଦରଶନ ରାଜା ହୁଅଇ ଆବର ।
ମହା ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଭୋଗେ ଯାଏ ଦିନ ତାର ॥
ତୀର୍ଥକୁ ଯାଇ ସେ ପୁଣି ସେରୂପେ କରଇ ।
ତାହାର ପୁଣ୍ୟ କେହୁ ବା ବଦନରେ କହି ॥
ପ୍ରୟାଗ ଦକ୍ଷିଣ ଆଡେ ଯମୁନା ଉତ୍ତରେ ।
ଋଣ ପ୍ରମୋଚନ ନାମେ ଅଛି ତୀର୍ଥବରେ ॥
ପରମ ତୀର୍ଥ ବୋଇ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ତାହାକୁ ।
ହେ ଧର୍ମରାଜନ ଯେବେ ଯାଇ ସେ ତୀର୍ଥକୁ ॥
ରାତଗୋଟା ଉପବାସେ ରହି କଟାଇବ ।
ନିଶ୍ଚେ ସେ ସବୁ ଋଣରୁ ମୁକତ ହୋଇବ ॥
ଅରୃଣୀ ହୋଇ ଦେହାନ୍ତେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲୋକପାଇ
ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ଜନେ ତୀର୍ଥକର ଯାଇଁ

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମ ପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ କୃତ୍ୟେ ନାମ ଏକତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱାତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରୟାଗ ବ୍ରତଫଳ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ପଚ୍ଚରିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହେ ତପସୀ ମୁନି ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥରେ କୃତ୍ୟ ତବ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ॥
ଦେହ ପବିତ୍ର ହୋଇଲା ଏବେ କୃପାକର ।
ତହିଁ ଅନାହାର ବ୍ରତଫଳ କେଉଁପରେ ॥
କହିବା ହେଉ ମୃକଣ୍ଡ ମୁନିର ନନ୍ଦନ ।
ବୋଇଲେ ଯେ ମାରକଣ୍ଡ ଶୁଣ ହୁ ରାଜନ ॥
ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ଜନ ଯେବେ ଯାଇ ।
ତହିଁ ଅନାହାର ବ୍ରତ ରହି କରିଥାଇ ॥
ତାହାର ଯେ ଫଳ ତାହା କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ନିରୋଗୀ ପୁଣି ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ସେ ଜନ ॥
ହୋଇବ ନାହିଁ ଏଥିରେ କିଛି ଯେ ସଂଶୟ ।
ଯେତେ ପାଦେ ଯାଇ ତହିଁ ମିଳେ ମହାଶୟ
ପାଦେକେ ସେ ଏକ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପାଇ ।
ଏମନ୍ତେ ସେ ପ୍ରୟାଗକୁ ଯେତେ ପାଦେ ଯାଇ ॥
ତେତେ ଗୋଟା ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗଫଳ ତାର ।
ତଳରୁ ଦଶ ପୁରୁଷ କରଇ ଉଦ୍ଧାର ॥
ଉପର ଦଶ ପୁରୁଷ ତାରଇ ସେ ପୁଣି ।
ଆପେ ପରମ ପଦବୀ ଲଭେ ନୃପମଣି ॥
ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହିଲେ ହେ ମୁନି ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ।
ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ସବୁ ଧର୍ମର ବିଷୟ ॥
ଅଳପ କଷ୍ଟେ ଅଳପ ଦାନେ ପୁଣି ଜନେ ।
ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ଅରଜି ପାରିବେ କେସନେ ॥
ସେ କଥା କହ ମୋ ମନୁ ଫେଡନ୍ତୁ ସଂଶୟ ।
ଆବର କଥାଏ ଶୁଣ ମୃକଣ୍ଡ ତନୟ ॥
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞେ ପୁଣ୍ୟ ବହୁତ ହୁଅଇ ।
ସେ ଫଳ ଅନ୍ୟ କର୍ମରେ ମିଳଇ କି ନାହିଁ ॥
ଏଥିରେ ବଡ ସଂଶୟ ଉପୁଜେ ମୋ ମନେ ।
ଶୁଣିବାକୁ କୁତୂହଳ ମୋହର ଜନମେ ॥
କହିଲେ ଯେ ମାରକଣ୍ଡ ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ପୂର୍ବକାଳେ ପଦ୍ମଯୋନି ଘେନି ଋଷିଗଣ ॥
କହିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଯାହା ଶୁଣିଛି ଯେମନ୍ତେ ।
ମନଦେଇ ଶୁଣ ତାହା କହୁଛି ମୁଁ ତୋତେ ॥
ପ୍ରୟାଗ ମଣ୍ଡଳ ପାଞ୍ଚ ଯୋଜନ ବିସ୍ତାର ।
ସେ ଭୂମିରେ ଯେତେ ପାଦ ଚାଲିଯାଇ ନର ॥
ତେତେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ କଲଫଳ ପାଇ ।
ସେ ସ୍ଥାନରେ ଯେବେ କେହି ଜୀବନ ଦିଅଇ
ତାର ସପତ ପୁରୁଷେ ତଳକୁ ଆବର
ଉପରକୁ ଚଉଦ ଯେ ପୁରୁଷ ତାହାର ॥

ଉଦ୍ଧାର ପାଆନ୍ତି ଏହା ଜାଣି ମହାଶୟ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପ୍ରୟାଗ ଯାଇ ପାପ କର କ୍ଷୟ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଯାର ନାହିଁ ସେହି ନ ଯାଇ ପାରଇ ।
ପାପ ତାହାର ମନକୁ ତହୁଁ ନିବାରଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଧନ କାମ ଲୋଭ ଛଳରେ ଯେବେ କେହି ନର
ପ୍ରୟାଗେ ଗଲେ କି ଫଳ ହୋଇବ କି ପୁଣ୍ୟ
ଅବଶ୍ୟକ ଅଜ୍ଞାନୀ ଅଟଇ ସେ ଜନ ॥
ସର୍ବଦ୍ରବ୍ୟ ବେଦଙ୍କ କିଛି ବାରଣ ନ କରେ ।
ଗଲେ ତାଙ୍କର କି ଗତି ହୁଏ ପ୍ରୟାଗରେ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ମାର୍କଣ୍ଡ ମୁନି ।
ସାବଧାନେ ଶୁଣ ତୁହେ ଧର୍ମ ନୃପମଣି ॥
ଅତି ଗୁପତ ଏ କଥା କହୁଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ସର୍ବପାପ ବିନାଶିବ ଶୁଣି ଏ କଥାକୁ ॥
ପ୍ରୟାଗ ଧାମରେ ଯତି ବ୍ରତୀ ହୋଇ ନର ।
ମାସେ ରହିଲେ ପ୍ରୟାଗେ ପାପ ହୋଏ ଦୂର ॥
ସ୍ୱୟମ୍ଭୁ ବ୍ରହ୍ମା ଏରୂପେ ପୂର୍ବୁ କହିଛନ୍ତି ।
ଅହିଂସକ ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ଶୁଚିମନ୍ତ ଯତି ॥
ପ୍ରୟାଗେ ମାସେ ରହିଣ ସବୁ ପାପ ହରେ ।
ପରମ ପଦ ଲଭଇ ପୁଣି ଦେହାନ୍ତରେ ॥
ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକା ଲୋକେ ପ୍ରୟାଗେ ମିଳିଲେ ।
ଜଳେ ବୁଡ଼ି ରହି ତିନିକାଳ ସ୍ନାନ କଲେ ॥
ଭିକ୍ଷା ମାଗିଣ ଆହାର କରିବ ବଖତେ ।
ତିନିମାସ ରହେ ଯେବେ ସେହି ଏହିବ୍ରତେ ॥
ସକଳ ପାପେ ପଳାନ୍ତି ତା ଦେହକୁ ଛାଡ଼ି ।
ଅଜ୍ଞାନେ ଯେବେ କି କେହି ସେ ତୀର୍ଥକୁ ମାଡ଼ି
ତାର ସକଳ କାମନା ସିଦ୍ଧ ହୋଇ ଅନ୍ତେ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରକୁ ଗମନ କରେ ପୁଣ୍ୟପଥେ ॥
ଧନଧାନ୍ୟ ପୂରିଥିବା ସ୍ଥାନେ ଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇ ।
ମହାଜ୍ଞାନୀ ମହାଭୋଗୀ ପୁରୁଷ ବୋଲାଇ ॥
ପିତୃଗଣ ପିତାମହଗଣ ଯେ ତାହାର ।
ପ୍ରପିତାମହଗଣ ଯେ ତାଙ୍କ ସହୋଦର ॥
ଆବର ତାହାଙ୍କ ବଂଶ ନରକୁ ତରନ୍ତି ।
ଏ ଅତି ଗୁପତ କଥା କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ॥
ତୁମ୍ଭେ ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ କହିଲି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପଚାରିଲେ ପୁଣି ସେ ମୁନିଙ୍କୁ ॥
ସଫଳ ଜନମ କୁଳ ଗୋତ୍ରହିଁ ମୋହର ।
ପୂର୍ବ ଭାଗ୍ୟରୁ ଦର୍ଶନ ପାଇଲି ତୁମ୍ଭର ॥
ଧର୍ମାତ୍ମା ପୁରୁଷ ତୁମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭ ଦରଶନେ ।
ସବୁ ପାପରୁ ମୁକତ ହେଲି ଏହିକ୍ଷଣେ ॥
ମାର୍କଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ତୁ କହିଲୁ ଯା ସତ ।
ସଫଳ ତୋର ଜନମ ପବିତ୍ର ତୋ ଗୋତ୍ର ॥
ପ୍ରୟାଗ ବର୍ଣ୍ଣନେ ପୁଣ୍ୟ ବଢ଼ିବାରୁ ତୋର ।
ମହିମା ଶୁଣି ନିଷ୍ପାପ ହେଲା ତୋ ଶରୀର ॥
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଇଲେ ହେ ମାର୍କଣ୍ଡ ଯତି ।
ଯମୁନାରେ ପୁଣ୍ୟ କେତେ କି ଫଳ କି ଗତି ॥
ଯାହା ଯାହା ଶୁଣିଛନ୍ତି ଦେଖିଛନ୍ତି ମୁନି ।
ବିସ୍ତାରି କହିବ ସବୁ ନ ରଖିବ ଗ୍ଲାନି ॥
ମାର୍କଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ସେ ତପନ ତନୟା ।
ଯମର ଭଉଣୀ ପୁଣି ସେହି ପୁଣ୍ୟତୋୟା ॥
ସେ ଦେବୀ ଯମୁନା ନଦୀ ତହିଁ ଯାଏ ବହି ।
ଗଙ୍ଗାନଦୀ ପାଖେ୨ ଗଙ୍ଗାପଥ ଦେଇ ॥
ସହସ୍ର ଯୋଜନ ଦୂରେ ଥାଇ ଯେବେ କେହି
ଯମୁନା କୀର୍ତ୍ତନ କଲେ ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ॥
ଯମୁନା ଜଳରେ ପଶି ସ୍ନାନ କଲା ନର ।
କି ଅବା ପାନ କରଇ ଯମୁନାର ନୀର ॥
ଯମୁନା ନାମ କୀର୍ତ୍ତନେ ଯମୁନା ଦର୍ଶନେ ।
ଶୁଣ କହୁଅଛି ଯେଉଁ ଫଳ ପାନ୍ତି ଜନେ ॥
ସ୍ନାନ ପାନେ ସାତ କୁଳ ପବିତ୍ର କରନ୍ତି ।
ଦରଶନେ ସେ ସବୁର ମଙ୍ଗଳ ଦେଖନ୍ତି ॥
ମଲେ ତହିଁରେ ପରମ ଗତି ହୁଏ ଲଭ୍ୟ ।
ଯମୁନା ଦକ୍ଷିଣେ ଅଛି ତୀର୍ଥେକ ଦୁର୍ଲଭ ॥
ତାର ନାମ ଅଗ୍ନି ତୀର୍ଥ ସେ ବିଖ୍ୟାତ ଅତି ।
ତାର ପଶ୍ଚିମେ ତୀର୍ଥେକ ଅଛଇ ନୃପତି ॥
ତାର ନାମ ହରବର ଧର୍ମରାଜ ତୀର୍ଥ ।
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ସ୍ୱର୍ଗ ହୁଅଇ ପ୍ରାପତ ॥
ମଲେ ତହିଁ ପୁନରପି ଜନମ ନୁହଇ ।
ଏକଥା ଗୋଷ୍ଠା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଉକତ ଅଛଇ ॥
ସହସ୍ର ସହସ୍ର ତୀର୍ଥ ଯମୁନା ଦକ୍ଷିଣେ ।
ଯମୁନା ଉତ୍ତର ତୀରେ ତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ॥
ଯେ ସବୁ ଅଛି କହୁଛି ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବିରଜା ନାମରେ ତୀର୍ଥ ଅଛି ଆଦ୍ୟତର ॥

ବାସବ ସହିତ ଦେବେ ଆସୁଥାନ୍ତି ଜାଣ ।
ତକ୍ଷକନାଏ ନାରଦେ ସେ ତୀର୍ଥ ସେବନ୍ତି ॥
ପଣ୍ଡିତେ ଥାନ୍ତି ସେ ତୀର୍ଥେ ହୋଇ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତୀ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ଦାତା ହୋଇ ପଇ ତୁ ନୃପତି ॥
ତୀର୍ଥଜଳ ନୀରେ ମିଶି ସବୁ ପାପ ହର ।
ବହୁତ ତୀର୍ଥ ମହୀରେ ଅଛି ନୃପବର ॥
ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଯାନ୍ତି ।
ତହିଁ ମଲେ ଲୋକେ ପୁଣି ଜନମ ନହନ୍ତି ॥
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନାର ଫଳ ଅଟଇ ସମାନ ।
ଗଙ୍ଗାକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରଣ ଲୋକ ସାଧାରଣ ॥
ବିଶେଷ ପୂଜା କରନ୍ତି ଆହେ କୁନ୍ତୀସୁତ ।
ତୁମ୍ଭେ ସବୁ ତୀର୍ଥ ନୀରେ ହୁଅ ଅଭିଷେକ ॥
ଯାବତ ଜୀବନ ପାପ ଛୁଟିବ ତୋର ।
ଶଯ୍ୟାରୁ ଉଠି ପ୍ରଭାତ କାଳେ ଯେଉଁ ନର ॥
ତୀର୍ଥ ମହାତ୍ମ୍ୟ ପଢ଼ଇ ପାପ ନ ରହଇ ।
ଦେହାନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ସେ ଯାଇ ପାରଇ ॥
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଇଲେ ଯା କହିଲ ପୁରାଣ ।
ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ବ୍ରହ୍ମା ଯାହା କହିଥିଲେ ପୁଣ ॥
ଶତ ସହସ୍ର ନିଯୁତ ତୀର୍ଥହିଁ ଆବର ।
ତହିଁରେ ଅତି ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ଶରୀର ॥
ଦେହାନ୍ତେ ପରମ ଗତି ପାଇ ତାର ଫଳେ ।
ସବୁ ଶୁଣିଲି ହେ ମୁନି ତବ କୃପାବଳେ ॥
ପୁଣି ପାରଣ କହିଲ ତହିଁରେ ଏ ସାର ।
ପୃଥିବୀରେ ନଇମିଷ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥବର ॥
ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥ ଯେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ।
ପ୍ରୟାଗ ତେସନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁଣ୍ୟ ଦାନ ପକ୍ଷେ ॥
ଶୁଣିଛୁଁ ସବୁହୁଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ।
ପୁଣ୍ୟ ଗତିକି ଦିଅଇ କରଇ ପବିତ୍ର ॥
ନ କଲ ତାକୁ ପ୍ରଶଂସା କାହିଁକି ହେ ମୁନି ।
ପ୍ରୟାଗକୁ ପ୍ରଶଂସା ଯେ କର ପୁଣି ପୁଣି ॥
ଏଣୁ ତୁମ୍ଭ କଥା ଗୋଟା ଅଟେ ଅପ୍ରମାଣ ।
ଶୁଣିବାକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ମୋର ନ ବଳଇ ପୁଣ ॥
ବହୁତ ତୀର୍ଥ ଅଛଇ ଏ ମହୀ ମଣ୍ଡଳେ ।
ପରମ ଗତି ଲଭନ୍ତି ସେହି ତୀର୍ଥ ଫଳେ ॥
ମନର କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତି ଆବର ।
ପାପ ଛଡ଼ାଇ ପବିତ୍ର କରନ୍ତି ଶରୀର ॥

ଯେଣୁ ପ୍ରୟାଗର ଗୁଣ ଅଳପ ଅଟଇ ।
ତୁମ୍ଭେ କହୁଛ ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ସେ ଦିଅଇ ॥
ଏଥିରେ ମୋର ମନରେ ଆହୁରି ସଂଶୟ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ମୁନି ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ॥
ଶରଧା ନ ବଳେ ମୋର ଶୁଣିବାକୁ ଯାହା ।
କହିଲ ଏହା ଉଚିତ ନୋହିଲ ନରନାହା ॥
ଏଥିରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ନ ବଳେ ଦୁରାଚାରଙ୍କର ।
ଦୁଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧି ଅପବିତ୍ର ଅଟନ୍ତି ଆବର ॥
ପୁଣ୍ୟ କଥାରେ ତାହାଙ୍କ ମନ କାହୁଁ ଯିବ ।
ତୁମ୍ଭର ଶ୍ରଦ୍ଧା କପାଇଁ ତହିଁରେ ନ ହେବ ॥
ଧାର୍ମିକେ ଶୁଣନ୍ତି ସିନା ପୁଣ୍ୟ କଥାମାନ ।
ପାପେ ବୁଡ଼ି ରହିଥାଏ ପାପୀଙ୍କର ମନ ॥
ଏଣୁ କହିଲ ତୁମ୍ଭର ନୋହେ ଏ ଉଚିତ ।
ଯେ ସଂଶୟ ତୁମ୍ଭ ମନେ ହୋଇଅଛି ଜାତ ॥
ଯେମନ୍ତେ ତାହା ତୁମ୍ଭର ମନୁ ହେବ ଦୂର ।
ତାହା ଆମ୍ଭେ କହୁଅଛୁଁ ଶୁଣ ନୃପବର ॥
ଦେଖିବା ଘଟନା ପୁଣି ଶୁଣିମା ଘଟନା ।
ଯାହା ଯାହା ଘଟିଅଛି ଶୁଣ ମହାମନା ॥
ଶାସ୍ତ୍ର କଥାର ପ୍ରମାଣ ଘେନି କେହି ଲୋକ ।
ଆତ୍ମ ଯୋଗର ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ଅନେକ ॥
କେହି କଷ୍ଟ ପାଇ ଯୋଗ ସାଧୁଥାନ୍ତି ବସି ।
ସେ କଷ୍ଟ ମନେ ନ ଧରି ଯୋଗକୁ ପ୍ରଶଂସି ॥
କଷ୍ଟ ସହି ସହି ଯୋଗ ସାଧି ନ ପାରନ୍ତି ।
କେହି ସହସ୍ର ଜନମେ ଯୋଗ ସିଦ୍ଧ ହୋନ୍ତି ॥
ସବୁରନ୍ନ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଦିଏ ଯେବେ କେହି ।
ଯୋଗ ସିଦ୍ଧ ହୁଅଇ ସେ ଦାନଫଳେ ସେହି
ପ୍ରୟାଗେ ଝାସିଲେ ସବୁ ଫଳ ତାକୁ ମିଳେ ।
ତୁମ୍ଭେ ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ଜନ ଏ ମହୀ ମଣ୍ଡଳେ ॥
ତେଣୁ ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ଏହା କହିଲୁଁ ରାଜନ ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ ମହିମା ସବୁହୁଁ ପ୍ରଧାନ ॥
ବ୍ରହ୍ମ ଏକାକେ ଯେ ଯହିଁ ତହିଁ ହୁଏ ଦୃଶ୍ୟ ।
ସବୁଠାରେ ପୂଜା ପାଏ ସେ ବ୍ରହ୍ମ ସଦୃଶ ॥
ପ୍ରୟାଗ ସବୁ ଲୋକରେ ସେମନ୍ତ ପୂଜିତ ।
ଜାତ ଅଜାତ ଦେବ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ସହିତ ॥
ସମସ୍ତେ ପ୍ରୟାଗ ଫଳେ ପାଇବେ ଉଦ୍ଧାର ।
ଅଦୃଶ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରାପ୍ତ ତା ଫଳେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥

ମନ୍ତ୍ରର ପୂଜ୍ୟ କେବଳ ଏ କଥା କୁହଇ ।
ତୀର୍ଥ ରାଜ ବୋଲି ସେହୁ ଜଗତେ ବୋଲଇ ॥
ବାର୍ ବାର୍ ତା ମହିମା କହନ୍ତି ସେଣୁ ସତ୍ୟ ।
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥ ସ୍ମରଣେ ବ୍ରହ୍ମ ମୁଣି କହ୍ୟ ॥
ଏ ତୀର୍ଥ ରାଜକୁ ଯେବେ ଯାଏ କେହି ଜନ ।
ଆଉ ମରନ ନ ଲଭିବ କହି ସେ ରାଜନ ॥
ଦେବତା ହୋଇ ମାନବ ହେବାକୁ ଯାଥିଲ ।
ମାନବ ଦେବତା ହେବା ପାଇଁ ମନାସଇ ॥
ଦେବତା ପୁଣି ମାନବ ହୁଏ ପାପଫଳେ ।
ମାନବ ଦେବତା ପୁଣି ହୁଏ ପୁଣ୍ୟବଳେ ॥
ଏ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥେ ତାହା କହି ନ ବାରଇ ।
ଯେ ଯାହା ମନେ ବାଞ୍ଛିବ ତାହା ତହିଁ ପାଇଁ ॥
ଏଣୁ ମୁଁ ପ୍ରଶଂସା କରେ ଏହାର ବହୁତ ।
ମନରେ ବିଚାର ଘେନ ତୁମ୍ଭେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ॥
ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହିଲେ ଯା କହିଲ ଆପଣ ।
ଶୁଣିଣ ବୁଝିପାରିଲି ତାହାର ମରମ ॥
ଯୋଗ ସାଧିଲେ ଯା ମିଳେ ପ୍ରୟାଗେ ତା ମିଳେ
ଏଥିରେ ମୋର ସଂଶୟ ନ ତୁଟିଲା ଭଲେ ॥
ଅଧିକ ପୁଣି ବିସ୍ମୟ ଉପୁଜିଲା ଚିତ୍ତେ ।
କର୍ମ ବିନା ସ୍ୱର୍ଗଲାଭ ନୋହେ କଦାଚିତେ ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ମିଳିଲେ ତହିଁରେ ସୁଖଭୋଗ ମିଳେ ।
ପୃଥିବୀ ପୁଣି ମିଳଇ ସେହି କର୍ମ ଫଳେ ॥
ଏଣୁ ମୁଁ ସେ ସବୁ କର୍ମ ପଚାରୁ ଅଛଇ ।
ଯେଉଁ କର୍ମ କଲେ ପୁଣି ଏ ପୃଥିବୀ ପାଇ ॥
ଏହା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସେ ମାର୍କଣ୍ଡ ମୁନି ।
ହେ ରାଜନ୍ୟ ମହାବାହୁ କ୍ଷତ୍ରଚୂଡ଼ାମଣି ॥
ଯାହା କଲେ ପୃଥ୍ୱୀ ଗୋରୁ ଅଗ୍ନି ବିପ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର ।
କାଞ୍ଚନ ଜଳ ଯୁବତୀ ମିଳଇ ବହୁତ ॥
କହୁଅଛି ସାବଧାନେ ଶୁଣ ନୃପବର ।
ମାତା ପିତା ନିନ୍ଦାକାରୀ ଯେ ଅଧମ ନର ॥
ଉପରକୁ ନ ଉଠି ସେ ତଳେ ପଡ଼ିଥାଇ ।
ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନ ଯେ ଏହି ॥
ଯୋଗ ନ ସାଧିଲେ ସେହି ସ୍ଥାନ ନ ମିଳଇ ।
ସେ ସ୍ଥାନ ଗୋଷ୍ଠ ପରମ ଦୁର୍ଲଭ ଅଟଇ ॥
ଘୋର ନରକେ ପଡ଼ଇ ପାପକାରୀ ନର ।
ନ କହି ଯେ ନ ଦେଖାଇ ଧନ ରତ୍ନ ସାର ॥
ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ନେଳ ଗୋରୁ ଅଣିଗ ବାହୁଟି
ମଣି ମୁକୁତା ବସନ ଆଦି ଚୋରିକର ॥
ପଛେ ପୁଣି ତାହା ସବୁ ନେଇ ରାଜ ଦିଅଇ ।
ସେହିଁ ସ୍ୱର୍ଗଭୁବନ ସେ ଲୋକକୁ ମିଳଇ ॥
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମନର ସରାଗେ ।
ଦାତା ଆଉର ଭୋଗୀଏ ଥାନ୍ତି ଯହିଁ ଭୋଗେ ॥
ସେ ସ୍ଥାନ ତାହାକୁ ମିଳେ ସେ ଅଧମଜନ ।
ଏହି କର୍ମଯୋଗୁଁ ହୁଏ ନରକେ ପତନ ॥
ଆମ୍ଭେ ଯେ କହିଲୁ ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଯୋଗ ପୁଣି ଧର୍ମ ସତ୍ୟ ଅସତ୍ୟ ଆଉର ॥
ନାସ୍ତିକ ଆସ୍ତିକ ଦାତା ଏମାନଙ୍କ ଫଳ ।
ବିଚାରିକୁ ଯାହା ଆସେ କର ମହୀପାଳ ॥
ଗୋପୀନାଥ କହେ ଭଜନେ ପ୍ରୟାଗ ସୁମର ।
ପ୍ରୟାଗ ପ୍ରୟାଗ କହି ପ୍ରୟାଗରେ ମର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ପ୍ରୟାଗ
ବ୍ରତ ଫଳ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଦ୍ୱାବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ତ୍ରୟୋବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରୟାଗ ବିଶେଷହେତୁ ବର୍ଣ୍ଣିଯ଼ ।
ପୁଣି ମାର୍କଣ୍ଡ ମୁନି କହିଲେ ରାଜନ ।
ବିଶେଷ ମହିମା ଏବେ ପ୍ରୟାଗର ଶୁଣ ॥
ସିନ୍ଧୁସାଗର ନୈମିଷ ଗୋତୀର୍ଥ ପୁଷ୍କର ।
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଗୟା ଗଙ୍ଗା ସଙ୍ଗମ ସାଗର ॥
ଏ ସବୁ ଆଉର ତୀର୍ଥ ଅଛଇ ବହୁତ ।
ଯେତେକ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନ ଯେତେ ପବିତ୍ର ପର୍ବତ ॥
ଏ ଆଦି ତିରିଶ କୋଟି ଦଶସହସ୍ର ତୀର୍ଥ ।
ଏ ସବୁ ଯେତେକ ଥାନ୍ତି ପ୍ରୟାଗରେ ନିତ୍ୟ ॥
ସକଳ ତୀର୍ଥେ ଜାହ୍ନବୀ ଦେବୀଙ୍କି ପୂଜନ୍ତି ।
ସର୍ବ ତୀର୍ଥ ମୁଖ୍ୟ ତା ଏଣୁ ସେ ବୋଲନ୍ତି ॥
ତିନିଗୋଟି କୁଣ୍ଡ ତିନି ସରୋବର ଦେଇ ।
ପ୍ରୟାଗ ବାଟରେ ବହିଗଲେ ଗଙ୍ଗାନଈ ॥
ସେ ସ୍ଥାନେ ଆସି ଯମୁନା ନଈ ମିଶିଗଲେ ।
ସେ ହେତୁ ପ୍ରୟାଗ ପୃଥ୍ୱୀ ଜଙ୍ଘ ବୋଲାଇଲେ ॥

ତାକୁ ଷୋଳଭାଗ କରି ତହୁଁ କେଲେ ଭାଗେ
ଆନ ତୀର୍ଥ ସବୁ ସମ ନୋହିବ ତା ସଙ୍ଗେ ॥
ବାୟୁ କହିଛନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ।
ଅଛନ୍ତି ଯେ ତିନିକୋଟି ତୀର୍ଥ ଶଏ ଲକ୍ଷେ ॥
ସେ ସବୁ ତୀର୍ଥ ଜାହ୍ନବୀ ଜଳେ ଅଛି ରହି ।
ସେ ପ୍ରୟାଗ ଭଗବତୀ ନାମେ ଅଛି କହି ॥
କମ୍ବଳ ଅଶ୍ୱତର ଏ ଦୁଇ ନାଗ ତୀର୍ଥ ।
ପ୍ରଜାପତିର ସେ ବେଦୀ ଆଦ୍ୟେ ନରନାଥ ॥
ଯଜ୍ଞର ଦେବତା ତହିଁ ମୂରତି ଧରନ୍ତି ।
ଋଷି ତପୀଏ ତାହାଙ୍କ ସେ ସ୍ଥାନେ ପୂଜନ୍ତି ॥
ଦେବ ମାନେ କରନ୍ତି ସେ ପ୍ରୟାଗେ ଯାଗ ।
ତ୍ରିଭୁବନୁ ଅଧିକ ତେଣୁ ଏ ପ୍ରୟାଗ ॥
ତିନିକୋଟି ଦଶସହସ୍ର ତୀର୍ଥ ଯେ ଅଛଇ ।
ସବୁହୁଁ ପ୍ରଭାବେ ସେହି ଅଧିକ ଅଟଇ ॥
ଯହିଁ ଗଙ୍ଗା ଅଛି ସେହି ଦେଶ ଗୋଟି ସାର ।
ସେ ଦେଶହିଁ ତପୋବନ ଜାଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ସିଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ର ଏକା ଜାଣ ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୂଳ ।
ଏ ସତ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଥା ଗୋଟା ଜାଣ ମୂଳ ॥
ଦ୍ୱିଜ ସାଧୁଙ୍କର କର୍ଣ୍ଣେ ମନ୍ତ୍ର ଗଙ୍ଗାନନ୍ଦ ।
ସେଥିରେ ସ୍ନାହାନ କଲେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଗମଇ ॥
ପୁତ୍ର ବନ୍ଧୁ ଶିଷ୍ୟ ଭୃତ୍ୟ ଜନହିଁ ଜପିବେ ।
ସବୁରି ଏ କର୍ଣ୍ଣେ ଜପ ମନ୍ତ୍ର ଏହି ଭବେ ॥
ଏହି ଗଙ୍ଗାନନ୍ଦ ତ୍ରିଭୁବନରେ ଧନ୍ୟ ।
ଏ ଗଙ୍ଗା ସ୍ୱର୍ଗର ସୁଖ କରଇ ପ୍ରଦାନ ॥
ଏହାକୁ ଏକା ସେବିବ ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳେ ।
ସକଳ ସୁଖ ଅଛଇ ଏହି ଗଙ୍ଗାଜଳେ ॥
ଏହି ଯେ ପୁଣ୍ୟ ଦିଅଇ ରମଣୀୟ ଏହି ।
ଏହାହୁଁ ପରମ ଧର୍ମ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ॥
ଗୁପତ ସ୍ଥାନ ଏ ମହାଋଷିଗଣଙ୍କର ।
ସକଳ ପାପ ଖଣ୍ଡଇ ଜାଣ ନୃପବର ॥
ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ଯେବଣ ଦ୍ୱିଜ ଏହାକୁ ପଢଇ ।
ଶରୀର ତାର ନିର୍ମଳ ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ॥
ନିତ ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ ଯେ ଏହା ଶୁଣଇ ।
ଜାତିସ୍ମର ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗଭୁବନେ ବସଇ ॥
ସାଧୁ ସନ୍ଥଙ୍କୁ କେବଳ ମିଳଇ ଏ ତୀର୍ଥ ।
ତୁମ୍ଭେ ଏହି ତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନକର ନରନାଥ ॥
ଅନ୍ୟ କାହିଁ ନ ଦିଅ ଏହି ମନ୍ତ୍ର ତୁମ୍ଭର ।
ପଚାରିବାରୁ କହିଲି ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଆଗର ॥
ତୋର ଯେତେ ଥିଲେ ପିତୃ ପିତାମହଗଣ ।
ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଧାରକୁ ଏହା କରିଣ ଶ୍ରବଣ ॥
ଜ୍ଞାନଯୋଗ ତୀର୍ଥ ଆଦି ପୁଣ୍ୟକର୍ମ ଯେତେ ।
ଏହାକୁ ସମ ନୋହିବେ ଜାଣ ଏ ଜଗତେ ॥
ଏହାର ଷୋଳଭାଗରୁ ଭାଗେକ ସମାନ ।
ନୋହିବେ ଏ ଆଦି ଯେତେ ପୁଣ୍ୟକର୍ମମାନ ॥
ଏ ସବୁ କର୍ମରେ କ୍ଲେଶ ପାଇବ ବହୁତ ।
ବହୁତ କଷ୍ଟେ ପରମଗତି ପଶୁପତ ॥
ପ୍ରୟାଗ କଥା ମନରେ ସୁମରିବା କ୍ଷଣି ।
ସ୍ୱର୍ଗଲୋକକୁ ଗମନ କରିବ ସେ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଏମନ୍ତ ମୁନିର ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବୋଇଲେ ପ୍ରୟାଗ କଥା କହିଲ ଆଦର ॥
ବିଶେଷ ମହିମା ତାର ଶୁଣିଲି ଜାଣିଲି ।
ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀମୁଖ ବାକ୍ୟକୁ ସତ୍ୟ ମୁଁ ମଣିଲି ॥
ପ୍ରୟାଗ ସବୁହୁଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏ କଥା ପ୍ରମାଣ ।
କି କଲେ ପାଇବି ମୁହିଁ ଏଥୁଁ ପରିତ୍ରାଣ ॥
ତାହା ମୋତେ କହ କୃପା କରି ମୁନିବର ।
ମାର୍କଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ॥
ସବୁ ଜଗତେ ସକଳ କହନ୍ତି ଏମନ୍ତ ।
ହରିହର ବ୍ରହ୍ମା ପ୍ରଭୁ ଅକ୍ଷୟ ଅନନ୍ତ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଯେ ସୃଷ୍ଟି କରଇ ବିଷ୍ଣୁ ତା ପାଳଇ ।
ରୁଦ୍ର କାଳପାନ୍ତେ ତାହା ସଂହାର କରଇ ॥
ନ ଦିଏ ନ ନିଏ କିଛି ନମାରେ ଈଶ୍ୱର ।
ଏହା ଯେ ଜାଣି ପାରଇ ସେହି ଜ୍ଞାନବର ॥
ତାକୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ କହି ତାକୁ ଯୋଗୀ କହି ।
ତାର ଏକା ଆଖି ଅଛି ସେ ସବୁ ଦେଖଇ ॥
ଯେ ଈଶ୍ୱର ସେହି ବ୍ରହ୍ମ ଜାଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ କର୍ମ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ॥
ଯାଗ ଯଜ୍ଞ ଯୋଗ ତପ ଜପ ଦାନ ଧ୍ୟାନ ।
ସେ ବ୍ରହ୍ମ ଗୋଟା ପ୍ରୟାଗେ ଅଛଇ ସୁଜନ ॥
ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ନାମେ ଯେଉଁ ତୀର୍ଥ ତା ଉତ୍ତରେ ।
ବିରାଜନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ସେଠା ବଟ ତରୁବରେ ॥
ଦେବତା ଗନ୍ଧର୍ବ ସିଦ୍ଧ ଋଷି ମୁନି ବସି ।
ପାପିମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତି ଆଶ୍ୱାସି ॥

ଏହାଙ୍କ ଭଳି ଆବର ରହିଛନ୍ତି ଯେତେ ।
ପରମ ଗତି ଲଭନ୍ତି ଜାଣ ସେ ସମସ୍ତେ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଯାହା ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣିଥିଲ ଆହେ ମୁନିବର ॥
ସେ କଥା ଯାକ କହିଲ ମୋ ଆଗେ ବୁଝାଇ
ସେମାନେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଥାଆନ୍ତି କପାଇଁ
ଏହାର ଯେ ତତ୍ତ୍ୱକଥା କହନ୍ତୁ ଆପଣ ।
ମାରକଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ହୋ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଶୁଣ ॥
ଏକା ଏମାନେ ନୁହନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ହର ।
ପ୍ରୟାଗରେ ଥାଆନ୍ତି ଶୁଣ କାରଣ ତାହାର ॥
ପାଞ୍ଚ ଯୋଜନ ବିସ୍ତାର ପ୍ରୟାଗ ମଣ୍ଡଳ ।
ଏମାନେ ଅଛନ୍ତି ସେହି ତୀର୍ଥ ରଖୁଆଳ ॥
ପାପକୁ ତା ଭିତରକୁ ଛାଡ଼ ନ ଦିଅନ୍ତି ।
ଅଳ୍ପ ପାପ ତହିଁ କଲେ ନରକେ ପକାନ୍ତି ॥
ଏକା ହରିହର ବ୍ରହ୍ମା ନୁହନ୍ତି ଆବର ।
ସପତ ଦ୍ୱୀପ ପର୍ବତ ସହିତ ସାଗର ॥
ସେ ପ୍ରୟାଗେ ରହିଥାନ୍ତି ପ୍ରଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ।
ଏହା ଭଳି ଜୀବଜନ୍ତୁ ଅଛନ୍ତି ତ ଯେତେ ॥
ପ୍ରଜାପତିର ସେ କ୍ଷେତ୍ର ତା ନାମ ପ୍ରୟାଗ ।
ଏଣୁ ପୁଣ୍ୟ ପବିତ୍ର ଏ ସ୍ଥାନ ମହାଭାଗ ॥
ଭାଇଙ୍କି ଘେନି ସୁଖରେ ରାଜ୍ୟ ପାଳ ତୁମ୍ଭେ ।
ଏମନ୍ତ ମୁନିଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ସେ ପାଣ୍ଡବେ ॥
ଉଠି ବିପ୍ର ମାନଙ୍କର ବନ୍ଦିଲେ ଚରଣ ।
ସୂତ କହନ୍ତି ଶୁଣନ୍ତି ସର୍ବ ଋଷିଗଣ ॥
ଗୁରୁ ଦେବତା ବିପ୍ରଙ୍କୁ କରନ୍ତେ ଭକତି ।
ଏ ସମୟେ ବାସୁଦେବ ତହିଁ ଉପଗତି ॥
ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆସନୁ ଉଠିଲେ ।
ଧୂପ ଦୀପ ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଦେଇ ପୂଜା କଲେ ॥
ଯୁଧିଷ୍ଠିର କରଧରି ବସାଇ ଆସନେ ।
ଚାରି ପାଣ୍ଡବେ ପଡିଲେ ଅଚ୍ୟୁତ ଚରଣେ ॥
ସକଳେ ମିଳି ଧର୍ମଙ୍କୁ କଲେ ଅଭିଷେକ ।
ଜୟଜୟ ଶବଦରେ ପୂରିଲା ତ୍ରିଲୋକ ॥
ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ମୁନି ସ୍ୱସ୍ତି ସ୍ୱସ୍ତି ଉଚ୍ଚାରିଲେ ।
କଲ୍ୟାଣ କରି ଆପଣ ଆଶ୍ରମକୁ ଗଲେ ॥
ଭାଇଙ୍କି ଘେନି ସେ ଧର୍ମ ପୁତ୍ର ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଭକ୍ତି ସହକାରେ ହୋଇ ଅତି ତତପର ॥

ମହାମହା ଦାନ ଯେତେ ସବୁ କଲେ ଦାନ ।
ପ୍ରଭାତରୁ ଉଠି ଶଯ୍ୟା ତେଜି ଯେଉଁ ଜନ ॥
ପଢଇ ଅବା ଶୁଣେ ଏ ପୁଣ୍ୟ ଆଖ୍ୟାନ ।
ସକଳ ପାପରୁ କ୍ଷଣେ ପାଇ ସେ ମୋଚନ ॥
ଅନ୍ତକାଳେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ସେ ବସଇ ।
ବାସୁଦେବ କହିଲେ ହେ ଧର୍ମ ନରସାଇଁ ॥
ମୋର କଥା କରିବାର ଉଚିତ ତୁମ୍ଭର ।
ସ୍ନେହ ବଶେ କହୁଅଛି ତା ତୁମ୍ଭ ଆଗର ॥
ଶୋକ ତେଜି ନିତ କର ପ୍ରୟାଗ ସ୍ମରଣ ।
ତା ସଙ୍ଗେ ମୋ ନାମ କରୁଥିବ ଉଚ୍ଚାରଣ ॥
ଶାଶ୍ୱତ ସ୍ୱର୍ଗଭୁବନ ପାଇବ ନିଶ୍ଚୟ ।
ଏଥିରେ ମନରେ କିଛି ନ କର ସଂଶୟ ॥
ଯାହା ଯାହା କହିଗଲେ ମାରକଣ୍ଡ ଯତି ।
ତାହା ସବେ ସତେ ସତ୍ୟ ଜାଣ ମହୀପତି ॥
ଯେ ପ୍ରୟାଗତୀର୍ଥେ ଯାଇଁ ଘର କରି ରହେ ।
ଭଲେହେଁ ପାପ କରନ୍ତେ ତାହାଙ୍କର ଦେହେ
ଆତ୍ମାକୁ ପବିତ୍ର କରି ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ପାଏ ।
ଯେ କିଛି ଦାନ ନ ଘେନି ସନ୍ତୋଷରେ ଥାଏ
ଶୁଚିମନ୍ତ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ତେଜି ଅହଂକାର ।
ସେହି ତୀର୍ଥ ଫଳ ଭୋଗ କରେ ନୃପବର ॥
ଯେ ଅକ୍ରୋଧୀ ସତ୍ୟବାଦୀ ଦୃଢବ୍ରତାଶ୍ରୟୀ ।
ପ୍ରାଣୀଠାରେ ଆତ୍ମତୁଲ୍ୟ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ।
ତୀର୍ଥର ଫଳକୁ ଭୋଗ କରଇ ସେ ଜନ ।
ସବୁ ଯଜ୍ଞ କରିଛନ୍ତି ଦେବ ଋଷିଗଣ ॥
ସେ ଯଜ୍ଞ ଦରିଦ୍ର ଜନେ ନ ପାରିବେ କରି ।
କାହୁଁ ସେ ପାଇବେ ଉପକରଣ ତାହାରି ॥
ମହାଧନୀ ରାଜାମାନେ କରି ଧନବ୍ୟୟ ।
ସେ ଯଜ୍ଞମାନ କରିବେ ଆହେ ଧର୍ମରାୟ ॥
ଦରିଦ୍ରେ କରି ପାରିବେ ଅଳପକେ ଯାହା ।
ଯଜ୍ଞର ଫଳ ପାଇବେ ଆହେ ନରନାହା ॥
କହୁଅଛି ତାହା ଏବେ ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ।
ଋଷି ମାନଙ୍କର ଅତି ଗୁପତ ଏ ସ୍ଥାନ ॥
ଏହି ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା ଯଜ୍ଞହୁଁ ଅଧିକ ।
ଏ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥେ ଅଛି ସବୁ ତୀର୍ଥ ଯାକ ॥
ଦଶକୋଟି ସହସ୍ର ତରିଶ କୋଟି ତୀର୍ଥ ।
ମାଘ ମାସରେ ଗଙ୍ଗାରେ ହୁଅନ୍ତି ମିଳିତ ॥

ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଅକଣ୍ଟକ ରାଜ୍ୟ ଭୋଗ କର ।
ଯଜ୍ଞ କରି ପାରିଲେ ତା ପଛେ ତୁମ୍ଭେ କର ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୟାଗ ବୋଲି ବୋଲୁଥାଅ ନିତ ।
ପାପ ଛୁଇଁ ନ ପାରିବ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନୃପତି ॥
ଏହା ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀ ମୁଖ ବଚନ ।
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୟାଗ ବୋଲି ବୋଲ ପ୍ରତର୍ଦ୍ଦନ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୟାଗ ଭକ୍ତ ଦୁରିତୁ ନିସ୍ତରି ।
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୟାଗ ଭକ୍ତ ପାପତାପ ହରି ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୟାଗ ନାମ ନାମ ମଧ୍ୟେ ସାର ।
ସାଧୁ ସଜ୍ଜନଙ୍କର ଗଳା ରତ୍ନହାର ॥
ପାପୀ ଗୋପୀନାଥ କହେ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୟାଗ ।
ଏ ପାପ ଜୀବନ ମୋହ କରୁ ପରିତ୍ୟାଗ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ପ୍ରୟାଗ
ବିଶେଷତ୍ୱ ହେତୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟୋ ନାମ
ତ୍ରୟୋବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚତୁର୍ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ହରିଭଜନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ପଚାରିଲେ ଋଷିଗଣେ ଆହେ ସୂତମୁନି ।
ଆମ୍ଭେ ଯାହା ପଚାରିଲୁଁ କହିଲ ତା ପୁଣି ॥
ପଚାରିବୁଁ ଆଉ ଏକ କଥା ତାହା କହ ।
ଆମ୍ଭ ମନରୁ ନିବାରି ଦିଅ ସେ ସନ୍ଦେହ ॥
ସର୍ବତୀର୍ଥ କଲେ ଯେଉଁ ଫଳ ପାଏ ଜନ ।
ଏମନ୍ତ କି କର୍ମ ଅଛି କହ ତପୋଧନ ॥
ସେ କର୍ମରେ ଧନ ଲୋଡ଼ା ନୁହଇ ଯେ ପୁଣି ।
ପରିଶ୍ରମ ନ ପଡ଼ଇ କହ ଥିଲେ ଜାଣି ॥
ଏତେ କଷ୍ଟ ପାଇ ତୀର୍ଥ କରି ନ ପାରିବା ।
ଗୃହରେ ଥାଇ ତୀର୍ଥର ଫଳକୁ ପାଇବା ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି କହିଲେ ମହାମୁନି ସୂତ ।
ବିପ୍ର କ୍ଷତ୍ରୀ ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ର ଚାରି ଜାତି ଖ୍ୟାତ ॥
ଧର୍ମ ଯୋଗ କର୍ମ ଯୋଗ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।
ନାନାପ୍ରକାର ମାର୍ଗରେ ବେଦେ ଲେଖା ହୋଇ
ଏ ବିଷୟେ ଋଷିମୁନିଙ୍କର ନାନାମତ ।
କେହି କହନ୍ତି ଯଜ୍ଞ ମହିମା ବହୁତ ॥
କେହି ବା ଦାନ ମହିମା କେ ତୀର୍ଥ ମହିମା ।
କେହି ଜପତପ ବିଧି ବିଧାନ ଗରିମା ॥
କହନ୍ତି ଏହିରୂପେ ନାନା ଋଷିମାନେ ।
ତହିଁରେ ଗୋଟିଏ ସାର ଜାଣ ତ୍ରିଭୁବନେ ॥
କାୟମନ ବଚନରେ ଯେ ବୋଲଇ ହରି ।
ହରି ଭକତକୁ ପୁଣି ହୃଦମଧ୍ୟେ ଧରି ॥
ଜିତିଲା ଜଗତକୁ ସେହି ଜିତିଲା ସକଳ ।
ଏଥିରେ ସଂଶୟ କିଛି ମନରେ ନ ଭାଳ ॥
ସର୍ବଦେବଙ୍କ ଈଶ୍ୱର ଉପରେ ଈଶ୍ୱର ।
ପୂଜିବ ଏକା ଶ୍ରୀହରି ଅଭୟ ପୟର ॥
ହରିନାମ ମହାମନ୍ତ୍ର ସଂସାରରେ ସାର ।
ଜପିଲେ ପାପ ପିଶାଚ ଛାଡ଼ିଯିବ ଦୂର ॥
ପାପୀ କଲେ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କି ଥରେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ।
ସର୍ବତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ଫଳେ ପାଇବ କାରଣ ॥
ଏଥିରେ କିଛି ସଂଶୟ ମନରେ ନ କର ।
ହରି ଦରଶନ ନିତ୍ୟ କରେ ଯେଉଁ ନର ॥
ସର୍ବତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କଲା ଫଳ ସେହୁ ପାଇ ।
ହରି ନାମ ମହାମନ୍ତ୍ର ନିତ୍ୟ ଯେ ଜପଇ ॥
ସର୍ବମନ୍ତ୍ର ଜପକଲା ଫଳ ତାକୁ ମିଳେ ।
କି କହିବି ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ହେ ଋଷି ମଣ୍ଡଳେ ॥
ହରିପ୍ରସାଦତୁଳସୀ ବାସନା ଯାହାର ।
ନାସାବାଟେ ଦେଇ ପଶେ ଶରୀର ଭିତର ॥
କାଳ ଯମର ପ୍ରଚଣ୍ଡ କରାଳ ବଦନ ।
ଦରଶନ ନ କରିବ ଏ ସତ୍ୟ ବଚନ ॥
ହରିଙ୍କି ଯେ ଥରେମାତ୍ର ପ୍ରଣାମ କରଇ ।
ଆଉ ସେ ମାତାର ସ୍ତନକ୍ଷୀର ନ ପିଅଇ ॥
ହରି ଚରଣେ ନିରତେ ଥାଇ ଯାର ମନ ।
ତାର ପାଦେ ନମସ୍କାର ମୋର ପୁନଃ ପୁନ ॥
ମ୍ଲେଚ୍ଛ ନୀଚ ଜାତି ବା ଶ୍ୱପଚ ଚଣ୍ଡାଳ ।
ହରିଭକତରେ ଯେବେ କାଟନ୍ତି ଥାନ୍ତି କାଳ ॥
ଯେଣୁ ସେଜନ ଶ୍ରୀହରି ଚରଣ ସେବକ ।
ଉତ୍ତମ ଜାତିରେ ଗଣ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି କାଳକ ॥
ଯହିଁ ତହିଁ ଗଲେ ସେହି ପାଇବ ଆଦର ।
କି କହିବା ବିପ୍ର ରାଜର୍ଷି ମୁନିଙ୍କର ॥
ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ର ଏ ଆଦିଙ୍କ କଥା ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ।
ଶ୍ରୀହରି ପାଦେ ଭକତି ରଖେ ଯେ ସବେଗେ ॥

ଗର୍ଭବାସ ଦର୍ଶନ ନ କରେ ସେ ଜନ ।
ଜାଣିହବା ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ମହିମାର ଗୁଣ ॥
ବନ୍ଦନ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ଆଗରେ ଯେ ଜନ ।
ନାଚି ନାଚି ହରି ନାମ କରଇ କୀର୍ତ୍ତନ ॥
ଗଙ୍ଗା ଆଦି ତୀର୍ଥ ଜଳପ୍ରାୟ ସେହି ନର ।
ପବିତ୍ରକାରୀ ହୁଅଇ ତିନି ଭୁବନର ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧାଭକତିରେ କଲେ ତାଙ୍କୁ ଦରଶନ ।
ତାହାର ଅଙ୍ଗ ସ୍ପରଶ ସଙ୍ଗ ଆଳାପନ ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ପାପୁ ମୁକତ ହୁଅଇ ।
ଏଥିରେ କିଛି ସଂଶୟ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ॥
ଶ୍ରୀହରିଙ୍କି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଯେଉଁ ନରେ ।
ସୁନ୍ଦର ଅତି ମଧୁର ମନୋହର ସ୍ୱରେ ॥
ହରିନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ କରି ତାଳିଦେଇ ।
ନାଚି ଯାନ୍ତି ଶ୍ରୀହରିରେ ପ୍ରେମେ ମତ୍ତହୋଇ ॥
ସେ କରତାଳ ପ୍ରଭବେ ପାଇ ଉପହାସ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ପାପ ତତକ୍ଷଣେ ବିନାଶ ॥
ଶ୍ରୀହରି ଭକତି କଥା ଯେ ଆଖ୍ୟାନେ ଥାଇ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ବା ଅଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ॥
ପାପୀ ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ତାର ଦରଶନେ ।
ପାପକୁ ନ ଭୟ ତାର ମୁକତିର ଗଣେ ॥
କୃଷ୍ଣନାମ ତୀର୍ଥ ସବୁ ତୀର୍ଥମଧ୍ୟେ ସାର ।
କୃଷ୍ଣନାମ ପ୍ରବେଶଇ କର୍ଣ୍ଣବିଳେ ଯାର ॥
ତାଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ତୀର୍ଥରୂପ ହୁଅଇ ଜଗତ ।
କୃଷ୍ଣ ନାମହୁଁ ଅଧିକ ନାହି ଆଉ ତୀର୍ଥ ॥
ଜପନାହିଁ ତପ ନାହିଁ ନାହିଁ କିଛି ଆନ ।
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରସାଦ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ପାଇ ନିତିଦିନ ॥
ଶିରେ ଧାରଣ କରଇ ଯେ ଜନ ସଂସାରେ ।
ଆପେ ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇ ଯମ ଶୋକ ନାଶ କରେ ।
ଏଣୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପୂଜିବ ନିତି ପ୍ରଣମିବ ।
ଏକଚକ୍ଷୁରେ ଯେ ହରିହରଙ୍କୁ ଦେଖିବ ॥
ଯେ ହରି ସେ ହର କିଛି ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନ ନାହିଁ ।
ଏମନ୍ତ ଯେ ବିଚାରଇ ନ ଦେଖେ ସେ ମହୀ ॥
ପୁଣି ସେ ଜନମ ଆଉ ଥରେ ନ ହୁଅଇ ।
ଏଣୁ ତୁମ୍ଭେ ଏକ ଆତ୍ମା ହରିହର ଦୁଇ ॥
ଆତ୍ମାରୂପେ ବିରାଜନ୍ତି ପ୍ରାଣିର ଶରୀରେ ।
ଅନାଦି ନିଧନ ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ସଂସାରେ ॥

ହରିଙ୍କୁ ପୂଜିଲେ ପୂଜା ପାଆନ୍ତି ଯେ ହର ।
ହରଙ୍କୁ ପୂଜିଲେ ପୂଜା ହେଲା ହରିଙ୍କର ॥
ସର୍ବ ଦେବମୟ ହରି ନାହିଁ ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନ ।
ହରିଙ୍କି ପୂଜିଲେ ପୂଜା ପାନ୍ତି ଦେବଗଣ ॥
ଭିନ୍ନମନେ କଲେ ଘୋର ନରକେ ପଡ଼ିବ ।
ପ୍ରାଣୀ ମଧ୍ୟେ ନ ଗଣନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ବାସୁଦେବ ॥
ହରି ପ୍ରିୟ ଜନମୂର୍ଖ ପଣ୍ଡିତ ବା ହେଉ ।
ଜ୍ଞାନୀ ବା ଅଜ୍ଞାନୀ ବିପ୍ର ଚଣ୍ଡାଳହିଁ ହେଉ ॥
ତାହାଙ୍କୁ ତାରନ୍ତି ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ।
ପାପବନ ଦାବାନଳ ଏକା ହରି ନାମ ॥
କୃଷ୍ଣନାମେ ଘୋର ପାପୁଁ ହୋଇବ ମୁକତ ।
ଜଗତର ଗୁରୁ ଏକା ହରି ହିଁ ସୁବ୍ରତ ॥
ନାମର ଶକତି ଯେତେ ହରି ତହିଁ ନାହିଁ ।
ହରିଙ୍କ ଶକତି ଯାକ ନାମେ ଅଛି ରହି ॥
ଏଥିରେ ଯେ ପରିଶ୍ରମ ଅଳପ ଆଦର ।
ଫଳର ବହୁତ ଦେଖି ନକରି ବିଚାର ॥
କଳିତରିକ କରନ୍ତି ସେ ପଡ଼େ ନରକେ ।
ଏଣୁକରି ଭକତିରେ ମନଦେବେ ଲୋକେ ॥
ହରିନାମ ସୁମରିବେ ଜପିବେ ନିରତେ ।
ହରିପୂଜାକାରୀ ପିଠି ରଖୁଥିବ ନିତ୍ୟ ॥
ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କାରିରେ ରଖୁଥିବ ଚିତ୍ତ ।
ଯମଦଣ୍ଡକୁ ତାହାର ନ ଥିବ ଯେ ଭୀତ ॥
ହରିନାମ ବଜ୍ର ପାପ ପର୍ବତ ଭଙ୍ଗନ ।
ହରିକ୍ଷେତ୍ରତୀର୍ଥ ମାଡ଼େ ଯାର ପାଦଦୁଇ ॥
ସେପାଦ ବେନି ସଫଳ ଧନ୍ୟହିଁ ଆବର ।
ହରିଙ୍କି ପୂଜା କରଇ ଯାର ବେନି କର ॥
ସେଦୁଇ ହସ୍ତ ଉତ୍ତମ ଅଙ୍ଗମଧ୍ୟେ ଧନ୍ୟ ।
ଯେ ଶିର ନିତ୍ୟ ନମଇ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଚରଣ ॥
ଶିରଙ୍କମଧ୍ୟେ ସେ ଶିର ଧନ୍ୟ ଏ ଜଗତେ ।
ଯେଉଁ ଜିହ୍ୱା ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ତବ ପଢୁଥାଇ ନିତ୍ୟେ ॥
ସବୁଜିହ୍ୱାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଜିହ୍ୱାହି ସାର ।
ହରିପାଦେ ଯେଉଁ ମନ ଥାଇ ନିରନ୍ତର ॥
ସେମନ ଧନ୍ୟ ବୋଲଇ ଏ ମହୀ ମଣ୍ଡଳେ ।
ଶ୍ରୀହରି ନାମ ପଶିବା ମାତ୍ରେ କର୍ଣ୍ଣବିଳେ ॥
ଯେ ଲୋମ ପୁଲକିତଇ ସେହି ଲୋମ ଲୋମଂ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗ କରିଣ ଶ୍ରବଣ ॥

ଝରି ଝରି ହୋଇ ନେତ୍ରୁ ଝରେ ପ୍ରେମନୀର
ସେହି ନେତ୍ର ନୀରସବୁ ନୀରମଧ୍ୟେ ସାର ॥
ଯେ ନାମ କହିବା ମାତ୍ରେ ଦିଅଇ ମୁକତି ।
ଏ ଅତି ବିଚିତ୍ର ଜନେ ତାହା ନ ଧରନ୍ତି ॥
ଜଣା ଯାଏ ସେ ଦଇବ ଦୋଷେ ଠକେ ପଡ଼େ
କୃଷ୍ଣରୂପ ଦରଶନେ ଯା ଲୋମ ନ ବଢ଼େ ॥
ଯୁବତି ସଙ୍ଗ ପ୍ରସଙ୍ଗେ କଳୁଷ ତା ମତି ।
ଜଗତେ ସେ ଜନ ଜାଣ ଠକରେ ପଡ଼ନ୍ତି ॥
କୃଷ୍ଣ ଏ ଦୁଇ ଅକ୍ଷର କୀର୍ତ୍ତନ ସମୟେ ।
ତ୍ରାହି କର ତ୍ରାହି କର ମୁଖରେ ନ କହେ ॥
ଭାବଭୋଳେ ନୟନରୁ ନ ଗଡ଼ଇ ନୀର ।
ଭାବଭରେ ନ କାନ୍ଦଇ ସେହି ମୂଢ଼ ନର ॥
ପୁତ୍ର ଦାରାଦି ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅକୃତାତ୍ମା ପୁଣି ।
ଜିହ୍ୱା ଥାଇଁ କୃଷ୍ଣନାମ ନ ଜପେ ଯେ ପ୍ରାଣୀ ॥
ମୁକତି ପାଶେ ଲଭିନ୍ତି ଯେ ନାମ ଜାଣୁଣୀ ।
ହେଳାରେ ଛାଡ଼ନ୍ତି ଜନେ ତାକୁ ପାଇ ପୁଣି ॥
କର୍ମ ଯୋଗେ ପୂଜା କଲେ ଶ୍ରୀହରି ପ୍ରସନ୍ନ ।
ତୀର୍ଥଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାର ଶ୍ରୀହରି ଭଜନ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କଲେ ହୁଅଇ ଯେ ଫଳ ।
ତୀର୍ଥେ ବୁଡ଼ିଲେ ପିଇଲେ ସବୁ ତୀର୍ଥଜଳ ॥
କୃଷ୍ଣ ସେବାରେ ସେ ଫଳ ସକଳ ମିଳିବ ।
କର୍ମ ଯୋଗେ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଯେ ଜନ ପୂଜିବ ॥
ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳେ ଧନ୍ୟ ଅଟଇ ସେ ନର ।
ଏଣୁ ଆହେ ମୁନିଗଣେ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜା କର ॥
ହରି ହରି ବୋଲି ଭାଇ କହେ ଗୋପୀନାଥ ।
ହରି ଅଟନ୍ତି ଅନାଥ ଜନଙ୍କର ନାଥ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ହରି-
ଭଜନ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଚତୁର୍ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

କର୍ମ ଯୋଗ ।

ପଚାରିଲେ ମୁନିବର ଆହେ ମୁନି ସୂତ ।
ଯେଉଁ କର୍ମ ଯୋଗ କଥା କହିଲ ଆମ୍ଭନ୍ତ ॥
ଯହିଁରେ ପୂଜିଲେ ହରି ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରସନ୍ନ ।
ସେ କର୍ମ ଯୋଗ ବିସ୍ତାରି କୁହ ତପୋଧନ ॥
ମୁକତି କାମୀ ପୂଜିବେ ହରିଙ୍କି କେମନ୍ତେ ।
କେବଣ ଉପାୟ କଲେ ଏ ଜନ ଜଗତେ ॥
ପାଇବେ ଜଗତ ଜନ ଈଶ୍ୱର ଭକତି ।
ଶୁଣିବାକୁ ତୁମ୍ଭ ମୁଖୁଁ ବଳିଅଛି ମତି ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ପୌରାଣିକ ।
ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ ମୁନି ଶୌନକ ॥
ପୂର୍ବେ ଦିନେ ଋଷିଗଣ ସଭା କରି ବସି ।
ଏକାଳେ ତହିଁ ମିଳିଲେ ବ୍ୟାସ ମହାଋଷି ॥
ପଚାରିଥିଲେ ଏ କଥା କହିଥିଲେ ବ୍ୟାସ ।
ବେଦରେ ମଧ୍ୟ ହୋଇଛି ସେ ବିଧି ପ୍ରକାଶ ॥
ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଫଳ ଅଧିକେ କରିବ ପ୍ରଦାନ ।
ମନୁ କହିଥିଲେ ଶୁଣିଥିଲେ ଋଷିଗଣ ॥
ସାତବର୍ଷ ଦୁଇମାସେ କିବା ଆଠବର୍ଷେ ।
ଉପନୟନ କରାଇ ପୁତ୍ରେ ଅବା ଶିଷ୍ୟେ ॥
ଦଣ୍ଡ ମେଖଳା ପଇତା ଅଜିନ ଉତ୍ତରୀ ।
ପକାଇ ପୂଜା କରିବ ଗୁରୁପାଦ ଧରି ॥
କପା ସୂତାରେ ପଇତା କରି ନବଗୁଣ ।
ପିନ୍ଧିବ ବାମ କନ୍ଧରେ ମନ୍ତ୍ରରେ ମନ୍ତ୍ରିଣ ॥
ବ୍ରହ୍ମା କହିଛନ୍ତି ତହିଁ ବ୍ରହ୍ମଗଣ୍ଠି ଦେବ ।
କଟିତଟେ କଉଷେୟ ବସନ ପିନ୍ଧିବ ॥
ସବୁବେଳେ ସେ ପଇତା ଥିବ କନ୍ଧଦେଶେ ।
ମୁକୁଳା ନ କରି ଗଣ୍ଠି ଦେବ ଶିଖାକେଶେ ॥
ଏଥି ଆନ କଲେ ସବୁ କର୍ମ ବୃଥା ତାର ।
ନ ମିଳିଲେ ସୂତା କଟା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ପାର ॥
ତା ଅଭାବେ ପିନ୍ଧିପାର କଷାୟି ବସନ ।
ସେ ସକଳ ହୋଇଥିବ ଶୁଭ୍ର ଶୁକ୍ଳବର୍ଣ୍ଣ ॥
କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ମୃଗ ଚର୍ମ ଉତ୍ତରୀ ପିନ୍ଧିବ ।
ନ ମିଳିଲେ ବଣଗୋରୁ ଚମରେ କରିବ ॥
କିବା ଗୁରୁ ନାଭିଧାରୀ ମୃଗ ଚର୍ମେ କର ।
ପଇତା ଗଳାଇ ଟେକି ଦକ୍ଷିଣ ଯେ କର ॥
ଶିର ବାଟେ ବାମକନ୍ଧେ ଦେବ ତା ଝୁଲାଇ ।
ଏହା କଲେ ଉପବୀତ ପଇତା ବୋଲାଇ ।
ଗଳାରେ ବାନ୍ଧି ଝୁଲାଇ ଦେଲେ ଉରସରେ ।
ନୀବୀତ ପଇତା ସେହି ବୋଲାଇ ସଂହାରେ ॥

ଦକ୍ଷିଣ କନ୍ଧରେ ରଖି ବାମକୁ ଲମ୍ୱାଇ ।
ପ୍ରାଚୀନାବୀତ ସନ୍ତା ଏମନ୍ତେ ବୋଲାଇ ॥
ପିତୃକାର୍ଯ୍ୟରେ ଏରୂପେ ପଇତା ଧାରଣ ।
ଘୃତରେ ଆହୁତ କଲେ ଅଗ୍ନି ମୁଖେ ଦାନ ॥
ଗୋଗ୍ରାସେ ଗୋଗୋଷ୍ଠରେ ଦେବ ତର୍ପଣେ
ବେଦପାଠ ଦ୍ୱିଜଭୋଜନରେ ବିପ୍ର ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ଗୁରୁପୂଜା ଋଷିଶୋଧେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପ୍ରଭୃତେ ।
ସାଧୁସଙ୍ଗମ ଦେବତା ପୂଜା ଆଦି ଯେତେ ॥
ଏ ସବୁ କର୍ମ କରିବ ବାମକନ୍ଧେ ରଖି ।
ମେଖଳା ବଳିବ ମୁଞ୍ଜତୃଣ ଯୋଖି ଯୋଖି ॥
ତିନିଗୁଣ କରି ତହି ଗଣ୍ଠିଏକ ଦେବ ।
ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି କଟିରେ ସେ ମେଖଳା ବାନ୍ଧିବ ॥
ମୁଞ୍ଜ ନ ମିଳିଲେ କୁଶ କରିବ ମେଖଳା ।
ବାଉଁଶ ପଳାଶ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ବିପ୍ର ବଳା ॥
ପାଦୁଁ କେଶ ଶେଷ ଯାଏ ଦଣ୍ଡର ପ୍ରମାଣ ।
ଅଛିଦ୍ର ଦୋଷ ରହିତ ଦ୍ୱିଜ ଧରିଥିବ ପୁଣ ॥
ସକାଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସନ୍ଧ୍ୟା କରିବ ଆବର ।
କାମ କ୍ରୋଧ ଲୋଭ ମୋହ ପର ଯେବେ ନର ॥
ସନ୍ଧ୍ୟା ନ କଲେ ନିଶ୍ଚୟ ପତିତ ହୁଅଇ ।
ଅଗ୍ନିକାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ଯେ ଅଗ୍ନି ଗୃହେ ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନ ଦେବ ପିତୃ ଋଷି ତର୍ପଣ କରିବ ।
ପତ୍ର ପୁଷ୍ପ ଯବ ଜଳେ ଦେବତା ପୂଜିବ ॥
ଆୟୁଷ ପୁଣି ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ।
ବୃଦ୍ଧ ଜନଙ୍କର ପାଦ ବନ୍ଦୁଥିବ ନିତ୍ୟେ ॥
ଆପଣା ନାମ କହିଣ କରିବ ପ୍ରଣତ ।
ଏହି କଲ୍ୟାଣ କରିବେ ବିପ୍ରେ ଶିଷ୍ୟ ପ୍ରତ ॥
ଆୟୁଷ୍ମାନ ହୁଅ କହି କରିବେ କଲ୍ୟାଣ ।
ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ବିପ୍ର କରିବ ପ୍ରଣାମ ॥
ପ୍ରତି ନମସ୍କାର ଯେଉଁ ବିପ୍ର ନ କରଇ ।
ଶୂଦ୍ରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ସେ ବିପ୍ର ଗଣନା ହୁଅଇ ॥
ଗୁରୁଜନେ ନ କରିବେ ପ୍ରତି ନମସ୍କାର ।
ଏ ବିଧିରେ ନମସ୍କାର ଜାଣି ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ॥
ବାମହସ୍ତ ଗୁରୁ ବାମ ପାଦରେ ରଖିବ ।
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ଦକ୍ଷିଣ ପାଦରେ ସ୍ଥାପିବ ॥
ଶିଷ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣେ ଗୁରୁମନ୍ତ୍ର ଦେବେ ତୁନି ତୁନି ।
ବିପ୍ର ଯେବେ ଜଳଘଟ କରରେ ଥିବ ଘେନି ॥

କିବା ଭକ୍ଷ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ପୁଷ୍ପ ସମିଧ ଆବର ।
ଦେବପୂଜା ଯୋଗ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଥିବ ଯେବେ କର ॥
ନମସ୍କାରେ ତାର ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟ ନିଷ୍ଫଳ ସର୍ବ ।
ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ପୂଜା ନ କରି ପକାଇବ ଧର ॥
ଏଣୁ ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କେବେ ନ କରିବ ।
ପିତା ବଡ଼ଭାଇ ରାଜା ମାମୁ ଗୁରୁଦେବ ॥
ମାତାମହ ପିତାମହ ଖୁଡ଼ୁତା ଶ୍ୱଶୁର ।
ଏମାନେ ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି ସଂସାର ଭିତର ॥
ନମସ୍କାରେ ବଡ଼ ସାନ କିଛି ନ ବାରିବ ।
ଏହାଙ୍କର ଭାରିଯାଙ୍କୁ ଏରୂପେ ମାନିବ ॥
ମାତା ତାର ଶାଶୁ ଆଈ ଆବର ପିଉଷୀ ।
ଶାଶୁ ତା ଭଉଣୀ ବଡ଼ ଭଉଣୀ ମାଉଷୀ ॥
ଧାଇ ଆଦି ମାତୃ ସର୍ବ ପିତୃପକ୍ଷ ଯେତେ ।
ଗୁରୁ ମଧ୍ୟରେ ଗଣନା ହୁଅନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥
କାୟମନ ବଚନରେ ଏହାଙ୍କୁ ପୂଜିବ ।
ପାଦବନ୍ଦି ହାତ ଯୋଡ଼ି କରି ଛିଡ଼ା ହେବ ॥
ଏକାସନେ ନ ବସିବ ଏହାଙ୍କ ସହିତେ ।
କଳି ତର୍କ ନ କରିବ ଏହାଙ୍କ ସାକ୍ଷାତେ ॥
ନ ରଖିବ କେତେବେଳେ ଆପଣା ବଡ଼ାଇ ।
କଟୁକଥା ନ କହିବ ଜୀବିକାର ପାଇଁ ॥
କ୍ରୋଧରେ ଯେ ଗାଳିମନ୍ଦ କିଛି ନ ବୋଲିବ
ଗୁରୁ ଦ୍ରୋହୀ ହେଲେ ପୁଣି ନରକେ ପଡ଼ିବ ॥
ଜନ୍ମଦାତା ବିଦ୍ୟାଦାତା ପୁଣି ମନ୍ତ୍ରଦାତା ।
କନ୍ୟା ଦାତା ଆବର ଯେ ପତି ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତା ॥
ଏମାନେ ପ୍ରଧାନ ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି ଜାଣିବ ।
ମଙ୍ଗଳକାମୀ ଏହାଙ୍କୁ ଅଧିକେ ପୂଜିବ ॥
ପିତା ମାତା ବଞ୍ଚିଥିବା ଯାଏ ତାର ପୁତ୍ର ।
ସବୁ ଛାଡ଼ି ତାଙ୍କ ପାଦ ସେବୁଥିବ ନିତ୍ୟ ॥
ପିତା ମାତା ତୋଷ ଯେବେ ଥାନ୍ତି ପୁତ୍ରଗୁଣେ
ତେବେ ପୁତ୍ର ସବୁଧର୍ମ ପାଇ ଦୁଇ ଗୁଣେ ॥
ପିତା ମାତା ତୁଲ୍ୟ ଗୁରୁ ଦେବତାହି ନାହିଁ ।
ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଉପକାର ଅସାଧ୍ୟ ଅଟଇ ॥
ଏଣୁ ପୁତ୍ର କାୟମନ ବଚନରେ ନିତ ।
ଉପୁଜାଉ ଥିବ ପିତା ମାତା ମନେ ପ୍ରୀତ ॥
ମୁକତ ନିମନ୍ତେ କର୍ମ ଛଡ଼ା ଆଦି ଯେତେ ।
ତାଙ୍କୁ ନ ପଚାରି ନ କରିବ କଦାଚିତେ ॥

ଏହି ଧର୍ମ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟେ ଅଟଇ ଯେ ସାର ।
ସର୍ବ ଲୋକେ ଫଳ ଏହୁ ଧରଇ ଅପାର ॥
ଗୁରୁ ସେବା ବିଦ୍ୟାଲାଭ କରିବ ଯେ ଶିଷ୍ୟ ।
ସେ ଶିଷ୍ୟ ଦେହାନ୍ତେ କରେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ବାସ
ପିତୃ ତୁଲ୍ୟ ବଡ଼ ଭାଇକି ଯେ ନ ମାନଇ ।
ସେ ଦୋଷେ ଘୋର ନରକେ ସେ ମୂଢ ପଡ଼ଇ
କେହୁ ଯେବେ ପଚାରିବ ସାଧୁମାର୍ଗ କାଏ ।
ବଡ଼ ଭାଇ ପିତୃତୁଲ୍ୟ ଗଉରବ ପାଏ ॥
ମାମୁ ଖୁଡ଼ୁତା ଶ୍ୱଶୁର ଗୁରୁ ପୁରୋହିତ ।
ବୟସେ ସାନ ହେଲେହେଁ ପୂଜିବ ଏହାନ୍ତ ॥
ଏହାଙ୍କୁ ଯେ କହୁଥିବ ଆପଣ ଆପଣ ।
କ୍ଷତ୍ରୀ ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ରଙ୍କର ପୂଜ୍ୟ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥
ଏମାନେ ହେଲେହେଁ ବୃଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନୀ ଗୁଣିଜନ ।
କେତେବେଳେ ନୁହନ୍ତି ଏ ବିପ୍ରଙ୍କର ମାନ୍ୟ ॥
ସବୁ ଜାତିଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ କଲ୍ୟାଣ କରିବେ ।
ସକଳ ଜାତି ବିପ୍ରଙ୍କ ଚରଣେ ବନ୍ଦିବେ ॥
ବିପ୍ର କ୍ଷତ୍ରୀ ବୈଶ୍ୟଙ୍କର ଅଗ୍ନି ଜାଣ ଗୁରୁ ।
ଅଗ୍ନି ନରଖି ପୂଜିଲେ ହୀନ ଶୂଦ୍ରଠାରୁ ॥
କ୍ଷତ୍ରିୟ ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ରଙ୍କ ଗୁରୁ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ନାରୀ ମାନଙ୍କର ଏକା ପତି ଗୁରୁ ଜାଣ ॥
ଅଭ୍ୟାଗତ ଜନଗୁରୁ ସବୁର ଅଟଇ ।
ଏହି କଥା ଗୋଟି ଶାସ୍ତ୍ରେ କଥିତ ଅଛଇ ॥
ବିଦ୍ୟାବିତ୍ତ ବନ୍ଧୁ କର୍ମ ବୟସ ଆବର ।
ଏ ପାଞ୍ଚି ମାନ୍ୟର ମୂଳ ଥାଏ ଯାହାଙ୍କର ॥
ଯହିଁ ତହିଁ ଗଉରବ ତାହାଙ୍କୁ ମିଳଇ ।
ବୁଢ଼ା ହେଲେ ଶୂଦ୍ର ଜାଣ ଗଉରବ ପାଇ ॥
ବାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଆଡ଼ ହୋଇ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେବ ।
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଅଧବାଟୁ ଭାଙ୍ଗିଯିବ ॥
ଏମନ୍ତେ ରାଜାଙ୍କୁ ପୁଣି ଅନ୍ଧଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ।
ରୋଗୀଙ୍କୁ ଯେ ଦୁର୍ବଳଙ୍କୁ ଭାରୁକି ଜନଙ୍କୁ ॥
ବାଟ ଛାଡ଼ି ଆଡ଼ ହୋଇ ଯିବ ଖଟେ ଦୂରେ ।
ଏମାନେ ଗଲୁ ଉତ୍ତାରୁ ଯିବ ପୁଣି ପଛେ ॥
ଭିକ୍ଷା କଲେ ଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ଗୃହରୁ ଆଣିବ ।
ଗୁରୁଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ପଛେ ଆହାର କରିବ ॥
ଗୁରୁ ନାହିଁ କଲେ ତାହା ଅପବିତ୍ର ହେଲା ।
ଅଧିକ ଭିକ୍ଷାରେ ଜାଣ ଧର୍ମ ନାଶ ଗଲା ॥

ଆହାର ବେଳେ କାହାଙ୍କୁ କିଛି ନ କହିବ ।
ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାର ବେଳେ ଆପଣ ବୋଲିବ ॥
ମାତା ଆବର ଭଉଣୀ ମାଉସୀ ପିଉଷୀ ।
ଏହାଙ୍କ ଭିକ୍ଷା ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଗୁରୁ ମନ ତୋଷି ॥
ସ୍ୱଜାତିଙ୍କ ଘରୁ ଭିକ୍ଷା ମାଗିଣ ଆଣିବ ।
ପତିତ ନୀଚ ଗୃହୀଙ୍କ ଘରକୁ ନ ଯିବ ॥
ଗୁରୁକୁଳରୁ ଯେ ଭିକ୍ଷା ନ ଆଣିବ କେଭେ ।
ଭିକ୍ଷାପାଇଁ ଜ୍ଞାତି ବନ୍ଧୁ ଗୃହକୁ ନ ଯିବେ ॥
ମାଗିବା ପାଇଁ କହିଲୁ ଯାହା ଯାହା ଘରେ ।
ଭିକ ନ ମିଳିଲେ ବୁଲି ଗ୍ରାମର ମଧ୍ୟରେ ॥
ଦଗ ବିଦଗ ଅନାଇ ଭିକ୍ଷା ପାତ୍ର ଧରି ।
ଯାହା ମିଳିବ ତହିଁରେ ଆତ୍ମା ତୋଷ କରି ॥
ଏହିରୂପେ ଉପାର୍ଜନ କରୁଥିବ ବୃତ୍ତି ।
ଜଣେକର ଅନ୍ନ କେଭେ ନ ଖାଇବ ଯତି ॥
ଉପବାସ ସଙ୍ଗେ ଏହି ବ୍ରତହିଁ ସମାନ ।
ମଦମତ୍ତେ କେଭେ ନିନ୍ଦା ନ କରିବ ଜନ ॥
ଏମନ୍ତ ଭିକ୍ଷୁକୁ ଦେଖି କରିବ ଆଦର ।
ଦେଖିଲା ମାତ୍ରେ ଆନନ୍ଦ ବଢ଼ିବ ଅପାର ॥
ଅତି ଭୋଜନରେ ବ୍ୟାଧି ଅଧିକେ ବଢ଼ଇ ।
ଆୟୁଷ ତୁଟଇ ସ୍ୱର୍ଗ ପୁର ନ ମିଳଇ ॥
ପାପ ଅରଜଇ ପ୍ରାଣିହିଂସା କରେ ପୁଣି ।
ଏଣୁ ବେଶି ନ ଖାଇବ କେତେବେଳେ ପ୍ରାଣୀ
ପୂର୍ବମୁଖ ହୋଇ ଅନ୍ନ କରିବ ଭୋଜନ ।
ଉତ୍ତର ମୁଖେ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ପାକ ନୋହେ ଅନ୍ନ
ଭୋଜନେ ବସିବେ ଆଗ ହାତ ପାଦ ଧୋଇ ।
ଶୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ଭୁଞ୍ଜିବ ବସି ତୂନି ହୋଇ ॥
ଦୁଇ ଥର ଆଚମନ କରିବ ଶେଷରେ ।
ଗୋପୀନାଥ କହେ କର୍ମ ଯୋଗେ ରହି ନରେ
ଏ ଭବ ସାଗରୁ ନିଶ୍ଚେ ପାଇବ ମୁକତି ।
ଶେଷେ ବଇକୁଣ୍ଠପୁରେ କରିବ ବସତି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
କର୍ମଯୋଗ କଥନଂ ନାମ
ପଞ୍ଚଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ୪୫

ଷଡ଼୍‌ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ସଦାଗ୍ରର ଧର୍ମ ।

କହନ୍ତି ସେ ବ୍ୟାସ ଦେବ ଶୁଣନ୍ତି ମୁନିଏ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ପାନ ଭୋଜନ କରିବା ସମୟେ ॥
ଆଗ ଆଚମନ କଲେ ପୁଣିହିଁ ଭୁଞ୍ଜିବ ।
ଭୋଜନାନ୍ତେ ଆଚମନ ପୁଣିହିଁ କରିବ ॥
ସ୍ନାନର ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତରେ ନିଦ୍ରା ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତେ
ତଳେ ଅଶ୍ରୁ ବିନ୍ଦୁ ପାତେ କିବା ରକ୍ତପାତେ ॥
ଆଚମନ କରି ଦେହ ପବିତ୍ର ରଖିବ ।
ପଥଗ୍ଲାନି ଆଚମନେ ଶ୍ରମ ନିବାରିବ ॥
କୁକ୍କୁର ଦର୍ଶନେ ବସ୍ତ୍ରପାଲଟିବା ବେଳେ ।
ମଳ ମୂତ୍ର ରେତ ତ୍ୟାଗ ବଚନ ଅଶ୍ଳୀଳେ ॥
ଛେପ ପକାଇବ ଯେବେ ତଳେ ଥୁଥୁକରି ।
ପାଠପଢ଼ା ଆରମ୍ଭିବ ଯେବେ ପୋଥିଧରି ॥
କାସିଲା ସମୟେ ହାଇ ବାରିଲା ସମୟେ ।
ଅକସ୍ମାତେ ଶମଶାନେ ପଶି ଯେବେ ଯାଏ ॥
ଏ ସବୁରେ ଶୁଦ୍ଧ ହେବ ଆଚମନ କରି ।
ଚଣ୍ଡାଳ ମେଳଛ ନୀଚଜନ ଶୂଦ୍ରସ୍ତ୍ରୀ ॥
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ହସ୍ତେ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗରେ ।
ଏହାଙ୍କ ସହିତ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଲା ପରେ ॥
ଆଚମନ କରି ଦେହ ପବିତ୍ର ରଖିବ ।
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଭୋଜନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେବେ କି ଦେଖିବ ॥
ପବିତ୍ର ହେଲେହେଁ ପୁଣି ଆଚମନ ବାରେ ।
ସ୍ନାନ ପାନ ଭୋଜନରେ ଆଚମନ ଥରେ ॥
ମଳ ମୂତ୍ର ତେଜି ଶୁଚମନ୍ତ ହୋଇଆସି ।
ଥରେମାତ୍ର ଆଚମନ କରିବ ଯେ ବସି ॥
ନିଦ୍ରାକାଳେ ସାୟଂକାଳେ ସକାଳରେ ଥରେ ।
କିବାଅଗ୍ନି ଲୁଣ ଗୋତ୍ର ଭୂମି ଛୁଇଁ କରେ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ ସଂସର୍ଗରେ ନୀଳବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନେ ।
ଫିଟି ଯାଇଥିବା ନିଜ କେଶର ବନ୍ଧନେ ॥
ପାଲଟି ପକାଇ ଦେବା ବସନ ଛୁଇଁଲେ ।
ଜଳ ଲୁଣ ଛୁଇଁ ଛୁଇଁ ଶୁଦ୍ଧ ହେବ ଭଲେ ॥
ପୂର୍ବମୁଖ ବା ଉତ୍ତର ମୁଖ ହୋଇ ବସି ।
ନ ପଡ଼ଥିବ ହସ୍ତରୁ ଯେଉଁ ଜଳ ଖସି ॥
ଫେନହିଁ ନଥିବ ତହିଁ ଉଷ୍ମ ନୋହି ଥିବ ।
ସେ ଜଳରେ ଆଚମନ ବିଧାନେ କରିବ ॥
ଶିର କଣ୍ଠକୁ ଆବୃତ ରଖିବ ବସନେ ।
କଛା ମାରିବ କେଶକୁ ବାନ୍ଧିବ ଯତନେ ॥
ପାଦ ଦୁଇକ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଧୋଇ ସାରି ।
ପବିତ୍ର ହେବ ଏରୂପେ ଆଚମନ କରି ॥
ପାଗବାନ୍ଧି ଆଚମନ ନ କରିବ ଜଳେ ।
ଆଚମନ ନ କରିବ ବୃଷ୍ଟି ଧାରା ଜଳେ ॥
ଛିଡ଼ା ଛିଡ଼ା ଆଚମନ କେବେହେଁ ନ କରିବ ।
ଏକହସ୍ତେ ଦେଇଥିବା ଜଳ ବରଜିବ ॥
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଜଳେ ନିଷେଧ ଜାଣ ଆଚମନ ।
କନ୍ଧେ ଯେବେ ଯଜ୍ଞସୂତ୍ର ନ ଥିବ ହେ ଜାଣ ॥
ପାଦୁକା ଆସନେ ଥାଇ ବହିର୍ଜାନୁ ହୋଇ ।
ହସୁଥିବ ଅବା ଆନ ସଙ୍ଗେ କଥା କହି ॥
ପ୍ରୟୋଜନେ ନ ଆସିବା ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଦେଖିଣ ।
ଖଟ ଉପରେ କି ଶଯ୍ୟା ଆସନେ ଶୋଇଣ ॥
ଏ ସବୁରେ ଆଚମନ ନିଷେଧ ଜାଣିବ ।
ଆଚମନରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଯେତେହେଁ ନ ଫୁଟିବ ॥
ଫୁଟିଲେ ସେ ଆଚମନ ଫଳ କିଛି ନାହିଁ ।
ଫେନଥିବା ଜଳ ଜାଣ ଅଶୁଦ୍ଧ ଅଟଇ ॥
ହାତେ ଜଳ ତୋଳି ଦେବା ଜଳ ଅପବିତ୍ର ।
ମଅଳ ଜଳ ଆବର ଜଳ ମିଶା ମୂତ୍ର ॥
ଶୂଦ୍ର ପୁଣି ଯେ ଅଶୁଚି ପତିତ ଆବର ।
ଏମାନେ ଛୁଇଁଲେ ଅପବିତ୍ର ହୋଏ ନୀର ॥
ସେ ଜଳରେ ଆଚମନ କଲେ ଫଳ ନାହିଁ ।
ଖାରଜଳେ ଆଚମନ କେବେହେଁ ନ ଯୋଗାଇ ॥
ଗୋଳିଆ ଜଳରେ ଆଚମନ ନ କରିବ ।
ଅସ୍ୱାଦୁ ଜଳ ସେ କାର୍ଯ୍ୟେ ଅଯୋଗ୍ୟ ଜାଣିବ ॥
ହୃଦଗତ ଜଳେ ବିପ୍ର ହୁଅଇ ପବିତ୍ର ।
କ୍ଷତ୍ରିୟ ପବିତ୍ର ହେଲେ ଜଳ ହୃଦଗତ ॥
ବୈଶ୍ୟ ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ମୁଖଗତ ଜଳେ ।
ଶୂଦ୍ର ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ ଜଳ ଓଠରେ ଲାଗିଲେ ॥
ଏବିଧିରେ ଆଚମନ ଗୁଣବର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ।
ଯେ ରେଖା ଅଛଇ ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି ମୂଳର ॥
ତାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମତୀର୍ଥ ମୁନିବରେ ।
ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି ଯେ ବଷି ଆଙ୍ଗୁଳି ମଧ୍ୟରେ ॥

ଯେତେକ ସ୍ଥାନ ତାହାକୁ ପିତୃତୀର୍ଥ କହ୍ନ ।
କାଣି ଆଙ୍ଗୁଳି ମୂଳରୁ ପଛକୁ ଯେ ରହ୍ନ ॥
ପ୍ରଜାପତି ତୀର୍ଥ ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ତାହାକୁ ।
ଦେବତୀର୍ଥ ବୋଲି ସବୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ଅଗ୍ରକୁ ॥
ଅଙ୍ଗୁଳି ମୂଳକୁ ଋଷି ତୀର୍ଥବୋଲି କହ୍ନ ।
ଦେବ ତୀର୍ଥ ଋଷି ତୀର୍ଥ ଏହ୍ନ ତୀର୍ଥ ଦୁଇ ॥
ମଧ୍ୟଭାଗଟି ଆଗ୍ନେୟ ତୀର୍ଥ ଯେ ବୋଲାଇ ।
ସଉମିକ ତୀର୍ଥ ବୋଲି କେହ୍ନ କେହ୍ନ କହି ॥
ଏହା ଜାଣିଣ ମୋହରେ ନ ପଡ଼ ଋଷିଏ ।
ବ୍ରହ୍ମତୀର୍ଥେ ଆଚମନ କରିବ ସର୍ବଏ ॥
ଦେବ ତୀର୍ଥେ ହୁଏ ପିତୃ ତୀର୍ଥେ ହୁଏ ନାହିଁ
ତିନିଥର ଜଳପାନେ ଆଚମନ ହୋଇ ॥
ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଳି ମୂଳରେ ମୁଖ ଘଷି ଦେଇ ।
ତାକୁ ଯେ ଶୁଦ୍ଧ କରିବ ପୁଣି ଜଳଛୁଇଁ ॥
କାଣି ଆଙ୍ଗୁଠିରୁ ପାଖ ଆଙ୍ଗୁଠି ଆବର ।
ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଠି ଏ ଦୁଇଗୋଟି ଆଙ୍ଗୁଳିର ॥
ଅଗ୍ରଭାଗ ଯୋଡ଼ି ନେତ୍ର ଦୁଇକି ଛୁଇଁବ ।
ଋଷି ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଠିର ମୂଳକୁ ଯୋଡ଼ିବ ॥
ତହିଁରେ ପୁଣି ଛୁଇଁବ ନାକ ପୁଡାଦୁଇ ।
କାଣି ଆଙ୍ଗୁଳି ଯେ ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଳି ଏ ଦୁଇ ॥
ଅଗ୍ର ସଂଯୋଗେ ଛୁଇଁବ କର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗଳକୁ ।
ତହୁଁ ଏକ କରି ସବୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ଅଗ୍ରକୁ ॥
ଜଳେ ବୁଡାଇ ହୃଦୟ ଶିରକୁ ଯେ ଛୁଇଁ ।
ତହିଁରେ ପୁଣି ଛୁଇଁବ ଜାନୁ ଜଙ୍ଘ ଦୁଇ ॥
ତିନିବାର ଆଚମନ ଜଳପାନେ ତୋଷ ।
ଦେବଙ୍କ ସହିତ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଯେ ମହେଶ ॥
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସନ୍ତୋଷ ମୁଖ ଶୁଦ୍ଧ କଲେ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ତୋଷ ହୋନ୍ତି ନୟନ ଛୁଇଁଲେ ॥
ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ଦୁଇ ନାସାପୁଟେ ତୋଷ ।
କର୍ଣ୍ଣଦୁଇରେ ସନ୍ତୋଷ ପବନ ହୁତାଶ ॥
ସକଳ ଦେବତା ତୋଷ ହୃଦୟ ସ୍ପର୍ଶେ ।
ଶିର ସ୍ପରଶେ ସନ୍ତୋଷ ପରମ ପୁରୁଷେ ॥
ମୁଖକୁ ଧୋଇବା ବେଳେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ବେଳେ
ସେ ଛେପ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ନୋହେ ଅଙ୍ଗରେ ପଡଲେ ।
ଦାନ୍ତେ ଲଗିଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ଜାଣ ଦାନ୍ତପରି ।
ଅଶୁଚି ନୁହଇ ଯେହ୍ନ ଜିଭ ଲଗି କରି ॥

ଆନକୁ ଶିଖାଇ ଦେବା ବେଳେ ଆଚମନ ।
ପାଦରେ ପଡ଼ଇ ଯେଉଁ ଜଳବିନ୍ଦୁ ମାନ ॥
ଭୂମିର ଧୂଳି ସଦୃଶ ଜାଣିବ ତାହାକୁ ।
ଏଥିରେ ଯେ ଛୁଆଁ ଦୋଷ ନ ଲାଗେ କାହାକୁ
ମଧୁପର୍କ ସୋମରସ ତାମ୍ବୁଳ ଯେ ଫଳ ।
ଆଖୁ ଆମ୍ବ କଦଳୀ ଏ ଆଦି ଯେତେ ଫଳ ॥
ଖାଇଲେ ତହିଁରେ ଛୁଆଁ ଦୋଷ କିଛି ନାହିଁ ।
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଦୋଷ ଆବର ନାହିଁ କିଛି ତହିଁ ॥
ପରଷିବା ବେଳେ ଯହିଁ ଛଡା ଅନ୍ନ ପାନ ।
ଅନ୍ନ ଆଦି ଘେନି ମାତ୍ର କରନ୍ତି ଗମନ ॥
ଜାଣିଲେ ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ତହିଁ ରଖି ଦେଇ ବେଗେ
ଝଟିକେ ଆଚମନ କରି ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ସର୍ବଗେ ॥
ଭୁଞ୍ଜିଲେ ସେ ଦ୍ରବ୍ୟେ ଆଉ ନାହିଁ କିଛି ଦୋଷ
କଂସା ତମ୍ବା ରୂପା ଆଦି ପାତ୍ର ତଇଜସ ॥
ସେ ପାତ୍ରରେ ଦ୍ରବ୍ୟଘେନି ଯାଉ ଯାଉ ଯେବେ
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଛୁଇଁବ ତହିଁ ରଖି ଦେଇ ତେବେ ॥
ଆଚମନ କରି ପୁଣି ଭୁଞ୍ଜିଲେ ତାହାକୁ ।
ଦୋଷ ନ ଲାଗଇ ଏହା କହିଲି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ବସ୍ତୁ ନ ଜାଣି ଯେବେ କି ଛୁଇଁବ ।
ଆଚମନ କରି ଆପେ ପବିତ୍ର ହୋଇବ ॥
ରାତିରେ ବା ବନେ ବନେ ଯାଉ ଯାଉ ଯେବେ
ଚୋର ବା ବ୍ୟାଘ୍ର ଭୟରୁ କି ପଥ ଉଗାଳିବେ ॥
ଭୋଜନ ପାଇଁ ଯେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଧରିଥିବ କରେ ।
ମଳ ମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗକରି ଯେବେ କି ଭୟରେ ॥
ମାତ୍ର ନୋହିବ ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆହେ ଋଷିଗଣ ।
ଯଜ୍ଞ ସୂତ୍ରତା ଦକ୍ଷିଣ କର୍ଣ୍ଣରେ ଦେଇଣ ॥
ଉତ୍ତରକୁ ମୁଖ କରି ଦିବସେ ବସିବ ।
ମଳମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗ ବେଳେ ମଉନେ ରହିବ ॥
ଦକ୍ଷିଣକୁ ମୁଖକରି ବସିବ ରାତିରେ ।
କାଠଭୂଣି ଢେଲା ଘାସ ଆଛାଦ ଭୂମିରେ ॥
ବସିବା ବେଳେ ବସନେ ଶିରକୁ ଆଛାଦ ।
ନିଷେଧ ସ୍ଥାନ ଅଟଇ ଗମ୍ୟ କୂପନଦୀ ॥
ଗୋଷ୍ଠ ଦେବତା ଆଳୟ ଗାଈ ବିପ୍ର ଅନଳ ।
ଶାଦ୍ୱଳ ଭୂମି ଆବର ଶମଶାନ ସ୍ଥଳ ॥
ବାଟରେ ପାଣିକୂଳରେ କାଠରୁ ଉପରେ ।
ହୁଙ୍କା ପାଖରେ ବାଡ଼ର ମୂଳରେ ଗାଡରେ ॥

ଏତେ ସ୍ଥାନେ ମଳ ମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗ ନ କରିବ ।
ତ୍ୟାଗବେଳେ ଥୁଥୁକର ଛେପ ନ ପେଡିବ ॥
ଦଉଡ଼ ଦଉଡ଼ ଯାଇ ନ ବସିବ କେବେ ।
ପର୍ବତ ଉପରେ ମଳ ମୂତ୍ର ନ ତେଜିବେ ॥
ଭଙ୍ଗାଦେଉଳରେ ମଳମୂତ୍ର ନ କରିବ ।
ତୁଷ ଅଙ୍ଗାର ଉପରେ କେବେ ନ ବସିବ ॥
ହାଡ଼ ଖପର ଉପରେ ତୀର୍ଥରେ ଆବର ।
ଚଉପଥା ବାଟ ଦାଣ୍ଡ ଚକର ଉପର ॥
ଗୋଖରରେ ବଗିଚାରେ ଉଷର ଭୂମିରେ ।
ସ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁ ବିପ୍ର ଗୋରୁ ଦେବ ସମ୍ମୁଖରେ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ତାରା ଚନ୍ଦ୍ର ନକ୍ଷତ୍ର ଆବର ।
ଅନଳ ଆଦି ଜ୍ୟୋତିଷ୍କ ପଦାର୍ଥ ନିକର ॥
ଏହାଙ୍କୁ ଚାହିଁବ ନାହିଁ ତ୍ୟାଗ କଲବେଳେ ।
ଶଉଚ ହେବ ମୃତ୍ତିକା ଦେଇ ଶୁଦ୍ଧଜଳେ ॥
କୂପ ଭିତର ମୃତ୍ତିକା ପବିତ୍ର ଅଟଇ ।
ସେ ମାଟି ମଳ ମୂତ୍ରର ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ହରଇ ॥
ମାଉଁଶମାଟି କାଦୁଅମାଟି ଅପବିତ୍ର ।
ଉଷର ଭୂମି ମୃତ୍ତିକା ଆବର ଯେ ପଥ ॥
ମାଟିହାତ କରି ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିବା ମାଟି ।
ଦେବ ଆୟତନ ମାଟି କୂଅପାଖ ମାଟି ।
ଜଳର ଭିତର ମାଟି ବାଡିର ଭିତର ।
ଏଥିରେ ଯେ ମାଟି ହାତ ନ କରିବ ନର ॥
ନିଷେଧ ମାଟି ଏ ସବୁ ମାଟିକି ଯେ କହି ।
ବ୍ୟାସ ଯାହା କହିଛନ୍ତି ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥
ଏରୂପେ ଶଉଚୀ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
ଗୁରୁ ଡାକିଲେ ପଢିବ ବସି ପୋଥି ଧରି ॥
ପଢ଼ିବା ବେଳେ ଗୁରୁଙ୍କ ମୁଖକୁ ଚାହିଁବ ।
ମନଦେଇ ଶୁଣୁଥିବ ମନେ ରଖୁଥିବ ॥
ନିତ୍ୟ ହେବ ସଦାଚାରୀ ଯତ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
ଗୁରୁଆଜ୍ଞା ପାଳୁଥିବ ଅତି ଯତ୍ନକରି ॥
ବସିବାକୁ ଗୁରୁ ଯେବେ କହିବେ ବସିବ ।
ଗୁରୁ କି କହିବେ ବୋଲି ଚାହିଁ ରହିଥିବ ॥
ଶୋଇ ପୁଣି ଗୁରୁଙ୍କୁ ସେ ନ ଦେବ ଉତ୍ତର ।
ଖାଉଥିବ ଯେବେ ଉଠି ଆସିବ ସତ୍ୱର ॥
ବସିଥିଲେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କହିବ ଗୁରୁଙ୍କୁ ।
ପଛକୁ ମୁଖ କରିଣ ନ କହିବ ତାଙ୍କୁ ॥

ଶିଷ୍ୟ କିମ୍ବା ଶିଷ୍ୟା ହେଉ ଗୁରୁ ସନ୍ନିଧାନେ ।
ନମ୍ର ହୋଇ କହୁଥିବ ବିନୟ ବଚନେ ॥
ଗୁରୁ ନାମ ନ ଧରିବ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନ କରି ।
ନ ଚାଲିବ କେବେ ଗୁରୁ ଚାଲୁଥିଲା ପରି ॥
ଗୁରୁଙ୍କ ଖତେଇ ହୋଇ ନ କହିବ କେବେ ।
ଉପହାସ ନ କରିବେ ଥଟ୍ଟା ନ କରିବେ ॥
ଗୁରୁ ନିନ୍ଦା ଶୁଣି ହାତ ଦେଉଥିବ କାନେ ।
ଗୁରୁଙ୍କୁ ନିନ୍ଦା ନ କରି କହିବ ବଚନେ ॥
କ୍ରୋଧେ କେବେ ଗୁରୁସେବା ନ କରିବ ଶିଷ୍ୟ
ବିତଣ୍ଡା ଯୁକ୍ତି ନ କରି ହୋଇଥିବ ଦାସ ॥
ଜଳ କଳଶୀ ସମିଧ କୁଶ ଫୁଲ ଫଳ ।
ଗୁରୁଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିବ ଏ ସକଳ ॥
ଗୁରୁଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ତଇଳ ମର୍ଦ୍ଦନ କରିବ ।
ସ୍ନାନ ଅନ୍ତେ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ବସ୍ତ୍ରେ ପୋଛିଦେବ
ଗୁରୁଶୋଇବା ଶେଯରେ ନ ଶୋଇବ କେବେ
ଜୋତା କଠାଉ ଗୁରୁର କେବେ ନ ମାଡ଼ିବେ
ଗୁରୁର ଛାଇକି ମାଡ ନ ଚାଲିବ ପୁଣି ।
ନିତ୍ୟ ଦେଉଥିବ ତାଙ୍କୁ ଦାନ୍ତକାଠି ପାଣି ॥
ଭିକମାଗି ଆଣି ଖାଇ ଯାହା କି ବଳିବ ।
ଗୁରୁଙ୍କୁ ତା ଦେଉଥିବ କୁଣ୍ଠ ନ କରିବ ॥
ଗୁରୁଙ୍କୁ ନ କହି ଆଜ୍ଞା ନ ନେଇ ତାଙ୍କର ।
ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ କାହିଁ ନ ଯିବ ସେ ନର ॥
ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଗଲେ ।
ବେଗେ ନ ଚାଲିବ ତାଙ୍କ ଆଗେ ଭୂମିତଳେ
ହାଇ ନ ମାରିବ ପୁଣି ଗର୍ବେ ନ ହସିବ ।
ନ ଗର୍ଜି ବାହାସ୍ଫୋଟକ ତାଳି ନ ମାରିବ ॥
ଗୁରୁ ବିମନା ହୋଇଲେ ସଦା ଦେବ ଛାଡ଼
ପାଖରେ ବସିବ ତଳେ ଆସନ ନ ମାଡ଼ି ॥
ଗୁରୁଙ୍କ ଆସନ ଶେଯେ ଯାନେ ନ ବସିବ ।
ଗୁରୁ ଧାଇଁଲେ ତାହାଙ୍କ ପଛରେ ଧାଇଁବ ॥
ଶଗଡ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ଓଟର ପିଠିରେ ।
କୁଶ ବିଷ୍ଟର ଆସନେ ଶିଳାର ଉପରେ ॥
କୋଠାଘରେ ନଉକାରେ ଏକାଠି ବସିବ ।
ଏଥିରେ ଶିଷ୍ୟର କିଛି ଦୋଷ ନ ଲାଗିବ ॥
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ସବୁବେଳେ ହୋଇଥିବ ଯତ ।
ଅକ୍ରୋଧୀ ଯେ ଶୁଦ୍ଧମନ ହୋଇଥିବ ବ୍ରତୀ ॥

ହିତକଥା କହୁଥିବ ବଚନ କୋମଳ ।
ସୁଗନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ସୁଗନ୍ଧ ମାଲ୍ୟ ଏ ସକଳ ॥
ବର୍ଜ୍ଜନ କରିବ ପ୍ରାଣିହିଂସା ନ କରିବ ।
ତୈଳ ମର୍ଦ୍ଦନ ନେତ୍ରେ କଳା ନ ଦେଇବ ॥
ଛତା ଧରି ନ ବୁଲିବ ନ ଖାଇବ ପାନ ।
କାମ ଲୋଭ ଭୟ ନିଦ୍ରା ଏ ସବୁ ବର୍ଜ୍ଜନ ॥
ପରନିନ୍ଦା କଟୁକଥା ତର୍ଜ୍ଜନ ଗର୍ଜ୍ଜନ ।
ସ୍ତ୍ରୀସଙ୍ଗ ନ କରିବ ସ୍ତ୍ରୀ ଦରଶନ ॥
ଏ ସବୁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀର ନିଷେଧ ଜାଣିବ ।
ଜଳ କଳଶୀ ଗୋମୟ ଏହାକୁ ଆଣିବ ॥
ଫୁଲ କୁଶ କାଠ ଭିକ୍ଷା ଅନ୍ନ ଘୃତ ଲୁଣ ।
ଏଥିରେ ଯେ ଦୋଷ ନାହିଁ ଜାଣ ମୁନିଗଣ ॥
ବାସି ଦ୍ରବ୍ୟ ନ ଛୁଇଁବ ନୃତ୍ୟ ନ ଦେଖିବ ।
ଗୀତ ନ ଶୁଣିବ ନୀଚ ସଙ୍ଗ ନ କରିବ ॥
ଗୁରୁ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଔଷଧ ଅନ୍ନ ନ ଖାଇବ ।
ସ୍ନାନବେଳେ ଜଳେ ପଶି ଘଷି ମାଜି ହେବ ॥
ଦେହ ମଳ ଭଲରୂପେ ପୋଛି ପାଛି ଦେଇ ।
ଅଧିକ ବେଳ ଜଳରେ ପଶି ନ ଯୋଗାଇ ॥
ଅଳପକ୍ଷଣେ ସ୍ନାନାଦି କର୍ମ ଶେଷ କରି ।
ତରତର ହୋଇ ଜଳୁ ଆସିବ ବାହାରି ॥
ଲୋଭେ ମୋହେ ଗୁରୁସେବା ନ କଲେକ ଶିଷ୍ୟ
ପତିତ ହେବ ଦେହାନ୍ତେ ନର୍କକୁଣ୍ଡେ ବାସ ॥
ଗୁରୁଦ୍ରୋହୀ ନର୍କେ ଯାନ୍ତି ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ।
ପୁରାତନ କଥା ଏହି ଜାଣ ସୁପଣ୍ଡିତ ॥
ଲୌକିକ ବୈଦିକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ।
ଯେଉଁ ଗୁରୁଠାରେ ଥାଇ ତା ପାଦ ସେବନ ॥
ତେମନ୍ତ ଗୁରୁକୁ କେଭେ ନ ଛାଡ଼ିବ ଶିଷ୍ୟ ।
ଛାଡ଼ିଲେ ସେ ମୂର୍ଖଜନ ହୋଇବ ଅବଶ୍ୟ ॥
ହିତାହିତ କାର୍ଯ୍ୟାକାର୍ଯ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ଯାର ।
ଅତି ଗର୍ବିତ ଯେ ପୁଣି ନାହିଁ ତ ବିଚାର ॥
ଏମନ୍ତ ଗୁରୁକୁ ଶିଷ୍ୟ ତେଜିବ ତକ୍ଷଣେ ।
ଗୁରୁଙ୍କର ଗୁରୁଙ୍କୁ ଯେ ଦେଖିବ ନୟନେ ॥
ଗୁରୁ ପ୍ରାୟ ତାଙ୍କ ସେବା କରି ତାଙ୍କୁ କହି ।
ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବ ତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ନେଇ ॥
ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି ଯେବେ ନିତ ଦିନ ।
ହିତଉପଦେଶ ଦାତା ଗୁରୁ ଯୋଗିଜନ ॥

ଏରୂପେ ସେବା ତାହାଙ୍କୁ ନ କରିବ ଶିଷ୍ୟ ।
ମାନ୍ୟ ନ କଲେ ଅଧର୍ମ ହୋଇବ ଅବଶ୍ୟ ॥
ନମସ୍କାର ଆସନାଦି ଦେଉଥିବ ତାଙ୍କୁ ।
ଗୁରୁପୁତ୍ର ଗୁରୁପତ୍ନୀ ଗୁରୁଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ॥
ଗୁରୁପ୍ରାୟ ପୂଜୁଥିବ ନ କରିବ ହେଳା ।
ସାନ ଅବା ବଡ଼ ହେଉ ଗୁରୁଙ୍କର ବଳା ॥
ଗୁରୁତୁଲ୍ୟ ମାନ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଶିଷ୍ୟହିଁ କରିବ ।
ଭାଇ ଗୁରୁବୋଲି ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଡାକୁଥିବ ॥
ଘଷି ମୋଡ଼ି ନ ଦେବ ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ।
ସ୍ନାନପାଇଁ ଜଳ ଆଣି ନ ଦେବ ଯେ ତାଙ୍କୁ ॥
ପାଦକୁ ନ ଧୋଇ ଦେବ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ତେଜିବ ।
ସବର୍ଣ୍ଣା ଗୁରୁପତ୍ନୀଙ୍କୁ ମାନ୍ୟ କରୁଥିବ ॥
ଅସବର୍ଣ୍ଣା ଗୁରୁପତ୍ନୀ ପାଦେ ପ୍ରଣମିବ ।
ତୈଳ ମର୍ଦ୍ଦନ ଆଦି ବର୍ଜ୍ଜନ କରିବ ॥
ଗୁରୁପତ୍ନୀ ହୋଇଥିବେ ଯେବେ ସେ ଯୁବତୀ ।
ତାଙ୍କପାଦେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖି କରିବ ପ୍ରଣତି ॥
ବଦନକୁ ନ ଚାହିଁବ ଅଙ୍ଗ ନ ଛୁଇଁବ ।
ପ୍ରଣାମ କରି ସାଧୁଙ୍କ ଧର୍ମ ଆଚରିବ ॥
ପ୍ରବାସରୁ ଶିଷ୍ୟ ଯେବେ ଘରକୁ ଆସଇ ।
ମାଉସୀ ପିଉସୀ ଶାଶୁ ଗୁରୁପତ୍ନୀ ମାନଙ୍କୁ ॥
ଦେଖିଲା ମାତ୍ରେ ଏହାଙ୍କ ପାଦରେ ପଡ଼ିବ ।
ଜ୍ଞାତି ସମ୍ବନ୍ଧୀ ଯେ ମାନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ବନ୍ଦିବ ॥
ପିଉସୀ ମାଉସୀ ବଡ଼ଭଉଣୀ ଏ ତିନି ।
ଏହାଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବ ଯେସନେ ଜନନୀ ॥
ଏମନ୍ତ ଶିଷ୍ୟକୁ ଗୁରୁ ବେଦ ପଢ଼ାଇବେ ।
ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇବ ଶରୀର ଜାଣିବନ୍ତି ତେବେ ॥
ଶିଷ୍ୟ ଯେବେ ଗୁରୁ ଘରେ ବରଷେକ ରହି ।
ଗୁରୁ ଯେବେ ସେ ଶିଷ୍ୟକୁ ପାଠ ନ ପଢ଼ାଇ ॥
ଶିଷ୍ୟର ଯେତେକ ପାପ ସବୁ ଗୁରୁଦେହେ ।
ନିଷ୍ପାପ ହୋଇଣ ଶିଷ୍ୟ ଫେରି ଆସେ ଗୃହେ
ଗୁରୁ-ସେବାକାରୀ ପୁଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୁମର ।
ଜ୍ଞାନଦାତା ଅନ୍ନଦାତା ଧାର୍ମିକ ଆବର ॥
ଶୁଚିମନ୍ତ ଶକ୍ତିମନ୍ତ ଜଳଦାତା ଜାଣ ।
ସାଧୁ ଆଉ ଶିଷ୍ୟ ଛଅଜଣ ଏହି ଦଶଜଣ ॥
ଏହାଙ୍କୁ ଯେ ବିଦ୍ୟା ଦାନ କଲେ ମହାପୁଣ୍ୟ ।
ସତ୍ୟବାଦୀ ଅକ୍ରୋଧୀ ଯେ ଅହିଂସକ ପୁଣ ॥

ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞାକାରୀ ପ୍ରିୟ ବଶ୍ୟାଂଶୀ ଅଟଇ ।
ଏ ଷଡ଼ ଜଣଙ୍କୁ ଗୁରୁ ପାଠ ଦେବେ କହି ॥
ପଢ଼ା କରିବ ଉତ୍ତର ବଦନେ ମୁଖ କରି ।
ଗୁରୁ ମୁଖକୁ ଚାହିଁବ ଗୁରୁ ପାଦ ଧରି ॥
ପଢ଼ ବୋଇଲେ ପଢ଼ିବ ଶିଷ୍ୟ ତତକ୍ଷଣେ ।
ରହ କହନ୍ତେ ରହିବ ଗୁରୁ ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ନମସ୍କାର ପ୍ରାଣାୟାମ ଆଚମନ କରି ।
ବେଦ ପଢ଼ିବ ଆଦ୍ୟରେ ଓଁକାର ଉଚ୍ଚାରି ॥
ବ୍ରହ୍ମାଞ୍ଜଳି ହୋଇ ବେଦ ପଢ଼ୁଥିବ ନିତ ।
ସବୁ ପ୍ରାଣିଙ୍କର ଚକ୍ଷୁ ବେଦ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟୋତ ॥
ବେଦ ନ ପଢ଼ିଲେ ବିପ୍ର ନୁହଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଋକବେଦ ପଢ଼ା ଯେବେ କରି ନିତଦିନ ॥
ହୋମ କରି ସୋମରସେ ଦେବଙ୍କୁ ତୋଷିବ ।
ସକଳ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ତହିଁରେ ହୋଇବ ॥
ଯଜୁର୍ବେଦ ନିତ୍ୟପାଠେ ଦେବେ ଦେବ ଋଦ୍ଧି ।
ସାମ ବେଦପାଠେ ଘୃତ ଦେବ ଅଛି ବିଧି ॥
ଅଥର୍ବ ବେଦ ପଢ଼ିଲେ ତୋଷିବ ମଧୁ ଦେବ ।
ଧର୍ମର ଅଙ୍ଗ ପୁରାଣ ଯେବେକ ପଢ଼ିବ ॥
ମାଂସ ଦେବ ତାଙ୍କୁ ଆଗ କରାଇ ଭୁଞ୍ଜତ ।
ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରକୁ ଜପ କରୁଥିବ ନିତ ॥
ଦେବତାଙ୍କ ଆଗେ ବସି ଏକାନ୍ତେ ବା ବନେ ।
ଗାୟତ୍ରୀ ଜପ କରିବ ଯେ ବିଧି ବିଧାନେ ॥
ସହସ୍ରବାର ଗାୟତ୍ରୀ ଜପିଲେ ଉତ୍ତମ ।
ଶତବାର ଜପ କଲେ ସେ ହୋଏ ମଧ୍ୟମ ॥
ଅଧମ ଗାୟତ୍ରୀ ଜପ ହୁଏ ଦଶବାରେ ।
ଏହାକୁ ଯେ ଜପଯଜ୍ଞ ବୋଲନ୍ତି ସଂସାରେ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଦିନେ ତୁଳାଦଣ୍ଡ ନିକିତିକ ଆଣି ।
ଚାରିବେଦ ଗାୟତ୍ରୀକି ତୁଳାଥିଲେ ପୁଣି ॥
ଦୁହେଁ ସମ ନ ହୋଇଲେ ଜାଣ ଋଷିଗଣେ ।
ଏଣୁ ଗାୟତ୍ରୀ ଜପିବ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭକ୍ତିମନେ ॥
ଆଦ୍ୟେ ଓଁକାର ତା ପରେ ପଢ଼ିବ ବ୍ୟାହୃତି ।
ତହୁଁ ସାବିତ୍ରୀ ପଢ଼ନ୍ତେ ହୋଇବ ଗାୟତ୍ରୀ ॥
ଭୂର୍ଭୁବ ସ୍ୱ ଏ ତିନି ଅକ୍ଷର ବ୍ୟାହୃତି ।
ଭୁବ ଯେ ପୃଥ୍ୱୀ ଜାଣ ଭୂ ଅଟେ ପ୍ରକୃତି ॥
ସ୍ୱ ଅକ୍ଷର କାଳ ବୋଲି ଜାଣ ଋଷିଗଣ ।
ଭୂ ଅକ୍ଷର ବିଷ୍ଣୁ ହେଲେ ଭୁବ ବ୍ରହ୍ମ ଜାଣ ॥
ସ୍ୱ ଅକ୍ଷର ଅଟଇ ଯେ ଦେବ ମହେଶ୍ୱର ।
ଭୁବ ରଜୋଗୁଣ ହେଲେ ସତ୍ତ୍ୱ ଭୂ ଅକ୍ଷର ॥
ସ୍ୱ ଅକ୍ଷର ତମଗୁଣ ଜାଣ ଋଷିଜନେ ।
ଓଁକାରକୁ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି ଘେନ ମନେ ॥
ସାବିତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର ତାହାର ଅଟଇ ଶକତି ।
ଏ ମନ୍ତ୍ରକୁ ମହାଯୋଗ ବୋଲି ଯେ ବୋଲନ୍ତି ॥
ସାରରୁ ସାର ଏ ମନ୍ତ୍ର ଜାଣ ଋଷିବରେ ।
ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ନିତ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରେ ॥
ବେଦର ମାତା ଅଟଇ ଏ ଦେବୀ ଗାୟତ୍ରୀ ।
ଅର୍ଥ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ ଯେ ବିପ୍ରେ ଜପନ୍ତି ॥
ଦେହାନ୍ତେ ପରମ ଗତି ପାଇବେ ଏ ତଥ୍ୟ ।
ଗାୟତ୍ରୀ ଗର୍ଭରୁ ସବୁ ବେଦ ହୋଏ ଜାତ ॥
ଏଣୁ ଗାୟତ୍ରୀକି ବେଦଜନନୀ କହନ୍ତି ।
ଲୋକ ପାବନୀ ଅଟଇ ଏକା ଏ ଗାୟତ୍ରୀ ॥
ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରରୁ ଜପ ମନ୍ତ୍ର ଆଉ ନାହିଁ ।
ଏହା ଜାଣି ଯେ ଜପଇ ସେ ମୁକତି ପାଇ ॥
ଆଷାଢ଼ ଶ୍ରାବଣ ଭାଦ୍ର ଏହି ତିନିମାସେ ।
ବେଦ ପାଠର ଆରମ୍ଭ କରିବ ବିଶେଷେ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟର ଦକ୍ଷିଣ ଗତି ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚମାସ ।
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ କରିବ ଯେ ବେଦକୁ ଅଭ୍ୟାସ ॥
ପୁଷ୍ୟାନକ୍ଷତ୍ର ପ୍ରଭାତେ ଦ୍ୱିଜ ଆରମ୍ଭିବ ।
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷରେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବେଦକୁ ପଢ଼ିବ ॥
କୃଷ୍ଣପକ୍ଷେ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଟଇ ପ୍ରଶସ୍ତ ।
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷେ ଦ୍ୱିଜେ ହେବେ ବେଦପାଠେ ରତ ॥
କୃଷ୍ଣପକ୍ଷରେ ବେଦାଙ୍ଗ ସକଳ ପୁରାଣ ।
ନିଷେଧ ଦିବସ ଏବେ କହୁଅଛି ଶୁଣ ॥
ଗ୍ରୀଷ୍ମେ ଯେବେ ଧୂଳି ହୋଇ ବହଇ ପବନ ।
ଦିବସରେ ଧୂଳି ଉଠି ଆଚ୍ଛାଦେ ଗଗନ ॥
ବିଜୁଳି ମାରଇ ମେଘଗର୍ଜନ କରେ ।
ମହାଉଲ୍କାପାତ ଯେବେ ହୁଏ ଗଗନରେ ॥
ମୂଷଳଧାର ପ୍ରମାଣେ ବରଷଇ ଘନ ।
ଏହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ଲୋକେ ଅକାଳ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ॥
ଏ ଦିନମାନ ନିଷେଧ ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ ।
ଆଉର ଅକାଳେ ଯେବେ ମେଘ ବରଷିବ ॥
ଦେଖିଲେ ନ ପଢ଼ି ବାନ୍ଧି ରଖିଦେବ ପୋଥି ।
ନିର୍ଘାତ ଭୂମି କମ୍ପରେ ଦିବସ ରାତି ॥

ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣରେ ଗ୍ରହର ସନ୍ଧିରେ ।
କିବା ନକ୍ଷତ୍ର ପାତରେ ଏ ସବୁ ଦିନରେ ॥
ବେଦ କେଭେ ନ ପଢ଼ିବ ବ୍ରହ୍ମା କହିଛନ୍ତି ।
ଝଡ଼ ଅତ୍ର ନ ଫିଟିବ କେବେ ବେଦପୋଥି ॥
ବିଜୁଳି ମେଘ ଗର୍ଜନ ହୋଇଲେ ସେକାଳେ ।
ନ ପଢ଼ିଣ ଅହୋରାତ୍ର ବସିବ କଷ୍ଟଲେ ॥
ମୂତ୍ରାଦି ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ସ୍ଥାନେ ଗ୍ରାମେ ବା ନଗରେ ।
ଶବପୋଡ଼ା ହୋଇଥିବ ଗ୍ରାମରେ ଭୂମିରେ ॥
ଶୂଦ୍ର ଆଗରେ ରୋଦନ ଶବ୍ଦ ଶୁଭେ ଯହିଁ ।
ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ ଏଥେ ପ୍ରଜାପତି କହି ॥
ବୃଷ୍ଟି କାଳେ ଜଳମଧ୍ୟେ ରାତି ଅଧେ ପୁଣି ।
ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ କେଭେ ମନେ ମନେ ଗୁଣି ॥
ମଳ ମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗ କାଳେ ଭୋଜନର ବେଳେ ।
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ବେଳେ ଆଉର ଅପବିତ୍ର କାଳେ ॥
ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ କିବା ମନେ ନ ଧରିବ ।
ରାଜାର ମୃତ୍ୟୁ ସମ ଯେ ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ ॥
ଗ୍ରହଣ କାଳେ ଦକ୍ଷିଣା ସଙ୍ଗେ ଦାନ ଘେନି ।
ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ କହିଛନ୍ତି ପଦ୍ମଯୋନି ॥
ଶ୍ରାଦ୍ଧର ଦକ୍ଷିଣା ଧରି ନ ପଢ଼ିବ ବେଦ ।
ତିନିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଥିରେ ନିଷେଧ ॥
ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ନଜୀର୍ଣ୍ଣ ନ ହୁଏ ଉଦରେ ।
ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବେଦ ପାଠ ନିଷେଧ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ॥
ତଇଳ ଦେହରେ ଲଗାଇ ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ ।
ସ୍ନେହ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଜରଜର ଥିବ ॥
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ବେଦ ପଢ଼ିବା ନିଷେଧ ।
ଆଉର ଯା କହୁଅଛୁଁ ଶୁଣ ଋଷିବୃନ୍ଦ ॥
ଶୋଇ ନ ପଢ଼ିବ ପୁଣି ଆଣ୍ଠୁଭିଡ଼ି ଦେଇ ।
ଆମିଷ ଖାଇ ଶୂଦ୍ରର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଅନ୍ନ ଖାଇ ॥
ନ ପଢ଼ିବ ବେଦ କେଭେ ବିଧିର ନିଷେଧ ।
ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଶୁଭଇ ଯେବେ ବାଣର ଶବଦ ॥
ଅଧିକ ହିମ ବୃଷ୍ଟିରେ କେବେ ନ ପଢ଼ିବ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ଯେ ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥି ବରଜିବ ॥
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଅଷ୍ଟମୀ ଏ ଦୁଇ ତିଥି ଛାଡ଼ ।
ପ୍ରତିପଦା ତିଥି ମନେ କରିଥିବ ଦୃଢ଼ ॥
ଅପଢ଼ା ଦିବସ ବୋଲି ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି ।
ପଢ଼ିଲେ ପାଠ ସକଳ ପାସୋରି ଯାଆନ୍ତି ॥

ଉପାକର୍ମେ ଯେ ଉତ୍ସର୍ଗ କର୍ମେ ତିନିରାତି ।
ଅଷ୍ଟକା ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ଋଷୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠେ ଦିବାରାତି ॥
ମର୍ଗଶିର ପୂଷ ମାଘ ଏ ତିନି ମାସରେ ।
କୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷର ଯେ ତିନି ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥିରେ ॥
ଅଷ୍ଟକା ତିଥି ପଡ଼ଇ କହିଛନ୍ତି ଜ୍ଞାନୀ ।
ଦେହେ ଶ୍ଳେଷ୍ମ ଘୋଟି ଥିଲେ ନ ପଢ଼ିବ ପୁଣି ॥
ଶିମୁଳୀ ବୃକ୍ଷର ମୂଳେ କେଭେ ନ ପଢ଼ିବ ।
ମଧୂକ ତରୁ ମୂଳର ଛାୟା ବରଜିବ ॥
କୋବିଦାର ତରୁମୂଳେ କଇଥର ମୂଳେ ।
ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ ଏହା କହନ୍ତି ସକଳେ ॥
ଗୁରୁ ମଲେ ସମପାଠୀ ଯେତେ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
ବେଦ ନ ପଢ଼ିବେ ତିନି ଦିନ ହେତୁ କରି ॥
ରାକ୍ଷସଙ୍କ ହିଂସା ଦିନ ଏ ସବୁ ଅଟଇ ।
ପଢ଼ିଲେ ନାନାଦି ବିଘ୍ନ ତହିଁ ଉପୁଜଇ ॥
ନାଣ୍ଡିଏ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ିବ ହୋଇଲେ ଆବଶ୍ୟକ ।
ବେଦ ଅଙ୍ଗ ଇତିହାସ ପୁରାଣ ଯେତେକ ॥
ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର ଆଦି ପାଠ କଲେ ଦୋଷ ନାହିଁ ।
ଯାହା ଶୁଣିଥିଲି ବ୍ରହ୍ମା ମୁଖୁ ତାହା କହି ॥
ଆଗ ବେଦ ନ ପଢ଼ି ଯେ ଆନ ପାଠ ପଢ଼େ
କଥା ବାର୍ତ୍ତାର ଅଯୋଗ୍ୟ ଜନ ସେହି ମୂଢ଼େ
ଯେ କେବଳ ବେଦ ପଢ଼ି ଅର୍ଥ ନ ପଢ଼ଇ ।
ଅଧମ ଅଜ୍ଞାନ ମୂର୍ଖ ସେ ଜନ ଅଟଇ ॥
ନ ବୁଝଇ ଆଲୋଚନା ନ କରଇ ଯେ ଜନ ।
ପଙ୍କେ ଲଖିଥିବା ଗୋରୁପ୍ରାୟ ଅବସନ୍ନ ॥
ବେଦ ପଢ଼ି ତାକୁ ଯେବେ ବୁଝି ନ ପାରଇ ।
ବୁଝି ପାରିଲେ କି ହେବ ନ ପାରେ ବୁଝାଇ ॥
ବୁଝାଇ କି ହେବ ଯେବେ ନ ପାଳଇ ତାହା ।
ଶୂଦ୍ର ସମାନ ସେ ଜନ ଜାଣିଥାଅ ଏହା ॥
ଗାୟତ୍ରୀ ସାବିତ୍ରୀ ଶତଛନ୍ଦ ବେଦ ପାଠ ।
ବେଦାନ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ର ଆଉର ପୁରାଣ ଯେ ପାଠ ॥
ନିତି ପଢ଼ୁଥିବ ଏହା ବିଧିର ବିଧାନ ।
ଗୋପୀନାଥ କହେ ଜନେ ପାଇବ ସୁଜ୍ଞାନ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ କର୍ମ-
ଯୋଗ କଥନଂ ନାମ
ଷଡ଼୍ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ସଦାଚାର ଧର୍ମ ।

ବ୍ୟାସ ମୁନି କହିଲେ ହେ ଶୁଣ ଋଷିଗଣ ।
ଏମନ୍ତେ ଗୁରୁ ଗୃହରେ ପଢି ସାରି ପୁଣ ॥
ଫେରି ଆସି ସ୍ନାନ କରି ଦଣ୍ଡ ଆଦି ତେଜି ।
ଉତ୍ତମ ଶୁଦ୍ଧ ବସନ ପିନ୍ଧି ଅଙ୍ଗ ମାଜି ॥
ଗୁରୁଙ୍କୁ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇ ଘେନି ଅନୁମତ ।
ଯାହାର ଇଚ୍ଛା ବଳିବ ସେ ହୋଇବ ଯତ ॥
ଗୃହୀ ହେବା ପାଇଁ ମନ ବଳିବ ଯାହାର ।
ନଖକୁ କାଟିବ ପୁଣି ହୋଇବ କ୍ଷଉର ॥
ବାଉଁଶ ଦଣ୍ଡ ଧାରଣି କଉପୀନ ବାସ ।
ଯଜ୍ଞ ପଇତା ଆବର ଉତ୍ତରୀୟ ବାସ ॥
ଜଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ କମଣ୍ଡଳୁ କଠାଉ ଯେ ଯୋଡା ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ କୁଣ୍ଡଳ ଦୁଇ ଶୁଭ୍ର ପାଗ ଛତା ॥
କାଞ୍ଚନ ବିନା ରତ୍ନାଦି କେବେହେଁ ନ ପିନ୍ଧିବ ।
ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ମାଳା ଗଳେ ଧାରଣ କରିବ ॥
ପିନ୍ଧିଥିବ ଶୁଦ୍ଧ ଶୁକ୍ଳ ବସନ ନିରତ ।
ସୁଗନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର କରୁଥିବ ଗାତ୍ର ॥
ଯେମନ୍ତେ ହୋଇବ ସେହି ଜନ ମନୋହର ।
ନ ପିନ୍ଧିବ ଚିରାଲୁଗା ମଳିନ ଆବର ॥
ରଙ୍ଗ ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତେଜକ ବସ୍ତ୍ର ନ ପିନ୍ଧିବ ।
ଅନ୍ୟ ପିନ୍ଧିଥିବା ବସ୍ତ୍ର ବର୍ଜନ କରିବ ॥
ପିନ୍ଧି ହୋଇଥିବା ଯେତେ କଠାଉ କୁଣ୍ଡଳ ।
ମାଲ୍ୟ ପୁଷ୍ପ ମାଳ ହାର ସୁଗନ୍ଧ ତଇଳ ॥
ଏ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବର୍ଜନ କରିବ ଆବର ।
ଦକ୍ଷିଣ ଅଙ୍ଗେ ପିନ୍ଧିବ ରୂପ ଅଳଂକାର ॥
କୃଷ୍ଣାଜିନ ଉପବୀତ ଦକ୍ଷିଣେ ଲମ୍ବାଇ ।
ବକ୍ଷକେ ଛଡ଼ିବ ବସନ ପିନ୍ଧା ନ ଯୋଗାଇ ॥
ସମାନ ଋଷି ପ୍ରବର ଗୋତ୍ରଜାତ କନ୍ୟା ।
ଆବର ମାତୃ ଗୋତ୍ରରେ ଜନ୍ମିଥିବ କନ୍ୟା ॥
ଏମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ ଅନ୍ୟ ଗୋତ୍ରୁ ବଧୂ ହେବ ।
ଉତ୍ତମ ରୂପ ଲକ୍ଷଣ ଯା ଅଙ୍ଗରେ ଥିବ ॥
ଆପଣା ସମାନ ବାଛି କନ୍ୟା ରୂପ ଗୁଣ ।
କୌଣସି ଦୋଷ ତାହାର ନ ଥିବ ଯେ ପୁଣ ॥

ଋତୁକାଳ ଭିନ୍ନ ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗ ନ କରିବ ।
ପୁତ୍ର ହେବା ଯାଏ ଋତୁକାଳ ନ ଛାଡ଼ିବ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗ ନ କରିବ ନିଷେଧ ଦିବସେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥି ବର୍ଜନ ସ୍ତ୍ରୀ ସହବାସେ ॥
ଷଷ୍ଠୀ ଅଷ୍ଟମୀ ଦ୍ୱାଦଶୀ ଜନ୍ମ ତିଥି ବାର ।
ଜନ୍ମ ନକ୍ଷତ୍ର ପଡ଼ିବ ଯେ ସବୁରେ ଆବର ॥
ଏଥିରେ ଯେ ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗ କେବେହେଁ ନ କରିବ
ଯାହା କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ତାହା କରୁଥିବ ॥
ନ କଲେ ଘୋର ନରକ କୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ିବ ।
ବେଦ ପଢା ନ ଛାଡ଼ିବ ଯଜ୍ଞ ନ ଛାଡ଼ିବ ॥
ଗୃହର କାର୍ଯ୍ୟ ସକଳ କରୁଥିବ ନିତ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା ଉପାସନା ଦେବ ପୂଜା ଆଦି ନିତ ॥
ରୂପ ଗୁଣ ବୟସରେ ତୁଲ୍ୟ ଜନସଙ୍ଗେ ।
ମିତ୍ର ଭାବ ରଖିଥିବ ମନ ଅନୁରାଗେ ॥
ଆପଣାଠାରୁ ଅଧିକ ଜନେ କରି ମାନ୍ୟ ।
ଦେବତାଙ୍କୁ କରୁଥିବ ନିତ୍ୟ ଦରଶନ ॥
ଯାହାର ପ୍ରଭାବ ଥାଇ ତା ପାଖକୁ ନିତ ।
ଯତନରେ ଆପଣାର ଭରଷା ପୋଷିବ ॥
ଯାହାକି କରିବ ତାହା ନ କହିବ କାହିଁ ।
ପାପ ଗୋପନ ନ କରି ଯହିଁ ଥିବ କହି ॥
ସବୁ ପ୍ରାଣୀଠାରେ ତୁଲ୍ୟ ଦୟା ରଖିଥିବ ।
ଧନ କର୍ମ ବିଦ୍ୟା ବୁଦ୍ଧି ବୟସ ଭାବିବ ॥
ଦେଶ କାଳପାତ୍ର ଆଦି ବିଚାର କରିବ ।
ସାଧୁଜନଙ୍କର ବାଟେ ବାଟେ ଯାଉଥିବ ॥
ଶ୍ରୁତିରେ ସ୍ମୃତିରେ ଅଛି ଯେ ଧର୍ମ ଆଚାର ।
ସଦାଚାର ନୁହେ ସେହି ଜାଣ ସଦାଚାର ॥
ଯେଉଁ ବାଟେ ଯାଇଛନ୍ତି ପିତା ପିତାମହ ।
ସେହି ସାଧୁ ବାଟ କାହିଁ ତହିଁରେ ସନ୍ଦେହ ॥
ସେ ବାଟରେ ଗଲେ କିଛି ଦୋଷ ନ ଲାଗିବ
ଯେଉଁ ଗୃହୀ ଲୋଭ ମୋହ କ୍ରୋଧ ନ କରିବ
ବେଦ ପଢୁଥିବ ନିତ୍ୟ କହୁଥିବ ସତ୍ୟ ।
ଶୁଦ୍ଧ କରୁଥିବ କଣ୍ଠେ ଥିବ ଉପବୀତ ॥
ଦେହାନ୍ତେ ସେ ଗୃହୀ ନିଶ୍ଚେ ପାଇବ ମୁକତ
ମାତା ପିତାଙ୍କର ହିତ ବାଞ୍ଛୁଥାଇ ନିତ ॥
ବିପ୍ରଙ୍କର ହିତବାଞ୍ଛି ଦାନ ଯଜ୍ଞ କରେ ।
ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ପୂଜାପାଏ ନିଶ୍ଚେ ଦେହାନ୍ତରେ ॥

ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ତାକୁ ହୋଇବ ପ୍ରାପତ ।
ନିରନ୍ତର ହେବ ଦେବଗଣ ପୂଜାରତ ॥
କ୍ଷମା ଦୟା ପୂର୍ବରୁ ଥାଇଁ ଯାର ସେହି ।
ଇହ ସଂସାରେ ବୋଲଇ ସ୍ୱଧର୍ମସ୍ଥିତ ସ୍ୱଧର୍ମୀ ॥
ସ୍ୱଧର୍ମ କେବଳ କଲେ ତ ସ୍ୱଧର୍ମୀ ନ ବୋଲନ୍ତି ।
ଶମ ଦମ ସତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନେ ବେଦେ ମତ ॥
ସ୍ୱଧର୍ମୀ ବୋଲାଇବ ସେହି ପ୍ରକୃତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଏଣୁ ବିପ୍ର କରୁଥିବ ଧର୍ମ ଆଚରଣ ॥
ନିନ୍ଦିତ କର୍ମ ସକଳ ବର୍ଜନ କରିବ ।
ଅନୁକ୍ରମ ଯୋଗ ଏହି ସ୍ୱଧର୍ମର ଜାଣିବ ॥
ଗହନ ମୋହ ବିନାଶି ପାପରାଶି ଧୋଇ ।
ଘୋର ସଂସାର ବନ୍ଧନୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଯାଇ ॥
ଏଥିରେ ମୁକ୍ତ ବିସ୍ମୟ କିଛିହିଁ ନ କର ।
ଋଷିଏ ବୋଇଲେ ଆହେ ବ୍ୟାସ ମୁନିବର ॥
କ୍ଷମା କେଉଁ କହିଲ ଯା ନ ବୁଝିଲୁ ଆମ୍ଭେ ।
ବୁଝାଇ ଦିଅ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବେ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବ୍ୟାସ ମୁନିବର ।
ଧର୍ମର ବିରୁଦ୍ଧ କର୍ମ କରେ ଯେଉଁ ନର ॥
କିବା କରାଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଶିଖାଇ ଦିଅଇ ।
କିବା ଯେ ଧର୍ମକୁ ଅବମାନନା କରଇ ॥
ପରର ମନରେ ଜାତ କରାଇ ଯେ କ୍ରୋଧ ।
କଷ୍ଟ ଉପୁଜାଇ ପୁଣି ଲଗାଇ ବିବାଦ ॥
ତର୍ଜନ ଗର୍ଜନ କରେ ପ୍ରାଣିହିଂସା କରେ ।
ବଧ ବନ୍ଧନାଦି କରୁଥାଇ ନିରନ୍ତରେ ॥
ଏ ସବୁ ଦୋଷ ସହିବା ନାମ କ୍ଷମା ଜାଣ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ପୁଣି ଋଷିଗଣ ॥
ଦୟା କାହାକୁ କହନ୍ତି କହି ତା ବୁଝାଇ ।
ବ୍ୟାସେ ବୋଇଲେ ଯେ ପରଦୁଃଖେ ଦୁଃଖୀ ହୋଇ
ତା ନାମ ଦୟା ଅଟଇ ଜାଣ ମୁନିଗଣ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ମୁନିଏ ପଚାରିଲେ ପୁଣ ॥
ବିଜ୍ଞାନ କାହାକୁ କହି କହିବା ବୁଝାଇ ।
ବ୍ୟାସମୁନି ବୋଇଲେ ହୋ ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥
ଧର୍ମ ଯହିଁରେ ଅଧିକ ହୁଅଇ ବର୍ଦ୍ଧିତ ।
ସେହି ଯେ ଚଉଦ ବିଦ୍ୟା ତାର ଅର୍ଥ ତତ୍ତ୍ୱ ॥
ତାହା ଜାଣିବା ଧାରଣା ନାମ ଯେ ବିଜ୍ଞାନ ।
ପଢି ମର୍ମ ବୁଝି ଧର୍ମ କର୍ମ କଲେ ଜନ ॥
ତାକୁହିଁ ବିଜ୍ଞାନ କହି ଜାଣ ମୁନିଗଣ ।
ପୁନରପି ପଚାରିଲେ ସର୍ବ ତପୋଧନ ॥
ସତ୍ୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି କହ ବ୍ୟାସମୁନି ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବ୍ୟାସ ମହାଜ୍ଞାନୀ ॥
ଯହିଁରେ ପ୍ରମାଦ ନାହିଁ ସେହି ଅଟେ ସତ୍ୟ ।
ଯେଉଁ ସତ୍ୟେ ଲୋକ ସବୁ ହୁଏ ପରାଜିତ ॥
ସେ ସତ୍ୟ ପରମ ପଦ ବୋଲନ୍ତି ପଣ୍ଡିତେ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ମୁନିଜନ ଯେତେ ॥
ଶମ କାହାକୁ କହନ୍ତି କହ ବେଦବ୍ୟାସ ।
ବ୍ୟାସେ ବୋଇଲେ ପ୍ରଜ୍ଞାରୁ ଯେ ହୁଏ ପ୍ରକାଶ
ଯେହି ପ୍ରଜ୍ଞା ସେହି ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ବୋଲି ଜାଣ ।
ତହିଁରୁ ଶମ ଉପୁଜେ ଆହେ ଋଷିଗଣ ॥
ଶମ ଶାନ୍ତି ଦୁହେଁ ଏକା ଭିନ୍ନ କିଛି ନାହିଁ ।
ଋଷିଏ ବୋଇଲେ ଦମ କାହାକୁ ଯେ କହି ॥
ବ୍ୟାସେ ବୋଇଲେ ଶରୀର ଅବୟବ ଯେତେ
ନାସା ଚକ୍ଷୁ ହସ୍ତ ପଦ ଆଦି ଏ ସହିତେ ॥
ଏମାନେ କିମ୍ବା କର୍ମରୁ ହୁଅନ୍ତେ ରହିତ ।
ତହିଁରୁ ଯାହା ଉପୁଜେ ଦମ ନାମେ ଖ୍ୟାତ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ମୁନିଏ ବୋଇଲେକ ପୁଣି ।
ଅଧ୍ୟାତ୍ମ କାହାକୁ କହି କହ ବ୍ୟାସମୁନି ॥
ବ୍ୟାସେ ବୋଇଲେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ନାମ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ।
ବ୍ରହ୍ମକୁ ଅକ୍ଷୟ ବୋଲି ଜାଣ ମୁନିଜନ ॥
ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନେ ରୋଗ ଶୋକ ନ ଲଗଇ ।
ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଜ୍ଞାନ ବଳେ ସେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ପାଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ପୁଣି ଋଷିଗଣ ।
କାହାକୁ କହାଇ ଜ୍ଞାନ କହ ତପୋଧନ ॥
ଯେଉଁ ବିଦ୍ୟାଜ୍ଞାନ ବଳେ ଦେବଦେବ ହର ।
ଜଣାଯାନ୍ତି ତାକୁ ଜ୍ଞାନ କହି ତପସ୍ୱୀ ॥
ଋଷିଏ ବୋଇଲେ ବୁଝି ପାରିଲୁ ସକଳ ।
ଏଥିରେ ମନ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲା କେବଳ ॥
ବ୍ୟାସେ ବୋଇଲେ ଅକ୍ରୋଧୀ ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ
ଯାହା କହିଗଲି ତେତେ ମନ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ॥
ନିତ୍ୟ ଜପ କଲେ ଦ୍ୱିଜ ବ୍ରହ୍ମଲୋକ ପାଇବ ।
ଧର୍ମର ମୂଳ ଧର୍ମକୁ ଯତନେ ପାଳିବ ॥
ଦେହ ଥିଲେ ସିନା ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଦେଖିପାରି ।
ନିତ୍ୟ ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ଚିତ୍ତେ ଥିବ ଧରି ॥

ଧର୍ମ ଛଡ଼ା ଅର୍ଥ କାମ ମନେ ନ ଧରିବ ।
ଧର୍ମ କରି କରି ଯେବେ କାର୍ଜୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବ ॥
ତଥାପି ଅଧର୍ମେ କେଭେ ମନ ନ ବଳାଇ ।
ଜୀବ ଜନ୍ତୁଙ୍କର ଗତି କେବଳ ଧର୍ମହିଁ ॥
ଏଣୁ ସେ ସବୁରି ପ୍ରିୟ ହେଉଥିବ ନିତ୍ୟେ ।
ପରର ଅନିଷ୍ଟ ଚିନ୍ତା ନ କରିବ ଚିତ୍ତେ ॥
ବେଦନିନ୍ଦା ଦେବନିନ୍ଦା କେଭେ ନ କରିବ ।
ନିନ୍ଦା କରୁଥିବା ଜନ ସଙ୍ଗେ ନ ରହିବ ॥
ଯେ ଦ୍ୱିଜ ନିତ୍ୟ ଏ ଧର୍ମ ଅଧାକୁ ପଢ଼ଇ ।
କି ଅବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣିଣ ଶୁଣାଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଗଉରବ ପାଇ ସେହି ଦ୍ୱିଜ ।
ପୂଜିଣ ରହିବ ତହିଁରେ ହୋଇ ମୁନି ସମାଜ ॥
ପ୍ରାଣିହିଂସା ନ କରିବ ମିଛ ନ କହିବ ।
ଅହିତ ଅପ୍ରିୟ କଥା କିଛି ନ ବୋଲିବ ॥
କାହାର ମନରେ କଷ୍ଟ ନ ହୁଏ ଯେମନ୍ତେ ।
ନ କରିବ ନ କହିବ ତାହା କଦାଚିତେ ॥
କାହାର କିଛି ଦ୍ରବ୍ୟହିଁ ନ କରିବ ଚୋରି ।
ଘାସ ଶାଗ ଗୋଡ ମାଟି ଜଳ ଆଦିକରି ॥
କଲେ ସେ ନର ଦେହାନ୍ତେ ନରକେ ପଡ଼ିବ
ରାଜା ହସ୍ତରୁ ଯେ କିଛି ଦାନ ନ ଘେନିବ ॥
ଆବର ଶୂଦ୍ର ହସ୍ତରୁ ନ ଘେନିବ ଦାନ ।
ନ କରିବ ପତିତର ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ ॥
ଯେବେ କି କେହି ଦାନକୁ ଜୀବିକା କରଇ ।
ଆଉ କିଛିହିଁ ଉପାୟ ତାହାର ଯେ ନାହିଁ ॥
ତଥାପି ନିନ୍ଦିତ ଲୋକ ଦାନ ନ ଘେନିବ ।
ପ୍ରତିଦିନ କଦାପି ସେ ମାଗି ନ ବୁଲିବ ॥
ଥରେ ମାଗିଥିଲେ ଆଉ ନ ମାଗିବ ତାକୁ ।
ଦେବଦ୍ରବ୍ୟ ନ ହରିବ କହିଲି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ଯେତେ ଆପଦ ପଡ଼ିଲେ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱ ତେଜିବ ।
ଦେବସ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱ ଲୋଭେ ପଡ଼ି ନ ହରିବ ॥
ବିଷକୁ ଯେ ବିଷ ବୋଲି ନ ବୋଲନ୍ତି କେହି ।
ଦେବସ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱ ଏକା ଜାଣ ବିଷ ସେହି ॥
ପ୍ରଜାପତି ମନୁ କହିଅଛନ୍ତି ଏମନ୍ତେ ।
ପୁଷ୍ପଜଳ କାଠଫଳ ଶାଗ ମୂଳ ଯେତେ ॥
ଆବର ତୃଣ ଏମାନ ଗ୍ରହଣ କରିବ ।
ଏହା ନେଲେ ଚୋରମଧେ ଗଣା ନ ହୋଇବ
ଏମାନ ଲୁଗାଇ ନେଲେ ବୋଲାଇବ ଚୋର ।
ଏଣୁ ଦେଖାଇ ମାଗିଣ ନେବ ସୁଜ୍ଞନର ॥
ଧର୍ମ ନିମନ୍ତେ ଏମାନ ନେଲେ ଦୋଷ ନାହିଁ ।
ଲୋଭମୋହାଦି କ୍ରୋଧରେ ପଡ଼ିଯେବେ ନେଇ
ଏମାନ ହରଣ କରେ ହୁଅଇ ପତିତ ।
ଆବେହି ଦ୍ୱିଜ କ୍ଷୁଧାରେ ଯେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପୀଡ଼ିତ ॥
ବାଟ ପାଖେ ଥିବା ଖସା ମୁଗ ଯବଧାନ ।
ଏ ଆଦି ଶସ୍ୟ ମୁଠାଏ ନେଲେ ସେହି ଜନ ॥
ସଂକଳପ କରି ଏହା କେଭେ ନ କରିବ ।
ଏହା କଲେ ତାର ପାପ ତାକୁ ନ ଛାଡ଼ିବ ॥
ଏମନ୍ତ ମନରେ କରି ପାପ କରି ପୁଣି ।
ସେ ପାପ ଛାଡ଼ିବାପାଇଁ ବ୍ରତ କରେ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଦମ୍ଭ କରି କହି ମ୍ଲେଚ୍ଛ ଶୂଦ୍ର ସନ୍ନିଧାନେ ।
ଇହ ପରଲୋକେ ନିନ୍ଦା ପାଇ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ॥
କପଟେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମବ୍ରତ କରେ ତାର ଫଳ ।
ସେ ବ୍ରତ ଫଳ ହରନ୍ତି ରାକ୍ଷସ ସକଳ ॥
ପ୍ରକୃତ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନୋହି ଯେଉଁ ନରେ ।
ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସିର ଚିହ୍ନ ବହିଣ ଶରୀରେ ॥
ସାଧୁ ପରିଚୟ ଦେଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଭଣ୍ଡାନ୍ତି ।
ତେଣେ ସେ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସି ପାପେ ପାପୀ ହୁନ୍ତି
ପକ୍ଷୀ ଯୋନିରେ ଜନମ ହୁଅନ୍ତି ସେ ଯାଇ ।
ଏହାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେବେ କେ ଗ୍ରହଣ କରଇ ॥
ଯୋନି ସମ୍ବନ୍ଧ ଆଳାପ ସହବାସ କଲେ ।
ପତିତ ହୋଇବ ଏଣୁ ନ କରିବ ଭଲେ ॥
ଦେବଦ୍ରୋହୀ ଜନଠାରେ ଗୁରୁଦ୍ରୋହୀ ଜନ ।
ଅଧିକ ଅଟଇ କୋଟି କୋଟି ଗୁଣେ ଜାଣ ॥
ଏ ଲୋକ ନାସ୍ତିକ ଏହି ଜନ ଅପବାଦ ।
ତହୁଁ କୋଟିଗୁଣେ ବେଶି ଜାଣ ଋଷିବୃନ୍ଦ ॥
ଦେବ ଦ୍ୱିଜ ଗୋରୁ କୃଷି ରାଜାଙ୍କ ସେବାରେ ।
ରହିଥାନ୍ତି ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚ ବଂଶଧରେ ॥
ଧର୍ମ ଅନୁସାରେ ସେବା ନ ପାରିଲେ କରି ।
ଅକୁଳୀ ହୋଇ ବୁଲନ୍ତି ଜାଣ ତପସ୍ୱର ॥
ବେଦ ନ ପଢ଼ିବା ଜନ ଅକୁଳୀ ଅଟଇ ।
କୁଳସ୍ତ୍ରୀ ଜନ କୁଳ ଧର୍ମକୁ ବୁଡ଼ାଇ ॥
କିମ୍ବା ଲେପକାର ଜନ ଅକୁଳକୁ ଯାଏ ।
ବିପ୍ର ଅମାନ୍ୟକାରୀ ଯେ ଅକୁଳତା ପାଏ ॥

ମିଥ୍ୟା ଯେ କହଇ ପରସ୍ତ୍ରୀ ଯେ ହରଇ ।
ଅଭକ୍ଷ ନ ବାଛଇ ତା ଭକ୍ଷଣ କରଇ ॥
କୁଳ ଧର୍ମ ନ ରଖଇ ଯେ ଜନ ଆବର ।
କୁଳବୁଡ଼ା ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଏ ସକଳ ନର ॥
ବେଦ ନ ଜାଣିବା ବିପ୍ର ହସ୍ତେ ଦେଲେ ଦାନ ।
ତାହାର କୁଳ ନ ରହେ ଜାଣ ଋଷିଗଣ ॥
ବେଦରହିତ ଆଉର ଧର୍ମଛଡ଼ା ଲୋକ ।
ତାକୁ ଦାନ ଦେଲେ କୁଳ ବୁଡ଼େ ଶୁଣ ମୁହିଁ ॥
ଶୂଦ୍ରକୁ ଯେ ଦାନ ଦଏ ସେ ଜନ ଅକୁଳା ।
ଯେ କରଇ ଅଧାର୍ମିକ ଲୋକ ସଙ୍ଗ ମେଳା ॥
ବ୍ୟାଧି ବହୁତ ସେ ଗ୍ରାମେ ତହିଁ ଯେ ରହଇ ।
ଶୂଦ୍ରରାଜା ରାଜ୍ୟେ ଘର କରି ଯେହୁ ଥାଇ ॥
ପାଷାଣ୍ଡ ଜନଙ୍କ ଗ୍ରାମେ ଘର ପୁଣି ଯାର ।
ଏ ସବୁ ଲୋକେ ଜାଣିବ କୁଳର ଅଙ୍ଗାର ॥
ପୂର୍ବ ସମୁଦ୍ର ପଶ୍ଚିମ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ।
ହିମାଳୟ ବିନ୍ଧ୍ୟ ଗିରି ଦୁହିଙ୍କ ମଝିରେ ॥
ପବିତ୍ର ଜାଣିବ ଦେଶ ଗ୍ରାମ ଅଛି ଯେତେ ।
ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ଦ୍ୱିଜେ ଘର କରିଥାନ୍ତି ଏଥେ ॥
ଏ ଦେଶ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ନ କରିବ ଘର ।
ଦେଖିବ ଯେ ଦେଶେ ଥିବ ମୃଗ କୃଷ୍ଣସାର ॥
କି ଅବା ବିଖ୍ୟାତ ପୁଣ୍ୟ ନଈ ଥିବ ଯହିଁ ।
ଋଷିଗଣେ ଜାଣ ତହିଁ ଘର କରି ରହି ॥
ଘର କରିବ କୂଳରୁ ଅଧକୋଶେ ଛାଡ଼ି ।
କୂଳେ ରହିଲେ ବହୁତ ବିପଦରେ ପଡ଼ି ॥
ଅର୍ଦ୍ଧକୋଶ ମଧ୍ୟସ୍ଥଳୀ ଅପବିତ୍ର ଜାଣ ।
ତହିଁ ଘର କଲେ ତାର ନାହିଁ କିଛି ପୁଣ୍ୟ ॥
ଚଣ୍ଡାଳ ମୂରୁଖ ଗର୍ବୀ ମ୍ଳେଚ୍ଛ ଆବର ।
ମ୍ଳେଚ୍ଛଙ୍କ ବଶରେ ରହିଥାନ୍ତି ଯେତେ ନର ॥
ଏହାଙ୍କ ପାଖରେ ଘର କରି ନ ରହିବ ।
ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଶେଯରେ କେଭେ ନ ଶୋଇବ ।
ଏକଧାଡ଼ିରେ କଦାପି ନ ବସିବ ଖାଇ ।
ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆସନେ ବସି ନ ଯୋଗାଇ ॥
ନ କରିବ ଏମାନଙ୍କ ଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ।
ଏକପାତ୍ରେ ନ କରିବ କଦାପି ଆହାର ॥
ଯେଉଁ ପାତ୍ରରେ ଏହାଙ୍କୁ ପରଷିବ ଅନ୍ନ ।
ନ କରିବ ସେ ପାତ୍ରର ଅନ୍ନକୁ ଭୋଜନ ॥

ଯଜମାନ କ କରିବ ଏମାନଙ୍କୁ କେଭେ ।
ପାଠହିଁ ନ ପଢ଼ାଇବ ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି ଯେବେ ॥
ବିବାହ ଆଦି ସମ୍ବନ୍ଧ କେଭେ ନ କରିବ ।
ଏକାଠି ବସି ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନ ପଢ଼ିବ ॥
ଏହାଙ୍କ ସହିତେ ମିଳି ନ କରିବ ଯାଗ ।
ଏହି ଯେ ଏଗାର ଗୋଟି ଅଟଇ ସଂସର୍ଗ ॥
ଏହାଙ୍କ ନାମ ସାଙ୍କର୍ଯ୍ୟ ଦୋଷ ଯେ ଅଟଇ ।
ଏହାଙ୍କ ପାଖେ ବସିଲେ ପାପ ସଞ୍ଚରଇ ॥
ଏଣୁ ଏ ଦୋଷମାନଙ୍କୁ ତେଜିବ ଯତନେ ।
ଏକଧାଡ଼ିରେ ଯେବେକି ବସିବ ଭୋଜନେ ॥
ଲଗାଲଗି ଛୁଆଁ ଛୁଇଁ ନୋହିବ ଯେପରି ।
ମଝିରେ ପାଉଁଶ ଗାରେ ଦେଇଥିବ ପାରି ॥
ତେବେ ଏ ସଙ୍କର ଦୋଷ ତାକୁ ନ ଲାଗଇ ।
ପଙ୍ଗତ ଭେଦ ଯହିଁରେ ହୁଏ ତା କହଇ ॥
ଅଗ୍ନି ଭସ୍ମ ଜଳ ଦ୍ୱାର ସ୍ତମ୍ଭ ବାଟ ପୁଣ ।
ଏ ଦ୍ରବ୍ୟ ଥିଲେ ପଙ୍ଗତ ଭିନ୍ନ ହେଲା ଜାଣ ॥
ଅଧିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିତ କେଭେ ନ ହୋଇବ ।
ବଇରୀ ନ ହେବ କଳି ଗୋଳ ନ କରିବ ॥
କଳି ଲଗାଇ ନ ଦେବ ଖଳ ମତେ ଧରି ।
ପର କ୍ଷେତ କିଆରିରେ ଗୋରୁ ଯେବେ ଚରି
ଶସ୍ୟ ରକ୍ଷାର୍ଥେ କହିଲେ କିଛି ନ କହିବ ।
ଖଳଲୋକ ସଙ୍ଗେ ଘର କରି ନ ରହିବ ॥
କିଛି କହି ମନେ କଷ୍ଟ ନ ଦେବ କାହାର ।
ନ କହିବ ମର୍ମ କଥା କେଭେ ଲୋକଙ୍କର ॥
ଜାଣିଥିଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ପରିଧି ସୂର୍ଯ୍ୟର ।
ଧୂମକେତୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପୁଣି କାହିଁକ ଆବର ॥
କାହାର ଆଗେ ନ କହି ରଖିବ ଗୁପତେ ।
କଳି ନ କରିବ ବନ୍ଧୁଜନଙ୍କ ସହିତେ ॥
ବହୁତ ଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବିବାଦୀ ନୋହିବ ।
ନିଜର ଦୋଷ ଯେତେକ ପରକୁ ନ ଦେବ ॥
ପଥର ତଥି ନ କହି ନକ୍ଷତ୍ର କହିବ ।
ରଜୋବତୀ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ନ କରିବ ॥
ଆଳାପହିଁ ନ କରିବ ଅଶୁଚି ସହିତେ ।
ଦେବତାଙ୍କୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ବା ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ହସ୍ତେ ॥
ଦାନ ଦେଉଥିଲେ ତାକୁ ନ କରିବ ବାରଣ ।
ଆପଣା ପ୍ରଶଂସା ମାନ ନ କହିବ ପୁଣ ॥

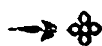
ପରକୁ ନିନ୍ଦା ଶ କରି ନ କହିବ କାହିଁ ।
ଦେବ ନିନ୍ଦା ଗୁରୁ ନିନ୍ଦା କଲେ ନର୍କେ ରହି
ଦେବଦ୍ୱିଜ ଋଷି ବେଦନିନ୍ଦା ଯେ କରଇ ।
ଶାସ୍ତ୍ରରେ ତାର ନିଷ୍କୃତି କିଛି ଲେଖା ନାହିଁ ॥
ଗୁରୁଦେବ ବେଦନିନ୍ଦା ପ୍ରବନ୍ଧ ଯେ ଲେଖେ
ପଡ଼େ ଶତ କୋଟି କଳ୍ପ ରଉରବ ନର୍କେ ॥
ଯେବେ କେହି ନିନ୍ଦା କରୁଥିବ ଏହାଙ୍କର ।
ମଉନେ ରହିବ କିଛି ନ ଦେବ ଉତ୍ତର ॥
କର୍ଣ୍ଣମୁଦି ବୁଜି ଛଡ଼ି ଯିବ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନେ ।
ନ ଶୁଣିଣ ଆଡ଼ହୋଇ ଯିବ ତତକ୍ଷଣେ ॥
ପରଘର ଛିଦ୍ର କଥା ନ କହିବ କାହିଁ ।
କଳି ନ କରିବ ସାଧୁ ସଙ୍ଗେ ଯହିଁ ତହିଁ ॥
ପାପୀର କି ଅପାପୀର ପାପ ନ କହିବ ।
କହିଲେ ତାହାଙ୍କ ତୁଲ୍ୟ ପାପୀ ଯେ ହୋଇବ
ପାପ ନଥିଲେ ଯେ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ପାପ ନେବ ।
ମିଥ୍ୟା ଅପବାଦ ଗ୍ରସ୍ତ ଯେତେକ ମାନବ ॥
କାନ୍ଦିଲା ବେଳେ ପଡ଼େ ଯେ ନୟନର ଜଳ ।
ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ପଶୁବତ୍ କରଇ କବଳ ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ସୁରାପାନ କିବା ସୁନା ଚୋରି ।
ଗୁରୁପତ୍ନୀ ହରଣ ଏ ପାପକୁ ବିଚାରି ॥
ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି ଖଣ୍ଡନ ଉପାୟ ।
ମିଥ୍ୟା ଅପବାଦୀର ଯେ ପାପ ନୋହେ କ୍ଷୟ ॥
ଉଦେ ଅସ୍ତ ଗତ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜଳମଧ୍ୟ ଗତ ।
ଗଗନ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିତ ମେଘରେ ଆବୃତ ॥
ବୃକ୍ଷାଦିରେ ତିରୋହିତ ଦର୍ପଣ ଭିତରେ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ନ ଦେଖିବ ବିନା କାରଣରେ ॥
ଅଶୁଚି ହୋଇ ଗ୍ରହଣ ଦେଖିବା ନିଷେଧ ।
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ହସ୍ତେ ନିଷେଧ ଆବର ସମ୍ବାଦ ॥
ଅବଗୁଣ୍ଠେ କାହାକୁ କଥା ନ କହିବ ।
ଗୁରୁଜନଙ୍କର କ୍ରୋଧ ମୁଖ ନ ଚାହିଁବ ॥
ନ ଦେଖିବ ପୁଣି ପ୍ରେତ ସଂସ୍କାର ତଇଳ ।
ଛୁଇଁଲେ ତାକୁ ଘଟଇ ବହୁ ଅମଙ୍ଗଳ ॥
ଆପଣାର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଜଳେ ନ ଦେଖିବ ।
ଖାଇସାରି ଉଠି ପୁଣି ଯନ୍ତ୍ର ନ ଚାହିଁବ ॥
ମୁକତ ବନ୍ଧନ ଗଜ ପାଗଳ ଆବର ।
ଚାହିଁ ନ ଦେଖିବ କେଭେ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଭାର୍ଯ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଏକାଠି ବସି ନ ଭୁଞ୍ଜିବ ।
ଖାଉଥିବା ବେଳେ ଭାର୍ଯ୍ୟାକୁ ନ ଦେଖିବ ॥
ହାଇ ମାରିବା ଛିଙ୍କିବା ନ ଦେଖିବ ତାର ।
ନ ଦେଖିବ ଯଥାସୁଖେ ଆସନେ ଥିବାର ॥
ନ ଦେଖିବ ଜଳେଥିବା ଆପଣାର ଛାଇ ।
ଶୁଭ ବା ଅଶୁଭ ଦ୍ରବ୍ୟ ଲଙ୍ଘଣ ନ ଯାଇ ॥
ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ପୁଣି କେଭେ ନ ବସିବ ।
ଶୂଦ୍ର କର୍ଣ୍ଣେ ଜ୍ଞାନମନ୍ତ୍ର କଦାପି ନ ଦେବ ॥
କ୍ଷିରି ଖେଚଡ଼ୀ ଆବର ଦଧି ମଧୁ ଘୃତ ।
ଦେବ ପ୍ରସାଦ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ନ ଦେବ କଦାଚିତ ॥
ନ ଦେବ ପୁଣି ତାହାକୁ କୃଷ୍ଣ ମୃଗ ଛାଲ ।
ବ୍ରତ ଉପଦେଶ କିଛି ତାହାଙ୍କୁ ନ ବୋଲ ॥
ରାଗ ଦମ୍ଭ ଉଦବେଗ ସ୍ନେହ ଅନୁରାଗ ।
ଲୋଭ ମୋହ ଈର୍ଷା କାମ ନିନ୍ଦା ମଦ ଶୋଗ ॥
ଏସବୁ ତେଜିବ ପୀଡ଼ା ନ ଦେବ କାହାକୁ ।
ତାଡ଼ନା କରିବ ଏକା ପୁତ୍ରକୁ ଶିଷ୍ୟକୁ ॥
ହୀନ ଜନଙ୍କର ସେବା କେଭେ ନ କରିବ ।
ଲୋଭରେ ପଡ଼ି ଚାଳ ମତ ନ ହୋଇବ ॥
ଆପଣା ମାନ୍ୟ ରଖିବ ନୋହିବ ଦଇନ୍ୟ ।
ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ଦେଖିଲେ କରିବ ଯେ ମାନ୍ୟ ॥
ଅକାରଣେ ଆପଣାକୁ ହୀନ ନ ମଣିବ ।
ମୁହିଁ ହୀନ ବୋଲି ପରିଚୟ ଯେ ନ ଦେବ ॥
କାଷ୍ଠ ନ ଲେଖିବ ନଖେ ନ ଚିରିବ ମହୀ ।
ଗୋରୁଙ୍କୁ ବଳେ ଶୟନ କରାଇବ ନାହିଁ ॥
ବହୁତ ନଦୀ ପର୍ବତ ଏକ ନ କହିବ ।
ପୁରୋହିତ ପୁରୋହିତ ସଙ୍ଗ ନ ଛାଡ଼ିବ ॥
ଭୋଜନ କରିବ ଏକା ଥାଳିରେ ବସିଣ ।
ଜଳମଧ୍ୟେ ନ ବୁଡ଼ିବ ହୋଇ ଉଲଗନ ॥
ଅନଳକୁ ନ ଡେଇଁବ ବିନା କାରଣରେ ।
ଯେଉଁ ତଇଳ ଘଷିବ ନେଇଣ ମଥାରେ ॥
ତା ଶେଷ ତଇଳ ପୁଣି ଅଙ୍ଗେ ନ ମାଖିବ ।
ଶାସ୍ତ୍ରେ ଯାହା ନାହିଁ ସେହି କ୍ରୀଡ଼ା ନ କରିବ ॥
ବିନା କାରଣେ ଆପଣା ଇନ୍ଦ୍ରି ନ ଛୁଇଁବ ।
ଗୋପନୀୟ ରୋମ ସବୁ ହସ୍ତେ ନ ଧରିବ ॥
ଅଶିଷ୍ଟ ଜନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନ କରିବ ସଙ୍ଗ ।
ଚଇଁଳ କରି କାହାକୁ ନ କହିବ ବ୍ୟଙ୍ଗ ॥

ହାତ ପାଦ ନେତ୍ର କର୍ଣ୍ଣ ଶିଶ୍ନ ଯେ ଉଦର ।
ଚପଳତା ନ କରିବ କେବେହେଁ ଏହାଙ୍କର ॥
ଅଙ୍ଗବାଦ୍ୟ ନଖବାଦ୍ୟ କେବେହେଁ ନ କରିବ ।
ଅଞ୍ଜଳିରେ ପାଣି ଆଣି କେବେହେଁ ନ ପିଇବ ॥
ଜଳକୁ ଯେ ନ ମାରିବ ଗ୍ରନ୍ଥା ଗୋଇଠା ।
ଶଙ୍କା ନ କରିବ କେବେ ମ୍ଲେଚ୍ଛ ଭାଷା ଗୋଷ୍ଠା ॥
ଢେଲା ମାରି ଫଳ ମାରି ଫଳ ନ ତୋଳିବ ।
ଆପଣାର ଆସନକୁ ପାଦେ ନ ଠାଳିବ ॥
ଅକାରଣେ ନ କରିବ ନଖରେ ଛେଦନ ।
ନଖ ଭେଦ ନଖ ବାଦ୍ୟ ନଖ ବିଲେଖନ ॥
ବିମର୍ଦ୍ଦନ ନ କରିବ ନଖେ କଚ୍ଛ ପୁଣି ।
କୋଳରେ ରଖି କରିହେଁ ନ ଖାଇବ ପ୍ରାଣୀ ॥
ବୃଥା ଚେଷ୍ଟା ନ କରିବ ନୃତ୍ୟ ନ କରିବ ।
ବାଜା ନ ବଜାଇବ ଯେ ଗୀତ ନ ଗାଇବ ॥
ଦୁଇହସ୍ତରେ ଆପଣା ମୁଣ୍ଡ ନ କୁଣ୍ଡାଇ ।
କରିଲେ ନଷ୍ଟଯଜ୍ଞ ତାର ଶିଖ ଛୁଟି ଯାଇ ॥
ବୃହସ୍ପତି ତୁଲ୍ୟ ଜନ ରଚିତ ଯେ ସ୍ତୁତି ।
ଲଙ୍ଘନକ ସ୍ତବ ବୋଲି ତାହାଙ୍କୁ କହନ୍ତି ॥
ଦେବତା ମାନଙ୍କ ଆଗେ ତାହା ନ ପଢ଼ିବ ।
ବେଣି ନ ଧାଇଁବ ପୁଣି ପଶା ନ ଖେଳିବ ॥
ମଳମୂତ୍ର ନ ତେଜିବ ଜଳର ଭିତରେ ।
ହସ୍ତ ଧଉତ କରିବ ଭୋଜନ ଶେଷରେ ॥
ଉଲଗ୍ନ ହୋଇ କଦାପି ନ କରିବ ସ୍ନାନ ।
ଯାଉଁ ଯାଉଁ ନ କରିବ ବେଦାଦି ପଠନ ॥
ଅକାରଣେ ନିଜଶିର ନ ଛୁଇଁବ କରେ ।
ନ ଛିଣ୍ଡାଇବ ଯେ ନଖ ରୋମାଦି ଦାନ୍ତରେ ॥
ଶୋଇବା ଲୋକର ନିଦ ନ ଭାଙ୍ଗିବ ବଳେ ।
ଖାଦ୍ୟ ନଖାଇବ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେ ହୋଇଲା ବେଳେ
ପ୍ରେତ ଧୂଆଁକୁ ଦେଖିଲେ ଆଡ଼ହୋଇ ଯିବ ।
ଶୂନ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ କେବେହେଁ ନ ଶୋଇବ
ଗୋଡ଼ର ଜୋତାକୁ କାଢ଼ି ନ ବୋହିବ ଆପେ
ଅକାରଣେ ନ ଛିଙ୍କିବ କାଠି ଦେଇ ନାକେ ॥
ନଈକି ନ ପହଁରିବ ବଳେ ଅକାରଣେ ।
ନଘଷିବ ନ ଧୋଇବ ଚରଣ ଚରଣେ ॥
ପାଦୁକା ନ ଚଢ଼ାଇବ ନାଆଁକୁ ଦେଖାଇ ।
କଂସାପାତ୍ରେ ଜଳ ନେଇ ପାଦକୁ ନ ଧୋଇ ॥

ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋରୁ ପବନ ଅନଳ ।
ବିପ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟେ ନ ଦେଖାଇ ପାଦତଳ ॥
ଶୁଚିମନ୍ତ ନ ହୋଇଣ ଶେଯେ ନ ଶୋଇବ ।
ଯାନ ନ ଚଢ଼ିବ ପୁଣି ବେଦ ନ ପଢ଼ିବ ॥
ତନ୍ନଗୋଷ୍ଠ ସନ୍ଧିକାଳେ କେବେହେଁ ନ ଶୋଇବ
କ୍ଷଉର ନ ହେବ ପୁଣି ସ୍ନାନ ନ କରିବ ॥
ଉଦ୍ୱର୍ତ୍ତନ ଭୋଜନ ଗମନ ତେଜିବ ।
ତନ୍ନସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଏମାନ କେବେହେଁ ନ କରିବ ॥
ଭୋଜନ କରି ସାରିଣ ହାତକୁ ନ ଧୋଇ ।
ଗୋବିପ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ନ ଛୁଇଁ ॥
ଯେ କେହି ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ପାଦେ ପକାଇ ନ ଦେବ
ଶୁଚିମନ୍ତ ନ ହୋଇଣ ଅଗ୍ନି ନ ପୂଜିବ ॥
ଆବର ଦେବତା ଋଷି ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ।
ଅଶୁଚି ଅବସ୍ଥାରେ ଯେ କରିବ ବର୍ଜନ ॥
ଅଗାଧ ଗମ୍ଭୀର ଜଳେ ବଳେ ନ ବୁଡ଼ିବ ।
ଅକାରଣେ ବଳବନ୍ତ ପଣେ ନ ଧାଇଁବ ॥
ବାମହସ୍ତେ ଜଳପାନ କେବେହେଁ ନ କରିବ ।
ପାତ୍ର କାମୁଡ଼ି କଦାପି ଜଳ ନ ପିଇବ ॥
ବାମହସ୍ତରେ ଗୋରୁକୁ ନ ଦେବ ଯେ ଗ୍ରାସ ।
ଦନ୍ତେ ଛିଣ୍ଡାଇ ନ ଦେବ ଗୋରୁ ମୁଖେ ଘାସ
ଆଚମନ କରି ନଦୀ ପାରି ହୋଇଯିବ ।
ତାହା ନ କରି ସେ ନଦୀ ପାରି ନ ହୋଇବ
ଆପଣାର ରେତ ତ୍ୟାଗ ନ କରିବି ଜଳେ ।
ଅମେଧ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପ୍ରତିମାକୁ ବଳେ ॥
ପୂଜା ନ କରିବ ରକ୍ତ ବସ୍ତ୍ରହିଁ ନ ଦେବ ।
ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ଖାଲ ଢିପ ଆଦି ନ ଡେଇଁବ ॥
ମଇଥୁନ ନ କରିବ ଜଳର ଭିତରେ ।
ଚଇତ୍ୟ ବୃକ୍ଷ ଛେଦନ ନ କରିବ କରେ ॥
ଜଳ ମଧ୍ୟେ ନ ଛିଙ୍କିବ ନାକେ କାଠିଦେଇ ।
ଛେପ ଖଙ୍କାର ଏ ଆଦି ଜଳେ ନ ପକାଇ ॥
ହାଡ଼ ପାଉଁଶ ଖପର କପାଳ ଅଙ୍ଗାର ।
କେଶ କଣ୍ଟା ତୁଷ ଆଦି ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେ ଖଙ୍କାର ॥
ଏ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ କେବେହେଁ ନ ବସିବ ।
ଅନଳକୁ ନ ଲଙ୍ଘିବ ତଳେ ନ ଥୋଇବ ॥
ପାଦତଳେ ନ ରଖିବ ଉଚ୍ଚେ ନ ରଖିବ ।
ଫୁଙ୍କି ନ ଜାଳିବ ଫୁଙ୍କି ଲହରି ନ ଦେବ ॥

ଅକାରଣେ ଏକଶାଖା ବୃକ୍ଷେ ନ ଚଢ଼ିବ ।
ଅଶୁଚି ହୋଇଣ ଏଣେ ତେଣେ ନ ଚାହିଁବ ॥
ଅଗ୍ନି କି ଅଗ୍ନିରେ ଜଟନ ନ କରିବ ଶାନ୍ତ ।
ଗୃହଦାହ ଆଦିରେ ଏ ଦୋଷ ନ ଧରନ୍ତି ॥
ସ୍ୱଜନ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବାଦ ଆପେ ଆପେ ଯାଇ ।
କାହାରିକି ନ କହିବ ଶୁଣାଇବ ନାହିଁ ॥
ନ ବିକିବ ଦ୍ରବ୍ୟେ ଆନ ଦ୍ରବ୍ୟାଦି ମିଶାଇ ।
କୁଟ କପଟ କରିଣ ଲବା ବଦଳାଇ ॥
ଶୁଚିମନ୍ତ ନ ହୋଇଣ ଅଗ୍ନି ନ ଛୁଇଁବ ।
ତୀର୍ଥରେ କିବା ଜଳରେ ସୀମା ନ ବାରିବ ॥
ନିୟମ ଯା କରିଥିବ ନ ଭାଙ୍ଗିବ ତାହା ।
ବ୍ୟାଘ୍ର ଗୋରୁ ଗାଇ ମୃଗ ଶୂକର ବରାହା ॥
ଏ ଆଦି ଯେତେକ ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ଯେ ଆବର ।
ଏହାଙ୍କୁ ଯେ ଲଢ଼ାଇବ ନାହିଁ ପରସ୍ପର ॥
ଜଳରେ କିବା ଶରୀରରେ ଅନଳ ପବନେ ।
ପୀଡ଼ା ନ ଦେବେ କାହାକୁ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନେ ।
ସତ କର୍ମମାନ କରି କି ଅବା କରାଇ ।
ପଛେ ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ଯେ ଠକାଇବ ନାହିଁ ॥
ସଞ୍ଜେ ସକାଳେ ବାହାର କବାଟ ଫିଟାଇ ।
ଭଲ କରି ଦେଖୁଥିବ ଗୃହ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ॥
ଗନ୍ଧ ମାଲ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରିଣ ବାହାରେ ।
କଳି ଗୋଳ ନ କରିବ କାହାରି ସଙ୍ଗରେ ॥
ଆବର ଯେ ମାଡ଼ଗୋଳ ନ କରିବ ପୁଣି ।
ଘରପାର ସଙ୍ଗତରେ ଖାଇ ଅନ୍ନ ପାଣି ॥
ବାହାରେ ଥିବ କି ଥିବ ଗୃହର ଭିତରେ ।
ଠିଆ ଠିଆ ନ ଖାଇବେ ବିପ୍ରେ ତରତରେ ॥
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ହସ୍ତେ ନ ଛୁଇଁ ଆପଣା ଶରୀର ।
ଅଗ୍ନିଦେବତାର ଦେହେ ନ ଦେବ ସେ କର ।
ବହୁତକାଳ ଜଳରେ ପଶି ନ ରହିବ ।
ରହିଲେ ଦେହରୁ ଜାଣ ଶିଶ୍ର ଛୁଟିଯିବ ॥
କୂଳ ବାନ୍ଧିଣ ଆବର ହସ୍ତକି ଛଳଇ ।
ଲଭିଥିବା ବୃକ୍ଷକୁ ଯେ ପୁଣି ନ ଜଳାଇ ॥
ମୁଖରେ ଫୁଙ୍କିବ ଶୁଖୁ ଅଗ୍ନି ଥାଇ ମୁଖେ ।
କଥା ନ କହିବ ଶତ୍ରୁଙ୍କ ସମ୍ମୁଖେ ॥
ଅଜାଣ ଯଜମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇବ ନାହିଁ ।
ଗତାୟାତ ନ କରିବ ନିତ୍ୟ ଏକା ହୋଇ ॥
ଦଳବନ୍ଧ ହୋଇ ଆତଯାତ ନ କରିବ ।
ଦେବାଳୟେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ନ କରି ନ ଯିବ ॥
ବସନେ ବାନ୍ଧି ନୋହିବ ଦେବ ଆୟତନେ ।
ନିଦେ ନ ଶୋଇ ପଢ଼ିବ ଏକାକେ ନିର୍ଜନେ ॥
ଏକା ହୋଇଣ ନ ଯିବ ଅଧାର୍ମିକ ସଙ୍ଗେ ।
ବ୍ୟାଧିରେ ଦୂଷିତ ହୋଇଅଛି ଯେ ସର୍ବାଙ୍ଗେ
କି ଅବା ପତିତ ଜନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗୀ ହୋଇ ।
ନ ଯିବ ଶୂଦ୍ର ସଙ୍ଗତେ ଟୋଟ ଯୋତା ନାହିଁ
ଏମନ୍ତ ହୋଇ କଦାପି ବାଟ ନ ଚାଲିବ ।
ଛତାଅଗ୍ନି ବିପ୍ର ବାମେ ରଖିଣ ନ ଯିବ ॥
ଯୋଗୀ ସିଦ୍ଧ ଯତି ବ୍ରତୀ ନିନ୍ଦା ନ କରିବ ।
ଗୋ ବିପ୍ର ଉପରେ ଯେହେ ଛାଇ ନ ପଡ଼ିବ
ପତିତ ବା ରୋଗିଙ୍କର ପାଖେ ନ ବସିବ ।
କେଶ ପାଉଁଶ ଅଙ୍ଗାର ପାଦେ ନ ମାଡ଼ିବ ॥
ସ୍ଥୁଧିଁଣୀ ସମ୍ମାର୍ଧିକା ସ୍ନାନ ଘଟ ଜଳ ।
ପାଳିଷ୍ଠା ଛୁରା ଚୂନୁଡ଼ା ପାଣି ଏ ସକଳ ॥
ବର୍ଜନ କରିବ ଦ୍ୱିଜ ଅଭକ୍ଷ ଭକ୍ଷଣ ।
ଅପେୟ ପାନ ଆବର କରିବ ବର୍ଜନ ।
ଏହି ସଦାଚାର ସବୁ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟେ ସାର ।
ଗୋପୀନାଥ କହେ ଯହିଁ ଅଛଇ ଆଚାର ॥
ତହିଁ ଧର୍ମ ତହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତହିଁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ଯେଉଁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ସେହି ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ସଦାଚାର ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ ସପ୍ତବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଅଷ୍ଟାବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଭକ୍ଷ୍ୟାଭକ୍ଷ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ।

କହନ୍ତି ଯେ ବ୍ୟାସଦେବ ଶୁଣନ୍ତୁ ମୁନିଏ ।
ଶୂଦ୍ରର ଯେ ଅନ୍ନ ତାହା ବିପ୍ରେ ଯେ ନ ଖାଏ
ମୋହରେ କିବା କ୍ଷୁଧାରେ ଅନାପଦ କାଳେ
ଶୂଦ୍ରର ଅନ୍ନ ଭୋଜନ କଲେ ବିପ୍ର ବଳେ ॥
ସେ ବିପ୍ର ଶୂଦ୍ର ଯୋନିରେ ଜନମ ଲଭଇ ।
ଛମାସ ଯେ ବିପ୍ର ଶୂଦ୍ର ଅନ୍ନକୁ ଭକ୍ଷଇ ॥

ସେ ନିନ୍ଦିତ ଶୂଦ୍ରଜାଣ ବଞ୍ଚିଥିବା ଯାଏ ।
ମଲେ ପୁଣି ମହୀରେ ସେ ଶ୍ୱାନ ଜନ୍ମ ପାଏ ॥
ଜାଣିଥା ହେ ଦ୍ୱିଜବର ମରଣ ସମୟେ ।
ବିପ୍ର କ୍ଷତ୍ରୀ ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ର ଅନ୍ନ ପେଟେ ଥାଏ ॥
ଯାହାର ଅନ୍ନ ଥାଇ ଯେ ସେହି ଯୋନି ପାଇ
ନଟ ନର୍ତ୍ତକର ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ॥
ଚଣ୍ଡାଳର ଅନ୍ନ ପୁଣି ଚମାରର ଅନ୍ନ ।
ଗଣାନ୍ନ ଗଣିକାଅନ୍ନ କ୍ଲୀବଜନ ଅନ୍ନ ॥
ଏ ସବୁ ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବରେ ।
ଠକ ଜୀବିକା ଯାହାର ପୁଣି ଏ ସଂସାରେ ॥
ରଜକର ଅନ୍ନ ଚୋରର ତସ୍କର ଅନ୍ନ ।
ପତାକା ବହନକାରୀ ଅଟନ୍ତି ଯେ ଜନ ॥
ଗୀତ ବାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଜାଣ ଯେତେ ନର ।
ଲୋହକାର ଅନ୍ନ ମୃତ ଅନ୍ନ ଯେ ଆବର ॥
ଅଭକ୍ଷ ଏହାଙ୍କ ଅନ୍ନ ଜାଣ ମୁନିଗଣେ ।
କୁମ୍ଭାର ଅନ୍ନ ଆବର ଚକ୍ରକାର ଜନେ ॥
ଶୂଦ୍ର ଯାହାର ଜୀବିକା ଅନ୍ନ ତାହାଙ୍କର ।
ଦୁଇଥର ବିବାହିତା ନାରୀ ଯେ ଆବର ॥
ଏହାଙ୍କର ଅନ୍ନ ଜାଣ ଅଭକ୍ଷ୍ୟ ଅଟଇ ।
ଛତ୍ର ଧରଣ ଯେ ଜନ ଜୀବନ ପୋଷଇ ॥
ପତିତ ଜନ ଆବର ଶାପଗ୍ରସ୍ତ ଜନ ।
ଅଭକ୍ଷ୍ୟ ଅଟଇ ଦ୍ୱିଜେ ଏହାଙ୍କର ଅନ୍ନ ॥
ସୁନାରୀ ଯେ ଅଭିନେତା ଶଇଳୂଷ ବ୍ୟାଧ ।
ପୀଡ଼ିତ ଯେ ଚିକିତ୍ସକ ବ୍ୟଭିଚାର ବନ୍ଧ୍ୟ ॥
ଅଭକ୍ଷ ଏହାଙ୍କ ଅନ୍ନ ଜାଣ ମୁନିଜନ ।
ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ଯେ ନାରୀ ଅଭକ୍ଷ ତା ଅନ୍ନ ॥
ଦ୍ୱାରପାଳ ସୁନାରୀର ନାସ୍ତିକ ଯେ ନର ।
ଦେବ ଦେବୀଙ୍କି ଯେ ନିନ୍ଦା କରନ୍ତି ଆବର ॥
ମଦ ବିକ୍ରୟକାରୀ ଯେ ଏମାନଙ୍କ ଅନ୍ନ ।
ବିଶେଷରେ ଯେ କରନ୍ତି କୁକୁର ଭୋଜନ ॥
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ଯେ ଉପପତି ଆଣିଣ ଯୋଗାଇ ।
ଆପଣାର ଭାର୍ଯ୍ୟାକୁ ଜାର କୋଳେ ଦେଇ ॥
ସମାଜ ଚ୍ୟୁତ ଯେ ଜନ ଅଟଇ ଆବର ।
ଏହାଙ୍କ ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଭୋଜନକାରୀ ଯେବା କଦାଚାରୀ ।
ପାପିର ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଜନ ଅନ୍ନ ସରି ॥

ବହୁତ ଜନର ପୁଣି ଅଇଁଠା ଯେ ଘୃତ ।
ଶସ୍ତ୍ରଜୀବୀର ଯେ ଅନ୍ନ ଖାତୁ ଯେ ରୁଦିତ ॥
ଅପବାଦଗ୍ରସ୍ତ ଜନ ଏମାନଙ୍କ ଅନ୍ନ ।
ଅଭକ୍ଷ ଅନ୍ନ ଅଟଇ ଜାଣ ମୁନିଜନ ॥
ଛିଙ୍କ ପଡ଼ିଥିବା ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ।
ବିପ୍ରଦ୍ୱେଷକାରୀ ଅନ୍ନ ଖାଇ ନ ଯୋଗାଇ ॥
ପାପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଧିକ ଇଚ୍ଛା ବଳେ ଯାର
ପିଣ୍ଡ ଅନ୍ନ ଯେ ମୃତକ ଅନ୍ନହିଁ ଆବର ॥
ବୃଥା ପାକ ଅନ୍ନ ପୁଣି ଆଦ୍ୟ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଅନ୍ନ ।
ଆତୁର ଜନର ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଯେ ଜାଣ ॥
ବନ୍ଧ୍ୟା ନାରୀର ଯେ ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ।
କୃତଘ୍ନ ଜନର ଅନ୍ନ ଖାଇ ନ ଯୋଗାଇ ॥
ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ପୁଣି ଶିଳ୍ପିଙ୍କର ଅନ୍ନ ।
ଶାସ୍ତ୍ରବିକ ଯେ ପୋଷନ୍ତି ଆପଣା ଜୀବନ ॥
ଏହାଙ୍କ ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଜାଣ ଏ ସଂସାରେ ।
ଘଣ୍ଟି ବଜାଇ ଉଦର ପୋଷନ୍ତି ଯେ ନରେ ॥
ତାଙ୍କ ଅନ୍ନ ଶୁଣ୍ଡି ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ।
ବଇଦ୍ୟର ଅନ୍ନ ପୁଣି ଖାଇ ନ ଯୋଗାଇ ॥
ଅଭକ୍ଷ ଯେ ଧ୍ୱଜବନ୍ଧ ରୋଗିଙ୍କର ଅନ୍ନ ।
ବଡ଼ ଆଉଁ ବଡ଼ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁ ସାନ ॥
ତାହାଙ୍କ ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ୍ୟ ଅଟଇ ଯେ ପୁଣି ।
ଅଭକ୍ଷ ମଧ୍ୟେ ସୁନାର ଅନ୍ନକୁ ଯେ ଗଣି ॥
ଦଧୀଷ୍ଟୁ ପତିର ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଯେ ଜାଣ ।
ନିନ୍ଦିତ ସର୍ବେଷ ଅନ୍ନ ସର୍ବସ୍ୱମ୍ଭ ଅନ୍ନ ॥
ଅସଂସ୍କାର ଅନ୍ନ ପୁଣି ଗୁରୁଜନଙ୍କର ।
ଦୂଷିତ ଅନ୍ନ ଯେତେକ ଅଭକ୍ଷ ଆବର ॥
ଶୂଦ୍ରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଏମାନେ ସତ ଶୂଦ୍ର ଜାଣ ।
ଆର୍ଦ୍ଧିକ ଯେ କୁଳମିତ୍ର ଗୋପ ଦାସ ଜନ ॥
ନାପିତ ସ୍ୱରଣ କୁମ୍ଭକାର କୃଷିକାରୀ ।
ଏହାଙ୍କର ଅନ୍ନ ଭୋଜ୍ୟ ଅନ୍ନସଙ୍ଗେ ସରି ॥
ଘୃତ ପକ୍ୱ ତୈଳ ପକ୍ୱ ଗୋ ଦୁଗ୍ଧ ଆବର ।
ଛତୁ ପିଣ୍ୟାକ ଏ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭୋଜ୍ୟ ଏହାଙ୍କର ॥
ଏହାଙ୍କ ତଇଲେ କିଛି ଦୋଷ ନ ଲାଗଇ ।
ଦ୍ୱିଜର ଅଭକ୍ଷ ଫଳ ଶୁଣ ଏବେ କହି ॥
କଲମ୍ବୀ ଶାଗ ଆବର ଧଳା ବାଇଗଣ ।
ତାଳ ଖଜୁରାଦି ରସ ପିଆଜ ରସୁଣ ॥

ବର୍ତ୍ତୁଳ ପାଣି ଲକ୍ଷାର ବର୍ତ୍ତୁଳ ଯେ ଲଡ଼ୁ ।
ଝୋଳ ଦେଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ମାନ ଆଣି ପେଜୁ ॥
ଗ୍ରାମ୍ୟ ବରାହ ଘୋଡ଼ୁଆଁ ଗାଈର ଯେ ଦୁଧ ।
କରକା ବକୁଳାକାଳ୍ ବମୁଖ ଓପ ଦ୍ରବ୍ୟ ॥
ଏମାନ ଖାଇଲେ ଦ୍ୱିଜ ପତିତ ହୁଅଇ ।
କୁଥାରେ ଟୁଖେଚଣ୍ଡୀ ଘୃତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନ ଖାଇ ॥
କ୍ଷିରି ପିଠା ନ ଖାଇବ ଦେବଙ୍କୁ ନ ଦେଇ ।
ମୋହନ ଭୋଗ ଦେବତା ଆଗରେ ନ ଥୋଇ ।
ବଳ ପଶୁ ମାଂସ ବିନା ଅନ୍ୟ ନ ଖାଇବ ।
ଘୃତ ପକ୍ୱ ଯବମଣ୍ଡ କଇଥ କଦମ୍ବ ॥
ପ୍ଲକ୍ଷ ବଟ ଆଦି ଫଳ ଦେବତାଙ୍କୁ ଦେଇ ।
ପଛେ ଭୋଜନ କରିବ ଦ୍ୱିଜ ତାହା ନେଇ ॥
ରାତ୍ରରେ ଯେ ଛତୁ ନ ଖାଇବ ଘୋଳ ଦହି ।
ଦେବଧାନ୍ୟ ତିଳ ମିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ତିଳ ଦହି ॥
ମାଛ ନ ଖାଇବ ଦ୍ୱିଜ ଦେବା ଭୋଗ ବିନା ।
ଦୁଗ୍ଧ ସଙ୍ଗତରେ ତିକ୍ତ ଗ୍ରହେ ଅଛି ମନା ॥
ସକ୍ଷାର ଅନ୍ନ ଆବର କୃମି ଦୁଷ୍ଟ ଅନ୍ନ ।
ନ କରିବ ଯେ କଦର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ନକୁ ଭୋଜନ ॥
ଅସତ ସଂସର୍ଗ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ ନିଷେଧ ।
କୃମି କୀଟ ବେଢ଼ିଥିବା ଅନ୍ନ ଯେ ଅସିଦ୍ଧ ॥
ଦେଖିଲ ମାତ୍ରେ ଯେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଘୃଣା ଉପୁଜିବ ।
ସେ ଦ୍ରବ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦ୍ୱିଜ କେବେ ନ ଭୁଞ୍ଜିବ ॥
କୁକୁର ଶୁଙ୍ଘିଲା ଅନ୍ନ ଖାଇ ନ ଯୋଗାଇ ।
ସିଦ୍ଧ ଓହ୍ଲାଇ ପୁଣି ଯେବେ ତାହା ସିଦ୍ଧ ହୋଇ
ତାକୁ ନ ଖାଇବ ଦ୍ୱିଜ ଜାଣ ମୁନିଗଣ ।
ଚଣ୍ଡାଳ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲେ ଅଭକ୍ଷ ଯେ ଅନ୍ନ ॥
ରଜୋବତୀ ନାରୀ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ଇ ଯେ ଅନ୍ନେ ।
ଦ୍ୱିଜ ତାହା ନ ଖାଇବ ଜାଣ ମୁନି ଜନେ ॥
ପତିତ ଜନର ଦୃଷ୍ଟି ଯେବେ କି ପଡ଼ଇ ।
ଦ୍ୱିଜର ସେ ଅନ୍ନ ଜାଣ ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ॥
ଗୋରୁ ଶୁଂଘିଥିବା ଅନ୍ନ ଦ୍ୱିଜ ନ ଖାଇବ ।
କଦର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥାନେ କଦର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ଯାହା ଥିବ ॥
ବାସି ଅଇଁଛଡ଼ା ଅନ୍ନ କୁଆମରା ଅନ୍ନ ।
କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆଁ ଆବର କୃମିର ଦଂଶନ ॥
ମନୁଷ୍ୟ ଶୁଂଘିଲେ ସେହି ଅନ୍ନ ନ ଖାଇବ ।
କୁଷ୍ଠରୋଗୀ ଛୁଇଁଲେ ସେ ଅନ୍ନକୁ ତେଜିବ ॥
ନ ଖାଇବ ରଜସ୍ୱଳା ପରଷିବା ଅନ୍ନ ।
ନ କରିବ ରୋଗିଣୀର ଦେଖା ଭୋଜନ ॥
ମଳଲୁଗା ପରଲୁଗା ଯେ ନାରୀ ପିନ୍ଧଇ ।
ତାର ପରଷିବା ଅନ୍ନ ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ॥
ବତ୍ସହୀନା ରମଣୀର ପ୍ରସବିବା କ୍ଷୀର ।
ପ୍ରସବ ଅନ୍ତେ ନ ଗଲେ ଦଶ ଦିନ ତାର ॥
ଆବର ଗାଈର କ୍ଷୀର ମେଷ ଛାଗ କ୍ଷୀର ।
ଏ ସବୁ ଅପେୟ ଜାଣ ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ॥
କୁରର ଚକୋର ହଂସ ଦାତ୍ୟୁହ ଚଟକ ।
କୋକିଳ ବାୟସ ଗୃଧ୍ର ଜାଳପାଦ ଶୁକ ॥
ବକ ଚକ୍ରବାକ ପେଚା ଭାସ ପାରାବତ ।
ଗ୍ରାମ କୁକ୍କୁଟ ମାର୍ଜାର ଟିଟ୍ଟିଭ କପୋତ ॥
ଗର୍ଦ୍ଦଭ ଶୃଗାଳ ବ୍ୟାଘ୍ର ମର୍କଟ କୁକ୍କୁର ।
ବନଚର ଜଳଚର ଶୂକର ଆବର ॥
ସ୍ଥଳଚର ପଞ୍ଚନଖୀ ପଶୁପକ୍ଷୀ ଯେତେ ।
ଦ୍ୱିଜର ଆହାର ଯୋଗ୍ୟ ନୋହେ କଦାଚିତେ
ଗୋଧି କୂର୍ମ ଶଶା ଖଡ୍ଗ ମତ୍ସ୍ୟ ଯେ ଶଲ୍ଲକ ।
ପଞ୍ଚନଖୀ ମଧ୍ୟେ ଏହି ଜୀବ ଜାଣ ଭକ୍ଷ ॥
ସଶଲ୍କ ଆବର ମତ୍ସ୍ୟ ରୁରୁ ମୃଗ ମାଂସ ।
ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଦେଇ କରିପାର ଗ୍ରାସ ॥
କପିଞ୍ଜଳ ବାର୍ଦ୍ଧ୍ରୀ ରସ ମାଛ ଯେ ତିତିର ।
କପୋତ ବକ ମୟୂର ଭକ୍ଷ ଯେ ଆବର ॥
ପ୍ରଜାପତି କହିଛନ୍ତି ଏହା ଦ୍ୱିଜଗଣେ ।
ଦଣ୍ଡିକର ସିଂହ୍ମା ରୋହ୍ମା ପାଠିନ ଏ ମୀନେ ॥
ଆହାର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବରେ ।
ଦ୍ୱିଜେ ଏ ମାଂସ ପ୍ରୋକ୍ଷଣ କରି ମନ୍ତ୍ରସାରେ ॥
ଖାଇ ପାରନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷାର ନିମନ୍ତେ ।
ଦେବ ଦ୍ୱିଜ ଖାଇସାର ତୃପ୍ତ ହୋଇଲ ଅନ୍ତେ ॥
ଖାଇଲ ନରର କିଛି ପାପ ନ ହୁଅଇ ।
ଔଷଧ ଅର୍ଥେ ଖାଇଲେ ଦୋଷ ନ ଲଗଇ ॥
ଯଜ୍ଞର ମାଂସ ଖାଇଲେ ନାହିଁ ତହିଁ ଦୋଷ ।
ଲୋଭେ ପଡ଼ି ନ ଖାଇବ କଦାପି ଏ ମାଂସ ॥
ଦେବକାର୍ଯ୍ୟେ ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ଯେ ହୋଇ ନିମନ୍ତ୍ରିତ
ମାଂସ ଆହାର ନକରେ ସେ ଜନ ପତିତ ॥
ମରଣାନ୍ତେ ନରକରେ ପଡ଼ଇ ସେ ଯାଇଁ ।
ପଶୁଦେହେ ଲୋମ ଯେତେ ତେତେକାଳ ଥାଇ

ଅଦେୟ ଅପେୟ ମଦ୍ୟ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଜଗତେ ।
ଏଣୁ ମଦ୍ୟକୁ ବୈଷ୍ଣବେ ଦ୍ୱିଜାତି ସମସ୍ତେ ॥
ଖାଇଲେ ସେ ମଳମୂତ୍ର କହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ।
ବାହାର କରିବା ଯାଏ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଜଗତେ ॥
କଳ୍ପକାର୍ଯ୍ୟେ ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ନ ପାରଇ ।
ଏଣୁ ଏ ସବୁ ବୈଷ୍ଣବ ଯତ୍ନପର ହୋଇ ॥
ଅଭକ୍ଷ ଅପେୟ ଜନେ କର ପରହାର ।
ନୋହିଲେ ରୌରବ ନର୍କେ ବସନ୍ତି ଭୁମ୍ବର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ଭକ୍ଷାଭକ୍ଷ ନିର୍ଣ୍ଣୟୋ ନାମ
ଅଷ୍ଟାବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଊନତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଗୃହୀଧର୍ମ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ।

କହିଲେ ଯେ ବ୍ୟାସଦେବ ଶୁଣ ମୁନିଜନେ
ପୂର୍ବେ ବ୍ରହ୍ମା କହିଥିଲେ ଋଷି ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ଯେଉଁ ଦାନ ଧର୍ମକଥା କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ଯୋଗ୍ୟପାତ୍ରେ ଦିଆଯାଏ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେ ଅନ୍ନ
ପ୍ରଣବ ମନ୍ତ୍ର ସହିତ ଜଳକରେ ଦେଇ ।
ଭୁକତି ମୁକତି ଫଳ ସେ ଦାନ ଦିଅଇ ॥
ବଶିଷ୍ଟ ଜନକୁ ଦିଏ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେ ଦାନ ।
ସେ ଦାନ ପ୍ରକୃତ ଦାନ ଋଷିଗଣ ଜାଣ ॥
ଯେ ଦାନରେ ସ୍ୱାର୍ଥ ଥାଇ ସେ ସଞ୍ଚୟ ଧନ ।
ନିତ୍ୟ ନୈମିତ୍ତିକ କାମ୍ୟ ତ୍ରିବିଧ ଏ ଦାନ ॥
ଚତୁର୍ଥ ଦାନ ବିମଳ ଦାନ ମଧ୍ୟେ ସାର ।
କିଛି କାମନା ନକରି ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ନର ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ହୋଇ ଯାହା କିଛି କରେ ଦାନ ।
ତାହା ନାମ ନିତ୍ୟ ଦାନ ଋଷିଗଣ ଜାଣ ॥
ଯେ ଦାନ କରନ୍ତି ପାପ ଶାନ୍ତିର ନିମନ୍ତେ ।
ଏହାକୁ ଯେ ନୈମିତ୍ତିକ ବୋଲନ୍ତି ଜଗତେ ॥
ଏ ଦାନଗୋଟି ଉତ୍ତମ ନୋହେ ଋଷିଗଣ ।
ପୁତ୍ରଜୟ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସୁଖପାଇଁ ଦାନ ॥
ଯାହା ଦିଅନ୍ତି ତା ନାମ ଅଟଇ କାମ୍ୟଦାନ ।
ମୁକତି ପଥକୁ ସେହି କରାଏ ଦର୍ଶନ ॥
ଈଶ୍ୱର ପ୍ରୀତି ନିମନ୍ତେ ଧର୍ମଯୁକ୍ତ ଚିତ୍ତେ ।
ତାହାକୁ ବିମଳ ଦାନ ବୋଲନ୍ତି ଜଗତେ ॥
ଯୋଗ୍ୟପାତ୍ରେ ଦାନ ଦେବ ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ।
ଯେ ଲୋକେ ସବୁ ଆପଦୁ ରକ୍ଷା କରିପାରେ ॥
ସେହି ଜାଣ ଯୋଗ୍ୟପାତ୍ର ତାକୁ ଦାନ ଦେବ ।
ଉତ୍ତମରୂପେ କୁଟୁମ୍ବମାନଙ୍କୁ ପୋଷିବ ॥
ତହିଁରୁବଳିବ ଯାହା ତାହା ଦେବ ଦାନ ।
ନିଷ୍ଫଳ ହୋଇବ ଜାଣ ଏଥୁକଲେ ଆନ ॥
ବଇଦିକ କୁଳବନ୍ତ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ଜନେ ।
ତପୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଦୀନ ଦରିଦ୍ରଙ୍କୁ ଦାନେ ॥
ଶରଧା ଭକତି କରି ବିନୟେ ତୋଷିବ ।
ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ଦ୍ୱିଜ ଯେହୁ ମହାଦାନ ଦେବ ॥
ସେ ଜନ ପରମ ପଦ ପାଇବ ନିଶ୍ଚୟ ।
ଯେ ସ୍ଥାନରେ ନାହିଁ ରୋଗ ଶୋକ ଆଦି ଭୟ
ଭକତିରେ ବଇଦିକ ବିପ୍ରକୁ ଅଣାଇ ।
ଆଗ୍ନ କିଆରୀ ଗହମ କିଆରୀ ଦିଅଇ ॥
ତାହାର ଜନମ ଆଉ ନାହିଁ ଏ ସଂସାରେ ।
ଦରିଦ୍ର ବିପ୍ରକୁ ଡାକି ଆଣି ଯେଉଁ ନରେ ॥
ଗୋଚର୍ମ ଭୂମି କରନ୍ତି ତାଙ୍କ ହସ୍ତେ ଦାନ ।
ସର୍ବ ପାପରୁ ସେ ନିଶ୍ଚେ ହୁଅନ୍ତି ମୋଚନ ॥
ସବୁ ଦାନଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ ଭୂମିଦାନ ।
ଅନ୍ନଦାନ ଏକା ଅଟେ ଏହାର ସମାନ ॥
ଏହା ତହୁଁ ବିଦ୍ୟା ଦାନ ଅଧିକ ଅଟଇ ।
ଶାନ୍ତ ଶୁଚି ଧର୍ମବନ୍ତ ବିପ୍ରେ ବିଦ୍ୟାଦେଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଗତିକରିବ ପାଇ ମରଣାନ୍ତେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେ ସୁନା ଦିଏ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ହସ୍ତେ ॥
ସବୁ ପାପ ଖଣ୍ଡି ବ୍ରହ୍ମ ଲୋକରେ ବସଇ ।
ଗୃହୀଙ୍କି ଯେ ଅନ୍ନଦେଲେ ମହାଫଳ ପାଇ ॥
ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ଉପବାସ କରି ।
ଧର୍ମରାଜଙ୍କୁ ଆପଣା ମନରେ ସୁମରି ॥
ଶୁଚିମନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଚିତ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
ସାତ କିବା ପାଞ୍ଚଗୋଟି ବିପ୍ର ଆଣି ଘରେ ॥
କୃଷ୍ଣ ତିଳ ମଧୁ ଘେନି ପୂଜିଲେ ତା ଫଳେ
ପାପ ସକଳ ଖଣ୍ଡନ ହୁଅଇ ସେକାଳେ ॥

କୃଷ୍ଣ ମୃଗଛାଲ ପାଟ ତିଳ ଗଦାକରି ।
ଘୃତ ମଧୁ ଯେ ହିରଣ୍ୟ ରଖି ତାଂ ଉପରି ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ହସ୍ତରେ ଯେବେ କରଇ ତା ଦାନ ।
ସକଳ ଦୁଷ୍କୃତ ତାର ହୁଅଇ ଖଣ୍ଡନ ॥
ଜଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ କୁମ୍ଭ ପୁଣି ଘୃତାନ୍ନ ଯେ ଜନ ।
ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ବିପ୍ରେ ଦିଏ ଦାନ ॥
ଧର୍ମରାଜଙ୍କୁ ଆପଣା ମନରେ ସୁମରି ।
ସକଳ ପାପ ଭସ୍ମରୁ ଯାଇ ସେହି ତରି ॥
ସାତ କିବା ପାଞ୍ଚଗୋଟି ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଅଣାଇ ।
ସୁନା ତିଳ ଜଳପାତ୍ର ଯେବେ ଦାନଦେଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ରହେ ଦୂରେ ।
ମାଘମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଦ୍ୱାଦଶୀ ତିଥିରେ ॥
କଳା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଉପବାସେ କୃଷ୍ଣତିଳେ ।
ଘୃତ ସହିତ ଆହୁତି ଦେଇଣ ଅନଳେ ॥
ଭକତିରେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ କଲେ ତିଳଦାନ ।
ଆଜନମ ପାପରୁ ସେ ପାଏ ପରିତ୍ରାଣ ॥
ପୁଣି ସେହି ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ମନେ ମନେ ।
ପ୍ରୀତ ହୁଅ ହୃଷୀକେଶ ବିଷ୍ଣୁ ସନାତନେ ॥
ଏମନ୍ତ କହି ତପସ୍ୱୀ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଡକାଇ ।
ଦାନଦେଲେ ତାର ଫଳେ ପାପ ଛାଡ଼ିଯାଇ ॥
ନ ରହେ ସପତ ଜନ୍ମ କୃତ ପାପ ତାର ।
କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ଯେଉଁ ନର ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭୋଜନେ ପୂଜା କରେ ପିନାକର ।
ଜନ ମନୋହର ସେହି ଆଉ ମୁନିବର ॥
କୃଷ୍ଣ ଅଷ୍ଟମୀ ଦିବସେ ସ୍ନାନକରି ଜନ ।
ଧାର୍ମିକ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଆଣି ଧୋଇ ତା ଚରଣ ॥
ଭକତିରେ ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଦେଇ ପୂଜା କରି ।
ଦାନ ଦିଏ ମହାଦେବ ମନରେ ସୁମରି ॥
ପରମଗତି ସେ ପାଇ ପାପ ଯାଏ କ୍ଷୟି ।
ଭକତ ଦ୍ୱିଜ ଯେତେକ ତାଙ୍କର ଏ ଶ୍ରେୟି ॥
କୃଷ୍ଣାଷ୍ଟମୀ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ।
ବିଶେଷେ ପୂଜା କରିବେ ଦେବ ତ୍ରିଲୋଚନ ॥
ଏକାଦଶୀ ତିଥିରେ ଯେ ନିରାହାରେ ରହି ।
ଦ୍ୱାଦଶୀରେ ବିଷ୍ଣୁମୁଖେ ପୂଜେ ଦ୍ୱିଜଗ୍ରାହୀ ॥
ପରମପଦ ସେ ପାଇ ବୈକୁଣ୍ଠେ ଯାଇ ।
ଏଥିରେ ଜାଣିବ ତିଳେ ସନ୍ଦେହ ଯେ ନାହିଁ ॥

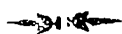
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଦ୍ୱାଦଶୀ ଯେ ବିଳମ୍ବା ତିଥି ।
ଏ ତିଥିରେ ପୂଜିବ ଯେ ଦେବ ଶିବାପତି ॥
ଅଥବା ବିଷ୍ଣୁ ଉଦ୍ଦେଶେ ପୂଜିବ ଶଙ୍କର ।
ବିପ୍ରେ ଦାନ ଦେଲେ ପାଏ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁର ॥
ଅନନ୍ତଫଳ ତହିଁରେ କଳି ନ ହୁଅଇ ।
ଯେ ଦେବ ପୂଜା ମନାସି ବିପ୍ରଙ୍କୁ ପୂଜଇ ॥
ସେ ଦେବତା ତାର ପ୍ରତି ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରସନ୍ନ ।
ଯେହୁ ସକଳ ଦେବତା ମୂରତି ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥
ବିପ୍ର ନ ପାଇଲେ ଦେବ ପ୍ରତିମା ପୂଜିବେ ।
ପ୍ରତିମାଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟନ୍ତି ଭୂଦେବେ ॥
ପ୍ରତିମା ବିପ୍ର ଦୁହିଙ୍କି ଯେ ଜନ ପୂଜଇ ।
ଫଳ ତାହାର ସବୁହିଁ ଅଧିକ ହୁଅଇ ॥
ବିଭୂତି କାମନାକାରୀ ପୂଜିବ ବାସବ ।
ବ୍ରହ୍ମତେଜ ଜ୍ଞାନ କାମୀ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପୂଜିବ ॥
ଆରୋଗ୍ୟକାମୀ ପୂଜିବ ଆଦିତ୍ୟ ଦେବଙ୍କୁ ।
ଧନକାମୀ ଯେ ପୂଜିବ ଅଗ୍ନି ଦେବତାଙ୍କୁ ॥
କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧିକାରୀ କରେ ବିନାୟକ ପୂଜା ।
ଭୋଗ କାମନାକାରୀ ଯେ କରେ ଚନ୍ଦ୍ରପୂଜା ॥
ମୋକ୍ଷ କାମୀଜନ ନିତ୍ୟ ହରିଙ୍କି ପୂଜିବ ।
ଯୋଗ ମୋକ୍ଷ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଯେ ଜନ ଇଚ୍ଛିବ ॥
ସୁରେଶ୍ୱର ବିରୂପାକ୍ଷ ପୂଜିବ ସେ ନିତ୍ୟ ।
ଜ୍ଞାନ ଭୋଗ ବାଞ୍ଛା କରେ ଯେ ଜନ ସତତ ॥
ଭୂତେଶ୍ୱର ମହେଶ ବା କେଶବ ପୂଜିବ ।
ତେବେ ସଂସାର ମଧ୍ୟରୁ ମୁକତି ପାଇବ ॥
ଅଳପ ଜଳ ଦାନରେ ଅଳପ ଫଳ ପାଇ ।
ବହୁତ ଦେଲେ ବହୁତ ଫଳ ଯେ ମିଳଇ ॥
ତଇଳଦାନେ ସନ୍ତତି ମିଳଇ ଜାଣିବ ।
ଦୀପଦାନ କଲେ ଚକ୍ଷୁ ଉତ୍ତମ ପାଇବ ॥
ଭୂମି ଦାନ କଲେ ଜନ ସବୁ ସୁଖ ପାଇ ।
ସୁନା ଦାନ କଲେ ଜାଣ ଆୟୁଷ ବଢ଼ଇ ॥
ଗୃହ ଦାନ କଲେ ଜନ ପାଏ ଭଲ ଘର ।
ରୁପା ଦାନ କଲେ ରୂପ ହୁଅଇ ସୁନ୍ଦର ॥
ବସନ ଦାନେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ପ୍ରାୟ ବିରାଜଇ ।
ଅଶ୍ୱ ଦାନ କଲେ ଯାନ ଉତ୍ତମ ମିଳଇ ॥
ଅନ୍ନ ଦାନ କଲେ ବଢ଼େ ଜାଣ ଶୋଭା ଶିରୀ ।
ଗୋଦାନ କଲେ ଲୋକ ଯେ ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକେ ସରି

ସୁନ୍ଦରୀ ଭାର୍ଯ୍ୟା ମିଳେ କଲେ ଶଯ୍ୟା ଦାନ ।
ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ମିଳଇ କଲେ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ ॥
ଶାଶ୍ୱତ ସୁଖ ମିଳଇ ଧାନ୍ୟ ଦାନ କଲେ ।
ଶାଶ୍ୱତ ମୁକତି ମିଳେ ବେଦ ଦାନ ଦେଲେ ॥
ବଇଦିକ ବିପ୍ରେ ଯେବେ ଦିଏ ବହୁ ଧାନ୍ୟ ।
ମରଣାନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗଭୋଗ କରଇ ସେ ଜନ ॥
ଗୋଗ୍ରାସ ଦେଲେ ସକଳ ପାପୁ ଯାଏ ତରି ।
କାଷ୍ଠ ଦାନ ଦେଲ ଲୋକ ହୁଏ ଅଗ୍ନି ପରି ॥
ଭକତରେ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ଦିଏ ନାନା ଫଳ ।
ଆବର ପାନୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଶାକ କନ୍ଦମୂଳ ॥
ସର୍ବଦା ଆନନ୍ଦଯୁକ୍ତ ହୁଅଇ ସେ ଜନ ।
ଔଷଧ ଦାନେ ହେବ ବ୍ୟାଧିରୁ ମୋଚନ ॥
ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ଦାନରେ ସୁଖୀ ଦୀର୍ଘାୟୁ ହୁଅଇ ।
ଅସିପତ୍ର ନରକରୁ ସେହି ରକ୍ଷା ପାଇ ॥
ଯେ ଯାହା ମାଗିବ ଯେହ୍ନେ ପ୍ରୟୋଜନ ଯାହା ।
ଅକ୍ଷୟ ସ୍ୱର୍ଗ ପାଇବ ଦାନ ଦେଲେ ତାହା ॥
ବିଷୁବ ଅୟନ ଦିନେ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଗ୍ରହଣେ ।
ଯାହା ଦେବ ତା ଅକ୍ଷୟ ଜାଣ ଋଷିଗଣେ ॥
ପ୍ରୟାଗ ଆଦି ଯେ ତୀର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ରେ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନେ
ନଦୀରେ ଆବର ବନେ ଅକ୍ଷୟ ଏ ଦାନେ ॥
ଦାନଠୁଁ ଅଧିକ ଧର୍ମ ଜଗତରେ ନାହିଁ ।
ଏଣୁ ଦାନ ବଇଦିକ ବିପ୍ର କରେ ଦେଇ ॥
ସ୍ୱର୍ଗଲାଭ ଅର୍ଥେ ପୁଣି ଧନଲାଭ ଅର୍ଥେ ।
ପାପର ଶାନ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଦେଉଥିବ ନିତ୍ୟେ ॥
ଆବର ମୁକତି ପାଇଁ ଦେଉଥିବ ଦାନ ।
ଯେଉଁ ପାପୀ ମୋହେ ପଡ଼ି ହୋଇଣ ଅଜ୍ଞାନ ॥
ଗୋରୁ ବିପ୍ର ଅଗ୍ନି ଦେବ ନିବାରଇ ଦାନେ ।
ପକ୍ଷି ଯୋନିରେ ଜନମ ଲଭନ୍ତି ସେ ଜନେ ॥
ଧନ ଅରଜି ଯେ ଜନ ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ପୂଜା ନ କରଇ ତାର ଧନ ଅକାରଣ ॥
ଏଣୁ ତାହାର ସର୍ବସ୍ୱ ହରିବ ନୃପତି ।
ବାହାର କରି ଦେବ ତା ରାଜ୍ୟୁ ସେ ଝଟତି ॥
ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରେ ଅନ୍ନ କଷ୍ଟେ ମରୁଥିବା ଜନ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରାଣ ନ ରଖେ ନ ଦେଇଣ ଅନ୍ନ ॥
ସେ ଅତି ନିନ୍ଦିତ ଜନ ଜାଣ ଏ ସଂସାରେ ।
ତାହାର ସ୍ପର୍ଶରୁ ଦାନ ନ ନେବେ ନରେ ॥

ତାହାର ପାଖରେ ଘର କରି ନ ରହିବେ ।
ରାଜା ଦାରୁଣୀ ତତାଇ ତା ଅଙ୍ଗରେ ଦେବେ ॥
ରାଜ୍ୟରୁ ତାକୁ ବାହାର କରିଦେବେ ପୁଣି ।
ଏକାଳେ ଦାନ ନ ଦେଇ ଯେବେ କେହି ପ୍ରାଣୀ
ସେ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଆନବେଳେ କରେ ନେଇ ଦାନ
ପାପୀଠୁଁ ଅଧିକ ପାପୀ ସେ ଲୋକକୁ ଜାଣ ॥
ନରକ କୁଣ୍ଡରେ ପଡି ପଚୁଥାଏ ସେହି ।
ବଇଦିକ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ ଯେହି ॥
ଆବର ଯେ ସତ୍ୟବାଦୀ ଯତି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।
ତାହାଙ୍କୁ ଯେ ଦାନ ଦେବ କଷ୍ଟ ନ ବିଚାରି ॥
ଧର୍ମବନ୍ତ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ଦ୍ୱିଜ କ୍ଷୁଧାତୁରେ ।
ଭୋଜନ ଦେବ ତାହାଙ୍କୁ ପୁଣି ସମାଦରେ ॥
ଦଶରାତ୍ର ଉପବାସେ ଥିଲେ ମୂର୍ଖଜନ ।
ତାହାଙ୍କୁ କଦାପି ଜାଣ ନ ଦେବ ଭୋଜନ ॥
ନିକଟେ ବୈଦିକ ଥିଲେ ତାହାକୁ ନ ଦେଇ ।
ଦୂରେ ଥିବା ବିପ୍ର ଆଣି ଯେ ଦାନ ଦିଅଇ ॥
ତାର ସପତ ପୁରୁଷ ସେ ପାପେ ପଡନ୍ତି ।
ସେ ଯେବେ ତାଠାରୁ ଗୁଣେ ଅଧିକ ହୁଅନ୍ତି ॥
ପୂଜାଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତିଗ୍ରହ ଯେ ଜନ କରଇ ।
ଆବର ପୂଜା ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଯେ ଦାନ ଦିଅଇ ॥
ସେହି ଦୁଇଜଣଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ବାସ ।
ଏଥିରୁ ଅନ୍ୟଥା ହେଲେ ନରକେ ନିବାସ ॥
ନାସ୍ତିକ ଭଣ୍ଡ ପାଷଣ୍ଡ ବେଦ ଯେ ନ ଜାଣେ ।
ଅନ୍ନ ପାଣି ନ ଦେବ ଯେ ତାକୁ ଋଷିଗଣେ ॥
ମୂର୍ଖ ବିପ୍ର ସୁନା ଗୋରୁ ଅଶ୍ୱ ମହୀ ତଳ ।
ଦାନ ଦେଲେ ପୋଡ଼ିଯାଏ ଶୁଷ୍କକାଷ୍ଠ ତୁଲ୍ୟ ॥
ମହିତ ଲୋକ ଦେଖିଣ ମାଗିବ ଯେ ଦାନ ।
ଶୂଦ୍ରକୁ ଯେ ନ ମାଗିବ କଦାପି କାର୍ପଣ ॥
ଆପଣା ବୃତ୍ତି କାମନା ଦ୍ୱିଜ କରୁଥିବ ।
ଅଧିକ ଧନରେ ଲୋଭ କେବେ ନ କରିବ ॥
ଧନଲୋଭୀ ନ ବୋଲଇ କଦାପି ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଏକଥା ନିଗୋଟି ଅଟଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ ॥
ମନକୁ ସନ୍ତୋଷ କଲେ ଯେ ଗତି ମିଳଇ ।
ବେଦଯଜ୍ଞ ଅନୁଷ୍ଠାନେ ସେ ଗତି ନ ପାଇ ॥
ଶୂଦ୍ରର ଦ୍ରବ୍ୟକୁ କେଭେ ନ କରିବ ଲୋଭ ।
ଜୀବିକା ନିମନ୍ତେ ଧନ ଯେତେ ଲୋଡ଼ାକର ॥

ତହୁଁ ଅଧିକ ଧନଟିରେ ନ ବଳାଇ ମନ ।
ବଳାଇଲେ ଅଧୋଗତି ପାଇବ ସେ ଜନ ॥
ସନ୍ତୋଷ ନୋହିଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ବାସ ନ ଯୋଗାଇ
ରଖିଲ ଶତ୍ରୁ ଜନ ଯେ ଚଣ୍ଡାଳ ବୋଲାଇ ॥
ଦାନ ଦେଇବ ଗୁରୁଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ନିମନ୍ତେ ।
ଆବର ଧନ ଆଣିବ ଭୃତ୍ୟଜନ ଅର୍ଥେ ॥
ଦେବତା ଅତିଥି ପାଇଁ ଦେଇବ ଯେ ଦାନ ।
ଆପେ ଭୋଗେ ନ କରିବ ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗ୍ରହଣ
ଗୃହସ୍ଥ ଲୋକ ସଦାଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଣ ଏମନ୍ତେ ।
ଦେବତା ଅତିଥି ପୂଜା କରୁଥିବ ନିତ୍ୟେ ॥
ଆତ୍ମା ସଂଯମ ପାଇବ ଉତ୍ତମ ଯେ ସ୍ଥାନ ।
ଘରଯାକୁ ପୁତ୍ର ପାଶେ ଦେଇ ନିଜଧନ ॥
ବନେ ପଶିବ ଏକାକି ଉଦାସୀନ ହୋଇ ।
ଗୃହୀର ଧର୍ମ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହିଲି ବୁଝାଇ ॥
ଏ ଧର୍ମେ ରହି ଯେ ନିତ୍ୟ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପୂଜଇ ।
ଆଉ ତାର ଜନ୍ମ ନାହିଁ ମୁକତ ହୁଅଇ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ଗୃହସ୍ଥ ଧର୍ମ ନିର୍ଣ୍ଣୟୋ ନାମ
ଊନତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଧର୍ମ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ।

ଶୁଣୁଛନ୍ତି ଋଷିଗଣ କହୁଛନ୍ତି ବ୍ୟାସ ।
ଗୃହାଶ୍ରମେ ରହି ଅଧେ କଟାଇ ଆୟୁଷ ॥
ଅଗ୍ନି ଦେଇ ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଧର୍ମ ଆଚରିବ ।
କିବା ଗୃହେ ଥାଇ ପୁତ୍ର ବଧୂ କରାଇବ ॥
ବନେ ଯିବ ଘରଯାକୁ ପୁତ୍ର ପାଶେ ଦେଇ ।
ତେବେ ସେ ଧରମ ଶୋଭା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୁଅଇ ॥
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଉତ୍ତରାୟନ ପୂର୍ବାହ୍ନେ ।
ତପ କରିବ ନିୟମେ ରହି ଘୋରବନେ ॥
ପିତୃ ଦେବତା ପୂଜିବ ଫଳ ମୂଳେ ନିତ୍ୟ ।
ସେ ଫଳ ମୂଳ ଦେଇଣ ସେବିବ ଅତିଥ ॥
ତହୁଁ ଯହୁଁ ବଳିବ ତା କରିବ ଆହାର ।
ନଖ ନ କାଟିବ ପୁଣି ନ ଛେଦିବ ଯନ୍ତର ॥
ଶିରେ ଜଟା ବାନ୍ଧି ପୁଣି ବକଳ ପିନ୍ଧିବ ।
ଆଠଗୁଣ୍ଠାରୁ ଅଧିକ ଭିକ୍ଷା ନ ମାଗିବ ॥
ମଉନ ହୋଇବ ହୋମ କରୁଥିବ ପୁଣି ।
ପଞ୍ଚଯଜ୍ଞ କରୁଥିବ ଫଳମୂଳ ଆଣି ॥
ପ୍ରାଣୀଙ୍କଠାରେ ସର୍ବଦା ଦୟା ରଖିଥିବ ।
ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇଥିବ ଦାନ ନ ଦେଇବ ॥
ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନେ ପୁଣି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିବସେ ।
ଯଜ୍ଞ କରିବ ଆବର ମର୍ଗୁଶିର ମାସେ ॥
ଚତୁର୍ମାସ୍ୟ ବ୍ରତ ଯାଗ କରୁଥିବ ପୁଣି ।
ଉତ୍ତରାୟଣ ଦକ୍ଷିଣାୟନ ଏ ବେନି ॥
ଶରଦ ବସନ୍ତ ଆଦି ଋତୁରେ ଯେ ଆପେ ।
ଅଗ୍ନି ଦେବତା ପୂଜିବ ଧ୍ୟାନ ଏହିରୂପେ ॥
ଫଳ ମୂଳ ଚରୁ ଆଦି ଦେଇ ଭିନ୍ନେ ଭିନ୍ନେ ।
ବନଦେବତା ପୂଜିବ ବସିବ ଭୋଜନେ ॥
ମଦ ମାଂସ ନ ଖାଇବ ଆଉ ଯେ କଖାରୁ ।
ବାଇଗଣ ମୂଳା ଆଦି କନ୍ଦମୂଳ ସାରୁ ॥
ଏ ଆଦି ଫଳ ବର୍ଜନ କରିବ ଯତନେ ।
ପ୍ରାଣିଠାରେ ହିଂସା ଦ୍ରୋହ ନ କରିବ ମନେ ॥
ଜ୍ଞାନ ଚିନ୍ତା କରୁଥିବ ବ୍ରହ୍ମନିଷ୍ଠ ହୋଇ ।
ମଇଥୁନେ ଜାଣ ସବୁ ଫଳ ନାଶ ଯାଇ ॥
ପତ୍ନୀ ଦେଇ ତହିଁ ଯେବେ ପୁତ୍ର ଜାତକର ।
ନ ଛୁଇଁବେ ଦ୍ୱିଜାତିଏ ସେ ପୁତ୍ରକୁ ତାର ॥
ବେଦରେ ସେ ପୁତ୍ରର ଯେ ଅଧିକାର ନାହିଁ
ତାହାର ବଂଶ ଯେତେକ ଏହିରୂପେ ରହି ॥
ଭୂମିରେ ଶୋଇବ ପୁଣି ଗାୟତ୍ରୀ ଜପିବ ।
ମନ୍ତ୍ରପୂତ କରି କାୟା ଶୋଷିକି ଶୋଧିବ ॥
ମିଛ ନ କହିବ ନିନ୍ଦା ନ କରିବ କାର ।
ନିଦ୍ରା ଆଳସ୍ୟ ବର୍ଜନ କରିବ ଆବର ॥
ବନ ପଶୁଙ୍କ ସହିତ କରିବ ବିହାର ।
ଶଯ୍ୟା କରିବ ପାଷାଣେ ପତ୍ରର ଉପର ॥
ଦିନକୁ ମାତ୍ର ଆହାର ସଞ୍ଚି ରଖିଥିବ ।
କିବା ମାସକ ବର୍ଷକ ପାଇଁ ଯେ ସଞ୍ଚିବ ॥
ଦିବସେ କିବା ରାତ୍ରିରେ ଖାଇବ ଯେ ଥରେ ।
କି ଅବା ଯେ ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବିଧି ବିଧାନରେ ॥

କିବା ଫଳମୂଳ ଖାଇ ଜୀବନ ରଖିବ ।
କିବା ଭୂଇଁ ପାଦେ ରହି ତପ ଆଚରିବ ॥
କିବା ପଞ୍ଚାଗ୍ନି ଆଶିବ ଘୋର ନିଦାଘରେ ।
ବରଷା ଧାରା ସହିବ ବରଷା କାଳରେ ॥
ଶୀତକାଳେ ଓଦାଲୁଗା ପିନ୍ଧିଣ ରହିବ ।
ପିତୃ ଦେବତା ତର୍ପଣ ତ୍ରିସନ୍ଧ୍ୟା କରିବ ॥
ଅଥବା ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପାନକରି ରହି ।
ଏକପାଦେ ଛିଡ଼ା ହେବ ଘୋର କଷ୍ଟ ସହି ॥
ପଞ୍ଚାଗ୍ନି ଧୂଆଁ ପିଇବ ସୋମପାୟୀ ହେବ ।
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷରେ ଦୁଗ୍ଧ ପିଇଣ ରହିବ ॥
ଏମନ୍ତେ ଯୋଗ ସାଧିବ ଘୋର କଷ୍ଟ ସହି ।
କୃଷ୍ଣପକ୍ଷରେ ଗୋମୟ ଗଛ ପତ୍ର ଖାଇ ॥
ରୁଦ୍ରାଧ୍ୟାୟ ପଢି ପଢି ହରିଥିବ ମନ ।
କୃଷ୍ଣ ମୃଗ ଛାଲ କରି କଟିରେ ବନ୍ଧନ ॥
ଶୁକ୍ଳ ପଇତା କଣ୍ଠରେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ମାଳାଇ ।
ଯୋଗ ଅଭ୍ୟାସ କରିବ ଧ୍ୟାନପର ହୋଇ ॥
କିବା ବନେ ଥାଇ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ବୁଲି ବୁଲି ।
ଆଠଗ୍ରାସ ଭିକ୍ଷା ଅନ୍ନ ମାଗିବ ଯେ ଥାଳି ॥
ଭିକ୍ଷା ଖପରରେ ରଖି କରିବ ଭୋଜନ ।
କିବା ଖାଇବ ପତ୍ରରେ ହସ୍ତେ ସେହି ଅନ୍ନ ॥
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପାଇ ଯୋଗେ ଦେହ ବିସର୍ଜିବ ।
ଏ ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଧର୍ମରେ ଅକ୍ଷୟ ହୋଇବ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ବାନପ୍ରସ୍ଥାଶ୍ରମ ଧର୍ମ କଥନଂ ନାମ
ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ମହିମା ।

କହିଲେକ ସୂତ ମୁନି ଶୁଣ ମୁନିଗଣେ ।
ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମ ଧର୍ମ ସବୁ ଶୁଣିଲ ଶ୍ରବଣେ ॥
ବ୍ୟାସ ଯାହା କହିଥିଲେ କହିଲି ମୁଁ ତାହା ।
ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମ ଧର୍ମ ଆଦି ଅଛି ଯାହା ଯାହା ॥
ହରି ଭକ୍ତିର କଳାକୁ ନୋହିବେ ସମାନ ।
ଶ୍ରୀହରି ଭକତି ଏକା କଳିରେ ପ୍ରଧାନ ॥
ଏ ସବୁ ଧର୍ମ କେବଳ ଆନ ଆନ ଯୁଗେ ।
ଆଶ୍ରମ ଧର୍ମ ଆଦି ଯେ ପୂଜା ଯାଗ ଯଜ୍ଞେ ॥
ଏ ସବୁ ଧର୍ମ କଳିରେ କରି ନ ହୋଇ ।
କଳିରେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଆୟୁ ଅଳପ ଅଛଇ ॥
ଧନ ବଳ ନାହିଁ ପୁଣି କରିବେ କିପରି ।
ଏଣୁ ସତ୍ୟ ଆଦିଯୁଗେ ଏ ଧର୍ମ ଆଚରି ॥
କଳିର ଧର୍ମ କେବଳ ଶ୍ରୀହରି ଭକତି ।
ଯେଉଁ ନରେ ନାରାୟଣ ଦେବତା ପୂଜନ୍ତି ॥
ସେ ସବୁ ଧର୍ମରେ ଭାଗୀ ହୁଅଇ ଜାଣିବ ।
ସେହି ପୁଣ୍ୟଫଳେ ଜରା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଜିଣିବ ॥
ପରଂବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ ଯେ ଶାନ୍ତ ମୂରତି ।
ହୃଷୀକେଶ ଦାମୋଦର ଯାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ॥
ସେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ହୃଦପଦ୍ମ ମଧ୍ୟେ ଯେ ରଖଇ ।
ତିନି ଭୁବନକୁ ଜାଣ ଜିଣି ସେ ପାରଇ ॥
ହରିଭକ୍ତି ସୁଧା ରସ ପାନ କଲା ଜନ ।
କଳି ଯେ କାଳ ଉରଗ ତାହାର ଦଂଶନ ॥
ତହୁଁ ଜାତ କାଳକୂଟ କଳିବିଷ ଯେତେ ।
ରହି ନ ପାରନ୍ତି ତାର ଗାତ୍ରେ ତିଳ ମାତ୍ରେ ॥
ଆତ୍ମ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେ ଏକା ସମର୍ଥ ।
ଆଦେହି ଋଷିଗଣେ ଯାହା କହୁ ତା ଯଥାର୍ଥ ॥
ଗୁରୁ ମୁଖେଁ ହରିନାମ ଯେ କରେ ଗ୍ରହଣ ।
ତାର ଅନ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର ଜପ ଜାଣ ଅକାରଣ ॥
ଶ୍ରୀହରି ପାଦ ଉଦକ ଯେ ଶିରେ ଧରଇ ।
କି ନିମନ୍ତେ ଆଉ ସ୍ନାନ କରିବ ସେ ଯାଇଁ ॥
ହୃଦେ ହରି ପାଦପଦ୍ମ ଯେହୁ ରଖିପାରେ ।
ସେ କିପା ଯଜ୍ଞ କରିବ ରହି ଏ ସଂସାରେ ॥
ହରିର କର୍ମ ସବୁରେ ଯେହୁ ବଖାଣଇ ।
ବିପ୍ରଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଦାନ ଦେବ ସେ କିପାଇଁ ॥
ହରି ଗୁଣ ଗାଇ ତାଳ ମାରି ଯେ ନାଚଇ ।
ଶୁଣି ଶୁଣି ପୁଣି ପୁଣି ପ୍ରେମେ ନିମଜ୍ଜଇ ॥
ସମାଧି ଯୋଗ ସାଧିବା ଜନର ଯେ ଗତି ।
ସେ ତା ପାଇ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମେ ମଗ୍ନ ଯା ମତି ॥
ହରି ଭକତର ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମ ଯେତେ ଶୁଣ ।
ପାପୀ ପାଷାଣ୍ଡ ଯେ ପ୍ରିୟ ଆଶକତ ଜନ ॥

ନାରୀଙ୍କ ନୟନ ଛଟା ବଙ୍କିମା ଗୃହିଣୀ ।
ସୁର ମୁନିଗଣଙ୍କର ଦୁର୍ଜ୍ଜୟ ସେ ପୁଣି ॥
ତାକୁ ଯେ ଜିଣି ପାରଇ ସେ ହରି ଭକତ ।
ଅତି ବିଚିତ୍ର ଅଟଇ ନାରୀଙ୍କ ଚରିତ ॥
ଲୋଭେ ପଡ଼ି ବିହ୍ୱଳିତ ଯୋଗି ମୁନି ଜନ ।
ଯେ ମୂରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀ ଆସକ୍ତ ଜାଣ ଋଷିଗଣ ॥
ତା ତହିଁ ହରି ଭକତ ରହି ନ ପାରଇ ।
ରାକ୍ଷସୀ ଏ ଜଗତରେ କାମିନୀ ବୋଲଇ ॥
ପୁରୁଷ ମନ ହରଣ କରିବା ମାନସେ ।
ବିହରୁଥାନ୍ତି କାମିନୀ ମୋହିନୀର ବେଶେ ॥
ପୁରୁଷଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଗ୍ରାସ କରନ୍ତି ଅକାଳେ ।
ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ ଥାନ୍ତି ସେ ନାରୀଙ୍କର ମେଳେ
ତାବତ କାଳ ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରଭାବ ସେ ଥାଇ ।
ତାବତ କାଳ ସେ ଜନ ଜ୍ଞାନୀ ଯେ ବୋଲଇ ॥
ତାବତ କାଳ ତାହାର ଥାଇ ବୁଦ୍ଧି ସୁଧୀ ।
ତାବତ କାଳ ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଲଭଇ ସମୃଦ୍ଧି ॥
ତାବତ କାଳ ତାହାର ଜପ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ।
ତାବତ କାଳ ଥାଇ ସେ ତପେ ଅନୁରକ୍ତ ॥
ତାବତ କାଳ ତାହାର ଗୁରୁ ପାଦ ସେବା ।
ତାବତ କାଳ ତାହାର ଧର୍ମ ଆଚରିବା ॥
ତାବତ କାଳ ତା ମନ ଭବ ନିସ୍ତାରଣେ ।
ତାବତ କାଳ ବିବେକ ଥାଇ ତାର ମନେ ॥
ତାବତ କାଳ ପ୍ରବୋଧ ସତ ସଙ୍ଗେ ରୁଚି ।
ତାବତହିଁ ପରିତ୍ରାଣେ ମନ ତାର ଅଛି ॥
ଯାବତ ନାରୀ ନୟନ ତରଳ କଲ୍ଲୋଳେ ।
ପଡ଼ି ନାହାନ୍ତି ମୂରୁଖେ ମନର ବିହ୍ୱଳେ ॥
ତାବତହିଁ ସର୍ବ ଧର୍ମ କର୍ମ ଅଛି ଜାଣ ।
ତାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଯେତେକ ହରି ଭକ୍ତଜନ ॥
ହରି ପାଦପଦ୍ମ ମକରନ୍ଦ ପାନ ଭୋଳେ ।
ନିରନ୍ତର ମଜ୍ଜିଥାନ୍ତି ପ୍ରେମରସଭରେ ॥
ଲୋଳ ନୟନ କଟାକ୍ଷ ନୟନେ ଯୁବତୀ ।
ତାଙ୍କଠାରେ ପ୍ରଭୁପଣ କରି ନ ପାରନ୍ତି ॥
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ହୃଷୀକେଶ ସେବା ଯେ କରଇ
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ବିପ୍ରେ ଦାନ ଯେ ଦିଅଇ ॥
ଅଗ୍ନିରେ ହୋମ କରନ୍ତି ତାହାଙ୍କୁ ଯୁବତୀ ।
ନୟନ କଟାକ୍ଷ ବାଣେ ଭେଦି ନ ପାରନ୍ତି ॥

ନାରୀଙ୍କର ସଉନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କେହି ବଖାଣଇ ।
ସୁନ୍ଦରି ବୋଲି ଯା ସବୁ ସେ ମନେ କରଇ ॥
ବଦନର ସଉନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଙ୍ଗର ଭୂଷଣ ।
ସ୍ନେହ ଆମୃ ଜ୍ଞାନ ଶୂନ୍ୟ ସେ ରୂପ ଲାବଣ୍ୟ ॥
ବିଷ୍ଠା ମୂତ୍ର ପୂଜ ରକ୍ତ ଚର୍ମ ମାଂସ ହାଡ଼ ।
ବସା ମେଦ ନାଡ଼ୀ ଲୋମ ରାଜିରେ ଯେ ଗାଢ଼
ସଉନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କାହିଁ ଅଛି ସେହି କଳେବରେ ।
ଗୋଟି ଗୋଟି ଚିନ୍ତା କରି ସ୍ନାନ କଲେ ନାରେ
ଶୁଚି ହୁଅନ୍ତି ଯେ ନରେ ଆହେ ଋଷିଗଣ ।
ଜାଣି ଶୁଣି ସଉନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବଖାଣନ୍ତି ଜନ ॥
ଏଥିରୁ ବିଚିତ୍ର ଆଉ କି ଅଛି ଜଗତେ ।
ଦଇବର ବଳ ଏହି ଜାଣିବ ସାକ୍ଷାତେ ॥
ଦୁର୍ଦ୍ଦଇବ ବଳରୁ ଯେ ଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସିନା ।
କୁତ୍ସିତ ଅଙ୍ଗ ଲୋଭେ ମୂରୁଖେ ଉନ୍ମନା ॥
ବିଚାରିଲେ ନର ନାରୀ ଏ କିଛି ନୁହନ୍ତି ।
ଏଣୁ ସାଧୁ ସନ୍ତେ ନାରୀ ସଙ୍ଗ ନ କରନ୍ତି ॥
କାମିନୀ ଆଶ୍ରିତେ ନରେ ନ ହୁଅନ୍ତି ସିଦ୍ଧ ।
ଏଣୁ କାମିନୀ ତେଜନ୍ତି ଜାଣି ଜ୍ଞାନବୃଦ୍ଧ ॥
କାମିନୀ ସଙ୍ଗିର ସଙ୍ଗ ନ କରନ୍ତି କେବେ ।
ସଙ୍ଗ କଲେ ପଡ଼ନ୍ତି ଯେ ନର୍କ ରଉରବେ ॥
ଦଇବ ବଳୁ ଠକେରେ ପଡ଼ଣ ଅଜ୍ଞାନୀ ।
କାମ ଲୋଭେ ନର୍କ କୁଣ୍ଡେ ଭ୍ରମେ ନାନା ଯୋନି
ଜନମ ଯନ୍ତ୍ରୁ ହୁଏ ତହିଁ କ୍ରୀଡ଼ା କରେ ।
ମୂତ୍ର ରେତ ଦୁର୍ଗନ୍ଧହିଁ କିଛି ନ ବିଚାରେ ॥
ଏଥୁଁ ଅଶୁଚି ସଂସାରେ ଅଛଇ କି ଆଉ ।
ତହିଁରେ ବୁଡ଼ି ମରଇ ସୁଧା ଥାଉଁ ଥାଉଁ ॥
କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦଇବର ଏହି ବିଡ଼ମ୍ବନା ।
କଷ୍ଟହିଁ ପାଇଲେ ତହୁଁ ନ ହୁଏ ବିମନା ॥
କି ବିଚିତ୍ର ମାନବର ଏ ନାରୀଙ୍କ ପଣ ।
ଏଣୁ ବିଚାର କରନ୍ତି ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ॥
ନାରୀଙ୍କର ଦୋଷ ଗୁଣ ଅଛଇ ବିଦ୍ଧିତ ।
ମଇଥୁନେ ବଳ ହାନି ହୁଅଇ ତ୍ୱରିତ ॥
ବଳ ହାନି ହୋଇଲେ କାଳ ନିଦ୍ରା ଘାରେ ଆସି
ନିଦ୍ରା ଘାରନ୍ତେ ଅଜ୍ଞାନ ବଳେ ମାଡ଼ି ବସି ॥
ଜ୍ଞାନ ହଜନ୍ତେ ଆୟୁଷ ଅଳପକେ ତୁଟି ।
ଆୟୁଷ ତୁଟନ୍ତେ କାଳ ଧରି ନିଏ ଚୁଟି ॥

ଏଣୁ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନେ ଦେଖି କାମିନୀକି ।
କାଳ ପାଶ ମଣି ଦୂରୁ ଯାଏ ବାଟ ବାଙ୍କି ॥
ଗୋବିନ୍ଦର ପାଦପଦ୍ମେ ମନକୁ ରଖଇ ।
ଭ୍ରମର ପ୍ରାୟେ ତହିଁ ଆନନ୍ଦେ ଖେଳଇ ॥
ଗୋବିନ୍ଦର ପାଦ ସେବା ଛାଡ଼ି କେଉଁ ମୂଢ଼ ।
କାମିନୀ ପାଦ ସେବାରେ ମନ କରେ ଦୃଢ଼ ॥
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ପାଦ ସେବା ମୁକତିଦାୟିନୀ ।
ନାରୀ ଯୋନି ସେବା ମହା ଶଙ୍କଟକାରଣୀ ॥
ବାରଂବାର ଯନ୍ତ୍ରେ ପୀଡ଼ା ପାଇଲ ପରସ୍ତ୍ର ।
ପୀଡ଼ା ପାଇଣ ଦେହକୁ କରୁଛନ୍ତି ଧ୍ୱସ୍ତ ॥
ହାୟ ହାୟ କି ବଚିତ୍ର ବିଧି ବିଡ଼ମ୍ବନା ।
ବାଞ୍ଛା ଟେକି କରୁଅଛନ୍ତି ଶୁଣ ମହାମନା ॥
ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ କର ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ଥାପନ ।
ଯୋନି ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ହେଲେ ପାଇବ ମୋଚନ ॥
କେବଳ କାମିନୀ ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିଛି ଯେ ନର ।
ପଦେ ପଦେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ହୋଏ ତାର ॥
ଦୈବ ଯୋଗେ ବିଭା ହେଲେ ସତୀ କୁଳବତୀ ।
ତାହାର ଗର୍ଭରେ ପୁତ୍ର କରି ଉତପତ୍ତି ॥
ତା ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଗୋବିନ୍ଦ ପାଦେ ଦେବ ମନ ।
ତାଠାରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସଦା ସୁପ୍ରସନ୍ନ ॥
ନାରୀ ସଙ୍ଗକୁ ଅସତ ସଙ୍ଗ ବୋଲି ଜାଣି ।
ହରିଭକ୍ତି ବିନାଶିନୀ ଯେଣୁ ସେ କାମିନୀ ॥
ସଙ୍ଗ ତେଜି ହରି ପାଦେ ଭକତି ରଖ ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଦୁର୍ଲଭ ତହୁଁ ନ ହୁଅ ବିମୁଖ ॥
ଯାର ଭକ୍ତି ଥାଇ ହରି ଚରଣେ ନିରତେ ।
ସେ ଜନ କୃତାର୍ଥେ ଧନ୍ୟ ଏ ତିନି ଜଗତେ ॥
ଯେଉଁ ଧର୍ମେ ହରିଙ୍କର ପ୍ରୀତି ହୁଏ ଜାତ ।
ସେହି ସେହି ଧର୍ମ କରୁଥିବ ଅବିରତ ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ସନ୍ତୋଷେ ସବୁ ଜଗତ ସନ୍ତୋଷ ।
ହରି ଅସନ୍ତୋଷେ ସବୁ ପ୍ରାଣୀ ଅସନ୍ତୋଷ ॥
ଶ୍ରୀହରି ଭକତି ବିନା ଜନମ ବିଫଳ ।
ଶ୍ରୀଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ପୂଜିଲେ ପୂଜିଲ ସକଳ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଙ୍କର ପୂଜା ହେଲା ତହିଁ ।
ଏଣୁ ନିତ୍ୟ ପୂଜୁଥିବ ପ୍ରଭୁ ଭବତ୍ରାହୀ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ଯା ପାଦ ସେବନ୍ତି ।
ତାହାଙ୍କୁ କେ ନ ପୂଜିବ ଯେ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀପତି ॥
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ପଦ ଦୁଇ ଧରନ୍ତି ଯେ ହୃଦେ ।
ନିରତେ ତାହାର ଗୃହେ ସଉଭାଗ୍ୟ ଉଦେ ॥
ଅତି ଭାଗ୍ୟବତୀ ତାର ଜନ୍ମ କଲା ମାତା ।
ସୁକୃତବନ୍ତ ତାହାର ଜନ୍ମକଲା ପିତା ॥
ଶରଣାଗତ ବତ୍ସଳ ଜଗତ୍ ବନ୍ଦନ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ମାଧବ ରାମ କୃଷ୍ଣ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥
ନିତ୍ୟ ଘୋଷୁଥାଇ ତାର ନର୍କଗତି ନାହିଁ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ହରି ରୂପୀ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଯେହି ॥
ଯଥା ଯୋଗ୍ୟ ପୂଜା କରେ ବିଧି ବିଧାନରେ ।
ତାଠାରେ ପ୍ରସନ୍ନ ଥାନ୍ତି ହରି ନିରନ୍ତରେ ॥
ବିପ୍ର ରୂପେ ବିହରନ୍ତି ମହୀରେ ଶ୍ରୀହରି ।
ଏଣୁ ପବିତ୍ର ଅଟଇ ବିପ୍ର ପାଦ ବାରି ॥
ବିପ୍ର ବିନା ଧର୍ମ କର୍ମ ସକଳ ବିଫଳ ।
ଯେ ଜନ ବିପ୍ର ଚରଣ ପ୍ରକ୍ଷାଳିତ ଜଳ ॥
ପାନ କରି ଶେଷ ଜଳ ମସ୍ତକେ ଘେନଇ ।
ତହିଁରେ ସେ ଆପଣାର ଆତ୍ମାକୁ ତାରଇ ॥
ସେ ଶିର ଜଳେ ତା ପିତୃ ହୁଅନ୍ତି ତୃପତ ।
ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ମିଷ୍ଟ ଅନ୍ନ କରିବ ଅର୍ପିତ ॥
ସେ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେବେ ନି ଦିଅ ବିପ୍ର ମୁଖେ ।
ସାକ୍ଷାତେ ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଲ ଜାଣ କୃଷ୍ଣ ମୁଖେ
ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଭୁ ହରି ତାହା କରନ୍ତି ଭୋଜନ ।
ବିପ୍ର ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଜାଣ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥
ଆହା କି ବିଚିତ୍ର ଏହି ବିଧି ବିଡ଼ମ୍ବନା ।
ଦ୍ୱିଜରୂପୀ କେଶବଙ୍କୁ ନ କରି ଅର୍ଚ୍ଚନା ॥
ପ୍ରତିମା ଆଦିରେ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜୁଥାନ୍ତି ନରେ ।
ପ୍ରତିନିଧି ପୂଜା ସିନା ଅଭାବ ସମୟରେ ॥
ସାକ୍ଷାତରେ ବିପ୍ର ରୂପେ ବିରାଜନ୍ତି ହରି ।
କିପାଁ ପ୍ରତିମା ପୂଜିବ ବିପ୍ର ତେଜି କରି ॥
ବିପ୍ର ଥିବାରୁ ଏ ପୃଥ୍ୱୀ ଧନ୍ୟ ଯେ ବୋଲାଇ ।
ବିପ୍ରଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦିଆଯାଇ ॥
ସେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଶ୍ରୀହରି ହସ୍ତେ ଦିଆ ଗଲା ଜାଣ ।
ଯେ ଜନ ନିତ୍ୟ ବନ୍ଦଇ ବିପ୍ରର ଚରଣ ॥
ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ କରେ ନମସ୍କାର ।
ତାହାର ଦେହକୁ ପାପ ଛାଡ଼ି ହୋଇ ଦୂର ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ମହାପାପ ଯାଏ ଛାଡ଼ି ।
ଏଣୁ ସାଧୁ ବିପ୍ର ପୂଜେ ସବୁ ଧର୍ମ ଏଡ଼ି ॥

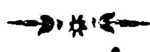
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ବିଷ୍ଣୁ ଜ୍ଞାନ କରଇ କରନ୍ତେ ।
ସୁଧାର୍ମି ବିପ୍ରର ମୁଖେ ଶୁଣେ ଯେ ନିତ୍ୟେ ॥
ମରଣାନ୍ତେ ସେହି ଜନ କୋଟି କଳ୍ପ ଯାଏ ।
ପୀୟୂଷ ଧାରା ତାହାର ତୁଣ୍ଡେ ପଡୁଥାଏ ॥
ଦ୍ୱିଜର ତୁଣ୍ଡକୁ ମହାକ୍ଷେତ୍ର ବୋଲି କହି ।
ଉର୍ବରା ଭୂଇଁ ତହିଁରେ ବାଲି କଣ୍ଟା ନାହିଁ ॥
ଅଳପ ବୁଣିଲେ ତହିଁ ପାଇ କୋଟି ଗୁଣେ ।
ଘୃତ ସହିତ ଭୋଜନ ଦେଲେ ବିପ୍ରଗଣେ ॥
ବହୁତ କାଳ ସେ ଜନ ଆନନ୍ଦରେ ଥାଇ ।
କୋଟି କଳ୍ପ ଯାଏଁ ସେହି ଗତି ମୁକ୍ତି ପାଇ ॥
ନିତ୍ୟ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମୁଖେଁ ଶୁଣଇ ପୁରାଣ ।
ତହିଁରେ ତା ପାପ ରାଶି ପୋଡ଼ି ଯାଏ ପୁଣ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ମଧ୍ୟେ ପୁରାଣ ଅଧିକ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଶୁଣଇ ଯେ ତହୁଁ ପାଦ ଏକ ॥
ତା ତହୁଁ ସଦା ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି ।
ବିଷ୍ଣୁ ଯେମନ୍ତେ ଜଗତେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ॥
ବାହାରନ୍ତି ଜୀବଗଣେ ଦେଇଣ କିରଣ ।
ତେସନ ପୁରାଣ ରୂପେ ଦେବ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥
ପ୍ରାଣୀର ଅନ୍ତରେ ଥାଇ ବିକାଶ ପାଆନ୍ତି ।
ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ତହିଁରେ ପବିତ୍ର କରନ୍ତି ॥
ଏଣୁ ସକଳ ପୁରାଣ ପରମ ପାବନ ।
ହରି ପାଦେ ପାଇବାକୁ ଅଛି ଯାର ମନ ॥
କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ମୁନି ନାମ ଯାହାଙ୍କର ।
ଯାହାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ଲୋକେ ବ୍ୟାସ ମୁନିବର ॥
ତାହାଙ୍କ କୃତ ପୁରାଣ ଶୁଣିବ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଭକତେ ଶୁଣନ୍ତି ତାହା ନିରନ୍ତରେ ॥
ବ୍ୟାସ ମୁନି ରୂପଧାରୀ ଆପଣେ ଶ୍ରୀହରି ।
ବେଦ ବେଦାନ୍ତକୁ ଅର୍ଥ କରି ଭାଗ କରି ॥
ତହୁଁ ସେ ଅତି ନିର୍ମଳ ପୁରାଣ ରଚିଲେ ।
ପୁରାଣେ ସବୁ ଧର୍ମର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସେ କଲେ ॥
ସେହି ପୁରାଣ ଯେ ଧର୍ମ ସ୍ୱୟଂ କେଶବ ।
ପୁରାଣ ଶୁଣିବା ଜନ ବିଷ୍ଣୁ ତୁଲ୍ୟ ଦେବ ॥
ବିପ୍ର ଯେ ସ୍ୱୟଂ ସାକ୍ଷାତେ ଦେବଦେବ ହରି ।
ପୁରାଣ ଆବର ଧର୍ମ ଜାଣ ସେହିପରି ॥
ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗ ପାଇଲେ ହରିଙ୍କି ପାଇଲ ।
ପାପ କଳ୍ମଷ ନାଶଇ ଯେସନ୍ତ ଗଙ୍ଗାଜଳ ॥

କେଶବ ନିଜେ ତରଳ ହୋଇ ବହିଯାନ୍ତି ।
ଜଗତେ ପାପି ଲୋକଙ୍କ ତାରିବାର ପାଇଁ ॥
ଏ ଭୂତଳେ ଗଙ୍ଗା ବିଷ୍ଣୁ ଭକତିଦାୟିନୀ ।
ଲୋକ ନିସ୍ତାରଣୀ ପୁଣି ଶ୍ରୀହରି ରୂପିଣୀ ॥
ଜାଣିବ ଶ୍ରୀହରି ଥାନ୍ତି ଏହି ଏହାରେ ସେ ।
ଗୋ ବିପ୍ର ଗଙ୍ଗା ପୁରାଣ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ପାଦପେ ॥
ଏହାଙ୍କ ପୂଜାରେ ପୂଜା ପାନ୍ତି ନିଜେ ହରି ।
ଏଣୁ ଏହାଙ୍କୁ ପୂଜିବ ମନ ଦୃଢ଼ କରି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଭକ୍ତି ବିନା ଯେଣୁ ଏ ଜନ୍ମ ବିଫଳ ।
ଦୁସ୍ତର ସାଗର ଜାଣ ଏହି କଳି କାଳ ॥
ହରି ଭକତି ଏଥିରେ ନଉକା ଅଟଇ ।
ପାପ ତହିଁ ଭାସୁଥାନ୍ତି ଗ୍ରାହ ରୂପ ହୋଇ ॥
ବିଷୟରେ ଆସକତି ତହିଁରେ ଭଉଁରୀ ।
ଅଜ୍ଞାନ ତହିଁ ରହନ୍ତି ଫେଣ ରୂପ ଧରି ॥
ମହାସର୍ପ ରୂପେ ତହିଁ ଥାନ୍ତି ଦୁଷ୍ଟ ଗଣେ ।
ହିଂସା କହରି ଉଠଇ ପର୍ବତ ପ୍ରମାଣେ ॥
ଏଣୁ ସେ କଳି ସମୁଦ୍ର ମହା ଭୟଙ୍କର ।
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଭକତି ନାବ ଗୋଟି ଆଶ୍ରାକର ॥
ନୋହିଲେ ତରି ନ ପାରି ଯେ ଅତି ଦୁସ୍ତର
ଅସତ ସଙ୍ଗେ କି ସୁଖ ଜନଜନ୍ତୁଙ୍କର ॥
ଅଦ୍ଭୁତ ଲୀଳାକାରୀ ଯେ ଦେବ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ତାହାଙ୍କ ଅପୂର୍ବ ଲୀଳା ବିଚିତ୍ର ଗଠନ ॥
ସେ ଲୀଳା ଆଖ୍ୟାନେ ସଦା ହୁଅ ଆସକତ ।
ଏଣୁ ବିଚିତ୍ର ଅଟନ୍ତି ଏ ଜନ ଜଗତ ॥
ବିଷୟରେ ଆସକତ ଥାଏ ଯେତେବେ ମନ ।
ନାନାଦି ବିଷୟ ମିଶା ହରିକଥା ଶୁଣ ॥
ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନରେ ଥାଏ ଯେତେବେ ମନ ।
ତଥାପି ହରିର କଥା କରିବ ଶ୍ରବଣ ॥
ହେଳାରେ ଯେତେବେଳ କେହି ସେ କଥା ଶୁଣନ୍ତି
ତହିଁରେ ତାଙ୍କରେ ହରି ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ॥
ଅକର୍ମୀ ହେଲେହେଁ ସେହି ଭକତବତ୍ସଳ ।
ଭକତଙ୍କ ପାଇଁ ନାନା କର୍ମରେ କୁଶଳ ॥
ଅଯୁତ ଅଯୁତ କରି ଯାଗ ରାଜସୂୟ ।
କରି ପୁଣି ଶତ ଶତ ଯଜ୍ଞ ବାଜପେୟ ॥
ତହିଁରେ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନ କଦାପି ନ ପାଇ ।
ଭକତରେ ବଶ ଏଣୁ ପ୍ରଭୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ ॥

ବିଷୟ ଲୋଭୀ କଷ୍ଟୁର ନରେ ଏବେ ଶୁଣ ।
ଯେଉଁ ପାଦେ ସେବାରତ ନିତ୍ୟ ସାଧୁଜନ ॥
ଦୁସ୍ତର ଭବ ସମୁଦ୍ର ତରଣରେ ସାର ।
ସେହି ହରି ପଦ୍ମପାଦତଳ ଆଶ୍ରାକର ॥
ଆପେ ଆପକୁ ଗୌରବ କରକେ ନ ପରି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ସୁନ୍ଦର ପାଦପଦ୍ମ କରିବାଞ୍ଛି ॥
ତାହା ସେବା ଭିନ୍ନଆଉ ନାହିଁ କିଛି ଗତି ।
ହେଲେ ଦୁଃଖୁ ତରିବାର ଥାଏ ଯେବେ ମତି ॥
ତେବେ କରି ଦୁଃଖମୟ ଜନ୍ମ ନିବାରଣ ।
କୃଷ୍ଣ ଚରଣ ଯୁଗଳ ତହିଁର କାରଣ ॥
ସେ ଅଭୟ ସଜ କଞ୍ଜ ଚରଣକୁ ଭଜ ।
ଭକତର ଆଜ୍ଞାକାରୀ ସେହି ଦେବରାଜ ॥
କାହିଁ ବା ଅଇଲ ତୁମ୍ଭେ କାହିଁ ଯିବ ପୁଣି ।
ବିଚାର କରନ୍ତି ଏହା ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଧର୍ମ ସଞ୍ଚିବା ଆଶାରେ ହରି ଆଶ୍ରାକର ।
ନରକେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଯେବେ ଉଠେ ନର ॥
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଆଦି ତନୁ ପୁଣି ପାଇ ।
ସଉଭାଗ୍ୟ ବଳେ ଯେବେ ମାନବ ହୁଅଇ ॥
କର୍ମବଳେ ଭୂମିତଳେ ଯେବେ ଜନମଇ ।
ବାଲ୍ୟକାଳେ ନାନା ଦୋଷେ ଯେତୁ ପୀଡ଼ାପାଇ
ଯୁବାକାଳେ ନାନା ରୋଗେ ପାଏ ନାନାକଷ୍ଟ
ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଦାରିଦ୍ର ଆଦି ଦୁଃଖେ ହୋଏ ନଷ୍ଟ ॥
ତହିଁରୁ ଆଉ ଅଧିକ ପୀଡ଼ା ବୁଢ଼ା କାଳେ ।
ବ୍ୟାଧି ଯୋଗୁ ମନ ତାର ଗମଇ ଚଥିଁଳେ ॥
ତହୁଁ ମରଣ ଲଭଇ ଏଥିରୁ ଅଧିକ ।
କି ଦୁଃଖ ଅଛି ସଂସାରେ କର ତା ବିବେକ ॥
ତହିଁ ପୁଣି ଆପଣାର କର୍ମ ବଳେ ଯାଇ ।
ଯମଲୋକରେ ବହୁତ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସେ ପାଇ ॥
ଏହିରୂପେ ଜନ୍ମ ଥାଇ ପୁଣି ମରୁଥାଇ ।
ଗୋବିନ୍ଦର ପାଦଦୁଇ ଯେଂ ଜନ ଚିନ୍ତଇ ॥
ତାହାର ଏ କଷ୍ଟ ଭୋଗ ନାହିଁ ଋଷିଗଣେ ।
ଯାହାର ମାନସ ଥାଇ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣେ ॥
ବହୁତ କଷ୍ଟେ ଜନମେ ଅତି କଷ୍ଟେ ମରେ ।
ବାରମ୍ବାର ଏହି କଷ୍ଟପାଏ ଏ ସଂସାରେ ॥
ଘରେ ଥିବା ଧନ ଯତ୍ନେ ରଖିଲେ କି ଫଳ ।
ଯେତେବେଳେ ଯମଦୂତେ ବଳେ ଧରି ଚୁଳ ॥
ଓଡ଼ାର ଧରଣ ନେବେଁ କି ହେବ ସେ ଧନ ।
ଯହିଁ ରଖିଥିବ ତହିଁ ଥିବ କିଛି ଦିନ ॥
ଆପଣାର ସଙ୍ଗତରେ ନ ପାରିବ ନେଇ ।
କଷ୍ଟେ ଅରଜି ନ ନେଇ ତହିଁ ଯିବ ଥୋଇ ॥
ନ ଦେଇ ନ ଖାଇ ସେହି ସଞ୍ଚିଥିବା ଧନେ ।
କିଛି ଫଳ ନାହିଁ ଜାଣ ଆହେ ଋଷିଗଣେ ॥
ଯେବେ ବୋଲ ତା କୁଟୁମ୍ବ ତହିଁରେ ବଞ୍ଚିବେ
ତା ପାଇଁକି ତା କୁଟୁମ୍ବେ ନରକ ଭୁଞ୍ଜିବେ ॥
ଦେଇଥିଲେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ଧନକୁ ପାଇବେ ।
ସେ ଦାନ ପୁଣ୍ୟବଳେ ସେ ନର୍କ ନ ଦେଖିବେ
ଦାନ ଯେ ଅଟଇ ସ୍ୱର୍ଗ ପଥକୁ ନିଶୁଣୀ ।
ଦାନ ସବୁ କଲ୍ମଷ ନାଶ କରେ ମୁନି ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ପାଦେ ଭକତି ଜନମାଇ ଦାନ ।
ଦାନ ସବୁ ପୁଣ୍ୟ ଠାରୁ ଅଟଇ ମହାପୁଣ୍ୟ ॥
ଏଣୁ ସେ ଧନ ଅସତ କର୍ମେ ନ ଲଗାଇ ।
ସତ ପାତ୍ରେ ଦେଉଥିବ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଧ୍ୟାଇ ॥
ନିଦ୍ରା ତନ୍ଦ୍ରା ତେଜି ହରି ଅଗ୍ରତେ ନାଚିବ ।
ତାଳମାରି ହରି ଗୁଣ ଆନନ୍ଦେ ଗାଇବ ॥
ଯାହାକିଛି ଘରେ ଥିବ ଆନନ୍ଦମନରେ ।
ତାହାସବୁ ସମର୍ପିବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୟରେ ॥
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ପିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଙ୍ଗଳ ଦିଅଇ ।
ଅନ୍ୟେ ତା ଅର୍ପିତ ହେଲେ ଅସୁଖ ମିଳଇ ॥
ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇରେ ଶ୍ରୀହରି ପ୍ରତିମା ଘଡ଼ିବ ।
କର୍ଣ୍ଣ ଦୁଇରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୁଣକୁ ଶୁଣିବ ॥
ଜିଭରେ ଶ୍ରୀହରି ପାଦ ଉଦକ ପିଇବ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ପାଦ ତୁଳସୀ ନାସାରେ ସୁଙ୍ଘିବ ॥
ଚର୍ମେ ସ୍ପର୍ଶ କରିବ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ଭକତ ।
ମନେ ହରିପାଦ ଧ୍ୟାନ କରୁଥିବ ନିତ୍ୟ ॥
ଏଥିରେ ପ୍ରାଣୀ କୃତାର୍ଥ ହୋଇବେ ନିଶ୍ଚୟ ।
ତାଙ୍କଠାରେ ଥିବ ଯେବେ ହୃଦୟ ଆଶୟ ॥
ମରଣାନ୍ତେ ପ୍ରାଣୀ ନିଶ୍ଚେ ତାହାଙ୍କୁ ପାଇବ ।
ଚିନ୍ତାର୍ଥୀ ଜନେ ସ୍ୱପଦ ଦିଅନ୍ତି ମାଧବ ॥
ଅନାଦି ଅନନ୍ତ ସେହି ଦେବ ନାରାୟଣ ।
ତାହାଙ୍କ ଚରଣ ସେବା ନ କରେ କେ ଜନ
ଯେ ଜନ ନିୟୁତ ଚର ହୋଇଣ ନରତେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ପାଦ ଅରବିନ୍ଦ ପୀରତି କମନ୍ତେ ॥

ଶକତ ଅନ୍ନ ରୂପରେ କରୁଥାଇ ଦାନ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣ ଯୁଗଳ ରଖି ସଦା ମନ ॥
ଗଡ଼ଇ ପଡ଼ଇ ଉଠି ହସଇ ଖେଳଇ ।
ନାଚଇ ତାଳ ମାରଇ ହରି ବୋଲୁଥାଇ ॥
ସୁରବରଙ୍କ ନିକଟୁ ପୂଜା ସେ ପାଇବ ।
ଭଜେ ଦୀନ ଗୋପୀନାଥ ମୁକୁନ୍ଦ ମାଧବ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ହରି ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ
ଏକତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱାତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

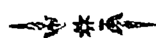
ଆଦିସ୍ୱର୍ଗ ମହିମା ।

କହିଲେ ସେ ସୂତମୁନି ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ।
ଅନେକ ରୂପ ଧରନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁ ଏ ସଂସାରେ ॥
ଅରୂପ ହୋଇଲେହେଁ ସେହି ଦେବ ନାରାୟଣ ।
ଅନେକ ଅପୂର୍ବ ରୂପ କରନ୍ତି ଧାରଣ ॥
ଲୋକ ନିସ୍ତାର ନିମନ୍ତେ ମହିମା ଏମନ୍ତ ।
ପୁରାଣ ପୁରୁଷ ନାମେ ଲୋକରେ ବିଖ୍ୟାତ ॥
ପୁରାଣ ଗୋଟି ସ୍ୱରୂପ ଅଟଇ ତାଙ୍କର ।
ଯେ ମହାପୁରାଣ ଅଟେ ଅଠର ପ୍ରକାର ॥
ସବୁ ପୁରାଣର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏ ପଦ୍ମ ପୁରାଣ ।
ପୁରାଣ ରୂପୀ ଯେ ସେହି ଦେବ ନାରାୟଣ ॥
ବ୍ରହ୍ମ ପୁରାଣ ଅଟଇ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ଶିର ।
ପଦ୍ମପୁରାଣ ହୃଦୟ ଅଟଇ ତାଙ୍କର ॥
ଶ୍ରୀହରି ଦକ୍ଷିଣ ବାହୁ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ ।
ଶିବ ପୁରାଣ ତାଙ୍କର ବାମବାହୁ ଜାଣ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ଦୁଇ ଉରୁ ଭାଗବତ ଗ୍ରନ୍ଥ ।
ତାଙ୍କ ନାଭି ନାରଦୀୟ ପୁରାଣ ବିହିତ ॥
ଦକ୍ଷିଣ ପାଦ ତାଙ୍କର ମାର୍କଣ୍ଡ ପୁରାଣ ।
ଅଗ୍ନି ପୁରାଣ ତାହାଙ୍କ ବାମ ଯେ ଚରଣ ॥
ଦକ୍ଷିଣ ଜାନୁ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାଣ ।
ବ୍ରହ୍ମ ବଇବର୍ତ୍ତ ବାମ ଜାନୁ ବୋଲି ଜାଣ ॥
ଲିଙ୍ଗ ପୁରାଣ ଦକ୍ଷିଣ ଗୋଇଠି ତାଙ୍କର ।
ବାମ ଗୋଇଠି ବରାହ ପୁରାଣ ଆବର ॥
ସ୍କନ୍ଦ ପୁରାଣକୁ ତାଙ୍କ ଲୋମରାଜି କହି ।
ବାମନ ପୁରାଣ ତାଙ୍କ ମାଉଁସ ବୋଲାଇ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ପିଠି କୂର୍ମ ପୁରାଣ ଅଟଇ ।
ମତ୍ସ୍ୟ ପୁରାଣକୁ ବିଷ୍ଣୁ ମେଦ ବୋଲି କହି ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ମଜ୍ଜା ଅଟେ ଗରୁଡ଼ ପୁରାଣ ।
ହାଡ଼ ଅଟଇ ତାଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପୁରାଣ ॥
ଏରୂପେ ପୁରାଣ ରୂପୀ ଦେବ ଚକ୍ରଧର ।
ପଦ୍ମପୁରାଣ ହୃଦୟ ଅଟଇ ତାଙ୍କର ॥
ସେ ପଦ୍ମପୁରାଣ ଯେବେ ଅଧ୍ୟାୟେ ପଢ଼ିବ ।
ସକଳ ପାପରୁ ନିଶ୍ଚେ ମୁକତ ହୋଇବ ॥
ଆଦି ସ୍ୱର୍ଗ ଖଣ୍ଡରେ ସେ ପୁରାଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ତାହାକୁ ଏକା ପଢ଼ଇ ଯେବେ କେହି ଜନ ॥
ପଦ୍ମପୁରାଣ ପଢ଼ିବା ଫଳ ସେହୁ ପାଇ ।
ଏ ଆଦି ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡକୁ ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ॥
ସାପ କାତି ଛଡ଼ାଇଣ ମୁକ୍ତ ହେଲ ପ୍ରାୟେ ।
ତେସନ ମହାପାପରୁ ସେ ମୁକତ ପାଏ ॥
ଯେବେ ସର୍ବଧର୍ମ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଏ ଦୁରାତ୍ମା ।
ଏ ଆଦି ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡକୁ ଶୁଣେ ଦୃଢ଼ କରି ॥
ନିଶ୍ଚୟେ ପବିତ୍ର ହେବ ଜାଣ ଋଷିଗଣ ।
ଯେ ଫଳ ପାଇ ଶୁଣିଲେ ସକଳ ପୁରାଣ ॥
ପଦ୍ମପୁରାଣ ଶୁଣିଲେ ସେ ଫଳ ମିଳଇ ।
ମାଘମାସେ ଯେଉଁ ଲୋକ ପ୍ରୟାଗକୁ ଯାଇ ॥
ସ୍ନାନ କରି ଯେସନେ ହୁଏ ପାପରୁ ମୁକତ ।
ଏ ଆଦି ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡକୁ ଶୁଣିଲେ ତେମନ୍ତ ॥
ବିପ୍ରହସ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣତୁଳା ଦାନେ ଯେଉଁ ପୁଣ୍ୟ ।
ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ଯେବେ କରେ କେହି ଦାନ ॥
ଦରିଦ୍ର ଲୋକର ଋଣ ଯେ ଶୁଝି ଦିଅଇ ।
ବାର ବାର ହରି ନାମ ସହସ୍ର ପଢ଼ଇ ॥
ସକଳ ବେଦ ପଢ଼ଇ ନିତି ଯେଉଁ ଜନ ।
ପାଠପଢ଼ା ଗୁରୁ ରଖେ କରି ବୃତ୍ତିଦାନ ॥
ଭୟାକୁଳ ଜନକୁ ଯେହୁ ଅଭୟ ଦିଅଇ ।
ଗୁଣବନ୍ତ ଜ୍ଞାନବନ୍ତ ଧର୍ମବନ୍ତ ଏହି ॥
ଏମନ୍ତ ଯାହାକୁ କରି ଯାଏ ଅନୁମାନ ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଆଷାଢ଼ ମାସରେ ଯେବେ କେହି ଜନ

ନିର୍ଜଳ ସ୍ଥାନରେ ଜଳଛତ୍ର ଦେଉଥାଇ ।
ବିପ୍ର ଗୋରୁଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଯେ ପ୍ରାଣ ଦିଅଇ ॥
ଏ ଆଦି ପୁଣ୍ୟ କର୍ମରେ ଫଳ ହୁଏ ଯେତେ ।
ଏ ଆଦି ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡକୁ ଯେବେ ଶୁଣି ଚିତ୍ତେ ॥
ସଭାରେ ଶୁଣାଇ କିବା ଆପଣେ ଶୁଣଇ ।
ତହିଁରେ ଏ ସବୁ ଫଳ ତାହାକୁ ମିଳଇ ॥
ଶୁଚିମନ୍ତ ହୋଇ ଯେହୁ ପଢ଼ୁଥାଇ ନିତ ।
ନାନା ସୁଖ ଭୋଗେ ତାର ଯାଏ ଦିନରାତ ॥
ମଲ୍ଲ ବେଳେ ଦିବ୍ୟ ଯାନ ଚଢ଼ଇ ସେ ଜନ ।
ନାରୀଙ୍କ କିଙ୍କିଣୀ ନାଦ କରଇ ଶ୍ରବଣ ॥
ମଧୁର କୋମଳ ବାଣୀ ଶୁଣି ଶୁଣି ଯାଇ ।
ଦେବଇନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ଅଧେ ଆସନ ସେ ପାଇ ॥
ବହୁତ କାଳ ସେ ସ୍ୱର୍ଗେ ସୁଖ ଭୋଗ କରି ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲୋକରେ ସୁଖରେ ଦିନ କାଳ ହରି ॥
ବହୁତ କାଳ ତହିଁରେ ସେହି ପୂଜା ପାଇ ।
ସେଠାରୁ ପୁଣି ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ଲୋକକୁ ଗମଇ ॥
ବହୁତ ଦିନ ସେଠାରେ ପାଇ ସେ ଆଦର ।
ତହୁଁ ସେ ଯାଇ ସପତ ଋଷିଙ୍କର ଘର ॥
ତହିଁ ନାନାସୁଖ ଭୋଗ କରି ଦିନା କେତେ ।
ସେଠାରୁ ଧ୍ରୁବ ଲୋକକୁ ଯାଇ ସେ ତଦନ୍ତେ
ତହିଁ ଗଉରବ ପାଇ ବସେ ବ୍ରହ୍ମ ଲୋକେ ।
ତେତେଜାବନ୍ତ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପାଇ ଥୋକେ
ସେ ଜ୍ଞାନ ବଳେ ନିର୍ବାଣ ମୁକତି ଲଭଇ ।
ଏ ସଂସାରେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଜନ ତାକୁ କହି ॥
ସାଧୁ ମେଳେ ସତସଙ୍ଗେ ରହି ଦିନ ହରେ ।
ଉତ୍ତମ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥରେ ନିତ୍ୟ ସ୍ନାନ କରେ ॥
ପୁଣ୍ୟ କଥାରେ ଆଳାପେ ହରୁଥାଇ ଦିନ ।
ଉତ୍ତମ ଶାସ୍ତ୍ର ଶୁଣଇ ଦେଇ ମନ କର୍ଣ୍ଣ ॥
ସେ ମହାଶାସ୍ତ୍ର ଭିତରେ ଏ ପଦ୍ମପୁରାଣ ।
ଧନୁର୍ବେଦ ପଢ଼ିବାର ଫଳ କରେ ଦାନ ॥
ସେ ପଦ୍ମ ପୁରାଣେ ଆଦି ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡ ଏହି ।
ସବୁ ଲୋକଙ୍କର ମହାପୁଣ୍ୟ ଉପୁଜାଇ ॥
ହରିଭକ୍ତି ରସ ସାର ରହିଛି ଏ ଗ୍ରନ୍ଥେ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋବିନ୍ଦ ନାମ ଭଜ ହେ ନିରତେ
କେବଳ ଦେବାଧିଦେବରାୟ ସେହି ହରି ।
ତାଙ୍କ ନମସ୍କାର କରି ଦିବା କି ଶର୍ବରୀ ॥

ପବିତ୍ର ନିର୍ମଳ ପୁରି ପାଇବଟି ଯେବେ ।
ସତ୍ତ୍ୱ ଶୁଦ୍ଧ ବସ ଭାଇ ହରିପାଦ ନାବେ ॥
ଏ ଘୋର ଭବ ସମୁଦ୍ର ଅଥଳ ଅକୂଳ ।
ଲହରୀ ନାହିଁ ଏଥିରେ ନାହିଁ ପୁଣି ଜଳ ॥
ହରି ନାମ ବଳେ ଏକା ଏହୁ ପାରି ତରି ।
ଦ୍ୱିଜ ଗୋପୀନାଥ ମୁଖେ ବୋଲେ ହରି ହରି
ହରି ହରି ବୋଲ ହରି ସବୁ ଦୁଃଖ ହରି ।
ହରି ଚରଣେ ଶରଣ ପଶ ନିରନ୍ତରି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ଆଦି
ସ୍ୱର୍ଗ ମହାତ୍ମ୍ୟ କଥନଂ ନାମ
ଦ୍ୱାତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

କଳିକାଳ ତ୍ରାଣୋପାୟ ।

ପଚାରିଲେ ଶଉନକ ଆଦି ମୁନି ସୂତ ।
ଏହି କଳି କାଳ ଆସି ହେଲା ଉପସ୍ଥିତ ॥
କେଉଁ କର୍ମେ ଜୀବଜନ୍ତୁ ପାଇବେ ଉଦ୍ଧାର ।
ତାହା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହ ମୁନିବର ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମହାମୁନି ।
ଜାଣିଲି ତୁମ୍ଭେ ସଂସାରେ ଅଟ ମହାଜ୍ଞାନୀ ॥
ଯେଣୁ ସବୁ ଲୋକଙ୍କର ଶୁଭ ବାଞ୍ଛାକାରୀ ।
ତେଣୁ ପୂର୍ବକାଳ କଥା କହୁଛି ବିସ୍ତାରି ॥
ସର୍ବଜ୍ଞ ସର୍ବ ପୂଜିତ ବ୍ୟାସ ମୁନିବର ।
ତାହାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଜୈମିନି ନାମେ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ସେ ତାଙ୍କୁ ପଚାରି ଥିଲେ ତୁମ୍ଭେ ଯା ପଚାର ।
ବ୍ୟାସ ଦେଇଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଏରୂପେ ଉତ୍ତର ॥
ବଇଷ୍ଣବ ଚୂଡ଼ାମଣି ସେହି ଜଇମିନି ।
ସବୁ ଶାସ୍ତ୍ରର ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଜାଣନ୍ତି ସେ ମୁନି ॥
ସତ୍ୟବତୀ ସୁତ ବ୍ୟାସ ପାଦତଳେ ପଡ଼ି ।
ଦଣ୍ଡବତ ହୋଇ ପୁଣି ଉଠି କର ଯୋଡ଼ି ॥
ପଚାରି ଥିଲେ ଏମନ୍ତ ଶୁଣ ମୁନିବରେ ।
ଅତି ଅଳପାୟୁ ହେବେ କଳିକାଳ ନରେ ॥

ଏ କାରଣୁ ପଚାରୁଅଛି ଆହେ ଗୁରୁଦେବ ।
କେଉଁ ଧର୍ମ କର୍ମ କହ ଅଳପକେ ହେବ ॥
ତହିଁରେ ଯେମନ୍ତ ସେହୁ ପାଇବ ମୁକତି ।
ଏ ସନ୍ଦେହକୁ ମୋଚନ କର ମହାମତି ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବ୍ୟାସ ମୁନିବର ।
ତତ୍ତ୍ୱକଥା ବୁଝିବାରେ ମନ ଅଛି ତୋର ॥
କହୁଅଛି ମନଦେଇ ଶୁଣ ଜଇମିନି ।
ସାଧୁ ସଙ୍ଗ କରି ଲୋକେ ହୋଇବେ ଶାସ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନୀ
ତହୁଁ ଯେ ହରି ଭକତି ଜନ୍ମିବ ତାଙ୍କର ।
ଭକତିର ବଳେ ଜ୍ଞାନ ହୋଇବ ଅପାର ॥
ସେହି ଜ୍ଞାନବଳେ ଗତି ମୁକତି ପାଇବେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଭକତ ଜାଣନ୍ତି ଏକା ବଇଷ୍ଣବେ ॥
ପାପିଷ୍ଠ ଜନ ଯେତେକ ଏ ମହୀ ମଣ୍ଡଳେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ମହିମା ନ ପଶେ ତାଙ୍କ କର୍ଣ୍ଣ ବିଳେ ॥
ପଶିଲେ ଉପହାସରେ ଉଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତି ।
ନ ଶୁଣନ୍ତି ନ କହନ୍ତି ପୁଣି ନ ପଢ଼ନ୍ତି ॥
ମହାପାପଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୁଅନ୍ତି ସେ ଗଣା ।
ଦେଖି ସୁଦ୍ଧା ଜାଣି ଶୁଣି ହେଉଥାନ୍ତି ବଣା ॥
ଶ୍ରୀହରି ଚରଣ ତଳେ ମାନସକୁ ଥୋଇ ।
ବଇଷ୍ଣବ କୃଷ୍ଣକଥା ଆନନ୍ଦେ ଶୁଣଇ ॥
ଶୁଣାଇ ପୁଣ ପଢ଼ଇ ପଢ଼ାଇ ଯତନେ ।
ଅସତ କଥା କୀର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି ଯେ ଜନେ ॥
ପାପିଙ୍କର ଗୁରୁ ବୋଲି ତାହାଙ୍କୁ ଜାଣିବ ।
ଆଉରି ବିପ୍ର କହିବ ଶୁଣ ହରିଭକ୍ତି ଭାବ ॥
ଯହିଁ କୃଷ୍ଣ କଥା ତହିଁ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ନ ଯାନ୍ତି ସେହି କଦାଚିତ ॥
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କଥା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସମୟେ ।
ଯେ ଜନ ତହିଁରେ ବାଧା ବିଘ୍ନ ଜନମାଏ ॥
ଶତମନ୍ୱନ୍ତର ଯାଏ ନର୍କେ ପଡ଼ି ପଚେ ।
ତାହାର ସେହି ଯନ୍ତ୍ରଣା କଦାପି ନ ଘୁଞ୍ଚେ ॥
ପୁରାଣର କଥା ଶୁଣି ଯେ ଜନ ନିନ୍ଦଇ ।
ଆଉରି ତର୍କ ବିତର୍କ ବିବାଦ କରଇ ॥
ନିବା ଉପହାସ କରି ନାନା କଥା କହେ ।
ବହୁକ୍ଲେଶ ନର୍କକୁଣ୍ଡେ ସେହି ପଡ଼ି ରହେ ॥
କୃଷ୍ଣ ଚରିତ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଯାର ମନ ।
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ପାପ ହୁଅଇ ଦହନ ॥

ବିଳମ୍ବ ନ ହୁଏ ପୁଣି ଜାଣ ତତକ୍ଷଣେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ କୃଷ୍ଣ ଚରିତ ଯେ ଶୁଣେ ॥
କେବଣ ଗତି ତାହାର ହୁଏ ନ ଜାଣଇ ।
ସେହି ଯେବେ ମହାପାପୀ ହୋଇ ଥାଇ ॥
ପରସ୍ତ୍ରୀ ହରିଥାଇ ଚୁରି କରି ।
ସୁନାଚୋରି କରି ପୁଣି ଥାଏ ଗୋରୁ ମାରି ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ଯେତେ ପାପ ଗୁରୁତର ।
ସକଳ ତା ଦେହୁଁ ଛାଡ଼ି ହୁଅନ୍ତି ଅନ୍ତର ॥
ଆଗ ପାପ କରି ପଛେ ତହୁଁ ନିବର୍ତ୍ତଇ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଗୁଣମାନ କୀର୍ତ୍ତନ କରଇ ॥
ଅନଳରେ ତୁଳା ରାଶି ପୋଡ଼ିଗଲା ପ୍ରାୟେ ।
ତାହାର ଦେହର ସବୁ ପାପ ପୋଡ଼ିଯାଏ ॥
ଆହେ ବିପ୍ର କି କହିବି ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଅଗ୍ରତେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚରିତ ଚିତ୍ତ ଲେଖି ତାଳପତ୍ରେ ॥
ଯେ ଜନ ଘରେ ରଖଇ ପୂଜଇ ଆଦର ।
ତାହାକୁ ଦେଖି ଡରନ୍ତି ଯମର କିଙ୍କର ॥
ତାହାର ଘରକୁ ପଶି ନ ପାରନ୍ତି ବଳେ ।
ଦୂରରୁ ଦେଖି ପଳାନ୍ତି ଭୟରେ ବିହ୍ୱଳେ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ମୁନି ଜଇମିନି ।
କାହାକୁ ଯେ ବଇଷ୍ଣବ ବୋଲନ୍ତି ସୁଜ୍ଞାନୀ ॥
ଆହେ ଗୁରୁ କହ ସେହି ବୈଷ୍ଣବ ଲକ୍ଷଣ ।
ଆଉରି ତାଙ୍କ ମହିମା କରନ୍ତୁ ବଖାଣ ॥
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ହେ ଦ୍ୱିଜ ଶୁଣ ମନଦେଇ
ବୈଷ୍ଣବର ପାଦଜଳ ଯେ ଶିରେ ଘେନଇ ॥
ତହିଁରୁ କିଞ୍ଚିତ ଜଳ କରେ ପୁଣି ପାନ ।
କିପାଁ ସେ କରିବ କଷ୍ଟେ ଯାଇଁ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ॥
କ୍ଷଣେ ଅତିଧ ସାଧୁ ସଙ୍ଗ ଯେ ଜନ କରଇ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ପାପ ତାର ନାଶଯାଇ ॥
ଯାହାର କୁଳରୁ ଜଣେ ହୁଏ ବଇଷ୍ଣବ ।
ଯେତେ ପାପୀ ଥାନ୍ତି ତାର କୁଳରେ ଜାଣିବ
ସମସ୍ତେ ମୋକ୍ଷ ହୁଅନ୍ତି ଏହାର ପ୍ରସାଦେ ।
ଯେଜନ ନ ପଡ଼େ ଲୋଭ ମୋହ କାମକ୍ରୋଧେ
ଆଉରି ଦମ୍ଭ ହିଂସାରେ ଯେହୁ ନ ପଡ଼ଇ ।
ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ସେହି ଜଗତେ ବୋଲାଇ ॥
ପିତା ମାତାଠାରେ ଯାର ସମାନ ଭକତି ।
ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ କରଇ ବିନତି ॥

ସକଳ ପ୍ରାଣିଙ୍କ ହିତ କାମନା କରନ୍ତି ।
କରନ୍ତେ ଦୟା ଯାହାର ହୃଦେ ବସିଥାଇ ॥
ମନେ ଗର୍ବ ନ କରଇ କହୁଥାଏ ସତ ।
ବିପ୍ରଙ୍କ ଠାରେ ଭକତ ଥାଇ ଅବିରତ ॥
ପରସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦେଖିଲେ ହୁଏ ନପୁଂସକ ।
ସବୁରି ମତେ ବୈଷ୍ଣବ ଅଟଇ ସେ ଲୋକ ॥
ଯେ ଜନ ହରିର ନାମ ଗାଉଥାଇ ବସି ।
ହରିର ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ କରେ ଦିବା ନିଶି ॥
ତୁଳସୀ ମାଳା ଧାରଣ କରିଥାଇ ଗଳେ ।
ଦେହ ପବିତ୍ର କରଇ ହରିପାଦ ଜଳେ ॥
ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ବୋଲି ତାହାଙ୍କୁ ଜାଣିବ ।
ତୁଳସୀ ପତ୍ର ଗୋଟାଏ କାନେ ଖୋସିଥିବ ॥
କିବା ଘେନିଥିବ ତାହା ଆପଣାର ଶିରେ ।
ଜାଣିବ ବୈଷ୍ଣବ ସେହି ଅଟଇ ଏ ସଂସାରେ ॥
ପାଷଣ୍ଡ ଜନ ସଙ୍ଗରେ ଯେ ସଙ୍ଗୀ ନୁହଇ ।
ବିପ୍ରଙ୍କଠାରେ ଯେ ଦ୍ୱେଷ ହିଂସା ନ କରଇ ॥
ପାଷାଣ୍ଡ ଜନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନ କରଇ ସଙ୍ଗ ।
ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷକୁ କରେ ଜଳ ଅଭିଷେକ ॥
ତାହାକୁ ବୈଷ୍ଣବ ବୋଲି ଜାଣିବୁ ତୁ ଦ୍ୱିଜ ।
ତୁଳସୀ ପତ୍ରେ ଯେ ପୂଜେ ଦେବ ଦେବରାଜ ॥
କନ୍ୟାଦାନ କରଇ ଯେ ଅତିଥି ପୂଜଇ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଚରିତ ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଯେ ନିତ୍ୟ ଶୁଣଇ ॥
ସେ ଜନକୁ ବଇଷ୍ଣବ କହନ୍ତି ହୋ ଜାଣ ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳାଥାନ୍ତି ଯା ଗୃହରେ ପୁଣ ॥
ହରିଙ୍କ ସ୍ଥାନ ମାର୍ଜନା ଯେ କରଇ ନିତ ।
ପିତୃ ଯଜ୍ଞ କରି ବୋଲି ଲୋକେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାନ୍ତି ॥
ହୀନଜନଠାରେ ଦୟା ଥାଇଟି ଯାହାର ।
ଏହାଙ୍କୁ ଯେ ବଇଷ୍ଣବ କହି ଦ୍ୱିଜବର ॥
ବେଦପାଠେ ଅନୁରକ୍ତ ଯେ ଜନ କରନ୍ତେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ହରି ମନ୍ଦିରେ ଦୀପ ଜାଳେ ନିତ୍ୟେ
ପର ନିନ୍ଦା ନ କରଇ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ସେହି ଜଗତ ଭିତର ॥
ସୂତ ମୁନି କହୁଛନ୍ତି ଶଉନକ ଆଗେ ।
ଗୁରୁମୁଖୁ ଶୁଣିଥିଲି କଥାର ପ୍ରସଙ୍ଗେ ॥
ଏରୂପେ ଜୈମିନି ଆଗେ କହିଥିଲେ ବ୍ୟାସ ।
ତାହା ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଆଗରେ କଲଇଁ ପ୍ରକାଶ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧା କରି ଏ ଅଧ୍ୟାକୁ ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ।
ସକଳ ପାପରୁଁ ସେହି ମୁକତ ହୁଅଇ ॥
ବିଷ୍ଣୁର ପରମ ପଦ ପାଇ ସେ ଦେହାନ୍ତେ ।
ହରି ହରି ବୋଲେ ଦ୍ୱିଜ ଗୋପୀନାଥ ନିତ୍ୟେ

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ କଳି-
କାଳ ବ୍ରାହ୍ମଣାଚାର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନଂ ନାମ
ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ହରିମନ୍ଦିର ଲେପନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ସୂତ ମୁନି କହିଲେ ହେ ଶଉନକ ଶୁଣ ।
ବ୍ୟାସ ଜୈମିନି ସଂବାଦ ପାପ ବିନାଶନ ॥
ଆଉ ଏକ ପୁରାତନ ଧର୍ମ ମୁଁ କହଇ ।
ଜଇମିନି କହିଥିଲେ ହେ ଗୁରୁ ଗୋସାଇଁ ॥
ଏ ଜଗତେ କି କି କର୍ମ କରି ପାପୀନରେ ।
ପଶି ପାରିବେ ଜଗତ ପତିର ମନ୍ଦିରେ ॥
ସେ କଥା ମୋତେ କହନ୍ତୁ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବ୍ୟାସ ତପସ୍ୱୀ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ହରି ମନ୍ଦିର ଯେ ଜନ ଲିପନ୍ତି ।
ପାପରୁ ମୁକତ ହୋଇ ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯାନ୍ତି ॥
ଆହେ ଜଇମିନି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
ଜଗତୀ ପତି ମନ୍ଦିର ଲିପନ୍ତି ଯେ ଜନେ ॥
ତାହାଙ୍କର ପୁଣ୍ୟ କେତେ କହି ନ ପାରଇ ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଯେତେ ଧୂଳି ସେ ଗୃହରେ ଥାଇ
ତେତେ ସହସ୍ର କଳପ ବଇକୁଣ୍ଠେ ବସେ ।
ପୁରୁଣା କଥା ଗୋଟାଏ କହୁଛି ତୋ ପାଶେ ॥
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗେ ଦଣ୍ଡକ ନାମେ ଥିଲା ଚୋର ।
ମହାଭୟ ଉପୁଜାଇ ଲୋକମାନଙ୍କର ॥
ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱ ହରଣକାରୀ ସେ ଚୋର ଅଟଇ ।
ମିତ୍ରକୁ ମାରି ତାହାର ଧନ ହରି ନେଇ ॥
ମିଛ କଥା କହି କରି ଅରଜଇ ଧନ ।
ବଳେ କରିଣ ପରସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି କରଇ ଗମନ ॥

ଗୋବ୍ର ମାଂସ ଖାଏ କରି ସ୍ୱଭାବ ତାହାର
ଏହିମତ କାଟୁ ଥାଏ ରଜନୀ ବାସର ॥
ପାଷାଣ୍ଡଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଥାଏ କରି ସୁରାପାନ ।
ଦ୍ୱିଜାତି ନ୍ୟାସ ବିନାଶୀ ନାମକି ହରମ ॥
ଶରଣାଗତ ମାରଣୀ ବେଶ୍ୟାଲମ୍ପଟ ଥିଲା ।
ଦିନେ ସେହି ଚୋର ବିଷ୍ଣୁ ମନ୍ଦିରେ ପଶିଲା ॥
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଦ୍ରବ୍ୟ ଚୋରି କରିବା ନିମନ୍ତେ ।
ଦ୍ୱାର ବାଟେ ଯାଇ ଘର ଭିତରେ ପଶନ୍ତେ ॥
ଗୋଡେ଼ ଲାଗିଥିଲା ଯେଉଁ କାଦୁଅ ତାହାର ।
ଘଷି ଦିଅନ୍ତେ ସେ ଭୂମି ଦିଶିଲା ସୁନ୍ଦର ॥
ଦୁଇଗୋଟି ଲୁହାକାଠି ଧରି ସେ ତକ୍ଷଣେ ।
ଦ୍ୱାର୍‌ଖୋଲି ନିଶବଦେ ପଶିଲା ଭବନେ ॥
ସୁନ୍ଦର ଚାନ୍ଦୁଆ ଟଣା ହୋଇଅଛି ତହିଁ ।
ରତ୍ନ ଦୀପ ବସିଅଛି ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ହୋଇ ।
କାର୍ପିନ ଦୀପ ଜଳଇ ଆବର ବହୁତ ।
ହୋଇଛି ପୁଣି ତଇଳ ଗନ୍ଧେ ସୁବାସିତ ॥
ଫୁଲ ବାସନାରେ ଘର ମହକ ଉଠଇ ।
ସେ ଗୃହ ଭିତରେ ପଶି ସେ ଚୋର ଦେଖଇ
ରାଧା କୃଷ୍ଣ ଶୋଇଛନ୍ତି ସୁନ୍ଦର ପଲଙ୍କେ ।
ରାଧା ଶୋଭା ପାଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଅଙ୍କେ ॥
ପୀତାମ୍ବରଧାରୀ ସେହି ଦେବ ଯେ ଅଚ୍ୟୁତ ।
ଚରଣ ତଳରେ ପଡ଼ି କଲା ଦଣ୍ଡବତ ॥
ତକ୍ଷଣେ ତା'ଦେହୁ ପାପ ସବୁ ଛାଡ଼ିଗଲା ।
ତହୁଁ ସେ ଚୋର ମନରେ ଏମନ୍ତ ଭାବିଲା ॥
ଏହାଙ୍କୁ ନେବି କିପାଇଁ କି ହେବ ମୋହର ।
ଚୋରି କରିବାରେ ମୁହିଁ ବ୍ୟସ୍ତ ନିରନ୍ତର ॥
ଏହାଙ୍କର ସେବା କରି ନ ପାରିବି ଏଣୁ ।
ନ ନିମନ୍ତେ ଏହାଙ୍କୁ ମୁଁ ନେବି ଜାଣୁ ଜାଣୁ ॥
ଧନ ନେଲେ ସିନା ମୋର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆସିବ
ଏମନ୍ତ ଭାବି ସେ ଚୋର ଦ୍ରବ୍ୟେ କଲା ଲୋଭ
ବିଷ୍ଣୁ ପିନ୍ଧିଲା ବସନ ଖଣ୍ଡିକ ଆଣିଲା ।
ସେ ବସନ ମୂଲ୍ୟ କାହୁଁ ଜାଣିବ ସେ ଭିଲା ॥
ତଳେ ବିଛାଇ ତହିଁରେ ପୂରାଇଲା ଧନ ।
ତହିଁ ଥିବା ସୁନା ରୂପା ଅଳଙ୍କାର ମାନ ॥
ଯତନେ ବାନ୍ଧି ସେ ଚୋର ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
ଝୁଲାଇ ଦିଅନ୍ତେ ଚକ୍ରଧରଙ୍କ ମାୟାରେ ॥
ଟିଣୁ ଟିଣୁ ହୋଇ ଖସି ପଡ଼ିଲା ଭୂତଳେ ।
ଗଣ୍ଠି ଫିଟି ଗଲା ଯହୁଁ ବିଷ୍ଣୁ ମାୟା ବଳେ ॥
ଶୋଇଥିଲେ ଯେତେ ଲୋକ ସେ ଘରକୁ ଜଗି
ତାହାଙ୍କ କର୍ଣ୍ଣେ ପଶନ୍ତେ ଉଠିଲେ ସେ ଜାଗି
ଚୋର ଚୋର ଧର ଧର ପାଡ଼ିଲେ ବୋବାଳି
ଧନ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲା ଚୋର ବୁଦ୍ଧିଶାଳୀ ॥
କିଛି ଦୂର ସେହି ଚୋର ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଯାନ୍ତେ
କାଳ ସର୍ପ ଆସି ତାକୁ ଦଂଶିଲା ତୁରନ୍ତେ ॥
ତକ୍ଷଣେ ସେଠାରେ ପଡ଼ି ମଲା ସେହି ଚୋର ।
ବ୍ରହ୍ମରନ୍ଧ୍ରେ ଫୋଟି ଗଲା ବଡ଼ଜ୍ୱାଳା ତାର ॥
ଯମରାଜାର ଆଜ୍ଞାରେ ତାର ଦୂତ ଗଣ ।
ମିଳିଲେ ତକ୍ଷଣେ ପାଶ ମୁଦ୍ଗର ଧରଣ ॥
ଦାନ୍ତ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ମୁଖ ଭୟଙ୍କର ।
କଟୀରେ ତାଙ୍କର ଚର୍ମ ହସ୍ତେ ଚର୍ମ ଡୋର ॥
ତାହାକୁ ସେ ଦଉଡରେ ବାନ୍ଧି ଘେନି ଗଲେ
ଅତି ଦୁର୍ଗମ ପଥରେ କଷ୍ଟ ଦେଇ ନେଲେ ॥
ଯମ ତାହାକୁ ଦେଖିଣ ଅତି କ୍ରୋଧଭରେ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଚିତ୍ର ଗୁପତଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଖରେ ॥
ଏହାର କି ପାପ ପୁଣ୍ୟ କହ ମୋତେ ବେଗେ
ଚିତ୍ର ଗୁପତ କହିଲେ ଯମରାଜା ଆଗେ ॥
ବିଧାତା ସର୍ଜି ଅଛଇ ଯେତେକ ପାତକ ।
ସେ ସବୁ ପାପ କରିଛି ଏହି ମୂଢ଼ ଲୋକ ॥
କେବଳ ପୁଣ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅଛି ଯେ ଏହାର ।
ମନଦେଇ ଶୁଣ ଶୁଣ ଧର୍ମ ଅବତାର ॥
ତହିଁରେ ସକଳ ପାପ ହୋଇଛି ଖଣ୍ଡନ ।
ଏହିରୂପେ ମୋର ମନେ ହୁଏ ଅନୁମାନ ॥
ସେ ଧର୍ମ ସକଳ ପାପ ବିଲେପନ କାରୀ ।
ଯମୁନାର ଭାଇ ମନ୍ତ୍ରି ମୁଖୁଁ ଶୁଣି କରି ॥
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟହୋଇ ବୋଇଲେ ଅହୋ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତେ
ଏମନ୍ତ କି ଧର୍ମ ଅଛି କହ ତାହା ମୋତେ ॥
ବୋଇଲେ ଚିତ୍ର ଗୁପତ ଯୋଡି ଦୁଇକର ।
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଏହି ପାପୀ ଅଟେ ବଡ଼ ଚୋର ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଚୋରି କରି ଆଣିବା ନିମନ୍ତେ ।
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ମନ୍ଦିର ଦ୍ୱାର କବାଟ ଫିଟାନ୍ତେ ॥
ଯେଉଁ କାଦୁଅ ଏହାର ଗୋଡେ଼ ଲାଗିଥିଲା ।
ବିଷ୍ଣୁ ଦୁଆର ମୁହଁରେ ତାକୁ ଘଷି ଦେଲା ॥

ତେତେଣେ ସୁନ୍ଦର ଦର୍ଶିଲ ସେ ଦୁଆର ମୁହିଁ ।
ତହିଁରେ ନିଷ୍ପାପ ହେଲ ଏହାର ଯେ ଦେହି
ପାଚ ଗାତ ଯାହା ଥିଲ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ଗଲ ।
ସେ ପୁଣ୍ୟ ବଳେ ଯା ଦେହେଁ ପାପ ନ ରହିଲ
ଏଣୁ ଏ ପାପିଷ୍ଠ ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ନ ପାରିବ ।
ଏ ଧର୍ମିଷ୍ଠ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରକୁ ଏ ଯିବ ॥
ଚିତ୍ର ଗୁପତର କଥା ଯମରାଜା ଶୁଣି ।
କନକ ଆସନ ତାକୁ ଦେଲେ ସେହିକ୍ଷଣି ॥
ଚରଣେ ପ୍ରଣାମ କରି ତାକୁ ପୂଜା କଲେ ।
ବିନୟ କରଣ ପୁଣି ଏମନ୍ତ ବୋଇଲେ ॥
ତବ ପାଦଧୂଳୀ ପଡ ମୋହର ମନ୍ଦିର ।
ପବିତ୍ର ହୋଇଲା ଆଜି ଯାଅ ବିଷ୍ଣୁପୁର ॥
ଯହିଁ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ ଜରା ବ୍ୟାଧି ନାହିଁ ।
ନାନା ଉପଭୋଗ ଯେଉଁ ପୁରରେ ମିଳଇ ॥
ଏମନ୍ତ କହି ଉତ୍ତମ ବିମାନେ ବସାଇ ।
ବଇକୁଣ୍ଠ ଭୁବନକୁ ଦେଲେ ସେ ପଠାଇ ॥
ଚିର ସୁଖ ପାଇଲ ସେ ବଇକୁଣ୍ଠେ ରହି ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ଆଉ କି କହିବ ମୁହିଁ ॥
ଶରଧାରେ ବିଷ୍ଣୁ ଘର ଲିପଇ ଯେ ନର ।
ତାହାର କି ଗତି ହେବ ମନରେ ବିଚାର ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ ଏହା ଶୁଣଇ ପଢଇ ।
କୋଟି ଜନମର ପାପ ତକ୍ଷଣେ ଖଣ୍ଡଇ ॥
ଦୀନ ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ବୋଲ ହରି ହରି
ହରି ମନ୍ଦିର ଲିପିଲେ ପାପୁ ଯିବ ତରି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ହରି
ମନ୍ଦିର ଲେପନ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ
ନାମ ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଦୀପଦାନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ପଚାରିଲେ ଶଉନକ ଆହେ ସୂତ ମୁନି ।
ସବୁ ପୁରାଣ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛ ତୁମ୍ଭେ ଜ୍ଞାନୀ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ବ୍ରତ ମହିମା କହିବା ଗୁଛାଇ ।
ସେ ବ୍ରତ କଲେ ଯେ କି ନ ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ॥
ନ କଲେ କି ଦୋଷ ହୁଏ ସେ କଥାଂ କହିବ ।
ସୂତ ବୋଇଲେ ତା ଶୁଣ ହେ ମୁନିପୁଙ୍ଗବ ॥
ପୂର୍ବ କାଳେ ଏକ ଦିନେ ସତ୍ୟବତୀ ସୁତ ।
ବ୍ୟାସମୁନି ନାମରେ ଯେ ଜଗତେ ବିଖ୍ୟାତ ॥
ପଚାରିଥିଲେ ଏ କଥା ମୁନି ଜଇମିନି ।
କହୁଥିଲେ ବ୍ୟାସ ଯାହା ମୁହିଁ ଥିଲି ଶୁଣି ॥
ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ଦିଅଇ କାର୍ତ୍ତିକ ଯେ ମାସ ।
ସେ ପୁଣ୍ୟ ମାସେ ଛାଡଇ ଯେହୁ ମାଛ ମାଂସ ॥
ତଇଳ ଛାଡଇ ପୁଣି ଛାଡେ ମଇଥୁନ ।
ବହୁତ ଜନ୍ମର ପାପ ହୁଅଇ ଦହନ ॥
ସେ ପାପୀ ମୁକତ ହୋଇଁ ବଇକୁଣ୍ଠ ପାଏ ।
ଯେ ନର କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ମାଛ ମାଂସ ଖାଏ ॥
ନ ଛାଡଇ ମଇଥୁନ ତଇଳ ଆବର ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ହେଉ ଥାଇ ଗ୍ରାମର ଶୂକର ॥
କାର୍ତ୍ତିକେ ତୁଳସୀ ପତ୍ରେ ଯେ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜଇ ।
ପତ୍ରେ ପତ୍ରେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଫଳ ପାଇ ॥
କାର୍ତ୍ତିକେ ଯେ ମୁନି ଫୁଲେ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜାକରେ
ମୋକ୍ଷ ହୋଇ ବସଇ ସେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ॥
ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲଭ ଯେଉଁ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଭୁବନ ।
ଶ୍ରୀହରି କୃପାରେ ତହିଁ କରଇ ଗମନ ॥
ମୁନି ଶାଗ କାର୍ତ୍ତିକରେ ଯେ ନର ଭକ୍ଷଇ ।
ବରଷକ ପାପ ତାର କ୍ଷଣକରେ ଯାଇ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ହରିର ଅଟଇ ଅତି ପ୍ରିୟ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେ ମୁନି ଫଳ କରଣ ସଞ୍ଚୟ ॥
ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ନିବେଦନ କରି ତାହା ଖାଇ ।
କୋଟି ଜନମର ପାପ କ୍ଷଣକରେ ଯାଇ ॥
ଘୃତ ମିଶାଇ ସୁରସ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭକତରେ ।
ହରି ପାଦେ ନିବେଦନ କରେ କାର୍ତ୍ତିକରେ ॥
ସବୁ ପାପୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ବଇକୁଣ୍ଠେ ବସେ ।
ଏକ ପଦ୍ମଫୁଲ ଦେଲେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ସେ ମାସେ ॥
ପାପୁଁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଅନ୍ତେ ବିଷ୍ଣୁପଦଂ ପାଇ ।
ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାନ କାର୍ତ୍ତିକରେ ଯେ ଜନ କରଇ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ଫଳ ପାଇଂ ସେହୁ ନର ।
ଯେ ଜନ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ଜାଣି ଦ୍ୱିଜବର ॥

ଆକାଶେ ଦୀପ ଦିଅଇ ତାହାର ଶରୀରେ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାନ୍ତି ଦୂରେ ॥
ଅନ୍ତେ ହରି ମନ୍ଦିରକୁ କରଇ ଗମନ ।
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୀତି କାମନାରେ କାର୍ତ୍ତିକେ ଯେ ଜନ ॥
ମୁହୂର୍ତ୍ତେକ ଦୀପ ଜାଳେ ବସି ଭକତିରେ ।
ସର୍ବଦା ହରି ପ୍ରସନ୍ନ ଥାନ୍ତି ତା ପ୍ରତିରେ ॥
ଯେ କାର୍ତ୍ତିକେ ବିଷ୍ଣୁ ଗୃହେ ଜାଳେ ଘୃତଦୀପ ।
ତା ଦେହୁ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଯାନ୍ତି ସବୁ ପାପ ॥
ଦିନେ ଦିନେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳକୁ ସେ ପାଏ ।
ତାର କଥା ଇତିହାସ ଶୁଣ ତାହା କହେ ॥
ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ତାହା ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ।
ସେ କଥା ଗୋଟା ଅଟଇ ତ୍ରେତୟା ଯୁଗର ॥
ଯାହା ସଙ୍ଗ ଯୋଗୁ ମହା ପାପୀ ମୁକ୍ତ ପାଇ ।
ଶୁଚିମନ୍ତ ଦ୍ୱିଜ ଏକ ଘର କରି ଥାଇ ॥
ବୈକୁଣ୍ଠ ନାମ ତାହାର ସେ ଏକ ସମୟେ ।
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ହରି ଆଗେ ଦୀପ ଦିଏ ॥
ଘୃତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଣ ସେ ଦୀପ ଜାଳଇ ।
ସେ ଦିନ ଆପଣା ଗୃହେ ଗଲା ରଖିଦେଇ ॥
ଦୀପ ଘିଅ ଖାଇବାକୁ ଆସି ଏକ ମୂଷା ।
ଆସଇ ପୁଣି ପଳାଇ ଖୋଜଇ ସେ ଲସା ॥
ଏଣିକି ତେଣିକି ଗୃହେଁ ବିଗିଡର ତଳେ ।
ଦୀପେ ମୁଖ ଲଗାଇଲା ମୂଷା ଡରି ଡରେ ॥
ବଳିତା ତେଜ ଉଠିଲେ ହଲି ଚଳି ହୋଇ ।
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ସେ ଦୀପ ଜଳିଣ ଉଠଇ ॥
ଘୃତ ନ ପିଇ ପଳାଇ ଗଲା ଅଗ୍ନି ଭୟେ ।
ହରି କୃପାରେ ତା ପାପ ସବୁ ଗଲା କ୍ଷୟେ ॥
ପଳାଇ ଆସୁ ତାହାକୁ ସାପ ଦେଲା ଗିଳି ।
ଯମ ଆଜ୍ଞାରେ ସେଠାରେ ଯମ ଦୂତେ ମିଳି ॥
ପାଶ ମୁଦ୍ଗର ତାଙ୍କର ହସ୍ତେ ବିରାଜଇ ।
ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଯାଆନ୍ତେ ଦଉଡ଼ୀ ଦିଶାଇ ॥
ଏସମୟେ ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ଭେଟିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ।
ପାଶ ଛଡ଼ାଇ ପକାଇ ଦେଲେ ସେ ଜନକୁ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ବହିଛନ୍ତି ଭୁଜ ଚାରି ଚାରି ।
ସେ ସମସ୍ତେ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମଧାରୀ ॥
ଗରୁଡ଼ ଚଢ଼ି ସେଠାରେ ହୋଇଛନ୍ତି ବିଜେ ।
ତାଙ୍କ ସହିତେ ଶୋଭଇ ବିମାନ ବିରାଜେ ॥
ଦିବ୍ୟହଂସ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ବିମାନେ ।
ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଯାଇ ପାରଇ ଗଗନେ ॥
ସେ ବିମାନ ହୋଇ ଅଛି କନକେ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଯମ ଦୂତଙ୍କୁ ସେ ଦୂତେ କହିଲେ ଏ ବାଣୀ ॥
ବିଚାର ନାହିଁ ତୁମ୍ଭର ତୁମ୍ଭେ ଅତି ମୂଢ଼ ।
ଧର୍ମର ଯେ ତତ୍ତ୍ୱ ତାହା ଅଟଇ ଅତି ଗୂଢ଼ ॥
ବିଷ୍ଣୁର ଭକତକୁ ରେ ବାନ୍ଧିଲ କିପାଇଁ ।
ବଞ୍ଚିବାକୁ ଆଶାଥିଲେ ବେଗେ ଯା ପଳାଇ ॥
ଶୁଣି ଯମ ଦୂତଙ୍କର ଥରିଲା ସର୍ବାଙ୍ଗ ।
ବିନୟ କରି କହିଲେ ଯୋଡ଼ି କର ଯୁଗ ॥
କି ପୁଣ୍ୟ କଲାରୁ ତୁମ୍ଭେ ନିଅ ବିଷ୍ଣୁପୁରେ ।
ଚାଲ କାହୁଁ ଏ ଇନ୍ଦୁର ମହା ପାପ କରେ ॥
ଦେବତା ବିପ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଅଇଁଠା ଖୁଆଇ ।
ଖାଇବା ପାଇଁକି ଯାହା ପ୍ରାଣୀ ସଞ୍ଚିଥାଇ ॥
ତାହା ସବୁ ଚୋରିରେ ଏ କାଟି କରେ ଶେଷ ।
ତେଣୁ ଏ ପାପୀକି ନେଉ ଆମ୍ଭେ ବାନ୍ଧି କରି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ବୋଇଲେ ହୋ ଶୁଣ ଯମଦୂତେ
ଘୃତ ଦୀପ ଜଳୁଥିଲା ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଅଗ୍ରତେ ॥
ସେ ଦୀପ ତେଜ ଦେଇଛି ଏ ଇନ୍ଦୁର ଗୋଟି
ଏହା ଦେହେ ଥିଲା ଯେଉଁ ପାପ କୋଟିକୋଟି
ସେ ସବୁ ଦଗ୍ଧ ହୋଇଲା ଏହାର ତକ୍ଷଣେ ।
ଏଣୁ ବଇକୁଣ୍ଠେ ନେବୁ ଆମ୍ଭେ ବିଷ୍ଣୁଗଣେ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ବା ଅଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେବେ କେହି ଜନ
ବିଷ୍ଣୁର ଦୀପ ବଳିତା ତେଜଦିଏ ଜାଣ ॥
କୋଟି ଜନମର ପାପ ତାର ଛାଡ଼ିଯାଇ ।
ଅନ୍ତଃକାଳେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରକୁ ସେ ଯାଇ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ କିବା ଏକାଦଶୀ ଦିନେ ।
ଭକତିରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଯେ ତୋଷେ ଦୀପଦାନେ
ହରି ଏକା ତାର ପୁଣ୍ୟ କହିବାକୁ କ୍ଷମ ।
ଆହେ ଯମଦୂତେ ସେହି ପୁଣ୍ୟ ଯେ ଅସୀମ ॥
ଭକତିରେ ଯେଉଁଜନ ଶ୍ରୀହରି ମନ୍ଦିରେ ।
ଘୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ଦୀପ ଜାଳି ଦାନକରେ ॥
ସହସ୍ର ଅଶ୍ୱମେଧ ସେ କରିବ କିପାଇଁ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞକଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକ ପାଇ ॥
ଯେ ଜନ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ଶ୍ରୀହରି ମନ୍ଦିରେ ।
ଘୃତ ଦୀପ ଜାଳେ ବସି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ ॥

ବଇକୁଣ୍ଠ ନଗର ପାଇ ଏଣୁ ଏ ଅଧିକ ।
ଏଥା ଶୁଣି ଯମଦୂତେ ଗଲେ ଯମଲୋକ ॥
ବିଷ୍ଣୁଦୂତେ ତାଙ୍କୁ ସେହି ବିମାନେ ବସାଇ ।
ବଇକୁଣ୍ଠ ଭୁବନକୁ ତହୁଁ ଘେନି ଯାଇ ॥
ହରି କୃପାରେ ସେ ପୁଣି ରାଜକନ୍ୟା ହୋଇ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ନାରୀ ହୋଇ ମହାସୁଖ ଭୋଗ କଲା ॥
ହରିର ସେବା ମହିମା ବଳେ ପୁଣି ପାଇ ।
ଅନ୍ତକାଳରେ ଗୋଲୋକ ଭୁବନ ସେ ଯାଇ ॥
ଏ ଦୀପଦାନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଶୁଣଇ ଯେ ଜନ ।
ପାପ ଛଡ଼ାଇ ବୈକୁଣ୍ଠେ କରଇ ଗମନ ॥
ଦୀନ ଗୋପୀନାଥ ବୋଇଲ ବୋଲ ହରି ହରି
ଦୀପଦାନ କରି ଭବସିନ୍ଧୁ ଯାଅ ତରି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ଦୀପଦାନ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଷଟ୍‌ତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

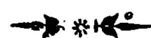
ପଚାରିଲେ ଶଉନକ ଆହେ ମୁନି ସୂତ ।
ଲୋକେ କରନ୍ତି ଜୟନ୍ତୀ ନାମେ ଯେଉଁ ବ୍ରତ
ତାହାର ମହିମା କେତେ କରନ୍ତି କପାଇଁ ।
ଯେଣୁ ସେ ବ୍ରତ ସଂସାର ଶୋଷଣ ଅଟଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମୁନିବର ।
କହୁଅଛି ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ମହିମା ତାହାର ॥
ଯାହା ତୁମ୍ଭେ ପଚାରିଲ ହେ ମୁନି ପୁଙ୍ଗବ ।
ପୂର୍ବେ ସଭାକରି ବସିଥିଲେ ଯେ ବାସବ ॥
ତେତିଶ କୋଟି ଦେବତା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ସହିତେ ।
ସେ ସଭାରେ ବସିଥିଲେ ଦେବଲୋକ ଯେତେ
ଋଷି ମୁନି ଥିଲେ ତହିଁ ସେ ଅମରପୁରେ ।
ପଚାରିଥିଲେ ନାରଦ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଛାମୁରେ ॥
ବ୍ରହ୍ମା କହିଥିଲେ ଯାହା ଶୁଣିଥିଲି ମୁହିଁ ।
ତାହା କହୁଅଛି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥

ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସରେ ବିଷ୍ଣୁଲୋକ ପାଇ ।
ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତକୁ ଯେହୁ ମହିନ ସ୍ମରଇ ॥
ଜୟନ୍ତୀ ଜୟନ୍ତୀ ବୋଲି ଯେ କରଇ କୀର୍ତ୍ତନ ।
ସପ୍ତ ଜନମର ପାପ ହୁଅଇ ଦହନ ॥
ଉପବାସ କଲା ଲୋକ କଥା କି କହିବ ।
ଜନ୍ମ ତାର ନାହିଁ ପାଏ ବିଷ୍ଣୁର ଛାଇବା ॥
ଷଡ଼ ଜୟନ୍ତୀ କାହାକୁ ବୋଲନ୍ତି ତା ଶୁଣ ।
ଚୈତ୍ରମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ନବମୀ ଯେ ଜାଣ ॥
ରାମ ନବମୀ ତାହାକୁ ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି ।
କେହି ସେହି ନବମୀକୁ କହନ୍ତି ବାସନ୍ତୀ ॥
ଫଗୁଣର କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥି ।
ଶିବ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ବୋଲି ଯାହାକୁ କହନ୍ତି ॥
ବଇଶାଖ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ।
ଦୁର୍ଗା ଅଷ୍ଟମୀ ଯେ ପୁଣି ମାସର ଆଶ୍ୱିନ ॥
ଶ୍ରବଣା ନକ୍ଷତ୍ର ଯୁକ୍ତ ଶୁକଳ ଦ୍ୱାଦଶୀ ।
ଏ ଷଡ଼ ତିଥି ଜୟନ୍ତୀ ବୋଲି ଲୋକେ ଘୋଷି
ଏ ଷଡ଼ ଜୟନ୍ତୀ ମହାପୁଣ୍ୟକୁ ଦିଅଇ ।
ଅତି ଶୁଭଫଳପ୍ରଦ ବୋଲି ଲୋକେ କହି ॥
ଯେତେକ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ଅଛି ତା ଭିତରେ ।
କୃଷ୍ଣବଲ୍ଲଭ ଜୟନ୍ତୀ ସାର ମୁନିବରେ ॥
କୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବୋଲି ତାହାକୁ କହନ୍ତି ।
ପାପନାଶିନୀ ନାମରେ ଲୋକେ ତା ବିଖ୍ୟାତି ॥
କୋଟି ଯଜ୍ଞଫଳ ଦିଏ ଏ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ।
ଯେଉଁ ଫଳ ପାଇ କଲେ ଅଯୁତେକ ତୀର୍ଥ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସହସ୍ର ଦାନକଲେ ନିତି ନିତି ।
ଯେଉଁ ଫଳମାନ ହୁଏ ଜାଣ ତୁମ୍ଭେ ଯତି ॥
ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସରେ ସେ ଫଳ ମିଳଇ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କାଳରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ ଯାଇ ॥
ସହସ୍ର ଭାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦାନର ଯେ ଫଳ ।
ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସର ଜାଣ ସେହିଫଳ ॥
କୃଷ୍ଣମୃଗ ସହସ୍ରେକ ଦାନେ ଫଳ ଯେତେ ।
ସେ ଫଳ ମିଳେ ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସ ବ୍ରତେ ॥
ଶତ ଶତ ଧେନୁଦାନେ ଯେ ଫଳ ମିଳଇ ।
ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସରେ ସେହି ଫଳ ପାଇ ॥
ବାପୀ କୂପ ତଡ଼ାଗାଦି ପୋଖରୀ ଖୋଳିଲେ ।
ଦେବତା ଆପିଲେ ପୁଣି ଦେଉଳ ତୋଳିଲେ

ଏ ସବୁ କର୍ମରେ ପୁଣ୍ୟହୁଏ ଯେତେ ଯେତେ
ସେ ଫଳ ପାଇ ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସ ବ୍ରତେ ॥
ପିତା ମାଆ ଗୁରୁଜନ ସେବାରେ ଯେ ଫଳ ।
ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସରେ ସେ ଫଳ ସକଳ ॥
ସାଗର ସହିତ ମହୀଦାନେ ଫଳ ଯେତେ ।
ସେ ଫଳ ମିଳେ ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସ ବ୍ରତେ ॥
ଯେ ଫଳ ପାଇ ସହସ୍ର କୋଟି କନ୍ୟାଦାନେ ।
ସେ ଫଳ ପାନ୍ତି ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସୀ ଜନେ ॥
ସମୂଳେ ସବୁ ଆପଦ କର୍ମ୍ମଫଳ ପାଇବ ।
ଏମନ୍ତ ଫଳ ଯେ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତକୁ କରିବ ।
ଆଉର ଯେ ସବୁଲୋକ ସତ୍ୟ ବ୍ରତାଶ୍ରୟୀ ।
ତହିଁରେ ତାଙ୍କର ଯେତେ ଫଳ ତପସ୍ୱୀ ॥
ସେ ସବୁ ଫଳ ମିଳଇ ଏ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତେ ।
ଏ କଥା ଗୋଟିକ ତୁମ୍ଭେ ରଖିଥିବ ଚିତ୍ତେ ॥
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ନର୍ମଦା ସରସ୍ୱତୀ ସ୍ନାନେ ।
ଯେଉଁ ସବୁ ପୁଣ୍ୟଫଳ ପାନ୍ତି ସାଧୁଜନେ ॥
ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସରେ ସେହି ଫଳ ପାଇ ।
ଚନ୍ଦ୍ରକ୍ଷୟ ଦିନ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଯେ ଜନ କରଇ ॥
ଯେତେକ ଫଳ ହୁଅଇ ତହିଁରେ ତାହାର ।
ସେ ଫଳ ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସେ ନୃପବର ॥
ନାରଦ ମୁନି କହିଲେ ଆହେ ପିତାମହ ।
ପୂର୍ବେ କିଏ କରିଛନ୍ତି ତାହା ତୁମ୍ଭେ କହ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେ ଯେ କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ ନରପତି ।
ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ କୁମାର ଯେ କର୍ଣ୍ଣ ସେନାପତି ॥
ସଗର ଦିଲୀପ ରାଜା କାକୁସ୍ଥ ଆଉର ।
ଗଉତମ ବାଲ୍ମୀକି ଗର୍ଗ ମୁନିବର ॥
ଦ୍ରୁପଦାଦ୍ୟ ଯେ ପୁଣି ଜାମଦଗ୍ନ୍ୟ ମୁନି ।
ଆଉର ଶୁଣ ନନ୍ଦୁଛି ହେ ନାରଦ ଜ୍ଞାନୀ ॥
ଭାଦ୍ର ଶୁକଳ ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥି ଯେ ଜୟନ୍ତୀ ।
ରାଧା ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବୋଲି ଯାହାକୁ କହନ୍ତି ॥
ସେ ଉପବାସ ବ୍ରତର ମହିମା ହୋ ଶୁଣ ।
ଯାହା ସେ ମନେ ବାଞ୍ଛଇ ତାହା ହୋଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ବ୍ରତ ବର୍ଷ ତା କରିବ ।
କୋଟି ଜନମର ପାପ ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ ଯିବ ॥
ଯତି ନିଷ୍ଠାପର ହୋଇ ରାତ୍ର ଉଜାଗରେ ।
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ନଇବେଦ୍ୟ ଦେଇ ପୂଜା କରେ ॥
ଏରୂପେ କଲେ ମାନବେ ଏ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ।
ଅଜ୍ଞାନ କୃତ ହେଉ ବା ହେଉ ଜ୍ଞାନ କୃତ ॥
ଦେବକୀ ସୁତ ପ୍ରସାଦେ ମଣିଷେ ତାହାର ।
ମୁକ୍ତ ପାଇ ସବୁ ପାପ କୋଟି ଜନମର ॥
ଜୟନ୍ତୀ ତିଥିରେ କରେ ଯେ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ
ନରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଅଧମ ଅଟଇ ସେ ଜନ ॥
ତିନି ଭୁବନର ପାପ ତା ସଙ୍ଗେ ଭ୍ରମଇ ।
ସାଗର ଆଦି ଯେ ତୀର୍ଥ ପୁଣ୍ୟ ଫଳ ଦେଇ ॥
ମୁକ୍ତିର ସ୍ଥାନ ଯେତେକ ଅଛଇ ଆଉର ।
ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ଉପାସ କରନ୍ତି ଯେ ନର ॥
ନିରତେ ସେ ସବୁ ରହିଥାନ୍ତି ତାର ଘରେ ।
କୃଷ୍ଣ ବଲ୍ଲଭ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ଯେହୁ କରେ ॥
ସବୁ ଦେବତା ସକଳ ତୀର୍ଥ ତାର ଦେହେ ।
ଆଉର ନିରତେ ରହିଥାନ୍ତି ତାର ଗୃହେ ॥
ବେଦରେ କିବା ପୁରାଣେ ଦେଖି ନାହିଁ କାହିଁ ।
କୃଷ୍ଣାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ତୁଲ୍ୟ ଅଧିକ ବା ନାହିଁ ॥
କୃଷ୍ଣ ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ସବୁହିଁ ଅଧିକ ।
ଭକତିରେ ନ କରଇ ଯେବେ କେହି ଲୋକ
ସେ କୁରୂରଗ୍ରାସ ହୁଏ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ଜୟନ୍ତୀ ଦିନେ ଯେ ଭୁଞ୍ଜେ ସେହି ମୂଢ ନର
ଏକାଦଶୀରେ ଭୋଜନ କଲି ପ୍ରାୟ ସେହି ।
ମହାନରକ ସକଳ ଭୁଞ୍ଜେ ତାର ଦେହି ॥
ଜୟନ୍ତ ଦିନେ ଭୋଜନ କଲି ଲୋକଙ୍କର ।
ଏକ ଉତ୍ତର ଶତେକ କୁଳ ଯେ ତାହାର ॥
ଗଲେଣି ପୁଣି ହୋଇବ ସେ ସବୁ ସମସ୍ତେ ।
ନର୍କେପଡ଼ି ଦୁଃଖ ପାଉଥିବେ ନାନା ମତେ ॥
ସେ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ଯେବେ ପଡ଼େ ବୁଧବାରେ
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ମତେ ପୁଣି ସେ ଦିନରେ ॥
ଆଉ ସେ କୋଟିଏ ବ୍ରତ କରିବ କପାଇଁ ।
ସେ ସମସ୍ତ ବ୍ରତ ଫଳ ସେ ଦିନରେ ପାଇ ॥
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଏ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତହିଁ ପ୍ରଶସ୍ତେ ।
ସବୁ ଯୁଗେ ସବୁ ପାପ କରଇ ନିହତ ॥
କୃଷ୍ଣଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ଦିନ ରହି ଉଜାଗରେ ।
ପୁରାଣ ପଢ଼ଇ ଯେବେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ ॥
ଆଜନମ ପାପ ଦହେ ତୁଳାରାଶି ପ୍ରାୟ ।
ଯେ ତାକୁ ପୂଜେ ତାହାର ପାପକୁ ନ ଭୟ ॥

ସେ ଦିନ ପୁରାଣ ପଢ଼ିଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଯେ ।
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧନ ରତ୍ନ ଦେଇ ପାଦ ପୂଜେ ॥
କୋଟିକୁଳ ଉଦ୍ଧାରି ସେ ବିଷ୍ଣୁପୁରେ ଯାଇ ।
ଇହ ଲୋକେ ଯେ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ନ କରଇ ॥
ଧର୍ମଛଡ଼ା ହୋଇ ସେହି ନରକେ ପଡ଼ଇ ।
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଘୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୀପ ଦେଇ ॥
ପୁରାଣ ପଢ଼ା ବିପ୍ରଙ୍କୁ ପୂଜଇ ଭକ୍ତିରେ ।
ପୁରାଣ ପାଠ ଦକ୍ଷିଣା ଦିଏ ତାହା କରେ ॥
ଏକୋଇଶ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ତାରଇ ସେ ଜନ ।
ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ନ ଛୁଅଇଁ ଯେ ତାହାର ସଦନ ॥
କଳି ନ ଲାଗେ ତା ଘରେ ବିଧବା କେ ନୋହି
ପୁତ୍ର ନାତି ଧନ ଧାନ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାର ଗୃହେ ॥
କଦାପି ତାର କାମନା ବିଫଳ ନୁହଇ ।
ମରଣାନ୍ତେ ବିଷ୍ଣୁଲୋକେ ଗମନ କରଇ ॥
କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମନ ରଖି ମନାସିଲେ ବ୍ରତ ।
ଜଗତେ ସେ କୁଳବନ୍ତ ଈଶ୍ୱର ପଣ୍ଡିତ ॥
ଯେ ସବୁ ଅଛି ନିୟମ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ଯେତେ ।
ଜୟନ୍ତୀ ଷୋଳ କଳାରୁ କଳାଏ ସହିତେ ॥
ତୁଳନା ନୋହିବ କେବେ ଶୁଣ ହେ ବିପ୍ର ।
ଦ୍ୱାଦଶ ବେଳା ଅଷ୍ଟମୀ ଫଳ ସମକଛ ॥
ରାଧା କୃଷ୍ଣଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ଯେ କରଇ ।
ପତ୍ନୀ ସହିତ ସେ ଦିନ ଉପାସେ ରହଇ ॥
ହରି ସନ୍ନିଧାନେ ନିତ୍ୟ ରହନ୍ତି ସେ ବେଳା ।
ଯେ ଜନ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ କରି ପାରି ପୁଣି ॥
ଅନ୍ୟ ବ୍ରତ ଉପବାସ ଆଦି ଯେ କରଇ ।
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ସେ ଗମଇ ॥
କୃଷ୍ଣବଲ୍ଲଭ ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତର ଏ ଗୁଣ ।
ଅନାଶ୍ରୟୀ କୁଳଛଡ଼ା କୁଯୋନିଜଜନମ ॥
ଅଗ୍ନିଦାହୀ ଆବର ପାପୀଜନ ଯେତେ ।
ବଇକୁଣ୍ଠପୁର ଯାନ୍ତି ଏ ଦେହର ଅନ୍ତେ ॥
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ପାପ ମେରୁ ତୁଲ୍ୟ ଯାର ।
ଜୟନ୍ତୀ ଉପବାସରେ ପୋଡ଼ି ଯାଏ ତାର ॥
ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ କରିବା ପାଇଁ ଯାର ମନ ।
ଯମ ରାଜା ଡରୁଥାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ନିତି ଦିନ ॥
ଦେହାନ୍ତେ ପରମ ଗତି ତାହାଙ୍କୁ ମିଳଇ ।
ସୂତ କହିଲେ ହେ ବିପ୍ର ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ॥
ନାରଦଙ୍କୁ କହି ବ୍ରହ୍ମା ଗଲେ ନିଜପୁରେ ।
ସବୁ ବୁଝାଇ କହିଲୁଁ ତୁମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ ॥
ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ମହିମା ଶୁଣଇ ଯେ ଜନ ।
ପାପ ଛଡ଼ାଇ ବୈକୁଣ୍ଠେ କରଇ ଗମନ ॥
ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତେ ଯେ ଜନ ପୁରାଣ ପଢ଼ଇ ।
କି ଅବା ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ଉପାସ କରଇ ॥
ତାଙ୍କ ଦରଶନେ ପାପୀ ହୁଅଇ ମୁକତ ।
ଗୋପୀନାଥ କହେ ଜନେ କର କୃଷ୍ଣ ବ୍ରତ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗ ଖଣ୍ଡେ
ଜୟନ୍ତୀ ବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଷଟ୍‌ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ସନ୍ତାନୋତ୍ପତ୍ତି କଥନ ।

ଶଉନକ ବୋଇଲେ ହେ ସୂତ ମୁନିବର
ସକଳ ପୁରାଣ କଥା ଜଣା ଶୁଣା ତୋର ॥
ମହାବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ତୁମ୍ଭେ ମୁନିଙ୍କ ଭିତରେ ।
କି କଲେ ଜନେ ଅପୁତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତି ସଂସାରେ ॥
କି କଲେ ପୁଣି ହୁଅନ୍ତି ଜନେ ପୁତ୍ରବନ୍ତ ।
ଏ ସବୁ କଥା ବୁଝାଇ କହ ତୁ ଆମ୍ଭନ୍ତ ॥
ସୂତ ମୁନି କହିଲେ ଯେ ପୂର୍ବେ ବେଦବର ।
ଏହି କଥା କହିଥିଲେ ନାରଦ ଆଗର ॥
ତାହା ମୁହିଁ କହୁଅଛି ଶୁଣ ମୁନିଜନେ ।
ନାରଦ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପାଖେ ବସି ଏକଦିନେ ॥
ବୋଇଲେ ହେ ପଦ୍ମଯୋନି ପିତାମହ ବ୍ରହ୍ମା ।
ତୁମ୍ଭ ତହୁଁ ଆଉ ଜଣେ ନାହିଁ ମହାତମା ॥
ଅପୁତ୍ରିକ କାହିଁପାଇଁ ମାନବେ ହୁଅନ୍ତି ।
କହ କି ପାପରୁ ବନ୍ଧ୍ୟା ହୁଅନ୍ତି ଯୁବତି ॥
ସର୍ବପ୍ରାଣି ହିତକାରୀ ଅଟ ତୁମ୍ଭେ ପୁଣି ।
ତୁମ୍ଭ ମୁଖୁ ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଏ କାହାଣୀ ॥
କି କି କର୍ମକରି କନ୍ୟା ଉପୁଜାନ୍ତି ପୁଣି ।
ନପୁଂସକ ହୁଅନ୍ତି ଯେ କୀ ପୁ କର୍ମ କରି ॥

କୁକର୍ମ କରି ପ୍ରିୟଏ ମତ୍ସ୍ୟଗ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତି ।
ଏସବୁ କଥା ବୁଝାଇ କହି ପ୍ରଜାପତି ॥
ଅତି ଦୁଃଖିତ ହୁଅନ୍ତି କପି ଏ ସଂସାରେ ।
କେଉଁ ପୁଣ୍ୟ ବଳେ ପୁତ୍ର ଉପୁଜନ୍ତି ନରେ ॥
ବ୍ରହ୍ମା କହିଲେ ସଂକ୍ଷେପେ କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ପଚାରୁଛ ଆଚମ୍ବିତ କଥା ଯେ କାରଣ ॥
ପୂର୍ବ ଜନ୍ମେ ଯେଉଁଜନ ପୁରାଣ ଶୁଣଇ ।
ଶୁଣିସାରି ବିପ୍ରକୁ ଯେ ଭୂମି ଦାନ ଦେଇ ॥
ଦୁଧିଆଳୀ ଗାଈ ଘୋଡା ଦିଅଇ ଆବର ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇ ତୋଷେ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଆବର ଏକ ସୁନାର ପ୍ରତିମା ଦିଅଇ ।
ବହୁତ ପୁତ୍ର ତାହାର ନିଶ୍ଚୟ ହୁଅଇ ॥
ପରପୁଅକୁ କପଟେ ମାରଇ ଯେ ନାରୀ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମତ୍ସ୍ୟଗ୍ରୀ ସେ ହୁଏ ଗର୍ଭଧରି ॥
ଯେ ନାରୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ସୁନା ପ୍ରତିମା ଦିଅଇ ।
ଭକତରେ ବ୍ରାହ୍ମଣର ପାଦୋଦକ ପିଇ ॥
ପୁରାଣ ଶୁଣି ଦିଅଇ ଦକ୍ଷିଣା ବହୁତ ।
ବହୁତ ଉପୁଜାଇ ଯେ ଜୀବବତ୍ସା ସୁତ ॥
ଜନ୍ମିଲା ବୁଢ଼ି ଯାଉଥିବା ଶିଶୁକୁ ଯେ ନାରୀ ।
ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖି ତାହାକୁ ନ ଆଣେ ଉଦ୍ଧାରି ॥
ଅପୁତ୍ରିକ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଜାଣ ।
ତହିଁର ଯେ ପ୍ରତୀକାର କହୁଅଛି ଶୁଣ ॥
ସୁନା ସହିତ ଯେ ପାଣି କଖାରୁ ଦିଅଇ ।
ବିପ୍ରକୁ ବୃଷ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇଣ ତୋଷଇ ॥
ବାଳକ ବ୍ରତ ଆବର ଗୌରୀ କନ୍ୟା ଦାନ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତରେ ପୁଣି ଶୁଣଇ ପୁରାଣ ॥
ତାହାର ପୁତ୍ର ହୁଅଇ ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ।
ପୂର୍ବ ଜନ୍ମ ପାପ ତାର ହୋଇଯାଇ କ୍ଷୟ ॥
ଅତିଥିକି ନିରାଶ ଯେ କରିଥାଇ ପୂର୍ବେ ।
କୋପକରି ଅତିଥିକି ଦଣ୍ଡିଥାଇ ଯେବେ ॥
ଇହଜନ୍ମେ ଅପୁତ୍ରିକ ନିଶ୍ଚେ ସେ ହୁଅଇ ।
ଯେବେ କ ଯେ ପୁଣି ବିପ୍ର ଅତିଥି ପୂଜଇ ॥
ଅନ୍ନ ଜଳ ଦାନ ଯେବେ କରେ ଦେବାଳୟେ ।
ପୁତ୍ର ପୁଣି ହୁଏ ତାର ପାପ ଯାଏ କ୍ଷୟେ ॥
ଗର୍ଭନାଶ କରିଥାନ୍ତି ଯେଉଁ ନରନାରୀ ।
ତାହାଙ୍କର ପୁଅ ହୋଇ ଜନ୍ମି ପୁଣି ମରି ॥

ଯେ ନାରୀ ସ୍ୱାମୀ ସହିତ ଏକାଦଶୀ କରେ ।
ପୁତ୍ରବତୀ ହୁଅଇ ସେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତରେ ॥
ସ୍ୱାମୀ ସଉଦାଗରୀ ହୋଇ ସୁଖେ କରେ ଘର ।
ଗୋବଧ କରି କରାଇ ଥାଇ ଯେଉଁ ନର ॥
ଯେଉଁ ଶୂଦ୍ର କରିଥାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ହରଣ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ନପୁଂସକ ହୁଏ ସେହୁ ଜାଣ ॥
ଏ ପାପ କରି ପଶ୍ଚାତେ ଯେ ପୁଣ୍ୟ କରଇ ।
ତାହାର ଗର୍ଭେ ଦୁହିତା ଏକ ଉପୁଜଇ ॥
ତ୍ରେତାଯୁଗ କଥା ଦ୍ୱିଜ କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ଶ୍ରୀଧର ନାମରେ ଥିଲା ଏକ ନୃପରାଣ ॥
ଧନବନ୍ତ ଅପୁତ୍ରିକ ଅଟେ ସେ ନୃପତି ।
ତାହାର ଭାରିଯା ନାମ ହେମ ପ୍ରଭାବତୀ ॥
ଏକ ଦିନେ ବ୍ୟାସମୁନି ମିଳିଲେ ତା ଘରେ ।
ରାଜା ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଦେଇ ମୁନିଙ୍କ ପାଖରେ ॥
ପଚାରିଲା ଅପୁତ୍ରିକ ହେଲି ମୁଁ କପାଇଁ ।
କହ ଲୋକ ହିତକାରୀ ହେ ମୁନି ଗୋସାଇଁ ॥
କନକ ଦଣ୍ଡ ମଣ୍ଡିତ ଆସନେ ବସାଇ ।
ରାଜା ରାଣୀ ଦୁହେଁ ତାଙ୍କ ପାଦଦୁଇ ଧୋଇ ॥
ସେ ପାଦ ଉଦକ ଦୁହେଁ ସେପିଣ ଗର୍ଭକୁ ।
ବିପ୍ର ପାଦୋଦକ ପିଇବାରୁ ପାପ ତାଙ୍କୁ ॥
ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲା ଆଉ ନ ପାରିଲା ପଶି ।
ନୃପତିର ପଚାରିବା କଥା ଶୁଣି ଋଷି ॥
ବୋଇଲେ ଯାହା ତୁ ମୋତେ ପଚାରୁ ବିନୟେ ।
ଯେଉଁ କର୍ମେ ଅପୁତ୍ରିକ ହୋଇଛୁ ତୁ ରାୟେ ॥
ଯେଣୁ ପୁଣି ଏ ରାଣୀର ପୁତ୍ର ନ ହୁଅଇ ।
ପୂର୍ବଜନ୍ମେ ଚନ୍ଦ୍ର ନାମେ ବିପ୍ର ଥିଲୁ ତୁହି ॥
ଏହି ତୋ ଭାରିଯା ନାମ ଥିଲା ଯେ ଶଙ୍କରୀ ।
ରୂପ ଗୁଣେ ଶଚୀ ରମ୍ଭା ନୋହିବେ ସରି ॥
ବାଟେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏକ ଦିନେ ତୁମ୍ଭେ ଦୁଇ ।
ବାଳୁତ ପୁତ୍ରେକ ଜନ୍ମିଲା ବୁଡ଼ିଣ ମରଇ ॥
ଦେଖି ତୁମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ତାକୁ ନ ତୋଳି ଧଇଲ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲି ନିଜକୁ ବଡ଼ ମନେ କଲ ॥
ହେଳାକରି ଚାଲି ଗଲ ସେ ବାଳକ ମଲା ।
ତେଣୁ ତୁମ୍ଭ ଦୁହିଙ୍କର ପୁତ୍ର ନ ହୋଇଲା ॥
ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ଥିବାରୁ ରାଜା ରାଣୀ ହେଲ ।
ନୃପତି ବୋଇଲେ କୃପା କରି ଏବେ ବୋଲ

କି କଲେ ହେ ମୁନି ପୁତ୍ର ହୋଇବ ଆମ୍ଭର ।
ଅପୁତ୍ରିକ ହୋଇଁ ଆମ୍ଭେ ହୋଇଲୁ ନା ପାର ॥
ପୁତ୍ର ନ ଥିବା ଲୋକର ଜନମ ବିଫଳ ।
ବ୍ୟାସେ ଯେ କହିଲେ ତୁହେ ଶୁଣ ମହୀପାଳ ॥
ପାଣି କଖାରୁ ଗୋଟିଏ କରୁ ଯେବେ ଦାନ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣରେ ତାକୁ ପୁଣି କରିବୁ ଭୂଷଣ ॥
ବେଦ ବିଧିରେ ବିପ୍ରର ହସ୍ତେ ଦେବୁ ଦାନ ।
ଦକ୍ଷିଣା ପାଇଁ ବୃଷେକ କରିବୁ ପ୍ରଦାନ ॥
ଗଉରୀ କନ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କର ସତ ପାତ୍ରେ ।
ସଂକଳ୍ପ କରି ପୁରାଣ ଶୁଣ ଦିବା ରାତ୍ରେ ॥
ବାଳବ୍ରତ କର ବାବୁ ପାପ ଯିବ କ୍ଷୟ ।
ପାଇବ ସୁନ୍ଦର ଗୁଣବନ୍ତ ଯେ ତନୟ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେ ବ୍ୟାସଙ୍କ ମୁଖୁ ରାଜା ଶୁଣି ।
ପୁରାଣ ଶୁଣିଲେ ତୁହିଁ ଧର୍ମମତେ ପୁଣି ॥
କୁଷ୍ମାଣ୍ଡ ଦାନ ଗଉରୀ କନ୍ୟା କଲେ ଦାନ ।
ସକଳ ପାପ ତହିଁରେ ହୁଅନ୍ତେ ଦହନ ॥
ବରଷକ ମଧ୍ୟେ ପୁତ୍ର ହୋଇଲା ତାଙ୍କର ।
ସେ ପୁତ୍ର ଗୋଟି ରୂପରେ ଗୁଣରେ ସୁନ୍ଦର ॥
କୁଳର ନାୟକ ହେଲା ରାଜ୍ୟରେ ନୃପତି ।
ସକଳ ଜନ ପରଜା ତା ପାଦେ ଗତି ॥
ସୂତ ବୋଇଲେ ଏହା ଯେ ଶୁଣେ ଭକତିରେ ।
ଉତ୍ତମ ଦାନ ଦିଅଇ ବିପ୍ରର ହସ୍ତରେ ॥
ଅପୁତ୍ରିକ ହୋଇ ଥିଲେ ପୁତ୍ର ମୁଖ ଦେଖେ ।
ସଂକ୍ଷେପି କହିଲି ଏହା ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖେ ॥
ଶାସ୍ତ୍ର ବିଧି ଅନୁସାରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ ।
ଯେ ନାରୀ ପୁରାଣ ଶୁଣି ବିପ୍ରପୂଜା କରେ ॥
ନିଶ୍ଚେ ପୁତ୍ରବତୀ ସ୍ୱାମି ସଉଭାଗୀ ହେବ ।
ପୋଥି ଉପରେ ଭକ୍ତିରେ ସୁନା ରୂପା ଦେବ ॥
ବସ୍ତ୍ର ଫୁଲ ମାଳ ଗନ୍ଧ ଆବର ଦିଅଇ ।
ତାହାର ସକଳ ପାପ କ୍ଷୟ ହୋଇ ଯାଇ ॥
ପୂର୍ବ ଜନମରେ ମୂଢ଼ ଅଜ୍ଞାନୀ ଯେ ଜନ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଶିଶୁହତ୍ୟା କରେ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମ ॥
ଖଳ ଦୁଷ୍ଟ ପୁତ୍ର ପାଉଥାଇ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜ ।
ଗୌପୀନ ଥ କହେ ନିତ୍ୟ ହରିନାମ ଭଜ ॥
ହରି ଭଜିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଭବୁ ଯିବ ତରି ।
ହରି ହରି ବୋଲି ଭାଇ ଦିବସ ଶର୍ବରୀ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ସନ୍ତାନୋତ୍ପତ୍ତି କଥନଂ ନାମ
ସପ୍ତତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଅଷ୍ଟତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଦେବମନ୍ଦିର ମୃତ୍ତିଲେପନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ପଚାରିଲେ ଶଉନକ କହ ମୁନି ସୂତ ।
କି କଲେ ଯେ ବଇକୁଣ୍ଠ ହୁଅଇ ପ୍ରାପତ ॥
ତବ ମୁଖୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଅଛି ମୋର ।
ଏ ଭବ ସାଗରେ ନାବ ତୁମ୍ଭେ ମୁନିବର ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମହା ମୁନି ।
ଏ ସଂସାରେ ତୁମ୍ଭେ ଏକା ଅଟ ମହାଜ୍ଞାନୀ ॥
ଜନ ଜଗତ ମଙ୍ଗଳ ବାଞ୍ଛା କର ଯେଣୁ ।
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ବୋଲୁ ଆମ୍ଭେ ଏଣୁ ॥
ଯହିଁରେ ଶୁଣିବା ଲୋକ ପାପ ଯାଏ ନାଶ ।
ସେ କଥା ଗୋଟି ସଂକ୍ଷେପେ କହୁଛି ହେ ବସ ॥
ମାଟିରେ ଘର ଗୋଟିଏ ତୋଳି ଯେବେ କେହି
ବ୍ରାହ୍ମଣରୂପୀ ବିଷ୍ଣୁର ହସ୍ତେ ଦାନ ଦେଇ ॥
ତହିଁରେ ଯେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ।
ସକଳ ପାପ ତାହାର ହୁଅଇ ଦହନ ॥
ସଉଧ ଭବନ ଏକ ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକେ ପାଇ ।
ବହୁ ଗଉରବ ପାଇଁ ସୁଖେ ଦିନ ଯାଇ ॥
ବିଷ୍ଣୁରୂପୀ ବିପ୍ରହସ୍ତେ ସଉଧ ମନ୍ଦିର ।
ଯେ ଦାନ ଦିଅଇ ନିଶ୍ଚେ ଜାଣ ସେହି ନର ॥
ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ମନ୍ଦିର ପାଇ ଦେବତା ହୁଅଇ ।
ଶେଷେ ପୁଣି ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରକୁ ଗମଇ ॥
ସୁନାର ସଉଧ ଘରେ ରହି ସୁଖ କରେ ।
ଘର ଦେଇ ବିପ୍ରକୁ ଯେ ରଖଇ ସୁଖରେ ॥
ତାହାର ପୁଣ୍ୟ ଅଦ୍ଭୁତ ଧାତାକୁ ଅଜଣା ।
କି କହିବ ଶଉନକ ମୁନି ମହାମନା ॥
ବରଷା ଧାର କେହ୍ୱା ଗଣିପାରେ ବସି ।
କେହ୍ୱା ଗଣି ପାରନ୍ତି ବସି ଧୂଳିରାଶି ॥

ଏ ପୁଣ୍ୟ ଗଣି ପାରିବ ଦେଖିନାହିଁ ଜଗେ ।
ପୁରୁଣା କଥା ଗୋଟାଏ ଶୁଣ ମହାମୁନେ ॥
ସୃଷ୍ଟି କର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁ ବେଦବର ।
ପଶ୍ଚିର ଥିଲେ ନାରଦ ଯେ ତାଙ୍କ କୁମର ॥
ସେ ଯାହା ତାହାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ତାହା ଶୁଣ ।
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର କଥା ପୁରୁଣା ସେ ଜାଣ ॥
ଏକ ବାର ନାରୀ ଥିଲା ସେ ଅତି ସୁନ୍ଦରୀ ।
ତାନାମ ଚନ୍ଦ୍ରିକାକ୍ଷୀ ସୁକେଶୀ ସେ ଗୋରୀ ॥
ସରୁକଟି ଶୁଭ୍ରହାସୀ ହରିଣୀନୟନା ।
ଦିନେ ଦେଶାନ୍ତରେ ଗଲା ସେହି ସୁଲୋଚନା ।
ସଙ୍ଗପାଇ ସବୁ ପାପକଲା ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଧନପାଇବା ଆଶାରେ ସେହି ବେଶ୍ୟାନାରୀ ॥
ଜନସଙ୍ଗ ଲେଉଟାଉଁ ଭେଟିଲା ଦେଉଳ ।
କ୍ଷଣକାଳ ବସି ତହିଁ ଖାଇବାଇ ତାମ୍ବୁଳ ॥
କଉଡ଼ିକି ପାନଛିଟା ହାତେ ଧରି ବାଳୀ ।
ଫୋପାଡ଼ିଦେଇ ଦେଉଳେ ହାତ ଦେଲାବୋଲି
ହାତଭଲ କରି ପୋଛିପାଛି ତହୁଁ ଗଲା ।
ନଗରେ ପଶିଣ ଜାର ପୁରୁଷ ଖୋଜିଲା ॥
ଏକ ଜାର ସଙ୍ଗତରେ କଲାକ ସଙ୍କେତ ।
ରାତ୍ରି ହୁଅନ୍ତେ ସେ ବେଶ୍ୟା ହୋଇ ବସ୍ତ୍ରାନ୍ତ
ସଙ୍କେତ ସ୍ଥାନକୁ ବନେ ଗମନ କରଇ ।
ଦେଖିଲା ଧନୀ କୁମର ସେସ୍ଥାନରେ ନାହିଁ ॥
ଭୟପାଇ ମନମଧ୍ୟେ ନାନା ଚିନ୍ତା କଲା ।
କିପାଇଁ ଧନୀ କୁମର କାହିଁ ନ ଆସିଲା ॥
ସାପ କି ଖାଇଲା ତାକୁ ବାଘ ଗଲା ଖାଇ ।
ସଙ୍କେତ ଛାଡ଼ି କେମନ୍ତ ଏଥୁ ମୁହିଁ ଯାଇ ॥
କିବା କେଉଁ ରମଣୀର ଫାନ୍ଦରେ ପଡ଼ିଲା ।
ଏମନ୍ତେ ମନମଧ୍ୟରେ ନାନା ଚିନ୍ତାକଲା ॥
ଘୋର ଅନ୍ଧକାର ବାଟ ମହା ଭୟଙ୍କର ।
କଣ୍ଟା ଆଳ ଡରେ ଫେରି ନଇଲା ନଗର ॥
କାଳ ବ୍ୟାଘ୍ର ରୂପଧରି ସେଠାରେ ମିଳିଲା ।
ବଳେଧରି ମାରି ବେଶ୍ୟାଁ ରୁଧିର ପିଇଲା ॥
ଚମଦଣ୍ଡ ଡୀଛରେ ଯମ ଦୂତେ ବାନ୍ଧିନେଲେ ।
ଭକତବତ୍ସଳ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ତା ଜାଣିଲେ ॥
ଦୂତଙ୍କୁ ପଠାଇ ଦେବ୍ତା ଅଇଲେ ସେ ଧାଇଁ
ଯମଦୂତଙ୍କୁ ବାଟରେ ଭେଟିଲେ ସେ ଯାଇଁ ॥

ବୋଇଲେ କିଏରେ ତୁମ୍ଭେ ଯାଉଛ କି ଘେନି
ବିକୃତରୂପ ତୁମ୍ଭର ନ ପାରୁଛୁ ଚିହ୍ନି ॥
ଦେଖା ଯାଉଛତ ତୁମ୍ଭେ ରାକ୍ଷସ ପରାୟେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଭକତକୁ ନିଅ ନାହିଁ କରେ ଭୟ ॥
ଯମଦୂତେ ଦେଖିଲେ ଯେ ରୂପ ତାହାଙ୍କର ।
କଳାମେଘପରି ଦିଶେ ତାଙ୍କ କଳେବର ॥
ଫୁଟିଲା କମଳ ପ୍ରାୟେ ଦିଶଇ ବଦନ ।
ବେନି ବେନିକର୍ଣ୍ଣ ଦିବ୍ୟ କୁଣ୍ଡଳେ ମଣ୍ଡନ ॥
କଟୀର ମେଖଳା ସବୁ ଦିଶଇ ସୁନ୍ଦର ।
ଚକ୍ର ଆଦି ଅସ୍ତ୍ରସବୁ ବିରାଜଇ କର ॥
ଏମନ୍ତ ବିଷ୍ଣୁଦୂତଙ୍କୁ ଦେଖି ଯମଦୂତେ ।
ଡରେ ଘେନି ପଳାଇଲେ ତାହାକୁ ତୁରିତେ ॥
କ୍ରୋଧେ ବିଷ୍ଣୁଦୂତେ ପଛୁ ମାଇଲେ ଗୋଡ଼ାଇ
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଯମଦୂତେ ଗଲେକି ପଳାଇ ॥
କହିଲେ ଏ ସବୁ କଥା ଯମର ଛାମୁରେ ।
ଯମରାଜା ଶୁଣି ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରେ ॥
ବେଶ୍ୟା କି ପୁଣ୍ୟେ ମୁକତି ପାଇଲା ତା କହ ।
ଚିତ୍ରଗୁପତେ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଯମରାୟ ॥
ଜନ୍ମକାଳୁଁ ପାପ ବିନା ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ତାର ।
ଏକମାତ୍ର ପୁଣ୍ୟ ଅଛି ଶୁଣ ନାଶକର ॥
ଦିନେ ଧନ ଆଶାରେ ସେ ଜାର ଖୋଜିଗଲା ।
ନାନା ଅଳଂକାରେ ସର୍ବ ଅଙ୍ଗ ମଣ୍ଡାଇଲା ॥
କାଞ୍ଚୀପୁରେ ଯାଇ ଦେଖେ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ମନ୍ଦିର ।
ଶ୍ରମହରିବା ନିମନ୍ତେ ବସେ ସେଠାବର ॥
ପାନଖାଇ ଛିଟା ତାର କାନ୍ଥରେ ଲିପିଲା ।
କଉଡ଼ିକେ ଲିପନ୍ତେ ତା ସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲା ॥
ଏହିପୁଣ୍ୟ ବଳେ ସବୁ ପାପଗଲା କ୍ଷୟି ।
ତେଣୁ ତୁମ୍ଭ ଦଣ୍ଡ ଯୋଗ୍ୟ ନୋହିଲା ହେ ରାୟି ॥
ବଇକୁଣ୍ଠେ ଘେନିଗଲେ ତାକୁ ବିଷ୍ଣୁଦୂତେ ।
ଯମ ଯମଦୂତେ ଶୁଣି ରହିଲେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ॥
ରାଜହଂସ ଯୋଗୀ ଦିବ୍ୟ ବିମାନରେ ବସି ।
ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ଗଲା ବେଶ୍ୟା ପାଇ ଖୁସି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଆଜ୍ଞାରେ ସେ ତହିଁ ଘେନି କୋଟି କୁଳ ।
ସତ୍ୟଧର୍ମହେ ରହିଲା କାଳକଳ୍ପ ଫଳ ॥
କହିଲୁଁ ତୁମ୍ଭ ଆଗରେ ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ।
ଭକତରେ ବିଷ୍ଣୁ ଗୃହ ଲିପଦ୍ଧ ଯେ ନର ॥

କାବାରୂନରେ ଲିପଇ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ଦେଉଳ ।
କୋଟିଏ ଅଶ୍ୱମେଧ କରିବାର ପୁଣ୍ୟରୁ ଯେ ଫଳ ॥
ଏ ଅଧ୍ୟା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେହୁ ପଢଇ ଶୁଣଇ ।
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯାଇ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ହରିମନ୍ଦିର
ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଲେପନ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଅଷ୍ଟତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଊନଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ଶଉନକ ବୋଇଲେ ହେ ସୂତ ମହାମତି ।
ଘୋର ସଂସାର ସାଗର ଦୁସ୍ତର ଯେ ଅତି ॥
କି କଲେ ତହୁଁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବେ ସକଳେ ।
ସୁଖେ ବସିବେ ଅଭୟ ଗୋଲୋକ ମଣ୍ଡଳେ ॥
ସୂତମୁନି କହିଲେ ହେ ଶୁଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତର ଯେ ମହିମା ଅପାର ॥
ପୂର୍ବେ ବ୍ରହ୍ମା ନାରଦଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯାହା ।
ସଂକ୍ଷେପି କହୁଛି ଏକମନେ ଶୁଣ ତାହା ॥
ଦିନେ ନାରଦ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ କହିଲେ ଏମନ୍ତ ।
କି ପୁଣ୍ୟ କି ଫଳ ଦିଏ ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ॥
ପୂର୍ବରୁ ଏ ବ୍ରତ ଗୋଟି କରିଥିଲେ କିଏ ।
ଯେ ନ କରେ ତାହାର କି ପାପ ପୁଣି ହୁଏ ॥
ସେ ରାଧା କାହିଁ ଜନମ ହୋଇଲେ କେମନ୍ତେ
ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ କରି ସବୁ ତାହା କହ ମୋତେ
ବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେ ରେ ବାବୁ ଶୁଣ ମନଦେଇ
ରାଧାଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ସଂକ୍ଷେପି କହଇ ॥
କି କହିବ ନାରଦ ମୁଁ ତୋହର ଅଗ୍ରତେ ।
ରାଧାଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ପୁଣ୍ୟ ଫଳ ଯେତେ ॥
ହରି ବିନା ଆନ କେହି ନ ପାରିବେ କହି ।
ଭକ୍ତିରେ ଥରେ ଯେବେ ବ୍ରତକରେ କେହି
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ଯେତେ ମହାପାପ ତାର ।
ଯେତେତ ଥାଇ ପୁଣି କୋଟି କୋଟି ଜନମର ॥

ସବୁ କ୍ଷୟ ଯାଇ ସେହି ମହାବ୍ରତ ଫଳେ ।
ଲକ୍ଷେ ଏକାଦଶୀ କଲେ ଯେଉଁ ଫଳ ମିଳେ
ତହୁଁ ସହସ୍ର ଗୁଣରେ ଅଧିକ ତା ଫଳ ।
ଯେଉଁ ଫଳ ସୁନାଦାନ କଲେ ମେରୁ ତୁଲ୍ୟ
ରାଧା ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ବାରେ ଯେ କରଇ ।
ଶତଗୁଣରେ ଅଧିକ ଫଳ ତହୁଁ ପାଇ ॥
ସହସ୍ର କନ୍ୟାଦାନରେ ହୁଏ ଫଳ ଯେତେ ।
ବୃଷଭାନୁସୁତା ରାଧା ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତେ ॥
ଥରକେ ତେତିକ ଫଳ ପାନ୍ତି କଲି ଲୋକ ।
ସ୍ନାନକଲେ ତୁଲ ଗଙ୍ଗା ଆଦି ତୀର୍ଥଯାକ ॥
ଯେତିକ ଫଳ ମିଳଇ ତେତିକ ସେ ବ୍ରତେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ଯେଉଁ ଏ ଜଗତେ ॥
ହେଳାରେ ବା ଅଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେବେ ପାପୀଜନ
ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ କରେ ଜାଣ ରେ ନନ୍ଦନ ॥
କୋଟିକୁଳ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯାଇ ।
ପୁରୁଣା କଥା ଗୋଟିଏ ବାବୁ ରେ କହଇ ॥
ସତ୍ୟଯୁଗର ସେ କଥା ଶୁଣ ଦେଇ ମନ ।
ଥିଲା କରି ଏକ ବେଶ୍ୟା କରେ ବେଶ୍ୟାପଣ
ତାର ନାମ ଲୀଳାବତୀ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ହରିଣୀନୟନା ଶୁଭ୍ରଅଙ୍ଗୀ ସେହି ଗୋରୀ ॥
କେଶ ତାହାର ସୁନ୍ଦର ହସ ତା ମଧୁର ।
ପାପକୁ ଯେ ତିଳେ ମାତ୍ର ନାହିଁ ତାର ଡର ॥
ଧନଲୋଭେ ବେଶ୍ୟାପଣ କରୁଥାଏ ନିତ ।
ନ ବାରଇ କିଛି ସେହି ଜାତ କି ଅଜାତ ॥
ପୁଣ୍ୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ନ ଜାଣଇ ସେହି ।
ଦିନକର କଥା ତୁହ୍ମେ ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥
ଧନ ଆଶାରେ ଆପଣା ଘରୁ ବାହାରିଲା ।
ଏକ ନଗର ଭିତରେ ଯାଇ ସେ ପଶିଲା ॥
ଦେଖିଲା ସୁନ୍ଦର ଏକ ଦେବତା ମନ୍ଦିର ।
ତହିଁ ଏକତ୍ର ହୋଇଣ ବହୁତ ଯେ ନର ॥
ରାଧା ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀବ୍ରତ କରୁଛନ୍ତି ବସି ।
ମଧ୍ୟରେ ରାଧା ମୂରତି ସୁନ୍ଦର ଯେ ଦିଶି ॥
କେ ଦିଅଇ ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ କେ ଦିଏ ବସନ ।
ପାଶ ବସି କେ ଜାଳଇ ଘୃତରେ ସେ ଦୀପ ॥
କେ ଧୂପ ଦିଅଇ ଏକେ ନାନାଫଳ ଦେଇ ।
ଏକେ ନାଚଇ କେ ମଧୁର ସ୍ୱରେ ଗୀତ ଗାଇ ।

କେ ସ୍ତୁତି କରନ୍ତି କେହୁ ସ୍ତବ ଯେ ପଢଇ ।
ତାଳ ବେଣୁ ମୃଦଙ୍ଗ ଏ ଆଦି କେ ବଜାଇ ॥
କଉତୁକ ହୋଇ ତାହା ସବୁ ସେ ଦେଖିଲା
ଧୀରେ ଧୀରେ ତାହାଙ୍କର ନିକଟକୁ ଗଲା ॥
ବିନୟରେ ପଚାରିଲା ତାହାଙ୍କୁ ଏମନ୍ତ ।
ପୁଣ୍ୟଆତ୍ମା ହୋଇଅଛ ସମସ୍ତେ ତୁମ୍ଭେତ ॥
ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଏଠାରେ କି କରୁଅଛ ରହି ।
କହିଲେ ସେ ବଇଷ୍ଣବେ ବେଶ୍ୟାମୁଖ ଚାହିଁ ॥
ପରହିତେ ରତ ସଦା ବଇଷ୍ଣବଗଣ ।
ବୋଇଲେ ଯାହା କରୁଛୁଁ ମନଦେଇ ଶୁଣ ॥
ଭାଦ୍ରବମାସ ଶୁକ୍ଳ ଅଷ୍ଟମୀ ଯେ ତିଥି ।
ଶ୍ରୀରାଧିକାଦେବୀଙ୍କର ଅଟଇ ଜନ୍ମ ତିଥି ॥
ସେ ଦେବୀ ସେହି ତିଥିରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ
ଆଜି ସେ ତିଥିରେ ତାଙ୍କ ବ୍ରତ କରୁ ଭଲେ
ଯତନେ କରୁ ସମସ୍ତେ ଉପବାସ ରହି ।
ତହିଁର ଯେ ଫଳ ତୁ ଗୋ ଶୁଣ ମନଦେଇ ॥
ଗୋରୁହତ୍ୟା ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ନର ।
ପରସ୍ତ୍ରୀ ହରିଥାଏ ଯେ ବା ସୁନାଚୋର ॥
ଯେବଣ ଜନ ବିଶ୍ୱାସଘାତକା ଅଟଇ ।
ଗୁରୁପତ୍ନୀକି ସୁନ୍ଦରୀ ଦେଖି ଯେ ହରଇ ॥
ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା କରିଥାଇ ଯେ ଜନ ଆବର ।
ଏ ସବୁରେ ଯେତେ ପାପ ହୁଅଇ ତାହାର ॥
ଯେବେ ଏହି ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ସେ କରଇ ।
ତକ୍ଷଣେ ତାର ଏ ସବୁ ପାପ କ୍ଷୟ ଯାଇ ॥
ତାହାଙ୍କ ମୁଖୁ ସେ ବେଶ୍ୟା ଏ ବଚନ ଶୁଣି ।
ବାରମ୍ବାର ସବୁ କଥା ମନ ମଧ୍ୟେ ଗୁଣି ॥
ବୋଇଲା କରିବି ମୁହିଁ ଆଜି ଏହି ବ୍ରତ ।
ମନରେ ଭାଳି ସେ ବେଶ୍ୟା କରଣ ନିଶ୍ଚିତ ॥
ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ କଲା ବ୍ରତୀଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ।
ଯେ ଯାହା ଗୃହକୁ ଗଲେ ବ୍ରତ ସମାପତେ ॥
ବେଶ୍ୟା ବ୍ରତ ସାରି ତହୁଁ କରନ୍ତେ ଗମନ ।
ବାଟେ ତାକୁ କାଳସର୍ପ କଲକ ଦଂଶନ ॥
ଯମରାଜା ଆଜ୍ଞାପାଇ ଦୂତେ ଧାଇଁ ଆସି ।
ଲଗାଇଲେ ତା ଗଳାରେ ଦୃଢେ ଚର୍ମ ଫାଶୀ
କ୍ରୋଧରେ ତାକୁ ବହୁତ ଦେଲେ ପୁଣି ଗାଳି
ନେବାକୁ ଯମପୁରକୁ ମନେ ମନେ ଭାଳି ॥

ଏ ସମୟେ ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ମିଳିଲେକ ତହିଁ ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ କରେ ବିରାଜଇ ॥
ରାଜହଂସ ଯୋଗ୍ୟ ଏକ ସୁନାର ବିମାନ ।
ଚକ୍ରରେ ତା ଗଳା ଫାଶ କରିଣ ଛେଦନ ॥
ରଥରେ ବସାଇ ଘେନି ବଇକୁଣ୍ଠେ ଗଲେ ।
ବ୍ରତଫଳେ ରାଧା କୃଷ୍ଣ ସହିତେ ମିଳିଲେ ॥
ଗୋଲୋକ ଭୁବନେ ବେଶ୍ୟା ଆନନ୍ଦେ ରହିଲା
ସକଳ ପାପ ତାହାର ତେଜେଣ ଦୂର ହେଲା ॥
ଯେ ଅଜ୍ଞାନୀ ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ନ କରଇ ।
ଶତକୋଟି କଳପ ସେ ନର୍କରେ ପଡଇ ॥
ଏ ବ୍ରତେ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୀରତି ବଢଇ ।
ସବୁ ପାପ ଛାଡି ଦୂରେ ଯାଆନ୍ତି ପଳାଇ ॥
ଯେ ନାରୀ ନ କରେ ଅନ୍ତେ ଯମପୁରେ ଯାଇ
ଚିରକାଳ ନର୍କେ ପଡ ନାନାଦୁଃଖ ପାଇ ॥
କେତେବେ ଯେବେ ଆସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜନମଇ ପୁଣି
ବାଲ୍ୟେତ ବିଧବା କଷ୍ଟ ପାଇ ସେ ରମଣୀ ॥
ଆରେ ବାବୁ ଏକକାଳେ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କ ଭୟରେ ।
ଗୋରୁ ରୂପ ଧରି ଦୁଃଖେ ଆସି ମୋ ପାଶରେ
ରୋଦନ କରି ଆପଣା ଦୁଃଖକୁ ଜଣାଇ ।
ତାହାର କଷ୍ଟ ନ ସହିପାରି ମୁହିଁ ଯାଇଁ ॥
ଜଣାଇଲି ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁର ଛାମୁରେ ତା ଦୁଃଖ ।
ଶୁଣି ସେ ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ ଆହେ ଚତୁର୍ମୁଖ ॥
ଦେବଙ୍କୁ ଘେନି ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଯାଅ ତୁମ୍ଭେ ଆଗେ
ତୁମ୍ଭ ପଛେ ପଛେ ଆମ୍ଭେ ଯାଉଅଛୁଁ ବେଗେ
ମୋହର ଗଣ ଯେତେକ ମୋହ ସଙ୍ଗେ ଥିବେ
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଗଲୁଁ ଆମ୍ଭେ ଦେବେ ॥
ତହୁଁ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଣାଧିକା ରାଧିକାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ।
ବୋଇଲେ ଗୋ ଦେବି ମହୀଭାର ନାଶ ପାଇଁ
ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳରେ ଆଗ ହୁଅ ଯାଇଁ ଜାତ ।
କୃଷ୍ଣ ଆଜ୍ଞା ପାଇଁ ରାଧା ମହୀରେ ସମ୍ଭୂତ ॥
ଭାଦ୍ରମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥିରେ ।
ବୃଷଭାନୁ ଯଜ୍ଞ ଭୂମି ଶୋଧିବା ବେଳରେ ॥
ଦିବ୍ୟ ରୂପ ଧରି ଦେବୀ ଉପୁଜିଲେ ତହିଁ ।
ବୃଷଭାନୁ ରାଜା ତାଙ୍କୁ ସେ ସମୟେ ପାଇ ॥
ଆନନ୍ଦ ମନେ ତାହାଙ୍କୁ ଘେନିଗଲେ ପୁରେ ।
ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଟ ମହାଦେଈଙ୍କ କୋଳରେ

ରାଣୀ ତାହାଙ୍କୁ ପାଳିଲେ ବହୁତ ଯତନେ ।
କୃଷ୍ଣ ଜନମିଲେ ବସୁଦେବଙ୍କ ଭବନେ ॥
ଆଜିର ବାଳୁ ଯାହା ଯାହା ପଚାରିଲୁ ମୋତେ ।
ସବୁ ବୁଝାଇ କହିଲି ମୁଁ ତୋର ଅଗ୍ରତେ ॥
ଗୋପନୀୟ ଗୋପନୀୟ ଗୋପନୀୟ ଏହି ।
ସୂତ ମୁନି କହନ୍ତି ଯେ ଶଉନକେ ଚାହିଁ ॥
ଏ ରାଧା ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଯେହୁ ଭକତିରେ ଶୁଣେ ।
ପାପ ନାଶି ବସଇ ସେ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନେ ॥
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଏହି ଚତୁର୍ବର୍ଗ ।
ଦ୍ୱିଜ ଯୋଗୀନାଥ କହନ୍ତି ନ ବାଧଇ ରୋଗ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ରାଧାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଊନଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

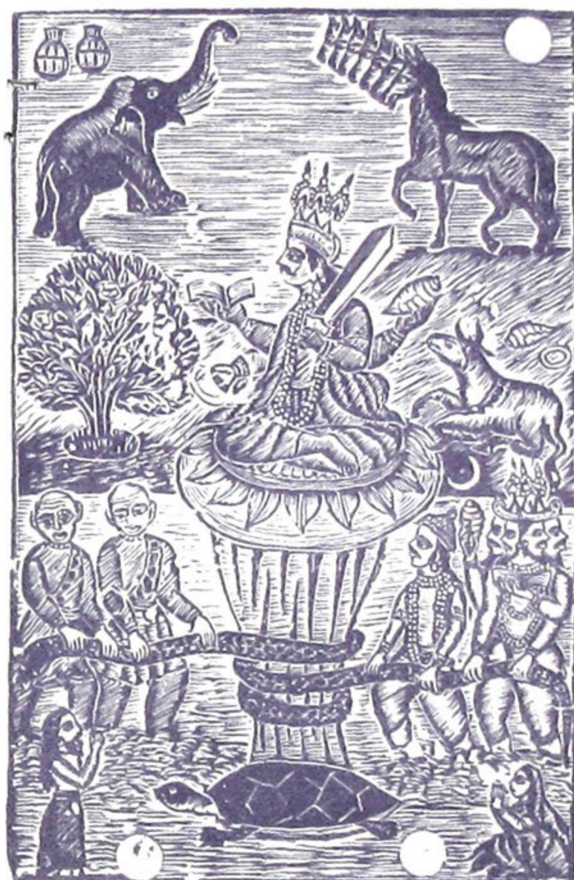
ଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ ।

ପଚାରିଲେ ଶଉନକ ମୁନି ଆହେ ସୂତ ।
ବଡ଼ ସନ୍ଦେହ ଆବର ହୋଇଅଛି ଜାତ ॥
ପୂର୍ବେ କି କାରଣେ କଲେ ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ ।
ଏ କଥା ଗୋଟା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମୋର ମନ ॥
କହିବୁକ ଜନମୁନି କହି ତା ବୁଝାଇ ।
ସୂତ ବୋଇଲେ ହେ ବିପ୍ର ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ॥
ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ କଥା ସଂକ୍ଷେପେ କହୁଛି ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଦୁର୍ବାସା ସମ୍ବାଦ ଯାହା ଶୁଣି ଅଛି ॥
ସେହି ଇତିହାସ ଗୋଟା କହୁଅଛି ଶୁଣ ।
ମୁନିଚନ୍ଦ୍ର ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇ ସାବଧାନ ॥
ମହାତେଜା ବ୍ରହ୍ମଋଷି ଦୁର୍ବାସା ଯେ ଦିନେ ।
ଈଶ୍ୱର ଅଂଶେ ଜନମ ମହା ତପୋଧନେ ॥
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଗଲେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ।
ଦେଖିଲେ ଶଚୀପତିଙ୍କି ଗଜର ଉପରେ ॥
ମୁନି ତାଙ୍କୁ ପାରିଜାତ ମାଳା କଲେ ଦାନ ।
ସେ ମାଳା ହସ୍ତେ ଧରଣ ସହସ୍ର ଲୋଚନ ॥

ଗଜ ମସ୍ତକରେ ଥୋଇ ଦେଇ ତହୁଁ ଗଲେ ।
ସୈନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ନନ୍ଦନ ବନରେ ମିଳିଲେ ॥
ଗଜ ସେହି ମାଳା ଛିଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲା ତଳେ ।
ମହାମୁନି ଦୁର୍ବାସା ତା ଦେଖି କୋପ କଲେ ॥
ବୋଇଲେ ପାଇଛୁ ଯେଣୁ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଶିରୀ ।
ତେଣୁ ଅବମାନନା ତୁ କଲୁ ବଜ୍ରଧାରୀ ॥
ଏଣୁ ହତଶିରୀ ହୁଅ ଆଜିଠୁଁ ମୋର ବୋଲେ ।
ଶାପ ପାଇ ପୁରନ୍ଦର ପୁରକୁ ଫେରିଲେ ॥
ଦେଖିଲେ ଜଗତ ମାତା ଶିରୀ ଯେ ନାହାନ୍ତି ।
ତନୁ ଦୂର ହତ ଶିରୀ ଦେଖି ଶଚୀପତି ॥
କ୍ଷୁଧା ତୃଷାରେ ଆକୁଳ ଜୀବ ଜନ୍ତୁଗଣ ।
ମେଘ ଗଣ ନ କରନ୍ତି ଜଳ ବରଷଣ ॥
ବାପୀ ପୋଖରୀ ଗଡ଼ିଆ ଶୁଖିଲ ପଡ଼ିଲ ।
ତରୁ ଲତା ଝାଉଁଳିଲା ଫଳ ନ ଫଳିଲା ॥
କ୍ଷୁଧା ତୃଷାରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ ଦେବଗଣ ।
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଛାମୁରେ କାନ୍ଦି କଲେ ନିବେଦନ ॥
ଦେବତାଙ୍କ କଷ୍ଟ ଶୁଣି ବିଧାତା ପୁରୁଷ ।
ଭୃଗୁ ଆଦି ମୁନି ଥିଲେ ତାହାଙ୍କର ପାଶ ॥
ଦେବତା ମୁନିଙ୍କି ଘେନି ବ୍ରହ୍ମା ତହୁଁ ଗଲେ ।
କ୍ଷୀର ସାଗର ଉତ୍ତର ତଟରେ ମିଳିଲେ ॥
ଅଷ୍ଟାକ୍ଷର ନାରାୟଣ ମନ୍ତ୍ର କଲେ ଜପ ।
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ ଦେଇ ଧୂପ ଦୀପ ॥
ତହୁଁ ହରି ଦେବତାଙ୍କୁ ହୋଇଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।
ସଦୟେ ଗରୁଡ଼ ପୃଷ୍ଠ କଲେ ଆରୋହଣ ॥
ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲେ ଦେବତା ସକଳେ ।
ଶ୍ୱେତ ପଦ୍ମ ନେତ୍ର ଶୋହେ ବଦନ ମଣ୍ଡଳେ ॥
ଗଳାରେ ଯେ ବନମାଳା ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ।
ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବିପ୍ରର ପାଦଚିହ୍ନ ଶୋହେ ଉର ॥
ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ବିରାଜଇ କଉସ୍ତୁଭ ମଣି ।
ଏ ଭବଂସାଗର ନାବ ଶଙ୍ଖଚକ୍ର ପାଣି ॥
ଜଗତ ଈଶ୍ୱର ବିଷ୍ଣୁ ଦେଖି ଏହିରୂପେ ।
ଆନନ୍ଦରେ ବୁଡ଼ି ଯାଇ ନୟନର ଆପେ ॥
ଏକ ମୁଖେ ଜୟ ଜୟ କହି ଯୋଡ଼ି କର ।
ଏକାବେଳେ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ କଲେ ନମସ୍କାର ॥
ଏକ ମୁଖେ ବୋଇଲେ ହେ ଦୟାନ୍ଧି ଠାକୁର ।
ବ୍ରହ୍ମ ଶାପେ ଏହି ତନି ଜଗତ ଚିତାହାର ॥

(ସମୁଦ୍ରମନ୍ଥନ ।)

ଭ୍ରାତୃଭାବେ ଦେବାସୁର ହୋଇ ଏକତ୍ରିତ ।
ସାଗର ମନ୍ଥିବା ପାଇଁ ହୋଇଣ ଉଦ୍ୟତ ॥
ବାସୁକିଙ୍କୁ ରଜ୍ଜୁ କରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଣ୍ଠରେ ।
ମନ୍ଦରେ ସିନ୍ଧୁ ମନ୍ଥନ୍ତି ଦେଖ ଲ ପ୍ରକାରେ ॥

ସମ୍ପଦ ହୀନ ହୋଇଗଲେ ଶିଷ୍ଟ ଭୃଷ୍ଟ ଗଲା ।
ସୁର ଅସୁର ମାନଙ୍କ ସର୍ବେ ମଲା ଗଲା ॥
କି କହିବୁଁ ଚରାଚରେ ପ୍ରାଣୀହିଁ ଯେତେକ ।
କ୍ଷୁଧା ତୃଷାର ଆକୁଳେ କରୁଛନ୍ତି ଶୋକ ॥
ଏ ସକଳ ଲୋକ ରକ୍ଷା କର ନାରାୟଣ ।
ତୋର ଅଭୟ ଚରଣେ ପଶିଲୁ ଶରଣ ॥
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ବୋଇଲେ ଯେହୁଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀ
ଏହି ତିନି ଜଗତର ଅଟନ୍ତି କାରଣୀ ॥
ରହିଲା ମାତ୍ରେ ଜଗତ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ବ୍ରହ୍ମ ଶାପେ ସେ ଇନ୍ଦିରା ହୋଇଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ॥
ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ସୁରାସୁରେ ଏକାବେଳେ ମିଳି
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପର୍ବତ ବୋଲାଇ ଯେ ମନ୍ଦର ଗିରି ॥
ତାହାକୁ ଉପାଡି ଆଣି ସମୁଦ୍ରେ ପକାଇ ।
ସର୍ପରାଜ ବାସୁକିକି ତହିଁରେ ଗୁଡାଇ ॥
ମନ୍ଥନ ଖୁଆ କରି ସେ ମନ୍ଦର ପର୍ବତେ ।
ବାସୁକିକି ରଜ୍ଜୁ କରି ମନ୍ଥିବ ସମସ୍ତେ ॥
କ୍ଷୀର ସାଗର ମନ୍ଥନୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉପୁଜିବେ ।
ଜଗତର ମାତା ସେହି ଜନଙ୍କୁ ପାଳିବେ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଯେ ପାଇଲ ସକଳ ।
କୂର୍ମ ରୂପେ ଧରିବି ମୁଁ ମନ୍ଦର ଶଇଳ ॥
ସୂତ ମୁନି କହନ୍ତି ଯେ ଶୌନକ ଶୁଣନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ କହି ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ ଶିରୀପତି ॥
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ଫେରି ଅଇଲେ ସକଳେ
ଦେବତା ଅସୁରେ ମିଳି ବେଗେ ଚଳିଗଲେ ॥
କ୍ଷୀର ସାଗର ମନ୍ଥନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ।
ଦେବ ଦାନବ ଗନ୍ଧର୍ବ ଗଣ ତହିଁ ଯେତେ ॥
ମନ୍ଦରକୁ ଗଲେ ପାଶରେ ଏକାବେଳେ ମିଳି ।
ମନ୍ଦର ଗିରିକି ବଳେ ଉପାଡିଲେ ତୋଳି ॥
ଧରାଧରି କରି ସର୍ବେ ଆଣିଲେକ ବହି ।
ଚଡ଼ ଚଡ଼ ଶବଦରେ କମ୍ପଇ ଯେ ମହୀ ॥
କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ପକାଇଲେ ନେଇ ।
ପର୍ବତ ବୁଡ଼ିଣ ଥିଲା କୂଳହିଁ ନ ପାଇ ॥
ତାହା ଦେଖି ସୁରାସୁରେ ହୋଇଲେ କାତର
ଏକ ମୁଖରେ ବୋଇଲେ ରଖ ଦାମୋଦର ॥
ଆମ୍ଭର ଏ କଷ୍ଟ ଯାକ ଅକାରଣ ଗଲା ।
ଗିରି ବୁଡି ଗଲା ତାର ପତା ନ ମିଳିଲା ॥
କି ବୁଦ୍ଧି କରିବୁଁ କିଛି ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁ ନାହିଁ ।
ତୁମ୍ଭେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ନାଥ ତ୍ରି ସବଗ୍ରାହୀ ॥
ଦେବଙ୍କ ଆରତ ଜାଣି ଜଗତ ଠାକୁର ।
ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ହୋଇଲେ କୂର୍ମ ଅବତାର ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରମିତ କେତେ ତାର ପରିମାଣ ନାହିଁ ।
ଗିରି ତୋଳିଲେ ଆପଣା ପୃଷ୍ଠରେ ବସାଇ ॥
ପର୍ବତ ମୂଳ ଧଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଆଦିମୂଳ ।
ଜଳ ଉପରେ ଭାସିଲା ଦେଖିଲେ ସକଳ ॥
ଅନନ୍ତ ନାଗକୁ ଦେଲେ ଗିରିରେ ଗୁଡାଇ ।
ଲାଞ୍ଜିକୁ ଧରି ତାହାର ସମସ୍ତେ ବୁଲଇ ॥
ମନ୍ଥନ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଏକାଦଶୀ ଦିନ ।
କାଳକୂଟ ବିଷ ହେଲା ପ୍ରଥମେ ଉତ୍ପନ୍ନ ॥
ଜ୍ୱାଳରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ନ ପାରିଲେ ସହି ।
ତ୍ରାହି କରି ତ୍ରାହି କରି ଶଙ୍କରଙ୍କୁ କହି ॥
ଈଶ୍ୱର ଆରତ ଦେଖି ଦେବ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ।
ବୋଇଲେ ହେ ଦେବଗଣେ ନ ହୁଅ କାତର ॥
ମୋର ହସ୍ତେ କାଳକୂଟ ବିଷ ଦିଅ ଆଣି ।
କହି କରି ବଢାଇଲେ ଦେବ ଶୂଳପାଣି ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରି ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ।
ମହାମନ୍ତ୍ର ପଢି ବିଷ କ୍ଷେପିଲେ ଉଦରେ ॥
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭାବେ ବିଷ ହେଲା ଜୀର୍ଣ୍ଣ ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ସେହି ମନ୍ତ୍ର କହୁଅଛୁଁ ଶୁଣ ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁର ନାମ ତ୍ରୟ ମନ୍ତ୍ର ତାକୁ କହି ।
ଅଚ୍ୟୁତାନନ୍ତ ଗୋବିନ୍ଦ ତିନି ନାମ ଏହି ॥
ଆଦ୍ୟରେ ପ୍ରଣବ ଅନ୍ତେ ନମଃ ଶବ୍ଦ ଦେବ ।
ଏ ମନ୍ତ୍ର ପଢିବା ମାତ୍ରେ ବିଷ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ହେବ ॥
ଏ ମହା ମନ୍ତ୍ର ବିଷ୍ଣୁର ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ଜାଣି ବା ନ ଜାଣି ବିଷ ଖାଇଥିବା ନର ॥
ଏ ମନ୍ତ୍ର ପଢି ଝାଡିଲେ ନ ରହିବ ବିଷ ।
ବିଷଭକ୍ଷି ନୀଳକଣ୍ଠ ହୋଇଲେ ମହେଶ ॥
ସକଳ ପ୍ରାଣୀ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ଏହା ଦେଖି ।
ଶଙ୍କର ସ୍ତୁତି ପଢିଲେ ବ୍ରହ୍ମ ବେଦ ଆସି ॥
ସମୁଦ୍ର ପୁଣି ମନ୍ଥିଲେ ମିଳି ଦେବାସୁରେ ।
କନ୍ୟା ଏକ ଉପୁଜିଲା ସେହି ମନ୍ଥନରେ ॥
ଘୋର କାଳମୁଖ ତାର ମହାଭୟଙ୍କର ।
ଆକ୍ଷିଦୁଇ ଗୋଟା ରଙ୍ଗ ଯେସନେ ରୁଧିର ॥

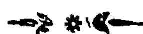
ରୁକ୍ଷ ପିଙ୍ଗଳ କେଶ ଉଡେ ଫର୍ଫର୍ ।
ଜୀର୍ଣ୍ଣଶୀର୍ଣ୍ଣ ଗୋଡ଼ା ତା ଅତି ଅସୁନ୍ଦର ॥
ସେ କନ୍ୟା ନାମ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବଗଣେ ସୃଷ୍ଟି ।
ବୋଇଲା କି କରିବି ମୁଁ ଦିଅ ତାହା କହି ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ସେ ବଡ଼ ଭଉଣୀ ।
ଦେବେ ତାହାଙ୍କୁ କହିଲେ ଶୁଣ ଠାକୁରାଣୀ ॥
ଯେଉଁ ଘରେ ଯେଉଁ ପୁରେ ଯେଗ୍ରାମେ ନଗରେ
ନିବାରିତ କଳିରୋଳ ଲଗେ ନିରନ୍ତରେ ॥
ସେ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କେ ଶୁଭେ ରହି ତୁ ଗୋ ଯାଇ ।
ନିଷ୍ଠୁର କଥା ଯାହାଙ୍କ ମୁଖୁ ବାହାରଇ ॥
ମିଛ କଥା କହୁଥାନ୍ତି ଯେ ଜନେ ଆବର ।
ଯେ ପୁଣି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳରେ କରନ୍ତି ଆହାର ॥
ଦୁଃଖ ଦେଉଥିବୁ ତାଙ୍କୁ ଥାଇ ତାଙ୍କ ଘରେ ।
କପାଳ କେଶ ପାଉଁଶ ଥାଇ ଯେ ସ୍ଥାନରେ ॥
ଯହିଁ ପୁଣି ଥାଇ ହାଡ ତୁଷ ଯେ ଅଙ୍ଗାର ।
ସେହି ସବୁ ସ୍ଥାନ ମାତ ତୋହର ଯେ ଘର ॥
ପାଦଦୁଇ ନ ଧୋଇ ଯେ କରଇ ଭୋଜନ ।
କଳିକି ଯେଜ୍ଞ ତା ଘରେ ଥିବୁ ରାତ୍ର ଦିନ ॥
ଖାଇଲା ଭାତକୁ ସ୍ପର୍ଶ ଯେ ତାହା ଛୁଅଁଇ ।
ନରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଅଧମ ସେହି ଗୋ ଅଟଇ ॥
କହୁଁଷ ତୁ ଦେଉଥିବୁ ରହି ତାର ଘରେ ।
ତିଳ ପିଠା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଯେ ପାପବୁଦ୍ଧି ନରେ ॥
ପୋଇ କଳମ୍ବ ପିଆଜ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଆବର ।
ତୋହର ମା ବାସସ୍ଥାନ ତାହାଙ୍କ ମନ୍ଦିର ॥
ଗୁରୁ ଦେବତା ଅତିଥି ପୂଜା ଯହିଁ ନାହିଁ ।
ଯାଗ ନ ହୁଅଇ ବେଦ ଧ୍ୱନି ନ ଶୁଭଇ ।
ସେ ସ୍ଥାନରେ ଯାଇ ତୁ ଗୋ ରହି ଘର କରି
କଉଣସି ଚିନ୍ତା ମନେ ନ ଥିବ ତୋହରି ॥
ପର ଅପବାଦେ ରତ ଥାନ୍ତି ଯେ ନିରତେ ।
ପରଧନ ହରନ୍ତି ଯେ କପଟେ ନାନାମତେ ॥
ସାଧୁ ବିପ୍ର ବୃଦ୍ଧଜନ ପୂଜା ଯହିଁ ନାହିଁ ।
ଦରିଦ୍ର ପାପଦାୟିନୀ ହେବୁ ତୁ ଗୋ ତହିଁ ॥
ବାଳ ବଲ୍ଲଭ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ କନ୍ୟାକୁ ଏମନ୍ତେ ।
କହି ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥିଲେ ସୁରାସୁରେ ଯେତେ ॥
ମହାଗଜ ଐରାବତ ତହୁଁ ଉପୁଜିଲା ।
ତହୁଁ ପୁଣି ଉଚ୍ଚୈଃଶ୍ରବା ଅଶ୍ୱ ଜାତ ହେଲା ॥

ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ ବୈଦ୍ୟରାଜ ଉଠିଲେ ତଦନ୍ତେ ।
ପାରିଜାତ ଫଳଗଛ ତହୁଁ ଉପୁଜନ୍ତେ ॥
ସୁରଭି ଗୋମାତା ପୁଣି ତହୁଁ ହେଲା ଜାତ
ଅପସରାଗଣ ହେଲେ ତଦନ୍ତେ ସମ୍ଭୂତ ॥
ସେହି ଏକାଦଶୀ ଦିନ ରାତ୍ରି ପାହିଗଲା ।
ଦ୍ୱାଦଶୀ ତିଥିରେ ରବି ଉଦୟ ହୋଇଲା ॥
ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶିରୀଦେବୀ ହେଲେ ଉତପତ୍ତି ।
ସବୁ ସୁଲକ୍ଷଣ ଅଙ୍ଗେ ବିରାଜୁ ଅଛନ୍ତି ॥
ଧର୍ମ ଦେବତା ଆବର ସକଳ ଦେବତା ।
ଦେଖିଲେ ନେତ୍ରେ ଜଗତ ଜନଙ୍କର ମାତା ॥
ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ହୃଦୟାଳୟା ଦେବୀ କମଳିନୀ ।
ନୟନ ପବିତ୍ର କଲେ ଦେଖି ସୁର ମୁନି ॥
ଶୀତଳ କିରଣ ଚନ୍ଦ୍ର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସାନଭାଇ ।
ଉପୁଜିଲେ ତାଙ୍କ କରେ ସୁଧା ବିରାଜଇ ॥
ଶ୍ରୀହରି ଜାୟା ତୁଳସୀ ଦେବୀ ହେଲେ ଜାତ ।
ସବୁରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲା ଯହୁଁ ମନୋରଥ ॥
ଗିରି ଯହିଁ ଥିଲା ତହିଁ ଥୋଇ ଦେଲେ ନେଇ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀ ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମରେ ସର୍ବେ ଲୟଦେଇ
କର ଯୋଡ଼ି ସ୍ତୁତି କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କର ।
ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ଜପିଲେ ଆବର ॥
ପ୍ରସନ୍ନେ ଦେବୀ ଦେବଙ୍କୁ ଏମନ୍ତ ବୋଇଲେ ।
ଆମ୍ଭେ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ହେଲୁ ତୁମ୍ଭଠାରେ ଭଲେ ॥
ଆହେ ଦେବଗଣେ ତୁମ୍ଭେ ମାଗି ନେଇନବର ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସକଳ ଅମର ॥
ହରିପ୍ରିୟା କମଳା ତୁ ଜଗତ ଜନନୀ ।
ତୋ ବିନା ଅତି ବ୍ୟାକୁଳ ଜଗତର ପ୍ରାଣୀ ॥
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରାଣ ଦାନ କର ତୁ ଗୋ ମାତ ।
ଦେବଙ୍କ ମୁଖୁ କମଳା ଶୁଣିଣ ଏମନ୍ତ ॥
ବୋଇଲେ ପାଳିବି ସବୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କି ଏଥର ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦାଧର ଜଗତ ଈଶ୍ୱର ॥
ଜଳ ମଧ୍ୟେ ବିରାଜନ୍ତି ଦେବ ନାରାୟଣ ।
ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କଲେ ଦେବଗଣ ॥
କରକୁ ଆଞ୍ଜୋଳି କରି ପଢ଼ି ଶ୍ଲୋକ ସ୍ତୁତି ।
ଗଦଗଦସ୍ୱରେ ପୁଣି ଏମନ୍ତ କହନ୍ତି ॥
ସଂସାର ଜନରକ୍ଷଣୀ ଜଗତ ଜନନୀ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭ ବଲ୍ଲଭା ଏହି କମଳିନୀ ॥

ଏହାଙ୍କୁ ଯେ ଦେବରାଜ୍ୟ ପାଟରାଣୀ କର ।
ସେହି ଦେବୀ ଠାକୁରାଣୀ ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଠାକୁର ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ତହୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ନ କଲେ ତା ଦେଖି
ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ବୋଇଲେ ହେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମଆକ୍ଷି
ବଡ଼ ଭଉଣୀ ମୋହର ବିଭା ହୋଇ ନାହିଁ ।
ମୁଁ କେମନ୍ତେ ବିଭାହେବି କହ ଭବଗ୍ରାହୀ ॥
ସୂତମୁନି କହନ୍ତି ଯେ ଶୌନକ ଶୁଣନ୍ତି ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀର ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଶିରିପତି ॥
ବେଦ ବିଧି ଅନୁସାରେ ଦେବଙ୍କ ସାକ୍ଷାତେ ।
ଉଦ୍ଦାଳକ ମୁନିଙ୍କି ଯେ ଦେଖିଣ ଅଗ୍ରତେ ॥
ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ କନ୍ୟାକୁ ବିଭା ହୁଅ ତୁମ୍ଭେ ମୁନି ।
ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ଉଦ୍ଦାଳକ ବିଷ୍ଣୁ କଥା ମାନି ॥
ଅଲକ୍ଷ୍ମୀକି ବିଭାଦେଇଁ ଦେବ ନାରାୟଣ ।
କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଙ୍କର କରକୁ ଗ୍ରହଣ ॥
ଦେବଗଣ ବାରମ୍ବାର କଲେ ନମସ୍କାର ।
ବଳରେ ଅଧିକ ଯେଣୁ ସକଳ ଅସୁର ॥
ତାହାଙ୍କୁ ମାରି ସେଠାରୁ ଦେଲେ ଘଉଡ଼ାଇ
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଦଶଦିଗେ ଗଲେ ସେ ପଳାଇ ॥
ତହୁଁ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଆଜ୍ଞାରେ ଦେବତା ସମସ୍ତେ ।
ମଧୁ ପିଇବାକୁ ଧାଡ଼ି ହୋଇଣ ବସନ୍ତେ ॥
ପରଷି ଦେବାକୁ ତହୁଁ ଲଗାଇଲେ କାଳ ।
ଆପଣା ଭିତରେ ଯହୁଁ ହେଲେ ବୋଲବୋଲ
ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଉଠିଲେ ତହୁଁ ସ୍ତ୍ରୀରୂପ ଧରି ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାତ୍ରେ ଅମୃତ ପରଷିଲେ ହରି ॥
ରାହୁ ଅସୁର ବିଷ୍ଣୁର ମାୟା ଜାଣିପାରି ।
ଅମୃତ ପିଇଲା ତହିଁ ଦେବରୂପ ଧରି ॥
ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ମଝିରେ ଥିଲା ସେ ଅସୁର ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଠାରି କହନ୍ତେ କ୍ରୋଧେ ଚକ୍ରଧର
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାତ୍ରେ ଛେଦିଲେ ରାହୁର ଯେ ଶିର ।
ମୁଣ୍ଡ ଠାବେ ଗଣ୍ଡି ଠାବେ ହେଲା ଅସୁରର ॥
ଅମୃତ ପିଇବା ଯୋଗୁଁ ନ ମରି ବଞ୍ଚିଲା ।
ମୁଣ୍ଡ ତାର କେତୁ ହେଲା ଗଣ୍ଡି ରାହୁ ହେଲା ॥
ଭୟରେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ସେ ଦୁଇ ଅସୁର ।
କ୍ଷଣେ ନ ରହି ପଳାଇ ଗଲେ ବହୁଦୂର ॥
ଆଜଯାଏ ସେହି କ୍ରୋଧ ହୃଦମଧ୍ୟେ ଧରି ।
ସେ ଦିନରେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆସି ଯୁଦ୍ଧକରି ॥

ବଳେ ତାହାଙ୍କୁ ଗ୍ରାସନ୍ତି ଆହେ। ଦ୍ୱିଜବର ।
ସେ କାଳ ଗୋଟି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତର ॥
ସବୁ ଜଳ ଗଙ୍ଗାଜଳ ତୁଲ୍ୟ ସେହି କାଳେ ।
ବେଦବ୍ୟାସ ତୁଲ୍ୟ ଜାଣ ବିପ୍ରହିଁ ସକଳେ ॥
କାକତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନକରେ ସେ କାଳେ ଯେ ଜନ
ତାର ସେହି ସ୍ନାନ ହୁଏ ଜାଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ ॥
ସେ କାଳ ଦାନ ଅକ୍ଷୟ ପୁଣ୍ୟକୁ ଦିଅଇ ।
କୋଟି ଜନମର ପାପ ସମୂଳରେ ଯାଇ ॥
କି କମନ୍ତେ କୋଟି ଯଜ୍ଞ କରିବ ଆଦର ।
ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀର ବିଦ୍ୟାଲାଭ ହୁଅଇ ଅପାର ॥
ପୁତ୍ରାର୍ଥୀର ପୁତ୍ରଲାଭ ନିଶ୍ଚୟ ହୁଅଇ ।
ମୋକ୍ଷାର୍ଥୀ ଜନ ଯେ ମୋକ୍ଷ ଫଳ ନିଶ୍ଚେପାଇ
ସାଧକର ମନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧ ହୁଅଇ ନିଶ୍ଚୟେ ।
ନିରତେ ଶରଣ ଗୋପୀନାଥ ପଦ୍ମପାୟେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନଂ ନାମ
ଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀବ୍ରତ ।

ପୁନରପି ପଚାରିଲେ ମୁନି ଶୌନକ ।
ତୁମ୍ଭେ ମହାଜ୍ଞାନୀ ଅଟ ସୂତ ପୌରାଣିକ ॥
ସାକ୍ଷାତେ ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ୱରୂପୀ ଯେହ୍ନେ ବେଦବ୍ୟାସ ।
ସେହି ମହାମୁନିଙ୍କର ତୁମ୍ଭେ ଯେଣୁ ଶିଷ୍ୟ ॥
ତୁମ୍ଭର ଦେହରେ ନାହିଁ ରାଗ ଅହଂକାର ।
ଲୋକ ପ୍ରତି ଅନୁଗ୍ରହ ନିରତେ ତୁମ୍ଭର ॥
ସ୍ତ୍ରୀଏ ହୁଅନ୍ତି କିପାଁ ସଉଭାଗ୍ୟବତୀ ।
ଅମୃତ ପ୍ରାୟେ ସବୁରି ଚକ୍ଷୁକୁ ଦିଶନ୍ତି ॥
ପତିର ଠାରେ ପିରତି ବଢ଼ାନ୍ତି ଆଦର ।
ପାପେ କିପାଁ ମନ ଥାଏ କେତେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ॥
ସ୍ୱାମୀ ଅପ୍ରିୟ ହୁଅନ୍ତି ପୁଣି ଅଭାଗିନୀ ।
ଏଥି ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ ମୁହିଁ ପୁଣି ॥

ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଙ୍କର ଜନ୍ମ ହେଲ ପୁଣି କାହିଁ ।
ମୋ ସନ୍ଦେହ ଦୂରକର ଏ ସକଳ କହି ॥
ସୂତ ମୁନି ବୋଇଲେ ହେ। ଶୁଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
କହୁଛି ପୂର୍ବର କଥା ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଆଗର ॥
ସେ କଥା ଗୋଟା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ପବିତ୍ର ଆବର ।
ବହୁକାଳର ପୁରୁଣା ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ॥
ଯେଉଁପର ଘଟଥିଲ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
ଦ୍ୱାପରେ ରାଜାଏ ଥିଲ ଭଦ୍ରଶ୍ରବା ନାମେ ॥
ସଉରାଷ୍ଟ୍ର ଦେଶ ଗୋଟା ରାଜଧାନୀ ତାର ।
ଜାଣଇ ସେ ଋଗ୍‌ବେଦ ବେଦାଙ୍ଗ ଆବର ॥
ସୁରତ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ନାମେ ତାର ମହାଦେଈ ।
ତା ଗର୍ଭେ ସେ ରାଜା ସାତପୁତ୍ର ଉପୁଜାଇ ॥
ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଦୁହିତା ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ତାହାର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଯାକ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ॥
ସତ ବିନା ମିଛକଥା ତା ତୁଣ୍ଡେ ନ ପଶେ ।
ତାତହିଁ ପିତାର ସ୍ନେହଥାଏ ଯେ ବିଶେଷେ ॥
ତାର ନାମ ଶ୍ୟାମ ବାଳା ଏକଦିନେ ସେହି ।
ଯତନରେ ଅଳଙ୍କାର ଘେନିଣ ସୁମୁହିଁ ॥
ସଖୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଖେଳିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ଗଲ ।
ବାଲୁକା ମୟ ଭୂମିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରତ୍ନ ତହିଁରେ ଥିବାରୁ ଗୁପତେ ।
ଚକ ଚକ ଦିଶା ଯାଏ ସେହି ସଇକତେ ॥
କଉତୁକେ ଖେଳି ଖେଳି ସେ ସୁନ୍ଦରୀମଣି ।
କଦମ୍ବ ତରୁ ମୂଳରେ ବସିଲ ତରୁଣୀ ॥
ଲୋକହିତକାରିଣୀ ଯେ ସଂସାର ତାରିଣୀ ।
ଜଗତ ଜନ ଜନନୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀ ॥
ହେ ବିପ୍ର ସେକାଳେ ଆସି ମିଳିଲେ ସେ ପୁରେ
ବୃଦ୍ଧବ୍ରାହ୍ମଣୀ ରୂପରେ ରାଜାର ନଗରେ ॥
ବିଚାରିଲେ ମନମଧ୍ୟେ ଦେବୀ ଯେ ଏମନ୍ତେ ।
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଚରାଚର ପ୍ରାଣୀ ଛନ୍ତି ଯେତେ ॥
ତାଙ୍କ ପାଳନ କରତା ଅଟଇ ନୃପତି ।
ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି କିପାଁ ମୁହିଁ ଯିବି ଆନକତି ॥
ଏମନ୍ତ ଭାବି ମିଳିଲେ ନୃପତି ମନ୍ଦିରେ ।
ଦେଖିଲେ ତହିଁ ପତାକା ଉଡ଼େ ଫରହରେ ॥
ସୁନା କାନ୍ଥରେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ସବୁଘର ।
ଦାସୀ ଜଗି ବସିଅଛି ରାଣୀ ସିଂହଦ୍ୱାର ॥

ସେ ବୁଢ଼ୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତାକୁ ବୋଇଲ ହେ ଦାସି
ସକଳ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ତୁମ୍ଭ ଅଙ୍ଗେ ଦିଶି ॥
ଦ୍ୱାର ଛାଡ଼ିଦିଅ ମୋତେ ଭିତରକୁ ଯିବି ।
ସୁରତି ଚନ୍ଦ୍ରିକା ପାଟ ରାଣୀଙ୍କି ଦେଖିବି ॥
ଦାସୀ ହସ୍ତେ ରତ୍ନଦଣ୍ଡ ଗୋଟି ଶୋଭାପାଇ ।
ବୁଢ଼ୀ କଥାରେ ପରମ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ॥
ବୋଇଲ ଲୋ ବୁଢ଼ୀ ତୁହି କୋଉଠୁ ଭଗିଣୀ ।
ତୋର କିଏ ପତି ତୁହି କାହାର ଘରଣୀ ॥
କାହିଁ ଆସିଅଛୁ ତୁହି କି ନାମ ତୋହର ।
କିମନ୍ତେ ଆସିଅଛୁ ଏ ରାଜାର ପୁର ॥
ରାଣୀର ସଙ୍ଗତେ ଦେଖା କରିବୁ କିପାଇଁ ।
ଏସବୁ କଥା ମୋ ଆଗେ କହ ତୁ ବୁଝାଇ ॥
ଶୁଣିବାକୁ କଉତୁକ ବଢ଼ୁଛି ମୋହର ।
ବୁଢ଼ୀ ବୋଲେ ଶୁଣ ତୁଗୋ ରତ୍ନଦଣ୍ଡକରି ॥
ପାଟ ମହାଦେଈଙ୍କର ଯେଣୁ ତୁଗୋ ଦାସୀ ।
ତେଣୁ ତୋ ଆଗେ କହିବି ସକଳ ବିଶେଷି ॥
ଆବର ଶୁଣିବା ପାଇଁ ବଳାଛି ତୋ ମନ ।
କହୁଅଛି ଶୁଣ ତାହା ହୋଇ ସାବଧାନ ॥
ଜାଣ ଗୋ ଦାସି ମୋ ନାମ କମଳା ଅଟଇ ।
ଦ୍ୱାରବତୀ ନାମେ ଏକ ପୁରୀ ଯେ ଅଛଇ ॥
କାନ୍ତର ନାମ ମୋହର ଅଟେ ଭୁବନେଶ ।
ଦ୍ୱାରବତୀ ପୁରେ ଥାନ୍ତି ରହି କରି ବାସ ॥
ରତ୍ନବେତଧାରିଣି ଗୋ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ।
ଏ ତୁମ୍ଭ ଘରକୁ ଯହିଁ ପାଇଁ ଆସିଛଇଁ ॥
ବୈଶ୍ୟର ଦୁହିତା ଥିଲ ପୂର୍ବେ ତୋର ରାଣୀ
କହୁଅଛି ଶୁଣ ଦାସି ତାହାର କାହାଣୀ ॥
ଅତିଦୁଃଖେ କାଳକାଟେ ଶାଶୂଘରେ ରହି ।
ଏକଦିନେ ସ୍ୱାମି ସଙ୍ଗେ କଳିକଲ ସେହି ॥
ତା ସ୍ୱାମୀ ତାକୁ ବହୁତ ମାଡ଼ ଯେ ମାରିଲ ।
କ୍ରୋଧେ ସେହି ଶାଶୁଘରୁ ବାହାର ଅଇଲ ॥
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଯାଉଥିଲ ଶୁଣି ତା ରୋଦନ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ କଲି ମୁହିଁ ତା ପାଶେ ଗମନ ॥
ତାକୁ ମୁହିଁ ପଚାରନ୍ତେ ସବୁ ସେ କହିଲ ।
କିଛିମାତ୍ର କପଟ ସେ ତହିଁ ନ ରଖିଲ ॥
ତା ଦୁଃଖ ନ ସହି ତାକୁ କହିଲି ଏମନ୍ତ ।
ମୋହର କଥା ମାନି ତୁଁ କର ବାରବ୍ରତ ॥

ମୋକଥାରେ ସେ ରମଣୀ ବର-ବ୍ରତ କଲା ।
ସେ ବ୍ରତ ପ୍ରସାଦେ ତାର ଦୁଃଖ ଦୂର ହେଲା ॥
ସ୍ୱାମୀ ପୁତ୍ର ଘେନି ସେହି ସୁଖେ କଲା ଘର ।
ଏକାବେଳେ ପ୍ରାଣ ଗଲା ପତି ପତ୍ନୀଙ୍କର ॥
ଯମ ଆଜ୍ଞାରେ ଯେ ଯମଦୂତେ ବେଗେ ଆସି ।
ଦୁହିଙ୍କ ଗଳାରେ ଦେଲେ ଚର୍ମରଜ୍ଜୁ ଫାଶି ॥
ଦୂତଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ପ୍ରଧାନ ଚଣ୍ଡ ଯେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ।
ସେ ଦୁହିଙ୍କ ହସ୍ତେ ଅଛି ଯମକାଳ ଦଣ୍ଡ ॥
କାଳ ବିକାଳଙ୍କ ହସ୍ତେ ଲୁହାର ମୁଦ୍ଗର ।
ବାନ୍ଧି ଘେନି ଯିବାବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର କିଙ୍କର ॥
ଶଙ୍ଖଚକ୍ର ଗଦା ତାଙ୍କ ହସ୍ତେ ବିରାଜଇ ।
ତାଙ୍କୁ ନେବାକୁ ମିଳିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଜ୍ଞାପାଇ ॥
ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଯମଦୂତେ ଡରେ ପଳାଇଲେ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀଦୂତେ ସେ ଫାଶକୁ କାଟିପକାଇଲେ ॥
ରାଜହଂସ ଯୋଗ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ବିମାନେ ବସାଇ ।
ପୁଣ୍ୟମନ୍ତ୍ର ବାଟେ ବାଟେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରେ ଯାଇ ॥
ଯେତେ ଥର କରିଥିଲା ବ୍ରତ ସେ କାମିନୀ ।
ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ ରହେ ସ୍ୱାମିଘେନି ॥
ସେପୁଣ୍ୟ ଗୋଟା ତାହାର ଶେଷ ହୋଇଯାନ୍ତେ
ଏହି ରାଜରାଣୀ ହୋଇ ଜନମିଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ॥
ଅଗୋ ଦାସୀ ପାଇବାରୁ ଏବେ ପ୍ରଭୁପଣ ।
ଧନ ଧାନ୍ୟରେ ତା ଘର ହେବାରୁ ଗୋ ପୂର୍ଣ୍ଣ ॥
ଧନଗର୍ବେ ପାସୋରିଛି ସେ ବ୍ରତକୁ ରାଣୀ ।
କହିବ ତାହାକୁ ବ୍ରତ କରିବାକୁ ପୁଣି ॥
ଦ୍ୱାରେଥିବା ଦାସୀ ଶୁଣି ବୋଇଲା ଏମନ୍ତ ।
କେଉଁପ୍ରକାରେ ତୁଏ ବୁଝି କହ ସେହି ବ୍ରତ ॥
କେଉଁ ମାସରେ ସେବ୍ରତ ଗୋଟା ଗୋ ହୁଅଇ ।
କେଉଁ ଦେବତା ଗୋ ସେହି ବ୍ରତେ ପୂଜାପାଇ ॥
କହିବାର ହୁଏ ଯେବେ କହ ତୁଗୋ ମାତ ।
କମଳା ବୋଇଲେ ଦାସି ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ଯାଏନ୍ତେ ପଶନ୍ତେ ମାସ ମର୍ଗଶିର ।
ସେ ମାସରେ ପଡ଼ିବ ଯେ ଦିନ ଗୁରୁବାର ॥
ପୂର୍ବାହ୍ନରେ ଏହିବ୍ରତ ହୁଅଇ ଗୋ ଦାସି ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେହେଲେ ପରେ ବ୍ରତୀ ଯାକ ମିଶି ॥
ସ୍ନାନ ସାରି ବାସ ପିନ୍ଧି ନାନାଅଳଙ୍କାର ।
ନାରାୟଣଙ୍କ ସହିତ ପୂଜା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ॥

ଏକା ବେଳକେ କରିବେ ଭକତିରେ ବସି ।
କର୍ପୂର ମିଶାଇ ଦୁଧକ୍ଷୀରି ଦେବେ ଦାସୀ ॥
ମିଠାନ୍ନେତେ ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି କରିବେ ସନ୍ତୋଷ ।
ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିବେ ଏମନ୍ତେ ବିଶେଷ ॥
ଏତିନି ଭୁବନେ ମାତ ତୁ ଗୋ ମୂଳାପାଦ ।
ବିଷ୍ଣୁର ବଲ୍ଲଭ ହୋଇ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଥାଉ ॥
ତୁ ଦେବୀ କମଳା ପୁଣି ଅଟୁ ତୁ ଚପଳା ।
ଏକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ହୃଦେ ତୁ ଦେବୀ ଅଚଳା ॥
ତେମନ୍ତ ତୁ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହ ମୋହଘରେ ।
ତିଳେମାତ୍ର ପାପନାହିଁ ଏ ମୋର ଶରୀରେ ॥
ଜଗତର ଠାକୁରାଣୀ ଅଟୁ ତୁ କମଳେ ।
ଶରଣ ପଶିଲୁ ମାତ ତୋର ପାଦତଳେ ॥
ଏମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି କହିବ ।
ନାନାଉପହାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଇ ଗୋ ପୂଜିବ ॥
ଶାସ୍ତ୍ରେ ଯେ ବିଧି ବିଧାନ ହୋଇଛି ଭକତ ।
ମହା ଉତ୍ସବେ ତୋଷିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଚିତ୍ତ ॥
ନଇବେଦ୍ୟ ଶେଷ ଦେବ ବ୍ରାହ୍ମଣର ହସ୍ତେ ।
ଆପଣା ସ୍ୱାମୀ ପୁତ୍ରକୁ ଦେବ ଯେଝାମତେ ॥
ଆନକୁ ଦେଇଣ ଆପେ କରିବ ଭୋଜନ ।
ଏହିରୂପେ ଜାଣ ଏହି ବ୍ରତର ବିଧାନ ॥
ଆଦ୍ୟ ଗୁରୁବାର ପୂଜା କରି ଏହିପରି ।
ତହୁଁ ଯେଉଁ ଗୁରୁବାର ପଡ଼ିବ ସୁନ୍ଦରି ॥
ତହିଁର ଯାହା ବିଶେଷ ବିଧି ତାହା ଶୁଣ ।
ଗନ୍ଧମଞ୍ଜି କରିବ ଧଳାପ୍ରାୟ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ॥
ତହିଁରେ ନାନାଦି ପିଠାକରିବ ଯତନେ
ତା ସବୁ ଥୋଇବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀ ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ନଇବେଦ୍ୟ କରି ତେଣେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି ତୋଷିବ ।
ଏମନ୍ତେ ଭକତି କରି ତାହାଙ୍କୁ ପୂଜିବ ॥
ଆଉସବୁ ପୂଜା ଜାଣ ପୂର୍ବ ପରକାରି ।
ବିଶେଷ ପୂଜା ଏତିକି ସେଦିନ ତାଙ୍କର ॥
ତହୁଁ ଯେଉଁ ଗୁରୁବାର ପଡ଼ିବ ସୁନ୍ଦରି ।
ସେଦିନ ଅଧିକ ପୂଜା ଶୁଣ ହେବୁ କରି ॥
ଖଣ୍ଡ ମିଶା ଦହିଭାତ ଆଗରେ ଥୋଇବ ।
ନଇବେଦ୍ୟ କରି ତେଣେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି ତୋଷିବ ॥
ଆଉସବୁ ପୂଜା ଜାଣ ଆଦ୍ୟଦିନ ପରି ।
ତହୁଁ ଯେଉଁ ଗୁରୁବାର ପଡ଼ିବ ସୁନ୍ଦରି ॥

ଘୁଅଁ ଗାଈଧାନ ମାର ନୂଆ ଯତ୍ନକର ।
ଚରଣ କରି ଥୋଇବ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି ସୁମରି ॥
ଏରୂପେ ସେ ମାସେ ହେବ ଚାରି ଗୁରୁବାର ।
ଏମନ୍ତେ ଏ ବ୍ରତପୂଜା ଜାଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ॥
ଶୁଣ ତୁମେ ଉତ୍ତରିବେ ଦଣ୍ଡହସ୍ତା ମୋର ।
ଧନବସ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାର ଅନ୍ନଫଳ ବାରି ॥
ବସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କ ଏମାନ ଦେଇ ଗୋ ପୂଜିବ ।
ଦାସୀ ବୋଇଲା ଆସିବାଯାଏ ଏଥେ ଥିବ ॥
ରାଣୀ ସୁରତ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଛାମୁରେ ଜଣାଇ ।
ଆସି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଏଠାରୁ ଘେନି କନା ଯାଇ ॥
ଆଗୋ ମାତ ତୁମ୍ଭେ କେତେଭି କ୍ରୋଧ ନ କରିବ
ସ୍ତୁତିନତି କହିଲେ ହେ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଙ୍ଗବ ॥
ଏହା କହି ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ହାତକୁ ଯୋଡିଲା ।
ଶିରେ ଦେଇ ଚହୁଁ ବେଗ ବେଗ ହୋଇଗଲା
କହିଲା ସେ ସବୁ କଥା ରାଣୀର ଛାମୁରେ ।
ରାଣୀ ସୁରତ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଶୁଣି ତାହା ଥରେ ॥
ଉଠି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ପାଖକୁ ଅଇଲା ସେ ଧାଇଁ ।
ଗର୍ବ କରି ବ୍ରାହ୍ମଣୀକି କହେ ମହାଦେଈ ॥
କି କହିବାକୁ ଆସିଛୁ ତୁ ବୁଢୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ।
ଭୟ ତେଜି କହୁ କିନା ମୋ ଆଗେ ତା ପୁଣି
ରାଣୀର ମୁଖୁ ଶୁଣିଣ ତୁକାର ବଚନ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବୋଇଲା ଦେଖି ତୋର ଦୁଷ୍ଟ ପଣ ॥
ମନ ମୋର ଯିବା ପାଇଁ ହୁଅଇ ଚଥିଲ ।
ଆଉ କି କହିବି ଧନ ଗର୍ବେ ତୁହି ଭେଳ ॥
ଆଜି ଗୁରୁ ବାରେ ବ୍ରତ ନ କରୁ ଚଣ୍ଡାଳି ।
ତୋ ଘରକୁ ରହିଁବାକୁ ମୋ ମନ ନ ବଳି ॥
ଦେଖିଲି ଯେ ଦୁଷ୍ଟପଣ ଗର୍ବ ଭରି ତୋର ।
ବୁଢୀର ବଚନେ ରାଣୀ ହୋଇ କ୍ରୋଧଭର ॥
ଆକ୍ଷି ରଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣି କରି ବୁଢୀକି ମାଇଲା ।
ସେ ବୁଢୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ପଳାଇଲା ॥
ପିଠି ଫାଟି ରକ୍ତ ବହେ ରାଣୀର ପ୍ରହାରେ ।
ଖେଳୁଥିଲା ରାଜ କନ୍ୟା କଦମ୍ବ ମୂଳରେ ॥
ସଖୀଗଣ ଅଛନ୍ତି ଯେ ସଙ୍ଗରେ ତାହାର ।
ରୋଦନ ଶବଦ ଶୁଣି ହେଲା ଚମତ୍କାର ॥
ଧାଇଁ ଆସି ବୁଢୀ ପାଶେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ।
ବୁଢୀର ପିଠି ଆଉଁଷି ପାଦରେ ପଡିଲା ॥

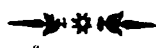
ବୋଇଲା କେ କଲା ତୋର ପିଠିରେ ପ୍ରହାର
ଜାଣିଲି ତାଠାରୁ କେହି ନାହିଁ ଯେ ନିଷ୍ଠୁର ॥
ଦେଖି ଏ ମୋହର ମନ ସ୍ଥିର ହେଉ ନାହିଁ ।
ବେଗେ କହୁଁ କି ନା ବୁଢୀ ସ୍ଥିର ହୋଏ ମୁହିଁ
ରାଜ କନ୍ୟା ଶ୍ୟାମବାଳା ମୁଖୁଁ ଏ ବଚନ ।
ଶୁଣି କମଳା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କହଇ ଗୋ ଶୁଣ ॥
ଭଲ କହିବାକୁ ଆସି ଏ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲି ।
କାହାକୁ କହିବି ଏହା ଏ ଦୁଃଖ ଭୋଗିଲି ॥
ଶ୍ୟାମବାଳା ବୋଲେ ଦଣ୍ଡ କେ ଦେଲା ଗୋ କହ
ମନ ଅଥୟ ମୋହର ଅଥୟ ମୋ ଦେହ ॥
ଯେ ତୋତେ ଏ ଦଣ୍ଡ ଦେଲା ତା ଛାତି ପଥର
କମଳା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବୋଲେ ଶୁଣ ରାମାବର ॥
ଶୋକେ ଗଦଗଦ ହୋଇଁ କମଳା କହଇ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଗୁରୁବାର ବ୍ରତ ଯେ ଅଛଇ ॥
ପୂର୍ବେ ସେ ବ୍ରତକୁ କରି ହୋଇଛି ଏ ରାଣୀ ।
ଧନ ଗର୍ବେ ପାଶୋରିଛି ଏ ଜନମେ ପୁଣି ॥
ସୁମରଣା କରାଇବା ପାଇଁ ମୁହିଁ ଗଲି ।
ତୁକାର ବାଣୀ ବହୁତ ତାଠାରୁ ଶୁଣିଲି ॥
ହିତ କହିଲେ ସେ ଧନଗର୍ବେ ହୋଇ ମତ୍ତ ।
କ୍ରୋଧେ ଆପେ ଉଠି ମାଡ଼ ମାଇଲା ବହୁତ ॥
ମାତାର ନିଷ୍ଠୁର ପଣ ଶୁଣି ଶ୍ୟାମବାଳା ।
କମଳା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେନି ଚରଣ ଧଇଲା ॥
ବୋଇଲା ମୋ ମାତା ଦୋଷ କ୍ଷମା କର ମାତ
କହିଲେ ମୁହିଁ କରିବି ଯେ ତୋହର ବ୍ରତ ॥
ଜାତି ଜ୍ଞାନ ବୟସରେ ତୁମ୍ଭେ ଯେଣୁ ବଡ଼ ।
ମନେ ନ ଧର ସେ କଥା ହୋଠା ଛାଡ଼ ଛାଡ଼ ॥
ଆମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭ ପାଦତଳ ଦାସୀର ଯେ ଦାସୀ ।
ବ୍ରତର ବିଧାନ କହ ମୋ ଆଗରେ ବସି ॥
ପ୍ରସନ୍ନେ କମଳା ସବୁ କହିଲା ତା ଆଗେ ।
ଶୁଣି ଶ୍ୟାମବାଳା ବ୍ରତ ବିଧି ଅନୁରାଗେ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତରେ କଲା ସେ ଦୁର୍ଲଭ ବ୍ରତ ।
ଚାରି ଗୁରୁବାରେ ତାହା କଲା ସମାପତ ॥
ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରସାଦେ ବିଭା ସେ ହୋଇଲା ।
ଯୁବରାଜ ମାଳାଧର ହସ୍ତକୁ ଧଇଲା ॥
ଅଖିଳ ଧରା ମଣ୍ଡଳାଧିପ ନୃପପ୍ରାୟ ।
ମାଳାଧରର ଯେ ପିତା ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ରାୟ ॥

ତେଜୋବନ୍ତ ବଳବନ୍ତ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଅତି ।
ଦୂତମୁଖ ଶତ୍ରୁନଙ୍କ ଆଗରେ କହିଲ ॥
ତହୁଁ କଉତୁକ କଥା ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ।
ମାଳାଧର ବାଳା କର ଧର ଘେନିଯାଇ ॥
ଶ୍ୟାମବାଳା ତାଙ୍କ ଶ୍ୱଶୁର ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତେ ।
ରାଣୀର ଭଣ୍ଡାରେ ଧନ ରତ୍ନ ଥିଲା ଯେତେ ॥
ଦିନକେ ଭିତରେ ସବୁ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।
କେ ନେଲା କି ହେଲା କେହି ଜାଣି ନ ପାରିଲା ॥
କଳା କନା ଖଣ୍ଡେ ତାର ନ ରହିଲା ଘରେ ।
ଚିରିଛିଲ ବସନ ଖଣ୍ଡ ଅଛି ତା ଶରୀରେ ॥
ଖାଇବାକୁ ନ ପାଇଲା କଣ୍ଠ ଶୁଖିଗଲା ।
ତାହାର ପ୍ରତେଜ୍ୟ ତାହାକୁ ଭିକ ନ ମିଳିଲା ॥
କ୍ଷୁଧାତୁରେ ନୃପତିଙ୍କି କହେ ପୁଣି ରାଣୀ ।
ଦୁହିତା ଘରକୁ ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ନୃପମଣି ॥
କିଛି ମାଗିଆଣି ଖାଇ ଜୀବନ ରଖିବା ।
ଏ କ୍ଷୁଧା କଷ୍ଟକୁ ଆଉ ସହି ନ ପାରିବା ॥
ରାଣୀ କଥାରେ ସେ ରାଜା ଅତି କଷ୍ଟେ ଗଲା ।
ମାଳାଧର ପୁରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥
ଦେଖିଲା ଅଛଇ ତହିଁ ଏକ ସରୋବର ।
ତା ତୀରେ ଶ୍ରମ ହରିଲା ବସି ନୃପବର ॥
ତହିଁରୁ ପାଣି ନିଅନ୍ତି ଶ୍ୟାମବାଳା ଦାସୀ ।
ଦେଖିଲେ ଦରିଦ୍ର ଏକ ଅଛି ତହିଁ ବସି ॥
ଦେଖି ତାହାଙ୍କର ଦୟା ଉପୁଜିଲା ଚିତ୍ତେ ।
ପଚାରିଲେ ଆସିଅଛ ତୁମ୍ଭେ କି ନିମନ୍ତେ ॥
ନିଏ ତୁମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭ ଅଙ୍ଗ ଦିଶୁଛି ଲୁଖୁରି ।
ଲୁଖୁରି ଯୋଗୁଁ କେଶତ ହୋଇଛି ଝାମ୍ପୁରି ॥
ରକ୍ତ ମାଂସ ନାହିଁ ପୁଣି ଶରୀରେ ତୁମ୍ଭର ।
ଏ ସବୁ କଥା କହ ତୁ ଆଗରେ ଆମ୍ଭର ॥
ଦରିଦ୍ର କହିଲା ମୁହିଁ ଶ୍ୟାମବାଳା ବାପ ।
ସଉରାଷ୍ଟ୍ରେ ଘର ଜାଣ ସେ ଦେଶରେ ନୃପ ॥
ଏ କଥା ଗୋଟା କହିବ ଶ୍ୟାମବାଳା ଆଗେ ।
ସେ କିସ କହିବେ ତାହା କହିବ ମୋତେ ବେଗେ ॥
ମୁହିଁ ତୁହିଁ ନାହିଁ ହୋଇ ଦାସୀଏ ହସନ୍ତି ।
କଉତୁକେ ପୁଣି ଶିର ଦିଗକୁ ଚାହାନ୍ତି ॥
ହସି ହସି ତହୁଁ ଗଲେ ଆପଣାର ପୁରେ ।
କହିଲେ ସେ ସବୁ ଶ୍ୟାମବାଳାର ଛାମୁରେ ॥

ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ଶ୍ୟାମବାଳା ଶୁଣି ଏ ବଚନ ।
ଫୁଲ ତେଲ ସରୁଲୁଗା ସୁଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ॥
ପାନ ଖିଲି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଟା ଘଡ଼ାଏ ଆବର ।
ସଜାଇ ପଠାଇ ଦେଲା ପିତାର ଛାମୁର ॥
ଘେନି ତାହା ରାଜା ପାଶେ ଗଲେ ଅନୁଚରେ ।
ସ୍ନାନ କରାଇ ବସାଇ ଅମୂଲ୍ୟ ପିଠିରେ ॥
ପୁରକୁ ଘେନି ଆସିଲେ ଦୁହିତା ଦେଖିଣ ।
ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଇଣ ବନ୍ଦିଲା ପିତାର ଚରଣ ॥
ଷଡ଼ରସ ବ୍ୟଞ୍ଜନାଦି ନାନା ମିଷ୍ଟଅନ୍ନ ।
ଭୁଞ୍ଜିଣ ଅତି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ରାଜନ ॥
ଝିଅ ଘରେ ତିନିଦିନ ରହିଲେ ନୃପତି ।
ଘରକୁ ଯିବି ବୋଲିଲେ ଯାଇ ଝିଅକତି ॥
ଗୁପତେ ଲୁଚାଇ କିଛି ଧନ ଝିଅ ଦେଲା ।
ସେ ଧନ ଘେନି ନୃପତି ଘରକୁ ଆସିଲା ॥
ରାଣୀ ହସ୍ତେ ଦେଲା ସେ ତା ରଖିଲା ଲୁଚାଇ ।
ସେ ଧନ ଅଙ୍ଗାର ହେବା ଦେଖି ମହାଦେଈ ॥
ବହୁତ ରୋଦନ କରି କହିଲା ସ୍ୱାମୀକି ।
ଏ ପୋଡ଼ା କପାଳ ଗୋଟା ପୋଡ଼ି ଯାଉ ନାକି
କି କରିବି ନାଥ ପେଟ କ୍ଷୁଧାରେ ଜଳୁଛି ।
ସହି ନ ପାରିବି ଝିଅ ଘରକୁ ଯାଉଛି ॥
ଏମନ୍ତେ ମେଲାଣି ଘେନି ଗଲା ତହୁଁ ରାଣୀ ।
ପୋଖରୀ କୂଳେ ବସିଲା ବେଳ କାଳ ଜାଣି ॥
ଦାସୀ ପାଣି ନେଲା ବେଳେ ପଚାରିଣ ଗଲେ
ଶ୍ୟାମବାଳା ରାଣୀ ଆଗେ ବୁଝାଇ କହିଲେ ॥
ପିତାଠାରୁ ଅଧିକରେ ପୂଜିଲା ମାତାକୁ ।
ଆନନ୍ଦେ ବହୁ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଦୁହିତାକୁ ॥
ମାର୍ଗଶିର ଗୁରୁବାର ପଡ଼ିଲେଣ ଆସି ।
ଶ୍ୟାମବାଳା କରାଇଲା ବ୍ରତ ଜଗି ବସି ॥
ରାଣୀ ପାଳି କରାଇଲା ବିଧି ଅନୁମତେ ।
ତହୁଁ ଆପଣା ପୁରକୁ ରାଣୀ ଯେ ଆସନ୍ତେ ॥
ଦେଖିଲା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ସକଳ ଭଣ୍ଡାର ।
ଆନନ୍ଦେ ରହିଲେ ରାଜା ରାଣୀ କରି ଘର ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀବ୍ରତ ପରସାଦେ ଦୁଃଖ ଦୂର ହେଲା ।
ଶୁଣିପାରି ଶ୍ୟାମବାଳା ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲା ॥
ଏଥିଅନନ୍ତରେ ଗଲା ପୁଣି କିଛି ଦିନ ।
ଏକ ଦିନକର କଥା ଶୁଣ ତପୋଧନ ॥

ବାପ ମାଆଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ ।
ଶ୍ୟାମବାଳା ସ୍ୱାମୀକି ଯେ କହିଲା ଏକାନ୍ତେ ॥
ଆଜ୍ଞା ହେଲେ ଦେଖିବାକୁ ଯିବି ବାପଘର ।
ଯାଅ ବୋଲି ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ରାଜା ମାଳାଧର ॥
ଏକାକେ ଆଇଲା ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଏକ ଦାସୀ ।
ଦୋଳାରୁ ଉତ୍ତରି ଗଲା ଭିତରକୁ ପଶି ॥
ଦୁରୁ ଦେଖି ରାଣୀ ପୁଣି ମନେ ବିଚାରିଲା ।
ଏହି ମୋର ଶ୍ୟାମବାଳା ଦୁହିତା ଆଇଲା ॥
ଏହାକୁ ଦେଖା ନ ଦେବି ଫେରି ଯାଉ ଘରେ ।
ଖୁପକେ ଯା ଦେଇଥିଲି ବାପର ହାତରେ ॥
ସେ ଧନକୁ ମାଗିବାକୁ ଆସିଅଛି ଏହି ।
ଏମନ୍ତ ଭାଳି ସେ ରାଣୀ ଘରେ ଲୁଚି ରହି ॥
ଶ୍ୟାମବାଳା ବୁଝି ଦେଖି ସବୁ ଘର ଦ୍ୱାର ।
ହସ୍ତେ କିଛି ଲୁଣ ଘେନି ହୋଇଲା ବାହାର ॥
ତୁରିତେ ଯାଇଁ ମିଳିଲା ଆପଣାର ପୁରେ ।
ସ୍ୱାମୀ ପଚାରିଲେ ଯାଇଥିଲ ବାପ ଘରେ ॥
କି ଆଣିଛ ବାପଘରୁ ଦେଖା ନିକା ମୋତେ ।
ଶ୍ୟାମବାଳା ବୋଇଲେ ରାଜ୍ୟସାର ଘେନି ହସ୍ତେ
ଆସିଛି ଭୋଜନବେଳେ ଦେଖାଇବି ତାହା ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଗୃହକୁ ଯାଇ ସେ ସୁଦେହା ॥
ଷଡ଼ରସର ବ୍ୟଞ୍ଜନ ସରୁ ପକ୍ୱ ଅନ୍ନ ।
ଉତ୍ତମ ରୂପେ ସୁନ୍ଦରୀ କରିଣ ରନ୍ଧନ ॥
କାହିଁରେ ଲୁଣ ନ ଦେଇ ପାକ ସମ୍ପାଦିଲା ।
ସ୍ୱାମିର ନିମନ୍ତେ ସବୁ ଯତନେ ବାଢ଼ିଲା ॥
ମନୋହରେ ବସିଲେ କଲା ରାଜା ମାଳାଧର ।
ଶ୍ୟାମବାଳା ବାଢ଼ି ସବୁ ଥୋଇଲା ସମ୍ମୁଖ ॥
ଅଲୁଣା ହେବାରୁ ରାଜା ହେଲେ ବୈରାଗ୍ୟ ।
ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ଦେଲା ରାଜ୍ୟସାର ଯେ ଲବଣ ॥
ଭୋଜନେ ତୃପତ ହୋଇ ବୋଇଲେ ନୃପବର ।
ଧନ୍ୟ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ମୁହିଁ ସଂସାର ମଧ୍ୟର ॥
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ରାଣୀ ତୁ ଗୋ ବଡ଼ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ।
ରାଜ୍ୟ ସାର ଵାଛିଛୁ ଯା ସତ ତାହା ସତୀ ॥
ସୂତ କହିଲେ ଏ ବ୍ରତ କରଇ ଯେ ନାରୀ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ସୁଖପାଏ ଜାଣ ତପଚାରୀ ॥
ଅଭାଗିନୀ ନୁହଇ ସେ ଦରିଦ୍ରା ଆବର ।
ଭକତରେ ଶୁଣଇ ଯେ ନାରୀ ଅବା ନର ॥
ଶରଧାରେ ଏକମନେ କି ଅବା ପଢ଼ଇ ।
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀଲୋକ ପାଇ ॥
ଏ କଥା ନ ଶୁଣି ବ୍ରତ ଯେ ନାରୀ କରଇ ।
ବ୍ରତ ଫଳଯାକ ତାର ନିଷ୍ଫଳ ହୁଅଇ ॥
ଜଗତ ଜନନୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଭୟ ଚରଣ ।
ଦୀନ ଗୋପୀନାଥ ନିତ୍ୟ ମାଗଇ ଶରଣ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ଲକ୍ଷ୍ମୀବ୍ରତ ବର୍ଣ୍ଣନନାମ ଏକ-
ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱିତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ପଚାରିଲେ ଶଉନକ କହ ଆହେ ସୂତ ।
ସବୁ ପାପ ଯାଏ କଲେ କେଉଁ ପୁଣ୍ୟବ୍ରତ ॥
କୃପାକରି କହ ମୁନି ମୋହର ଅଗ୍ରତେ ।
ସୂତ କହିଲେ ଶୌନକ ଶୁଣ ଏକଚିତ୍ତେ ॥
ବିପ୍ର ପ୍ରାଣ ରଖଇ ଯେ ଧନ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ।
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ବିଷ୍ଣୁଲୋକେ ଯାଇ ॥
ପୁରାଣ କଥା ଗୋଟିଏ ଶୁଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ସେ କଥା ଗୋଟି ଅଟଇ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ॥
ଦୀନନାଥ ନାମେ ଥିଲେ ଏକଇ ନୃପତି ।
ଯଜ୍ଞକାରୀ ବଳବନ୍ତ ବଇଷ୍ଣବ ଅତି ॥
ପୁତ୍ର କି କନ୍ୟା କିଛିହିଁ ନୋହିଲା ତାହାର ।
ଏଣୁ ଦିନେ ଅତି ଦୁଃଖେ ସେହି ନୃପବର ॥
ଗାଲବ ମୁନିଙ୍କି ପଚାରିଲେ ଯେ ବିନୟେ ।
ଅପୁତ୍ରିକର କି ପୁଣ୍ୟେ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ହୁଏ ॥
ହେ ମୁନି ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ତୁମ୍ଭେ କରୁଣାସାଗର ।
କହିଲେ କରିବି ତାହା ଏ ସତ୍ୟ ମୋହର ॥
ଯେ ନରେ ପୁତ୍ର ନାହିଁ ତା ଜନମ ବୃଥା ।
ଗାଲବ ମୁନି ବୋଇଲେ ଆହେ ନରନାଥ ॥
ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ ପଚାରିଲ ଯାହା ।
ଅପୁତ୍ରିର ପୁତ୍ର ହେବା କଥା ନରନାହା ॥

ମହେଶ କହୁଛି ଏବେ କାରଣ ତାହାର ।
ପୁତ୍ର ଅର୍ଥେ ରାଜା ନରମେଧ ଯାଗ କର ॥
ସର୍ବ ସୁଲକ୍ଷଣ ପୁତ୍ର ପାଇବ ତା ଫଳେ ।
ଶୁଣି ରାଜା ଗାଲବଙ୍କୁ ପୁଣି ପଚାରିଲେ ॥
ନରମେଧ ମହାଯଜ୍ଞ ପ୍ରଧାନ ଆବର ।
କେଉଁରୂପ ତହିଁରେ ଲୋଡ଼ା କି ପ୍ରକାର ନର ॥
ତାହା କହିଲେ ସେ ନର ଆଣିବି ଖୋଜାଇ ।
ଗାଲବ ମୁନି କହିଲେ ଶୁଣ ନୃପସାଇଁ ॥
ସୁନ୍ଦର ମୁଖ ସୁନ୍ଦର ଅଙ୍ଗପାଦ ତାର ।
ସବୁ ଶାସ୍ତ୍ର ତାକୁ ଜଣାଥିବ ଯେ ଆବର ॥
କୁଳୀନ ସେ ହୋଇଥିବ ଏମନ୍ତ ଲକ୍ଷଣ ।
ନର ଯଜ୍ଞେ ଲୋଡ଼ା ହେବ ହେ ନୃପତି ଜାଣ ॥
ହୀନାଙ୍ଗ ମୂରୁଖ କଳା ନର ନ ହୁଅଇ ।
ଏରୂପେ ଯହୁଁ କହିଲେ ସେ ମୁନି ଗୋସାଇଁ ॥
ମୁନିର କଥା ଶୁଣି ସେ ମନୁଜ ଈଶ୍ୱର ।
ଦୂତଙ୍କୁ ପଠାଇ ଦେଲେ ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତର ॥
ଗାଲବ ଆଦି ମୁନିଙ୍କି ଯଜ୍ଞ ଅର୍ଥେ ବରି ।
ବହୁତ ଧନ ଦେଇଣ ତାଙ୍କୁ ତୋଷ କରି ॥
ରାଜା ଆଜ୍ଞା ପାଇ ତହୁଁ ଦୂତଗଣ ଗଲେ ।
ଦେଶେ୨ ଗ୍ରାମେ୨ ନଗରେ ପଶିଲେ ॥
ଘରେ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ସବୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଯାନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ ଲକ୍ଷଣବନ୍ତ ନର ନ ଦେଖନ୍ତି ॥
ଦଶପୁର ନାମେ ଏକପୁରେ ପହୁଞ୍ଚିଲେ ।
ସେ ଦଶପୁର ଭିତରେ ପଶିଣ ଖୋଜିଲେ ॥
ଅତି ସୁନ୍ଦର ତହିଁରେ ଥିବା ଯେତେ ସ୍ତ୍ରୀ ।
ଚଞ୍ଚଳ ନେତ୍ର ତାଙ୍କର ମୃଗ ଶିଶୁ ପରି ॥
କେଶ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ।
ଦେଖିଲା ମାତ୍ରେ ପୁରୁଷ ଚଞ୍ଚଳ ହୃଦୟ ॥
କାମ ବିକାର ଉଦୟ ହୁଅଇ ତାଙ୍କର ।
ତହିଁ ବହୁ ବିପ୍ର ଗୁରୁଜନଙ୍କର ଘର ॥
ତହିଁ କୃଷ୍ଣ ଦେବ ନାମେ ବିପ୍ରେକ ଅଛଇ ।
ତାହାର ଭାର୍ଯ୍ୟା ନାମ ସୁଶୀଳା ଅଟଇ ॥
ତିନିପୁତ୍ର ତାର ଏକୁଁ ଏକ ଯେ ସୁନ୍ଦର ।
ପରମ ବୈଷ୍ଣବ କୃଷ୍ଣ ଦେବ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜାରେ ରତ ଥାଇ ସେ ନିରତେ ।
ପ୍ରିୟ ବାକ୍ୟ କହୁଥାଏ ରହୁଥାଏ ସତ୍ୟେ ॥
ପିତୃ ଭକତ ଯାଜ୍ଞିକ ଦ୍ୱିଜ ଟେମ ଅଟନ୍ତି ।
ଅତିପ୍ରିୟ ବୈଷ୍ଣବ ଜନଙ୍କ ମଣ୍ଡନ ॥
ତାହାଙ୍କୁ ସେ ରାଜଦୂତେ ପୁତ୍ରେକ ମାଗିଲେ
ପୁତ୍ର ଏକ ଦିଅ ଦ୍ୱିଜଗୋସାଇଁ ବୋଇଲେ ॥
ପୁତ୍ର ଦିଅ ପୁତ୍ର ଦିଅ କହି ବାରଂବାର ।
ରାଜାସନ୍ତାପ ବିନାଶ କରି ଦ୍ୱିଜବର ॥
ପୁତ୍ର ନିମନ୍ତେ କରିବେ ଯଜ୍ଞ ନରମେଧ ।
ପୁତ୍ରେକ ଦେଇ ତାହାଙ୍କ ଯଜ୍ଞ କର ସିଦ୍ଧ ।
ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ରକୁ ସେ ଯଜ୍ଞେ ଶେଷେ ଦେବେ ବଳି
ସୁଲକ୍ଷଣ ନ ପାଇଲୁଁ ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ର ଭଳି ॥
ତ୍ରିଶଲକ୍ଷ ସୁନା ଦେଇ ପୁତ୍ର ଏକ ଦିଅ ।
ସୁଖରେ ନ ଦେବ ଯେବେ ରଖି ପୁତ୍ରସ୍ନେହ ।
ବଳେ ଘେନି ଯିବୁ ଆମ୍ଭେ ରାଜା ଆଜ୍ଞାକାରୀ
ଦୂତମୁଖୁ ଏ ଦାରୁଣ କଥା ଶୁଣି କରି ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଶୋକେ ହେଲେ ବିହ୍ୱଳିତ
ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ ଦୁହେଁ ହୋଇଣ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ॥
ଯେମନ୍ତେ କି ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଯିବାବେଳ ହେଲା
ତାଙ୍କ ଚିତ୍ତରେ ନାନାଦି ଚିନ୍ତା ଉପୁଜିଲା ॥
ତହୁଁ ବୋଇଲେ ଧନେ କି ଜନେ ଏ ଜୀବନେ
ଥାଇକି ହେବ ଏ ସବୁ ଏକାପୁତ୍ର ବିନେ ॥
ଏହା ଶୁଣି ଦୂତେ ହେଲେ କ୍ରୋଧେ ଜରଜର
ତ୍ରିଶଲକ୍ଷ ସୁନାଢାଳି ଦେଲେ ଘରେ ତାର ॥
ବଳେ ବଳେ ଢାଳି ଦେଇ ପୁତ୍ରକୁ ଧଇଲେ ।
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଦ୍ୱିଜ କର ଯୋଡ଼ିଣ ବୋଇଲେ ॥
ମୋର ବଡ଼ ପୁଅ ଗୋଟି ଛାଡ଼ି ନିଅ ଆନ ।
ସେ ପୁତ୍ରଗୋଟି ମୋହର ପିଣ୍ଡର କାରଣ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କହନ୍ତି କାନ୍ଦି କରି ।
ବିହି ଲେଖିଛି ଏମନ୍ତ କର୍ମରେ ଆମ୍ଭର ॥
ଦୂତେ ବୋଇଲେ ଏ ସାନପୁତ୍ର ଗୋଟି ଦିଅ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ହୋଇଣ ଅଥୟ ॥
ବାତେ ରମ୍ଭାତରୁ ଭାଙ୍ଗି ଶୋଇଗଲା ପରି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତଳେ ପଡ଼ିଲା ଚେତା ଗଲା ବୁଡ଼ି ॥
ବୋଇଲା ମୁଣ୍ଡ ବାଡ଼େଇ ହୋଇଣ ମୁଦ୍ଗରେ ।
ସାନ ପୁଅକୁ ନ ଦେବି କେଭେ ତୁମ୍ଭ କରେ ॥
ମଝିଆ ପୁଅ ପଡ଼ିଲା ପିତାମାତା ପାଖେ ।
ବୋଇଲା ବିନୟ କରି କର ଯୋଡ଼ି ଦୁଃଖେ ॥

ଖାଇବା ସଙ୍ଗରେ କନ୍ଦଏ ଯେବେ ମାତା ।
ପୁତ୍ରକୁ ଯେବେ ବିକଣ କରେ ପୁଣି ପିତା ॥
ସର୍ବସ୍ୱ ଯେବେ ହରଣ କରନ୍ତି ନୃପତି ।
ତହିଁରେ କାହାର କିଛି ଅଛି କି ଶକତି ॥
ଏମନ୍ତ କହି ବନ୍ଦିଲା ପିତା ମାତା ପାଦ ।
ଦୂତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଚଳିଲ ନ କରି ବିଷାଦ ॥
ତହୁଁ ପୁତ୍ର ଦୁଃଖେ ସେହି ବ୍ରାହ୍ମଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ।
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ହେଲେ ପୁଣି ଅନ୍ଧ ଯେ ଅନ୍ଧୁଣୀ ॥
ଦିନେ ସେ ବିପ୍ର ପୁତ୍ରକୁ ବାଟେ ଯାନ୍ତେ ନେଇ
ଭେଟିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମହାମୁନି ॥
ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୃଗଛୁଆ ଅଛନ୍ତି ବହୁତ ।
ବହୁତ ଶିଷ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ସହିତ ॥
ଆଶ୍ରମରେ ବିରାଜନ୍ତି ସେହି ମହାମୁନି ।
ସେ ବାଟେ ଯାନ୍ତେ ସେ ଦୂତେ ଦ୍ୱିଜସୁତ ନେଇ
ରାଜଦୂତ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଋଷି ।
କିଏ ତୁମ୍ଭେ କାହିଁ ଥିଲ କାହୁଁ ଅଛ ଆସି ॥
ତୁମ୍ଭେ କି କାର୍ଯ୍ୟ କରି କହ ତାହା ମୋତେ
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ତାଙ୍କୁ ରାଜଦୂତେ ॥
ଅହେ ମୁନି ଶୁଣ ତାହା ହୋଇ ସାବଧାନ ।
ଆମ୍ଭେ ଥାଉଁ ଦୀନନାଥ ରାଜା ସନ୍ନିଧାନ ॥
ସେହି ରାଜା ଅପୁତ୍ରିକ ଆମ୍ଭେ ତାର ଦୂତ ।
ନରମେଧ ଯଜ୍ଞ କରେ ପୁତ୍ରର ନିମିତ୍ତ ॥
ଏ ବିପ୍ରପୁତ୍ରକୁ ଆମ୍ଭେ ନେଉଅଛୁଁ ଧରି ।
ଏହାକୁ ସେ ଯଜ୍ଞେ ବଳି ଦେବେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ଶୁଣି ମୁନିଙ୍କର ଚିତ୍ତେ ଉପୁଜିଲା ଦୟା ।
ସୁନ୍ଦର ସୁଲକ୍ଷଣ ଏ ବିପ୍ର ଶିଶୁ କାୟା ॥
ମୋର ପ୍ରାଣ ଯାଉ ପଛେ ଏହା ପ୍ରାଣ ରହୁ ।
ପିତା ମାତାଙ୍କୁ ଏ କିଛି କାଳ ସୁଖ ଦେଉ ॥
ଶିଶୁର ନିମନ୍ତେ ପୁଣି ଦ୍ୱିଜର ନିମନ୍ତେ ।
ଆବର ସ୍ୱାମି ନିମନ୍ତେ ଯେ ଜର୍ନ କରନ୍ତେ ॥
ତୃଣପ୍ରାୟ ମଣି ନିଜ ପ୍ରାଣକୁ ଦିଅଇ ।
ସୁଖରେ ସେ ବଇକୁଣ୍ଠ ଭୁବନେ ବସଇ ॥
ଏହିରୂପେ ମନେ ମନେ ଭାଳି ମୁନିବର ।
ବୋଇଲେ ହୋ ରାଜଦୂତେ ମୋର ବୋଲ କର
ଏ ବିପ୍ର ଶିଶୁକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ନିଅ ମୋତେ ।
ତୁମ୍ଭ ରାଜା ବଳି ଦେଉ ଯାଗ ସମାପତେ ॥
ଦେଖୁଛତ ବାଳକଙ୍କ ଏ ଦ୍ୱିଜର କୁମର ।
ସୁଖ ଭୋଗ କରିନାହିଁ ସଂସାରେ ଆବର ॥
ଏହାର ଯେ ପିତା ମାତା ଏହାର ନିମନ୍ତେ ।
ଆପଣାର ଜୀବନକୁ ଦେବେ ଯମହସ୍ତେ ॥
ଦୂତେ ବୋଇଲେ ହୋ ଦ୍ୱିଜ ତୁମ୍ଭେ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ
ଦୀନନାଥ ରାଜା ଆଜ୍ଞା ଦେଇଛି ଯେମନ୍ତ ॥
ତାହାକୁ ଛାଡ଼ି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କେମନ୍ତେ ହୋ ନେବୁ
ତୁମ୍ଭର ଦେହ ପତନ ସହ୍ୟା ନ କରିବୁ ॥
ଏହା କହି ବିପ୍ରସୁତ ନେଇ ଗଲେ ଦୂତେ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମୁନି ଗଲେ ତାହାଙ୍କ ସହିତେ ॥
ନୃପତି ପୁରରେ ମିଳିଲେ ଯାଗମଣ୍ଡପରେ ।
ଦୂତେ ଯାଇଁ ଜଣାଇଲେ ନୃପତି ଛାମୁରେ ॥
ଏ ଦ୍ୱିଜ ଗୋଷ୍ଟ ଆସିଛି ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ।
ଏ ଦ୍ୱିଜ ପୁତ୍ରକୁ ନେବ ନିଜ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ॥
ରାଜା ଶୁଣି ଭୟପାଇ ମୁନିଙ୍କି କହିଲା ।
କରଦୁଇ ଯୋଡ଼ି ପାଦେ ପଡ଼ଣ ଶୋଇଲା ॥
ବ୍ରହ୍ମାର ସମାନ ଦ୍ୱିଜ ତୁମ୍ଭେ ମୁନିବର ।
ବଳି ନ ଦେଇ ଯଜ୍ଞରେ ଯେବେ କି ମୋହର
ପୁତ୍ର ହେବ ଏ ତୁମ୍ଭର ଆଜ୍ଞା ପରମାଣେ ।
ଏ ପୁତ୍ରକୁ ସଙ୍ଗେ ନେଇ ଯିବ ମହାମୁନେ ॥
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବୋଇଲେ ହୋ ଶୁଣ ତୁ ରାଜନ ।
ଯଜ୍ଞ ଶେଷ କର ହେବ ଉତ୍ତମ ନନ୍ଦନ ॥
ଏଥିରେ କିଛି ସଂଶୟ ମନରେ ନ କର ।
ଆମ୍ଭ ଦର୍ଶନ ଅମୋଘ ଜାଣ ନୃପବର ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ନୃପତି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲା ।
ମୁନିଗଣ ନେଇ ଯଜ୍ଞ ସମାପତି କଲା ॥
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆହୁତି ଦିଅନ୍ତେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମୁନି ।
ତହୁଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁତ୍ରକୁ ସଙ୍ଗତରେ ନେଇ ॥
ଦଶପୁର ନଗ୍ରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୃହରେ ମିଳି ଏମନ୍ତ ବୋଇଲେ ॥
ଆହୋ ଦ୍ୱିଜ ଅଛ କି ହୋ ତୁମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭ ଘରେ
ମଳପ୍ରାୟ ପଡ଼ିଅଛ ଏ ଗୃହ ଭିତରେ ॥
ତୁମ୍ଭେ କିଏ ଡାକୁଅଛ କାହିଁପାଇଁ ଦ୍ୱାରେ ।
ଆମ୍ଭେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ତୁମ୍ଭଠାରେ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ସେ ବିପ୍ର ବୋଲେ ଦୁଃଖମନେ ।
କି କହିବ ମୋର ଦୁଃଖ ତୁମ୍ଭ ସନ୍ନିଧାନେ ॥

ଘରେ ପଶି ବସିଲେ ବସିଲ ଗୃହକର୍ମଗ୍ରସ୍ତ ।
ମୋ ପୁତ୍ରକୁ ଯକ୍ଷେ ବଳ ଦେବେ ନେଲେ ଧରି
ଅଛି ଅଷ୍ଟମୀ ହେଲୁଣି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆସେ ।
ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ର ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଆସିଅଛୁଁ ଏବେ ॥
କାଥ ନାଥ ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ର ଚାହିଁ ଭଲକରି ।
ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନେତ୍ରୁ ବହେ ବାରି ॥
ମୁନି ବାକ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଚକ୍ଷୁ ଫିଟିଗଲା ।
ପୁତ୍ର ନାମ ଧରି ଘରୁ ବାହାରି ଅଇଲା ॥
ସ୍ନେହଭରରେ ପୁତ୍ର ମୁଖେ ଦେଇଣ ଚୁମ୍ବନ ।
ଭୂମିରେ ଶୋଇ ଧଇଲେ ମୁନିର ଚରଣ ॥
ହେ ମୁନି ଦେଲ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭେ ଜୀବଦାନ ।
ପୁତ୍ର ଦାନ ନେତ୍ର ଦାନ କଲ ତପୋଧନ ॥
ବିପ୍ରମୁଖୁ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଏ ବଚନ ଶୁଣି ।
କଲ୍ୟାଣ କରି ମଠକୁ ଗଲେ ସେହିକ୍ଷଣି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପାଦେ ଲୟ ରଖି ସେହି ମହାଋଷି ।
ଦେବଙ୍କ ଦୁର୍ଲଭ ତପ କଲେ ତହିଁ ବସି ॥
କିଛିକାଳ ଅନ୍ତେ ହେଲ ନୃପତିର ପୁତ୍ର ।
କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ରରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ହେଲପ୍ରାୟ ଜାତ ॥
ସୁନ୍ଦର ନୃପତି ଯୋଗ୍ୟ ପୁତ୍ର ଏକ ପାଇ ।
ଆନନ୍ଦେ ପୁତ୍ର ଉତ୍ସବେ ମାତି ନରସାଇଁ ॥
ଧନ ଦାନରେ ଭଣ୍ଡାର ତୁଚ୍ଛକରି ଦେଲା ।
ଦେବ ପ୍ରାୟ ସୁଖେ ରହି ମହୀକି ପାଳିଲା ॥
ଧନ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ବିପ୍ର ପାଳଇ ଯେ ଜନ ।
ଏ ସଂସାରେ ପୁଣି ସେହି ନୁହଇ ଜନମ ॥
ନିର୍ବାଣ ମୁକତି ପାଇ ବଇକୁଣ୍ଠେ ବସେ ।
ପୁରାଣ କଥା ଶୁଣନ୍ତି ଯେ ବସି ହରଷେ ॥
କିବା ଭକତିରେ ନିତି ବସି ପଢୁଥାଇ ।
ବିପ୍ରର ମୁଖରୁ ଶ୍ଳୋକେ ଅଧେ ବା ଶୁଣଇ ॥
ନିଶ୍ଚୟ ପାଇ ଦେହାନ୍ତେ ସେ ବିଷ୍ଣୁ ମନ୍ଦିର ।
ଶଉନକ ବୋଇଲେ ହେ ସୂତ ମୁନିବର ॥
ପୂର୍ବେ କହିଥିଲ କୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ କଥା ।
କି କି ମହିମା ତାହାର କହ ହେ ସର୍ବଥା ॥
ଶୁଣି ତା ଭବ ସମୁଦ୍ରୁ ପାଇବୁ ଉଦ୍ଧାର ।
ସୂତ ବୋଇଲେ ହେ ଦ୍ୱିଜ ସଂସାରେ ଯେନର
ଭକତିରେ ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ କରୁଥାଇ ।
କୋଟି କୁଳ ଘେନି ଆସି ବିଷ୍ଣୁପୁରେ ଯାଇ

ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥି ପଡ଼ଇ ଯେବେ ବୁଧବାରେ ।
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଯୋଗ ପାଇ ସେ ଦିନରେ
କିବା ସୋମବାରେ ପଡ଼ଇ ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ।
ତହିଁରେ ଯେବେ ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ସଂଯୁତ ॥
ସେ ଯୋଗ କୋଟି କୁଳର ମୁକତି ଦିଅଇ ।
ମହା ପାତକୀ ଯେବେ କି ସେ ବ୍ରତ କରଇ ॥
ତହିଁରେ ସକଳ ପାପ ହୁଅଇ ଖଣ୍ଡନ ।
ଅନ୍ତେ ଶ୍ରୀ ହରି ଗୃହକୁ କରଇ ଗମନ ॥
କୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ଯେ ଜନ ନ କରେ ।
ନରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଅଧମ ସେହି ଏ ସଂସାରେ ॥
ଇହି ଲୋକେ ଦୁଃଖଭୋଗି ଅନ୍ତେ ନର୍କ ପାଏ ।
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତରେ ଏହି କଷ୍ଟ ପାଉଥାଏ ॥
ବର୍ଷେ ବର୍ଷେ ଏ ତିଥିକୁ ନ କରେ ଯେ ନାରୀ
ସେ ମୃତା ଦାରୁଣ ନର୍କ କୁଣ୍ଡେ ପଡେ ମରି ॥
ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ତିଥିରେ ଯେ କରଇ ଆହାର ।
ମହାନର୍କ ଭୋଗୁଥାଏ ସେ ନିରନ୍ତର ॥
ପୂର୍ବକାଳେ ଦିଲୀପ ଯେ ନୃପ ମହାରଥୀ ।
ପଚାରିଥିଲେ ବଶିଷ୍ଠ ମୁନିଙ୍କ ଏ କଥା ॥
ସେ ସକଳ ପାପହାରି କଥା କହୁଁ ଶୁଣ ।
ଦିଲୀପ ବୋଇଲେ ଆହେ ମୁନି ତପୋଧନ ॥
ଭାଦ୍ରବ ମାସରେ କୃଷ୍ଣ ଅଷ୍ଟମୀ ଯେ ତିଥି ।
ଜନମିଥିଲେ ସେ ଦିନ ଦେବ ଶ୍ରୀପତି ॥
ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ମନ ବଳୁଛି ମୋହର ।
ଯେଉଁପ୍ରଭୁ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଧର ॥
ସେ ବିଷ୍ଣୁ କପାଁ ରହିଲେ ଦେବକୀ ଉଦରେ ।
ନରରୂପେ ଜନମିଲେ କପାଁ ଏ ମହୀରେ ॥
ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି କହିଲେ ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ସୁଖ ଭୋଗ ଛାଡ଼ି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥
ମହୀ ମଣ୍ଡଳେ ଜନମ ହୋଇଲେ କପାଇଁ ।
ସେକଥା ଗୋଷ୍ଠା ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହୁଛି ବୁଝାଇ ॥
ପୂର୍ବେ ଥିଲେ କଂସଆଦି ଦୁଷ୍ଟ ରାଜା ଯେତେ
ତାଙ୍କ ଦୁଷ୍ଟ ପଣେ ପୃଥ୍ୱୀ ଦେବୀ ପୀଡ଼ା ପାନ୍ତେ
ନ ସହି ପାରି ତାହାଙ୍କ ପାଦଭର ମହୀ ।
କଂସ ରଜାର ଯେ ଦୂତେ ମଦେ ଗର୍ବବହି ॥
ତାଡ଼ନା ଅବମାନନା ଦେବାରୁ ବହୁତ ।
ଦେହି ବିବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶିଲ ଭୟରେ ଚକିତ ॥

ପଡୁଟବଳେ ଭ୍ରମିଲ ତା ନୟନ ଯୁଗଳ ।
ଲୋତକ ଜଡ଼ିଲ ତାହାର ବଦନ ମଣ୍ଡଳ ॥
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ପଳାଇଲା ଅତି ବେଗେ ମହୀ ।
ଦେବ ମହେଶ୍ୱର ବିଜେ କରୁଛନ୍ତି ଯହିଁ ॥
ବୃଷଭଧ୍ୱଜଙ୍କୁ ତହିଁ କରି ଦରଶନ ।
ନାଥ ନାଥ କହି ଉଚ୍ଚେ କଲେ ସେ ରୋଦନ
ପୃଥ୍ୱୀ କାନ୍ଦନ୍ତେ ତା ଦେଖି ଦେବଦେବ ହର
କ୍ରୋଧ ଯୋଗୁଁ ତାହାଙ୍କର କମ୍ପିଲା ଅଧର ॥
ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଆଉରି ପାର୍ବତୀଙ୍କି ଘେନି ।
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଯାଇଁ ଆହେ ପଦ୍ମଯୋନି ॥
ତୁମ୍ଭେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ କର ଯା ବିଚାର ।
ଯେମନ୍ତେ ମରିବ ଦୁଷ୍ଟ ସେ କଂସ ଅସୁର ॥
ମହାଦେବଙ୍କର କଥା ଶୁଣି ପ୍ରଜାପତି ।
କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ରେ ମିଳିଲେ ଯହିଁ ଶ୍ରୀପତି ॥
ଅନନ୍ତ ନାଗ ଉପରେ ଶୋଇଛନ୍ତି ଜଦେ ।
ହଂସ ଚଢ଼ି ଗଲେ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଦେବବୃନ୍ଦେ
ଶ୍ରୀହରି ପାଖକୁ ଯାଇ କୋମଳ ମଧୁରେ ।
କର ଯୋଡ଼ି ସ୍ତୁତି କଲେ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପୟରେ
ପ୍ରଣାମ କରି ବୋଇଲେ ହେ କମଳନେତ୍ର ।
ହେ ହରି ତୁମ୍ଭେ ପରମ ଆତ୍ମା ଯେ ପବିତ୍ର ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଶିବ ସହିତରେ ଆମ୍ଭେ ଦେବଗଣ ।
ତୁମ୍ଭ ଅଭୟ ଚରଣେ ପଶିଲୁଁ ଶରଣ ॥
ତୁମ୍ଭେ ପୁଣି ଜଗତକୁ ପାଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ।
ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ ଶରଣ ପଶିଲୁଁ ଅଚ୍ୟୁତ ॥
ଦେବଙ୍କ ସ୍ତୁତି ବଚନ ଶୁଣି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ବୋଇଲେ କିପାଇଁ ମୁଖ ଦିଶୁଛି ମଳିନ ॥
ଏତେ କଷ୍ଟେ ତୁମ୍ଭେ କିମ୍ପା ଆସିଛ କିପାଇଁ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବ୍ରହ୍ମା ଆଗ ହୋଇ ॥
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସକଳ ଲୋକେ କରନ୍ତି ଭାବନା ।
ସକଳ ଦେବେ କରନ୍ତି ତୁମ୍ଭ ଆରାଧନା ॥
ତୁମ୍ଭେ ଦେବ ଦେବରାୟ ଜଗତର ନାଥ ।
ଯେ କାମନ୍ତେ ଆସିଅଛୁଁ ତୁମ୍ଭର ଅଗ୍ରତ ॥
ତାହା କହୁଅଛୁଁ ଶୁଣ ଆରତ ଭଞ୍ଜନ ।
ଦୁଷ୍ଟ କଂସ ଅସୁର ଯେ ମଥୁରା ରାଜନ ॥
ମହାଦେବଙ୍କୁ ମନାଇ ପାଇଅଛି ବର ।
ତିନିଭୁବନେ କାହାକୁ ନ କରେ ଖାତର ॥

ହରଙ୍କ ବରପ୍ରସାଦେ ହୋଇ ଉନମତ୍ତ ।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହାର ଅହନ୍ତା ॥
ତିନି ଭୁବନ ଲୋକଙ୍କୁ ପାଦରେ ଲୋଟାଇ ।
ମହୀ ତାର ପାଦ ଭାର ସହି ନ ପାରଇ ॥
ତା ପାଦ କର ଆଘାତେ ମହାପୀଡ଼ା ପାଇ ।
ତ୍ରାହି କରି ତ୍ରାହି କରି ଦେବ ସର୍ବଗ୍ରାହୀ ॥
ପୂର୍ବେ ତାକୁ ଯେତେବେଳେ ଦେବଦେବ ହର
ବର ଯାଚିଲେ ଠକିଲା ତାହାଙ୍କୁ ଅସୁର ॥
ବୋଇଲା ଭଣଜା ହାତେ ହେଉ ମୋହର ମରଣ ।
ଯେବେ ହୋଇଥିବ ସେହି ଦେବ ନାରାୟଣ ॥
ତା ବିନୁ କାହିଁରେ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ହେବ ନାହିଁ
ଶଙ୍କର ସେଠାରୁଁ ଗଲେ ହେଉ ହେଉ କହି ॥
ଏ କାରଣୁ ଆହେ ଦେବ ସ୍ୱୟଂ ଯାଇ ତୁମ୍ଭେ
ଦେବକୀ ଦେବୀ ଜଠରେ ଉପୁଜିବ ଯେବେ ॥
ନନ୍ଦର ଘରେ ବଢ଼ିବ ଗୋପପୁରେ ଯାଇଁ ।
ତେବେ ସେ ଦୁଷ୍ଟ ଅସୁର ମରିବେ ଗୋସାଇଁ
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ନାରାୟଣ ।
ମହାଦେବଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ମୋ ବଚନ ଶୁଣ ॥
ପାର୍ବତୀଦେବୀଙ୍କି ଦିଅ ବରଷକ ପାଇଁ ।
ତହୁଁ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦାଧର ଲକ୍ଷ୍ମୀସାଇଁ ॥
ଜଗତ ରକ୍ଷା କାରଣୀ ଦେବୀ ଯେ ପାର୍ବତୀ ।
ତାହାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତେ ଘେନି ମଥୁରା ଚଳନ୍ତି ॥
ଆପେ ରହିଲେ ଦେବକୀ ଦେବୀର ଜଠରେ
ପାର୍ବତୀଦେବୀ ରହିଲେ ଯଶୋଦା ଉଦରେ ॥
ନବମାସ ନବଦିନ ଅନ୍ତେ ଭାଦ୍ରମାସେ ।
କୃଷ୍ଣପକ୍ଷର ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥି ଦିବସେ ॥
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ସେହିଦିନ ରାତି ଅଧେ ।
ଉତ୍ତାନେ ପଡ଼ିଲେ ପ୍ରଭୁ ଭୂତଳର ମଧ୍ୟେ ॥
ମେଘ ଗରଜଇ ଘୋର ବିଜୁଳି ମାରଇ ।
ଅନ୍ଧାରରେ କିଛି ବାଟ ଘାଟ ନ ଦିଶଇ ॥
ଝିପିରି ଝିପିରି ମେଘ ଶୀତଳ ପବନ ।
ଏଣୁ ଯେ ନିଦ୍ରା ଘାରିଛି ସବୁରି ନୟନ ॥
ବସୁଦେବର ଆତ୍ମଜ ରୂପେ ହୋଇଲେ ଜାତ ।
ଏ ବେଳେ ଗୋପ ନନ୍ଦରେ ପାର୍ବତୀ ସମ୍ଭୂତ
ନନ୍ଦ ଭାରିଯା ଯଶୋଦା ବଇରାଟୀ ଗର୍ଭେ ।
ଆନକ ଦୁନ୍ଦୁଭି ନାମଧାରୀ ବସୁଦେବେ ॥

(ବସୁଦେବ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।)

ବାସୁଦେବେ ବସୁଦେବ ନିଜ କୋଳେ ଧରି ।
ବିଦ୍ୟୁତ ଆଲୋକେ ଯାଏ ଦଗ ଅନୁସରି ॥
ଅନନ୍ତ ଫଣାରେ ବର୍ଷା ଜଳ ନିବାରଇ ।
ଧାମଇଁ ଯମୁନା ନଈ ପାର ହେବା ପାଇଁ ॥

ଦେବକୀ ଗର୍ଭୁ ଜନମି ପଡିଲେ ଭୂମିରେ ।
ବସୁଦେବ ଗୃହୁଁ ଦେଲେ ଏମନ୍ତ ବେଳରେ ॥
ନାଭି ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତ ପଦ୍ମପ୍ରାୟେ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ।
ନେତ୍ର ଭୁଜ ପଦ୍ମପତ୍ର ପ୍ରାୟେ ମନୋହର ॥
ପଦ୍ମ ପ୍ରାୟେ ନେଳ କର ପଲ୍ଲବ ଦଶନ ।
ପୁତ୍ରକୁ ଦେଖି ମନରେ ଆନନ୍ଦ ହୁଅଇ ॥
କଂସ ଅସୁର ଭୟରେ ହୋଇଣ ତରସ୍ତ ।
ଦେବକୀ ବୋଇଲେ ବସୁଦେବଙ୍କୁ ହେ ନାଥ
ନଇ ସାଙ୍ଗି ଯଶୋଦାକୁ ପୁତ୍ରଗୋଟି ଦେଇ ।
ତାହାର କନ୍ୟାକୁ ବେଗେ ଆଣ ପାଲଟାଇ ॥
ତାହାର ମୁଖୁଁ ଏକଥା ବସୁଦେବ ଶୁଣି ।
ପୁତ୍ରକୁ କୋଳେ ଘେନିଣ ଉଠିଲେ ତକ୍ଷଣି ॥
ଗୋପ ମଥୁରା ମଝିରେ ଯମୁନା ବହଇ ।
ପୁତ୍ର ଘେନି ବସୁଦେବ ଯାନ୍ତେ ବେଗ ହୋଇ
ବାଟେ ଦେଖିଲେ ଯମୁନା ଖାଏ ଦୁଇକୂଳ ।
ଘୋର ଗମ୍ଭୀର ଗର୍ଜନ ନାଦ କଲ କଲ ॥
ସୂଅ ଭଉଁରୀ ଫେଣରେ ମହା ଭୟଙ୍କର ।
ଦେଖି ବସୁଦେବ ଅତି ଦୁଃଖରେ କାତର ॥
ପୁତ୍ର ଚିନ୍ତାରେ ବିଳାପ କରଇ ବହୁତ ।
କି କରିବି କେଣେ ଯିବି ନ ଦିଶଇ ପଥ ॥
ଆହ୍ଲାଦେ ଦଇବ ମୋର ସରିଲା ସମ୍ପତ୍ତି ।
କଂସ ଜାଣିଲେ ପଡିବ ନିଶ୍ଚୟେ ବିପତ୍ତି ॥
ଏ ପୁତ୍ରର ପ୍ରାଣଗୋଟି ରହିବ କେମନ୍ତେ ।
ଯମୁନା ନଦୀ ବଇରୀ ହେଲା ମୋର ପଥେ ॥
ନନ୍ଦ ମନ୍ଦିରେ ଯିବାକୁ ବାଟ ନାହିଁ ଆଉ ।
କେବଳ ଏଥକୁ ମହା ଦେବି ମହାବାହୁ ॥
ବିପଦଭଞ୍ଜନ ସେହି ଗଜ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
ପୁତ୍ରକୁ ରଖିବେ ସେହୁ ପଶିଲେ ଶରଣ ॥
ପିତାର ମନର କଥା ଜାଣି ଭବଗ୍ରାହୀ ।
ମାୟା କରିଥିଲେ ମନ ବଢିବାର ପାଇଁ ॥
ତହୁଁ ବସୁଦେବ ନଦୀକୂଳେ ରହି ସ୍ନେହେ ।
ଭଣ୍ଡାଏ ପାଣି ଯମୁନା ନଦୀରେ ଯେ ବହେ ॥
ବାଲି ଦିଶଇ ଦେଖିଣ ବସୁଦେବ ମନ ।
ଯିବାପାଇଁ ଉଦବେଗେ ହେଲା ଛନ ଛନ ॥
ଜଳରେ ପଶନ୍ତେ ମାୟା କଲେ ମାୟାଧର ।
ପିତାର କୋଳରୁ ଖସି ପଡିଲେ ଜଳର ॥

ହା ପୁତ୍ର ହା ପୁତ୍ର କହି ବସୁଦେବ ଶୋକେ ।
ଡାକ୍ତାଇଲେ ଆପଣାର ଅଙ୍ଗକୁ କୋତକେ ॥
ଚକିତ ହୋଇ ରହିଲା କାତର ଚିତ୍ତ ।
ଶିରେ କର ଡାଳି ବୋଲେ କର୍ମ ମୁଁ ନ ମଲି
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ କରିଥିଲି ମହାପାପ କେତେ ।
ଭୁଞ୍ଜଇ ସିନା ମୁଁ ଆଜ ତାର ଫଳ ଏତେ ॥
ଆହ୍ଲାଦେ ଦଇବ ତୋର ଦୟା ନାହିଁ ଟିକେ ।
ଏମନ୍ତେ କାନ୍ଦି ଜଳରେ ଉଣ୍ଡାଳେ ହାତକେ
ମୁଖରେ ବୋଲଇ ଆହେ ଜଗତର ନାଥ ।
ଶରଣ ପଶିଲି ରଖ ରଖ ମୁଁ ଅନାଥ ॥
ଏ ପୁତ୍ର ଗୋଟିକ ମୋର ରଖ ରଖ ହରି ।
ଦେବାଧି ଦେବରାୟ ହେ ପ୍ରଭୁ ଦଇତାରି ॥
ମୋ ଜୀବନ ଯାଉ ପଛେ ରହୁ ପୁତ୍ର ପ୍ରାଣ ।
ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ନାଥ ପ୍ରଭୁ ହେ ଆରତତ୍ରାଣ ॥
ପିତାର ବିକଳ ସହି ନ ପାରି କଂସାରି ।
କୃପାକରି କ୍ଷଣକରେ ଜଳକ୍ରୀଡା ସାରି ॥
ପିତା ହସ୍ତରେ ରହିଲେ ଆପେ ଆପେ ଆସି ।
ଶୁଣି ଆପଣେ ବସୁଦେବ ମନେ ହୋଇ ଖୁସି ॥
ପୋଛି ପାଞ୍ଛି ଦେଇ ଦେଖେ ବଢିଅଛି ସୂଅ ।
କୁତେ ମୋଟ ହେଲା ବସୁଦେବର ହୃଦୟ ॥
ତର ତର ହୋଇ ବେଗେ ନଦୀପାର ହେଲେ
ଗୋପ ନଗରେ ନନ୍ଦର ଗୃହେ ପହୁଞ୍ଚିଲେ ॥
ଯଶୋଦାକୁ ପୁତ୍ର ଦେଇ କନ୍ୟା ତହୁଁ ଆଣି ।
ଆପଣା ଘରେ ମିଳିଲେ ରାତି ଥାଉଁ ପୁଣି ॥
ଦେବକୀକି କନ୍ୟା ଦେଇ ହୋଇଲେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ
ଦେବକୀ ପ୍ରସବ କଲା ଜାଣିପାରି ଦୂତ ॥
କଂସର ସମ୍ମୁଖରେ ଧାଇଁ ଯାଇଁ ଜଣାଇଲେ ।
ଦେବଶତ୍ରୁ କଂସ ତାଙ୍କୁ ଏମନ୍ତ ବୋଇଲେ ॥
ପୁତ୍ର କି ଦୁହିତା ତାହା କହ ଜାଣି ଆସି ।
ଝିଅ ବୋଲି କହିବାରୁ କଂସ ମହାଦୋଷୀ ॥
ବୋଇଲା ତା ଘେନି ଆସ ମୋପାଶକୁ ବେଗେ
ଧାଇଁ ଯାଇଁ ମିଳିଲେ ସେ ଦେବକୀର ଆଗେ
କନ୍ୟାକୁ ତାଠାରୁ ବଳେ ଆଣିଲେ ଛଡାଇ ।
ଦେବଶତ୍ରୁ କଂସ ଆଗେ ଥୋଇଦେଲେ ନେଇ
ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ପ୍ରତାପୀ ସେହି କଂସ ମହାରାୟ ।
ସେ କନ୍ୟାକୁ ଗୃହୁଁ ଚଢେ ଉପୁଜିଲା ଭୟ ॥

ଶୁଦ୍ଧ କାଞ୍ଚନ ପରାୟେ ବର୍ଣ୍ଣ ତାର ହୋଇ ।
ମୁଖର ଶୋଭା ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଚନ୍ଦ୍ରହୁଁ ଉଜ୍ଜଳ ॥
ହୀରକ ବଜୁଳି ପ୍ରାୟେ ତା ନୟନ ଛଟା ।
ଦେଖି ବିଚାରିଲ ଏ ମୋ ଜୀବନର କଣ୍ଟା ॥
ଏମନ୍ତ ଭାଳି ହସିଲ ଅସୁର ରାଜନ ।
ବୋଇଲା ଏହାକୁ ଏଥୁ କାଅ ରେ ବନ୍ଧନ ॥
ଶିଳା ଉପରେ କଚାଡ଼ି ନେଇ ଏହା ପ୍ରାଣ ।
ଅସୁରଗଣ ନୃପତି ଆଦେଶ ପାଇଣ ॥
କନ୍ୟାକୁ ଶିଳା ଉପରେ କଚାଡ଼ିଲ ଯେବେଳେ ।
ବେଢ଼ି ଅଛନ୍ତି ଅସୁରେ ସେହି ଶିଳା ତଳେ
ବିଜୁଳି ପ୍ରାୟେ ଉଠିଲେ ଗଗନେ ଗଉରୀ ।
ଦେଖି ଚକିତ ହୋଇଲା କଂସ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ବିଜୁଳୀକି ଧରିବାକୁ କାହାର ଶକତି ।
ଅସୁରେ ଚଟକା ହୋଇ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଚାହାନ୍ତି ॥
ଗଗନେ ଥାଇଁ ବୋଇଲେ ସେ ଦେବୀ ଗଉରୀ
ଆରେ କଂସ ଦୁଷ୍ଟ ପଣେ ଲୋଡ଼ୁ ମୋତେ ମାରି
ତୋହର କି ବା ବଳ କେତେ ତୁ ମାରିବୁ ମୋତେ
ଯେ ତୋତେ ମାରିବ ସେହି ଅଛଇ ଗୁପତେ ॥
କହୁଅଛି ତାହା ତୁହି ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
ନନ୍ଦର ମନ୍ଦିରେ ଯାଇଁ ରହିଲା ଗୋପନେ ॥
ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି କହନ୍ତି ଦିଲୀପ ଶୁଣନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ କହି ମନ୍ଦିରେ ଗଲେ ଭଗବତୀ ॥
ଦେବୀଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି କଂସରାଏ ।
ପୂତନା ଭଗିନୀ ମୁଖ ଚାହିଁ କହେ ଭୟେ ॥
ନନ୍ଦ ମନ୍ଦିରକୁ ତୁହି ଯାଇ ଏହିକ୍ଷଣି ।
କପଟେ ତାର ପୁତ୍ରକୁ ମାରି ଲେ ଭଉଣି ॥
ଯାହା ତୁ ମାଗିବୁ ତାହା ଦେବଇଁ ମୁଁ ତୋତେ
ମୋର ଶତ୍ରୁ ମାରିବାକୁ ଯାଅ ଯା ତୁରିତେ ॥
କଂସ ଆଜ୍ଞାରେ ଗୋପକୁ ଅସୁରୁଣୀ ଗଲା ।
କପଟେ ଅତି ସୁନ୍ଦରୀ ରୂପକୁ ଧଇଲା ॥
କାଳ କୂଟ ଗରଳକୁ ଦୁଇସ୍ତନେ ଭରି ।
ନନ୍ଦର ମନ୍ଦିରେ ଯାଇଁ ମିଳିଲା ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲେ ତାକୁ ଗୋପ ଗଉଡୁଣୀ ।
ନନ୍ଦପୁତ୍ରକୁ କୋଳରେ ଧରି ଅସୁରୁଣୀ ॥
କ୍ଷୀର ଦାନେ ପ୍ରାଣ ହରି ସଦଗତି ପାଇ ।
କ୍ଷୀରସଙ୍ଗତରେ ତାର ପ୍ରାଣ ହରି ନେଇ ॥

ତହୁଁ ପ୍ରଭୁ ଶକଟକୁ ପାଦେ ମର୍ଦ୍ଦିଲେ ।
ତୃଣାବର୍ତ୍ତ ଆଦି ଯେତେ ଅସୁର ନାଶିଲେ ॥
କାଳୀୟ ନାଗ ନାଗୁଣୀ ଦର୍ପକୁ ଦଳିଲେ ।
ତହୁଁ ଯାଇଁ କଂସପୁରେ ମଲ୍ଲଙ୍କୁ ମାଇଲେ ॥
ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ପ୍ରତାପୀ କଂସ ଅସୁରେ ବିନାଶି ।
ରହିଲେ ମଥୁରା ପୁରେ ପ୍ରଭୁ ବ୍ରହ୍ମରାଶି ॥
କୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମ ଦିନ ବ୍ରତ କହିଲି ରାଜନ ।
ଶୁଣିଲେ ସକଳ ପାପ ହୁଅଇ ଦହନ ॥
କଲେ କେତେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ ତାହା ମୁଁ ନ ଜାଣେ
ଏ ବ୍ରତ କରନ୍ତି ଯେଉଁ ନରନାରୀ ଗଣେ ॥
ଇହଜନମେ ଅତୁଳ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପାନ୍ତି ।
ଧର୍ମ କାମ ଅର୍ଥକୁ ଯେ ମନରେ ବାଞ୍ଛନ୍ତି ॥
ସେ କେବେ ତୃତୀୟା ଷଷ୍ଠୀ ଅଷ୍ଟମୀ ଯେ ତିଥି
ଆବର ଯେ ଏକାଦଶୀ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥି ॥
ଏ ତିଥି ମାନଙ୍କେ ପୁଣି ଯେ ବ୍ରତ ପଡ଼ିବ ।
ପୂର୍ବ ତିଥି ବିଦ୍ଧା ପଡ଼ିଲେ ଯେ ନ କରିବ ॥
ସପ୍ତମୀ ଯୁକ୍ତ ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥି ବରଜିବ ।
ନକ୍ଷତ୍ର ନବମୀ ଯୁକ୍ତ ଅଷ୍ଟମୀ ପାଳିବ ॥
କିଞ୍ଚିତ ଅଷ୍ଟମୀ ଯେବେ ଉଦୟକୁ ପାଇ ।
ଦିନ ରାତି ଯାକ ପୁଣି ନବମୀ ହୁଅଇ ॥
ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମାତ୍ର ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ପାଇଲେ ।
ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଷ୍ଟମୀ ବୋଲି ଜାଣିବ ତା ଭଲେ ॥
ବୁଧବାରେ କିବା ସୋମବାରେ ହେ ରାଜନ ।
ରୋହିଣୀ ଯୁକ୍ତ ଅଷ୍ଟମୀ ଯେବେ ସେହି ଦିନ ॥
ହେଲେ ସେ ଆଉ କରିବ କିପାଁ କୋଟିବ୍ରତ ।
ବୁଧବାରେ କିବା ସୋମବାରେ ଯେ କିଞ୍ଚିତ ॥
ଅଷ୍ଟମୀ ପାଇ ତଦନ୍ତେ ନବମୀ ହୁଅଇ ।
ଶତ ବରଷେ ସେ ଦିନ ଗୋଟା ନ ମିଳଇ ॥
ନକ୍ଷତ୍ର ନ ପାଇଲେ ଯେ ବ୍ରତ ନ କରିବ ।
କେବଳ ନବମୀଯୁକ୍ତ ଅଷ୍ଟମୀ ତେଜିବ ॥
ସପ୍ତମୀବିଦ୍ଧା ଅଷ୍ଟମୀ ରୋହିଣୀ ସଂଯୋଗେ ।
ବ୍ରତ ଉପବାସ କରିପାରି ଏହି ଯୋଗେ ॥
କୃଷ୍ଣ ଅଷ୍ଟମୀ ଯେବେ କି ନବମୀ ତିଥିରେ ।
କଳାକାଷ୍ଠା ମୁହୂର୍ତ୍ତେକ ପାଇଁ ସେ ଦିନରେ ॥
ଅଷ୍ଟମୀ ତିଥିର ବ୍ରତ ସେ ଦିନ କରିବ ।
ସପ୍ତମୀଯୁକ୍ତ ଅଷ୍ଟମୀ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ଜାଣିବ ॥

ନବମୀ ସପ୍ତେକ୍ଷ ବୁଧବାରେ ସୋମବାରେ ।
ସନ୍ତୁଲ ତେବେ ନସ୍ତ ନୋଟ କୁଳକୁ ଉଦ୍ଧାରେ ॥
ସପ୍ତମୀ ସହିତ ଯେବେ ଅଷ୍ଟମୀକ ବଟନ୍ତି ।
ସୁଗନ୍ଧ ଯୁକ୍ତ ଗଙ୍ଗା ଜଳଘଟ ମଧ୍ୟ ॥
ତେସନ ତ୍ୟାଗ କରିବ ସେହି ଅଷ୍ଟମୀକ ।
ସୋପାଦ ହିଅନ୍ତି ଯେହ୍ନେ ସେ ଘଟ ନ ରଖି ।
ଦନ୍ଧୁଇ କହୁଲେ କଏ କରନ୍ତୁ ଏ ବ୍ରତ ।
କେମନ୍ତେ ପ୍ରକାଶ ହେଲ କୁହ ପୁରୋହିତ ॥
ଏ ବ୍ରତ କଲେ କି ଫଳ କି ପୁଣ୍ୟ ହୁଅଇ ।
ଆଚିହ ମହାମୁନି ତାହା କହନ୍ତୁ ବୁଝାଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ରାଜନ ।
ନୃପତି ଏ ଥିଲ ତାର ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ॥
ମହା ମହା ପାପରେ ତା ଦିନକାଳ ଯାଏ ।
ଅଗମ୍ୟାସ୍ତ୍ରିରେ ଗମନ ନିତ କରୁଥାଏ ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣର ସୁନାଚୋରି କରଇ ଆବର ।
ସୁବ୍ରତେ ମନକୁପ୍ତ ନୁହଇ ତାହାର ॥
ଆପେ ଜୀବ ମାରି ମାଂସ ଖାଉଥାଇ ନିତ ।
ସେ ମୁଣି ଏମନ୍ତ ପାପୀ ଥିଲ ହୋ ନୃପତି ॥
ଗୃଣ୍ଡାଳ ପତିତଜନ ସଙ୍ଗେ ତାର ସଙ୍ଗ ।
ଜୀବ ବଧରେ ତାହାର କଉତୁକ ରଙ୍ଗ ॥
ଏକଦିନେ ମୃଗୟାକୁ ଗଲ ସେ ନୃପତି ।
ପଶିଲ ଘୋର ଅରଣ୍ୟେ କାହ୍ନି ତାର ଜାତ ॥
ସଙ୍ଗତେ ଅଛନ୍ତି ତାର ଥାଟ ଯେ ବହୁତ ।
ମହାବଳ ବାଘ ଗୋଟା ଦେଖି ନରନାଥ ॥
ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ କହିଲ ବେଢି ରହ ଚଉପାଶ ।
ଯା ଆଗେ ଜନ୍ତୁ ମଳାଇ ଯିବ ସେହି ନାଶ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ନିର୍ବନ୍ଧେ ଜଗିଲେ ।
ସେ ବାଘ ଗୋଟାକୁ ବାଟ ଛାଡଣ ନ ଦେଲେ ॥
ବାଘ ନୃପତିର ବାଟ ଦେଇ ପଳାଇଲ ।
ଲଜ୍ଜ ପାଇ ରଜା ପଛେ ପଛେ ଗୋଡାଇଲ ॥
ବ୍ୟାଘ୍ରକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ବଳନ୍ତି ତା ମନ ।
କ୍ଳେଶ ଦୁଃଖ କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ସହଇ ରାଜନ ॥
ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟେ ଯମୁନା ତଟରେ ମିଳିଲ ।
ସେ ଦିନ ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତ ପଡଥିଲ ॥
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲ ପୁଣି ।
ଭାଦ୍ରମାସ ହରିଜନ୍ମଦିନ ନୃପମଣି ॥
ଦେଖିଲ ସେଠାରେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର କନ୍ୟା ମିଳ ।
ନାନାପ୍ରକାର ସୁଗନ୍ଧ ଫୁଲ ଫଳ ତୋଳ ॥
ଧୂପ ଦୀପ କୁଙ୍କୁମାଦି ନାନା ଉପହାର ।
ନଇବେଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାଢି ନାନାଦି ପ୍ରକାର ॥
ଯମୁନା କୂଳରେ ବ୍ରତ କରୁଛନ୍ତି ବସି ।
ଏ ବ୍ରତ ଦେଖି ନୃପତି ମନକୁ ଆକର୍ଷି ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଇଲ ସ୍ତ୍ରୀଗଣଙ୍କୁ ଅନାଇ ।
ଅଦ୍ଭୁତ ଏ ମୋ ପ୍ରାଣ ବାହାରି ଯିବଇଁ ॥
ସ୍ତ୍ରୀଏ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଅପାପୀ ପୁରୁଷ ।
ଆଜ ଶ୍ରୀହରିର ଜନ୍ମ ଅଷ୍ଟମୀ ଦିବସ ॥
ଏହି ବ୍ରତ ଦିନ ଜାଣ ଭୋଜନ ନିଷେଧ ।
ଅଭକ୍ଷ୍ୟ ଯେସନ କାକ ଗୃଧ୍ର ଗୋରୁ ଗଧ ॥
ତେସନ ଅଭକ୍ଷ୍ୟ ଜାଣ ବ୍ୟଞ୍ଜନାଦି ଅନ୍ନ ।
କୃଷ୍ଣଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ଦିନ ଯେ କରେ ଭୋଜନ ॥
ଦେହେ ପ୍ରାଣ ଥାଇ ଯେ ନ କରେ ଏ ଉପାସ ।
ଦେହାନ୍ତେ କରେ ତାହାର ଭୁବନରେ ବାସ ॥
ତା ବଂଶରେ ପିତୃ ଲୋକେ ନ ପାନ୍ତି ଯେ ପାଣି
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୁଖୁଁ ନୃପତି ଏ ବଚନ ଶୁଣି ॥
କିଛି ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ବସ୍ତ୍ର ତାଙ୍କ ଠାରୁଁ ଆଣି ।
ଭକତରେ ବ୍ରତ ବସି କଲ ନୃପମଣି ॥
ବ୍ରତ ପ୍ରସାଦେ ନୃପତି ବଇକୁଣ୍ଠେ ଗଲ ।
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଆଦି ପିତୃଗଣ ସଙ୍ଗେ ନେଲ ॥
ମଥୁରା ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ମୁଖ ଦର୍ଶନେ ଯେ ଫଳ ।
ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତେ ଜନ ପାଇ ସେ ସକଳ ॥
ଦ୍ୱାରକା ହରି ଦର୍ଶନେ ଯେ ଫଳ ମିଳଇ ।
ଦରିଦ୍ର ଜନ ଏ ବ୍ରତ କଲେ ତାହା ପାଇ ॥
ଦ୍ୱିଜ ଗୋପୀନାଥ କହେ ହରି ବ୍ରତ ସାର ।
ଏ ବ୍ରତ କରି ତୁମ୍ଭେ ସଂସାରୁ ନିସ୍ତର ॥
ଏ ବ୍ରତ ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରଧାନ ଅଟଇ ।
ଏହା ପ୍ରସାଦେ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ ମିଳଇ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ବ୍ରତମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଦ୍ୱିଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ତ୍ରିଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଏକାଦଶୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ଶଉନକ କହିଲେ ହେ ମହାମୁନି ସୂତ ।
କୃପାକର କହ ମୋତେ ବିପ୍ରର ମହାତ୍ମ୍ୟ ॥
ସୂତ ବୋଇଲେ ହେ ମୁନି ଶଉନକ ଶୁଣ ।
ସକଳ ବର୍ଣ୍ଣର ଗୁରୁ ଅଟଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ॥
ସାକ୍ଷାତେ ଦେବାଧି ଦେବ ନାରାୟଣ ସେହି ।
ଏଣୁ ସମସ୍ତେ ତାହାଙ୍କୁ ଭୂଦେବତା କହି ॥
ହରି ବୁଦ୍ଧିରେ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ନମଇ ଯେ ଜନ ।
ବଢଇ ତାର ସମ୍ପଦ ଆଦି ଧନ ଧାନ୍ୟ ॥
ଗର୍ବ କରି ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ପ୍ରଣାମ ନ କରେ ।
ଶ୍ରୀ ହରି ତା ଶିର ଛେଦ ସନ୍ତି ଚକ୍ରରେ ॥
ଦୋଷୀ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ହିଂସାରେ ଯେ ଜନ ଦଣ୍ଡଇ ।
ଏ ସଂସାରେ ବିଷ୍ଣୁଦ୍ରୋହୀ ହୋଇ ସେହି ଥାଇ
ଦେହାନ୍ତେ ଯାଇ ଦାରୁଣ ନର୍କ ଭୋଗ କରେ ।
ମାଗୁଥିବା ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ଦେଖି କୋପ ଭରେ ॥
ଗାଳି ମନ୍ଦ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ତର୍ଜି ଛାଡଇ ।
ତପତ ଛୁରୀରେ ଯମ ତା ଆଖି ଫୋଡଇ ॥
ଯେଉଁ ମୂଢ ନରାଧମ ବିପ୍ର ନିନ୍ଦା କରେ ।
ତପତ ଜିହ୍ୱା ତା ମୁଖେ ଯମଦୂତ ଭରେ ॥
ତପୋଧନ ବିପ୍ର ଯାର ଗୃହରେ ଭୁଞ୍ଜଇ ।
ଦେବଙ୍କ ଭୋଜନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭୁଞ୍ଜିବାର ହୋଇ ॥
ବିପ୍ର ପାଦୋଦକରୁ ଯେ ବିନ୍ଦୁଏ ଗ୍ରହଇ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଆଦି ପାପ ତାର ନାଶ ଯାଇ ॥
ବିପ୍ରପାଦ ଧୁଅଇ ଯେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ ।
ସତ କଥା କହୁଛି ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ ॥
ସବୁ ପାତକୁ ମୁକତ ହୁଅଇ ସେ ଜନ ।
ଅପୁତ୍ରୀ ଯେବେ ମଢ଼ୁଛି ନାଶ କାତଦନ ॥
ଦ୍ୱିଜ ପାଦୋଦକ ସେବା କରେ ଭକତିରେ
ଜୀବ ବତ୍ସା ପୁତ୍ରବତୀ ହୁଏ ସେ ସଂସାରେ ॥
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ତୀର୍ଥ ଯାକ ସାଗରେ ଅଛଇ ।
ଏହା ଛଡା ତହିଁ ଯେତେ ତୀର୍ଥ ରହିଥାଇ ॥
ଯେ ସବୁ ତୀର୍ଥ ଦ୍ୱିଜର ପାଦ ଯୁଗଳରେ ।
ଦ୍ୱିଜ ପାଦୋଦକ ପଡେ ଯାର ମସ୍ତକରେ ॥
ସବୁ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ କଲା ଫଳ ସେହି ପାଇ ।
ସବୁ ପାତକରୁ ପୁଣି ମୁକତ ହୁଅଇ ॥
ତପୋଧନ ଶଉନକ ତୁମ୍ଭେ ଏତିକି ଶୁଣ ।
ବିପ୍ର ପାଦୋଦକ ସର୍ବ ପାପ ବିମୋଚନ ॥
ତାର ମହିମାର ଅଛି ଯେଉଁ ଇତିହାସ ।
କହୁଅଛି ଦ୍ୱିଜବର ତାର ସବିଶେଷ ॥
ଭୀମ ନାମେ ଶୂଦ୍ରଥିଲା ପୂର୍ବେ ଯେ ଦ୍ୱାପରେ ।
ସହସ୍ରେକ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ସେହି ପୁଣି କରେ ॥
ବଇଶ୍ୟ ବୃତ୍ତି ତାହାର ଜୀବିକା ଅଟଇ ।
ଅତି ନିଷ୍ଠୁର ସେ ଗୁରୁ ସ୍ତ୍ରୀକି ହରଇ ॥
ସେ ଭୀମେକ ଶୂଦ୍ର ମହାବେଶ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଥାଏ
ନିତ ନବନବ ନାରୀ ସଙ୍ଗେ ଦିନ ଯାଏ ॥
ସେ ଦସ୍ୟୁ ଦୁଷ୍ଟ ଭୀମର ପାପ ସଂଖ୍ୟା ନାହିଁ ।
ଦିନେ ବିପ୍ରଘରେ ପଶି ଗ୍ରେଷ୍ଠ କଲା ଯାଇ ॥
ବିପ୍ର ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ ସେ କହେ ବିନୟରେ ।
ଭୋସ୍ୱାମି ବିପ୍ର ମୋ କଥା ଗୋଟିଏ ଶୁଣ ଥରେ
ଆପଣ ଦୟାଳୁ ପ୍ରାୟ ଜଣାଯାଏ ମୋତେ ।
ଜଳୁ ମୁଁ ଅନ୍ନମାଗଇ କ୍ଷୁଧାର ଆରତେ ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲେ ଆହେ କ୍ଷୁଧାତୁର ଶୁଣ ।
ରାନ୍ଧିବାଢି ଦେବା ପାଇଁ ନାହିଁ କେହି ଜନ ॥
ତଣ୍ଡୁଳ ଦେଉଛି ତୁମ୍ଭେ ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ଖାଅ ।
ମାତା ପିତା ନାହିଁ ମୋର ନାହିଁ ପୁଅଝିଅ ॥
ଭାରିଯା ବା ମାତୃ ବନ୍ଧୁ କେହି ନାହିଁ ମୋର ।
ସବୁଛାଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି ଭୁଞ୍ଜି ଆୟୁଘର ॥
ହେ ଅତିଥି ଅକର୍ମୀ ମୁଁ ଏକା ଭାଗ୍ୟହୀନ ।
ଏକମାତ୍ର ସାହା ମୋତେ ପ୍ରଭୁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥
ତାଙ୍କ ଭଜନ କାହାରିକି ମୁହିଁ ନ ଜାଣେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଭୀମ ବୋଲେ ହେ ଦ୍ୱିଜ ଗୋସାଇଁ
ମୁହିଁତ ଜାତିରେ ଶୂଦ୍ର କେହି ନାହିଁ ମୋର ।
ସେବା କରୁଥିବି ରହି ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭଘର ॥
ଶୁଣି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅତି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲା ।
ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ତାଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ରେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ॥
ବିପ୍ରର ମନ ତୋଷିଲା ରହି ତାର ଘରେ ।
ସବୁ ଗ୍ରେଷ୍ଠ କରି ନେବ ପାଞ୍ଚିଇ ମନରେ ॥
ଆଜ କାଲମଧ୍ୟେ ବେଶି ବିଳମ୍ବତ ନୋହେ ।
ଏମନ୍ତ ଭାଳି ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେବା ଧର୍ମେ ରହେ ॥

ଧନ ଚୋରି କରି ନେବା ପାଇଁ ସେହି ଚୋର
ବିପ୍ରର ପାଦକୁ ଧୋଇ ଦିଏ ଆଣି ନୀର ॥
ପାଦୋଦକ ପାନ କରି ଶେଷ ଜଳ ନେଇ ।
କପଟ ଭକ୍ତିରେ ନିଜ ଶିରେ ସିଞ୍ଚି ଦେଇ ॥
ବିପ୍ର ଜାଣିବାକୁ ଏହୁ ସେବକ ମୋହର ।
ଏକଦିନକର କଥା ଶୁଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
କାହୁଁ ଏକ ଚୋର ଆସି ସେ ଦିନ ରାତିରେ ।
ସିନ୍ଧି କାଟି ସେହିବାଟେ ପଶେ ବିପ୍ରଘରେ ॥
ଭୀମଠେଙ୍ଗା ଧରି ତାକୁ ମାରିବାକୁ ଗଲା ।
ସେ ଚୋର ତା ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲା ॥
ସେ ଭୀମ ଶୂଦ୍ରର ପାପଥିଲା ସବୁ ଯେତେ ।
ବିପ୍ର ପାଦ ଧୋଇ ଜଳପାନ କଲା ମାତ୍ରେ ॥
ସବୁ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲା ପବିତ୍ର ହୋଇଲା ।
ତେଣୁ ଯମ ଭୁବନକୁ ସେ ଶୂଦ୍ର ନ ଗଲା ॥
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ରଗଦାଧାରୀ ବିଷ୍ଣୁଦୂତେ ମିଳି ।
ରାଜହଂସ ଯୋଗ୍ୟରଥେ ଘେନି ଗଲେ ଚଳି ॥
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଯେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ପହୁଞ୍ଚିଲେ ।
ଅତି ଆଦରରେ ତାହାକୁ ସୁଖରେ ରଖିଲେ ॥
ଏ ବିପ୍ର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଯାହା କହିଲି ତୁମ୍ଭକୁ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକତିରେ ଯେହୁ ଶୁଣଇ ଏହାକୁ ॥
ତା ଦେହୁ ସକଳ ପାପ ଛାଡ଼ି ରହେ ଦୂରେ ।
ପରିବାରେ ଶତ୍ରୁକ ପୁଣିହିଁ ଆଦରେ ॥
ଏକାଦଶୀର ମହିମା କୁହ ହେ ସତ୍ୱର ।
କେତେ ଯେ ଫଳ ଏହାର କହ ମୁନିବର ॥
ନ କଲା ଲୋକର ପାପ କେତେ ଯେ ହୁଅଇ
ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଣ ସୂତ ମୁନି ଯେ କହଇ ॥
ଏକାଦଶୀର ମହିମା କି କହିବ ମୁହିଁ ।
ଏକାଦଶୀ ନାମକୁ ଯେ ଶୁଣଇ ଧରଇ ॥
ସକଳ ପ୍ରାଣୀ ଡରନ୍ତି ଯାର ନାମ ଶୁଣି ।
ସେ ଯମଦୂତେ ତାହାକୁ ଡରନ୍ତି ଯେ ପୁଣି ॥
ଏଥିରେ ସଂଶୟ କିଛି ମନରେ ନ କର ।
ସବୁ ପୁଣ୍ୟ ବ୍ରତ ମଧ୍ୟେ ଏକାଦଶୀ ସାର ॥
ଉପବାସେ ଜାଗରରେ ରହି କଲେ ବ୍ରତ ।
ବିଷ୍ଣୁ ମହିମା ମନ୍ଦିରବାସୀ ସେ ଭକତ ॥
ତୁଳସୀ ପତ୍ର ଦେଇଣ ହରିଙ୍କି ପୂଜଇ ।
ଏକ ଏକ ପତ୍ରେ କୋଟି ଯଜ୍ଞଫଳ ପାଇ ॥
ଅଗମ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀରେ ଗମନେ ପାପ ହୁଏ ଯେତେ ।
ତାର ସେ ପାପ ନ ରହେ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତେ ॥
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଯେଉଁଲୋକ ସେ ହରି ବାସରେ
ଘୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୀପ ଜାଳେ ବସି ଉଜାଗରେ ॥
ସେ ନିଜ ତେଜରେ ସବୁ ପାପ ନାଶକରି ।
ଦୀପ ଆଲୁଅ ଯେସନେ ଅନ୍ଧାର ନିବାରି ॥
ଅନ୍ତେ ସେ ଯାଇ ରହଇ ବିଷ୍ଣୁର ଭୁବନେ ।
ଯେ ଦେଶେ ମହାଉତ୍ସବ ହୁଏ ହରି ଦିନେ ॥
ଧନ୍ୟ ସେ ଦେଶ ଧନ୍ୟ ସେ ରାଜା ପ୍ରଜାଜନେ
ପ୍ରେତପତି ଯମରାଜା କହେ ଦୂତଗଣେ ॥
ଆହେ ଦୂତଗଣ ତୁମ୍ଭେ ମନେ ରଖିଥିବ ।
ଯେ ଦିନ ଶୟନ କରେ ଦେବ ବାସୁଦେବ ॥
ଯେଉଁ ଦିନ ପୁଣି ହରି କଡ଼ ଲେଉଟାନ୍ତି ।
ହରି ଯେଉଁ ଏକାଦଶୀ ତିଥିରେ ଉଠନ୍ତି ॥
ଏଥିରେ ଯେ ଉପବାସ କରେ ନିରାହାରେ ।
ମୋ ପାଖକୁ ନ ଆଣିବ ସେମାନଙ୍କୁ ଡରେ ॥
ପୁଣ୍ୟବର୍ଦ୍ଧିନୀ ଯେ ଜଗନ୍ନାଥର ବଲ୍ଲଭ ।
ଏମନ୍ତ ଯେ ଏକାଦଶୀ ତିଥି ଗୋଷ୍ଠା ଶୁଭ ॥
ସେ ଦିନ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ କରୁଥିବା ଜନ ।
ତେବେ ସେ ବିଷ୍ଣୁ ଦେହକୁ କରଇ ଦହନ ॥
ଏ ସଂସାରେ ତାହାଙ୍କର ଜୀବନହିଁ ଧିକ ।
ତାଙ୍କ ଶୋଭା ସଉନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପଣକୁହିଁ ଧିକ ॥
ଆବରହିଁ ଧିକ ଧିକ ତାଙ୍କ ଆଚରଣ ।
ଏକାଦଶୀରେ ଯେ ଅନ୍ନ କରଇ ଭୋଜନ ॥
ସେ ପାପିଷ୍ଠର ଭୋଜନ ଜାଣ ବିଷ୍ଠା ତୁଲ୍ୟ ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ଏକାଦଶୀରେ କେବଳ ॥
ଭୋଜନକୁ ଆଶ୍ରାକରି ଦୁରିତ ହରନ୍ତି ।
ନାନା ପ୍ରକାରେ ସେ ପୁଣି ବହୁତ ଅଛନ୍ତି ॥
ଅମାବାସ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗକଲେ ପାପ ଯେତେ ।
ସେ ପାପ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ କଲେ ବିଷ୍ଣୁ ବ୍ରତେ
ଗୁରୁ ବିପ୍ର ଆଦିଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ଶିରେ ଘେନି ।
ଜଳପାନ କଲେ ଦୋଷ ନାହିଁ ଜାଣ ମୁନି ॥
ସବୁ ପାପ କରିଥିବା ଜନ ପାଏ ତ୍ରାହି ।
ଏକାଦଶୀରେ ଖାଇଲେ ପରିତ୍ରାଣ ନାହିଁ ॥
ଏକାଦଶୀରେ ଯେ ଅନ୍ନ କରଇ ଆହାର ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ସରି ଏକ ଏକ ଅନ୍ନ ତାର ॥

ଏଣୁ ମୁହିଁ ବାରମ୍ବାର କହୁଅଛି ହେ ନରେ ।
ଅନ୍ନ କେବେହେଁ ନ ଖାଇବ ଶ୍ରୀହରି ବାସରେ ॥
ନ ଖାଇବ ନ ଖାଇବ ନ ଖାଇବ କେବେହେଁ ।
ଯେତେ ଦିନ ବଞ୍ଚି ରହିଥିବ ଏହି ଭବେ ॥
ଗ୍ରହଣକାଳରେ ଗଙ୍ଗା ଆଦି ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନେ ।
ଯେ ସବୁ ଫଳ ମିଳଇ ଏକାଦଶୀ ଦିନେ ॥
କମଳମାଳେ କମଳାପତି ଯେ ପୂଜଇ ।
ବିଧି ଅନୁସାରେ ବ୍ରତ ପାଳନା କରଇ ॥
ମାତା ଗର୍ଭେ ବାସ ତାର ନାହିଁ ନାହିଁ ଦ୍ୱିଜ ।
ଏକାଦଶୀରେ ପୂଜଇ ଯେ ଦେବାଧିରାଜ ॥
ହରିମନ୍ଦିର ମାର୍ଜନ କରଇ ଆଦର ।
ପରମ ଗତି ପାଇ ସେ ଯାଇ ବିଷ୍ଣୁପୁର ॥
ଏକାଦଶୀରେ ଯେ ଜନ ରହେ ନିରାହାରେ ।
ସଦା ସର୍ବଦା ଥାଇ ସେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ॥
ପରର ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଖି ଯେ ଲୋଭ ନ କରଇ
ସଦାସର୍ବଦା ସନ୍ତୋଷେ ଯାର ମନ ଥାଇ ॥
ଅନ୍ତେ ବଇକୁଣ୍ଠପୁରେ ବସଇ ସେ ଜନ ।
ଦୁର୍ଭିକ୍ଷକାଳେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କି ଦିଅଇ ଯେ ଅନ୍ନ ॥
ସେ ଜନ ବସଇ ଅନ୍ତେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ।
ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିମନ୍ତେ ସେ ପ୍ରାଣଦାନ କରେ
ସ୍ୱାମି ନିମନ୍ତେ ଆଉର ନାରୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ।
ଯେ ପ୍ରାଣ ଦିଏ ସେ ପାଏ ବଇକୁଣ୍ଠ ଅନ୍ତେ ॥
ଦଶମୀ ବିଦ୍ଧା ପଡ଼ିଲେ ଏକାଦଶୀ ଦିନ ।
ଉପବାସ ନ କରିବ କଦାପି ସେ ଦିନ ॥
ଅରୁଣୋଦୟ ବେଳାକୁ ଦଶମୀ ପାଇଲେ ।
ଦ୍ୱାଦଶୀରେ ଉପବାସ କରିବ ଯେ ଭଲେ ॥
ତ୍ରୟୋଦଶୀ ତିଥିରେ ଯେ କରିବ ପାରଣ ।
ଅରୁଣ ଉଦୟକାଳେ ଯେବେ ତପୋଧନ ॥
ଦଶମୀର ଶେଷ ଭାଗ ଯୋଗ ହୁଏ ତେବେ
ବଇଷ୍ଣବେ ସେହି ଏକାଦଶୀ ନ ପାଳିବେ ॥
ପ୍ରାତଃକାଳ ଚାରିଦଣ୍ଡ ଅରୁଣ ଉଦୟ ।
ଯତିମାନଙ୍କର ଏହି ସ୍ନାନର ସମୟ ॥
ସବୁ ଜଳ ସେ ସମୟେ ଗଙ୍ଗାଜଳ ତୁଲ୍ୟ ।
ଦଶମୀ ତିଥି ଦୂଷିତ ହୋଇଲେ ସେ କାଳ ॥
ସେ ଏକାଦଶୀ ପାଳନ ନ କରିବ କେବେହେଁ ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ନାଶ ଯାଇ ତାର ଜବେ ॥

ଶନିଏ ପୂର୍ବ ପଡ଼ିଲେ ଘୃତ ସୁର୍ଣ୍ଣ ଲମ୍ଭେ ।
ତଡ଼ିଲ ପୋଖାରୁ ଦିଅନ୍ତି ତେମନେ ତା ସର୍ବେ
ଅଳପ ବିଦ୍ଧା ଯେବେ ନ ଦଶମୀ ପଡ଼ିଲ ।
ସେ ଏକାଦଶୀ ତିଥିରେ ବ୍ରତ ନ ଯୋଗାଇ ॥
ଦୁଇ ଦିନକୁ ଯେବେ କି ଏକାଦଶୀ ପାଇ ।
ଗୃହୀ ପୂର୍ବଦିନ ଏକାଦଶୀକି ପାଳନ୍ତି ॥
ପରଦିନ ଏକାଦଶୀ ପାଳିବେକ ଯତି ।
କଳା ମାତ୍ର ଥାଇ ଯେବେ ଏକାଦଶୀ ତିଥି ॥
ପରଦିନକୁ ଯେବେକ ଦ୍ୱାଦଶୀ ନ ଥାଇ ।
ସେ ଏକାଦଶୀରେ ଶତକ୍ରତୁଫଳ ପାଇ ॥
ତ୍ରୟୋଦଶୀ ତିଥିରେ ଯେ ପାରଣ କରିବ ।
ଶେଷଭାଗରେ ଦ୍ୱାଦଶୀ ଯେବେ ଯୋଗ ହେବ
ଏକାଦଶୀ ତିଥିଗୋଟା ଯେବେ କ୍ଷୟ ପାଇ ।
ତ୍ର୍ୟହସ୍ପର୍ଶ ଏକାଦଶୀ ସେ ତିଥି ବୋଲଇ ॥
ପରମ ଗତି ପାଇବା ଇଚ୍ଛା ଥାଇ ଯାର ।
ଦ୍ୱାଦଶୀରେ ଏକାଦଶୀ ପାଳିବ ସେ ନର ॥
ପୂର୍ବ ଏକାଦଶୀ ତିଥି ପାଇ ପୂର୍ବଦିନ ।
ପରଦିନ ପ୍ରଭାତକୁ ପାଇ ସେହି ପୁଣ ॥
ପରଦିନ ଏକାଦଶୀ ପାଳନା କରିବ ।
ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଉକତ ଅଛି ଜାଣିବ ଏହା ଧ୍ରୁବ ॥
ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତେ ଯାର ମନ ପାଇ ଲୀନ ।
ଅନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଯାଇଁ ବସଇ ସେ ଜନ ॥
ତହୁଁ ଯାଇଁ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ସେ ବସଇ ।
ସବୁଠାରୁ ଏକାଦଶୀ ବଡ଼ ଯେ ଅଟଇ ॥
ବଇକୁଣ୍ଠ ପଦ ଏକା ସେହି ଦେଇ ପାରେ ।
ମହାପାପୀ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ ଯେବେ କରେ ॥
ସବୁ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ସେ ବିଷ୍ଣୁପୁରେ ଯାଇ ।
ପତିକି ଘେନି ଯେ ନାରୀ ଏ ବ୍ରତ କରଇ ॥
ସ୍ୱାମି ସଉଭାଗୀ ପୁତ୍ରବର୍ତୀ ହୋଇ ଅନ୍ତେ ।
ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ଯାଏ ସ୍ୱାମିର ସହିତେ ॥
ହରି ଆଗେ ଦ୍ୱିଜବର ଏକାଦଶୀ ଦିନ ।
ଭକତରେ ବସି ଦୀପ ଜାଳଇ ଯେ ଜନ ॥
ପତି ଘେନି ଉଜାଗରେ ରହି ଯେଉଁ ନାରୀ ।
ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ କରେ ଅନ୍ତେ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ପତି ଘେନି ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ସେ ବସଇ ।
ଆଉ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଭୁବନକୁ ଫେରି ନ ଆସଇ ॥

ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଭକତରେ ଯେବେ କେହି ଜନ
ଏକାଦଶୀରେ ହରିଙ୍କି ଦିଏ କିଛି ଦାନ ॥
ଜାଣିବି ତାହାର ପୁଣ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ ନିରତେ ।
କହୁଛି ପୁରାଣ କଥା ତୁମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ॥
ବଲ୍ଲଭ ଧନୀର ଘର କାଥିକ ନଗରେ ।
କୁବେର ସମାନ ସେହି ଅଟଇ ଧନରେ ॥
ତା ଭାରିଯା ହେମପ୍ରଭା ବଡ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ତା ସମାନ କଳହୁଡ଼ୀ ନାହିଁ ତ୍ରିଜଗପୁରୀ ॥
ପତି ସଙ୍ଗେ ନିତି କଳି କରେ ତପୋଧନ ।
କଳି ନ କଲେ ତାହାକୁ ନ ରୁଚଇ ଅନ୍ନ ॥
ଗୁରୁ ଗଉରବ କିଛି ନ ମାନଇ ସେହି ।
ଯାହା ତା ମୁଖରେ ପଶେ ଝଙ୍କା ଗାଳିଦେଇ ॥
ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ବିନା ତାକୁ କିଛି ନ ଆସଇ ।
ଭଲ କହିଲେ ସେ ତାକୁ ମନ୍ଦ ବୁଝୁଥାଇ ॥
ସେହି ହାଣ୍ଡି ଖାଇ ପୁଣି ଅଟେ ଦୋଷରୁଣୀ ।
ହାଣ୍ଡିରୁ ସେ ହାଣ୍ଡିଶାଳେ ଲୁଚି ଖାଏ ପୁଣି ॥
ସେ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ପରଶଇ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଜନେ ।
ଜାର ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗତେ ଥାଇ ରାତ୍ର ଦିନେ ॥
ମୁହିଁ ସତୀ ସାଧ୍ୱୀ ବୋଲି ମୁଖେ ବୋଲୁଥାଇ ।
ସ୍ୱାମିର ମନ ଚିନ୍ତିଳ କରେ ଗାଳିଦେଇ ॥
ଏକ ଦିନକର କଥା ଶୁଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ଜାର ପୁରୁଷକୁ ଘେନି ଆସୁଥିଲା ଘର ॥
ସ୍ୱାମୀ ତାର ଦେଖି ତାକୁ ଗାଳି ମନ୍ଦ କଲା ।
ବାଡ଼ିରେ ପିଟି ତାହାର ପିଠି ଫଟାଇଲା ॥
ତହୁଁ ସେହି କଳହୁଡ଼ୀ ରୋଷେ ଗଲା ଚଳି ।
ଲୁଚି ରହିଲା ଗୁପତେ କାହାକୁ ନ ବୋଲି ॥
ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନେ ରହି ଅନ୍ନ ଜଳ ନ ଛୁଇଲା ।
ସେ ଦିନ ଯୋଗକୁ ଏକାଦଶୀ ହୋଇଥିଲା ॥
କଡ଼ ଲେଉଟାନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁ ଜାଣ ସେହି ଦିନ ।
ସେ ଏକାଦଶୀ ସକଳ ପାପ ବିମୋଚନ ॥
ଶ୍ରବଣା ଯୋଗ ପାଇଛି ଦ୍ୱାଦଶୀ ତିଥିକି ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ସେହି କଳହା କାମୁକୀ ॥
ରୋଷେ ଉପବାସେ ଜାଗରେ ଯେ ରହିଲା ।
ଏଣୁ ଏକାଦଶୀ ତାର ପାଳିବାର ହେଲା ॥
ସକାଳୁ ଉଠି ସେ ରୋଷେ ଅଇଲା ଘରକୁ ।
ବଡ ଫଳେ ପାପ ଛାଡ଼ିଗଲା ତା ଦେହକୁ ॥
ଦିନକେବେ ଜୟନ୍ତୀ ଘରେ ପ୍ରାଣ ଗଲା ତାର ।
ଯମ ରାଜାର ଆଜ୍ଞାରେ ପାଶ ମୁଦ୍ଗର ॥
କରେ ଧରି ଯମଦୂତେ ଅଇଲେକ ଧାଇଁ ।
ବାନ୍ଧି ନଅନ୍ତେ ଭେଟିଲେ ବିଷ୍ଣୁଦୂତେ ଯାଇଁ ॥
ଚକ୍ର ଗଦା ବାଡ଼ି ପିଟି ଛଡ଼ାଇଣ ନେଲେ ।
ଦିବ୍ୟରଥରେ ବସାଇ ବଇକୁଣ୍ଠେ ଗଲେ ॥
ଅଜର ଅମର ଜନ ସଙ୍ଗରେ ରଖିଲେ ।
ଏକାଦଶୀର ମହିମା ଶୁଣିଲତ ଭଲେ ॥
ଅଜ୍ଞାନରେ ହରି ଦିନେ ଉପବାସ କରି ।
ସେ ଘୋର ପାପିଷ୍ଠୀ ନାରୀ ଭବୁ ଗଲା ତରି ॥
ଏକାଦଶୀରେ ଯେ ଜନ ଶ୍ରୀହରି ମନ୍ଦିରେ ।
ଘୃତ ଦୀପ ଦେବା ପାଇଁ ଗମଇ ସାଦରେ ॥
ପାଦକେ ସେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଫଳ ପାଇ ।
ଏକାଦଶୀରେ ଯେ ଜନ ପୁରାଣ ଶୁଣଇ ॥
ପୁରାଣ ପଢ଼ଇ କିବା ପଢ଼ାଇ ଶୁଣାଇ ।
ପ୍ରତି ଅକ୍ଷରେ କପିଳା ଦାନ ଫଳ ପାଇ ॥
ହରି ହରି ବୋଲି ଜନେ ଏକାଦଶୀ କର ।
ଦୀନ ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ଭବସିନ୍ଧୁ ତର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ହରିବାସର ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ ଚତୁଃଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବିଷ୍ଣୁପାଦୋଦକ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ଶୌନକ ପଚାରିଲେ ଆହେ ମୁନି ସୂତ ।
କି କର୍ମ କଲେ ଶ୍ରୀହରି ହୁଅନ୍ତି ସୁପ୍ରୀତ ॥
ପାପ ସବୁ କ୍ଷୟ ଯାଏ କହ କୃପା କରି ।
ଶୁଣିବା ଲୋକଙ୍କୁ ପାପ ନ ପାରଇ ଘାରି ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମୁନିବର ।
ଯାହା ପଚାରିଲ ଶୁଣ ଚିତ୍ତ କରି ସ୍ଥିର ॥
ଅତି ଭକତରେ ଯେବେ ଦ୍ୱିଜ ମୂର୍ତ୍ତିମାରେ ।
ନାନା ବିଧି ବିଧାନରେ ହରି ପୂଜାକରେ ॥

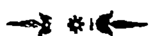
ତାର କୋଟି ଜନମର ପାପ ନାଶ ଯାଇ ।
ତା ଠାରେ ସଦା ପ୍ରସନ୍ନ କମଳାର ସାଇଁ ॥
ଅତି ଭକତିରେ ପୁଣି ଦ୍ୱାଦଶୀ ତିଥିରେ ।
ଦ୍ୱିଜାତିଙ୍କି ଡାକି ଆଣି ଅନ୍ନ ଦାନ କରେ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେ ହେଲେ ଯେସନେ ଅନ୍ଧକାର ଯାଇ
ତେସନ ତା ଦେହୁ ପାପ ଯାକ ନାଶ ପାଇ ॥
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଦ୍ୱାଦଶୀରେ ଭକ୍ତିରେ ଯେ ଜନ
କ୍ଷୀରେ କନ୍ଦର୍ପରେ କରେ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କି ସ୍ନାନ ॥
ତା ଠାରେ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କର କୃପା ସବୁବେଳେ ।
ଫୁଲ ଯେ ଚଢ଼ାଏ ବିନାମନ୍ତ୍ରେ ହରି ଶିରେ ॥
ସେ ଫୁଲ ଦେବା ଲୋକର ଜାଣ ଅଧୋଗତି ।
ମୂର୍ଖ ବିପ୍ରହସ୍ତେ ଆହେ ଶଉନକ ଯତି ॥
ପର୍ବତ ପ୍ରମାଣ ଦାନ ଦେଲେ ସେ ବିଫଳ ।
ତହିଁରେ ଯେ ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ଜାଣ ଏକତିଳ ॥
ମୂଢ଼ ମୂର୍ଖ ବିପ୍ର ଯେବେ ଲୋଭ ମୋହେ ପଡ଼ି ।
ଦାନ ଘେନଇ ତାହାକୁ ଦାନ ବସେ ମାଡ଼ି ॥
କାଳାନଳ ବିଷ ଯେସନେ ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅଇ ।
ତେସନ ସେ ଦାନ ତାର ଜୀବନ ହରଇ ॥
ତା ଯୋଗୁଁ ସେଅନ୍ତେ ଘୋରନର୍କକୁଣ୍ଡେ ପଡ଼େ
ସେ ଘୋର ପାପ ତାହାକୁ କେବେହେଁ ନଛାଡ଼େ
ମୂର୍ଖଦ୍ୱିଜ କାଠହାତୀ ଚର୍ମମୃଗ ପ୍ରାୟ ।
ନାମଧାରୀ ବିପ୍ର ମାତ୍ର ଜାଣ ମହାଶୟ ॥
ବାଟବାଲି ଶୁଦ୍ଧ ଯେସନେ କରନ୍ତେ ପବନେ ।
ତେସନ ସେ ଶୁଦ୍ଧ ହରି ଭକତ ଦର୍ଶନେ ॥
ତହିଁରେ ତାର କଲ୍ମଷ ଦେହେ ନ ରହଇ ।
ଆଶ୍ୱିନ ମାସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନେ ଯେବେ କେହି ॥
ହରିଙ୍କି ଖେଳ କଉଡ଼ି ଦିଏ ଭକତିରେ ।
ଜନମ ନ ହୁଅଇ ସେ ପୁଣି ଆଉ ଥରେ ॥
ଯେ ଜନ ଓମାହରେ ପତ୍ର ଦାନ ନ କରଇ ।
ଶ୍ରୀହରି ଅପ୍ରିୟ ହୋଇ ଏ ସଂସାରେ ଥାଇ ॥
ଯେ ଯେତେ କଉଡ଼ି ଦାନ କରଇ ଏ ଦିନ ।
ତେତେକ ଦିନ ପାଇ ସେ ବଇକୁଣ୍ଠ ସ୍ଥାନ ॥
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ପୂର୍ବେ କରଦ୍ୱାର ପୁରେ ।
କାଳଦ୍ୱିଜ ନାମେ ଏକ ଶୂଦ୍ର ବାସ କରେ ॥
ସେ ଅତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ପୁଣି ଅତି ଭୟଙ୍କର ।
ତାହାର ଯେ ପାପ କେତେମତେ ଅଗୋଚର ॥
ଆପଣାର କର୍ମ କରୁଥାଇ ସେ ନିରତେ ।
ସ୍ୱାମିର କର୍ମ ବିନାଶ କରେ ନାନା ମତେ ॥
ଏକ ସମୟରେ ସେହି ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଲା ।
ଯମ ଦୂତ ଆସି ତାକୁ ବାନ୍ଧି ଘେନି ଗଲା ॥
ପକାଇ ଦେଲା ସେ ନେଇ ଯମର ସମ୍ମୁଖରେ
ମନ୍ତ୍ରି ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଯମ ଯେ ପଚାରେ ॥
ଏହାର ପାପ ହୋ କେତେ କହ ପାଞ୍ଜି ଦେଇ
ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତେ ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୋସାଇଁ ॥
ଏହି ପାପୀ ଦୁରାଚାରୀ ସ୍ୱାମିକାର୍ଯ୍ୟ ହନ୍ତା ।
କ୍ଷଣେ ଲବେ ପୁଣ୍ୟ ମନେ କରୁନାହିଁ ଚିନ୍ତା ॥
ନରକ କୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ି ପଚୁଥାଉ ପୁଣି ।
ଶତମନ୍ୱନ୍ତର ଅନ୍ତେ ଆହେ ନୃପମଣି ॥
ନାଗ ଯୋନିରେ ଜନମ ପାଉ ଏ ନିରତେ ।
ପାଷାଣ ଗୁହା ଭିତରେ ଥାଉ ଏ ଗୁପତେ ॥
ସୂତ ମୁନି କହିଲେ ହୋ ଦ୍ୱିଜବର ଶୁଣ ।
ନର୍କ କୁଣ୍ଡେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ପଚିଲା ସେ ପୁଣ ॥
ପର୍ବତ ଖୋଲେ ରହିଲା ନାଗଜନ୍ମ ପାଇ ।
ଅତି କଷ୍ଟରେ ତା ଜୀବନ ଗୋଟା ରହିଥାଇ ॥
ଦିନେ ଆଶ୍ୱିନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ସେହି ନାଗ ।
କ୍ରୀଡ଼ା କଉଡ଼ିକେ ନାଗ କନ୍ୟା ଏକ ବେଗ ॥
ଖେଳ କଉଡ଼ୀରେ ସେହି ଗାତ ଦେଇ ପୋତି
ଆପଣା ଘରକୁ ଗଲା ସେଠାରୁ ତ୍ୱରିତ ॥
ଗାତମଧ୍ୟରୁ ସେ ନାଗ ଆସନ୍ତେ ବାହାରି ।
ବାଟ ନ ପାଇ ଲମ୍ଫିରେ ଦିଅନ୍ତେ ଛୁଆଁରି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରତିମାଏ ଥିଲେ ତାହା ନିକଟରେ ।
ଖେଳ କଉଡ଼ୀ ପଡ଼ିଲା ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ॥
ଦୟାଳୁ ଦୁଃଖ ନାଶନ ଦେବ ଦଇତାରି ।
ତାର ସେହି ପାପ ଯାକ ସବୁ ନେଲେ ହରି ॥
ସମୟେ ସେ ନାଗ ପୁଣି ପାଇଲା ମରଣ ।
ନେବାପାଇଁ ଅଇଲେ ଯେ ତାକୁ ନାଗଗଣ ॥
ବାନ୍ଧିବା ବେଳେ ମିଳିଲେ ଆସି ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ
ଦିବ୍ୟରଥ ଘେନି ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ହସ୍ତେ ॥
ପାଶ କାଟି ଘେନିଗଲେ ରଥରେ ବସାଇ ।
ଭୟେ ତହୁଁ ଯମଦୂତେ ଛାଡ଼ିଲେ ଯେ ପଳାଇ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତ ରଥ ଘେନି ବଇକୁଣ୍ଠେ ଗଲେ ।
ଆନନ୍ଦ ମନ୍ଦିରେ ନେଇ ତାହାକୁ ରଖିଲେ ॥

ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଭକତରେ ଯେତେକ ଜନ,
ହରିଙ୍କି ସ୍ମୃତ କଉଡ଼ୀ ଖଇ କରେ ଦାନ ॥
ତାର ପୁଣ୍ୟ କେତେ କଲ ନ ପାରିବ କେହି ।
ଏ ପାପ ନାଶନ ଅଧ୍ୟା ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ॥
ଶ୍ରୀହରି କୃପାରେ ତାର ପାପଯାଏ ଛିଡ଼ ।
ଶଉନକ ବୋଇଲେ ହେ କୃପାର୍ଣ୍ଣବ ବୀର ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ପାପ ନାଶନ ମହିମା ।
ଆମୂଳ କରି କହିଲୁ ସୂତ ମହାତମା ॥
ସୂତ କହିଲେ ସକଳ ପାତକ ନାଶନ ।
ଅତି ପବିତ୍ର ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ଜାଣ ॥
ଯେ ଜନ ତହିଁର କଣାମାତ୍ର ବହେ ଶିରେ ।
ସ୍ନାନକଲା ଫଳପାଏ ସର୍ବୁତୀର୍ଥ ନୀରେ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ଯେଉଁ ପାପୀ କରେ ପାନ ।
ତାର ପାପ କ୍ଷୟଯାଏ ଆହେ ତପୋଧନ ॥
ପାପ ନାଶନ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ଛୁଇଁ ।
ଗଙ୍ଗାଜଳେ ସ୍ନାନକଲା ଫଳ ତହିଁ ପାଇ ॥
ଅକାଳ ମରଣ ଛଡ଼େ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ।
ତୁଳସୀ ପତ୍ର ମିଶ୍ରିତ ବିଷ୍ଣୁ ପାଦନୀର ॥
ଅତି ଭକତରେ ଶିରେ କରନ୍ତି ଧାରଣ ।
ଅନ୍ତେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ କରନ୍ତି ଗମନ ॥
ମେରୁତୁଲ୍ୟ ସୁନାଦାନ କଲାଫଳ ପାଇ ।
ହରି ପାଦଉଦକ ଯେ ସ୍ମରଣ କରଇ ॥
ସପ୍ତକୋଟି ଧେନୁଦାନ କଲେ ଯେଉଁ ଫଳ ।
ତା ମିଳେ ସ୍ମରଣ କଲେ ବିଷ୍ଣୁ ପାଦ ଜଳ ॥
ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ତିନିଥର ସଂଶୟ ନ କର ।
ସହସ୍ର କୋଟି ଯଜ୍ଞର ଫଳ ପାଇ ନର ॥
ତହୁଁ ଯେ କୋଟି ଗୁଣରେ ଅଟଇ ଅଧିକ ।
ଫଳମିଳେ ସ୍ପର୍ଶକଲେ ହରି ପାଦୋଦକ ॥
କୋଟିଏ କନ୍ୟା ଦାନରେ ଯେ ଫଳ ମିଳଇ ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ଛୁଇଁ ॥
ତହୁଁ କୋଟିଗୁଣେ ଫଳ ମିଳଇ ଅଧିକ ।
ଯେ ଫଳ ଦିଏ ସ୍ମରଣେ ବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ॥
ସେ ଫଳ ନ ମିଳେ କୋଟି ହସ୍ତିଦାନ କଲେ
ନମିଳଇ ପୁଣି କୋଟି ରତ୍ନଦାନ ଦେଲେ ॥
ଶସ୍ୟ ସହିତ ସପତ ଦ୍ୱୀପ ମହୀଦାନେ ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ଯେଉଁ ଫଳପାନ୍ତି ଜନେ ॥

ବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ସ୍ପର୍ଶ ଫଳ ତହୁଁ ବେଶି ।
ସଂକ୍ଷେପି କହିଲି ବିପ୍ର ଶୁଣିଲ ତ ବସି ॥
ଆଉକି କହିବି ବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ ଛୁଇଁ ।
ମହାପାପୀ ବଇକୁଣ୍ଠ ଭୁବନେ ବସଇ ॥
ପୁନରପି ଶଉନକ ବୋଇଲେ ହେ ସୂତ ।
ପୂର୍ବେ କିଏ ଛୁଇଁ ପିଇ ହୋଇଣ ପବିତ୍ର ॥
ହରିଗୃହେ ଯାଇଅଛି କୁହ କୃପାକର ।
ସୂତମୁନି କହିଲେ ହେ ଶୁଣ ତପଗୃର ॥
ତ୍ରେତା ଯୁଗେ ସୁଦର୍ଶନ ନାମେ ବିପ୍ରଥିଲା ।
ସବୁ ଏକାଦଶୀରେ ସେ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜିଥିଲା ॥
ଶାସ୍ତ୍ର ନିନ୍ଦା କରୁଥାଇ ସେ ବିପ୍ର ନିରତେ ।
ଆବର ନିନ୍ଦା କରଇ ଅଛି ବ୍ରତ ଯେତେ ॥
ଆପଣାର ପେଟ ବିନା କିଛି ନ ଜାଣଇ ।
ଆୟୁଷ ତାର ପୂରନ୍ତେ ମଲା ପୁଣି ସେହି ॥
ଯମଦୂତେ ବାନ୍ଧି ନେଇ ଯମପାଶେ ଦେଲେ ।
ଯମୁନା ଭ୍ରାତା ତାହାକୁ ଦେଖି କୋପକଲେ ॥
ମନ୍ତ୍ରିକି ଗର୍ଜ୍ଜି ବୋଇଲେ କହ ଏ ମୂଢ଼ାର ।
ଚିତ୍ରଗୁପତ ବୋଇଲେ ଯମର ଛାମୁର ॥
ପାପ ବିନା ପୁଣ୍ୟ କିଛି କରି ନାହିଁ ଏହି ।
ସବୁ ଏକାଦଶୀ ଦିନ ଏ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜଇ ॥
ଏ ଦିନର ଅନ୍ନ ଜାଣ ବିଷ୍ଠାର ସମାନ ।
ଯେ ଅନ୍ନଖାଏ ସେ ବିଷ୍ଠା ଖାଇ ହେ ରାଜନ ॥
ଦାରୁଣ ନର୍କ କୁଣ୍ଡରେ ଦିଅନ୍ତୁ ପକାଇ ।
ଶତ ମନୁଯାଏ ପଡ଼ିଥାଉ ଦୁଃଖ ପାଇ ॥
ତଦନ୍ତେ ଘୁଷୁରି ଜନ୍ମ ପାଉ ଏ ଚଣ୍ଡାଳ ।
ଯମଦୂତେ ଧାଇଁଗଲେ ହୋଇ କୁତୂହଳ ॥
ବିଷ୍ଠାକୁଣ୍ଡେ ପକାଇଲେ ଶତ ମନ୍ୱନ୍ତର ।
ଘୁଷୁରି ହୋଇ ସେ ବିଷ୍ଠା କଲାକ ଆହାର ॥
ଏକାଦଶୀ ଦିନେ ଅନ୍ନ ଖାଇବାର ପାପେ ।
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତରେ ବିଷ୍ଠାଖାଏ ଏହିରୂପେ ॥
ହେ ଦ୍ୱିଜ ତହୁଁ ତାହାର କାଳ ଯେ ପୂରିଲା ।
ପୁଣି କାକ ଜନ୍ମ ପାଇ ବିଷ୍ଠା ସେ ଖାଇଲା ॥
ହେ ବିପ୍ର ସେ ଏକଦିନେ ଶ୍ରୀହରି ଦୁଆରେ ।
ପାଦୁକ କୁଣ୍ଡକୁ ଦେଖି ଧାଇଁ ଯାଇଁ ଖରେ ।
ଅନ୍ନ ମନେ କରି ପାଦୋଦକ ଖୁମ୍ପି ଖାଇ ।
ତାର ଯେତେ ପାପଥିଲା ସବୁ ଛିଡ଼ ଯାଇ ॥

ତହୁଁ ସେ ଯାଇଁ ଶବର ବୃକ୍ଷରେ ଚଢ଼ିଲା ।
କାଣ୍ଡବନ୍ଧନ ଶବର ତାର ପ୍ରାଣ ନେଲା ॥
ଦିବ୍ୟ ରଥେ କାକ ଗଲା ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ।
ଏ ପାଦୋଦକ ମହିମା ଯେ ଶୁଣେ କର୍ଣ୍ଣରେ ॥
ସକଳ ପାପ ବିନାଶ ହୁଅଇ ତାହାର ।
ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ପାଦୋଦକ ସେବାକର ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗ ଖଣ୍ଡେ ବିଷ୍ଣୁ
ଚରଣୋଦକ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ପଥି ଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଷଟ୍‌ଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅଗମ୍ୟାଗମନାଦି ବିବିଧ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ।

ଶଉନକ ପଚାରିଲେ କହ ମୁନି ସୂତ ।
କହ ଅଗମ୍ୟାଗମନ ଆଦି ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ॥
ସୂତ ବୋଇଲେ ଯେ ଦ୍ୱିଜ ଚଣ୍ଡାଳୀ ହରଇ ।
ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ବ୍ରତ କଲେ ସେ ପାପ ଛାଡ଼ଇ ॥
ତିନି ଉପବାସେ କଷ୍ଟେ ହୁଏ ସେହି ବ୍ରତ ।
କ୍ଷଉର ହୋଇବ କେଶ ଶିଖାର ସହିତ ॥
ଦୁଇଗୋଟି ଗୋରୁଦାନ କରିବ ଆବର ।
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷିଣା ଦେବ ସଙ୍ଗତେ ତାହାର ॥
ତେବେ ଯାଇଁ ତା ଶରୀର ନିର୍ମଳ ହୋଇବ ।
କ୍ଷତ୍ରୀ କିବା ବୈଶ୍ୟ ଯେବେ ଚଣ୍ଡାଳୀ ହରିବ
ଦୁଇଗୋଟା ବୃଷ ସଙ୍ଗେ ଦୁଇଗୋଟା ଗାଈ ।
ଦାନ ଦେଲେ ତାଙ୍କ ଦେହୁ ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ॥
କୃଚ୍ଛ୍ର ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ବ୍ରତ କରିବେ ଆବର ।
ଶୂଦ୍ର ଚଣ୍ଡାଳୀ ହରିଲେ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ବ୍ରତ କରି ଦେବ ଦୁଇ ଗାଈ ।
ମାତା ଭଗିନୀ ଦୁହିତା ବହୂ ଯେ ହରଇ ॥
ତିନିଗୋଟା କୃଚ୍ଛ୍ର ବ୍ରତ ତିନି ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ।
ତିନିଗୋଟା ବୃଷ ତିନିଗୋଟା ଗାଈ ଦାନ ॥
ଶିଖା ସହିତେ କ୍ଷଉର ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନେ ।
ଅଗ୍ନିରେ ହୋମ କରିବେ ଯେ ବିଧି ବିଧାନେ ॥
ତେବେ ସେ ପବିତ୍ର ହେବ ଆଉ ତପୋଧନ
ସାବତ ମାତା ହରଣ କରଇ ଯେ ଜନ ॥
ମାଉଶୀ ପିଉଶୀ ପୁଣି ଗୁରୁପତ୍ନୀ ମାଈ ।
ଭାଇ ବହୂ ଭଣଜ ଯେ ସ୍ୱଗୋତ୍ରଜା ଆଈ ॥
ଅଜ୍ଞାନେ ହରିଲେ ଦୁଇ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ କରି ।
ତିନିଗୋଟା ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତକୁ ଆଚରି ॥
ପାଞ୍ଚଗୋଟା ବୃଷ ସଙ୍ଗେ ପାଞ୍ଚଗୋଟା ଗାଈ ।
ଦାନ ଦେଲେ ଜାଣ ଦେହୁ ପାପ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ॥
ଜ୍ଞାନ ହୋଇ ଯେ ଜନ କରଇ ଗୋ ହରଣ ।
ତିନିଗୋଟା ଉପବାସ କରି ସେହି ଜନ ॥
ଧେନୁ ଦାନ ଅନ୍ନଦାନ କରିବ ଆବର ।
ତେବେ ତା ଦେହୁ ସେ ପାପ ହୋଇବ ଅନ୍ତର
ଆଦ୍ୟ ଦ୍ୱିଜ ବେଶ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ଦିନ ଯାଇ
ଖରୀ ଶୂକରୀ ବାନରୀ ମହଷୀ ହରଇ ॥
ଗୋବର ପାଣି କାଦୁଅ କରି କଣ୍ଠଯାଏ ।
ଏକରାତି ବୁଡ଼ି ତହିଁ ରହିବ ନିର୍ଭୟେ ॥
ଉପବାସେ ତିନିରାତ୍ରେ ନିର୍ମଳ ହୋଇବ ।
ଆବର କ୍ଷଉର ହେବ ଶିଖା ନ ରଖିବ ॥
ପ୍ରାତଏ ଜଳରେ ବୁଡ଼ି ପାତକ ଛଡ଼ାଇ ।
କାମପୀଡ଼ା ପାଇ ଯେହୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ହରଇ ॥
କଲେ ତିନି ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ତିନି ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ।
ତାର ସଙ୍ଗେ କଲେ ତିନିଗୋଟା ଗୋରୁଦାନ ॥
ତାହାର ସେ ପାପ ଗୋଟା ଦେହୁ ଛାଡ଼ି ଯିବ ।
ପାଞ୍ଚରାତି ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ପିଇବ ॥
ଦକ୍ଷିଣା ସହିତ ଦୁଇଗୋଟା ଗାଈ ଦେଇ ।
ତହିଁରେ ସେ ପାପ ଗୋଟା ତାର ଛାଡ଼ି ଯାଇ ॥
କାମେ ବାଇ ହୋଇ ପରସ୍ତ୍ରୀ ଯେ ହରିବ ।
କୃଚ୍ଛ୍ର ସାନ୍ତପନ ବ୍ରତଗୋଟା ସେ କରିବ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ ଅଟେ ଯେଣୁ ଅର୍ଗଳା ଅବଳା ଆବର ।
ଏଣୁ ତାହାଙ୍କୁ ବର୍ଜନ କରିବ ଯେ ନର ॥
ଯେବେ କେହି ଜ୍ଞାତଜାତି ନାରୀ ହରେ ଥରେ
କୃଚ୍ଛ୍ର ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ କରି ସେ ପାପରୁ ତରେ ॥
ତପତ ଅଙ୍ଗାର ତୁଲ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଯେ ନାରୀ ।
ଜାଣ ହେ ଦ୍ୱିଜ ପୁରୁଷ ଘୃତ କୁମ୍ଭ ସରି ॥
ଏଣୁ ପୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଶେ ନ ରହିବ ।
ଯେ କୁଳଟା ନାରୀ ଜାର ଗର୍ଭ ଜନ୍ମାଇବ ॥

ତାକୁ ତ୍ୟାଗ କଲେ ଦୋଷ ତହିଁ କିଛି ନାହିଁ ।
ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ଗୃହ ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ॥
ଘର ଛାଡ଼ି ଯାଏ ସେମନ୍ତ ନଷ୍ଟା କୁଳଭ୍ରଷ୍ଟା ।
ପୁଣି ଆସି ସ୍ୱାମି ସଙ୍ଗ ଗୃହେଁ ଯେବେ ଦୁଷ୍ଟା ॥
ତା ସଙ୍ଗ ନ କରି ତାକୁ ଘରୁ ତଡ଼ିଦେବ ।
ପର ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗମ ଯେ ନାରୀ କରିବ ॥
କୃଚ୍ଛ୍ର ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ବ୍ରତ ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନେ ।
ତାର ସଙ୍ଗେ ପୁଣି ଦୁଇଗୋଟି ଗୋରୁଦାନେ
ସେ ପାପ ଗୋଟା ତାହାର ଦୂର ହୋଇଯିବ ।
ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଜାଣିବ ସ୍ତ୍ରୀ ଧ୍ରୁବ ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଯେବେ କି ପର ପୁରୁଷ ଗମଇ ।
ତାକୁ ତ୍ୟାଗ କଲେ ଦୋଷ ତହିଁରେ ଯେ ନାହିଁ
କାମବାଣେ ମତ୍ତହୋଇ ଯେବଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଜାଣି ଶୁଣି କରେ ପର ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ହରଣ ॥
ସେ ପାପ ଯିବ ତାହାର ଗୋରୁ ଶତଦାନେ ।
ସୂତ କହନ୍ତି ହେ ଦ୍ୱିଜ ଯେବେ କେ ଅଜ୍ଞାନେ
ବିଷ୍ଠା କିବା ମୂତ୍ର ଖାଇ ସୁରାକୁ ଛୁଅଇଁ ।
ଯେଉଁରୂପେ ସେ ଶୁଦ୍ଧ ହେବ ତାହା କହୁଛଇଁ ॥
ଆହେ ମୁନି କରିବ ସେ ଦୁଇ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ।
ଏଗାରଟି ବୃଷ ଦେବ କରି ତୀର୍ଥବ୍ରତ ॥
ଶିଖା ସହିତ ସେ ପୁଣି ହୋଇବ କ୍ଷଉର ।
ଆଉ ଥରେ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ କରିବ ଆଦର ॥
ଦୁଇଗୋଟା ଗୋରୁଦାନ ପୁଣି ସେ କରିବ ।
ପଞ୍ଚଗବ୍ୟକୁ ଶୋଧନ କରିଣ ଖାଇବ ॥
ଉତ୍ତମ ଭୋଜନ ଦେଇ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ତୋଷିବ ।
ଏମନ୍ତ କଲେ ସେ ଜାଣ ପବିତ୍ର ହୋଇବ ॥
ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲେ ବେଳେ ଯେବେ କେହି ଜନ ।
ଚଣ୍ଡାଳର ଅନ୍ନ ଖାଏ ଜଳ କରେ ପାନ ॥
କୃଚ୍ଛ୍ର, ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତ ଜ୍ଞାନେ ବା ଅଜ୍ଞାନେ ।
ସଶିଖ କ୍ଷଉର ହୋଇ ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନେ ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେ ଏକ ଗାଈ କ୍ଷତ୍ରିୟ ଯେ ଦୁଇ ।
ବୈଶ୍ୟ ତିନିଗୋଟି ଗାଈ ଶୂଦ୍ର ଚାରିଗାଈ ॥
ଦାନ କରି ଶରୀର ପବିତ୍ର କରିବେ ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଯେ ବୃଷଳ ଅନ୍ନକୁ ଭୁଞ୍ଜିବେ ॥
ସୂତକର ଅନ୍ନ କିବା ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଯେ ଅନ୍ନ ।
ଜଳ ଅଥବା ଶୂଦ୍ରର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଯେ ଜନ ॥
ବିପଦରେ ପଡ଼ି ଯେବେ ଖାଏ ଜାଣି ଶୁଣି ।
ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ କିମ୍ବା ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ କରି ପୁଣି ॥
ଦୁଇଗୋଟା ଗୋରୁ ଦେବ ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପିଇ ।
ଅଗ୍ନିରେ ହୋମ କରିବ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଭୁଞ୍ଜାଇ ॥
ଏମନ୍ତ କଲେ ପବିତ୍ର ହୋଇବ ସେ ଜନ ।
ମୂର୍ଖ ନେଉଳ ବିରାଡ଼ ଖାଏ ଯେଉଁ ଅନ୍ନ ॥
କୁଶ ତିଳ ଜଳ ସିଞ୍ଚି ପବିତ୍ର କରିବ ।
ସେ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜିଲେ କିଛି ଦୋଷ ନ ଲାଗିବ ॥
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଯେଉଁ ନର ପିଆଜ ରସୁଣ ।
ସଜନା ଲାଉ ଗୃଞ୍ଜନ ମାଂସ ଖାଏ ପୁଣ ॥
ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତ କରି ପବିତ୍ର ହୋଇବ ।
ମଦ ମାଂସାଶୀ ଶୂଦ୍ରକୁ ଦୂରରୁ ତେଜିବ ॥
ମଦ ମାଂସ ନ ଖାଏ ଯେ ଦ୍ୱିଜ ସେବା କରେ
ଦାନ ଦେଉଥାଏ ନିଜ ଧର୍ମ କର୍ମ କରେ ॥
ଉତ୍ତମ ବୃଷଳ ବୋଲି ତାହାକୁ ଯେ କହି ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ଯେବେ ଅଜ୍ଞାନରେ କେହି ॥
ସୂତକ ମୃତକ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ କରଇ ।
ବିପ୍ର ଯେ ଦଶସହସ୍ର ଗାୟତ୍ରୀ ଜପଇ ॥
ପଞ୍ଚ ସହସ୍ର ଗାୟତ୍ରୀ ଜପିବ କ୍ଷତ୍ରିୟ ।
ବୈଶ୍ୟ ସହସ୍ରେ ଜପିଲେ ପାପ ଯିବ କ୍ଷୟ ॥
ଶୂଦ୍ର ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନେ ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ।
ନୀଚ ଜାତି ଭାଣ୍ଡେ ଥିବା ଘୃତ ଜଳ ଦହି ॥
ଅଜ୍ଞାନେ ଖାଇଲେ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ଯେ କରିବ ।
ଅଗ୍ନିରେ ହୋମ କରିବ ପୁଣି ଦାନ ଦେବ ॥
ଶୂଦ୍ରଙ୍କର ଉପବାସ କରି ନ ଯୋଗାଇ ।
କେବଳ ଦାନ ଦେଇ ସେ ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ॥
ସଶିଖ କ୍ଷଉର ହେବେ ଆଉ ତିନି ଜାତି ।
ଉପାସ କରିବେ ଏକ ଦିନ ଏକରାତି ॥
ଦ୍ୱିଜ ନୀଚ ଜାତି ଦଣ୍ଡ୍ୟ ହୋଇଲେ ତାହିତ ।
ପ୍ରାଜ୍ୟପତ୍ୟ ବ୍ରତ କିବା ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତ ॥
କରି ସାରି ଶିଖା ସହ କ୍ଷଉର ହୋଇବ ।
ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପାନ କରି ଦ୍ୱିଜେ ଦାନ ଦେବ ॥
ଦୁଇ ଗୋଟା ଗୋରୁ ଦେବ ଦକ୍ଷିଣା ସହିତ ।
ଭୋଜନେ ବିପ୍ର ମାନଙ୍କୁ କରାଇ ତୃପତ ॥
ଅଗ୍ନିରେ ଆହୁତି ଦେଇ ପବିତ୍ର ହୋଇବ ।
ଜାଣି ଶୁଣି ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ମଦ ଯେ ଖାଇବ ॥

ଗୁଳକୁ ଘେନି ନର୍କରେ ପଡ଼ିବ ସେ ଯାଇଁ ।
ଆଉ ଏ ଦ୍ୱିଜବର ଯେଉଁ ଗୋବଧ କରଇ ॥
ବାଡ଼ି ମାରି ଦେଇ କିବା ବୁଡ଼ିଲ ଛେଦଇ ।
ସୁନା ରେଖା କରଇ ଯେ ଏ ପାପଙ୍କ ପାଇଁ ॥
ତିନି ଗୋଟି କୃଚ୍ଛ୍ର ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ଯେ କରିବ ।
ପଚିଶ ଷଣ୍ଡର ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ଯେ ପିଇବ ॥
ହୋମ କରିବ ସେ ତିନି ଗୋଟି ଧେନୁ ଦେବ
ତେବେ ତପୋଧନ ସେହି ପବିତ୍ର ହୋଇବ ॥
ତା ହସ୍ତର ଅନ୍ନ ପାଣି ଛୁଇଁବେ ସମସ୍ତେ ।
ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ବ୍ରତ ବିଧି ଶୁଣ ଏକ ଚିତ୍ତେ ॥
ପ୍ରଭାତରେ ତିନି ଦିନ କରିବ ଭୋଜନ ।
ଅଯାଚିତ ଭୋଜନ ଯେ ସଞ୍ଜେ ତିନି ଦିନ ॥
ତିନି ଦିନ ରହିବ ଯେ ନ କରି ଆହାର ।
ଏହା ନାମ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ବ୍ରତ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଗୋମୂତ୍ର ଗୋମୟ କ୍ଷୀର ସଙ୍ଗେ ଦଧି ଘୃତ ।
ମିଶାଇବ କୁଶ ପାଣି ତାହାର ସହିତ ॥
ଦୁଇଦିନ ରହିବ ଯେ ଏହା ପାନ କରି ।
ତୃତୀୟ ଦିନ ଉପାସେ ଯିବ ତପସ୍ୱୀ ॥
କୃଚ୍ଛ୍ର ସାନ୍ତପନ ବ୍ରତ ଏହି ଯେ ବୋଲଇ ।
ସର୍ବ ପାପହର ନାମ ଏହାର ଅଟଇ ॥
ସକାଳେ ଯେ ତିନି ଦିନ ସଞ୍ଜେ ତିନି ଦିନ ।
ଅଯାଚିତ ଏକ ଏକ ଗ୍ରାସ କରି ମୁନି ॥
ତିନି ଦିନ ରହିବ ଯେ ନ କରି ଆହାର ।
ଅତିକୃଚ୍ଛ୍ର ବ୍ରତ ନାମ ଅଟଇ ଏହାର ॥
ଉଷ୍ଣଜଳ କ୍ଷୀରଘୃତ ପିଇ ତିନି ଦିନ ।
ବାରେ ସ୍ନାନ କରି ଯେବେ ରହେ ତପୋଧନ
ପାପହର ତପ୍ତକୃଚ୍ଛ୍ର ଏହାକୁ ଯେ କହି ।
ବାର ଦିନ ଉପବାସ କରି ଯେବେ ରହି ॥
ପାପ ନାଶନ ଯେ କୃଚ୍ଛ୍ରବ୍ରତ ଏହା ନାମ ।
ପରାକ ବ୍ରତ ଏହାର ନାମ ପୁଣି ଜାଣ ॥
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷେ ଏକ ଏକ ଗୁଣ୍ଡାଏ ବଢାଇ ।
କୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷେ ଏକ ଏକ ଗୁଣ୍ଡାଏ ଛଡ଼ାଇ ॥
ଉପବାସେ ରହିବ ଯେ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ।
ଏହା ନାମ ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତ ତପୋଧନ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେକାଳେ ଚାରିଗୁଣ୍ଡା କରି ଗ୍ରାସ ।
ସମାଧିରେ କରିଥିବ ମନକୁ ନିଜବଶ ॥
ପୁଣି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତେ ଚାରିଗୁଣ୍ଡା ଗ୍ରାସ କରି ।
ଶିଶୁ ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ନାମ ଅଟଇ ଏହାରି ॥
ସ୍ୱହସ୍ତେ ପାଣି କଖାରୁ ଶରଇ ସ୍ନେ ନାରୀ
ତିନିଦିନ ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ପିଇ ଦିନ ନିଶି ॥
ପାଞ୍ଚଟି ପାଣି କଖାରୁ କରିବ ଯେ ଦାନ ।
ତାହା ସଙ୍ଗେ ଦେଇଥିବ ବସନ କାଞ୍ଚନ ॥
ଏମନ୍ତ କଲେ ତା ଅନ୍ନ ଜଳ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ।
କହିଲେ ଯେ ଶଙ୍କରଙ୍କୁ ହେ ମୁନି ଗୋସାଇଁ ॥
କଳିଯୁଗ ଲୋକେ ଘୋର ପାପେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ
କୂପ ମଣ୍ଡୂକ ପରାଏ ଗୃହ ମଧ୍ୟେ ଥାଇ ॥
ସଂସାର ସାଗରୁ ପାର ହୋଇବେ କେମନ୍ତେ
ଏମନ୍ତ କି ପୁଣ୍ୟ ଅଛି କୁହନ୍ତୁ ତାହା ମୋତେ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମହାଯତି ।
ଯହିଁରେ କି ରାଧା କୃଷ୍ଣ ସନ୍ତୋଷ ହୁଅନ୍ତି ॥
କରିବେ ସେହି କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ପ୍ରାତଃସ୍ନାନ ।
ରାଧା ଦାମୋଦର ପୂଜା କରି ନିତେ ଦିନ ॥
ଭକତରେ ଏହା କଲି ସମାଧିରେ ଥାଇ ।
ସଂସାର ସାଗର ତରି ବଇକୁଣ୍ଠ ପାଇ ॥
ପତି ସେବା କରି ନାରୀ କଲେ ଏହି ସ୍ନାନ ।
ପାଇବେ ସେହି ଗୋଲୋକ ଦୁର୍ଲଭ ଯେ ସ୍ଥାନ
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ଯେ ନାରୀ ପ୍ରାତଃସ୍ନାନ ସାରି ।
ଧୂପ ଦୀପେ ରାଧା ଦାମୋଦର ପୂଜା କରି ॥
ସବୁ ପାତକ ଛଡ଼ାଇ ଯିବେ ବିଷ୍ଣୁ ପୁରେ ।
ଆହେ ବିପ୍ର ଯେଉଁ ନାରୀ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ॥
ସ୍ନେହେ ଥିବା ରାଧା ଦାମୋଦର ପୂଜାକରେ ।
ଉତ୍ତମ ବସନ ଦେଇ ପୂଜେ ଭକତିରେ ॥
ହରି ମନ୍ଦିରେ ତାହାର ଚିରକାଳ ଘର
ଯେ ନାରୀ କାର୍ତ୍ତିକେ ଦିଏ ପୁଷ୍ପ ଫୁଲହାର ॥
ସୁବାସିତ ଗନ୍ଧଦ୍ରବ୍ୟ ଆଦି ଦିଅଇ ।
ଦିବ୍ୟ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ସେ ଯାଇ ବସଇ ॥
ଗନ୍ଧ ଶର୍କରା ଆଦି ଯେ ନଇବେଦ୍ୟ ଦେଇ ।
ଭକତରେ ରାଧା ଦାମୋଦରଙ୍କୁ ପୂଜଇ ॥
ସେ ନାରୀ ବିଷ୍ଣୁ ମନ୍ଦିର ପାଇ ତପୋଧନ ।
ରାଧା ଦାମୋଦର ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ଯେବେ ଜନ
ଯାହା କିଛି ଦିଏ ତାର ସେ ପୁଣ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ ।
ସ୍ନାନ ନ କଲେ ସକଳ ପୁଣ୍ୟ ଯାଏ କ୍ଷୟ ॥

ଯେ ନାରୀ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ଭକତି ସହିତ ।
ସକାଳୁ ଉଠି ନ କରେ ସ୍ନାନ ପ୍ରାତଃ କୃତ୍ୟ ॥
ଶ୍ରୀଧର ଦାମୋଦର ପୂଜା ନ କରେ ଆବର ।
ଶତ୍ କାଳ ନରକରେ ଯାଇ ଧଇଁ ତାର ॥
ଯେବେ କ ଆସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ପୁଣି ଜନମଇ ।
ବାଲ୍ୟତ ବିଧବା ହୋଇ କଷ୍ଟ ଭୋଗୁଥାଇ ॥
ଏ ବିଧବା ଯୋଗ ତାର ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତରେ ।
ସ୍ୱାମିର ଅପ୍ରିୟ ହୋଇ ଥାଏ ନିରନ୍ତରେ ॥
ଆହେ ବିପ୍ର ତ୍ରେତାଯୁଗ କଥା ଗୋଟା ଶୁଣ ।
ସଉରାଷ୍ଟ୍ର ଦେଶବାସୀ ଏକ ଶୂଦ୍ର ଜାଣ ॥
ନାମ ତାହାର ଶଙ୍କର ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ।
କଳପ୍ରିୟା ନାମେ ଏକ ଭାର୍ଯ୍ୟା ତାହାର ॥
ଜାର ପୁରୁଷ ସେ ଖୋଜୁ ଥାଏ ନିତଦିନ ।
ମନ ଉଦବେଗେ ଚିତ୍ତ ହୁଏ ଛନ ଛନ ॥
ସ୍ୱାମୀକି ସେ ତୃଣ ପ୍ରାୟ ଅମାନ୍ୟ କରଇ ।
ମୋର ସ୍ୱାମିଯୋଗ୍ୟ ଏହି ପୁରୁଷ ନୁହଇ ॥
ପର ପୁରୁଷ ଯେ ସ୍ୱାମୀ ଅଟଇ ମୋହର ।
ଏମନ୍ତ ମନେ ବିଚାର ସେହି ନିରନ୍ତର ॥
ଆପଣା ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ବାଢି ସ୍ୱାମୀକି ଦଅଇ ।
ସେହି ମହାମୂଢା ନାରୀ ନୀଚସଙ୍ଗ ପାଇ ॥
ମଦ୍ୟମାଂସ ଆନନ୍ଦରେ କରଇ ଆହାର ।
ବହୁତ ଭର୍ତ୍ସନା କରି କହଇ ଆବର ॥
ମରୁ ନାହିଁ କିପାଁ ଏ ମୋ ପାଦର ସାଙ୍କୁଳ ।
ଏ ମଲେ ମୋ ଦିନ କାଳ ସୁଖେ ଯିବ ଚଳି ॥
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ସେହି ମୂଢା କଷ୍ଟୁରି ଏମନ୍ତେ ।
ନାନାଦି କଥା ଚିନ୍ତଇ ବସିଣ ଏକାନ୍ତେ ॥
ଏକ ଜାର ପୁରୁଷର ସଙ୍ଗ ପାଇ ଦିନେ ।
ଅନ୍ୟ ଦେଶେ ଯିବାପାଇଁ ସ୍ଥିରକରି ମନେ ॥
ତାହାକୁ ବୋଇଲା ହେଲା ଏ ସ୍ଥାନ ସଙ୍କେତ ।
ତୁମ୍ଭେ ଏଥେ ଥିବ ରାତ୍ରେ ଆସିବି ତ୍ୱରିତ ॥
ଏମନ୍ତ କହି ସେ ନାରୀ ସେଦିନ ରାତିରେ ।
ସୁଖେ ନିଦ୍ରା ଯାଉଛନ୍ତି ସ୍ୱାମୀ ତାର ଘରେ ॥
ଆପଣା ସ୍ୱାମିକି ମୁଣ୍ଡ କାଟି ସେହି ନାରୀ ।
ସଙ୍କେତ ସ୍ଥାନକୁ ଗଲା ଘରୁ ସେ ବାହାରି ॥
ସେସ୍ଥାନେ ଦେଖିଲା ଜାର ପୁରୁଷ ଯେ ନାହିଁ ।
ବାଘମାରି ପକାଇଛି ଦେହକୁ ରକ୍ତ ପିଇ ॥

ଆହା ସ୍ୱାମି ବୋଲି କଲା ବହୁତ ରୋଦନ ।
ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯାଇଣ ପଡିଲା ହୋଇ ଅଚେତନ ॥
ଚେତା ପାଇଣ ସେ ପୁଣି ବାହୁନି କାନ୍ଦଇ ।
ମୋର ସ୍ୱାମିକି ହାଣିଲି ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭ ପାଇଁ ॥
ତୁମ୍ଭସଙ୍ଗେ ରହି ସୁଖଭୋଗ କଲି କେତେ ।
ଅନ୍ୟ ଦେଶରେ ରହିବି ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗତେ ॥
ଦଇବ ସେ କଥା ଗୋଟା ସହି ନ ପାରିଲା ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ମହାବଳ ବାଘ ମୁଖେ ଦେଲା ॥
କି କରିବି ମୋତେ କିଛିବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁନାହିଁ ।
ଘରକୁ ଯିବାକୁ ମୋର ମନ ନ ବଳଇ ॥
ଜାର ପୁରୁଷ ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱାମୀକି ମାରିଲି ।
ସଙ୍କେତ କରି ଜାରକୁ ବାଘମୁଖେ ଦେଲି ॥
ଏମନ୍ତେ ବହୁତ କାନ୍ଦି ସେ କଳହା ନାରୀ ।
ଆପଣା ଗୃହକୁ ପୁଣି ଆସିଲାକ ଫେରି ॥
ସ୍ୱାମିମୁଖେ ମୁଖ ଦେଇ କରଇ ରୋଦନ ।
ଆହା ନାଥ କଲି ମୁହିଁ କି କର୍ମ ଦାରୁଣ ॥
ଯାହା କି କରିଛି ଏହା ନ କରିବେ କେହି ।
ଆହା ସ୍ୱାମି ମନ ମୋର ହର କଥା କହ ॥
ଯେତେ ଗାଳିମନ୍ଦ ମୁହିଁ ଦେଇଛି ପାମରୀ ।
ମୋହର ସେ ଦୋଷ କିଛି ମନରେ ନ ଧର ॥
ଯେମନ୍ତ ବେଭାର କରି ତୁମ୍ଭେ ମୋହଠାରେ
ତା ପ୍ରତିଫଳେ ଛେଦିଲି ତୁମ୍ଭଶିର କରେ ॥
ଧିକ ଧିକ ଏ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଜୀବନକୁ ଧିକ ।
ଜାରକୁ ମଣିଲି ମୁହିଁ ସ୍ୱାମିଠୁଁ ଅଧିକ ॥
ସତ ବୋଇଲେ ଏମନ୍ତେ ବିଳାପ କରିଣ ।
ଭୂମିରେ ଗଡିଲା ଧରି ସ୍ୱାମିର ଚରଣ ॥
ଅନ୍ୟ ନଗରକୁ ଗଲା ରାତି ପାହିଯାନ୍ତେ ।
ଦେଖିଲା ବହୁତ ନାରୀ ବଇଷ୍ଣବ କେତେ ॥
ନର୍ମଦା ନଦୀରେ ପୁଣି କରୁଛନ୍ତି ସ୍ନାନ ।
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ପ୍ରଭୃତି ଜାଣି ମହାପୁଣ୍ୟ ॥
ଆଉରି ଦେଖିଲା ନଦୀତୀରେ କେତେ ନାରୀ ।
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦେଇ ଦୀପ ଜାଳି କରି ॥
ବସନ ନାନାଦିଫଳ ମୁଖବାସ ନେଇ ।
ଶଙ୍ଖନାଦ ହୁଳହୁଳି ଆନନ୍ଦରେ ଦେଇ ॥
ମହା ଉତ୍ସବେ ଭକତି ଚିତ୍ତେ ପ୍ରିୟ ଜନ ।
ଶ୍ରୀଧର ଦାମୋଦର ପାଦ କରନ୍ତି ବନ୍ଦନ ॥

ନାନା ଉପଚାର ଦେଇ ଆଦର ପୂଜନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ ଦେଖିଣ ସେହି କଳିଙ୍ଗା ଯୁବତି ॥
ବିନୟ କରି କହିଲା ଯୋଡି ବେନି କର ।
କୃପା କରି କହ ଏକ କର୍ମ ଗୋ ତୁମ୍ଭର ॥
ସ୍ତ୍ରୀଏ ବୋଇଲେ ମାଗୋ ଶୁଣ ଦେଇ ମନ ।
ବାରମାସ ମଧ୍ୟେ ଏହି କାର୍ତ୍ତିକ ପ୍ରଧାନ ॥
ଏ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ଯାକ ସକାଳୁ ଉଠିବ ।
ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ବେଗ ଜଳରେ ବୁଡିବ ॥
ବସନ ପାଲଟି ଶୁଦ୍ଧ ବସ୍ତ୍ର ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧି ।
ରାଧା ଦାମୋଦରଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମ ବନ୍ଦି ॥
ଭକତରେ ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଦେଇଣ ପୂଜିବ ।
କୋଟି ଜନ୍ମାର୍ଜ୍ଜିତ ପାପ ତହିଁରେ ନାଶିବ ॥
ଏହା ଜାଣି ପୂଜୁଁ ଆମ୍ଭେ ରାଧା ଦାମୋଦର ।
ଏ ମାସେ ଆମିଷ ଦ୍ରବ୍ୟ ନ କରୁ ଆହାର ॥
କଳିଙ୍ଗା ଯୁବତୀ ସେ ଶୁଣିଣ ଏମନ୍ତ ।
ମାସକ ଯାକ ସେ ତହିଁ ରହି କଲା ବ୍ରତ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ମଲା ସେହି ନାରୀ ।
ଯମଦୂତେ ଆଇଲେ ଯେ ପାଶ ହସ୍ତେ ଧରି ॥
ଚର୍ମ ଦଉଡ଼ୀରେ ତାକୁ ବାନ୍ଧି କୋପଭରେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଏମନ୍ତ ବେଳରେ ।
ଶଙ୍ଖଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ବନମାଳାଧାରୀ ।
ବିମାନ ଗୋଟା ହୋଇଛି ସୁବର୍ଣ୍ଣେ ତିଆରି ॥
ଚକ୍ରେ ଛେଦପକାଇଲେ ଦଉଡ଼ୀକି ତାର ।
ଯମଦୂତଙ୍କ ଉପରେ କରନ୍ତେ ପ୍ରହାର ॥
ତହୁଁ ଯମଦୂତେ ଗଲେ ଭୟରେ ପଳାଇ ।
ରାଜହଂସ ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ବିମାନେ ବସାଇ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ଘେନି ତାକୁ ବଇକୁଣ୍ଠେ ଗଲେ ।
ସୁଖଭୋଗ ଦେଇ ତାକୁ ଗଉରବ କଲେ ॥
ରାଧା ଦାମୋଦର ପୂଜା କାର୍ତ୍ତିକେ ଯେ କରେ ।
ସେ ନାରୀ ଦେହରୁ ପାପ ଛାଡ଼ିଯାନ୍ତି ଡରେ ॥
ଦିବ୍ୟ ଗୋଲୋକ ଧାମ ଯେ ଅତି ମନୋହର ।
ତହିଁରେ ସେ ପୂଜାପାଏ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ଭକତରେ ଏକଚିତ୍ତେ ଯେଉଁ ନର ନାରୀ ।
ଶୁଣନ୍ତି ତାହାଙ୍କ ପାପ ଯାଏ ଛାଡ଼ିକରି ॥
କୋଟି ଜନମର ପାପ ଛାଡ଼ିଣ ପଳାଏ ।
ଦାସ ଗୋପୀନାଥ ରାଧା ଦାମୋଦର ପାୟେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ଅଗମ୍ୟା
ଗମନାଦି ବିବିଧ ପାପ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତଂ ନାମ
ଷଟ୍ ଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ତୁଳସୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

କହିଲେ ଯେ ଶଉନକ ସୂତ କହି ମୋତେ
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସର ବିଧି ବିଧାନହି ଯେତେ ॥
ସେ ପୁଣ୍ୟ ମାସର ପୁଣି ନିୟମ ଯେତେକ ।
ସୂତ ବୋଇଲେ ହୋ ଶୁଣ ମୁନି ଶଉନକ ॥
ଆଶ୍ୱିନ ମାସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନୁ ଆରମ୍ଭିବ ।
ନିଦ୍ରା ତେଜିଣ ଉଠନ୍ତି ଯେ ଦିନ କେଶବ ॥
ଉତ୍ଥାପନ ଏକାଦଶୀ ତା ନାମ ବୋଲାଇ ।
ସେ ଦିନ ନ ହେବା ଯାଏ ଏ ବ୍ରତ ହୁଅଇ ॥
ଦିବସେ ଉତ୍ତର ମୁଖ ହୋଇବେ ଯେ ନର ।
ରାତିରେ ଦକ୍ଷିଣ ମୁଖ ଜାଣ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ମଉନରେ ରହି ମଳମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗ ବେଳେ ।
ମଳମୂତ୍ର ନ ତେଜିବେ ଗୋଷ୍ଠେ ବାଟେ ଜଳେ
ଶମଶାନରେ ହୁଙ୍କାରେ ନ ତେଜିବେ ପୁଣି ।
ତହୁଁ ଯେ ବାମ ହସ୍ତରେ ଶୁଦ୍ଧ ମାଟି ପାଣି ॥
କୋଡ଼ିଏ ଥର ଧୋଇବ ତହୁଁ ଦୁଇ କର ।
ଦଶଥର ଧୋଇ ପାଦ ଧୋଇବ ଆବର ॥
ତିନି ତିନିଥର ତହୁଁ ପାଦଦୁଇ ଧୋଇ
ମୁଖକୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିବ ଶୁଦ୍ଧ ଜଳ ଦେଇ ॥
ସଂକଳ୍ପ କରିବ ଯେ ସ୍ନାନର ନିମନ୍ତେ ।
ତହୁଁ ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦରଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରି ଚିତ୍ତେ ॥
ଏମନ୍ତ ପଢ଼ି ଏରୂପେ ହୃଦୟେ ଚିନ୍ତିବ ।
ଆହେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ମୋର ପାତକ ନାଶିବ ॥
ପାପ ନାଶନ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସଯାକ ମୁହିଁ ।
ରାଧା ଦାମୋଦର ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାୟୀ
ସକାଳୁ ଉଠି ମୁଁ ନିତି କରୁଥିବି ସ୍ନାନ ।
ପଦ୍ମନାଭ ଜଳେ କରି ଅଛନ୍ତି ଶୟନ ॥

ସେ ସୁଧୀ ଲମ୍ବ ଚରଣେ ନମସ୍କାର ମୋର
ଯେଉଁ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଉଅଛ ତାହା ଘେନାକର ॥
ମୋଠାରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅ ଏହା କହି ଭଲେ ।
ଦ୍ରୁତ ସ୍ନାନ ସାରି ତହୁଁ ତିଳକ କପାଳେ ॥
ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପୁଣ୍ଡ୍ର କରିବ ଯେ ବିଧି ବିଧାନେ ।
ତିଳକ ନ ଘେନି କର୍ମ କରନ୍ତି ଯେ ଜନେ ॥
ସେ ସବୁ ତାର ବିଫଳ କହୁଛି ମୁଁ ସତ ।
ଯେ ନର ଶରୀର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପୁଣ୍ଡ୍ରେ ରହିତ ॥
ଆତୁରି ହୋଇଣ ଯିବ ତାହାକୁ ନ ଛୁଇଁ ।
ଦୈବେ ଯେବେ କି ଆଖି ଆଗରେ ପଡ଼ଇ ॥
ଦୋଷ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇବ କଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ।
ଶୁଭ୍ର ମାଟିରେ ରଚିତ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପୁଣ୍ଡ୍ର ଚିହ୍ନ ॥
ଯା ଲଲାଟେ ଥାଇ ସେହି ହୋଇଲେହେଁ ଚଣ୍ଡାଳ
ସେ ପବିତ୍ର ଆତ୍ମା ତାକୁ ପୂଜିବେ ସକଳ ॥
ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପୁଣ୍ଡ୍ର ଚିହ୍ନ ନାହିଁ ଲଲାଟେ ଯାହାର ।
ସେ ଅଧମ ନାରକୀକୁ ଜାଣିବ କୁକ୍କୁର ॥
ଆହେ ବିପ୍ର ପ୍ରାତଃକାଳ କୃତ୍ୟ ଯାକ ସାରି ।
ଭକତିରେ ତୁଳସୀକି ଯେହୁ ସେବା କରି ॥
ସେ ହରି ବଲ୍ଲଭ ତାର ପାପ ବିନାଶଇ ।
ତହୁଁ ଯେ କାର୍ତ୍ତିକ ବ୍ରତୀ ମନକୁ ଲଗାଇ ॥
ଶ୍ରୀହରିର କଥା ଥିବ ଯେଉଁ ପୁରାଣେ ।
ସେ ପୁରାଣ ପଢୁଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଚରଣେ ॥
ଭକତିରେ ପୂଜାକରି ଶୁଣିବ ପୁରାଣ ।
ବିଶେଷେ ପର ଆଯନ କରିବ ବର୍ଜନ ॥
ପର ଅନ୍ନ ପର ଶଯ୍ୟା ପରନାରୀ ବ୍ରୀହି ।
ଆମିଷ ଯେ ମଧୁ ମାଂସ ପୁଣି ଗୃଞ୍ଜ ବ୍ରୀହି ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ବ୍ରତୀ ଏମାନ କରିବେ ବର୍ଜନ ।
ହେ ଦ୍ୱିଜ ଜମ୍ବୀର ମସୁରିକା ବାସୀ ଅନ୍ନ ॥
କ୍ଷୁଦ୍ର ସରୋବର ଜଳ ତେଜିବ ଆବର ।
କଦଳୀ ପତ୍ର ପକାଇ କରିବ ଆହାର ॥
ଏହି ବ୍ରତରେ ତଇଳ କରିବ ବର୍ଜନ ।
ନ କରିବ କ୍ଷୌରୁ ଶ୍ୱେତ କଳମ୍ବୀ ଭକ୍ଷଣ ॥
ହିଙ୍ଗୁ ପୋଇ ମୂଳା ଲଉ ଧଳା ବାଇଗଣ ।
କଇଥ ସଜନା ପାନ୍ତି କଖାରୁ ଭୋଜନ ॥
ଏ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ନିଷେଧ କାର୍ତ୍ତିକବ୍ରତେ ।
କଂସା ପାତ୍ରରେ ଭୋଜନ ନିଷେଧ ଏ ବ୍ରତେ ॥

ନ ଖାଇବ କେତେ ଏଥେଁ ଅନ୍ନ ଦୁଇଥର ।
ତହୁଁ ଅଧିକ ଥରହିଁ ନିଷେଧ ଆହାର ॥
ପତିତର ଅନ୍ନ ମାଛ ରଜସ୍ୱଳା ଅନ୍ନ ।
ଉତ୍ତମ କୋମଳ ଶଯ୍ୟା ଏ ବ୍ରତ ବର୍ଜନ ॥
ସ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗ ନ କରିବ ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର ।
ରବିବାରେ ଧାତ୍ରୀଫଳ ନିଷେଧ ଆବର ॥
ପାଣିକଖାରୁ ଭକ୍ଷଣେ ହୁଏ ଧନ ହାନି ।
ବୃହତୀ ଫଳ ଭକ୍ଷଣେ ହରିଙ୍କି ନ ମାନି ॥
ବେଲ ଖାଇଲେ ନାନାଦି କଳଙ୍କ ହୁଅଇ ।
ନିମ୍ବ ଖାଇଲେ ଯେ ପକ୍ଷି ଯୋନିଜନ୍ମ ପାଇ ॥
ତାଳ ଖାଇଲେ ଶରୀର ଗୋଟା ହୋଏ କ୍ଷୀଣ ।
ନଡ଼ିଆ ଖାଇଲେ ବଡ଼ ମୂର୍ଖ ଆଚରଣ ॥
ଲଉ ଖାଇଲେ ଗୋମାଂସ ଖାଇଲାର ପରି ।
କଳିନ୍ଦ ଖାଇଲେ ଗୋରୁ ହତ୍ୟା କଲା ପରି ॥
ଶିମ୍ବ ଖାଇଲେ ଯେ ପାପ ବହୁତ ବଢ଼ଇ ।
ପୋଇ ଭକ୍ଷିଲେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମ ବଧ ତୁଲ୍ୟ ହୋଇ
ସୁତ ମରଇ ଖାଇଲେ ଧଳା ବାଇଗଣ ।
ମାଂସ ଖାଇଲେ ଯେ ଚିର ରୋଗେ ଯାଏ ଦିନ
ଆନ ମାଂସରେ ଅଧିକ ପାତକ ହୁଅଇ ।
ଏଣୁ ପ୍ରତିପଦାଦିରେ ଏ ସବୁ ନ ଖାଇ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଥିବ ।
ସେ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିପ୍ରକୁ ବ୍ରତ ଶେଷେ ଦେବ ।
ତେବେ ଯାଇଁ ଭୋଜନରେ ବସିବ ସେ ବ୍ରତୀ
ସିଂହ ଦେଖି ଗଜ ଯୂଥ ଯେସନେ ପଳାନ୍ତି ॥
ବ୍ରତୀ ଦେଖି ଯମଦୂତେ ପଳାନ୍ତି ତେସନ ।
ଏହି ବିଷ୍ଣୁ ବ୍ରତ ଗୋଟା ଅଟଇ ପ୍ରଧାନ ॥
ଯଜ୍ଞ କଲେ ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗଭୁବନେ ବସଇ ।
କାର୍ତ୍ତିକ ବ୍ରତୀ ଯେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁର ପାଇ ॥
ଏଣୁ ଯଜ୍ଞ ତାର ତୁଲ୍ୟ ନୋହେ ଦ୍ୱିଜବର ।
ମନ ବାକ୍ୟ ଦେହେ କରିଥିବା ପାପଭାର ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ବ୍ରତୀ ଦେଖିଲକ୍ଷଣି ଲୟଯାଇ ।
ଏ ବିଷୟେ ଅଣୁ ମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ଯେ ନାହିଁ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ବ୍ରତର ପୁଣ୍ୟ ମୁହିଁ ଏକ ମୁଖେ ।
କି କହିବ ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖେ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ବ୍ରତୀର ଥାଏ ଯେ କିଛି କଳୁଷ ।
ବ୍ରତର ଭୟେ ପଳାଇ ଯାଏ ଦଶଦିଶ ॥

ଆମ୍ଭେ କାହିଁ ସିନ୍ଧୁଁ କଏ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ରଖିବ ।
ମୁଖେ ଏହା କହୁଥାନ୍ତି ହେ ଦ୍ୱିଜ ପୁଙ୍ଗବ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରୀତି ଅର୍ଥେ ।
ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ଦାନ ଦେବ ଯେ ପ୍ରଭାତେ ॥
ବିପ୍ରଙ୍କ ଭୋଜନ ଦେଇ ତୋଷ କରାଇବ ।
ନୃତ୍ୟ ଗୀତାଦିରେ ରାତ୍ରି ଗୋଷ୍ଠୀ କଟାଇବ ॥
ତାହାର ଦେହୁ ସକଳ ପାପ ଯାଏ ଦୂରେ ।
ଶୌନକଙ୍କ ବୋଇଲେ ଯେ କୃପା କରି ବାରେ ॥
ଆହୋ ସୂତ ମୁନି କହ ଶୁଣିବାର ଫଳ ।
ତୁଳସୀ ମହିମା ଗୋଷ୍ଠୀ କହିବ ଆବର ॥
ଯହିଁରେ ସକଳ ପାପ ବିନାଶ ହୁଅଇ ।
ସୂତ ଯେ କହିଲେ ଶୁଣ ହେ ମୁନିଗୋସାଇଁ ॥
ଯାର ଅଗଣାରେ ଥାଇ ତୁଳସୀ କାନନ ।
ତୀର୍ଥ ବୋଲି ନ ପଶନ୍ତି ତହିଁ ଯମଗଣ ॥
ସକଳ ପାପ ତୁଳସୀ କାନନ ହରଇ ।
ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷ ଯେ ନର ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ରୋପଇ ॥
କେତେ ନ କରଇ ସେହି ଯମ ଦରଶନ ।
ଯେ ଜନ ତାହା କରଇ ରୋପଣ ପାଳନ ॥
ଦର୍ଶନ କରଇ ଯେହୁ ପୂଜଇ ଛୁଅଇଁ ।
ତା ଦେହୁରୁ ସବୁ ପାପ ଛାଡ଼ିଣ ପଳାଇ ॥
କୋମଳ ତୁଳସୀ ପତ୍ରେ ଯେ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜଇ ।
କାଳ ଯମ ଭୁବନକୁ କେବେ ସେ ନ ଯାଇ ॥
ତୁଳସୀର ପତ୍ରେ ଥାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ହରି ହର ।
ଗଙ୍ଗାନଦୀ ଆଦି ସବୁ ନଦୀ ଯେ ଆବର ॥
ପୁଷ୍କର ଆଦି ଯେ ତୀର୍ଥ ଘେନି ଦେବଗଣ ।
ତୁଳସୀ ପତ୍ରରେ ରହିଥାନ୍ତି ପ୍ରତି ଦିନ ॥
ଯେ ପ୍ରାଣୀ ତୁଳସୀ ଦଳ ଦେହେ ଧରି ମରେ ।
ତତକ୍ଷଣେ ଯାଇ ସେହି ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ॥
ଏ କଥା ଗୋଷ୍ଠୀ ଯେ ସତ କହୁଅଛି ମୁହିଁ ।
ଶତ ଶତ ପାପ କରି ଯେବେ ନର କେହି ॥
ତୁଳସୀ ମୂଳ ମୃତ୍ତିକା ଲିପି ହୋଇ ମରେ ।
ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ସେ ଯାଇ ବସେ ବିଷ୍ଣୁପୁରେ ॥
ଯେ ନର ତୁଳସୀ କାଷ୍ଠ ଚନ୍ଦନ ଘେନଇ ।
ପାପ ତାହାର ଦେହକୁ ଛୁଇଁ ନ ପାରଇ ॥
ନିଶ୍ଚୟ ପରମ ପଦ ପାଇ ସେହି ଜନ ।
ତୁଳସୀ ମାଳା ଯେ କଣ୍ଠେ କରଇ ଧାରଣ ॥
ଅଶଉଚୀ ଅନାଚାରୀ ହୋଇଥିଲେ ସେହି ।
ନିଶ୍ଚେ ଶ୍ରୀହରି ମନ୍ଦିରେ ବାସ କରେ ଯାଇଁ ॥
ତୁଳସୀ କାଠର ମାଳ ଧାତ୍ରୀଫଳ ମାଳ ।
ଯା ଦେହରେ ଥାଇ ତାକୁ ଭଗବତ ବୋଲି ॥
ତୁଳସୀ ଧାତ୍ରୀ ମାଳା ଯେ କଣ୍ଠରେ ଲମ୍ବାଇ ।
ଦେବତାମାନଙ୍କଠାରୁ ସେହି ପୂଜା ପାଇ ॥
ତୁଳସୀ ମାଳ କଣ୍ଠରେ ଘେନି ଯେଉଁ ଜନ ।
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ପୂଜନ୍ତରୁ ପ୍ରତି ପତ୍ରେ ଜାଣ ॥
ଅଯୁତ ଗୋଦାନ କଲ ଫଳ ସେହି ପାଇ ।
ଯେଉଁ ପାପବୁଦ୍ଧି ନାନା କାରଣ ଦେଖାଇ ॥
ମାଳା ଧାରଣ ନିଷେଧ କଲେ ତିଳୁ ହରି ।
କୋପାନଳେ ପୋଡ଼ି ଘୋର ନର୍କକୁଣ୍ଡେ ଭରି ॥
ସେ ନର୍କକୁଣ୍ଡୁ ବାହାରି ନ ପାରଇ ସେହି ।
ତୁଳସୀ ମାଳା ଯେ ଧର୍ମ କାମ ଅର୍ଥ ଦେଇ ॥
ଆବର ନାଶଇ ମହାପାତକ ଯେତେକ ।
ଧାତ୍ରୀମାଳାର ଏରୂପ ଫଳହିଁ ଅନେକ ॥
କଳକାଳ ନରଙ୍କର ଦେହେ ଥିବା ଲୋମ ।
ତହୁଁ ଯେତେ ପାଇ ଧାତ୍ରୀ ମାଳାର ସଙ୍ଗମ ॥
ତେତେ ସହସ୍ର ବରଷ ବଇକୁଣ୍ଠେ ରହେ ।
ଯେ ଦିଏ ତୁଳସୀ ମାଳା ଶ୍ରୀହରିର ଦେହେ ॥
ତା ଦେହରେ ପାପ ନାହିଁ ସର୍ବାଙ୍ଗ ନିର୍ମଳ ।
ତାକୁ ଦେଖି ଯମଗଣ ହୁଅନ୍ତି ଦୁର୍ବଳ ॥
ଶୁଖିଲ ପତ୍ର ପବନେ ଉଡ଼ିଲ ପରାଏ ।
ସହୁ ଉଠି ପଳାଇଣ ଯାନ୍ତି ମହାଭୟେ ॥
ଧାତ୍ରୀ ଛାଇରେ ତୁଳସୀ ବନେ ପିଣ୍ଡ ଦେଲେ ।
ମୁକତ ପାଆନ୍ତି ନିଶ୍ଚେ ତା ପିତୃ ସକଳେ ॥
ମୁଖେ ବେନିକର୍ଣ୍ଣେ ଶିରେ ବେନିକରେ
ଘେନଇ ଯେ ଧାତ୍ରୀଫଳ ସେ ଇହ ସଂସାରେ
ସ୍ୱୟଂ ହରି ବୋଲି ଜାଣିଥାଅ ଦ୍ୱିଜବର ।
ଧାତ୍ରୀଫଳେ କିବା ପତ୍ରେ ଯେବେ କେହି ନର
ଥରେ ମାତ୍ର ଭକତରେ ହରିଙ୍କି ପୂଜଇ ।
କୋଟି ଜନମର ପାପ କ୍ଷଣକେ ହରଇ ॥
ଯଜ୍ଞ ଦେବ ମୁନି ତୀର୍ଥ ଏ ଆଦି କ୍ଷମଧ୍ୟେ ।
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ସଦା ଥାନ୍ତି ଧାତ୍ରୀ ବୃତେ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସେ ଦ୍ୱାଦଶୀ ତିଥିରେ ଯେ ଜନ ।
ତୁଳସୀ ପତ୍ର ତୋଳଇ ଧାତ୍ରୀ ପତ୍ର ଜାଣ ॥

ଘୋର ନରକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସେ ଭୋଗ କରଇ ।
କାର୍ତ୍ତିକେ ଧାତ୍ରୀ ଛାୟାର ଯେ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜଇ ॥
ଏକ ବତ୍ସରର ପାପ ନାଶ ଯାଇ ତାର ।
ଅନ୍ନ ସଂସର୍ଗ ଜନିତ ଯେତେକ ପାପ ଭାର ॥
କାର୍ତ୍ତିକେ ତୁଳସୀ ବୃନ୍ଦେ ଧାତ୍ରୀ ମୂଳେ ଥାଇ ।
ହରି ପୂଜା କଲେ ଜଣେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପାଇ ॥
ତୁଳସୀ ପତ୍ର ଗଳିତ ଜଳ ଘେନେ ଶିରେ ।
ସର୍ବ ତୀର୍ଥ ସ୍ନାନକରି ରହେ ବୈକୁଣ୍ଠରେ ॥
ଆହେ ମହାମୁନି ପୂର୍ବେ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ।
ଏକ ଦ୍ୱିଜବର ଥିଲେ ସେ ଏକ କାଳରେ ॥
ସ୍ନାନକରି ତୁଳସୀର ମୂଳେ ଜଳ ଦେଇ ।
ବିଶୁଦ୍ଧ ମନରେ ମହା ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତ ହୋଇ ॥
ସ୍ୱଗୃହେ ଚଳିଗଲେ ତାଙ୍କ ନାମ ଯେ ଆଦିତ୍ୟ ।
ପୁଣ୍ୟ ତେଜେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟ ବିପ୍ର ତେଜୋବନ୍ତ
ତୃଷାର ଆତୁରେ ଏକ ଚଣ୍ଡାଳ ଆଇଲା ।
ସେହି ତୁଳସୀର ମୂଳ ଜଳକୁ ପିଇଲା ॥
ତା ଦେହର ପାପ ତାକୁ ଛାଡି ଗଲା ଦୂରେ ।
ବ୍ୟାଧେକ ତହିଁ ମିଳିଲା ଏହି ଅବସରେ ॥
ସେ ବ୍ୟାଧର ନାମ ଅରିମର୍ଦ୍ଦନ ଅଟଇ ।
ସେ ବୋଇଲା କରେ ତୁମେ ଅନ୍ନ ଦେଲୁ ଖାଇ
ଅନ୍ନ ଖାଇ ହାଣ୍ଡି କିମ୍ପା ଭାଙ୍ଗି ଦେଲୁ ମୋର ।
ସେ ଭଙ୍ଗା ହାଣ୍ଡିକ ପର କରିଛୁ ଆବର ॥
ତହିଁକି ଚୋହର ଏହି ଶାସ୍ତ୍ରିରେ ହିଂସ୍ରକ ।
ଏହା କହି ବିନ୍ଧି ଦେଲା ତାକୁ ବାଣ ଏକ ॥
ପ୍ରାଣ ଛାଡି ସେ ଚଣ୍ଡାଳ ପଡିଲା ଭୂମିରେ ।
ଯମର ଦୂତେ ଆଇଲେ ପାଶ ଘେନି କରେ ॥
ଭୟଙ୍କର ଦିଶନ୍ତି ସେ ଥିବାରୁ ମୁଦ୍ଗର ।
କ୍ରୋଧେ ବାନ୍ଧି ଘେନିଯାନ୍ତେ ଯମର କିଙ୍କର ॥
ଏ ବେଳେ ତା ଦଉଡ଼ି କାଟି ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ
ବସାଇଲେ ଅତି ମନୋହର ଦିବ୍ୟରଥେ ॥
ଯମଦୂତେ ବିନୟରେ ପଚାରିଲେ ତାଙ୍କୁ ।
ତୁମ୍ଭେ ଘେନି ଯାଉଅଛ କି ପୁଣ୍ୟେ ଏହାକୁ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ବୋଇଲେ ଏ ପୂର୍ବେ ରାଜା ଥିଲା
ସେ ଜନମେ ଏ ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ଅରଜିଲା ॥
ସୁନ୍ଦରୀ ପରନାରୀକି ହରିଥିଲା ବଳେ ।
ଯେ ପାପେ ଏହାକୁ ତୁମ୍ଭେ ନେଲ ଯମଆଳେ
ବହୁତ ଦଣ୍ଡ ସେଠାରେ ଦେଲ ଯମ ବୋଲେ
ତପତ ଲୌହେ ଶୋଇଲା ସେହି କର୍ମଫଳେ
ତପତ ତମ୍ବା ସ୍ତ୍ରୀ ଶିଳ କୋଳକଲା ପୁଣି ।
ତପତ ଲୁହା ସ୍ତମ୍ଭକୁ ଏହି ନୃପମଣି ॥
ତାହାକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ବହୁ କଷ୍ଟ ତହିଁ ପାଇ ।
ପୁଣି ସେହି ଯମପୁରେ ଦୂତଗଣେ ନେଇ ॥
କ୍ଷାର ଜଳ ଧାରା ସିଞ୍ଚି ଏହାର ଶରୀରେ ।
ବହୁତ କାଳ ଏ ଦୁଃଖ ସହି ଏରୂପରେ ॥
ନରକ ଶେଷେ ଏ ପାପ ଯୋନିଜନ୍ମା ହେଲା
ଏରୂପେ ଏ ବାର ବାର ଜନମ ଲଭିଲା ॥
ଚିରଦୁଃଖ ଭୋଗଇ ଏ ନିଜକର୍ମ ଫଳେ ।
ଆଜି ମୋକ୍ଷ ହେଲା ଏ ତୁଳସୀମୂଳ ଜଳେ ॥
ପାନ କରିବାରୁ ଯାଉଅଛୁ ବିଷ୍ଣୁପୁରେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଯମଦୂତେ ଗଲେ ନିଜପୁରେ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତେ ତାକୁ ଘେନି ବଇକୁଣ୍ଠେ ଗଲେ
ବହୁତ ଆଦର କରି ସୁଖରେ ରଖିଲେ ॥
ହେ ଦ୍ୱିଜ ପାପନାଶନ ତୁଳସୀ ମହିମା ।
କହିଲି ତୁମ୍ଭ ଆଗରେ ଥିଲା ଯାହା ଜଣା ॥
ଭକତରେ ତୁଳସୀର ସେବା ଯେହୁ କରେ ।
କି ଗତି ହୁଏ ତାହାର ମୁଁ କହି ନ ପାରେ ॥
ହରିପ୍ରିୟା ଶ୍ରୀ ତୁଳସୀ ଦେବୀର ଚରଣ ।
ଦାସ ଗୋପୀନାଥ ସଦା ପଶିଲା ଶରଣ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ତୁଳସୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ସପ୍ତଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଅଷ୍ଟଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବିଷ୍ଣୁ ପଞ୍ଚକ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ଶଉନକ କହିଲେ ହେ ସୂତ ମହାତ୍ମା ।
କୃପାକରି କହ ବିଷ୍ଣୁ ପଞ୍ଚକ ମହିମା ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ମାସର ଯେଉଁ ଶେଷ ପାଞ୍ଚଦିନ ।
ସବୁ ପ୍ରକାରେ ପାତକ କରଇ ଦହନ ॥

ସୂତ କହିଲେ ହେ ମୁନି ଶାଉନକ ଶୁଣ ।
ଯାହା ପଚାରିଲ ତାହା କହୁଅଛି ପୁଣ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପଞ୍ଚକ ବ୍ରତ ଯେ ବ୍ରତ ମଧ୍ୟେ ସାର ।
ତା ତୁଲ୍ୟ ପାପ ନାଶନ ନାହିଁ ଏ ସଂସାର ॥
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ ବସ୍ତ୍ର ନାନା ଫଳେ ।
ଶ୍ରୀରାଧା ଗୋବିନ୍ଦ ପାଦ ସୁନ୍ଦର କମଳେ ॥
ଭକତରେ ସମର୍ପଇ ପୂଜା କରୁଥାଇ ।
ସକଳ ପାପ ଛଡ଼ାଇ ବିଷ୍ଣୁ ପୁରେ ଯାଇ ॥
ସ୍ତ୍ରୀହା ବ୍ରହ୍ମଘ୍ନୀ ଭ୍ରଷ୍ଟ ଯତି ଯେହି କେହି ।
ବିଷ୍ଣୁ ପଞ୍ଚକ ନ କଲେ ମୋକ୍ଷପାଇ ନାହିଁ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପଞ୍ଚକର ପୁଣ୍ୟ ସର୍ବ ପାପହର ।
ସେ ପାଞ୍ଚ ଦିନରେ ସ୍ନାନ କରେ ଯେଉଁ ନର ॥
ସର୍ବତୀର୍ଥ ସ୍ନାନ ଫଳ ତହିଁରେ ସେ ପାଇ ।
ଶ୍ରୀହରି ଆଗେ ତୁଳସୀ ଆଗେ ଦୀପ ଦେଇ ॥
ସେ ଦୀପ ଘୃତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳୁଥିବ ପୁଣି ।
ପାପୀ ହେଲେହେଁ ତାହାକୁ ବିଷ୍ଣୁ ତୁଲ୍ୟ ମଣି ॥
ଏଥୁଁ ଅଧିକ ଆକାଶେ ଦୀପଦାନ ଫଳ ।
ସତ୍ୟ କହୁଅଛି ଏହି କଥା ଗୋଟା ମୂଳ ॥
କ୍ଷୀର ମଧୁ ଘୃତେ କଲେ ଅଚ୍ୟୁତଙ୍କୁ ସ୍ନାନ ।
ଭକତରେ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ପଞ୍ଚକ ପାଞ୍ଚଦିନ ॥
ସେ ସାଧୁକୁ କିଛି ନ ଦିଅନ୍ତି ତୋଷେ ହରି ।
ଯେ ହରିଙ୍କି ପରମାନ୍ନ ନିବେଦନ କରି ॥
ତାର ପୁଣ୍ୟ କେତେ ଗଣି କହି ନ ହୁଅଇ ।
ଚାରି ମୁଖରେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମା କହି ନ ପାରଇ ॥
ପଞ୍ଚକ ଏକାଦଶୀରେ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜା ସାରି ।
ମନ୍ତ୍ରେ ଗୋମୟ ପାଇବ ମନ ଏକ କରି ॥
ବ୍ରତୀ ହୋଇ ଦ୍ୱାଦଶୀରେ ଗୋମୂତ୍ର ପାଇବ ।
ତେବେ ତାର କାୟ ଶୀଘ୍ର ବିଶୁଦ୍ଧ ହୋଇବ ॥
ତ୍ରୟୋଦଶୀରେ କରିବ ଗାଈ କ୍ଷୀର ପାନ ।
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀରେ ଯେ ଦଧି କରିବ ପ୍ରାଶନ ॥
ଶୁଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଏମନ୍ତେ କାଟି ଦିନଚାରି ।
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ପ୍ରଭାତୁ ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାନ ସାରି ॥
ବିଧି ବିଧାନରେ ବସି ହରିଙ୍କି ପୂଜିବ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭୋଜନ ଭକତରେ କରାଇବ ॥
ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷ କରାଇ ।
ମନ୍ତ୍ରେ ଶୁଦ୍ଧ କରି ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ ରାତ୍ରେ ପିଇ ॥

ଏହା କରିବା ଶକତି ନ ଥିବ ଯାହାର ।
ଫଳ ମୂଳ ଖାଇ ବ୍ରତ କରିବ ସେ ନର ॥
ନ ହୋଇଲେ ବିଧି ବିଧାନେ ହବିଷ୍ୟ କରିବ ।
ଯେ ପଞ୍ଚକେ ତୁଳସୀରେ ହରିଙ୍କି ପୂଜିବ ॥
ସେ ନର ଜାଣ ସ୍ୱୟଂ ହୋଇ ନାରାୟଣ ।
ଦଣ୍ଡକର ଶୂଦ୍ର କଥା କହୁଅଛି ଶୁଣ ॥
ତ୍ରେତା ଯୁଗର ସେ କଥା ଗୋଟା ପୁରାତନ ।
ଧର୍ମକୁ ନିନ୍ଦା କରଇ ସେହି ପରିଜନ ॥
ତା ସଙ୍ଗେ ଯେ ମିତ୍ର ହେବ ତାହାକୁ ମାରିବ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧନ ଦେଖିଲେ ହରଣ କରିବ ॥
ତା ପାଖେ ଶରଣ ଗଲେ ସେ ତାକୁ ମାରଇ
ପାଷାଣ୍ଡ ଜନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସର୍ବେ ହୋଇ ଥାଇ ॥
ଗୋମାଂସ ଆହାର କରେ ସୁରାପାନ କରେ ।
ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକା ଜ୍ଞାତି ଜନ ବୃତ୍ତି ହରେ ॥
ତାର ଏ ଦୁଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର ଦେଖି ଜ୍ଞାତି ଗଣ ।
କ୍ରୋଧେ ତା ଘରକୁ ଆସି ବୋଇଲେ ରେ ଶୁଣ
ଏ ନିର୍ମଳ ବଂଶେ ତୁହି ହେଲୁ କୁଳାଙ୍ଗାର ।
ପୂର୍ବର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନାଶୁ ଆରେ ଦୁରାଚାର ॥
ଏମନ୍ତେ ତାହାକୁ ନାନା ଗାଳିମନ୍ଦ ଦେଇ ।
ତାର ଧନ ବୃତ୍ତି ବାଡ଼ି ସବୁ ହରି ନେଇ ॥
ବେଗରେ ହାବୁକା ଦେଇ ଦୂର କରି ଦେଲେ
ନିଆଁ ପାଣି ଆଦି ତାର ସବୁ ବନ୍ଦ କଲେ ॥
ସେହି ଦଣ୍ଡକର ଶୂଦ୍ର ତହୁଁ ପଳାଇଲା ।
ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ରହି ଖଣ୍ଟି ପଣ କଲା ॥
ଚୋରଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ରହି ଚୋରି କଲା ପୁଣି ।
ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ସେ ବାହୁଡ଼ି ନ ଗଲେ ସେ ପ୍ରାଣୀ
ବାଟପଡ଼ା ଖଣ୍ଟିଗୋଟା ଅଛି ଏହି ବଣେ ।
ଏମନ୍ତ ଭଲ ନ ଗଲେ ଯହୁଁ ତହିଁ ଜଣେ ॥
ଖାଇବାକୁ ଯହୁଁ କିଛି ଆଉ ନ ମିଳିଲା ।
ସେ ବନ ଛାଡ଼ି ସେ ଅନ୍ୟ ବନରେ ପଶିଲା ॥
ଦେଖିଲା ଧାତ୍ରୀ ବୃକ୍ଷର ମୂଳେ ସାଧୁ ସନ୍ଥ ।
ଦ୍ୱିଜ ବଇଷ୍ଣବ ତହିଁ ଅଛନ୍ତି ବହୁତ ॥
ଆହେ ବିପ୍ର ସେହି ଦସ୍ୟୁଗଣ ତହୁଁ ଗଲେ
ତାହାଙ୍କ ନିକଟେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ଦଣ୍ଡକର ଶୂଦ୍ର ଅଛି ସଙ୍ଗତେ ତାଙ୍କର ।
ସକଳେ ପ୍ରଣାମ କରି ସାଧୁଙ୍କ ପୟର ॥

ବୋଇଲେ ହେ ଦ୍ୱିଜବରେ ଆମ୍ଭେ କ୍ଷୁଧାତୁର
କ୍ଷୁଣ୍ଣେ ଆହାର ଯିବ ଜୀବନ ଆମ୍ଭର ॥
କିଛି ଖାଇବାକୁ ଦିଅ ରହୁ ଆମ୍ଭ ପ୍ରାଣ ।
କ୍ଷୁଧାତୁରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ପଶିଲୁ ଶରଣ ॥
ସେହି ଧର୍ମବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀଗଣେ ସବୁ ଶୁଣି ।
ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭେ ନ ଛୁଁଉ ଆଜ ଅନ୍ନ ପାଣି
ଏ ବିଷ୍ଣୁ ପଦ୍ମିନୀ ଦିନ ସର୍ବ ପାପହର ।
ତୁମ୍ଭେ କେଉଁଠି ମାଗୁଅଛ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଆହାର ॥
ତୁମ୍ଭେ କିଏ କାହିଁପାଇଁ ଆସିଛ ଏ ବନେ ।
ଏ ସବୁ ବିସ୍ତାରି କହ ଆମ୍ଭ ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ଆଗ ହୋଇ ବୋଇଲା ଦସ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡକର ।
ଜନ୍ମ ଯାକ ପାପ କଲି ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ମୋର ॥
ଦଣ୍ଡକର ପାପ ମୋର ଶୂଦ୍ର ଜାତି ମୁହିଁ ।
ଆଜି ହେ ସାଧୁ ଦ୍ୱିଜେ ମୋତେ ପାପୁ କର ତ୍ରାହି
ଉଦ୍ଧାର ବାଟ ଦେଖାଇ ଦିଅ କୃପା କରି ।
ଧର୍ମବନ୍ତ ଦ୍ୱିଜେ ତାକୁ ବୋଇଲେ ବିଚାରି ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପଦ୍ମିନୀ ବ୍ରତ ତୁ କର ଅନାହାରେ ।
ଏ ଘୋର ପାପରୁ ତରି ଯିବୁ ବିଷ୍ଣୁପୁରେ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ପଦ୍ମିନୀ ବ୍ରତ ସେ ହେଠାବରେ କଲା ।
ମରଣାନ୍ତେ ଦିବ୍ୟରଥେ ହରି ପୁରେ ଗଲା ॥
ଆନନ୍ଦେ ରହିଲା ତହିଁ ହରି ରୂପ ଧରି ।
ଜନ୍ମ ରହିତ ହୋଇଲା ଜାଣ ତପସ୍ୱୀ ॥
ଏ ପାପନାଶନ କଥା ଗୋଷ୍ଠୀ ଯେ ଶୁଣଇ ।
କୋଟି ଜନମର ପାପ ତାର ନାଶ ଯାଇ ॥
ଶଉନକ ବୋଇଲେ ହେ ସୂତ ମହାତମା ।
ସର୍ବ ପାପକ୍ଷୟକାରୀ ନାମର ମହିମା ॥
ସବୁ ଉପଦ୍ରବ ଯାକ ଯେଣେ ନାଶଯାଇ ।
ଦୁଷ୍ଟ ଗ୍ରହ ନବ ଋଷି ଶାନ୍ତି ଦିଅଇ ॥
ବିଷ୍ଣୁ ସନ୍ନିଧିକ ଧର୍ମ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଦିଏ । •
ଏମନ୍ତ ବିଷ୍ଣୁ ଚରିତ ଶୁଣେ ଯେ ଶୁଣାଏ ॥
ଅନ୍ତେ ହରି ଗୃହକୁ ସେ କରଇ ଗମନ ।
ପରମ ପଦ ଲଭନ୍ତି ଯାଇ ନାମେ ଜନ ॥
ସେ ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣର ମହିମା ଅପାର ।
ଅତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଆଖ୍ୟାନ ଶୁଣୁ ଯେ ତାହାର ॥
ଏଣୁ ସେ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ବିଧାନ କହିବା ।
ତୁମ୍ଭ ମୁଖରୁ ସେ କଥା ଗୋଷ୍ଠୀ ଯେ ଶୁଣିବା ॥

ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସୂତ ମୁନିବର ।
କହିବା ତା ସଉନକ ତୁମ୍ଭ ଅଗ୍ରତର ॥
ମୋକ୍ଷ ସାଧନ ସମ୍ବାଦ କହିବା ନା ଏବେ ।
କହିଥିଲେ ଯାହା ମୁନି ନାରଦଙ୍କୁ ପୂର୍ବେ ॥
ପଚାରିଥିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ସନତକୁମାର ।
କହିଥିଲେ ଯେଉଁମତେ ଶୁଣ ମୁନିବର ॥
ଦିନେ ଯେ ନାରଦ ମୁନି ଯମୁନା ତଟରେ ।
ସବୁ ବେଳେ ମନ ଧର୍ମ କଥା ଶୁଣିବାରେ ॥
ଦେଖିଲେ ଯେ ତହିଁ ମୁନି ସନତ କୁମାର ।
ପୂଛିଲେ ତାଙ୍କୁ ଆଲୋଳ କରି ବେନି କର
ଧର୍ମ ନାଶକାରୀ ଯାହା କହିଛ ପୁରାଣେ ।
ସେ କେମନ୍ତେ ନାଶ ଯିବ କହନ୍ତୁ ଆପଣେ ॥
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ସାକ୍ଷାତେ ଅଟ ଭଗବତ ପ୍ରିୟ ।
ଶ୍ରୀ ସନତକୁମାର ଯେ ବ୍ରହ୍ମାର ତନୟ ॥
ବୋଇଲେ ଗୋବିନ୍ଦ ଧର୍ମଜ୍ଞାନୀ ହେ ନାରଦ ।
ଗୋବିନ୍ଦ କଥା ଶ୍ରବଣେ ସର୍ବଦା ଆନନ୍ଦ ॥
ଏଣୁ ତୁମ୍ଭେ ଗୋବିନ୍ଦର ପ୍ରିୟ ମହାମୁନି ।
ଲୋକ ମୁକତି କାରଣ ପଚାରିଲ ପୁଣି ॥
ହେ ଦ୍ୱିଜ ସବୁ ଆଗ୍ରହ ରହିତ ଯେ ଜନ ।
ଲୋକଙ୍କୁ ଠକାଇ ଶଠ ବୁଦ୍ଧି ବ୍ରତ ହୀନ ॥
ଦାମ୍ଭିକ ଯେ ଅହଙ୍କାରୀ ମଦ୍ୟପାନେ ରତ ।
ଖଳ ଆବର ମୂରୁଖ ନାସ୍ତିକ ଚରିତ ॥
ପାପୀ ପୁଣି ଧନ ଦାର ପୁତ୍ରେ ଆସକତ ।
ଏସବୁ ଅଧମ ଜନ ଆହେ ତପୋବନ୍ତ ॥
ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ପଦ ଅରବିନ୍ଦ ଆଶ୍ରାକରି ।
ଶରଣ ପଶିଲେ ଯିବେ ଭବସିନ୍ଧୁ ତରି ॥
ଦେବାଧି ଦେବରାୟ ଯେ ସବୁଙ୍କ ସେ ପର ।
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ମୋକ୍ଷକାରୀ ଯେ ଆବର ॥
କରୁଣାକର ଈଶ୍ୱର ଅପରାଧୀ ହୋଇ ।
ସେ କେବଳ ନାମ ଧରି ତହିଁ ରକ୍ଷାପାଇ ॥
ସର୍ବ ଅପରାଧକାରୀ ହେଲେହେଁ ସେ ଜନ ।
ହରି ଆଶ୍ରାରେ ମୁକତି ପାଏ ତପୋଧନ ॥
ହରି ଅପରାଧୀ ନର ଅଟଇ ପାଂଶଳ ।
ସେ ଯେବେକ ଆଶ୍ରାକରଏ ନାମର କେବଳ ॥
ନାମ ପ୍ରଭାବେ ସେ ନିଶ୍ଚେ ପରିତ୍ରାଣ ପାଇ ।
ନାମ ଅପରାଧୀ ଜନ ନର୍କେ ପଡ଼ଇ ॥

ଶ୍ରୀ ନାରଦ ବୋଇଲେ ହେ ସନତ କୁମାର ।
କି କି କର୍ମ କଲେ ହରି ଅପରାଧୀ ନର ॥
ସନତ କୁମାର ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଏମନ୍ତ ।
ସାଧୁ ନିନ୍ଦାହିଁ ଅଟଇ ପରମ ଅଦ୍ଭୁତ ॥
ନାମର ମହିମା ଖ୍ୟାତି ପାଏ ସାଧୁ ଯୋଗେ ।
କଳୁଟପ ହରି ସହିବେ ତାହା ଅନୁରାଗେ ॥
ଶିବ ବିଷ୍ଣୁ ଆମ୍ଭ ଗୁଣ ଭେଦ ଯେ କରଇ ।
ହରିନାମ ଅପରାଧୀ ସେ ଲୋକ ଅଟଇ ॥
ଗୁରୁର ଆଜ୍ଞା ଅବଜ୍ଞା କରଇ ଯେ ଜନ ।
ବେଦକୁ ନିନ୍ଦଇ ନାମେ କରେ ଭେଦଜ୍ଞାନ ॥
ସେହି ଅପରାଧୀ ଯମ ଯାତନା ଭୋଗଇ ।
ନାମରୁ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ତଳେ ନ ଟଳଇ ॥
ଅର୍ଥବାଦ ନ ଥାଇଟି ହରିନାମେ ଯାର ।
ଯମର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ ନ କରେ ସେ ନର ॥
ଧର୍ମ ବ୍ରତ ଦାନ ହୋମ ଆଦି ଶୁଭ କର୍ମ ।
ନାମେ ପ୍ରମାଦ ଘଟାଏ ଏ ସବୁରେ ସାମ୍ୟ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧାହୀନ ବିମୁଖ ଯେ ଶୁଣି ନ ଶୁଣଇ ।
ନାମର ମନ୍ତ୍ର ତାହାଙ୍କ କର୍ଣ୍ଣେ ଯେ କୁହଇ ॥
ସେହି ନାମ ଅପରାଧୀ ଜାଣ ମୁନିବର ।
ନାମ ଶୁଣିଲେ ଶରଧା ନ ବଳେ ଯାହାର ॥
ସେହି ଅହଂକାରୀ ଜନ ଅଧମ ଅଟଇ ।
ନାମ ଅପରାଧୀ ବୋଲି ସେ ଲୋକକୁ କହି ॥
ନାମର ଏ ଦଶଗୋଟି ଅପରାଧ ଜାଣ ।
ସ୍ୱୟଂ ଶଙ୍କରଙ୍କ ମୁଖେ ହୋଇଛି ବଖାଣ ॥
ମୁନିଜନମାନଙ୍କର କର୍ଣ୍ଣ ସୁଖକର ।
ହେ ନାରଦ ଏହା ତ୍ୟାଗ କର ନିରନ୍ତର ॥
ଯମର ଏ ଦଶ ଗୋଟି ଅପରାଧ ଜାଣି ।
ଯେ ଜନ ଛାଡ଼ି ନ ପାରେ ସେ ଅଧମ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଆଟପ ଯେ ଖାଇ ନ ଜାଣି ବାଳକ ପରାୟ ।
ମାତାଠାରେ କୋପକରି କାନ୍ଦଇ ନିଶ୍ଚୟ ॥
ନାମ ଜପକର ନାମ ଅପରାଧୀ ଯେତେ ।
ନାମ ତୁମ୍ଭ ବାଞ୍ଛାସିଦ୍ଧି କରିବ ତୁରିତେ ॥
ଏଥୁଆନ କିଛି ଆଉ ଉପାୟ ଯେ ନାହିଁ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ନାରଦ ଗୋସାଇଁ ॥
ଯାହାର କି ପ୍ରିୟ ନାହିଁ ସାହସହିଁ ନାହିଁ ।
ବିବେକ ନାହିଁ ଆଦର ବଇରାଗୀ ନୋହି ॥

ଆପଣାର ଦେହ ଆମ୍ଭ ପ୍ରିୟ ଅର୍ଥ ନଲେ ।
ତାଙ୍କଠହିଁ ନାମ ଅପରାଧେହିଁ କେମନ୍ତେ ॥
ପ୍ରଭୁବ ବିସ୍ତାରୁ କରି ନ ପାରେ ତା କହି ।
ଦୂର ହୋଇ ଯାଉ ମୋର ମନର ସନ୍ଦେହ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସନତ କୁମାର ।
ପ୍ରମାଦ ଯୋଗୁଁ ଯେବେ କି ଅପରାଧୀ ନର ॥
ନିରନ୍ତେ ସେ ଜନ ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ କରିଏ
ନାମେ ଶରଣ ପଶି ଅଛି ନିରନ୍ତର ॥
ନାମରୁ ଯେ ଅପରାଧ ପାପ ଜନମିବ ।
ସେହି ନାମ ପ୍ରଭାବରେ ସେ ନାଶ ହୋଇବ ॥
ଅବଶ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ କଲେ ସେ ନାମ ଆଶ୍ରୟ ।
ସବୁସାଧି ପାରଇ ତା ପାପ ହୁଏ କ୍ଷୟ ॥
ଶୁଦ୍ଧ କି ଅଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ସମାଧିରେ ରହି ।
ଥରେ ମାତ୍ର ଯେବେ ସେହି ନାମ ସୁମରଇ ॥
ଶୁଣଇ ଛଳେ କପଟ ମୁଖରେ ଧରଇ ।
ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ନିଶ୍ଚେ ଭବୁଁ ସେ ଜନ ତରଇ ॥
ପାଷଣ୍ଡ କିବା ବିନତାଲୋଭୀ ଯେଉଁ ଜନ ।
ତା ମୁଖରେ ଅପବିତ୍ର ନୁହଇ ସେ ନାମ ॥
ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ ପବିତ୍ର କରଇ ନାରଦ ।
ଶଙ୍କର ନିଜେ ଏ କଥା କହିଛନ୍ତି ମଧ ॥
ସବୁ ଅଶୁଭ ନାଶଇ ଅପରାଧ ହରେ ।
ଭଲରୂପେ ବିଷ୍ଣୁ ନାମ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ନରେ ॥
ଯେବେ ନାମ ଅପରାଧୀ ହୁଅନ୍ତି ନାରଦ ।
ନାମଧରନ୍ତେ ନ ରହେ ସେହି ଅପରାଧ ॥
ପୁରାଣେ ଅଛି ନାମର ମହିମା ଅଖିଳ ।
ଶୁଣ ହେ ଭାଇ ତୁମ୍ଭେ ଏ ପୁରାଣ ସକଳ ॥
ନିରନ୍ତେ ଯାର ଶରଧା ଥାଇ ଶୁଣିବାକୁ ।
ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ହରି ହର ଯେ ତାହାକୁ ॥
ସାଗର ସଙ୍ଗମ ତୀର୍ଥ ପ୍ରୟାଗ ପୁଷ୍କର ।
ଗଙ୍ଗା ଗୋଦାବରୀ କାଶୀ ଧାମ ଯେ ଆବର ॥
ଏସବୁ ତୀର୍ଥ କରଣ ଯେଉଁ ଫଳ ପାଇ ।
ଶରଧାରେ ଏ ପୁରାଣ ଯେ ଜନ ଶୁଣଇ ॥
ତହୁଁ ଦୁଇଗୁଣ ଫଳ ହୁଅଇ ତାହାର ।
ଏକମନେ ପୁରାଣ ଯେ ଶୁଣଇ ଆବର ॥
ପ୍ରତି ଅକ୍ଷରେ କପିଳା ଦାନଫଳ ପାଇ ।
ଅପୁତ୍ରିକ ପୁତ୍ରଲାଭ ନିଶ୍ଚୟ କରଇ ॥

ବିଦ୍ୟାଅର୍ଥୀ [illegible]ପାଏ ଧନଅର୍ଥୀ ଧନ ।
ମୋକ୍ଷକାମୀ [illegible]କ୍ଷ ପାଏ ଶୁଣି ଏ ପୁରାଣ ॥
ପାପଜାଲ କା[illegible] ଦେଇ ବଇକୁଣ୍ଠ ବସେ ।
ପୁରାଣ ପଢା ବିପ୍ରକୁ ପୂଜାରେ ଯେ ତୋଷେ ॥
ଆଟକ୍ଷ ମୁନି [illegible] ଭୂମି ହିରଣ୍ୟ ବସନ ।
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପ କଂସା ଦିବ୍ୟାସନ ॥
ଅନ୍ନପାତ୍ର ଜଳପାତ୍ର କର୍ଣ୍ଣର କୁଣ୍ଡଳ ।
ସୁନାମୁଦି [illegible] ପୁଷ୍ପ ମାଲ୍ୟ ॥
ଏମାନ ଦେଇ [illegible]ରେ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ପୂଜିବ ।
ଶକ୍ତି ଅନୁସା[illegible]ଦିବ କୂଟ ନ କରିବ ॥
କାମନା ସିଦ୍ଧ[illegible]ନ୍ତେ ପୁରାଣ ପଢାଇ ।
ସୁନାରୂପା ଗନ୍ଧ [illegible] ଧୂପଦୀପ ଦେଇ ॥
ପୁସ୍ତକ ସାକ୍ଷାତେ ହରି ତେଣୁ ପୂଜାକରି ।
ମରଣ ଅନ୍ତେ ବସିବ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରୀ ॥
ପୁରାଣ ପୁସ୍ତକ ଯେହୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ।
ଏବିଧିରେ ପୁସ୍ତକକୁ ଯେହୁ ପୂଜାଦେଇ ॥
ବିପ୍ରକୁ ତୋଷ କରାଇ ଦକ୍ଷିଣା ଭୋଜନେ ।
ଚିତ୍ର ଗୁପତ ଯେ ଯମରାଜାର କରଣେ ॥
ତାର ନାମ ତା ପାଞ୍ଜିରୁ କାଟି ପୋଛିଦିଏ ।
ଦାସ ସଦା ଗୋପୀନାଥ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦପାୟେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ
ବିଷ୍ଣୁପଥିକ ମାହାତ୍ମ୍ୟଂ ନାମ
ଅଷ୍ଟଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଊନପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳନ ମହିମା ।

ପଚାରିଲେ ଶଉନକ ଆହେ ସୁତସୂତ ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳିଲେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଅଇ କି ସତ ॥
କି ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ କହିବା କି ପାପ ଖଣ୍ଡନେ ।
ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ମୋର ତୁମ୍ଭ ସନ୍ନିଧାନେ ॥
ଆମ୍ଭଙ୍କ କରି କହିବ କିଛି ନ ଛାଡିବ ।
ମିଥ୍ୟାରେ ନିୟମ କଲେ କି ପାପ ଘଟିବ ॥
ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ କି ମନୁଷ୍ୟ ହୋଏ କହିବ ତା ମୋତେ
ମୋଠାରେ ଯେବେ କି କୃପା ଅଛି ତୁମ୍ଭ ଚିତ୍ତେ ।
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ଦେଇ ନ ଦେଲେ କି ହୁଏ ।
ଏ ସବୁ କଥା ବିସ୍ତାରି କହ ମହାଶୟେ ॥
ସୂତମୁନି କହିଲେ ହେ ଶଉନକ ମୁନି ।
ତୁମ୍ଭେ ସବୁ ବଇଷ୍ଣବ ଜନର ଅଗ୍ରଣୀ ॥
ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ହିତରେ ଯେଣୁ ଥାଅ ତୁମ୍ଭେ ପୁଣି ।
ତେଣୁ କହୁଅଛି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମହାମୁନି ॥
ଶଏଗୋଟା ଧେନୁ ଦାନେ ଯେ ଫଳ ମିଳଇ ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳନେ ତହୁଁ କୋଟିଗୁଣେ ପାଇ ॥
ଦାରୁଣ ନରକେ ପଡ଼େ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଖଣ୍ଡନେ ।
ଶତ ମନ୍ୱନ୍ତର ପଡି ରହୁଥାନ୍ତି ଜନେ ॥
ଦରିଦ୍ର ହୋଇ ଜନମ ହୁଏ ଆସି ମହୀ ।
ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ନ ମିଳଇ କ୍ଲେଶ ପାଏ ରହି ॥
ଦେବ ଅଗ୍ନି ଗୁରୁ ଆଗେ ନିୟମ ଯେ କରେ ।
ତାହା ନ ପାଳିବା ଯାଏ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ଶରୀରେ ॥
ନିଆଁ ଲଗିଯାଇ ପୋଡୁଥାଇ ନିରନ୍ତର ।
ନିର୍ବଂଶ ତେଣୁ ହୁଅଇ ଜାଣ ସେହି ନର ॥
ବିପ୍ର ଯେବେ ସତ୍ୟକର ଲଙ୍ଘନ କରଇ ।
ତାହାର ଯେ ପାପ କେତେ କହି ନ ପାରଇ ॥
ସତ୍ୟ ଶପଥର ଫଳ ଯେଣୁ ଜାଣ ଏହା ।
ମିଥ୍ୟା ଶପଥର ଫଳ କି କହିବ ଆହା ॥
ହରିଦେହ ଛୁଇଁ ସତ୍ୟ କରଇ ଯେ ଜନ ।
ଶତ ମନ୍ୱନ୍ତର ହୁଏ ନରକେ ପତନ ॥
ନିୟମ ଭଙ୍ଗିବା ଫଳ କି କହିବ ଆଉ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଧଣ୍ଡା ଛୁଇଁ କରେ ନିୟମଟି ଯେହୁ ॥
ସପତ ପୁରୁଷ ଘେନି ନରକେ ପଡଇ ।
ଜନମିଲେ ପୁଣି ମହାକୁଷ୍ଠରୋଗୀ ହୋଇ ॥
ସତ୍ୟକଲାର ଯେ ଫଳ ଅଟଇ ଏମନ୍ତ ।
ସତ୍ୟକୁ ଯେ ମିଛ ପୁଣି କରେ ତପୋବନ୍ତ ॥
କି କହିବ ତାର ଫଳ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣିଥିବ ।
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଟେକି ଦେବ ॥
ତା ଫେରାଇ ନ ଆଣିଲେ ବିଷ୍ଣୁଲୋକ ପାଇ
ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ କେଉଁ ଏହା ମିଛ ନ ହୁଅଇ ॥
ହାତ ଦେଇ ସତ୍ୟକରି ନ ପାଳିଲେ ଜନ ।
ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କରନ୍ତି ତାର ପିତୃଗଣ ॥

ମଲ ପରେ ସେ ଦାରୁଣ ନର୍କେ ପଡ଼ଇ ।
କୋଟିଏ କଳପ ଅନ୍ତେ ଉଦ୍ଧାର ସେ ପାଇ ॥
ଶଉନକ ପଗ୍ଭରନ୍ତେ ଆହେ ମୁନିବର ।
ହାତଦେଇ କୃଷ୍ଣ ଲାଭ କଲନ୍ତି କେ ନର ॥
ଏ କଥାଗୋଟା ବିସ୍ତାରି କହିବା ହେ ମୁନି ।
ମନ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇବ ତୁମ୍ଭ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ॥
[illegible] ସେ ପୂର୍ବେ କାଞ୍ଚିପୁରେ ।
[illegible] ଥିଲ ବୀରବିକ୍ରମ ନାମରେ ॥
ପେଟ ଶୋଷି ବଡ଼ ତାର ଖାଏ ସେ ବହୁତ ।
ଦେହ ତାର ଅତି ମୋଟା ଧନୀ ପୁତ୍ରବନ୍ତ ॥
ବହୁତ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଇ ଦିଶଇ ସୁନ୍ଦର ।
ସୁଖରେ ବଞ୍ଚଇ ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ିଛି ଆବର ॥
ତେଣୁ ସକଳ ଈଶ୍ୱର ପ୍ରିୟ ସେ ଅଟଇ ।
ପେଟୁ ଭକତ ଅତିଥି ପାଇଲେ ପୂଜଇ ॥
ଯାହା ସେ କହିଇ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ କରଇ ।
ପ୍ରତିଙ୍କୁ ପ୍ରାଣପଣ କରିଣ ପାଳଇ ॥
ଗୁରୁଜନେ ଯା କହନ୍ତି ନ ଲଙ୍ଘଇ ତାହା ।
ନିତିଦିନ ପୂଜା କରେ ଦେବ ଚତୁର୍ବାହା ॥
ଦିନେ ସୁନ୍ଦର ଚଣ୍ଡାଳ କପଟ କରିଣ ।
ତରୁଣ ସୁନ୍ଦର ବିପ୍ର ରୂପକୁ ଧରିଣ ॥
କହିଲ ହେ ଧୀର ଶୁଣ ମୋହର ବଚନ ।
ଗୁଣବତୀ ମୋ ଭାରିଯା ପାଇଲା ମରଣ ॥
କି କରିବ କାହିଁ ଯିବି କହ କୃପାକର ।
ବିପ୍ରକୁ ବିଭା କରାଇ ଦେଲେ ଭଲ ତର ॥
ନାହିଁ ତାର ପ୍ରୟୋଜନ ଯଜ୍ଞବ୍ରତ ଦାନେ ।
ସେ ବୀର ବିକ୍ରମ ଶୂଦ୍ର ଶୁଣି ଏହା କର୍ଣ୍ଣେ ॥
ବୋଇଲ ହେ ଦ୍ୱିଜବର କଥା ଶୁଣ ମୋର ।
କନ୍ୟାଏ ଅଛି ମୋହର ସେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ॥
ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ତା କରିବି ପ୍ରଦାନ ।
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ଦେଉଛି ତାହା ତୁମ୍ଭେ ଘେନ ॥
ଦେବ ଦେବ କନ୍ୟା ତୋତେ ତା ଆନ ନୋହିବ
ପଶ୍ଚିମରେ ଯେବେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ଉଇଁବ ॥
ଏହାପରେ ହୋଇପାରେ ନଟଳେ ମୋ ବାଣୀ
କପଟୀ ଚଣ୍ଡାଳ ତାର ସତ୍ୟ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ॥
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ଧଇଲା ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
କହିଲ ତୁମ୍ଭେ ତୁରତେ ଯାଇ ତୁମ୍ଭ ଘରେ ॥

ଭୋଜନ ସାରି କନ୍ୟାକୁ [illegible] ତେ ଦାନ ।
ଏକଥା ଗୋଟା କଦାପି ନ କର ଆନ ॥
ହାତ ଦେଇ ନ ଦେବିଲ ସେ ମନୁଷ୍ୟ ଅଧମ ।
ଚିର ଘୋର ନରକରେ ହୁଅଇ ପତନ ॥
ବିଳମ୍ବ ନ କର ବେଗେ [illegible] ଯାଇଁ ତାହା ।
ବିଘ୍ନ ଘଟଇ ବିଳମ୍ବେ ଶାସ୍ତ୍ରେ ଅଛି ଏହା ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ସେ ଶୂଦ୍ର ବେଗେ ଚଳିଗଲା ।
କୃଷ୍ଣଶର୍ମା ନାମେ [illegible] ଥିଲ ॥
ସୂତମୁନି କହିଲେ ହୋ ଶୁଣ ଶଉନକ ।
ବିଚାର ବିଧି ବିଧାନ ପଦାର୍ଥ [illegible]ତକ ॥
ସକଳ ସଂପାଦ ଜ୍ଞାତ ବନ୍ଧୁଙ୍କ [illegible]ଇଲ ।
କୃଷ୍ଣଶର୍ମା ବିପ୍ର ଆଗେ [illegible] କହିଲ ॥
ସବୁ କଥା ଯାକ ଶୁଣି ସାର ଦ୍ୱିଜବର ।
ବୋଇଲେ କି କଲୁ ସେହି ଚଣ୍ଡାଳ କୁମର ॥
ବିପ୍ର ବେଶେ ଆସି ତୋତେ କହିଲା ଏମନ୍ତ ।
ତୋ ପରି ମୂରୁଖ ଜଣେ ନାହିଁ ତ୍ରିଜଗତ ॥
କୁଳ ଶୀଳ ଜ୍ଞାତି ଗୋତ୍ର ନ ବୁଝି ନ ଶୁଝି ।
ଝିଅ ବିଭା ଦେଉ ଅଛ କାହାକୁ ନ ପୁଚ୍ଛି ॥
ଜ୍ଞାତି ଖୁଡ଼ୁତା ତାହାର ମନା କଲେ ତାକୁ ।
ଅକୁଳା ହେଉଛ ଦେଇ ଝିଅ ଅକୁଳାକୁ ॥
ଦେଶ ଗୋତ୍ର ଧନ ଶୀଳ ବୟସ ନ ଜାଣି ।
ଜାତ କି ଅଜାତ ସେହି ମନରେ ନ ଗଣି ॥
କନ୍ୟାଦାନ କରୁ ତୋତେ ନ ମାଡ଼ଇ ଲଜ ।
ଏରୂପେ ସର୍ବେ ବାରିଲେ ତାକୁ ଆହେ ଦ୍ୱିଜ
ବୀରବିକ୍ରମ ବୋଇଲ ନ ବାରିବ କିଛି ।
ନ ଶୁଣିବି ନ କରିବି ଯେଁ [illegible]ଅଛି ॥
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ତାହାକୁ ଦେଇଛି ଯେ ବେଳେ ।
କନ୍ୟା ନିଶ୍ଚେ ତାକୁ ଦେବୁ ଦେଖୁଥିବ [illegible]ହାଲେ
ଏହା କହି କନ୍ୟାଦାନ କରିବା ସମୟେ ।
ତାହାର ଏ ଦୃଢ଼ କଥା ଦେଖି ଦେବରାୟେ ॥
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦାଧର ଗରୁଡ଼ ଆରୋହି ।
ବିଜେ କଲେ ସେ କନ୍ୟାର ବିଭାଘର ଯହିଁ ॥
ବୋଇଲେ ଧନ୍ୟ ତୋ କୁଳ ଧନ୍ୟ ତୋର ମାତା
ଧନ୍ୟ ତୋ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ଧନ୍ୟ ତୋର ପିତା ॥
ଧନ୍ୟ ତୋର ଜନ୍ମ କର୍ମ ଧନ୍ୟ ତୋର ସତ୍ୟ
ତୋ ତୁଲ୍ୟ ତ୍ରିଭୁବନେ ଦେଖି ନାହିଁ ନେତ୍ର

ତୋ କୁଳ ନ[illegible]ହିଁ ସାଧୁଜନ ।
ତତ୍କ୍ଷଣେ [illegible]ଜେ ଆଣାଇ ବିମାନ ॥
ଚଣ୍ଡାଳ ସେ[illegible] ଗ୍ରହିତ କ୍ଷାନ୍ତ ବନ୍ଧୁ ଘେନ ।
ସେ ଶୂଦ୍ର ରଥେ ବସିଲା କରି ଜୟଧ୍ୱନି ॥
ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ଗଲେ ହରିଙ୍କ ସହିତ ।
ସୁଖେ ରହିଲେ ସମସ୍ତେ ହୋଇ ହରିଭକ୍ତ ॥
କର ଦେଇ ନ କରେ ଯେ ନରକେ ପଡ଼ଇ ।
ଆପେ ପଢ଼ି ଆପଣାର [illegible] ପକାଇ ॥
ନ ଛୁଅନ୍ତି ତା ଘରର ଅନ୍ନପାଣି କେହି ।
ଦେବତା ପିତୃ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେତେ ଛନ୍ତି ରହି ॥
ତା ଗୃହ ଛାଡ଼[illegible] ପାପକୁ ଯେ ଡର ।
ଆଣ୍ଡା ଦେଇଣ [illegible] କଲା ଲୋକ ମର ॥
କୋଟି ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଘେନି ନରକେ ପଡ଼ଇ ।
ରାଜା ଅଗ୍ନି ଚୋରଠାରୁ ଦଣ୍ଡ ସେହି ପାଇ ॥

ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା କେବେହିଁ ନୁହଇ ତା ଜାଣ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ଖଣ୍ଡ ଶୁଣି କର ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଗମନ ॥
ସ୍ୱର୍ଗୋପର ଅଟଇ ଯେ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁର ।
ଇହ ଲୋକ ତେଜି ଯାଇ ବାସ ତହିଁ କର ॥
ଏହାକୁ ଯେ ପ୍ରତିଦିନ କରଇ ପଠନ ।
ଧନ ଧାନ୍ୟ ପୁତ୍ର ପୁତ୍ରୀ ଲଭଇ ସେ ଜାଣ ॥
ପାପ ଶରୀରେ ତାହାର ପ୍ରବେଶ ନ ହୁଏ ।
ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଗଣନା ଯେ ହୋଏ
ଦୀନ ଗୋପୀନାଥ ବୋଲେ ବୋଲ ହରି ହରି
ଏ ଘୋର ଭବ ସାଗରୁ ହେଲେ ଯିବ ତରି

ଇତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମପୁରାଣେ ସ୍ୱର୍ଗଖଣ୍ଡେ ସୂତ ଶୌନକ
ସମ୍ବାଦେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳନ ମହିମାବର୍ଣ୍ଣନଂ
ନାମ ଊନପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ।

କଟକ-ଅରୁଣୋଦୟ ଯନ୍ତ୍ରାଳୟରେ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସାହୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୁଦ୍ରିତ ।